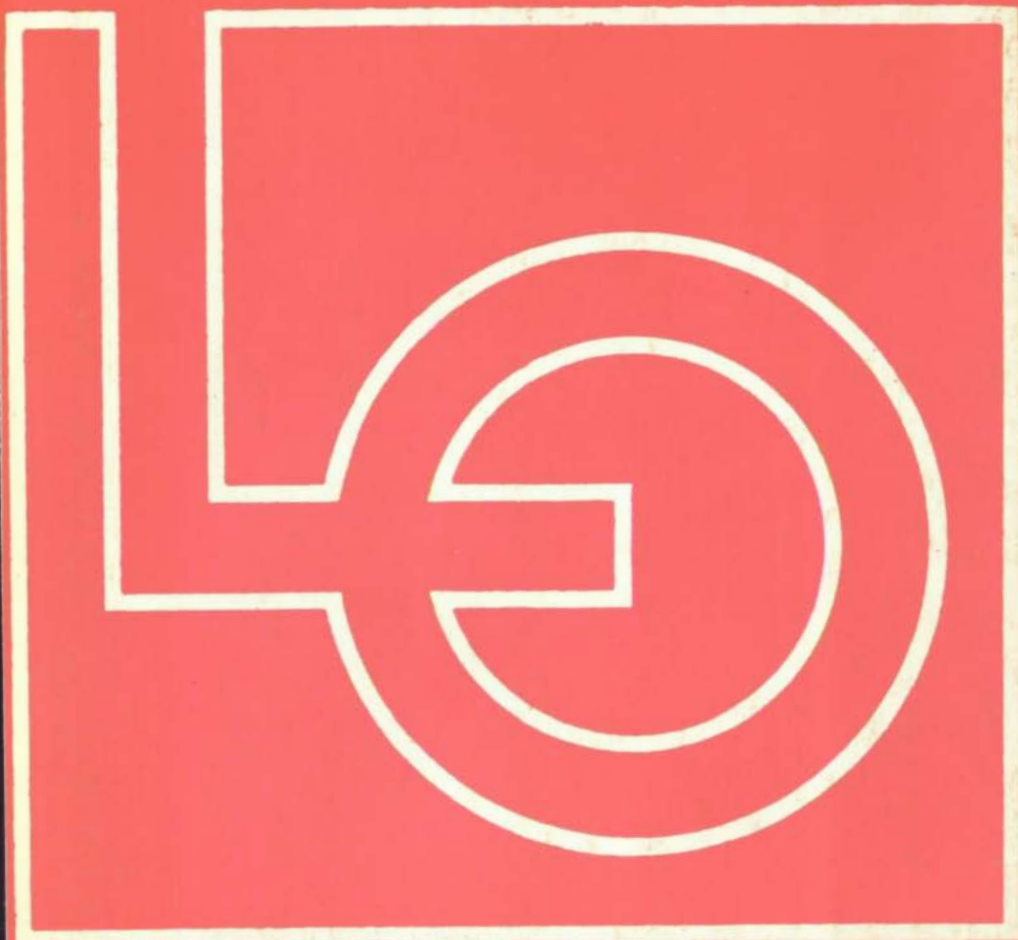
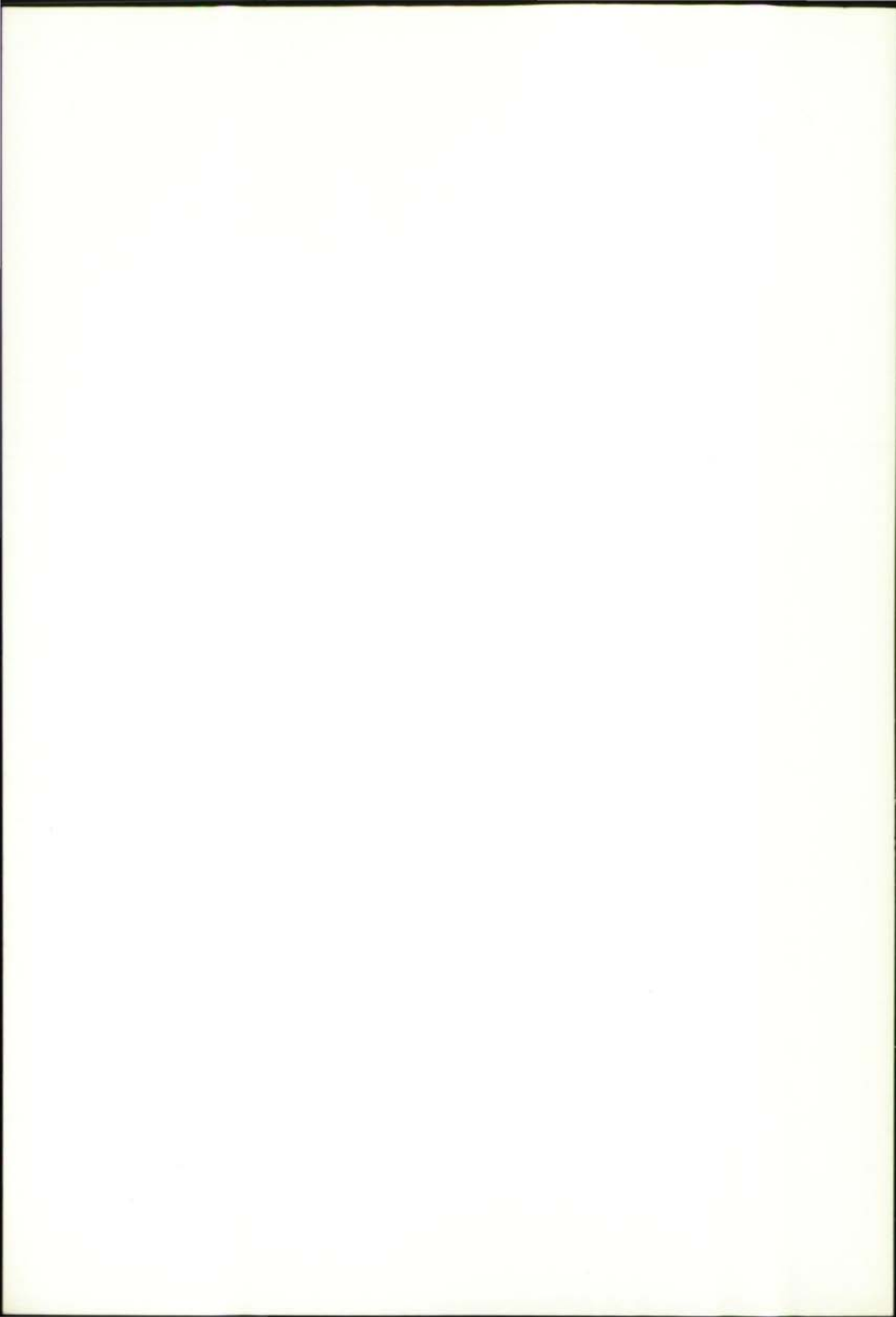

BERETNING
1980

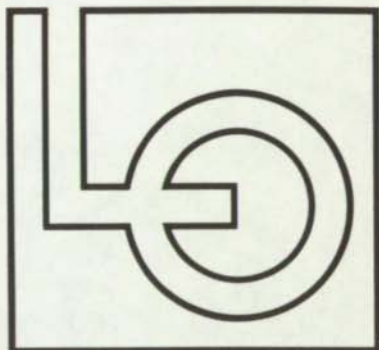
Lands-
organisasjonen
i Norge

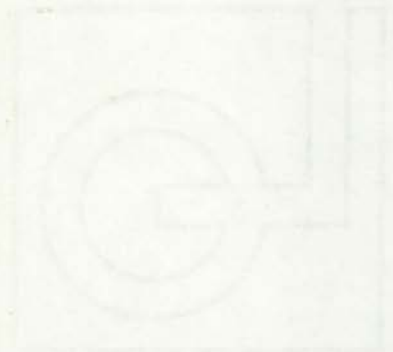
BERETNING 1980

Lands-
organisasjonen
i Norge

BEITRÄGE
1980

Verlag
Stuttgart
1980

Innholdsfortegnelse

	Side
1. TARIFFREVISJONER — ØKONOMISK POLITIKK	7
Tariffrevisjonen 1980	7
Riksmeklingsmannens forslag	27
Varehandelen	41
Oppgjøret for statens embets- og tjenestemenn	41
Oppgjøret for kommunene	43
Lavlønnsordningene	43
Deltid	45
Offshoreforeningen — Sjømannsforbundet	47
Skogbruket	48
Jordbruket og gartneriene	48
Utenriksfarten	48
Pris- og lønnsutviklingen	50
Inntektsreguleringsloven	50
Endringer i skattesystemet	51
Rentepolitikken	52
2. ARBEIDS- OG NÆRINGSLIVET	56
Arbeidsmiljø saker	56
Kontroll med kjemiske stoffer	58
Krav om større innsats mot belastningssykdommer	60
Medisinsk attføring	61
Informasjonsprosjekt om sykefraværet	61
Bedriftshelsetjenesten	62
Demokrati i arbeidslivet	63
Utredning om skift- og turnusarbeid	65
Stønad under driftsinnskrenkning	67
Regjeringens energimelding	68
Oljevirkosomhet nord for 62. breddegrad	71
Handlingsprogram for å fremme nyetableringer	74
Nytt inntektssystem for fylkeskommunene	75
Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	76
Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter	78
Samarbeids/arbeidsmiljøutvalgene i kommunene	80
Samarbeidsrådet DKT-LO	80
Bransjerådene	84
3. SOSIALPOLITIKK — FAMILIE- OG FORBRUKERSAKER	88
Inntektsregulering for pensjonistene	88
Tilleggspensjon og sykepenger til omsorgspersoner	92
Forbrukerrådet	93
Varefaktakomiteén	94
Det lokale forbrukerarbeidet	95
Omorganisering av forbrukerinstitutionen	95

	Side
Likestillingsrådet	97
En handlingsplan for likestilling	98
Representasjon av begge kjønn i offentlige utvalg	101
Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani (AKAN)	101
4. UNDERVISNINGS- OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET	105
Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen	105
Landsorganisasjonens skole Sørmarka	114
Arbeiderbevegelsens folkehøgskole, Ringsaker	119
Opplysnings- og utviklingsfondet LO/N.A.F.	119
Fagforeningskvinnenes studiefond	120
Nordisk radio og fjernsyn via satellitt (NORDSAT)	121
5. INTERNASJONALT ARBEID — UTENRIKSPOLITIKK	129
Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)	130
Den europeiske faglige Samorganisasjon (DEFS) (Euro-LO)	133
Frie Faglige Internasjonale (FFI)	135
Den faglige rådgivende komité ved OECD-TUAC	140
EFTAs Konsultative Komité	141
En økonomisk politikk for full sysselsetting	142
Faglig utviklingshjelp	149
Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS)	157
U-landsinformasjon	169
Øst-Vest-kontakt, avspenningsarbeid, nedrustning og sikkerhetspolitikk	169
Midt-Østen	173
Sør-Afrika — Apartheid	175
Internasjonalt ungdomsarbeid	177
Delegasjonsutveksling med utlandet	178
ILO — Arbeidskonferansen 1980	182
6. FORSIKRINGSSPØRSMÅL	192
Kollektiv hjemforsikring	192
Grunnforsikringen	193
Gruppehjemforsikringen	193
LOs samleforsikring	194
Informasjons- og opplysningsvirksomheten i forsikring	194
Skadenemndene LO/Samvirke	195
Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond	196
Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse	196
7. ANDRESAKER	198
Folk og forsvar	198
Kvinnerens frivillige beredskap	200
Utredning om verneplikt	200
Samarbeidsavtale med FN-soldatene	201
Naturvern i Norge	202
Nasjonalpark på Hardangervidda	203

	Side
8. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	204
LOs administrasjon	204
Sekretariatet	205
Representantskapet	206
Nytt forbund	208
Medlemstallet	208
Representasjon innenlands	209
Representasjon utenlands	210
Diverse styre og utvalg	211
Samarbeidskomiteén LO — Det norske Arbeiderparti	220
Samarbeidskomiteén LO — NKL	222
Samarbeidskomiteén LO — Norsk Pensjonistforbund	223
Kontaktutvalget LO/Norsk Skuespillerforbund	223
LOs internasjonale kontor	225
LOs juridiske kontor	226
LOs miljøkontor	227
Presse- og informasjonsvirksomheten	228
LOs revisjonskontor	230
LOs tekniske kontor	231
LOs økonomiske kontor	232
LOs faste utvalg	234
Sekretariatets rådgivende finanskomité	234
LOs utvalg for familiepolitikk-likestilling-likeverd	234
LOs forskningsutvalg	236
Industri- og energiutvalget	238
LOs kulturutvalg	239
LOs styringskomité for miljøspørsmål	245
LOs koordineringsutvalg for skole- og utdanningsspørsmål	246
Organisasjonskomiteén	249
Sosialpolitisk utvalg	250
LOs ungdomsutvalg	251
Fremmedarbeiderutvalg i LO	254
LOs oljekartell	256
Folkets Hus Landsforbund	260
Folkets Hus Fond	262
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	263
Elektronisk databehandling (EDB)	265
LOs husmørsenter	266
Distriktskontorene	268
9. STATISTISK OVERSIKT	292
Godkjente konflikter i 1980	330

Forord

Beretningen for 1980 er inndelt i hovedkapitler på samme måte som beretningen for 1979. Vedtaket i Representantskapet om Tariffrevisjonen i 1980 finnes i beretningen for 1979. Det «lille tariffoppgjøret» i 1981 vil i sin helhet bli omtalt i beretningen for 1981.

Denne beretningen er den siste i kongressperioden 1977—81.

Oslo i mars 1981

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor Halvorsen

Per Haraldsson

Som tidligere finner en ofte betegnelsen NOU i beretningen. Det står for Norges Offentlige Utredninger. Hver utredning er nummerert for de enkelte år. De blir utgitt av Universitetsforlaget.

1. Tariffrevisjoner — Økonomisk politikk

Tariffrevisjonen 1980

LOs representantskap holdt møte 13. og 14. desember 1979 og vedtok retningslinjene for tariffrevisjonen i 1980. Vedtaket er gjengitt i beretningen for 1979.

I Sekretariatets møte 7. januar ble det vedtatt at LO skulle si opp under ett alle tariffavtaler med Norsk Arbeidsgiverforening, staten og kommunene. De enkelte forbund skulle si opp avtalene med andre arbeidsgiversammenslutninger og med enkeltstående bedrifter.

Sekretariatet oppnevnte 14. januar forhandlingsutvalgene for den private sektor, den statlige sektor og den kommunale sektor. Det ble opprettet et sentralt koordineringsutvalg med denne sammensetningen: Tor Halvorsen, Leif Haraldseth og Øistein Gulbrandsen fra LO, Otto Totland og Jan Balstad fra den private sektor, Albert Uglem, Statstjenestemannskartellet, og Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund.

De enkelte forhandlingsutvalg fikk denne sammensetningen:

LOs FORHANDLINGSUTVALG — PRIVAT SEKTOR

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Thor Andreassen, Liv Buck, Svein-Erik Oxholm, Harriet Andreassen, Ole Knapp og Yngve Hågensen fra Landsorganisasjonen, Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Nils H. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund, Kåre Dahlberg, Norsk Gullsmedarbeiderforbund, Otto Totland, Handel og Kontor i Norge, Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Jan Balstad, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund, Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemiforbund, Albert

Uglem, Statstjenestemannskartetlet, Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund, Olaf Sunde, Steinar Halvorsen, Evy Buverud Pedersen, Ragnar Røberg Larsen, Øistein Gulbrandsen, Egil Ahlsen og Stein Reegård fra LOs administrasjon.

LOs FORHANDLINGSUTVALG — STATLIG SEKTOR

Albert Uglem og Hans Øverby, Statstjenestemannskartetlet, Roland O. Larsen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Øystein Larsen og Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund, Theodor Theodorsen, Norges Befalsforbund, Nils H. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Reidar Albertsen, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, Oddvar Irvoll, Handel og Kontor i Norge, Sverre Kortvedt, Leif Thue og Olav Habberstad, Norsk Jernbaneforbund, Trygve Hartvedt, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Torger Oxholm og Reidar Øwre, Norsk Kommuneforbund, Roald Tønnes, Lensmannsetatens Landslag, Gunnar Tønder, Norsk Lokomotivmannsforbund, Sigurd Lønseth, Norsk Musikerforbund, Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemiforbund, Erling Sandvig og Arthur Bauge, Norsk Postforbund, Gunnar Solvang og Anders Renolen, Den norske Postorganisasjon, Magne Johannessen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Børge Rostvåg, Norsk Sosionomforbund, Odd-Kåre Kvalheim, Telegrafmennesenes Landsforbund, Ove Ragnar og Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Dagfinn Habberstad, Unni Ravn Frogner, Johnny Jacobsen, Kari Pedersen og Rolf Sætre, Norsk Tjenestemannslag, Leif Haraldseth og Harriet Andreassen, Landsorganisasjonen.

Engere utvalg — statlig sektor

Albert Uglem og Hans Øverby, Statstjenestemannskartetlet, Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag, Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund, Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund, Ove Ragnar, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Reidar Albertsen, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, Sverre Kortvedt, Norsk Jernbaneforbund, Erling Sandvig, Norsk Postforbund, Harriet Andreassen, Landsorganisasjonen.

LOs FORHANDLINGSUTVALG — KOMMUNAL SEKTOR

Arne Born, Torger Oxholm, Randi Moe, Alf Gundersgård, Reidar Øwre, Willy Davidsen, Brynjulf Grønvik, Arnt Bækholt, Kåre Bye, Arne Grøttum, Frank Brunsell, Sigmund Johannessen, Asbjørn Eggen, Steinar Hannevig, Marthe Kjær-Andersen, Thorbjørn Bakken og Fritjof Ekelund fra Norsk Kommune- forbund,

Nils H. Johannessen, Kåre Haga, Bjørn Sørensen, Knut Liljeberg, John Hedin, Rolf Sanness, Helge Tystad, Eigil Iversen, Mads Olsen og Per Frenvik fra Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,

Lars Haavik, Bjørn Hennum, Tom Johannessen, Børge Rostvåg, Harald Thomassen, Helle Hogner og Johan Grieg Alberts fra Norsk Sosionomforbund, Svein-Erik Oxholm fra Landsorganisasjonen.

LOs KRAV

I Sekretariatets møte 21. januar ble det fullstendige krav fastlagt, og det ble lagt fram på et møte med Norsk Arbeidsgiverforening 31. januar.

Kravene ble satt opp slik:

På møtet i LOs representantskap 13. og 14. desember 1979 ble det vedtatt at Landsorganisasjonen skal reise følgende krav overfor arbeidsgivermotparter i det private arbeidsliv, i stat og kommune og myndighetene i forbindelse med inntektsoppgjøret 1980. (En nærmere presisering av enkelte av kravene er gitt i egne vedlegg.):

1. Avtaleperioden bør være 2-årig. Med bakgrunn i den økonomiske situasjon skal det for 2. avtaleår skje forhandlinger våren 1981.

2. I forhandlingene med N.A.F. og andre arbeidsgivermotparter i det private arbeidsliv fastlegges en felles økonomisk ramme om oppgjøret. Den økonomiske rammen skal omfatte så vel generelt tillegg som lavtlønntillegg.

Forordningen av hele den økonomiske rammen må være gjenstand for reelle forhandlinger mellom det enkelte forbund og deres respektive arbeidsgivermotparter.

Det skal kunne forhandles om teknisk revisjon av avtalene, herunder også spørsmål knyttet til den teknologiske utvikling, miljøforhold, lønnsystemer m. v. Det må også være adgang til, hvis det enkelte forbund ønsker det, å disponere den økonomiske rammen til en styrking og en løsning av spørsmål som ved tidligere oppgjør har vært påberopt av N.A.F. som generelle.

De forbundsvisе forhandlingene må i sin helhet skje på fritt grunnlag innenfor rammen av arbeidstvistloven/tjenestetvistloven. Oppgjøret sendes ikke ut til uravstemning før de forbundsvisе forhandlingene er sluttført.

Viser det seg vanskelig å gjennomføre oppgjøret etter disse retningslinjene, vil Representantskapet bli innkalt til ekstraordinært møte for å drøfte situasjonen i oppgjøret og eventuell omlegging av oppgjørsformen.

3. Den disponible realinntekten i 1980 må bringes opp på nivået i 1978 for brede lønnstakergrupper. I tillegg til tiltak fra myndighetens side, skattelettelser, pristiltak og/eller barnetrygd, må det gis lønnstillegg som sikrer denne målsettingen.

a) I forhandlingene i det private arbeidsliv legges den økonomiske rammen slik: Dersom hele rammen brukes til generelle tillegg, vil den disponible realinntekten i gjennomsnitt øke svakt sett i forhold til 1978. Lavtlønns-spørsmålet prioriteres innenfor denne rammen, jfr. punkt 4.

b) I stat og kommune gjennomføres tilsvarende regulativmessige endringer.

4. Lavtlønnsproblemet må prioriteres ved tariffrevisjonen i 1980. I den private sektor er det nødvendig med overføringer til lønnstakergrupper med lav fortjeneste.

Det reises følgende krav:

a) *Lavtlønntillegg* beregnet med utgangspunkt i timefortjenesten ved den enkelte bedrift hvor fortjenesten utgjør mindre enn en nærmere fastsatt prosent av landsgjennomsnittet for alle voksne arbeidere innenfor LO/N.A.F.-området. Til grunn for beregningene legges timefortjenesten for voksne arbeidere ekskl. overtidstillegg, skifttillegg m. v.

Forordningen av lavtlønntilleggene — om tilleggene skal utbetales med utgangspunkt i den enkelte bedrift eller på bransjeplan — avgjør det enkelte forbund i de forbundsvisе forhandlingene.

Finansieringen av lønnstilleggene må ses i sammenheng med den totale økonomiske rammen om oppgjøret.

I prinsippet må bedriftene selv bære omkostningene ved vårt lønnsnivå.

Den økonomiske situasjon i norsk næringsliv karakteriseres i dag først og fremst ved betydelig spredning mellom bedriftene. Pris- og inntektsstoppen har for mange bedrifter medført raske forbedringer i økonomisk bæreevne, særlig eksportbedrifter.

For mange bedrifter som selger produkter i konkurranse med importvarer, vil et lønnsoppgjør med store økninger for lavtlønsgruppene gå på bekostning av deres arbeid med å styrke konkurransevnen på det norske marked. Mange skjermede bedrifter vil måtte kompensere lavtlønsstillegg i prisene.

Med bakgrunn i disse forhold forutsetter LO at finansieringen av lavtlønsstilleggene gjøres til gjenstand for nærmere drøftinger i forhandlingene med staten, Norske Kommuners Sentralforbund, N.A.F. og andre arbeidsgivermotparter i den private sektor.

En viser i denne forbindelse til rapporten om lavtlønsspørsmålene avgitt av et underutvalg under Kleppe-utvalget 20. august 1979. Utvalget framhevet følgende ulike finansieringsordninger som ledd i tariffoppgjøret:

- 1) Lavtlønsstillegg finansiert av den enkelte bedrift.
- 2) Alternativt kan ulike lønnsutjevningsordninger vurderes:
 - a) Finansiert ved større eller mindre tilskudd fra det offentlige.
 - b) Finansiering helt ut av alle bedrifter og/eller arbeidstakere som omfattes av tariffoppgjøret.

Med bakgrunn i utredningen er det LOs oppfatning at myndighetene bør medvirke til finansieringsordninger som kan sikre en reell bedring for de lavtlønte.

- b) I alle overenskomster innen LO/N.A.F.-området som ikke allerede har bedre ordninger, innføres en garantibestemmelse. Denne skal sikre at enhver bedrift (enhver lønnskategorigruppe) minst skal ha et så høyt fortjenestenivå at gjennomsnittet for alle voksne arbeidere ved bedriftene utgjør 87 prosent av landsgjennomsnittet for alle voksne arbeidere innenfor LO/N.A.F.-området ved siste kjente kvartalsstatistikk. Beregningsgrunnlaget er det samme som for lavtlønsstilleggene i punkt a).

Reguleringen foretas én gang årlig, eksempelvis pr. 1. oktober.

For tariffområder som særlig omfatter funksjonærer, utformes en tilsvarende ordning. Også for disse tariffområdene knyttes garantibestemmelsen til landsgjennomsnittet for alle voksne arbeidere i LO/N.A.F.-statistikken.

5. I den statlige og kommunale sektor ivaretas hensynet til de lavtlønte gjennom innretning av lønnsstilleggene på lønnsregulativene og på lønnsstignene.

Utenom den økonomiske rammen legges de krav som er nevnt i punktene 6—9 nedenfor.

6. Våren 1981 gis i det private arbeidsliv kompensasjon til arbeidstakere i de bedrifter der det har vært en lavere lønnsnedgang enn gjennomsnittlig fra 1979 til 1980.

Grunnlaget for beregningene av etterslepet er timefortjenesten for voksne arbeidere ifølge N.A.F.s statistikk ekskl. overtidsbetaling, skifttillegg m. v.

Våren 1981 skal stats- og kommuneansatte på tilsvarende måte gis kompensasjon for mindre lønnsutvikling i forhold til ansatte i det private arbeidsliv.

7. Prinsippvedtak om 5. ferieuke.
8. Det reises krav om revisjon av avtalene om sluttvederlag, korte velferdspermisjoner, godtgjørelse for bevegelige helligdager og 1. og 17. mai.
9. LOs krav og tariffpolitiske opplegg bygger på følgende forutsetninger:

- a) Det skal i tariffperioden føres en økonomisk politikk som sikrer den disponible realinntekten i 1980 på linje med nivået i 1978. Sikring av full sysselsetting må få høyeste prioritet.
- b) Arbeidsgivere, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner utenfor LO-området må vise tilsvarende vilje til moderasjon ved endringer i lønns- og arbeidsvilkår etter 1. januar 1980. En forutsetter lojal oppslutning om og kontroll med at intensjonene bak loven om inntektsregulering blir fulgt opp i praksis.

Ingen av LOs medlemmer er garantert lønnsøkning i tariffperioden. Lov om inntektsregulering må derfor gjennomføres slik at lønnstilleggene for uorganiserte begrenses i forhold til de sentralt fastlagte tariff tillegg.

N.A.F., andre arbeidsgivere i det private arbeidsliv, stat og kommune må ikke gi større tariff tillegg enn det som følger av LOs oppgjør.

- c) En stram prisregulering må forhindre at begrensninger i lønnsutviklingen øker det økonomiske grunnlaget i skjermede bedrifter. Prisregulering bør om nødvendig benyttes slik at bedrifter som selger sine varer i konkurranse med importvarer, øker sin slagkraft på det norske marked, og bidrar til effektiv priskonkurranse overfor importvarer.
- d) Forbedringer i det økonomiske grunnlaget i konkurranseutsatte bedrifter må styrke disse bedriftene økonomisk, ikke eierinteressene. Fortsatt regulering av aksjeutbyttet er nødvendig.
- e) Eiernes muligheter i personlig eide bedrifter til å ta ut inntekter til personlig forbruk av bedriftene må begrenses.
- f) Moderasjon må også omfatte jordbruksoppgjøret. Ved gjennomføringen av jordbruksoppgjøret i 1980 tas hensyn til nettoinntektsutviklingen i 1978 og 1979. I denne forbindelse legges til grunn at Stortinget slutter seg til konklusjonen i Stortingsmeldingen om inntekt og levekår i landbruket:

«Etter en samlet vurdering er det Regjeringens oppfatning at det må legges til grunn en parallell inntektsutvikling mellom gruppene.»

Vedlegg I

2-ÅRIG AVTALE

Avtaleperioden bør være 2-årig med rett til forhandlinger våren 1981.

Ved forhandlingene skal utgangspunktet være den økonomiske situasjon, produksjons-, pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Dersom den økonomiske situasjon utvikler seg i positiv retning, skal tilleggene for 2. avtaleår sikre en positiv vekst i disponibel realinntekt for arbeidstakere fra 1980 til 1981.

LOs representantskap tar stilling til endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår.

Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1981) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.

Vedlegg II

GENERELT TILLEGG

1. Ved innføringen av pris- og inntektsstoppen ble det forutsatt pris- og lønnsvekst som sikret uendret kjøpekraft. Det ble i denne forbindelse lagt til grunn 4 prosent pris- og lønnsvekst fra 1978 til 1979. Vi kan i dag slå fast at denne forutsetningen ikke er innfridd. Lønnsøkningen for ansatte i industri, bergverk, private rutebilselskaper, bygg- og anleggsvirksomhet vil bli ca. 3 prosent i gjennomsnitt. For regulativlønte i stat og kommune blir utviklingen endog svakere. Samtidig blir prisstigningen sterkere — 4,8 prosent fra 1978 til 1979. Beregninger viser at dette vil medføre nedgang i kjøpekraften fra 1978 til 1979. Sterkest blir nedgangen for regulativlønte i stat og kommune.
2. Hovedproblemet i norsk økonomi er ikke for høyt forbruk, men at vi produserer for lite. Sterk bedring i konkurranseevnen i 1978 og 1979 har gitt sterk produksjons- og produktivitetsvekst i den eksportkonkurrerende del av norsk næringsliv. Bedrifter som selger sin produksjon i konkurranse med import, har også styrket sin stilling. Gjennoppretting av kjøpekraften på 1978-nivå er en nødvendig forutsetning for å unngå tap av produksjon og arbeidsplasser i bedrifter som er skjermet mot utenlandsk konkurranse.
3. I forhandlingene mellom LO, N.A.F. og andre arbeidsgivermotparter i det private arbeidsliv gis et generelt lønnstillegg slik at kjøpekraften (disponibel realinntekt) i 1980 gjenoprettes til 1978-nivå for brede lønnstakergrupper. Det generelle lønnstillegget må gis slik at kjøpekraften opprettholdes i alle tariffområder som har en fortjeneste på mer enn 90 prosent av den gjennomsnittlige timefortjenesten ekskl. overtids-, skift- og andre tillegg etter N.A.F.s siste kjente kvartalsstatistikk. Landsorganisasjonen er villig til å diskutere en øvre grense for det lønnsnivå der kjøpekraften stabiliseres.
4. Til grunn for forhandlingene legges det en forutsetning om en stigning i konsumprisindeksen på 7 prosent fra 1979 til 1980. For at kjøpekraften skal opprettholdes, forutsetter dette en lønnsutvikling (lønnsglidning og generelt tillegg) på ca. 12,0 prosent fra 1979 til 1980 for gjennomsnittsinntekter. Beregningene er basert på timefortjenester for voksne arbeidere etter N.A.F.s statistikk, ekskl. overtids-, skift og andre tillegg.
5. I protokoll av 26. april 1978 mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening, ble det enighet om en avsetning til kollektiv gruppelevsfor-sikringsvarende til 0,2 prosent av gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. tillegg. Da det ikke er oppnådd enighet om en slik forsikringsordning, forutsetter LO at de 0,2 prosentene kommer som tillegg til rammen for tariffoppjøret i 1980 ut fra de forutsetninger kravene bygger på og som det er redegjort for ovenfor.
6. I stat og kommuner gjennomføres regulativmessige endringer, som også her stabiliserer kjøpekraften på tilsvarende måte som for ansatte i det private arbeidsliv, se for øvrig vedlegg IV og vedlegg V.
7. Da tariffoppjøret mellom LO og N.A.F. også denne gangen vil inngå som ledd i et kombinert, samordnet inntektsoppjør, der også myndighetene vil være part, er det LOs forutsetning at en del av lønnstilleggene kan erstattes av lettelser i den personlige beskatning.

Vedlegg III

LAVTLØNNSTILLEGG

I det private arbeidsliv beregnes lavtlønnsstilleggene med utgangspunkt i fortjenestenivået i bedrifter hvor timefortjenesten utgjør mindre enn 90 prosent av

timefortjenesten for voksne arbeidere ekskl. overtidstillegg, skifttillegg innenfor LO/N.A.F.-området etter følgende skala:

Prosentintervall	Lønnstillegg, øre
74,9 og lavere	300
75,0—79,9	200
80,0—81,9	160
82,0—83,9	130
84,0—85,9	100
86,0—87,9	75
88,0—89,9	50
90,0 og høyere	0

Så vel det generelle lønnstillegget som lavtlønnstillegget gir det økonomiske grunnlaget for de forbundsvise forhandlingene. Fordelingen av lavtlønnstilleggene — om tilleggene skal utbetales med utgangspunkt i den enkelte bedrift eller på bransjeplan — avgjør det enkelte forbund i de forbundsvise forhandlingene.

Vedlegg IV

Krav for statssektoren

A. Generelt

1. Den økonomiske rammen for det første avtaleår skal bestå av en generell del og en lavtlønnsdel som til sammen gir en gjennomsnittlig økning i kjøpekraften i forhold til 1978.
2. Den generelle delen skal fastsettes slik at kjøpekraften for brede grupper av statsansatte gjenopprettes på nivået for året 1978. Under forhandlingene er en villig til å diskutere en øvre grense for det lønnsnivå der kjøpekraften skal stabiliseres. Det overføres 0,2 prosent til økning av rammen for justerings- og normeringsoppgjøret pr. 1. mai 1980.
3. Utgangspunktet for beregning av lavtlønnsdelen er at arbeidstakere i staten som lønnes under 90 prosent av landsgjennomsnittet for voksne arbeidere etter N.A.F.s statistikk er å betrakte som lavtlønte. Det vises også til LOs generelle krav om garantibestemmelse.

Det gis et lavtlønnstillegg i form av endringer i alle lønnsstiger som pr. 30. april 1980 slutter i lønnstrinn 13 og lavere. Videre gis det spesielle lavtlønns-tillegg på lønnstabell A for de samme grupper.

Alle lønnsstiger som nå slutter i lønnstrinn 11 og 12 (med opprykk til ltr. 12 og 13) gis følgende ny lønnsstige A.

A	År
Ltr.	
6	0
8	2
10	4
11	6
12	8
13	10

Alle lønnsstiger som nå begynner i lønnstrinn 6 og slutter i lønnstrinn 13 gis følgende nye lønnstige B:

B	
Ltr.	År
8	0
10	2
12	4
13	6

Stige B brukes bl. a. for fagarbeidere og andre arbeidstakere på tilsvarende lønnsnivå.

Alle stiger som begynner under lønnstrinn 13 og slutter over lønnstrinn 13 skal på ethvert årstrinn ligge minst ett lønnstrinn over tilsvarende årstrinn på lønnsstige B.

Ved innplassering på lønnsstige A, skal all tidligere praksis (offentlig og privat) regnes med ved fastsetting av tjenesteansiennitet. Det samme gjelder arbeid i hjemmet o. l.

Det tas forbehold under forhandlingene om å vurdere særskilt lønnsstiger som ikke uten videre lar seg tilpasse lønnstigen A og B.

Lønnsprofilen sikres ved innretning av tilleggene på de enkelte lønnstrinn og avkortning av stiger.

4. Forhandlinger om lønnstillegg m. v. for annet avtaleår føres på grunnlag av LOs generelle krav. Det gis garanti for at de statsansatte pr. 1. mai 1981 får kompensasjon for eventuell mindrelønnsutvikling i forhold til sist kjente kvartalstall i N.A.F.s statistikk.

B. Justeringer og normeringer

I de siste årene har det etter hvert oppstått til dels store relasjonsproblemer mellom en del yrkesgrupper i staten. Det vil derfor i kommende tariffperiode være nødvendig å avsette en noe større ramme til justeringer og normeringer m. v. enn i forrige periode.

1. Det gjennomføres justeringer og normeringsforhandlinger innenfor en ramme på 0,8 prosent av statens lønnsutgifter. Resultatet av forhandlingene gjøres gjeldende fra 1. mai 1981. Kostnadene regnes med i den totale rammen for 2. avtaleår. Det kan også innenfor samme ramme forhandles om endringer i særavtaler.

Staten og hovedsammenslutningene/Norsk Lærerlag forhandler om på hvilken måte justerings- og normeringsforhandlingene skal gjennomføres.

Justerings- og normeringsforhandlingene m. v. bør være avsluttet senest 1. mars 1981.

2. Punkt V B i Tariffavtalen formuleres slik:

Hovedsammenslutningene og Norsk Lærerlag skal i tariffperioden ha adgang til å forhandle med Forbruker- og administrasjonsdepartementet om omgjøring av enkeltstillinger og stillingsgrupper. Dersom de nevnte parter blir enige om det, kan slike forhandlinger føres av tjenstemannsorganisasjoner tilsatt en hovedsammenslutning på den ene siden og vedkommende departement/virksomhet på den annen side.

Forutsetningen for at slike forhandlinger skal kunne føres, er at det har skjedd endringer i vedkommende stillings- eller stillingsgruppers arbeids- og/eller ansvarsområde. Forhandlinger skal også kunne føres når det har

skjedd endringer i de forutsetninger som ble lagt til grunn ved lønnsfastsettelsen for vedkommende stilling eller stillingsgruppe.

Forhandlinger kan finne sted selv om endringer som begrenser kravene, har skjedd over et lengre tidsrom.

C. Fellesbestemmelsene

D. Diverse

1. Tilleggslønnstabeller — tabell B

Tabell B reguleres i samsvar med den regulering som foretas på lønnstabell A

2. Særregulativene

Særregulativene reguleres i samsvar med den regulering som foretas på de ordinære regulativ.

3. Særvtaler

Alle tillegg av lønsmessig art i særvtaler reguleres i samsvar med rammen for det generelle tillegg på lønnstabell A.

4. Pensjonsforhold

Pensjonene reguleres i samsvar med endringene på lønnstabell A. Ingen skal ha lavere pensjonsgrunnlag enn lønnstrinn 13 som alderspensjon. Enke/ektefellepensjon økes fra 60 prosent til 67 prosent.

Variable tillegg regnes med i pensjonsgrunnlaget.

Det nedsettes et partssammensatt utvalg som skal utrede følgende spørsmål:

- Overføring av Statens pensjonskasse fra Sosialdepartementet til Forbruker- og administrasjonsdepartementet.
- Hvordan ytelser fra Statens pensjonskasse skal reguleres framtidig.
- Fastsetting av lånegrenser for boligformål i Statens pensjonskasse og hvilke arbeidstakergrupper som skal omfattes av låneordningen.

Vedlegg V

Krav for kommunesektoren

A. Generelt

- Den økonomiske rammen for det første avtaleår skal bestå av en generell og en lavtlønnsdel som til sammen gir en gjennomsnittlig økning i kjøpekraften i forhold til 1978.
- Den generelle delen skal fastsettes slik at kjøpekraften for brede grupper av kommuneansatte gjenopprettes på nivået for året 1978. Under forhandlingene er en villig til å diskutere en øvre grense for det lønnsnivået der kjøpekraften skal stabiliseres.
- Utgangspunktet for beregning av lavtlønnsdelen er at arbeidstakere i kommunene som lønnes under 90 prosent av landsgjennomsnittet for voksne arbeidere etter N.A.F.s statistikk, er å betraktes som lavtlønte. Det vises også til LOs generelle krav om garantibestemmelse.

Lavtlønnsprofilen sikres ved innretning av tilleggene på de enkelte lønnstrinn og avkortning av stiger.

Lønnstrinnsystemet i kommunene tilpasses slik at den laveste lønnstrinnsstigen blir fra lønnstrinn 6 til lønnstrinn 13, etter 10 års opptjeningstid.

- Opprykksintervallene anordnes slik at alle med fire års lønnsansiennitet lønnes minst i lønnstrinn 10.
4. Det innføres for alle lønnsstigenes en minstelønnskala etter alder ved fylte 18–26 år.
 5. Avtaleperioden bør være toårig, med rett til forhandlinger våren 1981. Hvis den økonomiske situasjon utvikler seg i positiv retning, skal tilleggene for annet avtaleår gis slik at de sikrer en positiv vekst i disponibel realinntekt fra 1980 til 1981. Det kreves en fortjenesteutviklingsgaranti som skal sikre de kommuneansatte kompensasjon ved etterslep som oppstår i forhold til lønnsutviklingen i den private sektor.

B. Justeringer og normeringer

Pr. 1. mai 1981 skal det føres forhandlinger i henhold til hovedoverenskomsten punkt 8 A og B. Forhandlingene bør være avsluttet innen 1. mars 1981.

De sentrale forhandlinger etter punkt 8 A gjennomføres innenfor en ramme på 1 prosent. Lokale justeringsforhandlinger etter punkt B ses i sammenheng med disse forhandlingene.

For øvrig reises krav om at statens B-regulativ innføres i den kommunale sektor.

C. Fellesbestemmelser og gjennomgående bestemmelser i hovedoverenskomsten.

Vedlegg VI

Godtgjørelse for bevegelige helligdager og 1. og 17. mai A OG B-ordningene

Avtalen om helligdagsgodtgjørelse, 1. og 17. mai, A- og B-ordningene endres i samsvar med resultatet av oppgjøret. Tapsreglene utgår.

Vedlegg VII

Endringer i avtalen om kortere velferdspermisjoner

1. Punkt 2 gis følgende tilføyelse:

«Dette gjelder også hvor det er nødvendig med flere undersøkelser, behandlinger eller kontrollbesøk.»

Første avsnitt i punkt 2 vil da lyde:

«Ordningen skal minst omfatte følgende tilfelle av velferdspermisjon:

2. Permisjon for undersøkelse, behandling og kontroll av tannlegespesialist og lege. Dette gjelder også hvor det er nødvendig med flere undersøkelser, behandlinger eller kontrollbesøk.»

2. I punkt 3 omredigeres ordene «i hjemmet» til å lyde:
«i nærmeste familie».

Punkt 3 vil da få følgende ordlyd:

- «3. Permisjon på grunn av akutte sykdomstilfelle i *nærmeste familie*.
Det siktes til akutte sykdomstilfeller i hjemmet, forutsatt at annen hjelp, f.eks. husmorvikar, ikke kan skaffes, og arbeidstakerens tilstedeværelse i hjemmet er ubetinget nødvendig. Også her gjelder bestemmelsen om korte permisjoner for at arbeidstakeren skal kunne få ordnet seg på annen måte.»
3. Bestemmelsene gis et nytt punkt 7 med følgende innhold:
«7. *Deltakelse i Røde Kors Hjelpekorps, Norsk Folkehjelps Sanitet og foreningen Norske Lavnehunder ved deltakelse i katastrofer og ettersøkningsoppdrag.*»

Vedlegg VIII

Endringer i Sluttvederlagsavtalen

1. I kap. I endres «svækkelse på grunn av høy alder» til «svækket helse».
Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:
Arbeidstaker som omfattes av denne avtale skal utbetales sluttvederlag av hovedorganisasjonenes fond for sluttvederlag når vedkommende blir sagt opp uten at oppsigelsen skyldes arbeidstakerens eget forhold eller når arbeidsforholdet opphører som følge av sykdom eller *svækket helse*. For å ha rett til sluttvederlag må arbeidstakeren:
2. Ordene «før oppsigelsen» i I b. endres til «før sluttdato».
Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:
... ha vært ansatt minst 10 år i sammenheng i bedriften umiddelbart *før sluttdato* eller sammenlagt ha vært ansatt ved bedriften i over 20 år og tjenestetiden umiddelbart *før sluttdato* er minst 3 år i sammenheng eller umiddelbart *før sluttdato* har minst 15 års sammenhengende medlemskap i sluttvederlagsordningen.
3. Ordene «ved sluttdato» tilføyes i I a.
Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:
ha fylt 50 år *ved sluttdato*.
4. I c. gis følgende tilføyelse:
«Opphører arbeidsforholdet som følge av sykdom eller svækket helse må slik tilslutning til ordningen ha foreligget i tiden før siste sykmelding.»

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

ha stått tilsluttet ordningen i de siste 3 måneder før oppsigelse ble gitt — eller, hvis tilmelding er skjedd i henhold til VIII, 2. avsnitt, de siste 12 måneder før oppsigelsen ble gitt. *Opphører arbeidsforholdet som følge av sykdom eller svekket helse må slik tilslutning til ordningen ha foreligget i tiden før sluttdato eller siste sykmelding.*

5. I merknad 2 til I endres ordene «svækkelse på grunn av høy alder» til «svækket helse».

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

For å få rett til sluttvederlag når arbeidsforholdet opphører som følge av sykdom eller *svekket helse*, må det legges frem legitimasjon som viser at arbeidsforholdet er brakt til opphør samt at årsaken til dette er sykdom eller *svekket helse*. Årsaken skal legitimeres ved legeattest — enten fra bedriftslegen eller fra annen lege.

6. II nr. 2 gis følgende tilføyelse:

«Dersom vedkommende oppebærer sykepenger ut over 6 måneder regnet fra arbeidsforholdets faktiske opphør — siste sykmelding — regnes dog sluttdato først fra den dag retten til sykepenger opphører.»

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

Når sykdom eller svekket helse nødvendiggjør opphør av arbeidsforholdet, skal sluttdatoen regnes å være 6 måneder etter siste arbeidsdag. *Dersom vedkommende oppebærer sykepenger ut over 6 måneder regnet fra arbeidsforholdets faktiske opphør — siste sykmelding — regnes dog sluttdato først fra den dag retten til sykepenger opphører.*

7. II nr. 3 omredigeres i sin helhet til å lyde:

«Ved fratredelse etter fylte 66 år skal sluttvederlaget sammen med sosiale ytelser så som sykepenger, attføringspenger, uførepensjon, ledighetstrygd dog ikke overstige den lønn arbeidstakeren ville ha fått utbetalt ved å fortsette i arbeidet til fylte 67 år. Tilsvarende begrensninger gjelder også når aldersgrensen er lavere enn 67 år.

8. II nr. 4 omredigeres til å lyde:

«Dersom en oppsagt arbeidstaker ikke har 3 måneders medlemskap i ordningen fordi bedriften har forsømt sin plikt til å melde vedkommende inn, eller dersom bedriften står til rest med premie for 2 år eller mere, plikter bedriften selv å betale sluttvederlag til arbeidstakeren, eventuelt refundere beløpet til fondet dersom dette har forskuttet sluttvederlaget. Dersom bedriften på grunn av insolvens ikke kan betale, har arbeidstakeren krav på

betaling direkte fra fondet som i så fall overtar arbeidstakernes krav mot bedriften.»

9. IV omredigeres tredje setning til å lyde:

«Sluttvederlaget utbetales forholdsmessig etter lengden for vedkommendes ukentlige arbeidstid i henhold til gjeldende lov.»

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

Denne avtale omfatter også deltidsarbeidere med lengre arbeidstid enn 20 timer pr. uke. For rengjøringsarbeid skal timetallet være 17½ pr. uke. Sluttvederlaget utbetales forholdsmessig etter lengden for vedkommendes ukentlige arbeidstid i henhold til gjeldende lov. For sesongarbeidere anvendes reglene for deltidsarbeidere analogisk. Mulige tvilsspørsmål om avtalens praktisering i relasjon til sesongarbeiderne avgjøres av styret, eventuelt med oppmann, jfr. III, 3.

10. Det hitsettes i avtalen en bestemmelse av følgende innhold:

«Blir arbeidstakeren ved skifte av arbeidsgiver ikke medlem av ordningen, beholder arbeidstakeren tidligere opparbeidet ansiennitet i ordningen.»

11. I VII annet avsnitt endres ordene «den under 1 b fastsatte betingelse» til «de under 1 b fastsatte betingelser.»

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

Arbeidstakere innenfor de fag som dekkes av overenskomstene for anlegg, blikkenslagere, byggtapetsere, elektromontører, glasslipere, glassmestere, malere, murere og murarbeidere, rørleggere, sten-, jord- og sementarbeidere, tømrere, anleggsgartnere, byggregjøring, gårdnedrivning, isolasjonsfaget og taktekkingsfirmaene og som ikke oppfyller de under 1 b fastsatte betingelser, er likevel berettiget til sluttvederlag på følgende vilkår ...

12. VII nr. 1 gis følgende tilføyelse:

«Legitimasjon for at vedkommende har hatt sitt hovedervert i de siste 20 respektive 15 år i de fag som omfattes av VII, kan gis ved attestasjon fra vedkommendes forbund/fagforening.»

Bestemmelsen vil da få følgende ordlyd:

Arbeidstakeren må godtgjøre at vedkommende har hatt sitt hovedervert i ovennevnte fag i 20 år, herav de siste 5 år umiddelbart før fratredelsen.

Legitimasjon for at vedkommende har hatt sitt hovedervert i de siste 20 respektive 15 år i de fag som omfattes av VII, kan gis ved attestasjon fra vedkommendes forbund/fagforening.

13. Det tas forbehold om å justere satsene i sluttvederlagsavtalen.

Vedlegg IX

Krav om godkjenning av førstegangstjeneste i Forsvaret som lønnsansiennitet

Det vises til drøftinger med Forsvarsdepartementet om dette.

Norsk Arbeidsgiverforening

Fra N.A.F. fikk vi følgende prinsipielle krav:

1. Den overordnede målsetting, som årets tariffoppgjør må innordnes, er at norsk industri og øvrig næringsliv skal gjenvinne sin konkurransevne i forhold til 1970 så snart som mulig og senest i løpet av de kommende 2 år. Deretter bør konkurransevnen styrkes ytterligere.
2. Det må utformes regler som innebærer effektiv begrensning av lønnsglidning, f. eks. gjennom innføring av «tak» på lønnsutviklingen i tariffperioden.
3. Vurdering av lønninger på de enkelte bedrifter i henhold til lokale særavtaler skal ikke kunne skje mere enn én gang pr. år. Tariffmessig adgang til å bruke nedsatt tempo som pressmiddel i tariffperioden bortfaller.
4. Fra N.A.F.s side er det en forutsetning for å gå med på lønnstillegg eller andre kostnadsøkende tiltak at myndighetene gir bedriftene adgang til å ta igjen i prisene de økede kostnader bedriftene blir påført.
5. De merutgifter i forhold til det forhåndsstipulerte som N.A.F.s medlemmer er blitt påført som følge av sykelønnsordningern av 1978 legges inn i kostnadsrammen for årets tariffoppgjør, med mindre myndighetene på annen måte sørger for tilsvarende kompensasjon.
6. LO og N.A.F. stiller i fellesskap det krav til myndighetene at eventuell fremtidig støtte til bedrifter i økonomiske vanskeligheter kun gis på betingelse av at lønninger eller andre lønnskostnader ikke heves ved bedriften i tariffperioden.
7. Det åpnes generell adgang til deltidsarbeid i alle tariffavtaler der LO og N.A.F er parter.

For øvrig vil N.A.F. under forhandlingene forbeholde seg å ta opp ytterligere spørsmål.

Brevveksling N.A.F.—LO

Etter forhandlinger med N.A.F. i begynnelsen av februar kom det et brev fra N.A.F. av 8. februar med følgende ordlyd:

«LOs OG N.A.F.s KRAV VED INNTEKTSOPPGJØRET 1980

Under overleveringen av krav ved innledningen av årets tariffoppgjør ble det gjensidig presisert at reelle forhandlinger foreløpig ikke skal finne sted og at ingen av de to organisasjoner har godtatt noen av den annen parts krav, men at drøftelsene foreløpig kun skulle være av teknisk karakter.

Under gårsdagens møte ble det i tilknytning til nedsettelsen av diverse tekniske utvalg fra LOs side sagt at pkt. 2 i LOs krav inneholdt forutsetninger fra Representantskapets side som var et ultimatum i den forstand at videre drøftelser, selv om disse utelukkende er av teknisk art, ikke kan foretas med mindre N.A.F. gir sin tilslutning til de retningslinjer for oppgjøret som fremgår av nevnte pkt. 2. Det ble i denne forbindelse henvist til sålydende siste avsnitt i pkt. 2:

«Viser det seg vanskelig å gjennomføre oppgjøret etter disse retningslinjene, vil Representantskapet bli innkalt til ekstraordinært møte for å drøfte situasjonen i oppgjøret og eventuell omlegging av oppgjørsformen.»

N.A.F.s Arbeidsutvalg har besluttet å forelegge for Centralstyret torsdag 14. februar d.å. det ultimatum LO har stilt. Arbeidsutvalget vil ha et forberedende møte om saken onsdag 13. ds.

I forbindelse med Centralstyrets behandling av saken har Arbeidsutvalget funnet det nødvendig å be om at N.A.F. — senest tirsdag 12. ds. får en skriftlig redegjørelse og presisering fra LOs side, slik at det ikke hersker noen tvil om hvorvidt det er ett enkelt eller flere av kravene i pkt. 2 som omfattes av LOs ultimatum.

I. Pkt. 2, første ledd har slik ordlyd:

«I forhandlingene med N.A.F. og andre arbeidsgivermotparter i det private arbeidsliv fastlegges en felles økonomisk ramme om oppgjøret. Den økonomiske rammen skal omfatte såvel generelt tillegg som lavtlønnstillegg.»

Innebærer siste setning i LOs krav et ultimatum i den forstand at N.A.F. på det nuværende tidspunkt skal binde seg til å gi lavtlønnstillegg under enhver omstendighet, til tross for at man ennå ikke kjenner de øvrige deler av tariffoppgjøret slik at tingene kan sees i sammenheng og uten hensyn til om LO for eksempel går med på regler om tilfredsstillende begrensnings av lønnsglidning i tariffperioden?

II. I pkt. 2, tredje og fjerde avsnitt heter det:

«Det skal kunne forhandles om teknisk revisjon av avtalene, herunder også spørsmål knyttet til den teknologiske utvikling, miljøforhold, lønssystemer m. v. Det må også være adgang til, hvis de enkelte forbund ønsker det, å disponere den økonomiske rammen til en styrking og en løsning av spørsmål som ved tidligere oppgjør har vært påberopt av N.A.F. som generelle.

De forbundsvisse forhandlingene må i sin helhet skje på fritt grunnlag innenfor rammen av arbeidstvistloven/tjenestetvistloven. Oppgjøret sendes ikke ut til uravstemning før de forbundsvisse forhandlingene er sluttført.»

Vi har fem spørsmål til det siterte:

1. Er det en del av ultimatumet at arbeidstagersiden på forbundsplanet skal kunne iverksette kamptiltak hvis det oppstår uenighet om hvorvidt kostnadene som følger av de endringer man ønsker gjennomført ligger innenfor den økonomiske ramme, eller hvis det under de forbundsvisse forhandlinger ikke oppnås enighet om spørsmål som nevnt i pkt. 2, tredje avsnitt?
2. Er det meningen — og i tilfelle en del av ultimatumet — at kostnadsøkningen som følger av eventuell «teknisk revisjon av avtalene, herunder også spørsmål knyttet til den teknologiske utvikling, miljøforhold, lønssystemer m. v.», skal komme i tillegg til den økonomiske ramme partene sentralt måtte være blitt enige om?
3. I anledning av kravet om en forbundsvis adgang til å disponere den økonomiske ramme til spørsmål som ved tidligere oppgjør har vært påberopt av N.A.F. som generelle, må vi be om at det gjøres klart hvorvidt dette krav innebærer at N.A.F. skal fraskrive seg adgangen til fortsatt å definere enkelte spørsmål som generelle og instruere våre landssammenslutninger om at disse spørsmål ikke kan løses under forbundsvisse forhandlinger.

4. Norsk Arbeidsgiverforening forutsetter for øvrig at det ovenfor nevnte ultimatum ikke er slik å forstå at Norsk Arbeidsgiverforening skal fraskrive seg sin rett og plikt til på vanlig måte å koordinere og bestemme de standpunkter man på arbeidsgiversiden skal innta under tariffoppgjøret. Vi ber uttrykkelig bekreftet hvorvidt vår forutsetning er riktig eller ikke.
5. Vi tillater oss å be uttømmende opplyst hva som ligger i uttrykket «m. v.» i tredje avsnitts første setning in fine. Likeledes ber vi opplyst om også dette er en del av ultimatumet.»

LOs svar på N.A.F.s brev

N.A.F.s brev ble behandlet i Sekretariatet 11. februar. Sekretariatet ga administrasjonen i LO fullmakt til å innkalle Representantskapet hvis N.A.F.s centralstyre ikke ville godta den oppgjørsformen som var fastlagt. LO sendte følgende svar til N.A.F.:

INNTEKTSOPPGJØRET 1980

Vi viser til Norsk Arbeidsgiverforening's brev av 8. februar 1980.

Med dette brev innleder N.A.F. en prinsipiell ny praksis ved tariffforhandlingene. LO for sin del er ikke innstilt på å bringe inn skriftveksler som en del av tariffforhandlingene.

Hensynet til utveksling av skriftlig dokumentasjon av prinsipielle og konkrete krav er etter LO's oppfatning tilstrekkelig ivaretatt med de dokumenter som alt er presentert mellom partene.

Landsorganisasjonen vil vise til at N.A.F. på et tidlig tidspunkt er gjort kjent med vedtaket i LOs Representantskapsmøte den 14. desember 1979. I dette vedtaket framgår alle prinsipielle sider ved LOs krav.

Landsorganisasjonen vil videre vise til at dokumentet inneholdende en konkretisering av Representantskapets vedtak ble overlevert N.A.F. i møte den 24. januar 1980.

Landsorganisasjonen vil dessuten vise til det innledende møte mellom begge parter forhandlingsutvalg den 31. januar 1980. I dette møtet som hadde til hensikt å være et presentasjons- og oppklaringsmøte, ble det fra N.A.F.s side stilt flere spørsmål omkring Representantskapets vedtak og dokumentet som konkretiserer dette vedtaket. Alle spørsmål N.A.F. fant å måtte stille ble uttømmende besvart fra LOs side.

Landsorganisasjonen vil konstatere at normal forhandlingsprosedyre er fulgt ved innledningen til tariffforhandlingene 1980 og ser ingen overbevisende argumentasjon for en prinsipiell endring av dette på det nåværende tidspunkt.

Når det gjelder de konkrete spørsmål N.A.F. nå finner å måtte stille, er disse besvart gjennom de dokumenter N.A.F. har fått overlevert og gjennom svarene vi har gitt på de spørsmål N.A.F. har stilt i presentasjons- og oppklaringsmøtet den 31. januar 1980. Selv om dette burde være tilstrekkelig vil vi for ordens skyld gjenta at LOs krav ligger innenfor en ramme på ca. 12 prosent. I oppgjørsformen vil forbundene bli stilt fritt innenfor en ramme fastlagt i sentrale forhandlinger. Forbundene og deres motparter skal i sine forhandlinger forhandle på grunnlag av arbeidstvistlovens forutsetning, slik det fra LO's side er redegjort for overfor N.A.F. allerede.

Fra Landsorganisasjonen's side må vi si oss svært overrasket over den utvikling saken nå har fått ved behandlingen innad i N.A.F. ettermiddagen torsdag 7. februar 1980 og senere. Som allerede nevnt ble oppgjørsformen for LOs del fastlagt alt i desember 1979 etter en omfattende forutgående debatt, og en måtte derfor ha grunn til å gå ut fra at dersom dette var et prinsippsspørsmål av avgjørende betydning for N.A.F. ville LO fått dette klart presentert sammen med de andre prinsipielle krav N.A.F. skriftlig framsatte overfor LO den 24. januar 1980. LO vil tillate seg å minne om at LOs stillingtagen til oppgjørsformen og alternativene til den form som ble valgt, var alminnelig kjent i god tid før Centralstyrets møte den 15. januar 1980.

Landsorganisasjonen avventer Centralstyrets behandling og ber om å bli underrettet om styrets beslutning så snart som mulig. Til orientering har Sekretariatet for å spare tid gitt LOs administrasjon de nødvendige fullmakter for å innkalle Representantskapet for å drøfte situasjonen dersom Centralstyret avviser forutsetningene for Representantskapets vedtak av 14. desember 1979.

Centralstyrevedtak i N.A.F.

N.A.F.s Centralstyre gjorde i møte 14. februar dette vedtaket, som ble meddelt LO:

«Norsk Arbeidsgiverforening er i år som ved mange tidligere tariffoppgjør enig i en samordnet oppgjørsform, der det sentralt fastsettes en felles økonomisk ramme som alle forbundsvise krav uansett art må ligge innenfor.

N.A.F. er innstilt på at de forbundsvise tilpasningforhandlinger skjer innenfor rammen av arbeidstvistloven, hvorefter N.A.F. i likhet med LO har rett til å anvende kamptiltak, herunder sympatiaksjoner.

N.A.F. vil på vanlig måte under forbundsvise forhandlinger lede og koordinere tariffoppgjøret på arbeidsgiversiden, herunder ta standpunkt til hvilke spørsmål som er av generell eller prinsipiell art og som derfor i tilfelle må løses sentralt.

For øvrig fastholder N.A.F. de krav som ble overlevert LO 24. januar 1980.»

LO sendte dette svaret på vedtaket i N.A.F.s Centralstyre:

«Landsorganisasjonen har mottatt vedtaket fra N.A.F.s Centralstyremøte den 14. februar 1980 som innebærer at Centralstyret har gitt sin tilslutning til den oppgjørsform LOs Representantskap la opp til den 14. desember 1979.

Når det gjelder tredje avsnitt i Centralstyrets vedtak forbeholder LO seg de samme rettigheter som N.A.F. har gitt uttrykk for på sin side.

Landsorganisasjonen er på dette grunnlag rede til å fortsette forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening.»

Vanskelige forhandlinger

Det ble under forhandlingene nedsatt mindre utvalg med representanter for partene til å behandle spesielle deler av opp-

gjøret: lavlønn, lønnsglidning, deltid, sluttvederlag, bevegelige helgedager og 1. og 17. mai og korte velferdspermisjoner.

Generelle forhandlinger ble tatt opp igjen 3. mars. Under disse forhandlingene ble det fra N.A.F.s side bl.a. uttalt at man ville tilby visse lavtlønntiltak forutsatt at LO var villig til å endre bestående systemer for lokale lønnsvurderinger. I Sekretariatets møte 13. mars ble det vedtatt å gi følgende svar på dette:

«LO vil understreke partenes gjensidige ansvar for å oppnå et forhandlingsresultat. En viktig forutsetning for dette er reell forhandlingsvilje hos begge parter. Begge parter har tidligere pekt på de frie forhandlinger mellom ansvarlige organisasjoner som et viktig element i vårt demokrati. Disse prinsipielle synspunkter må etter LOs vurdering ha enda større betydning etter at forrige inntektsoppgjør måtte avgjøres ved lønnsnemnd og at vi deretter har hatt en 15 måneders lang periode med inntektsstopp.

For å bidra til et forhandlingsresultat har LO i sitt bearbejdede forslag fra 10. mars 1980 presisert visse sider i sitt krav, og lagt fram et erklæringsutkast om lønnsglidningen som det kan arbeides videre med.

Med den oppgjørsform partene er enige om, står det N.A.F. og N.A.F.'s landsammenslutninger fritt å fremme krav om endringer i avtalene i de etterfølgende forbundsvisse forhandlinger.

For å komme videre på det foreliggende grunnlag må N.A.F. legge fram forslag til en konkret ramme som N.A.F. i utgangspunktet kan forhandle videre på. Samtidig må N.A.F. klargjøre sin stilling til hovedprioriteringen i LOs krav om å finne en bedre løsning av lavtlønnsproblemene bl.a. gjennom en garantiordning.

På et slikt grunnlag er LO innstilt på videre forhandlinger om å ta sin del av ansvaret for å nå fram til et forhandlingsresultat.»

N.A.F. fastholdt sitt standpunkt, men bebudet at man 24. mars ville legge fram sitt syn på den konkrete økonomiske ramme. I forhandlingsmøtet 24. mars var situasjonen slik at LOs forhandlingsutvalg — etter fullmakt fra Sekretariatet — fant å måtte bryte forhandlingene og la oppgjøret gå til mekling.

Mekling — og brudd

Meklingen begynte 26. mars. Den utviklet seg slik at LO begjærte meklingen brutt 11. april. Plassfratredelse for en del områder ble fastsatt til onsdag 16. april ved arbeidstidens slutt, senest kl. 22.00. Den skulle omfatte ca. 34 500 arbeidstakere. Sekretariatet vedtok denne uttalelsen:

«LOs forhandlingsdelegasjon for den private sektor har i dag begjært meklingen med N.A.F. avsluttet. Senere i dag har LOs Sekretariat vedtatt plassfratredelse fra og med arbeidstidens slutt onsdag 16. april 1980 — senest kl. 22.00.

Forhandlingene med N.A.F. ble innledet med overlevering av LOs krav 24. januar og første forhandlingsmøte fant sted 31. januar. Det ble holdt 11 for-

handlingsmøter og i tillegg flere møter i ulike utvalg før LO brøt forhandlingene p. g. a. manglende forhandlingsvilje fra den annen part. Etter bruddet er det holdt 10 meklingsmøter.

Når LO nå fant å måtte gjøre bruk av adgangen til å kreve meklingen brutt, skyldes dette at en ikke på noe punkt av betydning har oppnådd bevegelse fra N.A.F.

LOs viktigste krav har vært en rettferdigere utvikling for de lavtlønte bl. a. gjennom en garantiordning og en generell heving av lønnsnivået for disse grupper. Kostnadene ved dette kravet er svært beskjedne.

Når det heller ikke på dette avgjørende punkt har vært mulig å få N.A.F. til å vise reell forhandlingsvilje gjennom 11 forhandlingsmøter og 10 meklingsmøter, finner LO det ikke lenger formålstjenlig å fortsette meklingen.

Med bruddet i meklingen og varslet om plassfratredelse ønsker LO å vise hvilket alvor en legger i å komme fram til et akseptabelt resultat.

LOs Sekretariat beklager at N.A.F. ikke har vist vilje til å påta seg sin del av ansvaret for å oppnå et resultat. Med sin steile linje svekker N.A.F. organisasjonens rolle og undergraver betydningen av de sentrale tarifforhandlinger.

LOs Sekretariat har tatt de nødvendige skritt i forberedelsene til en mulig konflikt.

Regjeringen på sin side må i denne situasjon avstå fra forslag om å bruke lønnsnemnd. Et slikt inngrep vil ikke bli forstått i fagbevegelsen spesielt etter at forrige tariffoppgjør ble avgjort ved lønnsnemnd og at vi deretter fikk en 15 måneders lang inntektsstopp.

Secretariatets varsel om plassfratredelse fra og med arbeidstidens slutt onsdag 16. april 1980 — senest kl. 22.00 — omfatter ca. 34 500 lønsmottakere. Det gjelder følgende forbundsområder og overenskomster:

Forbundsområde:	Overenskomst:
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:	SAS/Braathen, grafiske leverandører, radio, rengjøring, SAS.
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:	Rørleggerfaget.
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	Sildoljefabr., sprengstoff, gummi- varefabr.
Norsk Arbeidsmandsforbund:	Bergverkene.
Norsk Sjømannsforbund:	Fergene, hurtigrutene.
Norsk Nærings- og Nytelsesmid- delarbeiderforbund:	Fiskeind., konserver.
Norsk Transportarbeiderforbund:	Rutebilene i og utenfor Oslo, oljearb., tankanlegg, losse- og lastearb.
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund	Bedriftslektrikerne i de uttatte be- drifter.
Norsk Grafisk Forbund:	Aviser og trykkerier.
Bekledningsarbeiderforbundet:	Skofabrikker.

Handel og Kontor i Norge:

SAS og Braathen.

Hotell- og Restaurantarbeider-
forbundet:

Oslo: Scandinavia, Grand Hotell,
Continental. Trondheim: Hotell Prin-
sen. Bergen: Hotellene Norge og
Bristol. Kristiansand: Caledonien.▪

N.A.F. svarte med lockoutvarsel for øvrige områder med
tariffutløp 31. mars og 1. april.

Fortsatt mekling

Den fortsatte mekling ble holdt både før og etter påske, og først på den dag som var fastsatt til plassfratredelse — 16. april — kunne Riksmeklingsmannen sette fram et forslag som partene anbefalte. Veien var nå åpen for forbundsvise forhandlinger.

Meklingsforslaget

Vi gjengir meklingsforslaget i sin helhet.

RIKSMEKLINGSMANNENS MØTEBOK

i sak:

Norsk Arbeidsgiverforening

Landsorganisasjonen i Norge

Tariffrevisjonen 1980 for overenskomster med utløpstid i første halvår 1980.

23., 27., 28., 29. og 31. mars, 1., 8., 9., 10., 11., 14., 15. og 16. april 1980 ble det holdt meklingsmøter i N.A.F.s administrasjonsbygg i Kr. Augusts gt. 23, Oslo, under ledelse av Riksmeklingsmannen. Til stede under meklingsmøtene var også ass. riksmeklingsmann.

Til stede for partene: *Norsk Arbeidsgiverforening*: Pål Kraby, Gunnar Jacobsen, Tor Seim, Finn Langeland, Alfred S. Hauge, Kaspar K. Kielland, August Wilhelmsen, Erik Hemstad, Arnfinn Johnsen, Odd Solvang, Vilhelm Dahl, Lars Aarvig, Kåre D. Nielsen, Asbjørn Lien, Dagfinn Løvland, Carsten Schioldborg, Svein Abrahamsen, Gerdt Meyer, Per Myklebost, Per Holt, Hans Bjaaland, Arne Jacobsen, Lars Chr. Berge, Erling Skjørshammer, T. Rynning Nielsen, J. Skau-Jacobsen, Jens Ulvin, Joachim Rønneberg, O. Chr. Gløersen, Kjell B. Einarsen, Ole Steen, Even Chr. Løchen.

Landsorganisasjonen i Norge: Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Thor Andreassen, Liv Buck, Svein-Erik Oxholm, Harriet Andreassen, Ole Knapp, Yngve Hågensen, Roar Helgesen, Øystein Larsen, Finn Nilsen, Odd Isaksen, Nils H. Johannessen, Arild Kalvik, Kåre Dahlberg, Otto Totland, Eivind Strømmen, Jan Balstad, Arthur Svensson, Einar Hysvær, Rolf Hauge, Henrik Aasarød, Svein Morgenlien, Walter Kolstad, Olaf Axelsen, Lars A. Myhre, Albert Uglem, Torger Oxholm, Olaf Sunde, Steinar Halvorsen, Evy Buverud Pedersen, Ragnar Røberg Larsen, Øistein Gulbrandsen, Egil Ahlsen, Stein Reegård.

Det ble framlagt:

1. Brev datert 25. mars 1980 fra Landsorganisasjonen til Riksmeklingsmannen med varsel om plassoppgivelse.
2. Brev datert 26. mars 1980 fra Riksmeklingsmannen til Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening med forbud mot arbeidsstans.
3. Diverse dokumenter.

Mekling fant sted i fellesmøter og i særsmøter. Riksmeklingsmannen la fram forslag som er gjengitt i eget vedlegg.

Begge parter meddelte at de ville anbefale forslaget.

Riksmeklingsmannen viste til at forslaget forutsatte at det også skulle finne sted forbundsvise forhandlinger. Han understreket at disse forhandlinger er å anse som en del av nærværende mekling. Dersom partene under de forbundsvise forhandlinger trenger hjelp av meklingsmyndighetene, må Riksmeklingsmannen varsles om dette. I forbindelse med eventuell bistand fra meklingsmyndighetene under de forbundsvise forhandlinger, konstaterte Riksmeklingsmannen at partene var enige om at 4-dagers regelen i arbeidstvistlovens § 36, annet ledd, i tilfelle skal gjelde.

Når forbundsvise forhandlinger er avsluttet, skal det holdes uravstemning over forslaget. Frist for avstemning vil bli fastsatt senere.

Konrad B. Knutsen

RIKSMEKLINGSMANNENS FORSLAG DEN 16. APRIL 1980

1. LØNSSGLIDNING.

- A. N.A.F. og LO er enige om at det er nødvendig å styrke produktiviteten i norsk arbeidsliv for å bedre bedriftenes konkurransevne og dermed sikre sysselsettingen. Hovedorganisasjonene vil derfor understreke at avtaler som medfører regulering av fortjenestenivået skal knyttes til bedriftenes reelle økonomiske stilling og produktivitetsutvikling. Partene er videre enige om at det må være en målsetting at en for årene framover har som utgangspunkt å bedre vår konkurransesituasjon.
- B. Lønnsglidning er definert som fortjenesteutvikling som ikke direkte følger de sentrale lønnsforhandlingene. Generelt tillegg, lavlønnstillegg og garantitillegg er således ikke å anse som lønnsglidning. Partene er enige om at lønnsglidningen i løpet av 1980 ikke skal overstige 3 prosent i gjennomsnitt. Partene vil i fellesskap nøye følge denne utvikling, se punkt C. I denne forbindelse er partene enige om at det i tillegg til de sentrale forhandlinger i avtaleperioden bare skal være adgang til lokale forhandlinger én gang i hvert avtaleår, og dersom lønnsglidningen i 1980 blir større enn 3 prosent i gjennomsnitt, skal det for 2. avtaleår innføres et «tak» på glidningen. Størrelsen på dette «taket» blir i så tilfelle å forhandle om sentralt pr. 1. april 1981. Offshoretillegg inngår ikke i beregningen av lønnsglidningen.
- C. Lønnsøkning blir statistisk i noen tilfelle registrert som lønnsglidning på grunn av strukturelle forskyvninger i statistikken ved overgang av arbeidstakere fra bedrifter med lavere til høyere fortjeneste, økt bruk av ulempetillegg m. v. LO og N.A.F. er enige om å sette ned et utvalg som nærmere analyserer endringer i fortjenesteforholdene som framgår av kvartalsstatistikken for arbeidere i det private arbeidsliv. Utvalget vil også nøye følge lønnsutviklingen i bedriftene gjennom perioden, se punkt B. Det forutsettes at begge parter har samme tilgang til det statistiske materialet.

2. LAVLØNNSORDNING

- A. Det etableres en lavlønnsordning basert på lavlønnstillegg og en garantiordning i tråd med LOs lavlønnstillegg og en garantiordning i tråd med LOs forslag, dog slik at beregningsgrunnlaget blir veiet gjennomsnitt for voksne arbeidere i industrien eksklusiv overtid og diverse tillegg. Beregning og fordeling av lavlønnstilleggene foretas bedriftsvis dersom ikke noe annet avtales under de forbundsvise forhandlinger. Garantibeløpet begrenses til 85 prosent av samme beregningsgrunnlaget som for lavlønnstillegget.
- B. Bedriftene bidrar til den under 2 A nevnte ordning med et tillegg som totalt tilsvarer ca. ¼ av de samlede kostnader for denne ordning. Bedriftenes bidrag fordeles på bedriftene etter en trinnsvis skala noenlunde tilsvarende LOs forslag, men dog slik at bedriftenes bidrag maksimeres til en sats som må beregnes nærmere, men anslagsvis kan settes ca. 80 øre pr. time. Den annen halvpart dekkes av de ansatte. De respektive parter bidrag må beregnes mer eksakt. De ansatte trekkes med anslagsvis 19 øre/ time.
- C. Bedriftene foretar trekk og utbetaling, øvrige regler om administrasjon av ordningen avtales mellom partene. Størrelsen på de timebeløp bedriftene og de ansatte skal dekke, må beregnes og avtales konkret.

- D. Reguleringer med hensyn til garantitillegget foretas én gang årlig og fastsettes første gang 1. oktober 1980. Tilsvarende eller bedre garantiordninger opprettholdes.
3. Det gis et generelt tillegg pr. 1. april 1980 på kr. 1,79.
4. **REGULERINGSBESTEMMELSE FOR 2. AVTALEÅR**
 Før utløpet av 1. avtaleår (1. april 1981) skal det opptas forhandlinger mellom N.A.F. og LO om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.
 Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1981) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.
5. **SLUTTVEDERLAG SOM AVTALE MELLOM PARTENE.**
 a) LO har krevd tidfestet en utvidelse av ferien til 5 uker. N.A.F. har avvist dette kravet. LO meddelte at de ville vurdere saken videre.
 b) N.A.F.s forhandlere vil understreke at en gjennomsnittlig lønnsglidning på 3 prosent i 1980 ikke må gi aksellererende utvikling i 2. halvår. Det er spesielt viktig å begrense lønnsglidningen mot slutten av året for å hindre et stort overheng i 1981.

**VEDLEGG TIL RIKSMEKLINGSMANNENS FORSLAG
 DEN 16. APRIL
 1980**

- I. **VARIGHET**
 Samtlige tariffavtaler medutløp fra 31. mars til 1. juli 1980, hvor N.A.F. og LO er hovedparter, fornyes til sine respektive utløpstidspunkter i 1982, med de endringer som framgår av dette forslag og etterfølgende forbundsvise forhandlinger.
- II. **GENERELT TILLEGG**
 Alle voksne arbeidstakere gis med virkning fra 1. april 1980 et generelt lønnstillegg på 179 øre pr. time. (For ukelønnede utgjør tillegget kr. 71,60 pr. uke og for månedslønnede kr. 310,— pr. måned). Unge arbeidstakere og lærlinger skal ha 134 øre pr. time (kr. 53,70 pr. uke, kr. 232,50 pr. måned).
- III. **LAVLØNNSORDNING**
 A. Det etableres en lavlønnsordning basert på lavlønnsstillegg og en garantiordning i tråd med LOs forslag, dog slik at beregningsgrunnlaget blir veiet gjennomsnitt for voksne arbeidere i industrien eksklusive overtid og diverse tillegg. Beregning og fordeling av lavlønnsstillegg foretas bedriftsvis dersom ikke noe annet avtales under de forbundsvise forhandlinger. Garantibeløpet begrenses til 85 prosent av samme beregningsgrunnlaget som for lavlønnsstillegget.

- B. Bedriftene bidrar til den under punkt A nevnte ordning med et tillegg som totalt tilsvarer ca. ½ av de samlede kostnader for denne ordning. Bedriftenes bidrag fordeles på bedriftene etter en trinnvis skala noenlunde tilsvarende LOs forslag, men dog slik at bedriftenes bidrag maksimeres til en sats som må beregnes nærmere, men anslagsvis kan settes ca. 88 øre pr. time.

Den annen halvpart dekkes av de ansatte. De respektive parters bidrag må beregnes mer eksakt. De ansatte trekkes med anslagsvis 19 øre/time.

Forutsetningen er at partenes bidrag justeres pr. 1. april 1981 basert på prinsippet om at partene fra 1. april 1980 og ut tariffperioden hver skal dekke ca. halvparten av utgiftene til lavlønsordningen.

Det forutsettes at fondet får en så stor startkapital i form av lån at det ikke blir nødvendig å øke partenes bidrag i løpet av 1. avtaleår.

- C. Bedriftene foretar trekk og utbetaling, øvrige regler om administrasjon av ordningen avtales mellom partene. Størrelsen på de timebeløp bedriftene og de ansatte skal dekke, må beregnes og avtales konkret.
- D. Reguleringer med hensyn til garantitillegget foretas én gang årlig og fastsettes første gang 1. oktober 1980. Tilsvarende eller bedre garantiordninger opprettholdes.

Lavlønnsskala

Prosentintervall	Lavlønnstillegg øre
74,9 og lavere	300
75,0—79,9	200
80,0—81,9	160
82,0—83,9	130
84,0—85,9	100
86,0—87,9	75
88,0—89,9	50
90,0 og høyere	0

IV. FORBUNDSVISE FORHANDLINGER

Det avgjøres ved forbundsvise forhandlinger som søkes avsluttet innen 16. mai 1980, hvordan tilleggene etter punkt II og III skal innpasses i tariffavtalene.

V. ARBEIDTAKERE MED ANNEN ARBEIDSTID ENN 40 TIMER PR. UKE

For arbeidstakere som i henhold til lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 40 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget for lønnstilleggene 40 timer.

For arbeidstakere som har så kort ukentlig arbeidstid at man ikke kan tale om full arbeidsuke, følges tidligere praksis.

VI. LØNNSGLIDNING

1. N.A.F. og LO er enige om at det er nødvendig å styrke produktiviteten i norsk arbeidsliv for å bedre bedriftenes konkurransevne og dermed sikre sysselsettingen. Hovedorganisasjonene vil derfor understreke at avtaler som medfører regulering av fortjenestenivået skal knyttes til bedriftenes reelle økonomiske stilling og produktivitetsutvikling. Par-

tene er videre enige om at det må være en målsetting at man for årene framover har som utgangspunkt å bedre vår konkurransesituasjon.

2. Lønnsglidning er definert som fortjenesteutvikling som ikke direkte følger av de sentrale lønnsforhandlingene. Generelt tillegg, lavlønnstillegg og garantitillegg er således ikke å anse som lønnsglidning. Partene er enige om at lønnsglidningen i løpet av 1980 ikke skal overstige 3 prosent i gjennomsnitt. Partene vil i fellesskap nøye følge denne utvikling, se punkt 3. I denne forbindelse er partene enige om at det i tillegg til de sentrale forhandlinger i avtaleperioden bare skal være adgang til lokale forhandlinger én gang i hvert avtaleår, og dersom lønnsglidningen i 1980 blir større enn 3 prosent i gjennomsnitt, skal det for 2. avtaleår innføres et «tak» på glidningen. Størrelsen på dette «taket» blir i så tilfelle å forhandle om sentralt pr. 1. april 1981.

Grunnlaget for beregningen av lønnsglidningen er LO/N.A.F.-området eksklusive offshoret tillegg.

Protokolltilførsel:

N.A.F.s forhandlere vil understreke at en gjennomsnittlig lønnsglidning på 3 prosent i 1980 ikke må gi aksellererende utvikling i 2. halvår. Det er spesielt viktig å begrense lønnsglidningen mot slutten av året for å hindre et stort overheng i 1981.

3. Lønnsøkning blir statistisk i noen tilfelle registrert som lønnsglidning på grunn av strukturelle forskyvninger i statistikken ved overgang av arbeidstakere fra bedrifter med lavere til høyere fortjeneste, økt bruk av ulempe tillegg m. v. LO og N.A.F. er enige om å sette ned et utvalg som nærmere analyserer endringer i fortjenesteforholdene som framgår av kvartalsstatistikken for arbeidere i det private arbeidsliv. Utvalget vil også nøye følge lønnsutviklingen i bedriftene gjennom perioden, se punkt 2. Det forutsettes at begge parter har samme tilgang til det statistiske materialet.

VII. *Reguleringsbestemmelser for 2. avtaleår*

Før utløpet av 1. avtaleår (1. april 1981) skal det optas forhandlinger mellom N.A.F og LO om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.

Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1981) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.

VIII. *Ikrafttreden*

Teksten i de nye tariffavtaler trer i kraft fra sine respektive utløpstider. De økonomiske utslag av Riksmeklingsmannens rammeforslag utbetales fra og med 1. april 1980. Lønnsforhøyelsene gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som er sluttet i bedriften før vedtakelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg m. v. for arbeid utført før vedtakelsen.

IX.

DIVERSE

1. *Sluttvederlag.*

Revidertsluttvederlagsavtale — *se bilag.*

2. *Sykelønnsordningens fond.*

Etter at det er innført full lønn under sykdom, er innbetalingene til den av partene avtalte sykelønnsordning brakt til opphør.

N.A.F. og LO er enige om å utarbeide nye vedtekter for hvordan de resterende midler i Sykelønnsordningen skal disponeres.

Etter at nye vedtekter er utarbeidet skal disse forelegges til godkjenning i N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap.

De nye vedtekter skal etter at de er ferdigbehandlet i N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap, forelegges Justisdepartementet til formell godkjenning i samsvar med gjeldende regler for avvikling av private stiftelser.

3. *FELLESORDNINGEN FOR TARIFFESTET PENSJON*

Etter at folketrygden ble innført fra 1. januar 1967 er innbetalingene til Fellesordningen for Tariffestet pensjon blitt brakt til opphør.

Den oppsparte kapital og avkastningen av denne forvaltes av et styre og representantskap oppnevnt av N.A.F. og LO.

I henhold til FTPs vedtekter er det minste beløp som kommer til utbetaling for alderspensjon kr. 240,— pr. år. Opptjente pensjoner under denne grense gir ikke rett til utbetaling. Styret og representantskapet i FTP foreslår at dette beløp skal heves til kr. 500,—. Det som kan innspares ved en slik endring vil muliggjøre tilleggsetelser til eldre pensjonister. Vedtektsendringen må eventuelt godkjennes av Sosialdepartementet.

FTP-ordningen ble i sin tid vedtatt ved uravstemning. LO og N.A.F. er derfor enige om å forelegge spørsmålet om nevnte vedtektsendringer til ny avstemning. På denne bakgrunn foreslås at LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre får fullmakt til å vedta nye vedtekter som deretter forelegges Sosialdepartementet til godkjenning.

FORSLAG TIL NY AVTALE OM «SLUTTVEDERLAG TIL ARBEIDSTAKERE SOM BLIR SAGT OPP ETTER FYLTE 50 ÅR»

(Endringene er uthevet.)

I

Arbeidstakere som omfattes av denne avtale skal utbetales sluttvederlag av hovedorganisasjonenes fond for sluttvederlag når vedkommende blir sagt opp uten at oppsigelsen skyldes arbeidstakerens eget forhold eller når arbeidsforholdet opphører som følge av sykdom eller *svækket helse*. For å ha rett til sluttvederlag må arbeidstakeren:

- a) ha fylt 50 år *ved sluttdato.*
- b) ha vært ansatt minst 10 år i sammenheng i bedriften umiddelbart *før sluttdato* eller sammenlagt ha vært ansatt ved bedriften i over 20 år og tjenestetiden umiddelbart *før sluttdato* er minst 3 år i sammenheng eller umiddelbart *før sluttdato* har minst 15 års sammenhengende medlemskap i sluttvederlagsordningen. *Sluttdato er normalt oppsigelsestidens utløp.*

Merknad:

De som i tidsrommet fram til 1. oktober 1981 må slutte i arbeidet og som

har vært medlemmer av sluttvederlagsordningen siden 1. oktober 1966 har rett til sluttvederlag selv om de ikke fyller kravet om 15 års sammenhengende medlemskap.

- c) ha stått tilsluttet ordningen i de siste 3 måneder før oppsigelse ble gitt — eller, hvis tilmelding er skjedd i henhold til VIII, 2. avsnitt, de siste 12 måneder før oppsigelsen ble gitt. *Opphører arbeidsforholdet som følge av sykdom eller svekket helse må slik tilslutning til ordningen ha foreligget i tiden før slutt dato eller siste sykmelding.*

Når sykdom eller svekket helse nødvendiggjør opphør av arbeidsforholdet, skal slutt dato regnes å være 6 måneder etter siste arbeidsdag.

Hvis rett til sluttvederlag forelå pr. *slutt dato*, men vedkommende dør før det er utbetalt, skal vederlaget bare utbetales såfremt det er gjenlevende ektefelle, barn eller andre som har vært forsørget av arbeidstakeren. Fjernere slektninger og mulige andre arvinger kommer ikke i betraktning.

Merknad 1 til I:

Sjøfolk som blir oppsagt (avskjediget) i medhold av Sjømannslovens § 14 har bare krav på sluttvederlag når sykdommen/skaden medfører at *vedkommende* ikke kan gjeninntre i tilsvarende stilling om bord.

Merknad 2 til I:

For å få rett til sluttvederlag når arbeidsforholdet opphører som følge av sykdom eller *svekket helse*, må det legges fram legitimasjon som viser at arbeidsforholdet er brakt til opphør, samt at årsaken til dette er sykdom eller *svekket helse*. Årsaken skal legitimeres ved legeattest — enten fra bedriftslegen eller fra annen lege.

Som legitimasjon godtas også trygdeetatens vedtak eller innstilling i uføresak.

ATTFØRING

Den som ikke fyller kravene til alder og/eller tjenestetid på det tidspunkt vedkommende må forlate bedriften som følge av sykdom eller svekkelse, får medregnet også tiden under attføring inntil 6 måneder som ansiennitetstid i sluttvederlagsordningen i tilfelle av senere oppsigelse i bedrift hvor vedkommende er medlem av sluttvederlagsordningen.

II.

1. Sluttvederlag utbetales med følgende beløp:

50 år: kr.	5 000,—
51 år: kr.	5 000,—
52 år: kr.	5 500,—
53 år: kr.	5 500,—
54 år: kr.	6 500,—
55 år: kr.	6 500,—
56 år: kr.	7 500,—
57 år: kr.	7 500,—
58 år: kr.	8 500,—
59 år: kr.	9 500,—
60 år: kr.	10 000,—
61 år: kr.	11 000,—
62 år: kr.	12 000,—

63 år: kr. 12 000,—

64 år: kr. 10 000,—

65 år: kr. 9 000,—

66 år: kr. 5 000,—

(Dette medfører ingen endringer av satsene i avsnitt IV, punkt 2.)

Ved utbetaling av sluttvederlag til arbeidstakere med lavere aldersgrense enn 67 år, anvendes ovenstående skala tilsvarende, slik at det ved oppsigelse/sykdom/svekket helse i det siste året før oppnådd aldersgrense betales kr. 5000,—, nest siste året kr. 9000,— osv. inntil 50-årsgrensen er nådd.

(2. Flyttet til I, siste ledd.)

(Nytt punkt 2, tidligere punkt 3)

Inntrer slutt dato etter fylte 66 år skal sluttvederlaget sammen med sosiale ytelser såsom sykepenger, attføringspenger, uførepensjon, ledighetstrygd dog ikke overstige den lønn arbeidstakeren ville ha fått utbetalt (bruttoinntekten etter at denne er redusert med direkte skatter og avgifter) ved å fortsette i arbeidet til fylte 67 år. Tilsvarende begrensninger gjelder også når aldersgrensen er lavere enn 67 år.

Arbeidstaker som har slutt dato på eller etter datoen for rett til alderspensjon, har ikke rett til sluttvederlag.

(Nytt punkt 3, tidligere punkt 4)

Dersom arbeidstakeren ikke har 3 måneders medlemskap i ordningen fordi bedriften har forsømt sin plikt til å melde vedkommende inn, eller dersom bedriften står til rest med premie for 2 år eller mer og ikke har betalt etter påkrav, plikter bedriften selv å betale sluttvederlag til arbeidstakeren, eventuelt refundere beløpet til fondet dersom dette har forskuttet sluttvederlaget. Dersom bedriften på grunn av insolvens ikke kan betale, har arbeidstakeren krav på betaling direkte fra fondet som i så fall overtar arbeidstakerens krav mot bedriften.

(Nytt punkt 4, tidligere punkt 5)

Krav om sluttvederlag må være fremmet innen 3 år etter slutt dato ellers faller kravet bort.

III

1. Styret for sluttvederlagsordningen består av 2 representanter for N.A.F. og 2 representanter for L.O. Styret velger selv sin formann for 2 år av gangen. Formannsvervet alternerer mellom N.A.F.s og L.O.s representanter med mindre partene blir enige om en annen ordning.
2. På vegne av arbeidstakeren skal bedriften på foreskrevet skjema gjennom trygdekantoret i bedriftskommunen sende krav om sluttvederlag til styret som avgjør om betingelsene for utbetaling foreligger. Styret kan kreve de opplysninger det trenger for å avgjøre kravet. Hvis styret godkjenner kravet, anvises det til utbetaling fra fondet.
3. Styret skal ta stilling til mulige tvister om utbetaling av sluttvederlag og krav etter avsnitt II, punkt 4. Hvis enighet i styret ikke oppnås, tiltrer tryggedirektøren eller den *denne* oppnevner, styret som oppmann.

IV.

1. De bedrifter som omfattes av denne avtale skal sende melding til trygdekonto- ret i bedriftskommunen om de pr. innmeldingsdagen ansatte voksne ar- beidstakere som skal være med i ordningen.

Melding skal likeledes sendes til trygdekonto- ret ved senere ansettelse av arbeidstakere som skal omfattes av ordningen, samt ved opphør av arbeids- forholdet for arbeidstakere som har vært med i ordningen. Arbeidstakere hvis arbeidsforhold er av kortere varighet enn 6 dager, skal ikke meldes inn i ordningen.

Meldingen skrives på skjema fastsatt av Rikstrygdeverket.

2. Bedriften betaler en premie på 0,11 prosent av bruttolønn for arbeidstakere som omfattes av ordningen. Det skal likevel ikke beregnes premie av den del av den enkelte arbeidstakers lønn som overstiger det som svarer til en års- lønn på 70 000 kroner. Premien innbetales under ett til trygdekonto- ret i be- driftskommunen sammen med premie til Opplysnings- og utviklingsfondet.

Under arbeidstakers sykdom betaler bedriften premie bare i arbeidsgiver- perioden.

V.

Denne avtale omfatter også deltidsarbeidere med lengre arbeidstid enn 20 timer pr. uke. For rengjøringsarbeid skal timetallet være 17½ pr. uke. Slutt- vederlaget utbetales forholdsmessig etter lengden for *vedkommendes ukentlige arbeidstid i henhold til gjeldende lov*. For sesongarbeidere anvendes reglene for deltidsarbeid analogisk. Mulige tvilsspørsmål om avtalens praktisering i relasjon til sesongarbeiderne avgjøres av styret, eventuelt med oppmann, jfr. III, 3.

VI.

Arbeidstaker som tilbys høvelig arbeid hos samme bedrift/arbeidsgiver eller innenfor samme konsern, har ikke rett til sluttvederlag.

Ved eierskifte hvor den nye eier ikke melder bedriften inn i Sluttvederlags- ordningen gjelder følgende:

Ansatte med 10 års ansiennitet eller mer beholder denne ansienniteten der- som det senere inntreffer noe tilfelle som etter avtalen gir rett til sluttveder- lag. Avtalens avsnitt I, c), får ikke anvendelse i slike tilfelle.

Kommentar:

Ved vurderingen av spørsmålet om man står overfor «samme bedrift/ arbeidsgiver» eller «samme konsern» skal det legges vekt på at hensikten med sluttvederlagsordningen er å yte vederlag til arbeidstakere som mister sin arbeidsplass. Arbeidstakere som i realiteten fortsetter sitt gamle arbeid, vil vanligvis ikke ha krav på sluttvederlag selv om bedriften skifter eier.

VII.

Reglene i denne avtale gjelder også for arbeidstakere innenfor bygg- og anleggsfagene.

Arbeidstakere innenfor de fag som dekkes av overenskomstene for anlegg, blikkenslagere, byggtapetserere, elektromontører, glasslipere, glassmestere,

malere, murere og murarbeidere, rørleggere, stein-, jord- og sementarbeidere, tømrere, anleggsgartnere, byggrensjøring, gårdnedrivning, isolasjonsfaget og taktekkingsfirmaene og som ikke oppfyller de under 1 b fastsatte betingelser er likevel berettiget til sluttvederlag på følgende vilkår:

1. Arbeidstakeren må godtgjøre at vedkommende har hatt sitt hovederhverv i ovennevnte fag i 20 år, herav de siste fem år umiddelbart før fratredelsen.
De faktiske perioder vedkommende har vært i faget godtgjøres ved attestasjon fra arbeidsgiver(e) og/eller trygdekontor. Eventuelt kan supplerende opplysninger innhentes fra forbund/fagforening.
2. Arbeidstakerne må ha meldt seg arbeidsledig og ikke ha tatt eller blitt tilvist høvelig arbeid i de første 5 måneder etter at vedkommende meldte seg arbeidsledig. Fravær som ikke skyldes manglende arbeid, regnes ikke med i de nevnte 5 måneder, med mindre oppsigelsen skyldes sykdom eller svekket helse. Arbeid av kortere varighet enn til sammen 14 dager innenfor 5-månedersperioden medfører ikke at det løper en ny 5-måneders frist.
3. Arbeidstaker som har fått sluttvederlag etter reglene i punktene 1 og 2 ovenfor må, for å få rett til nytt sluttvederlag etter disse bestemmelser, ha hatt sitt hovederhverv i ovennevnte fag i ytterligere 10 år.
4. Krav om sluttvederlag sendes av vedkommende arbeidstaker gjennom trygdekontoret på stedet til styret som kan kreve at vedkommende legitimerer sitt krav på den måte styret bestemmer. Styret kan avgjøre om betingelsene etter punktene 1—3 er til stede.

VIII.

Foruten bedrifter innenfor N.A.F. som omfattes av denne avtale, skal avtalen også kunne gjøres gjeldende for tilsvarende bedrifter utenfor N.A.F. som har tariffavtale med forbund innenfor LO.

Bedrift som for en del av sine arbeidstakere går inn under avtalen, kan slutte seg til ordningen også for grupper av arbeidstakere som den ikke har tariffplikt til å melde inn i sluttvederlagsordningen.

IX.

Denne avtale går inn som en del av hver enkelt tariffavtale mellom forbund tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening. Avtalen kan av hver av de to hovedorganisasjoner sies opp med 2 måneders varsel til utløp 1. april i forbindelse med tariffrevisjonen for vårfagene. Hvis den ikke sies opp, gjelder den videre til utløpet av neste tariffperiode for vårfagene.

De forhøyede satser i avtalens avsnitt II treer i kraft fra og med vedtakelsen av meklingsforslaget.

MYNDIGHETENES MEDVIRKNING

Lønnstilleggene er beregnet å øke årslønna for ansatte i det private arbeidsliv med 8 prosent fra 1979 til 1980. I tillegg bidrar myndighetene med skattereduksjon, økt barnetrygd og økte fradragmuligheter. Myndighetenes bidrag vil koste ca. 1400 mill. kroner for 1980.

Skattereduksjon.

Skatten reduseres med 0,6 prosent av brutto inntekt i 1980. Dette skjer ved at skattetrekket reduseres fra 1. juli 1980.

Barnetrygd.

Barnetrygden øker med kr. 75,— pr. måned (kr. 900,— pr. år) for hvert barn regnet fra 1. mai 1980. Satsene for barnetrygden blir da pr. måned:

1 barn kr.	175,—	pr. mnd.
2 barn kr.	452,—	pr. mnd.
3 barn kr.	814,—	pr. mnd.
4 barn kr.	1 199,—	pr. mnd.
5 barn kr.	1 608,—	pr. mnd.

Fagforeningskontingenten

Fradragsretten for fagforeningskontingenten og kollektive forsikringsordninger økes fra kr. 1400 til kr. 1800 for inntektsåret 1980.

Lavlønnsfond

Den enkeltes bidrag til lavlønnsfondet utgjør 19 øre pr. time. Bidraget vil ikke bli skattelagt, idet det skal trekkes fra inntekten før beregning av skatt.

Ordinært representantskapsmøte drøfter situasjonen

Det var innkalt til ordinært representantskapsmøte tirsdag 20. mai for å behandle beretning og regnskap og andre organisasjonssaker. Det var i den foreliggende situasjon naturlig at man drøftet tariffoppgjøret. LOs formann, Tor *Halvorsen*, holdt innledningsforedraget, og man fikk en bred debatt om de ulike sider av oppgjøret. Etter innstilling fra Sekretariatet vedtok Representantskapet denne uttalelsen mot 13 stemmer:

«Representantskapet sier seg tilfreds med det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte. Det har vist seg mulig å få en bedre løsning for disse gruppene ved oppgjøret 1980 enn ved tidligere oppgjør. De forbundsvise forhandlingene har for flere områder gitt muligheter til å forsterke denne sosiale profilen. For enkelte områder har imidlertid N.A.F.s holdning umuliggjort tilfredsstillende resultater.

Tariffavtalene har igjen vist seg å være nyttige virkemidler for sosial omfordeling. Dette reiser interessante perspektiver med utgangspunkt i de overføringsordninger som er innført. Representantskapet sier seg videre tilfreds med at myndighetenes bidrag i så sterk grad har forsterket den sosiale profilen gjennom en markert økning av barnetrygden.

Representantskapet tar til etterretning at arbeidsgiverne har avvist tilsvarende solidariske overføringsordninger mellom bedriftene som den trekk- og overføringsordning lønsmottakerne har forpliktet seg til av hensyn til bedriftene med svakest lønnsnivå.

Representantskapet konstaterer at det generelle tillegg og lavlønnsordningene sammen med myndighetenes tiltak vil opprettholde kjøpekraften på 1979-nivået for barnefamilier med gjennomsnittsinntekter. Representantskapet forutsetter at myndighetene fører en stram prispolitikk og påtar seg et særlig ansvar for at prisforutsetningen på 9,5 prosent blir overholdt.

Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivare tatt med et godt resultat. I denne forbindelse må reduksjonen i den lokale forhandlingsrett kun sees som én del av det samlede resultat, og i forhold til innfrielsen av hovedprioriteringen av de lavtlønte.

Representantskapet konstaterer at begrensningen til 1 lokal lønnsforhandling gjelder *hvert av avtaledrene* i denne tariffperioden. Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidningen i LO/N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.

Representantskapet konstaterer at N.A.F. avviste kravet om tidfesting av utvidet ferie. Representantskapet vil vise til Handlingsprogrammets forpliktelser, og at Regjeringens og Det norske Arbeiderpartis programmer har tilsvarende formuleringer. Representantskapet ber om en snarlig politisk avklaring og vil peke på mulighetene for en gradvis gjennomføring av reformen.

Representantskapet oppfordrer Stortinget til å vise respekt for de foreliggende forhandlings- og meklingsresultater ved behandling av forskriftene til inntektsreguleringsloven. Fagbevegelsen kan ikke akseptere at forskriftene gir fordeler for de uorganiserte, ut over de utbetalinger arbeidsgiverne skal ut med etter Riksmeklingsmannens rammeforslag for LO/N.A.F.-området.

Representantskapet sier seg tilfreds med samordningen, og at samme rammer og profil har hatt gjennomslagkraft for oppgjørene i både privat og offentlig sektor.

Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980 har gitt reelle forbundsvisе forhandlinger. Dette vil være av betydning for framtidige oppgjør og bety en utvidelse av de alternative muligheter.

Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørsformer. Det er av stor betydning at forbundene ut fra sin spesielle situasjon, kan få fremmet «merkesaker» for det enkelte forbund. Med inntektsoppgjøret 1980 er det lagt et godt grunnlag for en fornyet debatt om den kombinerte og samordnede oppgjørsform. Representantskapet regner med at dette kan bli et sentralt tema for Kongressen i 1981.

Under disse forutsetninger er det viktig å se hele rammeforslaget og de forbundsvisе forhandlinger i sammenheng slik det er kommet til uttrykk i forhandlingsdelegasjonens og Sekretariatets foreløpige anbefalinger.

Representantskapet konstaterer at enkelte aksjonsgrupper gjennom annonsekampanje vil forsøke å påvirke medlemmene til en NEI-holdning ved uravstemningen.

Representantskapet vil på denne bakgrunn henstille til det enkelte medlem å vurdere sin stillingstagen til forslaget ut fra den dokumentasjon og tilråding de respektive forhandlingsutvalg og forbundsstyrer framkommer med.

Aksjonsgrupper har ingen plass innenfor fagbevegelsens organisatoriske aktivitet.»

Kopling av avstemningene

I sitt møte 27. mai behandlet Sekretariatet et forslag fra Odd Back, Norsk Transportarbeiderforbund, vedrørende spørsmålet om å kople avstemningene.

Forslaget var satt fram i Representantskapsmøtet 20. mai og det ble vedtatt oversendt Sekretariatet.

Forslaget hadde følgende ordlyd:

«Representantskapet pålegger Sekretariatet å motsette seg at Riksmeklingsmannen benytter Arbeidstvistlovens § 35, punkt 7, til kobling av anbefalte og ikke anbefalte forslag ved uravstemningen.

Det er Representantskapets forutsetning at felles avstemning bare må skje for de forbund/sektorer som har kommet fram til anbefalte forslag.»

Etter at formannen hadde redegjort for situasjonen og saken var drøftet, vedtok Sekretariatet mot 2 stemmer (Kølstad og Helgesen) at Riksmeklingsmannen skulle gis det råd å kople avstemningene for alle avtaler i den private sektor med utløp i første avtaleår.

Forbundsvise forhandlinger

Man hadde håpet at de forbundsvise forhandlingene skulle kunne bli avvirket i løpet av en måneds tid etter at Riksmeklingsmannen hadde satt fram sitt forslag. Forhandlingene trakk imidlertid lenger ut. På noen områder støtte en på store vansker, og på enkelte områder satte Riksmeklingsmannen fram forslag som ikke var anbefalt av partene eller bare anbefalt av den ene part. I mellomtiden sendte LO ut informasjonsmaterieell om meklingsforslaget.

Uttalelse fra Sekretariatet om tariffrevisjonen

Først i slutten av mai var de forbundsvise forhandlingene kommet så langt at Sekretariatet kunne foreta en samlet vurdering. I Sekretariatets møte 2. juni ble følgende uttalelse vedtatt mot 1 stemme:

«Tariffrevisjonen 1980 vil gi økt kjøpekraft for store grupper lavtlønte. Kravene om lavtlønnstillegget fra 1. april og garantiordningen fra 1. oktober 1980 er innfridd i tråd med Representantskapets krav. Med dette er det lagt et godt grunnlag for en videreføring av lavtlønnsordningene ved kommende tariffrevisjoner.

Det foreliggende resultat vil stabilisere kjøpekraften fra 1979 for store grupper med gjennomsnittsinntekter og to barn. Dette er etter Sekretariatets oppfatning et akseptabelt resultat tatt i betraktning den økonomiske situasjon og hensynet til opprettholdelse av sysselsettingen.

Når adgangen til lokale lønnsforhandlinger er redusert til 1 gang for første avtaleår, må dette etter Sekretariatets oppfatning vurderes i sammenheng med helheten i forslaget og hvor innfrielsen av Representantskapets lavtlønnskrav må være det avgjørende.

Sekretariatet vil spesielt peke på at tariffoppgjøret 1980 er tilpasset den økonomiske situasjon, og dermed vil trygge arbeidsplassene. Dette var en sentral målsetting i Representantskapets vedtak i desember 1979.

Sekretariatet vil oppfordre myndighetene til en stram prispolitikk og et særlig ansvar for at prisforutsetningene om 9,5 prosent blir overholdt. Sekretariatet vil vise til Representantskapets forutsetning om en videre lik inntektsutvikling

mellom jordbrukere og industriarbeidere. Sekretariatet vil derfor oppfordre Stortinget til å følge retningslinjene i Regjeringens framlegg til jordbruksoppgjør.

Sekretariatet vil vise til at LO-medlemmene i den private, statlige og kommunale sektor vil få en parallell utvikling med de forslag som foreligger.

De forbundsvisse forhandlinger er nå i ferd med å avsluttes med akseptable resultater for de lavtlønte. Det er innebygd i Riksmeklingsmannens forslag at de nye satsene skal etterbetales fra 1. april 1980.

Resultatet av avstemningen i statssektoren skal overleveres den 6. juni. Tilsvarende skal avstemningsresultatet for den private sektor meddeles Riksmeklingsmannen den 19. juni. For den kommunale sektor skal svaret gis den 20. juni.

Det er nå det enkelte medlem som skal avgjøre om det samlede resultat skal aksepteres eller forkastes. Ansvaret for avstemningen påligger den enkelte som må treffe sin beslutning ut fra sin egen vurdering. LOs Sekretariat vil etter en samlet vurdering oppfordre medlemmene til å stemme *ja*.

Uravstemningen

I den offentlige sektor kom man fram til forhandlingsfor-
slag. Svarfristen for oppgjøret i staten var satt til 6. juni, for kommunene til 20. juni. Disse to oppgjørene er omtalt særskilt senere, side 41 og 43.

For den private sektor ble avstemningsfristen satt til 19. juni for N.A.F.-avtalene, mens fristen for svar i varehandelen ble satt til 25. juni.

Ved utløpet av fristene hadde i alt 105 004 medlemmer stemt JA, mens 100 042 hadde stemt NEI. Vår oppgjøret var dermed vedtatt.

Vi gjengir her stemmetallene i de enkelte forbund:

	Ja	Nei
Arbeidsmandsforbundet	5 018	3 005
Bekledning	7 631	2 409
Bygning	10 255	8 058
Elektrikerforbundet	2 529	2 618
Grafisk	3 666	5 610
Gullsmed	473	248
Handel og Kontor, funksjonæravtalen	5 384	3 003
Handel og Kontor, varehandelen	7 724	2 117
Hotell og Restaurant	3 626	726
Jernbaneforbundet	24	19
Jern og Metall	18 542	47 261
Kjemisk	15 692	6 849
Lokomotivmannsforbundet	15	12
Musikerforbundet	8	3
NFATF	1 653	871
NNN	10 436	5 549

NOPEF	559	211
Papir	4 191	3 162
Sjømannsforbundet	1 573	484
Skog og Land	253	55
Transport	3 066	6 090
Treindustri	2 674	1 682
Urmakersvenneforbundet	12	0
Sum	105 004	100 042

I den offentlige sektor var JA-flertallet langt større (se side 43).

Varehandelen

Forhandlingene mellom Handel og Kontor og Handelens Arbeidsgiverforening tok til 8. mai. Forhandlingene førte ikke fram. Partene ble enig om å be Riksmeklingmannen foreta en frivillig mekling uten at forbundet først foretok plassoppsigelse.

Forbundet gikk inn for at tariffsatsene skulle heves mest, og partene ble enig om å disponere det generelle tillegget, lavtlønns-tillegget og garantitillegget pr. 1. oktober til en heving av tariffsatsene pr. 1. april. Satsene for ungdom — 16 og 17 år — ble økt med 233 kroner måneden, satsene ellers ble økt med fra 650 til 750 kroner måneden. Den nye satsen etter 10 år ble hevet med 15,9 prosent og satt til kr. 5464,—. De med personlige lønninger fikk ikke samme økning som ble gitt på satsene, men skulle sikres den nye 10-årssatsen. Det var ikke praktisk mulig å gjennomføre lavtlønnsfond som i avtalen mellom LO og N.A.F.

Ellers fortsetter arbeidet med utarbeidelsen av et nytt lønns-system.

Avstemningsfristen ble satt til 25. juni, og det ble kopling med avstemningen for den private sektor ellers.

Et tilsvarende oppgjør fant sted med Den Kooperative Tariff-forening.

Oppgjøret for statens embets- og tjenestemenn

Statstjenestemannskartellet presenterte kravene for staten i et møte 30. januar. Også i dette oppgjøret ble det nedsatt arbeidsgrupper for tilrettelegging av spesielle spørsmål.

Etter at Riksmeklingmannen hadde satt fram sitt forslag i

oppgjøret mellom LO og N.A.F. kom de avsluttende forhandlinger i gang 18. april. De ble avsluttet 26. april med et forslag som partene anbefalte. Forslaget ble også anbefalt av Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Norsk Lærerlag, mens Akademikernes Fellesorganisasjon brøt forhandlingene og varslet plassfratredelse. For AF førte heller ikke meklingen fram, og det endte med at oppgjøret endte i lønnsnemnd. I lønnsnemnda fikk AF samme resultat som forhandlingsresultatet.

Hovedlønnstabellen i staten hadde tidligere 35 lønnstrinn. Den ble nå utvidet til 37 trinn, med bruttosatser varierende fra 41 794 kroner året til 227 791 kroner året.

Det ble gitt et tillegg på 11,3 prosent på alle lønnstrinn og dertil et varierende kronetillegg i lønnstrinnene 12 til 20. Også dette oppgjøret fikk sin lavtlønnsprofil ved forbedringer i opprykksordningene for stillinger i tabellens trinn 5 til 13. Bl. a. ble laveste begynnerlønn for voksen arbeidskraft hevet fra ltr. 5 til ltr. 6, dvs. med 14,7 prosent. All tidligere yrkespraksis, også omsorgstjeneste i hjemmet, skal godskrives i de to laveste lønnsstigen. Det ble også gjort endringer i fellesbestemmelsene, og avsatt en viss økonomisk ramme for lønnsjusteringer etter forhandlinger mellom partene.

Ved uravstemningen innen Statstjenestemannskartetlet ble forhandlingsforslaget vedtatt med 47 353 mot 18 388 stemmer.

I de enkelte forbundene var stemmetallene:

	Ja	Nei
NFATF	691	163
Arbeidsmandsforbundet	4 580	1 429
Befalsforbundet	1 908	383
Elektriker og Kraftstasjonsforbundet	426	172
Fengselstjenestemannsforbundet	807	164
Jernbaneforbundet	6 214	5 358
Jern- og Metallarb.forbundet	27	0
Kommuneforbundet	507	209
Lensmannsetatens Landslag	599	150
Lokomotivmannsforbundet	1 185	228
Musikerforbundet	243	13
NOPEF	59	9
Postforbundet	3 096	1 048

Den norske Postorganisasjon	5 822	894
Skog- og Landarbeiderforbundet	118	15
Sosionomforbundet	96	26
Telegrafmennenes Landsforbund	1 475	754
Tele Tjeneste Forbundet	4 687	2 666
Tjenestemannslaget	14 813	4 707
Sum	47 353	18 388

Oppgjøret for kommunene

Oppgjøret i kommune kom i gang til samme tid som for staten. Utviklingen på lønsregulativet fulgte også samme mønster. Men lavtlønnsløsningen i kommunene fikk et sterkere utslag, idet det også ble foretatt justeringer i kombinasjon til endringer på de laveste lønstrinnstigningene.

Lønstrinn 5 ble tatt ut som begynnerlønn og vi fikk overføring til stiger ltr. 6—13 etter 12 år og ltr. 7—14 etter 12 år, og bygd opp slik at ingen ansatte i kommunene vil få lavere lønn etter 4 års ansiennitet enn ltr. 10.

Ellers ble det også i kommuneoppjøret gitt forbedret ansiennitet, spesielt for grupper som lønnes i de ovenfor nevnte stiger.

Uravstemmingen i kommuneoppjøret ga for Kommuneforbundets vedkommende som resultat at 85,5 prosent svarte ja og 14 prosent nei.

Lavlønnsordningene

Etter at Riksmeklingsmannens forslag i LO/N.A.F.-oppjøret var vedtatt, startet arbeidet med å få gjennomført de forskjellige elementer i lavlønnsoppjøret. Siden lavlønnsoppjøret denne gangen bygde på helt nye prinsipper, var det en rekke forhold både av prinsipiell og praktisk art som måtte avklares.

I henhold til Riksmeklingsmannens forslag, var lavlønnsoppjøret todelt. Det skulle gis lavlønnsstillegg etter vanlig mønster fra 1. april 1980. Dessuten skulle det gjennomføres en garantiordning med virkning fra 1. oktober 1980, som skulle sikre at den gjennomsnittlige timefortjenesten ikke lå under 85 prosent av gjennomsnittet i industrien.

Både tilleggene 1. april og 1. oktober skulle gis med utgangspunkt i det gjennomsnittlige timelønnsnivået for voksne ar-

beidere innenfor det enkelte overenskomstområdet på bedriften. Grunnlaget for tilleggene var gjennomsnittlig timelønn eksklusiv overtid og diverse tillegg i industrien og sammenligningstidspunktet var henholdsvis 3. kvartal 1979 og 2. kvartal 1980 (justert for tariff tilleggene 1. april 1980).

Kostnadene ved lavlønsoppjøret var beregnet til ca. 38 øre pr. lønnet time i 1980, og det var forutsatt at halvparten av kostnadene skulle finansieres av arbeidsgiverne og den andre halvparten av arbeidstakerne. Arbeidsgivernes andel ble beregningsmessig i gjennomsnitt dekket ved at arbeidsgiverne enkeltvis finansierte de lavlønsstillegg/garantitillegg de var pålagt opp til 88 øre pr. lønnet time. Lavlønsstillegg/garantitillegg utover 88 øre skulle arbeidsgiverne få refundert fra et fond som fikk sine inntekter ved at alle voksne arbeidstakere innenfor overenskomstområdene skulle trekkes 19 øre pr. lønnet time til fondet.

Etter forhandlinger mellom LO og N.A.F. ble det opprettet et Lavlønsfond. Fondet fikk et styre hvor N.A.F. fikk to medlemmer og LO tre, — inklusive fondets formann. I reglene for fondet ble det fastslått at LO skulle forestå den daglige drift av fondet og fungere som sekretariat for fondets styre. Arbeidet med Lavlønsfondet ble lagt til LOs økonomiske kontor og to nye medarbeidere ble ansatt.

Etter forhandlingene mellom Rikstrygdeverket, LO og N.A.F. ble den eksisterende avtalen om innkreving av avgift til Opplysnings- og Utviklingsfondet og Sluttvederlagsordningen revidert og utvidet til også å omfatte innkreving av premien til Lavlønsfondet. Etter den nye avtalen skal arbeidsgiverne innbetale trekket på 19 øre pr. lønnet time hos arbeidstakerne til trygdekontoene, som skal videresende beløpet til en konto i Landsbanken. Trygdekontoene skal også purre på bedrifter som ikke innbetaler, og sende melding om slike bedrifter til Lavlønsfondet.

I forbindelse med trygdekontoenes arbeid, har LO gjennom de enkelte forbund fått utarbeidet lister over alle bedrifter utenfor N.A.F. som skal være med i lavlønsordningen. Disse listene er sammen med lister over berørte medlemsbedrifter i N.A.F. sendt det enkelte trygdekontor.

I samarbeid med N.A.F. er det laget egne skjemaer som bedrifter med krav på refusjon av utbetalt lavløns-/garantitillegg utover 88 øre, skulle sende til Lavlønsfondet.

Refusjonskravet skal bl. a. inneholde opplysninger om gjen-

nomsnittlig timelønn og utbetalt lavlønn-/garantitillegg m. v. og være attestert av bedriftens tillitsmann og revisor.

De første *utbetalingene* fra Lavlønnfondet tok til i begynnelsen av oktober 1980. Dette hadde bl. a. sammenheng med tidspunktet for undertegningen av avtalen om Lavlønnfond mellom LO og N.A.F.

P. g. a. en del tekniske problemer, kunne ikke *innbetalingene* av trekket på 19 øre pr. lønnet time til fondet komme i gang før i januar 1981. Dette førte til at fondet måtte låne kapital for å dekke utbetalingene i 1980. Lånekapitalen ble skaffet til veie gjennom et lån på 23,5 mill. kroner fra Sykelønnsordningen mellom LO og N.A.F. og et lån på 50 mill. kroner fra Landsbanken.

Deltid

I forbindelse med tariffrevisjonen 1980 reiste N.A.F. en del prinsipielle krav hvorav ett lød som følger:

«Det åpnes generell adgang til deltidsarbeid i alle tariffavtaler der LO og N.A.F. er parter.»

Under forhandlingene ble det opprettet underutvalg hvorav et for å forhandle om deltidsspørsmålet. Utvalgene hadde følgende sammensetning:

For LO: Liv Buck, LO, Arild Kalvik, Grafisk Forbund, Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Evy Buve-
rud Pedersen og Stein Reegård, LO.

For N.A.F.: Jan Brekke, Reidar Vigen og Eva Birkeland, N.A.F., Kjell Einarsen, Hotell og Restaurantforbundet, og Ebert Nilsen, MVL.

LOs forhandlingsutvalg hadde i alt 5 møter og et forhandlingsmøte med N.A.F.s gruppe. Det framkom i forhandlingsmøtet at N.A.F.s hensikt var å få en fri adgang til bruk av deltid også på de områder som i dag er avtaleregulerte. Særlig virket det som en interesse for å svekke den avtale som finnes innenfor det grafiske området. LOs forhandlingsutvalg hadde i sine møter arbeidet med forslag til en rammeavtale om deltid. Det ble derfor i forhandlingmøtet fra vår side framsatt forslag om at en slik rammeavtale skulle opprettes, og vi tilbød å framlegge forslag til tekst til en slik avtale.

Etter dette frafalt N.A.F sitt krav i forbindelse med deltidsspørsmålet. LOs forhandlingsutvalg sluttførte likevel arbeidet med utarbeiding av en rammeavtale for bruk av deltid. I dette arbeidet deltok også Otto Totland, Handel og Kontor, Kåre Erik-

sen, Grafisk, og Olav Sunde, LO. Olav Sunde deltok også i forhandlingsmøtet med N.A.F. Forslaget til rammeavtale ble behandlet i sekretariatsmøtet 17. mars 1980 og godkjent som LOs prinsipielle oppfatning om bruk av deltid og til bruk for forbundene i deres forbundsvise tilpasningsforhandlinger i forbindelse med oppgjøret.

Forslaget har slik ordlyd:

RAMMEAVTALE OM DELTID

«Et hvert menneskes rett er å kunne forsørge seg selv ved eget arbeid. Ingen kan leve av deltidsarbeid og derav følgende redusert lønn. Den prinsipielle oppfatning er derfor at den enkelte må gis tilbud om arbeid på heltid. Et antall deltidsstillinger må likevel aksepters som tilbud til dem som ønsker det ut fra særlige behov. Det tenkes her på omsorgspersoner som har ansvar for barn, funksjonshemmede eller eldre, men som ønsker å opprettholde kontakten med arbeidslivet. Videre tenkes det på behov for kombinasjon mellom arbeid og trygd for funksjonshemmede og eldre, og på en kombinasjon mellom arbeidsliv og skole for mennesker i utdanningssituasjon.

- 1) Rammeavtalen legges til grunn for utforming av deltidsavtaler. Deltidsavtaler kan tilpasses tariffområdene og tas inn i avtalene når det er enighet om det mellom tariffpartene.
- 2) Bruk av deltidsstillinger skjer etter *avtale* mellom partene på den enkelte bedrift, med godkjenning av tariffpartene.
- 3) Avtalen gjelder for ansatt personale med minimum beregningsgrunnlag 15 timer pr. uke. Faktisk begrensning i arbeidet eller sosiale årsaker kan etter forhandlinger åpne mulighet for ansettelse på lavere timetall enn 15 timer pr. uke.
Lønn og rettigheter i disse tilfeller beregnes for minst 10 timer.
- 4) Lønns-, arbeids- og ansiennitetsvilkår for deltidsansatte som for heltidsansatte.
- 5) Ved ledighet i heltidsstillinger gis deltidsansatte fortrinnsrett til ansettelse etter ansiennitet basert på ansettelsesforholdets varighet.

KOMMENTARER

- 1) Rammeavtalen bør gjelde generelt mellom LO og N.A.F. som en avtale om hvilke prinsipper organisasjonene legger til grunn for bruk av deltid. Avtalen trer bare i kraft dersom tariffpartene på det enkelte tariffområde er enige om det, og først etter at eventuelle tilpasningsforhandlinger er gjennomført.
- 2) Bruk av deltid kan være både en fordel og en belastning både for arbeidstakerne og for bedriften. I hvilke grad det skal brukes bør derfor være forhandlingstema på bedriftsplanet.
- 3) Det må markeres at deltidsansatte har fast ansettelse på arbeidsplassen med et bestemt antall timer i en gitt tidsperiode. Dvs. en oppsigelse må skje for at arbeidsforholdet skal opphøre.
- 4) Heltidsansatte og deltidsansatte må være likestilt hva lønns- og arbeidsvilkår angår.
Dvs. lønn regnes etter antall timer i forhold til heltid. Likeledes gjelder rett til ansiennitetstillegg, ferie og feriepenger i henhold til ferielovens bestemmelser, permisjoner med og uten lønn, betaling for arbeidsdager som etter ordinært oppsatt arbeidsplan faller på helligdagsaften, helligdager og

offentlige høytidsdager, godtgjørelse for tap av skift før helligdager, godtgjørelse for ubekvem arbeidstid, osv.

Overtidsbetaling blir først aktuelt for arbeid utover bedriftens ordinære arbeidstid, med mindre annet skriftlig er avtalt. Sykepenger betales etter folketrygdens § 3—6 nr. 6.

- 5) Behov for å arbeide deltid er oftest situasjonsbestemt ut fra forhold som ikke er permanente. Mange ønsker på et tidspunkt å gå over til heltidsarbeid. Deltidsansatte må derfor gis tilbud om heltidsansettelse ved ledighet i tilsvarende stilling, også i opprykkstillinger innenfor den deltidsansattes arbeidsområde og ved innskrekninger må det tas rimelig hensyn til varigheten av den deltidsansattes ansettelsesforhold.▪

Offshoreforeningen — Sjømannsforbundet

Vår oppgjøret omfattet også grupper som ikke var en del av hovedoppgjøret mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening. Norsk Sjømannsforbund forhandlet med Norsk Offshoreforening, som ikke står tilsluttet N.A.F., for sine om lag 1500 medlemmer på de flyttbare oljeinstallasjonene. Denne gruppe arbeidstakere var lønnsmessig blitt hengende langt etter de ansatte på faste oljeinstallasjoner, bl. a. som en følge av at de ved tariffrevisjonen i 1978 ble utsatt for lønnsnemnd.

Ved dette oppgjøret satset Sjømannsforbundet sterkt på å få brakt oljearbeiderne opp på samme lønnsnivå som oljearbeidere for øvrig har. Forhandlingene ble innledet i mai etter at hovedoppgjøret var avsluttet. Allerede etter et par dagers forhandlinger var det klart at arbeidsgiverne ikke hadde til hensikt å gi noe utover den generelle rammen for vår oppgjøret LO/N.A.F. Også mekling var resultatløs og 10. juli var streiken et faktum.

Etter fem ukers streik ble partene ved kommunal- og arbeidsminister Inger Louise Valles mellomkomst enige om å la tvisten avgjøres ved frivillig voldgift. Arbeidet ble gjenopptatt 14. august. Voldgiftsretten fikk et mandat fastsatt av partene. Rammen om oppgjøret skulle være på minst 23 prosent og maksimalt på 30 prosent. Også voldgiftsnemndas sammensetning ble bestemt av partene.

Nemndas kjennelse ble at rammen om oppgjøret skulle være 23 prosent. 20 prosent skulle gis i generelt lønnstillegg fra 1. mai 1980. De øvrige 3 prosent ble disponert bl. a. til å gi spesielle tillegg til de lavest lønte. For øvrig ble det foretatt en omfattende teknisk revisjon av overenskomsten og det ble oppnådd enighet om en protokoll og godtgjørelse under obligatoriske kurs og en protokoll om overlevingsdrakter.

Også Norsk Styrmandsforening, Det norske maskinistforbund og Norges Skipsførerforbund, som står utenfor LO, var i konflikt og oppnådde det samme resultat som Sjømannsforbundet.

Skogbruket

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund hadde ved tariffoppjøret krevd overgang til fastlønnssystem. Det har vært arbeidet med dette i flere år innen forbundet. Skogbrukets Arbeidsgiverforening avviste kravet, og det ble brudd i forhandlingene og plassoppsigelse. På grunn av oppjøret LO—N.A.F dro det litt ut med meklingen. Heller ikke i meklingen var det mulig å få endret lønnsystemet, og det ble i stedet krevd garantert minstelønn. På dette grunnlag kom man fram til et meklingsforslag, men dette ble forkastet av medlemmene. Forbundsstyret vedtok å sette i verk punktstreiker fra arbeidstidens slutt 22. august. I en ny meklingsrunde ble det satt fram et nytt meklingsforslag, som forbundsstyret og forhandlingsutvalget vedtok.

Resultatet inneholdt bl. a. en garantiordning fra 1. januar 1981. Hver arbeidstaker blir garantert en minstefortjeneste pr. effektiv arbeidstime på 90 prosent av den tarifferte timelønn for manuelt arbeid for vedkommende arbeidstaker. Forbundet er foreløpig holdt utenfor lavtlønnsordningene for øvrig.

Jordbruket og gartneriene

Oppjøret skjedde innenfor rammen for lavtlønnstillegg i LO/N.A.F.-oppjøret. Ordningen kunne imidlertid ikke gå på den enkelte bedrift, og kostnadene ble noe høyere enn for LO/N.A.F.-oppjøret. Arbeidstakernes andel ble anslått til ca. 25 øre timen, og Jordbrukets- og Gartnerienes arbeidsgiverforeninger bestemte seg for å ta lavtlønns- og garantiordningen uten tilknytning til fondet og uten kostnad for arbeidstakerne.

Til dette oppjøret hører også avtalen for avløsere.

Utenriksfarten

Tariffoppjøret for Sjømannsforbundets medlemmer i utenriksfart, som er et høstfag, ble meget dramatisk og langvarig. Da forhandlingene ble innledet i begynnelsen av oktober krevde forbundet at sjøfolk i utenriks fart skulle få de samme lønnstillegg i kroner og øre som sjøfolk i innenriks fart hadde fått ved våroppjøret. Dette utgjorde i overkant av 1500 kroner i måneden eller om lag 30 prosent. I tillegg krevde forbundet en del andre endringer i overenskomsten, bl. a. en forbedring av forsikringsordningene.

Forhandlingene varte i bare fire dager før man kunne konstatere brudd. Skibsfartens Arbeidsgiverforening hadde da til-

budt en økonomisk ramme på 10,4 prosent. SAF hadde også fremmet sine krav. De fleste kravene ville om de var blitt innfridd ha betydd en inntektsreduksjon for Sjømannsforbundets medlemmer. Av andre krav kan nevnes at SAF ville ha en protokoll som sikret Sjømannsforbundets støtte til utvidet adgang til registrering av skip under bekvemmelighetsflagg, og SAF ønsket adgang til å benytte utenlandske sjøfolk (asiater) på særvilkår i stedet for norske sjøfolk på skip som på grunn av tariffoppgjøret «kommer i vanskelig konkurransesituasjon/høykost-positisjon». Alle kravene ble avvist.

Meklingen tok til 11. november, og seint natt til 24. november måtte Riksmeklingsmannen konstatere at det ikke var mulig å komme fram til noe anbefalt forslag. Rederne hadde i løpet av meklingen forhøyet sitt tilbud til 15 prosent for offisersgruppene og 16,5 prosent for de øvrige. I tillegg kom en pott på 2,5 prosent til andre endringer i overenskomsten.

Om morgenen 24. november møtte partene kommunal- og arbeidsminister Harriet Andreassen, som konstaterte bruddet og varslet at hun ville foreslå oppgjøret løst ved tvungen lønnsnemnd, noe rederne lenge hadde ønsket. Sjømannsforbundet protesterte sterkt mot dette.

Dagen etter innkalte imidlertid kommunal- og arbeidsministeren partene til et nytt møte og ba dem gjenoppta meklingen. Sjømannsforbundet utsatte dermed sitt streikevarsel som var gradert, men møtt med en total lockout, til 23. desember.

Ny mekling fant sted 26. og 28. november, men heller ikke denne gang var det mulig å komme fram til noen løsning. Redernes tilbud ble forhøyet til 17,5 prosent pluss en pott.

18. desember innkalte Riksmeklingsmannen partene for å gjøre et siste forsøk. Sjømannsforbundets forhandlere sto overfor en meget vanskelig oppgave. Ble det ingen løsning, var man sikker på at tvisten ganske snart ville blitt møtt med en tvungen lønnsnemnd. Samtidig var det klart at medlemmene ikke ville få etterbetaling fra 1. november — da den nye avtalen skulle tre i kraft — dersom det ble konflikt. Dette kunne bety tusenvis av kroner i tapt etterbetaling. Det var også en frykt for at Rikslønnsnemnda på grunn av sine tidligere avgjørelser under tariffoppgjøret 1980, vanskelig kunne gi et oppgjør av den størrelsesorden som allerede «var inne».

Om morgenen 20. desember ble et forslag fra Riksmeklingsmannen vedtatt «over bordet» av partene. I gjennomsnitt gir det lønnstillegg på 22—24 prosent for de fleste av Sjømannsforbundets medlemmer. Ansatte på forsyningsskipene i Nordsjøen,

som på forhånd lå svært dårlig an, fikk tillegg på om lag 30 prosent. Ansatte på passasjerskip går over på en høyere hyreskala. Offisersgruppen får stort sett 15 prosent pluss 2,5 prosent i en «pott» som også i hovedsak legges på hyresatsene.

Den Internasjonale Transportarbeiderfederasjon (ITF) fulgte nøye utviklingen i oppgjøret og var innstilt på boikott av norske skip hvis SAF gjennomførte sin lockout.

Pris- og lønnsutviklingen

På grunn av den sterke prisutviklingen i sommermånedene tok LO opp med Regjeringen spørsmålet om den videre utvikling. Etter drøftingene ble følgende melding sendt ut:

«Uttalelse fra Statsministeren og LO-formannen om utviklingen i 1980:

På bakgrunn av at prisstigningen i 1980 synes å bli større enn regnet med i forbindelse med inntektsoppgjøret 1980, har Landsorganisasjonen bedt om drøftinger med Regjeringen. Landsorganisasjonens forutsetning har vært at det som ble oppnådd ved inntektsoppgjøret — opprettholdelse av kjøpekraften på 1979-nivå for lønnstakere med gjennomsnittsinntekter — skal sikres gjennom den økonomiske utviklingen i 1980.

Et møte mellom LO og Regjeringen har nå funnet sted. På møtet var det enighet om at lønns- og prisutviklingen i 1980 måtte sees i sammenheng. En eventuelt sterkere prisutvikling enn forutsatt kan motsvares av en sterkere lønnsutvikling, slik at kjøpekraften kan bli opprettholdt på denne måten. LO og Regjeringen var videre enige om at utviklingen i 1980 skulle følges nøye, og Regjeringen for sin del er innstilt på at kjøpekraften skulle sikres som forutsatt ved inntektsforhandlingene.»

Mot slutten av året kunne man konstatere at det også hadde skjedd en viss lønnsutvikling, slik at kjøpekraften for gjennomsnittsinntekter kunne sies å være opprettholdt i 1980.

Inntektsreguleringsloven.

Pris- og inntektsstoppen ble avvirket med virkning fra 1. januar 1980. For å videreføre en moderat pris- og kostnadsutvikling var det nødvendig med en inntektsreguleringslov.

Den midlertidige lov om inntektsregulering ble vedtatt 21. desember 1979. Utkastet fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet ble i Stortinget hardt angrepet fra de borgerliges side. Som grunnlag for sitt standpunkt til oppgjørsformen i tariffoppgjøret 1980 forutsatte LO at departementets forslag ikke ble endret. Statsministeren sikret ved en erklæring om likebehandling i Stortinget flertall for Regjeringens forslag.

Hovedinnholdet i loven var et forbud mot lønnsøkning utover

det departementet bestemmer for grupper som ikke omfattes av tariffavtaler der landsomfattende arbeidsgiver- eller arbeidstakerorganisasjon er part.

Forskrifter av 27. juni fastsatte at de med virkning fra 1. april kunne gis lønnstillegg inntil kr. 1.79 i generelt tillegg pluss et lavlønnstillegg i henhold til LO/N.A.F.-oppgjørets skala, men begrenset oppad til kr. 0.88. Dessuten heter det: «Bedrifter/virksomheter som til vanlig har fulgt reguleringene i tariffavtaler hvor landsomfattende arbeidstaker- — eller arbeidsgiverorganisasjoner er part, kan fortsatt gjøre dette.»

Prisreguleringen i 1980 ble tilpasset tariffoppgjøret og forskriftene til inntektsreguleringsloven. Gjennom midlertidige forskrifter av 2. mai ble det gitt adgang til maksimalt pristillegg svarende til lønnsoppgjøret kr. 1.79 i generelt tillegg og kr. 0.88 i lavlønnstillegg.

Senere ble dette endret slik at prisene kunne heves svarende til en faktisk økning i lønnskostnadene (inkl. sosiale utgifter) pr. 31. mars på inntil 7 ½ prosent. I LOs uttalelse foreslo vi at grensen skulle settes til 7 prosent.

Endringer i skattesystemet

Finansdepartementet la fram visse forslag til endringer i skattesystemet, og til dette ga LO følgende kommentarer:

«1. Beskatning av oljevirkksomheten

LO vil gi sin fulle støtte til Departementets arbeid med å sikre at de økte inntektene oljeprisstigningen gir i hovedsak tilfaller det norske samfunn. Oljeforekomstene er et nasjonalt felleseie som skal komme hele folket til gode.

Systemet for beskatning av oljevirkksomheten må innrettes slik at den bare gir de private selskaper inntekter i den utstrekning dette er nødvendig for å få til en forsvarlig utnyttning av oljeressursene. Beskatningen må være en balansegang der en sikrer samfunnet inntekter, samtidig som en sikrer seg at den aktivitet myndighetene legger opp til er økonomisk interessant for de private selskaper en finner å måtte slippe til i Nordsjøen.

Når det gjelder det faktiske forslag til endring av systemet, har LO ikke fått tilstrekkelig kunnskap om utredningsmaterialet til å vurdere enkelthetene i dette nærmere. Det synes imidlertid som at forslaget innebærer en rimelig balanse mellom de ulike hensyn. I forhold til den kritikk som er framkommet fra enkelte høringsinstanser, vil en få peke på at dersom enkelte utvinningsprosjekter gjennom skatteomleggingen blir ulønnsomme for selskapene, kan dette forhold endre seg i framtida. Generelt må en derfor kunne akseptere at utvinning av enkelte felt forskyves noe i tid, dersom dette i et overskuelig tidsperspektiv gir samfunnet større samlede inntekter.

2. Økt kommuneskatt

LO har forståelse for at arbeidet med å sikre samfunnet inntekter av oljevirkksomheten også kan påvirke utformingen av skattesystemet mer generelt. Vi

innser at den foreslåtte økning av kommuneskatten fra 23 til 27 prosent vil virke hensiktsmessig i forhold til oljeselskapene. Selv om forutsetningen for omleggingen er at beskatningen av vanlige lønnsinntekter ikke skjerpes, finner vi at dette forslaget reiser betydelige problemer.

For det første kan det i seg selv by på problemer å heve kommuneskatten såpass kraftig uten at nokså mange vil få en viss skatteskjerpning. Dette problemet blir mindre dersom myndighetene aksepterer en viss nedgang i de samlede inntektskatter. For det annet er det umulig for LO å ta standpunkt til forslaget nå uten at det er gitt en mer presis utforming. Endelig vil en også reise spørsmål om det ikke er mulig å heve kommuneskatten for *selskaper* uten at det samtidig gjøres for personlige skatteyttere.

3. Forholdet til det øvrige arbeid med skatteomlegging

LO vil også peke på at forslaget om endring av kommuneskatten kan virke noe forstyrrende på den behandling som Regjeringens skatteskitse for 1982 er gjenstand for bl.a. i fagbevegelsen. Det er knyttet store forventninger til dette reformarbeidet, og vi forutsetter at arbeidet med beskatningen av oljeselskapene ikke vanskeliggjør utviklingen av et bedre og mer rettferdig skattesystem. Vi nevner også at en omlegging av skattesystemet helst ikke bør foregå «stykkveis og delt».

I sammenheng med de vesentlige spørsmål som er tatt opp i den nevnte skatteskitse er det viktig at en nå også får utformet forslag til forbedring av andre sider av skattesystemet. Vi vil her først og fremst nevne behovet for en familiebeskatning som i sterkere grad enn hittil fremmer likestilling og kvinners deltakelse i arbeidslivet. Likeledes er det viktig å gjennomføre endringer i skattesystemet, som gir en mer rettferdig beskatning av lønnsinntekter i forhold til beskatningen av selvstendige og mer hensiktsmessig beskatning av bedrifter.»

Rentepolitikken

Et offentlig utvalg har vurdert og lagt fram innstilling til Finansdepartementet om norsk rentepolitikk. LO fikk høve til å uttale seg om innstillingen, og vi gjengir LOs uttalelse:

«Landsorganisasjonen har merket seg at departementet vil legge fram en egen melding om penge- og kredittmarkedets funksjonsmåte. I denne forbindelse viser Landsorganisasjonen til egne uttalelser om:

1. Rapporten fra arbeidsgruppen under det kredittpolitiske råd, som har vurdert styrings- og strukturproblemer på kredittmarkedet.
2. Betalingsformidlingsutvalgets utredning

Renteutvalget har gitt en bred gjennomgåelse og vurdering av norsk rentepolitikk etter krigen. Landsorganisasjonen er enig med utredningen i at hensynet til kredittpolitisk styring, ressursutnyttning og balanse i økonomien må tillegges vesentlig vekt ved utformingen av rentepolitikken. Det er likevel LOs syn at disse hensyn må underordnes hovedmålene for den økonomiske politikken:

Full sysselsetting, tilfredsstillende økonomisk vekst, utjevning av inntekt og formue og begrensning av prisstigningen. Det er først og fremst ut fra disse hovedmål at Landsorganisasjonen har vurdert utvalgets ulike forslag.

Det må innrømmes at forutsetningen for lavrentepolitikken har endret seg vesentlig.

I perioden fram til utgangen av 1960-åra var realrenten positiv med et rentenivå under 5 prosent, fordi prisstigningen var lavere enn dette. Hvis ikke rentenivået tilpasses slike betydelige endringer i de ytre økonomiske forutsetninger, er det også Landsorganisasjonens oppfatning at dette kan skape uheldige konsekvenser.

En mer fleksibel rente generelt sett må samtidig innordnes andre samfunnsmessige målsettinger. Vår rentestruktur, det private bankvesen og statsbank-systemet sett under ett, må bl. a. fortsatt tilfredsstillende behovet for nødvendig differensiering etter evneprinsippet og etter låneformål. Prisen på kreditt må eksempelvis ikke hindre lønnstakere med vanlige inntekter å oppnå en rimelig god boligstandard til en akseptabel kostnad. Lavinntektsgruppene må sikres tilgang til lånemarkedet ut fra sine økonomiske forutsetninger. Tilsvarende prinsipper må legges til grunn for ordninger som skal sikre den nødvendige kapitaltilførsel til utbygging av produksjonsutstyr og arbeidsplasser i distriktene. Dette prinsippet må også gjelde for andre områder, hvor det er avvik mellom privatøkonomiske og samfunnsøkonomiske prioriteringer. Til gjengjeld må inntektstakere med inntekter godt over gjennomsnittet i større utstrekning betale en mer reell pris for tilgang på kreditt. Det samme må gjelde for næringslivet.

Tradisjonelt har oppfatningen vært at lavrentepolitikken har hatt vesentlig betydning for en jevn inntekts- og formuesfordeling. Undersøkelser i regi av Renteutvalget, viser at et generelt lavt rentenivå i hovedsak er mest fordelaktig for inntektstakere med høye inntekter. Det er særlig disse som har betydelig opplåning.

Det er ikke bare forholdet mellom rentenivå og prisstigning som bestemmer realrenten for den enkelte låntaker. Skattesystemet har også betydelig innvirkning på den reelle pris på kreditt. Dette gjelder så vel for lønnstakere som for bedrifter. På samme måte som lønnstakere har bedriftene fradragsrett ved skattelikningen for renter. Avskrivningsreglene påvirker også prisen på kapital. I perioder med sterk lønnsøkning uten tilsvarende tilpasning av renten, reduseres prisen på kapital i forhold til arbeidskraft.

Det er Landsorganisasjonens oppfatning at skattesystemets innvirkning på den reelle pris på kreditt ikke kan motvirkes gjennom en heving av det alminnelige rentenivå. Det er derfor meget viktig at Regjeringen ser utformingen av rentepolitikken i sammenheng med endringene i vårt skattesystem som er forutsatt gjennomført fra og med inntektsåret 1982. Skattespørsmålene er ute til debatt i fagbevegelsens grunnorganisasjoner og Landsorganisasjonen vil senere framkomme med synspunkter i denne sammenheng. Forholdet mellom skatt og reell rentebelastning for lønnstakere, er bare en del av dette problemkompleks. Landsorganisasjonen vil be om at skatte- og avskrivningsreglens betydning for bedriftenes reelle rentebelastning vurderes ved den revisjon i bedriftsbeskatningen som også må gjennomføres.

Med bakgrunn i disse mer generelle merknader, vil Landsorganisasjonen få gi sine synspunkter på de ulike forslag i Renteutvalgets innstilling.

1. Obligasjonsrenten

Som nevnt er Landsorganisasjonen enig i betydningen av en rimelig balanse på kredittmarkedet av hensyn til balanse i økonomien, pris- og kostnadsvekst m. v. I de senere år har bankene ofte lånt ut vesentlig mer midler enn forutsatt i kredittbudsjettet. Ofte har myndighetene på kort varsel vært tvunget til strenge reguleringsiltak. I slike tilfeller har det bl. a. vært nødvendig å ta i bruk kredittlovens bestemmelser om plasseringsplikt, som vanskelig lar seg praktisere med nødvendig smidighet. Slike brå inngrep i

kredittmarkedet vil ofte medføre problemer for mange låntakere, det være seg bedrifter, husbyggere m. v. En er derfor enig i at det er behov for en smidigere styring av kreditttilgangen. Et mer aktivt obligasjonsmarked vil muliggjøre slik styring.

En opphevelse av emisjonsreguleringen vil på sikt medføre at obligasjoner overtar en større del av den samlede kreditttilgang. Dermed vil våre pengepolitiske myndigheter kunne gjennomføre en løpende og mer smidig regulering av kreditttilgangen ved salg og kjøp av obligasjoner (såkalte markedsoperasjoner). Landsorganisasjonen er innforstått med at dette forutsetter at obligasjonsrenten gis anledning til å tilpasse seg i markedet. Samtidig er det viktig å sikre statsbankenes finansieringsgrunnlag på kort og lang sikt. Av denne grunn forutsetter Landsorganisasjonen at plasseringsplikten for statsobligasjoner fortsatt blir opprettholdt.

2. Statsbankene

Vi må fortsatt regne med at statens finansieringsbehov for en vesentlig del må sikres ved salg av statsobligasjoner. Utviklingen av et mer aktivt obligasjonsmarked forutsetter også at statsbankene betaler markedsrente for sine innlån (salg av statsobligasjoner).

Landsorganisasjonen forutsetter likevel at strukturen på kredittmarkedet fortsatt må gi rimelig mulighet for å fastsette prisen på kreditt etter låneformål, låntakergrupper m. v. Vi må ha sikkerhet for at kreditt kan kanaliseres til formål av sterk samfunnsmessig betydning, der privatøkonomiske lønnsomhetsbetraktninger ikke kan legges til grunn. Dette krever at en betydelig del av den samlede kreditttilgang fortsatt styres gjennom statsbankene. Det er LOs oppfatning at utlånsrenten i statsbankene må bli fastlagt etter vedtak i Stortinget. Det må fortsatt være slik at statsbankene gis mulighet til subsidiert rente til spesielle formål, grupper, ut fra distrikts-hensyn m. v.

I dag utgjør rentesubsidiene over statsbudsjettet godt over 1 milliard kroner. I tillegg kommer rentefradrag ved skattelikningen. Med det omfang rentesubsidieringen har fått, er Landsorganisasjonen enig i behovet for bedre styring med subsidienes nivå og innretning. Ved at Stortinget tar direkte standpunkt til disse spørsmål, vil mulighetene for fordelingspolitisk riktigere bruk av subsidiemillionene øke. Landsorganisasjonen forutsetter at hensynet til de svake grupper og samfunnsøkonomisk prioriterte formål, blir tillagt vekt.

I denne forbindelse vil Landsorganisasjonen framheve situasjonen for de unge, nyetablerte familier. Etableringskostnadene til bolig og nødvendig utstyr i hjemmet er betydelig. Ofte vil det økonomiske grunnlaget være en familieinntekt. Sterkere prioritering av subsidierte utlån fra statsbankene bør bl. a. gi grunnlag for en rimelig låneordning for ungdom i etableringsfasen til toppfinansiering av bolig m. v.

3. Private kredittinstitusjoner

Prinsippene for organisering av kredittmarkedet, kanalisering av det samlede kredittvolum og rentedannelsen kan ikke ses adskilt fra spørsmålet om hvem som skal ha det overordnede ansvar og styring med samfunnsøkonomien. Det er Landsorganisasjonens hovedsyn at demokratisk valgte organer – Regjeringen, Stortinget, organisasjonene i arbeids- og næringslivet – må sikres avgjørende innflytelse over samfunnsøkonomien. I denne forbindelse er styringen med tilgangen på kreditt, kanalisering av kreditt til grupper og formål og prisen på kreditt av avgjørende betydning.

Markedsoperasjoner vil gi våre pengepolitiske myndigheter innflytelse over obligasjonsmarkedet, bl.a. prisen på obligasjonskreditt og den samlede kreditttilgang. Statsbanksystemet gir muligheter for å kanalisere kreditt til prioriterte grupper og formål, selv om disse avviker fra ren privatøkonomisk kredittverdighet. Også de private kredittinstitusjoner må underlegges tilstrekkelig samfunnsmessig styring.

Det har vært hevdet at Renteutvalgets forslag åpner for en ren markedsbestemt rente i forretningsbankene, sparebankene og de private forsikringsselskapene. Dette er ikke riktig.

Med utgangspunkt i Renteutvalgets enstemmige innstilling, vil Landsorganisasjonen få bemerke:

- a) Det må ikke gjennomføres endringer i kredittloven som svekker myndighetenes adgang til kontroll med kredittmarkedet, styring med rentedannelsen og om nødvendig fastlegging av renten i de ulike deler av kredittmarkedet. Kredittlovens § 14 gir adgang til å gi forskrifter om høyeste rente og provisjon for de forskjellige typer av utlån. Om nødvendig kan også prislovens bestemmelser tas i bruk. Således vil myndighetene til enhver tid ha muligheter for å gripe direkte inn i rentedannelsen.
- b) Kredittlovens § 13 gir grunnlag for innsyn og overvåkning av renteutviklingen. I likhet med utredningen, forutsetter Landsorganisasjonen at det foregår en løpende vurdering av rentesatsene fra de pengepolitiske myndigheters side. Norges Bank må regelmessig utarbeide rapporter til drøfting i de kredittpolitiske samarbeidsorganer med oversikt over renteutviklingen og en vurdering av denne. Finansdepartementet må normalt legge oversikten fram for Regjeringen og eventuelt Stortinget. I tillegg må rapporten bli sendt medlemmene av Regjeringens kontaktutvalg. Landsorganisasjonen tillegger dette vekt. Partene som berøres av renteutviklingen vil dermed få bedre innsyn og anledning til å uttale seg.

Med bakgrunn i Landsorganisasjonens oppfatning av at myndighetene har hovedansvaret for bl.a. den økonomiske politikken, vil en advare mot at renten slippes helt fri. Det er videre LOs oppfatning at en igjen bør komme fram til en eller annen form for renteforståelse i det private bankvesen. Det er ingen motsetning mellom en slik renteforståelse og en mer fleksibel rente i det private kredittmarkedet. I denne forbindelse viser LO til Renteutvalgets egen vurdering av at «avtaler eller forståelse mellom bankforeningene og myndighetene om bestemte rentesatser i spesielle tilfeller, slik utvalget har foreslått, kan la seg praktisere uten at rentesatsene blir for lite fleksible.»

En forståelse mellom bankene og myndighetene om visse rentesatser samtidig som en beholder kredittloven intakt, vil sikre at myndighetene til enhver tid kan gripe inn i rentedannelsen. Landsorganisasjonen forutsetter at dette blir gjennomført om rentesatsene skulle komme opp på et for høyt nivå eller at forutsetningen for rentenormeringen ikke overholdes.

Selv om det apnes muligheter for større fleksibilitet i det generelle rentenivå, må myndighetene ha avgjørende styring over rentedannelsen. Landsorganisasjonen tillegger dette avgjørende vekt.»

2. Arbeids- og næringslivet

Arbeidsmiljø saker

ARBEIDSMILJØLOVEN

I lov av 13. juni 1980 ble det gjort noen endringer i Arbeidsmiljøloven. De viktigste endringer gjelder arbeidsgivers meldeplikt (§ 21), rett til fri ved barns og barnepassers sykdom (§ 33A), hvilepauser og fritid (§ 51) og ansettelser (§ 55A). Endringene er stort sett i samsvar med de synspunkter fagbevegelsen ga uttrykk for.

FORSKRIFTSARBEID

I løpet av 1980 har en rekke forskrifter blitt gitt av Arbeidsilsynet med hjemmel i Arbeidsmiljøloven. Av de viktigste kan nevnes: Arbeid i tanker — Vinsj og vinsjeutstyr i skogbruk — Ventilasjon av bergrom — Gravemaskiner og Vernepersonalet. Fremdeles mangler man viktige forskrifter som støyforskrifter, klimaforskrifter, forskrifter til § 13 og forskrifter til §§ 11—17 og 18.

REGIONALE VERNEOMBUD

Det har i løpet av 1980 ikke lyktes å få forskrifter om regionale verneombud innen bygg — anlegg og innen transport. Myndighetene har i denne saken vist ualminnelig stor treghet. Arbeidet med å utvide dette til andre bransjer vil bli prioritert i fagbevegelsen.

YRKESBETINGET KREFT

Landsorganisasjonen har konsentrert dette arbeidet gjennom det Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftframkallende stof-

fer i yrkeslivet. Hovedarbeidet har vært å utvikle kriterier for klassifisering av kreftframkallende stoffer.

Av andre saker kan nevnes: Kreftrisiko ved hårfargestoffer, liste over kreftframkallende stoffer, OSHAs regler for mulige kreftframkallende stoffer, merketekster for kreftframkallende stoffer, asbest i hårtørrere, ratifisering av ILO-konvensjon 139, forskrifter for håndtering av cytostatika, benzen i desinfeksjonssprit og internasjonalt varslingsystem (ILO-GRAM). Antallet av krefttilfeller som er yrkesbetinget et gjenstand for kontinuerlig diskusjon, men alle synes å være enige om at vi fremdeles bare ser toppen av isfjellet. Vi kan derfor forvente at antall nye tilfeller vil stige i årene framover. Dette skyldes først og fremst at 60- og 70-årenes arbeidsmiljø først vil vise seg i sluttem av dette århundre.

ARBEIDSMILJØLOVENS § 12

I 1980 tok Landsorganisasjonen initiativet til en undersøkelse om gjennomføringen av § 12 i Arbeidsmiljøloven. Prosjektet finansieres over Kommunaldepartementets budsjett for arbeidsmiljøforskning.

Prosjektet tar sikte på å kartlegge aktiviteten omkring § 12 og eventuelt hvilke årsaker som hindrer et arbeid på dette området. Fem klubber i hvert forbundsområde har fått tilsendt et omfattende materiale til uttalelse.

Prosjektet drives i samarbeid med Arbeidspsykologisk Institutt.

FOREBYGGENDE SIKKERHETSARBEID

Landsorganisasjonen har også satt i gang et forprosjekt innen forebyggende sikkerhetsarbeid.

Det gjøres i dag en innsats for å bedre arbeidsmiljøet og å øke sikkerheten på norske arbeidsplasser. Til tross for dette skjer det stadig arbeidsulykker med personskader. Ofte er dette ulykker som kunne ha vært unngått hvis man i tide hadde reagert på signaler om utilfredsstillende sikkerhet, eller hadde eliminert noen av de hendelser som sammen kan lede til ulykker.

Undersøkelser etter at ulykker, feil og uhell har inntruffet, fører ofte til konkrete tiltak som skal begrense eller fjerne mulighetene for tilsvarende ulykker i framtiden. Det eksisterer imidlertid et klart behov for et system eller en risikovurderende

metode som gjør at man kan treffe nødvendige tiltak før en ulykke inntreffer.

Prosjektet støttes av Utvalget for risikoforskning, og utføres i samarbeid med Sentralinstituttet for industriell forskning.

ARBEIDSMILJØOPPLÆRING

Miljøkontoret har i 1980 særlig arbeidet med spørsmålet om videregående opplæring ut over grunnopplæringen som er hjemlet i forskriftene til Arbeidsmiljøloven.

Etter lange forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening har det ikke lyktes å komme fram til enighet om timetall for videregående opplæring. Vi har heller ikke kommet fram gjennom forhandlinger når det gjelder spørsmålet om tilleggsopplæring av hovedverneombudene.

Saken har derfor blitt reist for Kommunaldepartementet, hvor vi har bedt Departementet utferdige forskrifter for videregående opplæring etter de samme former som for grunnopplæringen, samt forskrifter for hovedverneombudenes rett til ytterligere opplæring ut over grunnopplæringen.

Det har også i 1980 vært ført forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening angående utgivelse av materiell for videregående opplæring. N.A.F. og LO har blitt enige om å oversette og tilpasse det svenske materialet for videregående opplæring, utgitt av Arbetarskyddsnämnden i Stockholm. Dette arbeid er i gang og emneheftene Belysning og Kjemiske helsefarer er på det nærmeste klare.

Det har i denne forbindelse vært ført forhandlinger med Norsk Korrespondanseskole og Folkets Brevskole om utgivelse av materialet. NKS og FB vil dele de forskjellige emnehefter mellom seg etter samme modell som for grunnopplæringen.

Det er godt håp om at alle spørsmål angående videregående opplæring i nær framtid vil bli løst.

Kontroll med kjemiske stoffer

I et brev til Statens Forurensningstilsyn har LO uttalt:

For Landsorganisasjonen er det av den største viktighet at arbeidstakerne får den beskyttelse og informasjon som Arbeidsmiljølovens § 18 forutsetter. I den forbindelse vil vi peke på at både klassifiseringen og merkingen av stoffer og produkter må være i samsvar med Arbeidsmiljølovens § 18, og at de samtidig ikke virker begrensende eller hindrende på andre bestemmelser i Arbeidsmiljøloven, som

berører det samme problemfelt. Vi viser til Regjeringens begrunnelse i Ot.prp. nr. 3 1976/77 for å ta inn bestemmelser om produktansvar i Arbeidsmiljøloven.

«Regjeringen mener imidlertid at det også i forhold til de som produserer og omsetter stoffene, er et behov for spesialbestemmelser om produktansvar og produktkontroll med sikte på å beskytte arbeidstakerne.»

Landsorganisasjonen er derfor av den oppfatning at beskyttelse av arbeidstakerne må stå sentralt i det videre arbeid med forskriftene.

Et sentralt ledd i denne beskyttelse er Arbeidsmiljølovens kap. 7, som forutsetter at verneombud skal føre kontroll med arbeidsmiljøet for de som vedkommende representerer. Vi vil i denne forbindelse peke på § 26 pkt. 2a i Arbeidsmiljøloven hvor det heter:

«Verneombudet skal særlig påse at maskiner, tekniske innretninger, *kjemiske stoffer* og arbeidsprosesser ikke utsetter arbeidstakerne for fare.»

For at denne bestemmelsen skal virke i praksis er verneombudet avhengig av å få informasjon som gjør det mulig å kontrollere. Landsorganisasjonen er derfor av den oppfatning at alle stoffer og produkter som er ment brukt i arbeidslivet alltid skal merkes på følgende måte:

1. Stoffets eller produktets navn.
2. Opplysning om hvilke stoffer produktet inneholder.
3. Importør eller produsentens navn.

Etiketten skal i tillegg til disse opplysninger inneholde advarselstekst på norsk hvis produsent eller importør ut fra sin dokumentasjonsplikt mener stoffet eller produktet kan føre til ulykker — helseskader — særlig ubehag eller ulempe for arbeidstakerne.

Landsorganisasjonen vil derfor foreslå at det i forskriftsteksten gjøres klart at totalmerking gjelder i arbeidslivet for punktene 1—3 ovenfor, og at faremerkingen gjelder der produsent eller importør ut fra sin dokumentasjonsbyrde mener at slik fare foreligger.

Landsorganisasjonen mener også at dokumentasjonsbyrdens reelle innhold klarere må komme fram i forskriftsteksten. Importør og produsent har i henhold til Arbeidsmiljølovens § 18 plikt til selv å foreta undersøkelser for å skaffe seg kunnskap om mulige farer. Det er ikke nok å henvende seg til utenforstående og eventuelle undersøkelser som andre har foretatt. Hvis stoffer overhodet ikke har vært gjenstand for noen undersøkelse kan stoffet eller produktet ikke omsettes. Dette er en konsekvens av den dokumentasjonsbyrde som produsent og importør er pålagt i henhold til Arbeidsmiljøloven.

Hvis dette ikke blir tatt med i forskriftene vil det bli import og omsetning av en hel rekke stoffer og produkter uten merking som gjør det umulig for verneombud å utøve sitt arbeid i henhold til Arbeidsmiljølovens § 26.

Landsorganisasjonen vil også sterkt understreke at man ikke kan akseptere noen nedre grense for merking av stoffer eller produkter som kan være kreftframkallende. For det første fordi doseterskelén for kreftframkallende egenskaper i slike stoffer er ukjent, og for det andre fordi man i arbeidslivet bruker enormt store kvanta av stoffer og produkter med en eksponeringstid på 8 timer pr. dag gjennom et helt liv.

Kreftmerkingen må heller ikke begrenses til kreftlister. Kreftmerkingen er total under henvisning til dokumentasjonsbyrden.

Vi stiller oss også tvilende til at § 5 i forskriftene er dekkende i forhold til de helseeffekter som § 18 nevner spesielt.

I tillegg til dette må §§ 19 og 22 i forskriftene justeres i forhold til Arbeidsmiljølovens § 11.

Ut over dette har vi ingen merknader.

Krav om større innsats mot belastningssykdommer

I et brev til Kommunal- og arbeidsdepartementet har LO bedt om styrking av Arbeidsforskningsinstituttene med sikte på en mer effektiv bekjempelse av belastningssykdommer. I brevet fra LO heter det:

«Belastningsslidelser har blitt den mest dominerende sykdomsgruppe i vårt land. Ifølge undersøkelser foretatt av Statistisk Sentralbyrå (Helseundersøkelse 1968 og 1975) er sykdommer i muskel-skjelett-systemet den hyppigste forekommende sykdom i Norge.

En undersøkelse blant LOs medlemmer om helserisikoene på arbeidsplassen (Karlsen 1972) peker i samme retning. I denne undersøkelsen oppga hele 51 prosent av mennene og 60 prosent av kvinnene at de hadde belastningssykdommer. En nylig gjennomført praksisundersøkelse viser at hver 5. voksne pasient som oppsøker primærlege i Norge, har sykdom i muskelskjelettsystemet.

En rekke undersøkelser tyder på at det er en nær sammenheng mellom utviklingen av belastningsslidelser og forholdene i arbeidslivet. Vi viser i denne sammenheng til følgende:

1. Arbeidsmiljø og arbeidsskade. (LO — 1972)
2. Helseundersøkelse 1975. (Statistisk Sentralbyrå).
3. Arbeidsmiljøundersøkelsen 1974, Danmark. (Redegjørelse nr. 2, Arbeidsmiljøgruppen af 1972).
4. Levnadsforhållanden, Rapport nr. 15, 1979. (Statistiska Centralbyran, Sverige).

Isistnevnte undersøkelse er det vist at:

- personer som daglig utfører tunge løft (hver 5. person),
- personer som daglig blir svett på grunn av kroppsarbeid (hver 4. person),
- personer som ofte utfører gjentatte, ensidige arbeidsbevegelser (hver 3. person),
- personer som arbeider i uheldige arbeidsstillinger, inkludert statistisk arbeid (hver 3. person),
- personer som utsettes for vibrasjon og rystninger (hver 10. person),

angripes langt oftere av belastningssykdommer, og har påtakelig høyere sykefravær enn de som ikke utsettes for disse påkjenninger i arbeidet.

Belastningssykdommene i muskel-skjelettsystemet har med andre ord utviklet seg til å bli den mest dominerende årsak til sykdom og fravær i norsk arbeidsliv. Landsorganisasjonen har mottatt henvendelser fra en rekke av våre forbund, som etterlyser hjelp til å angripe dette store helseproblem. Til dette kreves ressurser. Landsorganisasjonen er av den oppfatning at det muskel-fysiologiske fagområde ved Arbeidsforskningsinstituttene må styrkes vesentlig. Vi vil derfor be om at Kommunal- og arbeidsdepartementet prioriterer en rask utbygging av Arbeidsforskningsinstituttene på dette området, både når det gjelder personressurser, økonomiske ressurser og plass, slik at vi skaffer oss muligheter til å ta fatt på dette omfattende problem.

Vi kan opplyse at Landsorganisasjonen har nedsatt et eget utvalg for bekjempelse av disse sykdommene, og i dette ligger det en sterk prioritering av problemfeltet i fagbevegelsen.

Både arbeidstakerorganisasjoner, arbeidsgivere og offentlige kontrollmyndigheter vil være avhengig av en slik prioritering også fra myndighetenes side hvis man skal ha noe håp om å begrense omfanget av disse lidelser.»

Medisinsk attføring

I forbindelse med en offentlig utredning (NOU 1980:47) om medisinsk attføring har Landsorganisasjonen sendt følgende uttalelse til Sosialdepartementet:

«Landsorganisasjonen vil understreke det prinsipp som kommer til uttrykk i utredningens konklusjoner om at attføringsbehov er et resultat av en vekselvirkning mellom individets funksjonsmuligheter og de livsvilkår de lever under.

All attføringsvirksomhet må derfor ha sin forankring i det lokale hjelpeapparat som har nærhet til individet og kjenner dets livsvilkår.

Landsorganisasjonen vil hevde at den medisinske attføringens store svakhet er mangel på kontakt med den virkelighet individet befinner seg i, spesielt i forhold til arbeidslivet. Selv om mandatet for denne utredningen er begrenset til medisinsk attføring og mulige tiltak innenfor denne ramme, må det understrekes at attføring er et tverrfaglig område som forutsetter gode kontakter med arbeidslivets organisasjoner i lokalmiljøet. Retten til arbeid, og retten til å beholde et arbeid for mennesker i en attførings situasjon er nedfelt i Arbeidsmiljølovens § 13. Det enkelte individs attføringsbehov er ofte bestemt av livsvilkår og arbeidsvilkår. Selv innenfor rammen av medisinsk attføring ville det derfor vært naturlig med deltakelse av arbeidslivets organisasjoner i utredningsarbeidet.

Landsorganisasjonen i Norge vil også peke på det byråkrati som ofte preger det enkelte attføringsledd og attføringsapparatene i mellom. Denne situasjonen vil ofte virke hindrende på selve oppgaven — å drive attføring. I denne forbindelse er det ikke bare sykehusene som oppleves isolert i forhold til samfunnets attføringsapparat.

Attføring er et spørsmål om å forene krefter og å samarbeide til beste for individet.

Attføring må derfor plasseres ansvarsmessig på ett sted i forvaltningen. Vi vil derfor fraråde et eget apparat for medisinsk attføring. Denne må gå inn som en naturlig del av all helsetjeneste. Helsetjenesten er videre en naturlig del av det lokale attføringsapparat. Vi er likevel av den oppfatning at konkrete prosjekter, som f. eks. Rauland, bør stimuleres for å styrke det medisinske attføringsapparat.

Landsorganisasjonen er kjent med at attføring er underlagt flere utredninger, og vi vil foreslå at disse utredningene samordnes i forvaltningen.»

Informasjonsprosjekt om sykefraværet

Sosialdepartementet har tatt initiativ til et prosjekt for å bringe informasjon og veiledning ut til bedrifter og tillitsmenn om hvordan fraværsproblemet i arbeidslivet kan gripes an.

Formålet med prosjektet er å stimulere til en prosess på de enkelte arbeidsplasser for å redusere grunnlaget for sykefraværet.

Prosjektets arbeidsoppgave er:

- å samle og systematisere informasjon fra utrednings- og forskningsvirksomhet om årsaker til sykefravær,
- å skaffe materiale om erfaringer fra tiltak på bedriftsnivå som har til formål å redusere fraværet,
- å formidle informasjon om fraværsårsaker og mulige tiltak til bedriftens ledelse og til tillitsmennene,
- å formidle informasjon til publikum generelt om siktemålet med det arbeid som er satt i gang for å redusere fraværsproblemet,
- å gi veiledning om hvordan fraværsproblemet kan gripes an, både ved utarbeiding og bearbeiding av statistikk over fravær og ved opplegg for drøftinger innen bedrifter, arbeidsmiljøutvalg, etc.

Norsk Produktivitetsinstitutt vil ha ansvaret for gjennomføring av prosjektet, som vil bli drevet i nært samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet. LO og N.A.F. m. fl. vil være representert i en styringsgruppe som skal oppnevnes.

I utgangspunktet tar en sikte på at prosjektet skal ha en varighet av 3 år. Hvorvidt arbeidet skal føres videre, eventuelt i en annen form, vil bli vurdert innen 3-årsperioden er ute, på grunnlag av erfaringene en høster.

Bedriftshelsetjenesten

Bedriftshelsetjenesten er en del av de samlede tiltak til bedring av arbeidsmiljøet. Den skal fungere aktivt for bedringer i arbeidsmiljøet og bidra til å hindre at arbeidstakerne blir påført helseskade i forbindelse med sitt arbeid. Bedriftshelsetjeneste må sees som et virkemiddel til å gjennomføre arbeidsmiljølovens intensjoner, og skal utføres i samsvar med denne lov, jfr. § 14 c og e og forskrift for bedriftshelsetjeneste. Bedriftshelsetjeneste som omfatter helsekontroller alene er ikke en tilfredsstillende bedriftshelsetjeneste. Bedriftshelsetjenesten omfatter medisinske, sosialmedisinske og yrkeshygieniske tiltak, med hovedvekt på forebyggende arbeid.

Bedriftshelsetjeneste etter arbeidsmiljøloven bygges ut i tre trinn over en 5-årsperiode.

Bedrifter som faller inn under trinn I skal etablere bedriftshelsetjeneste snarest. Denne gruppa består av bedrifter som i

stor utstrekning allerede har bedriftshelsetjeneste, og som også har et utsatt arbeidsmiljø.

Trinn II omfatter bedrifter hvor det er særlig behov for bedriftshelsetjeneste. Også her vil enkelte av bedriftene allerede ha en slik tjeneste. Planen er at denne gruppa skal etablere bedriftshelsetjeneste i løpet av 2 år. Til denne gruppa hører blant annet bygg og anlegg, og for at behovene til denne industrien skal kunne dekkes, må spesialordninger komme i stand.

I trinn III finnes bedrifter som har mindre eller større behov for slik tjeneste. Ved plassering av bedrifter i dette trinnet, har Arbeidstilsynet tatt hensyn til reelle muligheter for å få gjennomført bedriftshelsetjeneste. Selv om Arbeidstilsynet utarbeider rammekrav for spesielle bransjer, f. eks. bilverksteder og fiskeindustri, er det lite hensiktsmessig å kreve opprettelse av bedriftshelsetjeneste på disse områdene i trinn I. Rammekravene vil bidra til å heve arbeidsmiljøet, slik at behovet for bedriftshelsetjeneste ikke blir så akutt.

Det er først og fremst spredningen og størrelsen på bedriftene som vanskeliggjør etableringen av bedriftshelsetjeneste. Trinn III bør gjennomføres i løpet av en 5-årsperiode.

Vi har hentet opplysninger om omfanget av den eksisterende bedriftshelsetjeneste — disse er under bearbeiding.

Bedrifter som i dag har bedriftshelsetjeneste og som faller inn under bransjer som er tatt med i framdriftsplanen, skal arbeide ut fra Arbeidstilsynets retningslinjer for utføring av bedriftshelsetjeneste.

Arbeidet med bedriftshelsetjenesten har vært høyt prioritert i fagbevegelsen. Miljøkontoret har hatt mye arbeid med å få til den nødvendige avklaring i forvaltningsmyndighetene. Det er nå slått fast at dette er Arbeidstilsynets oppgave som en del av de samlede arbeidsmiljøtiltak i virksomheten.

Demokrati i arbeidslivet

LOs sekretariat har, med bakgrunn i utredning og innstilling avgitt 8. oktober 1980 av Felleskomitéen LO/DNA — Skytøenkomitéen — drøftet videreutvikling av bedriftsdemokratiet.

Sekretariatet sluttet seg til de hovedprinsipper og forslag komitéen la fram, og vedtok denne uttalelsen:

«Gjennom endringer i Aksjeloven i 1972 ble de ansattes rett til representasjon i aksjeselskapenes styrende organer fastsatt som en lovmessig rettighet for selskaper som sysselsetter 50 ansatte eller flere. Ordningen, som opprinnelig ble innført for selskaper innen bergverk og industri, er senere gradvis utvidet til å

gjelde aksjeselskaper innen alle næringer. Liknende representasjonsordninger er også innført for en rekke virksomheter som ikke faller inn under Aksjeloven.

Da grensetallet på 50 ansatte ble fastlagt i 1972, ble dette fra fagbevegelsen betraktet som praktisk avgrensning ved startfasen av en omfattende reform, og ikke som en prinsipiell begrensning av demokratiske rettigheter basert på arbeidsplassenes størrelse. Sekretariatet sier seg derfor enig i komitéens forslag om at grensetallet oppheves og at retten til styrerepresentasjon omfattes til å gjelde alle selskaper. Likeledes at ordningen med en tredjedel av styrets medlemmer valgt av og blant de ansatte gjøres obligatorisk for virksomheter med flere enn 25 ansatte, men bare etableres i bedrifter med 25 ansatte eller mindre når et flertall av de ansatte setter fram krav om det.

I likhet med komitéen finner Sekretariatet at det må være opp til de ansatte ved den enkelte virksomhet å vurdere behovet for en representasjonskvote utover den tredjedel som den alminnelige ordning forutsetter.

Sekretariatet slutter seg derfor til komitéens forslag om at hvis et flertall av de ansatte setter fram krav om det, kan inntil halvparten av styrets medlemmer velges av og blant de ansatte. Når de ansattes representanter utgjør halvparten av styrets medlemmer velger eierne representanter styrets formann, og ved stemmelikhet gjør dennes stemme utslaget.

Ordnningen med bedriftsforsamling opprettholdes for selskaper med 200 ansatte eller flere, med den någjeldende mulighet til å søke om unntak fra ordningen når det kan påvises at den vil medføre vesentlige ulemper eller er uhenksmessig for gjennomføringen av de ansattes rett til representasjon i selskaperes besluttede organer.

Da de representasjonsordninger som inntil nå er etablert ved lov bare omfatter selskaper med begrenset ansvar (aksjeselskaper), sier Sekretariatet seg enig i at enkeltmannsforetak og ansvarlige selskaper lovmessig pålegges å opprette styringsorganer hvor de ansatte gis rett til representasjon. Med bakgrunn i disse virksomheters spesielle eierstruktur, begrenses ordningen til å omfatte virksomheter med mer enn 25 ansatte.

Utvikling av en reell medbestemmelsesrett forutsetter hensiktsmessige former for bedriftsorganisasjon — for daglig ledelse og administrasjon, hvor representanter for de ansatte har mulighet for fortløpende informasjon og medinnflytelse i de organer og instanser i bedriften hvor beslutninger treffes.

Sekretariatet sier seg enig med komitéen i at grunnlaget for slike ordninger søkes innført gjennom bestemmelser i Hovedavtalen som sikrer de ansatte medinnflytelse i de systemer og ordninger for saksbehandling og daglig ledelse som eksisterer på ulike plan i bedriften. I denne forbindelse vurderes behovet for de nåværende avtalebestemte samarbeidsordninger.

Landsorganisasjonen har tidligere gitt sin prinsipielle tilslutning til en kommunal representasjon i bedriftens styringsorganer, når en bedrift etter sin art og størrelse har en dominerende betydning for lokalsamfunnet.

Sekretariatet slutter seg til komitéens forslag om at kommunestyret gis rett til å oppnevne en observatør med tale- og forslagsrett til bedriftens styre når et flertall av de ansatte innen den angjeldende bedrift sier seg enig i det. Likeledes at hvis et flertall av de ansatte innen en bedrift krever det, kan kommunestyret oppnevne en observatør med tale- og forslagsrett til bedriftens styre. Hvis kommunestyret krever det, skal det opprettes et forpliktende kontaktorgan mellom kommunen og de bedrifter kommunestyret ønsker et slikt opprettet.

Når det gjelder spørsmålet om medbestemmelse for de ansatte i offentlig virksomhet, må det snarest gis lovbestemmelser som sikrer de ansatte innen slike virksomheter medbestemmelse på egen arbeidsplass gjennom representasjon i virksomhetens styrende organer der hvor det finnes. Dette gjelder

så vel virksomheter som eies eller drives av Staten som av fylkeskommune eller kommune.

Det må være en forutsetning at det blir en parallellutvikling i demokratiseringsprosessen i privat og offentlig virksomhet.

Styringsformene og avgrensningen mellom politiske og administrative beslutninger tilsier at utviklingen av medbestemmelsen for offentlig ansatte best kan videreføres gjennom hovedavtalene for disse arbeidstakergrupper.

Sekretariatet forutsetter at Regjeringen snarest oppnevner en offentlig komité som får i oppdrag nærmere å utforme de lovmessige bestemmelser som er nødvendige for å etablere de utvidelser av representasjonsordningene som her er foreslått så vel for aksjeselskaper som for enkeltmannsforetak og ansvarlige selskaper.

Sekretariatet forutsetter at det ved førstkommende revisjon av hovedavtalene formuleres krav som imøtekommer den ramme for avtalebestemmelser som komitéen foreslår.

Sekretariatet vil understreke at utnyttelse av de muligheter til medinnflytelse og medbestemmelse de någjeldende og de foreslåtte ordninger innebærer, setter store krav til det faglige organisasjonsapparat og til hensiktsmessige organisasjonsformer. Det vil derfor være nødvendig å forsterke så vel opplysningsvirksomheten som det alminnelige faglige organisasjonsarbeid.»

Utredning om skift- og turnusarbeid

I 1979 ble det ferdig en utredning fra et offentlig utvalg om skift- og turnusarbeid (NOU 1979: 56). Utredningen ble forelagt for de berørte forbund, og deres synspunkter ble levert Kommunal- og arbeidsdepartementet sammen med uttalelsen fra Landsorganisasjonen. I LOs uttalelse heter det:

«Landsorganisasjonen er tilfreds med det omfattende arbeid som er lagt for dagen for å vurdere skift- og turnusarbeidernes situasjon. Utredningen har vært imøtesett med stor interesse av våre medlemmer og det er gjennomført en bred behandling av innstillingen i våre organisasjoner.

Landsorganisasjonen gir i hovedsak sin tilslutning til innstillingen for så vidt angår synspunkter og forslag. Landsorganisasjonen vil særlig fremheve følgende:

Landsorganisasjonen er innforstått med at det også i framtida vil være behov for skift- og turnusarbeid. Vi vil peke på at innføring av ny teknologi dels kan bidra til å redusere slikt arbeid, dels medfører økt press for å innføre skift- og turnusarbeid. LO vil i denne forbindelse gi uttrykk for at det er nødvendig å opprettholde restriktive bestemmelser om skift- og turnusarbeid. Siktemålet må være at ny teknologi gir mulighet for at arbeidet i stedet kan utføres på dagtid.

I denne sammenheng vil vi også særlig understreke problemstillingen «ensomarbeid».

Landsorganisasjonen understreker nødvendigheten av betydelig forskningsinnsats på området også i framtida. Dette må gjelde både med hensyn til virkningene av skiftarbeid og også om årsaker.

Landsorganisasjonen går inn for at pensjonsalderen for skiftarbeidere vurderes særskilt.

Landsorganisasjonen er klar over at innstillingen ikke har vurdert spørs-

målet om arbeidstidas lengde. Det er imidlertid vanskelig å vurdere skiftarbeidernes situasjon uten å ta arbeidstidas lengde med i betraktning. Arbeidstidas lengde er en del av en total situasjon, og inngår som et vesentlig ledd når kompensasjonsordninger, fordeler og lettelser vurderes.

Generelt er vi således av den oppfatning at man bør tilstrebe en fornuftig balanse mellom økonomisk kompensasjon og andre fordeler. En rekke av de problemer skift- og turnusarbeidere påføres er av en slik art at de ikke kan avhjelpes ved økonomisk kompensasjon, men krever lettelse av annen art. Dertil vil vi peke på at en skjevhet i forholdet økonomiske og ikke-økonomiske fordeler vil kunne vanskeliggjøre en overgang fra skift til normal tid når det av forskjellige årsaker bør skje. Landsorganisasjonen er således også enig i at skattefratak ikke bør anvendes som virkemiddel.

Landsorganisasjonen vil peke på nødvendigheten av at arbeidstidas lengde gir grunnlag for et fornuftig oppsett av skift- og turnusplaner med stabil døgnrytme. I den sammenheng henviser vi bl.a. til diskusjonen om fem-skiftsordninger og 33¼–36-timers uke.

LO er tilfreds med at utvalget særlig understreker to-skiftsarbeidernes problemer. Vi peker på at også for disse er normal-arbeidstidas lengde et viktig spørsmål sett i forhold til disse arbeidstakers belastninger. Det er dertil klare skjevheter i økonomiske kompensasjonsordninger.

LO vil peke på at skift- og turnusarbeidere får beregnet sin årlige arbeidstid på en annen måte enn dagtidsansatte. De får således ingen avkortning for bevegelige helligdager m.v., slik at forskjellen i reell arbeidstid er mindre enn de normaltall Arbeidsmiljøloven anvender. I denne sammenheng understreker vi spørsmålet om beregning av døgnskille, særlig i tilknytning til ferier. LO vil spesielt framheve betydningen av at ferien blir plassert slik utvalget foreslår, og ber om at dette blir iverksatt så snart som mulig.

Vi vil ellers understreke de spesielle problemer som gjør seg gjeldende for litemanns-, fagforeningsarbeid m.v.

Når det gjelder transport og avstander understreker vi to forhold. Det ene gjelder behovet for rimelig overnatting og innkvartering for arbeidstakere som blir nødt til å oppholde seg utenfor hjemmet mellom to arbeidsperioder.

Det andre gjelder arbeidsreiser. Det er vårt syn at arbeidstakere som ikke kan benytte offentlige transportmidler eller bedriftstransport og som er henvist til å benytte egen bil, må få adgang til å trekke fra på selvangivelsen driftsutgifter etter statens satser. Den praksis som i dag følges er varierende fra kommune til kommune, og til dels også mellom forskjellige grupper skattytere. Disse forhold har skapt stor irritasjon blant våre medlemmer.

Landsorganisasjonen mener at skiftarbeidere bør gjennomgå hyppigere kontroller og legeundersøkelser. Vi vil imidlertid advare mot en for kritisk «forhåndskontroll», idet det kan medføre at mange stenges ute fra arbeid. I den forbindelse peker vi på at det i ansettelsesvilkårne ofte er en plikt til å kunne ta skiftarbeid, selv om vedkommende fortrinnsvis er tiltenkt andre oppgaver.

I denne sammenheng vil vi også nevne Arbeidsmiljølovens § 13, punkt 2 og § 7, punkt 2, og de underliggende intensjoner om at arbeidslivet må kunne beskjeftige folk som av forskjellige grunner har særlige problemer. Vi vil videre peke på at gravide kvinner må gis mulighet til omplassering i annet arbeid etter behov slik utvalget er inne på.

Avslutningsvis vil vi gi uttrykk for håp om at innstillingen følges opp, idet vi peker på at en rekke av de spørsmål som er tatt opp krever fortsatt innsats så vel fra organisasjoner som fra myndighetenes side.

EGETSKIFTARBEIDERUTVALG I LO

I forbindelse med behandlingen av utredningen fra skiftarbeiderutvalget ble det opprettet et fast skiftarbeiderutvalg i LO. Utvalget har denne sammensetningen:

Yngve Hågensen, LO, formann, Bjørn Kolby, LO, sekretær, Esther Kostøl, Statstjenestemannskartellet, Reidar Øwre, Norsk Kommuneforbund, Arne Marthinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, og Olav Støylen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Stønad under driftsinnskrenkning

Kommunaldepartementet har arbeidet med nye forskrifter vedrørende stønad under driftsinnskrenkning. Om forslaget til midlertidige forskrifter uttalte LO:

«1. Vilkkåret for støtte.

Departementet foreslår at vilkkåret for støtte skal være at arbeidstiden er nedsett med minst 30 prosent. Styret i Arbeidsdirektoratet gikk inn for at grensen i de første 20 uker burde være 20 prosent, og deretter 40 prosent.

En grense på 30 prosent vil virke uheldig, da kravet i praksis vil innebære at bare de som går på 3-dagers uke eller mindre vil være stønadsberettiget. På denne bakgrunn finner LO å støtte det standpunkt som Arbeidsdirektoratets styre inntok.

2. Stønadsnivå.

LO antar at det er sterke praktiske hensyn som ligger bak forslaget om en fast stønadssats på 47 prosent av bruttoinntekt. En har videre merket seg at stønadsbeløpet forutsettes oppjustert når dagpenger eventuelt blir gjort skattepliktige. LO vil etter dette ikke komme med innvendinger mot forslaget til stønadsnivå.

3. Stønadsberettiget periode.

I de nye forskriftene foreslås det at det i løpet av en 2-årsperiode hos samme arbeidsgiver bare kan utbetales stønad for inntil 45 kalenderuker. Etter 45 stønadsuker må det være et opphold på 20 uker før en ny stønadsperiode kan påbegynnes. Det skal ikke være anledning til å dispensere fra denne bestemmelsen.

Dette forslaget innebærer en klar innstramming i forhold til gjeldende regler. LO har forståelsen for behovet for å innstramme regelverket, slik at det ikke i for sterk grad legger forholdene til rette for langvarige innskrenkninger. En stiller seg derfor i prinsippet positivt til det nye forslaget. Det må imidlertid være en forutsetning at det innføres overgangsordninger som sikrer at de som nå er delvis permittert under det någjeldende regelverk, ikke umiddelbart blir rammet.

LO vil avslutningsvis peke på at den sterke nedgangen i antall delvis permitterte, gjør at behovet for tilstramminger i regelverket ikke synes så sterkt påkrevet som tidligere.»

Regjeringens energimelding

Regjeringen har lagt fram en melding til Stortinget om energipolitikken — St.meld. nr. 54 (1979—1980). Landsorganisasjonen har overfor industrikomitéen i Stortinget gitt uttrykk for sitt syn. For øvrig har LO også ved tidligere høve uttalt seg om sentrale spørsmål i tilknytning til energiproduksjon og forbruk. Industrikomitéen fikk også disse uttalelsene oversendt samtidig som LO uttalte seg om energimeldingen.

Om energimeldingen uttalte LO:

«I likhet med energimeldingen vil Landsorganisasjonen understreke betydningen av at energipolitikken ses i bred samfunnsmessig sammenheng. Hensynet til uberørt natur og miljøbelastningene knyttet til all energiproduksjon og forbruk må veies mot den avgjørende betydning energitilførselen har for sysselsettingen, et desentralisert bosettingsmønster og vår sosiale og økonomiske utvikling. Foruten tilgangen på energi, representerer valg av energibærer og prisen på energi de sentrale energipolitiske problemstillinger.

Landsorganisasjonen vil innledningsvis få framheve sammenhengen mellom vår industrielle utvikling og vår sosiale og økonomiske framgang. Industrien sysselsetter i dag 400 000 mennesker mot 70 000 ved århundredskiftet. Industriens framvekst har gitt grunnlag for høyere lønnsvevne, økonomisk og sosial framgang for de ansatte i industrien. I tillegg har industriens framvekst vært av avgjørende betydning for de økonomiske forbedringer for øvrig i samfunnet. Industrien ga grunnlag for nedbygging av den for høye sysselsettingen i primærnæringene, jordbruk og fiske i forhold til ressursgrunnlaget. Færre sysselsatte, økt mekanisering og mindre fysisk slit sikret høyere lønnsvevne i disse næringene. Etter hvert har industrien også bidratt til betydelige overføringer som ytterligere har økt det økonomiske grunnlaget i primærnæringene. En voksende tjenesteytende sektor må også ses i sammenheng med industriens framvekst. Industriprodukter skulle fraktes. Skattegrunnlaget i de vareproduserende næringer har gitt det økonomiske grunnlaget for oppbyggingen av offentlige ytelser innenfor utdanning, helsestell m.v.

Rikelig tilgang på vannkraft har vært avgjørende for vår industrielle utvikling. Billig vannkraft har gjort det økonomisk lønnsomt å importere råvarer for framstilling av halvfabrikata og ferdigvarer i vår kraftintensive industri. Billig vannkraft er en forutsetning for en konkurransedyktig treforedlingsindustri. I seg selv krever skogsdriften i våre vanskelige tilgjengelige skoger høyere virkespriser og er mindre konkurransedyktig enn eksempelvis nord-amerikansk trevirke.

Vannkraften har også hatt sentral betydning for framveksten av vår verkstedindustri. Den har gitt grunnlag for produksjon av turbiner, generatorer og elektroteknisk utstyr til produksjon av elektrisk energi også for eksport.

Videreutvikling av produksjon og arbeidsplasser i industrien gjør økte tilførsler av energi i åra framover nødvendig. Økte tilførsler av elektrisk energi er også nødvendig innenfor boligsektoren. Antall husholdninger vil øke. Økt yrkesaktivitet fra begge ektefeller vil kreve mer arbeidssparende hjelpemidler i hjemmene. Sekretariatet i Landsorganisasjonen vil samtidig understreke betydningen av at produksjonsvekst og energibruk innrettes slik at hensynet til en rekke kvalitative verdier blir tilfredsstillt. Landsorganisasjonen kan fullt ut

slutte seg til energimeldingens sterke understrekning av at produksjonen av elektrisk energi fortrinnsvis må skje i form av vannkraft.

Det er også LOs oppfatning at kjerneenergi ikke er aktuell energiform i Norge i dette århundre. Elektrisitet, produsert med basis i olje, gass eller kull, bør begrenses mest mulig ut fra de miljø-ulempene som følger med slik produksjon. Ut fra miljøhensyn og hensynet til knappe petroleumsressurser, bør dessuten prisen på elektrisitet legges slik at den er fullt konkurransedyktig med olje. Ut fra disse hensyn blir prispolitikken og tempoet i vannkraftutbyggingen sentrale energipolitiske problemstillinger.

Direkte reguleringer er uegnet både som virkemiddel for bedre økonomisering med vannkraftressursene og begrensninger i belastningene på naturmiljøet som uunngåelig følger med utbygging. Elektrisitetsforsyningen må gis en økonomi, som gir et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for å begrense miljøbelastningene ved produksjon og framføring av elektrisitet til bedrifter og husholdninger. LO kan derfor erklære seg enig i Regjeringens syn om at energiprisene er et særlig viktig og effektivt virkemiddel i en desentralisert økonomi som vår, for å påvirke utviklingen av energiforbruket og fordelingen på ulike energibærere. Med de miljøbelastninger og ressurs-hensyn som er knyttet til forbruket av olje og gass, vil LO særlig understreke at prisen på vannkraft ikke bør settes slik at overgang til petroleumsbaserte energibærere stimuleres.

Den energipolitiske debatt i tilknytning til nye vannkraftprosjekter har etablert et betydelig politisk press for å økonomisere med tilgjengelig vannkraft. Høyere pris på elektrisitet vil gjøre det mer lønnsomt for bedrifter og husholdninger å økonomisere med energien. Hovedprinsippet for prissettingen på elektrisk energiskal ifølge energimeldingen være kostnadene med å framskaffe ny vannkraft, det såkalte grensekostnadsprinsippet. Landsorganisasjonen kan fullt ut slutte seg til dette som et hovedprinsipp. Hvilke priser dette vil resultere i, vil både være avhengig av den reelle avkastningen (internrenten) og hvilke kostnader som det tas hensyn til ved prisberegningen. Etter Landsorganisasjonens oppfatning kan prinsippet vanskelig tillempe uten videre ved prisberegningen for leveranser til den kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien.

Forutsatt at prisberegningen etter grensekostnadsprinsippet reflekterer kostnadene til gjenoppretting av skadene på naturmiljøet og en mer skånsom regulering av vassdrag, vil større vektlegging på slike hensyn øke kostnadene og prisen pr. produsert kWh ved vannkraftutbygging. Forutsatt at miljøhensyn fullt ut var bygd inn i utbyggingskostnadene, skulle det egentlig ikke være nødvendig med verneplaner av den type som Stortinget har vedtatt. Det må imidlertid aksepteres at det alltid vil være vanskelig fullt ut å bygge inn hensyn til naturmiljøet på en tilfredsstillende måte i prisberegningen. Vern av vassdrag — både de som nå foreslås av Regjeringen og de som tidligere er vedtatt av Stortinget, gir uttrykk for de miljøinteresser som etter samfunnets syn er knyttet til vannkraftutbyggingen og som prissystemet ikke ivaretar. Med dette forbehold må det antas at grensekostnadsprinsippet med kostnadene til landskapsleie, skånsom regulering m. v. bygd inn, vil avveie balansen mellom vekst og vern på en tilfredsstillende måte. Med de forbehold som ligger i verneplanene bør derfor samfunnet stille til disposisjon vannkraftressurser i et omfang som industri og husholdninger finner ønskelig ut fra de priser på elektrisk energi som grensekostnadsprinsippet gir grunnlag for.

For at prisen på elektrisk energi skal reflektere de ulike interesser på en mest mulig forsvarlig måte, blir den realøkonomiske avkastningen som samfunnet krever i elektrisitetsforsyningen av sentral betydning. Settes internrenten for høyt betyr det at samfunnet krever en større avkastning av elektrisitetspro-

duksjonen enn det de gjør på andre områder av samfunnslivet. I tilfelle vil vi få en svakere utbygging av vannkraft enn hva som samfunnsmessig sett er ønskelig. Energimeldingen legger opp til en reell avkastning i vannkraftutbyggingen på 7 prosent. Dette er en høy avkastning både i internasjonal sammenheng og i forhold til en avkastning som for øvrig kan forventes av produktiv virksomhet. I andre land er en avkastning på 4—5 prosent det mest vanlige i elektrisitetsforsyningen. Selv om det er vanskelig å beregne den reelle avkastning av økonomisk virksomhet, er det få områder som gir en avkastning på over 4 prosent i vårt øvrige arbeidsliv. Med bakgrunn i dette, vil Landsorganisasjonen be Stortingets industrikomité vurdere om kravet til avkastning i energiforsyningen bør settes til 5 prosent i stedet for 7 prosent.

En slik nedjustering av kravet til reell avkastning i energiforsyningen vil ikke bryte med prinsippene i energimeldingen. Nivået på internrenten vil nødvendigvis måtte fastlegges på usikkert grunnlag. Med det betydelige politiske press som er rettet mot regjering og Storting i utbyggingssaker, har Landsorganisasjonen forståelse for at våre ansvarlige politiske myndigheter krever en høy avkastning i energiforsyningen. En høyere internrente øker prisen på energi og vil begrense etterspørselen etter elektrisk energi fra industri og husholdninger. Landsorganisasjonen minner imidlertid om at en for høy avkastning vil medføre en samfunnsøkonomisk sett lite gunstig avveining mellom vekst og vern i energiforsyningen. Ut fra slike vurderinger er det at Landsorganisasjonen har kommet til at en internrente på 5 prosent vil gi en samfunnsøkonomisk forsvarlig tilpasning i energiforsyningen. Landsorganisasjonen forutsetter samtidig at Stortinget tar det nødvendige ansvar for å sikre tilførsler av elektrisk energi i det omfang en lavere reell avkastning i energiforsyningen krever.

Som en langsiktig målsetting forutsetter Regjeringen at den kraftintensive industri og treforedlingsindustrien også skal betale en elektrisitetspris i forhold til hva det koster å bygge ut vannkraft. Med en avkastning i vår energiforsyning på linje med andre land, vil dette medføre at den kraftintensive industri og treforedlingsindustrien fortsatt bevarer sin konkurransekraft. Dette følger av at vannkraft er billigere i produksjon enn elektrisitet med basis i olje, gass, kjernekraft m.v. På kort sikt må en imidlertid ta konsekvensen av at elektrisitet er en så vidt grunnleggende ressurs at knapt noe land følger rene bedriftsøkonomiske vurderingsprinsipper ved prisfastsettelsen. Særlig gjelder dette leveranser til den kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien. I alle land avveies prisene ved leveranser til disse industrier mot hva bedriftene kan tåle ut fra konkurranse i de internasjonale markeder for produktene.

Energimeldingen tar hensyn til disse forhold. Det tas klare forbehold om at prisen på elektrisk energi ved leveranser til den kraftintensive industri må avveies mot markedssituasjonen. Landsorganisasjonen forutsetter at dette også må omfatte treforedlingsindustrien. Stortinget bør følge opp dette. Det må gis klare forsikringer om at prisen på elektrisitet ved leveranser til disse industriene til enhver tid må avpasses ut fra markedssituasjonen. Ved prisfastsettelsen må det tas rimelig hensyn til markedssituasjonen for de ulike produktområder. Prisene må ikke settes høyere enn at det gis økonomisk grunnlag for investeringer i et tilfredsstillende indre og ytre miljø. Bedriftene må også gis sikkerhet for en tilfredsstillende økonomisk avkastning på investert kapital. Med bakgrunn i slike garantier må vi kreve at bedriftene gjennomfører de nødvendige investeringer og moderniseringer av produksjonsutstyret. Det er knyttet betydelige samfunnsmessige interesser til disse industrigrenene. De sysselsetter ca. 38 000 mennesker, hvorav en betydelig andel på mer eller mindre ensidige industristeder. Industrigrenene rår over om lag 35 prosent av produksjonskapitalen i

norsk industri målt med brannforsikringsverdien. Det er først i en aktiv produksjon at produksjonsutstyret gir avkastning.

Ut fra slike forsikringer bør bedriftene kunne akseptere den langsiktige samfunnmessige målsetningen. Bedriftene rår over betydelige samfunnmessige ressurser i form av tilgang på elektrisk energi, som det er knyttet betydelige samfunnmessige kostnader og miljømessige belastninger til produksjonen av. Det er først når den kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien har betalt en pris på elektrisk kraft svarende til grensekostnadsprinsippet for ny vannkraft, at bedriftene fullt ut har påtatt seg den samfunnmessige avveining mellom vekst og vern.

Selv om Landsorganisasjonen aksepterer at prisen på energi er et effektivt virkemiddel i arbeidet for større energiøkonomisering, må de sosiale og fordelingspolitiske hensyn tillegges vesentlig vekt. En kan derfor fullt ut slutte seg til Regjeringens syn i det energipolitiske handlingsprogrammet: «For å unngå sosialt uheldige virkninger av økte energipriser, vil Regjeringen vurdere forslag om kompensasjon til økonomisk svakstilte grupper. Dette kan skje gjennom inntekts-, skatte- og trygdepolitiske tiltak, eller f.eks. ved å inkludere standardsatsene for oppvarmingsutgiftene i grunnlaget for bostøtten.»

Hva angår kraftbalansen for 1980-åra, forutsetter Landsorganisasjonen at vannkraften bygges ut i et omfang som sikrer etterspørsel etter vannkraft etter den pris som framkommer etter grensekostnadsprinsippet. Bare på en slik måte kan vi få til en samfunnsøkonomisk forsvarlig avveining mellom vekst og vern. Landsorganisasjonen aksepterer at kraftrammen for kraftintensiv industri må reguleres inntil denne industrien kan forsvare en kraftpris etter tilsvarende prinsipper som i alminnelig forsyning. I tillegg til fastkraftrammen på 31 mrd. kWh fram mot 1981 forutsetter energimeldingen at industrien selv skal kunne disponere en del av resultatene fra bestrebelsene på mer energiøkonomisk bruk. I tilknytning til dette vil Landsorganisasjonen understreke betydningen av at industrien til enhver tid sikres vannkraft, slik at en ytterligere effektivisering og modernisering av industrien kan forsvares uten betydelig nedbygging av industrisyssetningen på ensidige industristeder. Dette vil sannsynligvis kreve større tilførsler av fastkraft enn energimeldingen legger opp til.

For øvrig kan Landsorganisasjonen slutte seg til forslagene om energiøkonomisering, energiforskning, oppfølging av energimeldingen og framtidig energiplanlegging. En er enig i at det settes inn ressurser i forskning og utvikling av andre fornybare energikilder som bølgekraft, vind, sol og bioenergi, selv om energikildene vil ha begrenset betydning på kort sikt. Forslagene om en omorganisering av energiforsyningen er også i samsvar med Landsorganisasjonens syn. For å få til en utjevning av elektrisitetsprisene og en økonomisering med tilgjengelige ressurser, er det et spørsmål om omorganiseringen av energiforsyningen går langt nok.»

Oljevirkosomhet nord for 62. breddegrad.

En offentlig utredning om muligheter og konsekvenser ved petroleumssfunn nord for 62. breddegrad N (NOU nr. 25 for 1980) ble forelagt bl. a. LO til uttalelse. Vi gjengir her den uttalelsen som ble gitt i desember:

«Det er en overordnet målsetting for norsk oljepolitikk at oljevirkosomheten tilpasses slik at den tjener norske interesser. Aktiviteten på norsk sokkel må ha

et omfang som i størst mulig utstrekning tar hensyn til norsk samfunnsstruktur, norsk økonomi og norsk industris forutsetninger. Omfattende planlegging er en forutsetning for en slik oljepolitikk.

Til nå har petroleumsvirksomheten vært drevet på feltene i Nordsjøen. Etter at en nå har kommet i gang med boring nord for 62. breddegrad N er det blitt aktuelt å planlegge hvordan eventuelle oljefunn i disse områdene skal utnyttes. Før en vet mer sikkert om hva slags petroleumforekomster som finnes her og hvilke mengder en eventuelt står overfor, vil synspunkter på utnyttelsen av eventuelle funn hovedsaklig måtte baseres på spekulasjoner og gjetninger.

Landsorganisasjonen vil derfor ta til orde for en intensivering av undersøkelser og letevirksomhet på denne delen av norsk kontinentalsokkel.

Landsorganisasjonen vil også understreke behovet for en stabil og jevn investerings- og utbyggingsvirksomhet. Dette må gjelde både for undersøkelses- og letefasen, og seinere for en eventuell utbyggings- og produksjonsfase. Stabile og planmessige investeringer er nødvendig for å sikre stabilitet i sysselsettingen både i selve oljevirksomheten og i alle de virksomheter som har leveranser til oljevirksomheten.

Det har vært et hovedprinsipp i norsk oljepolitikk at olje og gass skal ilandføres til Norge. Hittil har dette prinsippet blitt fraveket, først og fremst av økonomiske årsaker. Landsorganisasjonen viser i denne forbindelse til egen uttalelse om ilandføring av gass fra Staffjordfeltet.

For eventuelle petroleumforekomster nord for 62. breddegrad N regner Landsorganisasjonen med at det i større utstrekning blir hovedregelen å ilandføre olje og gass til Norge. En er imidlertid oppmerksom på at det for en del av den olje og gassen som eksporteres vil være aktuelt med transport med tankskip direkte fra feltene.

De viktigste virkningene av oljevirksomheten nord for 62. breddegrad N er knyttet til anvendelsen av eventuelle petroleumfunn. Landsorganisasjonen er klar over at størstedelen av produksjonen antakelig må eksporteres. Dette forhindrer ikke at betydelige petroleumressurser vil kunne videreføres i Norge.

Landsorganisasjonen har merket seg at NVE i en studie har vist at gass fra Midt- eller Nord-Norge kan gi grunnlag for lønnsom kraftproduksjon ved ilandføringsstedet. Hvis nærmere planlegging og beregninger bekrefter dette, vil Landsorganisasjonen anta at det kan være aktuelt å bygge ut en viss kraftproduksjon basert på gass.

Landsorganisasjonen vil videre gi uttrykk for det hovedsyn at petroleumsvirksomheten må skape grunnlag for omfattende og stabil sysselsetting i de berørte landsdeler. Det bør legges særlig vekt på å oppnå et desentralisert produksjonsmønster.

Sysselsettingsvirkningene av petroleumsvirksomheten vil i første rekke være knyttet til:

- Off-shorevirksomheten, både i lete- og produksjonsfasen.
- Leveranser til oljevirksomheten.
- Industriell utnyttning/bearbeiding av petroleumressursene.

Den første virkningen er knyttet til leteboringen. I den størrelsesorden denne i dag drives, og uten garantier om snarlig helårsboring og større leteaktivitet, vil rekrutteringen antakelig i hovedsak skje fra Sør-Norge. Dette gir få ringvirkninger for Nord-Norge.

Ved økt leteaktivitet og helårsdrift vil dette bildet endre seg. Bl. a. vil det bli behov for *faste* tjenester, og rekruttering til denne virksomheten fra landsdelen vil bli mer interessant.

En tilsvarende utvikling vil en antakelig finne når det gjelder oljetilknyttet virksomhet. Dette gir ikke grunnlag for stabil virksomhet og sysselsetting før leteaktiviteten blir permanent. En ytterligere opptrapping her vil skje ved funn som settes i produksjon.

Landsorganisasjonen vil i denne sammenheng peke på faren ved at utleiefirmaer for arbeidskraft kommer inn og spiller en sentral rolle. Faren for dette er størst ved periodisk og ustabil virksomhet, fordi det da vil være vanskeligere å mobilisere permanent arbeidskraft fra de omkringliggende distrikter.

En vil dessuten understreke betydningen av utdanning og opplæring slik at arbeidskraften i de nordlige landsdeler står rustet til å gå inn i de arbeidsplasser som vil komme. I motsatt fall vil mye nøkkelpersonell måtte rekrutteres fra Sør-Norge.

Det er ingen tvil om at næringslivet i de berørte landsdeler vil få viktige impulser fra oljevirkosmheten. Lokale bedrifter bør gjennom leveranser av varer og tjenester trekkes inn med leveranser og kontrakter. Den langsiktige målsetting må være å bygge opp en konkurransekraftig industri i landsdelen. En bør derfor være varsom med å gi spesielle preferanser til lokale bedrifter ut over en oppstartingsfase.

Spørsmålet om industriell bearbeiding/utnyttning av petroleumsressurser må vurderes i en større økonomisk sammenheng. Det er ingen tvil om at det ved betydelige petroleumsfunn vil finnes råstoffgrunnlag både for petrokjemisk industri og en livskraftig verkstedindustri. Landsorganisasjonen vil imidlertid legge vekt på at en velger helhetsløsninger som sikrer en god inntjeningssevne for de bedrifter og virksomheter som går inn i en eventuell utnyttelse av petroleumsressursene.

Landsorganisasjonen ønsker på dette tidspunkt ikke å ta noe konkret standpunkt til hva slags virksomhet det eventuelt bør satses på. Det vil ennå gå lang tid før det er aktuelt å sette i gang slik industriell virksomhet, og en rekke økonomiske og tekniske betingelser kan endre seg i mellomtida. Landsorganisasjonen vil i denne sammenheng gå inn for at det forskes ytterligere i alternative anvendelser av petroleumsressursene.

Landsorganisasjonen vil imidlertid uttrykke det hovedsynspunkt at en industriell utnyttelse av petroleumsfunnene i størst mulig grad bør skje i samspill med det lokale ressursgrunnlag og tilpasses den lokale næringsstruktur.

For eventuell petrokjemisk industri må det bety at produktene må gi grunnlag for videre desentralisert produksjon. Ved bruk av petroleumsressurser i f. eks. den eksisterende malm- og sementproduksjonen kan en i stor grad bygge på eksisterende anlegg, men gi dem en bredere basis.

Landsorganisasjonen vil til slutt peke på at utnyttning av petroleumsressursene må ses i sammenheng med et energi- og industripolitisk samarbeid på Nordkalotten. Mulighetene for dette må utredes så raskt som mulig. Fra norsk side bør en være positiv til et slikt samarbeid. Samarbeidet må imidlertid ikke ensidig bygge på billig tilgang på norske petroleumsressurser.

I forbindelse med det nordiske samarbeidet vil Landsorganisasjonen også understreke at det frie nordiske arbeidsmarked ikke må få som sin viktigste konsekvens at leiefirmaene får tak i de beste folkene fra et stort marked i Nord-Finland og Nord-Sverige og trekker dem til oljevirkosmheten i Nord-Norge. Derfor må Nordkalott-samarbeidet ikke bare sikte mot å skape arbeidsplasser, men også sikte mot at dette skal være stabile arbeidsplasser for befolkningen i disse landsdelene. •

Handlingsprogram for å fremme nyetableringer

I brev fra Industridepartementet er Landsorganisasjonen bedt om å gi synspunkter på ovennevnte handlingsprogram. I sin uttalelse sier LO:

«Landsorganisasjonen setter stor pris på at det nå er tatt initiativ til spesielle tiltak for å fremme etablering og drift av helt små og nye virksomheter. Det er liten tvil om at norsk industripolitikk i hovedsak har vært rettet inn mot de større bedrifers krav og behov. Det later imidlertid til å være en voksende forståelse for de små bedrifers betydning for den industrielle vekst og dermed for sysselsettingen. Undersøkelser fra utlandet (f. eks. USA), viser at en oppsøksvekkende stor del av de nye arbeidsplassene skapes nettopp i helt små og i nye bedrifter. På denne bakgrunn stiller Landsorganisasjonen seg positivt til at det nå arbeides med tiltak rettet mot de helt små bedrifter, og vil støtte tiltak som stimulerer igangsetting av ny virksomhet i små bedrifter.

Arbeidsgruppa understreker den betydning småbedriftene har, og ikke minst den betydning denne industrigruppa kan få dersom igangsetting av små virksomheter økes. Det vises til en undersøkelse som tyder på at nyetableringstakten har holdt seg noenlunde konstant gjennom 1970-åra, men at nedleggelsestakten synes å være økende. Det er derfor nødvendig å stimulere nyetableringstakten for på den måten å møte de utfordringene strukturendringene i industrien stiller oss overfor.

Arbeidsgruppa legger også vekt på at småforetakene representerer en spredning av risikoen for nedleggelse under dårlige konjunkturer.

Det framlagte handlingsprogram er utarbeidet på utrolig kort tid, og inneholder en rekke helt konkrete og praktisk innrettede tiltak. Landsorganisasjonen har det inntrykk at arbeidsgruppa har hatt betydelig praktisk innsikt i småbedriftenes og igangsetternes problemer. Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i at igangsetterne ofte har liten administrativ erfaring og kapasitet, og dessuten går glipp av eksisterende virkemidler. Gruppa peker også på at den personlige etableringsrisiko ofte er stor og at det er vanskelig å få risikokapital til slike små nyetableringer.

De foreslåtte tiltak er gruppert under fem mål:

- lavere personlig etableringsrisiko
- økt kompetanse i det lokale iverksettermiljø
- bedre organisering av iverksetternes interesser
- bedre produktutvikling og markedsføring
- redusert byråkrati.

Såvidt Landsorganisasjonen kan se har en her fanget opp viktige oppgaver med tanke på å oppnå flere igangsettinger.

Landsorganisasjonen har ingen merknader til de ni konkrete tiltak som er foreslått i handlingsprogrammet. En vil imidlertid uttrykke tilfredshet med at det dreier seg om konkrete og praktiske tiltak, og at ansvaret for oppfølgingen er klart plassert.

I den nåværende økonomiske situasjon er LO innforstått med nødvendigheten av at programmet ikke er særlig kostnadskrevenende, og at det i stor grad kan gjennomføres ved omfordeling av nåværende midler til industriformål. En forutsetter likevel at en slik omfordeling gjennomføres med den nødvendige varsomhet.

For øvrig forutsetter Landsorganisasjonen at en gjennom oppfølgingen av handlingsprogrammet på en enkel måte, vil kunne justere og tilpasse de foreslåtte tiltak dersom erfaringene tilsier at endringer er ønskelig.»

Nytt inntektssystem for fylkeskommunene

En offentlig utredning om inntektssystemet for fylkeskommunene ble lagt fram i 1979 (NOU 1979:44). I en uttalelse om utredningen sier LO:

«Utgangspunktet for det inntektssystem som foreslås er at utgiftsfordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune bør bygge på det ansvarsprinsipp at utgifts- og inntektsfordelingen bringes i samsvar med arbeidsdelingen. Fylkeskommunene og kommunene må få en tilstrekkelig andel av skatteinntektene til at de selv kan finansiere sine utgifter.

Som en konsekvens av dette foreslås videre at de mange refusjons- og tilskottsordninger mellom stat, fylkeskommuner og kommuner bør søkes avviklet.

Det er imidlertid understreket at det fortsatt skal stå statsmidler til rådighet for utbyggingsformål i distriktene.

Landsorganisasjonen slutter seg til det hovedprinsipp som det foreslåtte inntektssystemet for fylkeskommunene bygger på. Landsorganisasjonen vil legge særlig vekt på den enkelte fylkeskommunes mulighet til selv å prioritere mellom oppgaver og på den måten få større innflytelse over utviklingen i eget fylke.

Når den enkelte fylkeskommune på denne måten får større selvstendighet, er det rimelig å tro at bevilgningspolitikken og prioriteringene vil bli noe forskjellig fra fylke til fylke. I denne sammenheng er det særlig to hensyn Landsorganisasjonen mener må tillegges vekt under den praktiske gjennomføringen av det nye inntektssystemet for fylkeskommunene.

For det første er det viktig å sikre størst mulig likhet i fylkeskommunenes økonomiske muligheter. Under dagens system ivaretas dette hovedsaklig ved at staten betaler refusjoner for spesielle ytelser. I tillegg overføres midler gjennom skattefordelingsordningen. Selv om dagens system slett ikke skaper tilstrekkelig likhet, får en likevel i noen grad fanget opp at de fleste ytelser har forskjellige kostnader fylkene i mellom.

Ifølge innstillingen skal en del av fylkeskommunenes inntektsgrunnlag fortsatt være overføringer gjennom en skattefordelingsordning. Dette skal fordeles dels etter skjønn og dels etter faste kriterier. På lengre sikt skal disse overføringene skje bare etter faste og automatiske kriterier.

Etter Landsorganisasjonens mening bør en snarest mulig komme over på et system med faste kriterier for overføringer både til kommuner og fylkeskommuner. Kriteriene må legges opp slik at en retter opp sosiale og fordelingspolitiske skjevheter. Folketallet er i denne forbindelse et alt for enkelt fordelingskriterium. Det gir ingen mulighet for å ta hensyn til at ulike kommuner har ulike behov, eller at kostnadene ved å frambringe ytelser og å tilrettelegge for samme standard varierer kraftig mellom strøk og landsdeler. Landsorganisasjonen vil i denne sammenheng vise til de undersøkelser som er gjort om regionale ulikheter i levekår. Særlig vil en peke på at en del viktige levekårskomponenter er særlig vanskelig å skaffe til veie i enkelte strøk. Typiske utkantstrøk og bysentrum i de aller største byene skiller seg her ut, riktignok i forhold til ulike levekårskomponenter.

Dette betyr at sosiale kriterier knyttet til bostandard, miljø og omgivelser, avstander o. l. også er nødvendig dersom det nye inntektssystemet skal sikre målet om noenlunde like økonomiske muligheter til å tilrettelegge en jevnest mulig leve- og livsstandard totalt sett.

For det *andre* vil Landsorganisasjonen peke på at fylkeskommunenes økte innflytelse kan føre til svært store forskjeller i de offentlige ytelser fra fylke til fylke. Det er opplagt at det kan ligge en motsetning mellom kravene til *likhet* og kravene til *desentralisert myndighet*, og at den enkelte fylkeskommune her har et særlig ansvar. Det er imidlertid et spørsmål om hvor langt en bør gå i retning av å akseptere store forskjeller i det offentlige tjenestetilbudet.

Landsorganisasjonen vil i denne sammenheng vise til at lovgivningen gir staten mulighet til i noen grad å styre omfang og kvalitet på en del viktige ytelser. Denne muligheten må Staten bruke for å unngå alt for store ulikheter i ytelses-tilbudet. På den annen side er Landsorganisasjonen enig i at fylkeskommunene bør stå friest mulig når det gjelder måten å frambringe ytelsene på.

På tross av sin tilslutning til hovedprinsippene for det foreslåtte inntektssystem for fylkeskommunene, vil Landsorganisasjonen gå inn for at kultursektoren blir vurdert for seg og løst fra den foreslåtte ordning. Hovedbegrunnelsen for dette standpunkt er at kultursektoren er spesielt sårbar. Beskjæringer på kultursektoren vil vanligvis ikke ha samme umiddelbare og prekære konsekvenser som tilsvarende reduksjoner på andre sektorer, og dermed vil kultursektoren ofte tape under en prioritering mot andre sektorer.

Landsorganisasjonen vil i denne sammenheng vise til de initiativ som ble tatt i første halvdel av 70-åra for å skape en bredere kulturell aktivitet i alle deler av landet. De statlige øremerkede tilskudd til kulturarbeid i fylkene, har ført til en oppblomstring av kulturaktivitetene utover i hele landet. Med forholdsvis begrensete midler har en her maktet å stimulere til en sterk vekst i det almene kulturarbeid.

Forslaget om å oppheve de øremerkede kulturtilskudd vil derfor være et klart tilbakeskritt for fylkenes kulturarbeid. Et slikt skritt vil være lite i samsvar med de kulturpolitiske mål som er uttalt både av Regjering og Storting.

Landsorganisasjonens konklusjon innebærer dermed en tilslutning til hovedprinsippene for det foreslåtte inntektssystemet for fylkeskommunene, kombinert med en anmodning om at de spesielle tiltak som er iverksatt for å stimulere kulturlivet i fylker og kommuner, deriblant øremerking av tilskudd, må fortsette.

Landsorganisasjonen antar at departementet for øvrig er innstilt på å unngå eventuelle urimelige virkninger ved en for rask overgang til det nye inntektssystemet, og at det innføres med nødvendig lempelighet og eventuelle overgangsordninger.»

Samarbeidsrådet LO/N.A.F.

Samarbeidsrådet har i 1980 hatt følgende medlemmer:

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Formann Tor Halvorsen (formann i Rådet for 1980), nestformann Leif Haraldseth og forbundsformann Eivind Strømmen.

Varamedlemmer: Avdelingsleder Egil Ahlsen, forbundsformann Otto Totland og sekretær Yngve Hågensen.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Adm. dir. Pål Kraby, direktør Kaare N. Selvig og direktør Hans W. Riddervold.

Varamedlemmer: Direktør Paul Martens, direktør Lars Chr. Berge og adm. direktør Leif Fr. Onarheim.

Som observatør: Formann i Forskningsutvalget, adm. direktør

Tor Seim, kontorsjef Petter Thoen, N.A.F. og sekretær Harry O. Hansen, LO.

Samarbeidsrådet har i 1980 holdt to møter. Blant saker som ble behandlet kan nevnes: Spørsmål knyttet til refusjonsordningen for bedriftsinterne internatkurs, budsjettforslag for 1981 inkludert plan for avvikling av felleskurs i samarbeidsforhold, konferanser for medlemmer av arbeidsmiljøutvalg og konferanser for styremedlemmer i 1981.

Videre er drøftet et Fellesprosjekt mellom Norsk Produktivitetstsinstitutt og Samarbeidsrådet LO/N.A.F. Prosjektets mål er:

- 1) å belyse utbredelse av bedriftsutvalg innen ulike næringsområder m. v., herunder også utbredelsen av avdelingsutvalg,
- 2) å belyse bedriftsutvalgenes arbeidsoppgaver og arbeidsform samt eventuell utvikling i oppgaver og form som følge av innføringen av arbeidsmiljøutvalg og styrerepresentasjon m.v.
- 3) å belyse hvilke forhold eller tiltak som kan ha positiv eller hemmende virkning for utvalgenes arbeid, hvordan samspillet mellom bedriftutvalgene og bedriftenes styrer fungerer og hvordan utvalgenes arbeid vurderes av utvalgsmedlemmer og representerte.

Prosjektet forutsettes startet i 1981.

Samarbeidsrådet har også drøftet en felleskonferanse om arbeidsorganisasjon med et begrenset antall deltakere fra hver av hovedorganisasjonene. Hensikten med konferansen er å få fram hvor en står i arbeidet med forskning og utvikling av arbeidsorganisasjon i Norge. I tilknytning til dette vil en drøfte hvordan en i 1980-årene kan ta med disse erfaringene og utnytte faktoren arbeidsorganisasjon som et virkemiddel i næringslivet på en mer aktiv måte. Konferansen er ment avviklet i begynnelsen av 1981.

I Samarbeidsrådets skriftserie er utgitt «Jobbutforming i tobakksindustrien, et prosjekt ved J. L. Tiedemanns Tobaksfabrik».

I 1981 har det vært avviklet 8 felleskurs i samarbeidsforhold med 271 deltakere fra 84 bedrifter. Regnet fra starten i 1971 er detsamlede antall deltakere 2985 fra 1010 bedrifter.

For bedriftenes styrerepresentanter er det i 1980 arrangert 4 konferanser med 101 deltakere fra 27 bedrifter. Det har vært avviklet 29 konferanser med 913 deltakere fra starten i 1975 til utgangen av 1980.

Det ble i 1980 avviklet 8 konferanser for medlemmer av arbeidsmiljøutvalg med 396 deltakere fra 99 bedrifter. Medregnet 3

prøvekonferanser i 1979, har det i alt deltatt 563 personer fra 134 bedrifter.

Sekretariatets medarbeidere og organisasjonenes samarbeidsmedarbeidere har i 1980 medvirket til avvikling av flere bedriftsinterne kurs. Denne medvirkning har variert fra hjelp til programoppbygging og gjennomføring av kurs til medvirkning som foredragsholdere.

Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter

Det foreligger for 1980 ikke noen samlet beretning for denne virksomheten i staten.

1980 har vært et overgangsår hvor samarbeidsutvalgene og Sentralrådets situasjon har vært under avvikling som følge av inngåelse av revidert Hovedavtale for arbeidstakere i staten.

Ny hovedavtale ble inngått med virkning fra 21. august 1980. Avtalen inneholder følgende hovedområder:

- tillitsvalgte
- medbestemmelse
- supplerende regler til forhandlingsordningen
- personalpolitiske retningslinjer (foreligger ikke ferdig)
- dataavtalen
- diverse definisjonsregler.

Fra samme tidspunkt bortfalt samarbeidsavtalen og ordningen med samarbeidsutvalg i statens virksomheter opphørte.

Til den nye hovedavtalens del 2 om medbestemmelse skal det innenfor hver virksomhet utarbeides egne særavtaler. Hovedregelen er at medbestemmelsesretten skal gjennomføres ved at tillitsmannsapparatet får utvidet rett til forhandlinger og drøftinger. Om partene blir enige om det, kan en i stedet for forhandlinger og drøftinger gjennom tillitsmannsapparatet fastsette i særavtale at den enkelte virksomhet oppretter utvalg som helt eller delvis kan behandle de samme saker. Så langt en har erfaring for, vil hovedregelen bli foretrukket i de langt fleste tilfeller.

Avtalen om forhandlingsrett innebærer at:

- Avgjørelse som treffes ved forhandlinger må
- a) være underlagt og i samsvar med den prioritering som den politiske ledelsen har fastlagt for virksomhetens oppgaver
- b) ligge innenfor rammen av de budsjettvedtak Stortinget har fattet
- c) ligge innenfor vedkommende arbeidsgivers myndighetsområde.

Innenfor ovennevnte ramme kan følgende saker avgjøres gjennom forhandlinger:

- a) Interne organisasjonsendringer av varig karakter som medfører omdispo-

nering av arbeidsstyrke og utstyr. Herunder rasjonalisering og innføring eller endring av teknologi som har innvirkning på de tilsattes arbeidssituasjon, eller andre vesentlige endringer av arbeidsprosessen.

b) Fordeling av nye stillinger innen den enkelte virksomhet.

Merknad.

Særlig for disse to punkters vedkommende er partene i avtalen oppmerksom på at det kan oppstå problemer med å avgrense administrative saker i forhold til politiske prioriteringer og konsekvenser. Partene er enige om at saker som den politiske ledelse definerer som politiske ikke er gjenstand for forhandlinger. Dersom en av partene mener at en sak som det kreves forhandlinger om i den enkelte virksomhet angår den politiske prioritering, forelegges saken vedkommende departement som avgjør om saken er av administrativ eller politisk art.

- c) Valg ved anskaffelse av utstyr og hjelpemidler når det ikke er tale om bygg eller betydelige kapitalvarer.
- d) Velferdstiltak, fordeling av velferdsmidler m.v.
- e) Tiltak som stimulerer de tilsatte til å legge fram forslag til forbedringer, herunder premiering av forslag.
- f) Personalreglement.
- g) Disponering av arealer til arbeidslokaler, hvilerom og spiserom.»

Organisasjonenes drøftingsrett innebærer at:

«Arbeidsgiveren plikter å ta følgende saker opp til drøfting med organisasjonene:

- budsjettforslag
- byggeprosjekter
- langtidsplaner for virksomheten
- valg av utstyr og hjelpemidler når det er tale om betydelige kapitalvarer
- spørsmål om oppsetting av tjenestelister m.v.»

Informasjonsreglene har en bl.a. avtalefestet med følgende formulering:

Arbeidsgiveren plikter å gi tillitsvalgte som kommer inn under denne avtalen informasjon om:

- regnskap og økonomi
- påtenkte prosjekter
- pågående planlegging
- vedtak i styringsorganer og administrasjon av betydning for de tilsatte
- nytilsetninger.»

Denne del av avtaleverket bygger i vesentlig grad på de tanker og idéer som ble nedfelt i det såkalte Holler-utvalgets innstilling av 1974 om ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet. Selve loven forutsettes behandlet av Stortinget 1981.

Samarbeidsprisen

På avslutningsmøtet i Sentralrådet 23. september 1980 ble det besluttet å tildele samarbeidsprisen til de tre hovedsammenslutningene. Kartellet mottok prisen på ordinært representantskapsmøte 31. oktober 1980.

Samarbeids/arbeidsmiljøutvalgene i kommunene

Det er opprettet en kombinert samarbeids- og arbeidsmiljøavtale for det kommunale/fylkeskommunale området. Samarbeids/arbeidsmiljøutvalgene som er opprettet i de enkelte kommuner avløste de tidligere «rene» samarbeidsutvalgene. Dette er noe av årsaken til at samarbeidsspørsmål er viet en noe større interesse enn arbeidsmiljøspørsmål — derved er også vernearbeidet mange steder ikke viet tilstrekkelig oppmerksomhet.

I den nye avtalen var det forutsatt et sentralt utvalg som et koordinerende organ for utvalgenes virksomhet. Dette utvalget ble konstituert 9. oktober 1980 — og er sammensatt med lik representasjon fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene.

Som en «overbygning» over det hele — både samarbeids/arbeidsmiljøvirksomheten og Det kommunale Opplærings- og Utviklingsfond, er det opprettet et Landsråd. Rådet har representasjon fra arbeidsgiverparten og fra de fleste av arbeidstakerorganisasjonene innenfor det kommunale/fylkeskommunale området.

Landsrådet holdt sitt første møte 25. november 1980.

Vi kan konstatere at det er en viss treghet til stede innenfor denne virksomheten, men der er et berettiget håp om økt aktivitet nå når det sentrale utvalg og landsrådet har startet.

Det vil bli satset på informasjons- og opplæringsvirksomheten omkring de lokale utvalgenes virksomhet i tida framover.

Samarbeidsrådet DKT—LO

Etter henstilling fra fellesmøte mellom Opplysnings- og Utviklingsfondet og Samarbeidsrådet DKT/LO i protokoll 1/77 har partene også for 1980 oppnevnt de samme personer til styret for Opplysnings- og Utviklingsfondet og Samarbeidsrådet DKT/LO.

Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Samarbeidsrådet DKT/LO har i perioden hatt følgende medlemmer:

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Yngve Hågensen, LO, Sidsel Bauck og Bjørn Engebretsen, Handel og Kontor i Norge.

Vararepresentanter:

Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nyt.mid.arb.forb., Kristian

Hytten, Bekledningsarbeiderforbundet. Personlig vararepresentant for Yngve Hågensen: Harry O. Hansen, LO.

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Lorang Berg, Den Kooperative Tarifforening, Magne Bølviken, Forsikringsselskapet Samvirke, fra 21. sept. 1980 NKL og Thor A. Johansen, Norges Kooperative Landsforening.

Vararepresentanter:

Alf Fjeldsaa, Trond Lunde og Trygve Mathisen, Den Kooperative Tarifforening.

Lorang Berg, DKT, var formann og Yngve Hågensen nestformann fram til 1. oktober 1980, da Yngve Hågensen overtok som formann og Lorang Berg ble nestformann.

Det er i perioden holdt 3 møter og 24 saker er behandlet. Møtene er holdt felles mellom Samarbeidsrådet DKT—LO og styret for Opplysnings- og Utviklingsfondet DKT—LO.

Av saker som er behandlet i perioden kan nevnes:

Budsjett og regnskap for fondet og for fellestiltakene. Kurs- og konferansevirksomhet. Prosjektet «Samarbeid i praksis — søkelyset på oss selv». Søknader om økonomisk støtte til lokale tiltak. Kartlegging av opplæringsbehovet, 3 år etter innføringen av Arbeidsmiljøloven. Samarbeidsrådets arbeidsoppgaver og den fremtidige organsiering av oppgaver og tiltak for fellesmidlene har vært diskutert i forhold til personalsituasjonen.

Det er i alt innbetalt for 1980 kr. 2 407 097,— til Opplysnings- og Utviklingsfondet DKT—LO. Av dette er overført til hver av partene, DKT og LO, kr. 500 000,—

Faglig utvalg

har hatt følgende medlemmer i perioden:

Trond Lunde, Den Kooperative Tarifforening, Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge, John Bråthen, Norges Kooperative Landsforening og Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nyt.mid.arb.forbund.

Trond Lunde har vært formann i perioden. Det er holdt 5 møter, 34 saker er behandlet.

De mest sentrale saker har vært: Prosjektet «Samarbeid i praksis — søkelyset på oss selv», Erfaringskonferansene «Arbeidsmiljø — medbestemmelse» og søknader om lokale tiltak.

Faglig Utvalg er rådgivende og innstillende overfor Samarbeidsrådet og Opplysnings- og Utviklingsfondet DKT—LOS styre.

Kontoret

Ved Samarbeidsrådets kontor har det vært en påtakelig svikt i bemanningssituasjonen. Sekretær Jagland var sykemeldt og måtte på grunn av sin helsetilstand fratre sin stilling 1. september 1980.

Fra 1/1 1980 har Grete Kjellstrøm vært konstituert som sekretær, og tiltrådte fra samme dato Samarbeidsrådet, Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Faglig utvalg.

Samarbeidsrådet har under sin behandling av denne sak bemerket det ekstra store arbeidspress som har vært til stede. I forbindelse med dette har Samarbeidsrådet diskutert inngående både samarbeidsrådets og sekretariatets arbeidsområde og struktur. Det ble vedtatt:

- å lyse ut stilling som sekretariatsleder ved kontoret,
- at andelen av fellestiltak økes,
- at medlemmene av Samarbeidsrådet trekkes mer inn i diskusjoner omkring prinsipielle og faglige spørsmål,
- at det søkes en bedre koordinering med Opplysningsavdelingen NKL, AOF og Samvirkeskolen. Stillingen som sekretariatsleder besettes så snart som mulig og den videre diskusjon om arbeidsoppgaver og struktur fortsetter etter at den nyansatte har tiltrådt og kan delta i diskusjonene.

Sekretæren har hatt 32 reisedager i perioden.

Det er for 1980 gitt økonomisk støtte til lokale tiltak.

Revisjon

Revisjon utføres av NKLs revisjonskontor ved Knut Bråthen. Deler av virksomheten er underlagt merverdiavgift.

Kurser

Det er holdt ett grunnkurs av 3 dagers varighet «*Love og avtaler i arbeidslivet*». Kursleder var Grete Kjellstrøm, forelesere var Trygve Mathisen, DKT, og Paul Arnseth, HK.

Det er også holdt to erfaringskonferanser av 3 dagers varighet «*Arbeidsmijø — medbestemmelse*».

Innbydelsene til disse konferansene gikk til henholdsvis de store og de mellomstore samvirkelag. Hensikten med konferansene var å få en oversikt over hvor langt bedriftene var kommet med opplæringen, hvordan denne fungerte og hvordan loven fungerte 3 år etter innføringen. I første rekke var det deltakernes egne erfaringer vi ville ha fram, for å gi samarbeidsrådet et grunnlag for å vurdere videre utvikling av opplæringsmateriell

og hvor behovet for hjelp og veiledning ute i distriktene er størst. Det var de større lag som ble invitert fordi man regnet med at det var her man hadde mest erfaringer.

Prosjektet «Samarbeid i praksis — søkelyset på oss selv»

Prosjektet som ble utarbeidet og startet i 1979 har vist seg å være et brukbart utgangspunkt for flere bedrifter for herigjennom å samtale om bedriftsinterne forhold fra økonomi til samarbeid.

Samarbeidsrådet har deltatt ved prosjektene som part i forberedelsen og med økonomisk støtte ved gjennomføringen. Det er stor forskjell i gjennomføringen fra lag til lag både når det gjelder størrelsen av prosjektet, planlagt gjennomføringstid og samarbeidsrådets deltakelse.

Prosjekter er startet eller videreført i følgende bedrifter i inneværende periode:

Østfold Samvirkelag, Sørlandet Samvirkelag, Stavanger og Sandnes Samvirkelag, Balsfjord Samvirkelag, Finnsnes Samvirkelag og Strømmen Samvirkelag.

Ved oppstarten av prosjektene har bedriftene selv innledet om den økonomiske situasjon og det formelle informasjons- og kommunikasjonssystem i bedriften. Etterpå har grupper diskutert sterke og svake sider ved bedriften. Ut fra gruppediskusjonene har emner for videre oppfølging vært planlagt, som: informasjon og kommunikasjon, svinn og svinnårsaker, avtaler og lover i arbeidslivet. Introduksjon og opplæringsprogrammer har gått igjen.

OPPLÆRINGSRÅDET FOR HANDELEN

har i perioden hatt følgende medlemmer:

Lorang Berg, Den Kooperative Tarifforening, Yngve Hågen- sen, Landsorganisasjonen i Norge, Kjell H. Næsje, Handelens Arbeidsgiverforening, Nils Waag, Statens Arbeidstilsyn og Sid- sel Bauck, Handel og Kontor i Norge.

Formann for rådet har vært Lorang Berg, DKT. Samarbeids- rådet er sekretariat for Opplæringsrådet. Det er ikke holdt møter i Opplæringsrådet i 1980. Etter opprettelsen av Handelens Yrkesråd fungerer Opplæringsrådet som et underutvalg og kommer ikke i arbeid før Yrkesrådet mener utdanning eller opp- læring som faller inn under arbeidsmiljøloven er nødvendig.

Bransjerådene

Det var ved utgangen av året 18 bransjeråd med representanter for de respektive fagforbund. Vi bringer her en liste over rådene og fagforbundenes representanter.

Bergverkene:

Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund. Varamedlem: Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Ivar Skredderhaug, Norsk Arbeidsmandsforbund. Varamedlem: Terje Storjord, Sulitjelma.

Arvid Dynge, Franzefoss Bruk. Varamedlem: Arnstein Remmen, Altermark Kleberstenbrudd.

Eilif Ellefsen, Folldal verk, Hjerkin. *)

De med *) er fra Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

(Ellefsen er varamedlem for Viggo Hegerstrøm, Folldal verk. NITO.)

Elektronisk industri:

Nestformann Jan Balstad, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Kåre Haga, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Produktivitetsarbeider Erland Mikkelsen. Varamedlem: Sæstøl Helga Trulsrud.

Herberge- og serveringsnæringen:

Forbundsformann Eivind Strømmen og nestformann Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet. Varamedlemmer: Forbundssekretær Andreas Nordli og Gry Midle.

Hermetikk- og konservesindustrien:

Sekretær Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Varamedlem: Svea Haarr, Hafsfjord.

Ingrid Nybakken, Brumunddal. Varamedlem: Ruth Kolstad, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Arbeidsleder Trygve Tvedt, Stavanger. *)

Kjøttbransjen:

Sekretær Arne Moe, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Varamedlem: Pølsemaker Øivind Hauger, Oslo.

Fabrikkmester Anker Eriksen, Fredrikstad. *)

Konfeksjonsindustrien:

Forretningsfører Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet.
Varamedlem: Anders Brevik, Bekledningsarbeiderforbundet.

Syerske Ingeborg Jacobsen, Drammen. Varamedlem: Arbeidsleder Aud Irene Arnesen, Hamar.

Arbeidsleder Lars Nordbø, Blystad-Udis A/S, Hønefoss.*)

Motorindustrien:

Sekretær Jan Sandbæk, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Karl Kr. Holst, Bergen. Varamedlem: Hans Otto Robberstad, Urangsvåg.

Møbel- og innredningsindustrien:

Forretningsfører Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund. Varamedlem: Hovedkasserer Rolf Johnsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Sekretær Olav Johansen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamedlem: Edvin Sivertsen, Oslo.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Sekretær Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Varamedlem: Erling Steinbru, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Industriarbeider Lars Mong, Egersund. Varamedlem: Industriarbeider Andreas Steinsland, Egersund.

Småskips- og båtbyggerier:

Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Trygve Hartvedt, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Arne Leirvik, Hemnesberget. Varamedlem: Ingvald Myrseth, Lofoten.

Anders Setervik, Leirvik i Sogn. Varamedlem: Olav Alstad, Kyrksæterøra.

Skipsbyggingsindustrien:

Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Trygve Hartvedt, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Kåre Fiskeseth, Landås. Varamedlem: Knut Løkke, Torp.

Skogbruket:

Distriktssekretær Torstein Lund, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Varamedlem: Nestformann Magne Johannessen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Skotøy- og lærindustrien:

Sekretær Willy Elvann, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamedlem: Syerske Asbjørg Fredriksen, Sagstua.

Skotøyarbeider Torbjørn Simonsen, Sandefjord. Varamedlem: Anna Helene Aasbakken, Vang.

Stenindustrien:

Egil Gulbrandsen, Oslo. Varamedlem: Kjell Martinsen, Norsk Bygingsindustriarbeiderforbund.

Stiger Olav Kjøllestad, Følldal.*)

Støperiindustrien:

Sekretær Harald Hansen. Varamedlem: Sekretær Oddbjørn Møller.

Former Thormod Pettersen, Drammen. Varamedlem: Former Arvid Johansen, Tønsberg.

Støperiingeniør Tore Berntsen, Oslo.*)

Tekstilindustrien:

Nestformann Bjarne Bårdsen, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamedlem: Sekretær Kristian Hytten, Bekledningsarbeiderforbundet.

Tekstilarbeider Johan Moldvær. Varamedlem: Tekstilarbeider Åse Høgenhaug, Oslo.

Hovedkasserer Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamedlem: Arbeidsleder Reidun Taranger, Espeland.

Treforedlingsindustrien:

Forretningfører Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Varamedlem: Arne Marthinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Bjørnar Skogstad, Tofte i Hurum. Varamedlem: Georg Lyngseth, Follafoss.

Trelastindustrien:

Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderfor-

bund. Varamedlem: Sekretær Knut Mansås, Norsk Bygnings-
industriarbeiderforbund.

Trelastarbeider Magne Aahlberg, Namsos. Varamedlem: Odd
Larsen, Fredrikstad.

Nestformann Magne Johannessen, Norsk Skog- og Landar-
beiderforbund. Varamedlem: Sekretær Einar Engseth, Norsk
Skog- og Landarbeiderforbund.

Formann Thor H. Møller, Halden. *)

De med *) er fra Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske
Funksjonærer.

3. Sosialpolitikk — Familie- og forbrukersaker

Inntektsregulering for pensjonistene

I likhet med i 1979 var det forhandlinger/drøftinger mellom LO/Norsk Pensjonistforbund og myndighetene om regulering av pensjonene m. v. i forbindelse med stats- og trygdebudsjettet for 1981.

Det ble reist følgende krav:

•Forhandlinger om tillegg fra 1. mai 1980

I tilknytning til vårens inntektsoppgjør tas det opp forhandlinger med sikte på justeringer av sært tillegg og grunnbeløp med virkning fra 1. mai 1980. Til grunn for forhandlingene legges resultatene av vårens tariffoppgjør og Pensjonistforbundet og LOs krav om en vekst i kjøpekraften for minstepensjonistene på 2 prosent fra 1979 til 1980.

Prinsippvedtak om behovet for opptrapping av minstepensjonene

Regjeringen må fatte et prinsippvedtak som stadfester behovet for opptrapping av minstepensjonene. Vedtaket må inneholde en erklæring om at minstepensjonistenes kjøpekraft må økes klart sterkere enn kjøpekraften til en arbeidstaker med gjennomsnittlig lønnsinntekt. Dette må komme til uttrykk ved reguleringen av minstepensjonene for 1981.

Regulering av grunnbeløpet pr. 1. januar 1981

Det foretas en mindre justering av grunnbeløpet i folketrygden pr. 1. januar 1981 i samsvar med gjeldende regler. Selve reguleringstidspunktet bør endres til 1. mai, slik som foreslått i Pensjonsutredningen.

Regulering av sært tillegg pr. 1. januar 1981

Det foretas en regulering av sært tillegg, slik at minstepensjonistene sikres en økning i kjøpekraften fra 1980 til 1981 som ligger minst 2 prosent-poeng over økningen i kjøpekraften til en arbeidstaker med gjennomsnittlig lønnsinntekt. Selve reguleringstidspunktet for sært tillegg bør endres til 1. mai.

Reguleringstidspunkt

Reguleringstidspunktet for grunnbeløpet og sært tillegg endres fra 1. januar til 1. mai. For at overgangen til nytt reguleringstidspunkt ikke skal få for stor virkning på tilleggenes størrelse, vil vi foreslå at en for 1981 foretar en mindre

justering av grunnbeløpet pr. 1. januar, for så å ta den endelige justeringen pr. 1. mai.

Etterregulering/indeksklausul

Det må gis adgang til etterregulering av pensjonene høsten 1981 dersom forutsetningene som legges til grunn ved reguleringen 1. mai 1981 endres. Eventuell etterregulering bør skje med virkning fra 1. november 1981. Dersom det i forbindelse med oppgjøret våren 1981 åpnes adgang for reguleringer i løpet av tariffperioden, må det tas opp forhandlinger om tilsvarende reguleringer av pensjonene fra de samme tidspunkt.

Skatteomleggingen

Det forslag som flertallet i Pensjonsutredningen la fram om skattelegging av pensjonister, må innarbeides i den omlegging av skattesystemet som Regjeringen planlegger.

Pensjonistenes deltakelse i råd, utvalg og styrer

Det må snarest mulig opprettes eldreråd i alle kommuner. De eldres organisasjoner må bli hørt når statlige og kommunale organer arbeider med tiltak som berører de eldres livssituasjon. Generelt bør en i all samfunnsplanlegging dra nytte av den viten som de eldre og deres organisasjoner sitter inne med. De hindringer som 70-års grensen i dag setter for eldres deltakelse i styrer, utvalg og råd må fjernes. Det bør settes i gang et forskningsprosjekt hvor de eldres representasjon i kommunestyre og kommunale og statlige utvalg og råd kartlegges.

Samordningsloven

Arbeidet med forenklingen i Samordningsloven må intensiveres.

Honnørbilletter/Hurtigruta

Ordnningen med honnørbilletter på hurtigruta må utvides til også å gjelde i de tre sommermånedene. Den eksisterende sperretid virker diskriminerende på de pensjonister som er bosatt i Nord-Norge. Kravet ble også reist av pensjonistene ved forhandlingene/drøftelsene i forbindelse med Stats- og trygdebudsjettet for 1980.

Stønad til driften av Norsk Pensjonistforbund

En rekke av de arbeidsoppgaver som Norsk Pensjonistforbund i dag utfører, er et nødvendig ledd i arbeidet for bedring av pensjonistenes levekår. Dersom pensjonistforbundet selv ikke utfører dette arbeidet, ville det føre til en økt belastning på offentlige budsjetter. Vi finner det derfor riktig at det offentlige bidrar med direkte støtte til driften av forbundet.

Støtte til bladet Pensjonisten

Bladet Pensjonisten er et viktig informasjonsorgan overfor pensjonistene. De ordninger som er etablert med støtte fra Staten til driften av bladet, må derfor videreføres og utbygges.

Informasjonsseminar

Høsten 1979 ble det holdt et informasjonsseminar om forhandlingene mellom Staten og pensjonistene. Et slikt seminar bør gjennomføres hvert år, og Staten bør dekke utgiftene.

Endring av reglene for «blå resept» på medisiner

Pensjonistorganisasjonene er kjent med at Staten overveier en *innstramning av reglene* for «blå resept» på medisiner til pensjonister. En slik innstramning vil medføre en klar forverring i mange pensjonisters levekår og må ikke gjennomføres.

Refusjon av utgifter til briller, tannlege- og øyebehandling

Utgifter til anskaffelse av briller, øyebehandling og tannlegebehandling er utgifter som betyr mye på pensjonistenes budsjetter. Det bør innføres en refusjonsordning for utgifter til anskaffelse av briller for personer over 70 år. Likeledes bør utgifter som pensjonister har til øye- og tannlegebehandling refunderes.

Endring av reglene for sykepenger

Personer over 70 år får full pensjon fra Folketrygden og i tillegg 100 prosent av bruttolønn i sykepenger i inntil 90 dager for *samme sykdom*. Når det sammenlagt er ytt sykepenger fra trygden i 90 dager, er sykepengeretten i relasjon til sykdommen oppbrukt.

En anmoder om at reglene endres slik at pensjonistene får rett til sykepenger i 90 dager sammenhengende for *hvert* sykdomstilfelle, uansett om man har hatt samme sykdom tidligere.

Bostøtteordningen

Mange pensjonister har svært høye boutgifter i forhold til sin inntekt. Ordningen med bostøtte må derfor bygges ut videre. Samtidig bør kriteriene for tilskott gjøres enklest mulig, slik at pensjonistene lett kan få rede på hva de har krav på, og at saksbehandlingen kan gå raskest mulig. Det bør settes ned en arbeidsgruppe med representanter for pensjonistene og myndighetene som får i oppdrag å vurdere eksisterende bostøtteordninger og komme med forslag til endringer i tilskottsregler og satser.

Refusjon av utgifter til hjemmehjelp/husmorvikar/retningslinjer for egen betaling

I brev av 9. januar 1978 til kommunene har Norske Kommuners Sentralforbund gitt en tilråding om hvor store tilskott som skal gis til utgifter til husmorvikar og hjemmehjelp. Etter vår oppfatning er disse tilskottssatsene for lave. Vi vil be om at det blir holdt et møte med representanter for Staten, Sentralforbundet og organisasjonene hvor disse spørsmålene drøftes.

Resultater man oppnådde var følgende:

Statens representater opplyste i møte i Forhandlings- og kontaktutvalget den 5. september 1980 at en i forslaget til trygdebudsjett for 1981 tok sikte på å innarbeide nedenfornevnte endringer vedrørende regulering av folketrygdens ytelser.

Reguleringstidspunktet for grunnbeløpet og eventuelt særtillegget i folketrygden flyttes fra 1. januar til 1. mai.

Som et ledd i en overgangsordning vil grunnbeløpet bli forelått økt til 17 400 kroner fra 1. januar 1981.

En konsekvens av flytting av reguleringstidspunktet er at

hovedreguleringen i 1981 blir 1. mai. Den regulering som vil bli foreslått for Stortinget med virkning fra 1. januar, følger de gjeldende regler for priskompensasjon slik disse er fastsatt av Stortinget.

Det er Regjeringens forutsetning at pensjonsreguleringene pr. 1. januar og 1. mai samlet skal gi minstepensjonistene en noe bedre inntektsutvikling i 1981 enn gjennomsnittet av lønnstakere. Pensjonsreguleringene må vurderes i lys av den generelle økonomiske utvikling.

Statens representanter orienterte også om følgende endringer på ulike poster på stats- og trygdebudsjettet for 1981 av betydning for uføre og pensjonister.

	1980	Forslag 1981	Økning
(Beløpene i 1000 kroner)			
Tilskott til utbedring av boliger	42 000	85 000	43 000
Hjemmehjelp	358 863	408 800	49 937
Tilskott til tiltak for eldre og funksjonshemmede	155 000	155 000	
Tilskott til reduksjon av boutgifter	80 000	80 000	
Bostøtte	166 000	241 000	75 000
Refusjoner (Telefon for eldre og uføre)	30 000	41 000	11 000
Hjemmesykepleie m. v.	145 000	216 400	71 400
	976 863	1 227 200	250 337

I tillegg kommer etablering av stønadsordning til tolkehjelp for døve (ca. 1 mill. kroner) og økte utgifter som følge av at km-satsen ved bruk av egen bil ved behandlingsreiser økes fra 40 til 50 øre.

Statens representanter var innstilt på å drøfte videre i underutvalget tiltak Norsk Pensjonistforbund/LO prioriterte ved siden av en pensjonsregulering. Disse drøftelsene var forutsatt avsluttet i forbindelse med pensjonsreguleringen under inntektsoppgjørene til våren.

Det er ellers fra Statens side bevilget 90 000 kroner til et informasjonsseminar for tillitsvalgte innen Norsk Pensjonistforbund. Seminaret vil bli holdt på LO-skolen Sørmarka i januar 1981.

Det er også bevilget 200 000 kroner til dekning av utgiftene ved å utgi bladet *Pensjonisten*.

Pensjonistenes representanter ville tilføre protokollen følgende:

«I forhandlings- og kontaktutvalgets møte 2. september 1980 ble det fra pensjonistenes side gitt uttrykk for stor skuffelse over at man heller ikke i forbindelse med statsbudsjettet for 1981 hadde funnet plass til å fjerne den diskriminerende bestemmelse som gjelder pensjonister bosatt i Nord-Norge/honnørbilletter og sperretiden på hurtigruta i sommermånedene. Kravet ble reist av pensjonistenes organisasjoner allerede i 1979 og under drøftelsene i underutvalget ble man gjort oppmerksom på at dersom man fjerner sperretiden, ville hurtigruteselskapene få et inntektsbortfall på 6 mill. kroner. Dette var pensjonistene villig til å ta av den økonomiske ramme som var tiltenkt dem i forbindelse med Stats- og trygdebudsjettet for 1981.»

Tilleggspensjon og sykepenger til omsorgspersoner

En arbeidsgruppe under Sosialdepartementet la i 1979 fram en innstilling (NOU 1979:38) om tilleggspensjon og sykepenger til omsorgspersoner. Om de konklusjoner arbeidsgruppa kom fram til uttalte Landsorganisasjonen:

«Vi er stort sett enig i de konklusjoner arbeidsgruppen er kommet fram til.

Vi vil gjerne understreke følgende:

Lønn under sykdom er kompensasjon for bortfall av fortjeneste i sykdomsperioder. Omsorgspersoner har vanligvis ikke lønn, og taper derved ikke inntekt undersykdom — innføring av sykepenger kan derfor ikke anbefales.

Landsorganisasjonen vil peke på Arbeidsmiljølovens paragraf 33 A, som etter vår oppfatning bør utvides til å gjelde når omsorgsperson er syk, også når det er spørsmål om nødvendig omsorg for andre enn barn under 10 år — fortsatt innenfor rammen av 10 dager pr. år (20 for enslige) og betalt på samme måte som når barn under 10 år er syke og arbeidstaker må ta fri fra arbeidet.

Denne rettighet og en eventuell utvidelse av den må ikke bli noen form for «sovepute», det må satses langt sterkere på utbygging av barnehager og andre hjelpeordninger for hjemmene, f.eks. husmorvikarordninger, hjemmehjelp og hjemmesykepleie.

Når det gjelder opptjening av tilleggspensjon, er Landsorganisasjonen enig i at personer som kommer sent ut eller får avbrudd i sin yrkesaktivitet på grunn av omsorg, bør få dette kompensert.

Omsorgsarbeid må regnes med ved opptjening av tilleggspensjon ved at det gis ekstra år — alternativt at det gis pensjonspoeng for omsorgsår.

Det må gis adgang til å regne med inntil 10 år for hver av foreldrene i forbindelse med omsorg for barn.

For omsorgsperson for syke og pleietrengende må de faktiske antall år regnes med når omsorgsarbeidet er av et slikt omfang at vedkommende er forhindret fra å ha inntektsgivende arbeid.»

Forbrukerrådet

Forbrukerrådet består av 9 representanter. 8 er valgt på rådets landsmøte. Formannen er oppnevnt i statsråd. LOs representant i forbrukerrådet er Evy Buverud Pedersen. Hun er også nestformann i rådet, og dessuten medlem av rådets plan- og arbeidsutvalg. Vararepresentant til rådet er Bjørn Kolby.

Forbrukerrådet har i 1980 hatt 11 møter og har behandlet 133 saker. Av sakene kan nevnes: NOU 1979/48 Lov om avhending av fast eiendom, NOU 1979/53 Skolehelsetjenesten, NOU 1980/4 Rentepolitikk, NOU 1980/24 Reisekontrakter, NOU 1980/29 Produktansvar. Utredning av behovet for lovregulering av kontraktsbetingelsene for ferdighus, småhuskjøperen. Utkast til lov om forbrukertjenesten. Revisjon av sportelloven. Revisjon av lov om angrfrist ved visse avtaler om forbrukerkjøp. Ny lov om tvangsfullbyrdelse. Forskrifter om kontroll med kjemiske stoffer og produkter som kan nedsette helseskade. Videreføring av produktsikkerhetsarbeidet. Forslag til vedtekter for gods-transport med NSB. Retningslinjer for prismyndighetenes virksomhet 1981. Prisforskjeller mellom landsdelene. Tvisteløsning i forsikringsforhold. Rapport om bemannings situasjonen i trykkekantorene. Utredning om nordisk radio og TV via satellitt. Gebyr på sjekk, og videreutvikling av det lokale forbrukerarbeidet.

Det er i 1980 inngått samarbeidsavtale mellom Forbrukerrådet og Byggfagrådet, mellom Forbrukerrådet og Norges Fotografforbund og mellom Forbrukerrådet og Urbransjen. Det er dessuten inngått samarbeidsavtale mellom Forbrukerrådet og Dagbladet om fast spalte med svar på leser spørsmål om forbrukerproblemer.

Forbrukerrådet har i 1980 fått revidert sitt tilsetningsreglement og det er utarbeidet nye retningslinjer for rådets og distriktskontorenes kontakt med pressen.

Saker som har vært særlig arbeidskrevende i 1980 har vært tilrettelegging av klagesaksbehandlingen og arbeidet med omorganiseringen av forbruker institusjonene.

Plan- og arbeidsutvalget i Forbrukerrådet har i 1980 hatt 13 møter og behandlet 78 saker. Det har i hovedvekt vært forberedelse av saker for rådet, og også her har klagesaksbehandlingen og arbeidet med omorganiseringen av forbruker institusjonene vært særlig arbeidskrevende. I tillegg kan nevnes arbeidet med budsjettet, arbeidsprogrammet og langtidsplanen. Rådet har stått for utgivelse av Forbrukerrapporten, en rekke vareunder-

søkelser, klagesaksbehandling og veiledningstjeneste. Rådet er representert i en rekke komitéer og utvalg, og de har lokalkontorer i alle fylker.

Varefaktakomiteén

Varefaktakomiteén er opprettet som et frittstående samarbeidsorgan mellom organisasjoner og institusjoner som representerer forbrukerne, næringslivet, forskningen og det offentlige. LOs representanter i Varefaktakomiteén er Evy Buverud Pedersen, LO, og Elida Haugan, Bekledningsarbeiderforbundet, med henholdsvis Anders Brevik, Bekledningsarbeiderforbundet, og Linken Holbø, Bekledningsarbeiderforbundet, som vararepresentanter.

Varefaktakomiteén har hatt to møter i 1980 og har behandlet organisering av den nye forbrukerinstitutionen samt varefaktakomiteéns egen virksomhet. Varefaktakomiteéns arbeidsutvalg består av 9 representanter valgt på komitéens årsmøte.

Arbeidsutvalget fungerer også som rådgivende utvalg for gjennomføring av lov av 24. mai 1968 om merking av forbruksvarer og som forvaltningsorgan for næringsmiddel- og tekstilforskriftene. Evy Buverud Pedersen er medlem av arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget hadde i 1980 8 møter og behandlet 64 saker. Blant annet informasjonskampanje og merking av matvarer, kontroll av redningsvester, merking av fjellanorakker, norsk standard for vedlikeholdsmerking av tekstiler, fosfatholdige vaskemidler osv. Arbeidsutvalget arbeidet også med spørsmålet om omorganisering av forbrukerinstitutionene og videreutvikling av det lokale forbrukerarbeid.

Arbeidsutvalget som rådgivende utvalg hadde i 1980 8 møter og behandlet 31 saker. Deriblant forskrifter om produksjon og omsetning m. v. av næringsmidler til diabetikere, samordning av merkebestemmelsene for matvarer, utvidelse av vedlikeholdsforskriftene for tekstiler, kontroll om merking av gull- og sølvvarer, revisjon av forskriftene for ferdigpakkede næringsmidler, utkast til forskrifter om produksjon og omsetning av barnemat og spørsmålet om brannfarlige tekstiler.

Arbeidsutvalget som forvaltningsorgan hadde i 1980 8 møter og behandlet 38 saker. De fleste sakene gjaldt sekretariatets arbeid med kontroller av næringslivets etterleving av forskriftene. En del saker gjaldt søknader om dispensasjoner fra forskriftene.

Det lokale forbrukerarbeidet

Landsorganisasjonen har også uttalt seg om en utredning om en videreutvikling av det lokale forbrukerarbeidet. LO gikk ikke inn på utredningen i detalj, men ga noen synspunkter på enkelte sider ved saken. LO uttalte:

«Et av spørsmålene som reises er hvilke sammensetninger forbrukermøtene i fylkene skal ha. Landsorganisasjonen mener det må være grunnlag for å gi forbrukermøtene en sammensetning som tilsvarer Forbrukerrådets landsmøte. Dvs. at fylkesleddene i de organisasjonene som er representert på landsmøtet gis representasjon på forbrukermøtene i fylkene. Vi ser ikke det faktum at enkelte organisasjoner ikke har noe ledd på fylkesplan som noen avgjørende innvending. Det synes lite sannsynlig at såkalte «frie forbrukergrupper» kan representere forbrukerne med noen større tyngde enn de nevnte organisasjoner. Vi ser derfor ingen grunn til at slike grupper, i den grad de måtte eksistere, blir representert på forbrukermøtet.

De ansatte ved forbrukerkontoret i fylkene bør være representert slik departementet foreslår.

Forbrukermøtene, med en slik sammensetning som nevnt, bør være det organ som velger fylkets forbrukerutvalg, og det bør velge representanten til Forbrukerrådets landsmøte. Dersom en slik utbygging av representasjonen ikke skjer, bør valgfunksjonen tillegges fylkestinget som nå.

Når det gjelder utvalgenes forhold til forbrukerkontorene i fylkene synes det mest hensiktsmessige at de blir omtrent som nå, med den forskjell at utvalgene bør fungere som Forbrukerrådets lokalapparat på fylkesplan og frigjøres fra sin tilknytning til fylkeskommunen.

Forbrukerkontorene bør fortsatt være underlagt Forbrukerrådet administrativt og de bør dekke sekretariatsfunksjonen for forbrukerutvalgene.

Med den sterke stigningen i saker behandlet på kontorene, særlig innenfor områdene «klagesaker og forkjøpsveiledning», synes det rimelig med noe økning av bemanningen på kontorene. Dette vil også være i samsvar med arbeidet med desentralisering av statsforvaltningen.»

Omorganisering av forbrukerinstitusjonen

På grunnlag av et notat fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet har LO uttalt seg om en omorganisering av de styrende organer i forbrukerinstitusjonen. LO uttalte at den omorganisering som lå til grunn for notatet var et positivt tiltak. En slik omorganisering vil samordne virksomheten og dermed effektivisere det forbrukerpolitiske arbeidet. Videre uttalte LO:

«Det er viktig i denne sammenheng å få et sett styrende organer som kan forvalte de mulighetene omorganiseringen gir. Det forutsettes at organisasjonen skal ha et landsmøte tilsvarende det Forbrukerrådet nå har. Landsorganisasjonen kan i den forbindelse ikke se at det skulle være grunnlag for noe vesentlig økning av representantallet til et slikt landsmøte. Dagens fordeling av representanter mellom fylkene og organisasjonene synes rimelig, og bør ikke endres.

Høringsnotatet setter spørsmålstegn ved representasjonen av enkelte organisasjoner. Det gjelder den såkalte «kvinnefløyen» i primærnæringsenes organisasjoner, og det gjelder NKL. Det antydes mulighet av konflikt mellom organisasjonenes forbrukerinteresser og næringsinteressene. Alle de organisasjonene som her er nevnt, har vært med fra starten av i det forbrukerpolitiske arbeidet. Alle har de etter Landsorganisasjonens syn, hatt et aktivt forbrukerpolitisk engasjement, og NKL spesielt har arbeidet med forbrukerpolitiske spørsmål lenge før noen tenkte på slikt arbeid i offentlig regi. Ikke i noen sammenheng har det oppstått problemer på grunn av de fire nevnte organisasjoners deltakelse. Snarere tvert om. Disse organisasjonenes aktive forbrukerengasjement har vært en styrke for den forbrukerpolitiske virksomheten, og har i en rekke tilfeller resultert i konkrete positive tiltak til forbrukernes beste. Det synes derfor underlig at det er reist spørsmålstegn ved deres representasjon. Landsorganisasjonen finner derfor ikke noe grunnlag for at disse organisasjonene skal utelukkes, og det vil virke lite seriøst med en endring bare for endringens skyld. I den grad det er behov for å gi andre organisasjoner eller spesielle grupper representasjon, f.eks. på grunn av dagsaktuelle problemer eller på grunn av spesielle aktiviteter Forbrukerrådet ønsker å engasjere seg i, bør dette kunne dekkes over Departementets kvote, som vi mener bør beholdes.

Landsorganisasjonen er enig i at omorganiseringen gir grunnlag for å trekke inn representanter fra forskningsmiljøene, også denne representasjonen ville kunne dekkes over Departementets kvote, men Landsorganisasjonen har heller ingen motforestillinger om å øke representantallet i landsmøtet med 3 representanter hvorav Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd, Norsk Naturvitenskapelig Forskningsråd og Fondet for markeds- og distribusjonsforskning får én hver.

Videre mener Landsorganisasjonen at omorganiseringen gir grunnlag for en utvidelse av de ansattes representasjon fra 4 til 6 representanter, hvorav som nå, minst 2 bør komme fra utekontorene.

Landsorganisasjonen er enig med Departementet i at omorganiseringen ikke gir grunnlag for endringer i forhold til Rådet.

I spørsmålet om valgbarhet til Rådet, bør en finne fram til en vedtektsformulering som virker rimeligere enn dagens vedtekter. Landsorganisasjonen var opprinnelig av den oppfatning at man i vedtektene burde sløyfe formuleringen «og blant», men kan akseptere at den beholdes om man finner fram til en formulering som motvirker at oppnevnte delegater blir «ikke valgbare» ved godkjent forfall eller f.eks. på grunn av avreise før landsmøtets avslutning.

Høringsnotatet tar opp spørsmålet om forskningens plass i den nye forbrukerorganisasjonen. Landsorganisasjonen er enig i at det opprettes et forskningsstyre slik notatet forutsetter. Når det gjelder forholdet mellom Rådet og forskningsstyret, er Landsorganisasjonen enig i de synspunkter som kommer til uttrykk fra et flertall av representantene i utvalget som la fram omorganiseringsinnstillingen. Det synes naturlig at styret består av 7 representanter og at forskningsmiljøene blir representert ved Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd, Norsk Teknisk Naturvitenskapelig Forskningsråd og Fondet for markeds- og distribusjonsforskning med én representant hver. De øvrige 4 representanter bør oppnevnes av Rådet.

Når det gjelder samarbeidet mellom Forbrukerrådet og Forbrukerombudsmannen, er Landsorganisasjonen enig i de synspunkter Departementet gir uttrykk for i høringsnotatet.

Likestillingsrådet

LOs representant i Likestillingsrådet og rådets arbeidsutvalg har vært Harriet Andreassen med Evy Buverud Pedersen som vararepresentant. Fra det tidspunkt Harriet Andreassen trådte inn i Regjeringen har Evy Buverud Pedersen vært representant med Helga Trulsrud, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, som vararepresentant.

Likestillingsrådet har i 1980 hatt 7 møter og behandlet 44 saker. Arbeidsutvalget har hatt 4 møter og har behandlet 30 saker.

Om virksomheten i 1980 kan nevnes at Likestillingsrådet utarbeidet — etter henstilling fra statsråd Sissel Rønbeck — et *for-slag til handlingsplan for likestilling*. Dette forelå i norsk og engelsk utgave til FNs kvinnekongress i København i juli 1980.

Hovedvekten er lagt på områdene arbeid, utdanning og politikk, og blant de tiltak som foreslås er kjønnskvolter, bedre finansieringsordninger ved utdanning, likestillingsavtaler i arbeidslivet, utvidete og mer fleksible regler for rett til permisjon ved svangerskap og fødsel og i forbindelse med omsorgsarbeid, flere kvinnekonsulenter i Arbeidsformidlingen og tilbud om plass i barnehage eller fritidshjem til alle barn.

Forslaget har også avsnitt som gjelder familie, massemedier, kvinners helse, krisesentrene, kvinneorganisasjonene m. m.

Utkastet har vært ute til høring. Regjeringen har i Trontalen bebudet at den vil legge fram en handlingsplan for likestilling i løpet av vårsesjonen 1981.

Til FNs kvinnekongress ble det også utarbeidet en oversikt på engelsk over *kvinneorganisasjonenes rolle i Norge*. En norsk utgave av publikasjonen er planlagt.

Likestillingsrådet har laget en utredning om spørsmålet *ned-kortet arbeidstid for småbarnsforeldre*. På grunnlag av utredningen har Rådet fremmet forslag til Kommunal- og arbeidsdepartementet om å innføre lovbestemt rett til nedkortet arbeidstid for foreldre med omsorg for barn. Rådet foreslår at man finner fram til ordninger som kan stimulere menn til å benytte en slik ordning på like fot med kvinner.

I brev til Norsk Arbeidsgiverforening og LO har Likestillingsrådet foreslått at de tar initiativ til *spesielle opplæringstiltak* for å øke rekrutteringen av kvinner til mellomsjiktet og til høyere stillinger i bedriftene. Rådet foreslår at partene, med midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet — som ble stiftet av LO og N.A.F. i 1970 — setter i gang tiltak som kan rette opp de urimelige

skjevheter mellom kjønnene når det gjelder arbeidsledere og kontorfunksjonærer i ledende stillinger.

Likestillingsrådet har sendt Norsk Arbeidsgiverforening en forespørsel om muligheten for at N.A.F. kan foreta en *undersøkelse av kvinnerepresentasjonen i bedriftsforsamlinger* og styrer i bedrifter som omfattes av loven om bedriftsdemokrati.

230 av landets 454 kommuner har pr. 1. januar 1981 opprettet likestillingsutvalg. Likestillingsrådet fungerer som kontaktorgan for utvalgene, og arrangerer bl. a. konferanser fylkesvis, hvor også LOs distriktsutvalg for familiespørsmål — likestilling — likeverd er representert.

En handlingsplan for likestilling

Landsorganisasjonen har i en uttalelse til Forbruker- og administrasjonsdepartementet gitt sitt syn på en handlingsplan for likestilling. LO uttalte:

«Landsorganisasjonen vil si seg enig i behovet for en slik Handlingsplan. Som i FNs globale handlingsplan er det nødvendig å se kvinnenes forskjellige roller i sammenheng skal en oppnå likestilling, og forslaget til Handlingsplan gir et svært godt grunnlag for videre framstøt for likestilling i samfunnet. All debatt og klargjøring av likestillingssaken er med på å skape et bedre grunnlag for reell likestilling mellom kjønnene. Det er videre med på å skape den holdningsendring som er nødvendig.

Forslaget til Handlingsplan gir også en god oversikt over hva som har skjedd på området i de siste 5 årene. Som det vil framgå av LOs Handlingsprogram for perioden 1977—81, er de områdene planen behandler, nemlig utdanning, arbeidsliv og familie, politikk og samfunn, områder hvor også Landsorganisasjonen har et aktivt engasjement. Vi vil i denne sammenheng gjøre oppmerksom på at det i disse dager foregår en omfattende debatt i våre grunnorganisasjoner som vil legge grunnlaget for revisjonen av Handlingsprogrammet, som skal skje på Kongressen våren 1981. Spesielt vil vi nevne at generelle arbeidstidsspørsmål og dermed spørsmålet om 6 timers arbeidsdag er viktige deler av debatten.

Landsorganisasjonen vil likevel med utgangspunkt i vårt någjeldende Handlingsprogram, og med utgangspunkt i innkomne synspunkter på Handlingsplanen, komme med noen synspunkter. Særlig vil vi understreke de områder som legger grunnlaget for framtiden nemlig utdanningsspørsmål.

UTDANNING:

Landsorganisasjonen tror det er tradisjonelle oppfatninger om kjønnsroller og ikke ulikhet i evner og anlegg som gjør at jenter velger sine yrker innen et så snevert område som i dag. Alle undersøkelser som er foretatt viser at det ikke er noen kjønnsmessige forskjeller i evner og anlegg fram til puberteten, da kjønnsrollepresset setter inn for alvor og ungdom er mest sårbar for slik påvirkning. Nye undersøkelser har også vist at jenter ikke får samme oppmerksomhet fra lærerne og blir undervurdert i forhold til gutter (jfr. bl.a. undersøkelse om standpunkt karakter kontra eksamens karakterer).

Det ville være et stort likestillingsframstøt hvis vi kan påvirke ungdommens yrkesvalg slik at jenter vil ta mer hensyn til lyst og anlegg ved yrkesvalget og tenke mindre på om yrket kan kombineres med omsorg for mann og barn. For guttenes vedkommende må skolen påvirke dem slik at de blir satt i stand til å møte kravene fra familiesituasjonen. Likestillingstanken er kommet såpass langt i dag at det er i framtiden ikke vil være nok å være en brukbar forsørger. Familien stiller krav utover det. I tillegg er det nødvendig å være en bevisst forbruker (i utvidet perspektiv), dette er også en oppgave for skolen å oppmuntre gjennom undervisningen. På denne bakgrunn er det klart at vi må begynne med lærerne og lærebøkene.

Grunnskolens mønsterplan har et positivt syn på likestilling, og ville hvis den ble gjennomført fullt ut, sikre likestilling i skolen og ruste barna til yrkeslivet på en god måte. Av klager til likestillingsombudene er det imidlertid kommet fram at den ikke alltid blir fulgt opp. Særlig i de tradisjonelle jente- og guttefagene er det fortsatt mye kjønnsrolletenking som medfører forskjellig undervisning for jenter og gutter.

Dette behøver ikke å bety at lærerne stort sett saboterer likestillingssaken, men bare at de ikke har nok kjennskap til saken og at problemene ikke blir tatt alvorlig i lærerutdanningen. Vi støtter forslaget på s. 30 om obligatorisk undervisning i likestillingsspørsmål ved utdanning, og ikke minst etterutdanning av lærere. Likeså forslaget på s. 32 om yrkesorientering som pensum i lærerutdanningen, der likestilling i valg av utdanning og yrke må komme inn.

Lærebøkene har vært lite tilfredsstillende ut fra et likestillingssyn. De formidler et syn på kjønnsroller som er gammeldags. Vi støtter derfor forslaget på s. 31 om at lærebøkene fortsatt må vurderes av likestillingskonsulent.

Heimkunnskapsfaget i grunnskolen kan være et middel til å fremme likestillingstanken og forberede både gutter og jenter for arbeidslivet, husarbeid og ferdresituasjonen. Faget må derfor tillegges stor vekt og være obligatorisk i hele grunnskolen for både gutter og jenter.

Vi støtter forslaget om å innføre EDB som obligatorisk fag i grunnskolen.

En ukes utplassering av 8. klassinger er et for dårlig tilbud til elevene. Vi ønsker en mer fleksibel ordning, f.eks. veksling mellom arbeid og skolegang for dem som måtte ønske det. Ut fra dagens ordning må imidlertid skolen bruke de mulighetene som den har for å fremme likestilling, og vi tror det er viktig at jenter og gutter utplasseres utradisjonelt i forhold til kvinners og menns tradisjonelle plassering i arbeidslivet, og Landsorganisasjonen støtter forslaget som er skissert på s. 32.

Landsorganisasjonen støtter forslagene på s. 33. I en overgangsperiode vil det være nødvendig å utgi bøker som omhandler kvinnes historie. Dette for å råde bot på skjevhetene i dagens lærebøker. Men dette må ikke forsinke prosessen med å få lærebøker der kvinnes og arbeiderklassens historie får sin rettmessige plass.

Forslaget om kjønnskvolter i videregående skoler kan bli et godt virkemiddel. Vi tror imidlertid det vil være gunstig om tiltaket søkes gjennomført samtidig for begge kjønn, slik at en også kan motivere menn for kvinne-dominerte studieretninger. Når søkergrunlaget er til stede kan dette gjøres ved å vedta at minst (f.eks.) 30% skal være av det underrepresenterte kjønn.

Særstipend for jenter til tradisjonelle mannlige yrker må vurderes, men ordningen må ikke medføre at jenter kommer inn som enslige svaler. Da må det være bedre å opprette jenteklasser/-grupper. Blant mannsdominerte yrker må ikke oljevirkosomheten glemmes som et område der også kvinner bør komme med.

Særstipend for gutter til utradisjonelle yrker bør også vurderes.

I dag skjer det en kjønnsmessig skjev rekruttering til lederstillinger i skolen og en skjev rekruttering av kvinnelige og mannlige lærere etter fag og skole-slag. Dette kjønnsrollemønsteret må avskaffes. Blant andre virkemidler kan også stillingsannonse brukes på en slik måte at det underrepresenterte kjønn blir oppfordret til å søke.

Høyere utdanning

Også her bør kvotering prøves. Samtidig er det viktig å legge forholdene til rette for studenter med barn. Ammepauser, fleksible studieordninger og gode barnehagetilbud, vil medvirke til at flere småbarnsmødre kan gjennomføre et påbegynt studium. Samtidig må det ses på de økonomiske vilkår for kvinner med små barn.

Kvinneforskning har vist berettigelse i de få åra den har eksistert. En god del opplysning er blitt spredt om kvinners kår både i fortid og nåtid, et emne som er blitt oversett bl.a. i historiebøkene. Faget bør derfor styrkes.

Voksenopplæring er et viktig område i likestillingssammenheng. I dag slår systemet ut på bekostning av utkantene. Ikke alle steder kan opplæringen foregå på elevenes hjemsted. Det er derfor nødvendig med større bevilgninger til opplysningsorganisasjonene og til dekning av reise- og oppholdsutgifter for deltakerne. Kravet til deltakerantall i studieringer må ikke settes høyere enn det nåværende, da dette vil ramme utkantene ytterligere.

ARBEIDSLIVET OG FAMILIE, POLITIKK OG SAMFUNN

Avsnittene om arbeidslivet og familie, politikk og samfunn inneholder mange positive forslag. Vi vil imidlertid bare kommentere avsnittene kort siden flere av forslagene er særlig aktuelle i den tidligere nevnte debatt i forbindelse med revisjonen av LOs Handlingsprogram.

Når det gjelder Handlingsplanens kapittel 3, avsnittet om problemer og virkemidler hvor det bl.a. vises til NOU 1978:6 Arbeid for kvinner — vil Landsorganisasjonen vise til sin uttalelse av 12. juni 1978 til Kommunal- og arbeidsdepartementet, hvor det bl. a. het: «LO er generelt positiv til de tiltak som er foreslått, men er skeptisk til kvotering. Slik dette er foreslått med forholdsvis lav andel og adgang til dispensasjoner, vil LO ikke uttale seg mot at ordningen prøves. LO forbeholder seg å komme tilbake til saken når prøveordningen er over.»

Kvinnekonsulentenes geografiske område er alt for stort, og det bør snarest opprettes en stilling i hvert fylke. Det er også viktig med informasjon om kjønnsrollespørsmål til tjenestemenn innen arbeidsmarkedsetaten, ikke minst yrkesrettleidere. I dette yrket er det behov for langt flere kvinner, om nødvendig bør kvotering tas i bruk.

Vi er enig i økt bruk av fleksitidsordninger. Det er et godt tilbud til arbeidstakere med barn, og vil kunne fremme likestilling mellom foreldrene.

Ut fra likestillingstanken er ikke dagens utvikling bra, ved at flere og flere kvinner arbeider deltid, mens det er en sjeldenhet at menn gjør det. For mange kvinner er deltid eneste mulighet til utarbeid, da de har hovedansvar for hjem og barn.

Landsorganisasjonen vil komme nærmere tilbake til spørsmålene og bruk av deltid i sin uttalelse til Deltidsutvalgets innstilling når denne foreligger til høring.»

Representasjon av begge kjønn i offentlige utvalg

En arbeidsgruppe nedsatt av Forbruker- og administrasjonsdepartementet har vurdert mulighetene for en generell lovfesting av representasjon av begge kjønn i alle offentlige utvalg, styrer, råd m.v. Landsorganisasjonen fikk innstillingen fra arbeidsgruppa til uttalelse og svarte:

«Landsorganisasjonen er betenkt overfor en slik lovfesting på det nåværende tidspunkt. Disse betenkelighetene grunner seg i hovedsak på følgende:

Landsorganisasjonen ser det som viktig at offentlige utvalg, styrer, råd o.l. sammensettes slik at de kan løse de sakene de er opprettet for å løse. Videre er det viktig at organisasjonenes vurdering av hvem som bør representere organisasjonene får avgjørende betydning. Dette er særlig viktig i saker hvor organisasjonene kan ha motstridende interesser. Den foreliggende innstillingen tar etter Landsorganisasjonens oppfatning ikke tilstrekkelig hensyn til dette.

Landsorganisasjonen er enig i at begge kjønn så langt råd er bør være likt representert i offentlige utvalg, styrer, råd o.l. og vil derfor se positivt på håndhevingen av någjeldende virkemidler, bl.a. Kgl. res. av 19. november 1976, samt Likestillingslovens paragraf 3. Landsorganisasjonen vil imidlertid understreke sin rolle som interesseorganisasjon og må forbeholde seg retten til å foreslå de representanter som for organisasjonen ansees mest hensiktsmessig å benytte i tilknytning til det saksområdet som skal behandles.»

Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani (AKAN)

1. Komiteéen sammensetning.

Komiteéen har i det forløpne år bestått av: Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Kon-torsjef Odd Moseby og overlege Terje Due Strand. Varamedlemmer: Lars Aarvig og Sven Lie.

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Tidl. forbundsformann Olav Bratlie og tidl. hovedkasserer Marie Lindquist. Varamedlemmer: Otto Totland og Eyvind Strøm-men.

Fra Statens Edruskapsdirektorat: Direktør Anders Salvesen. Varamedlem: Kon-torsjef Stein Berg som har deltatt i Salvesens sykefravær.

Etter turnusordning mellom LOs og N.A.F.s representanter har Odd Moseby fungert som nestformann og Olav Bratlie som formann.

2. Komiteéns sekretariat.

I perioden har sosialkonsulent Tor Rønning ledet sekretariatet. Tone Øvergaard, Stein Solberg og Sissel Hov Pedersen har fungert som sosialsekretærer. Nestfor-mann Olav Bratlie har vært engasjert ved kontoret.

I tillegg er Karin Torp ansatt som kontorsekretær og Sverre Bolstad som kasserer og komitéens sekretær.

Revisjonen er utført av Landsorganisasjonen i Norges revisjonskontor ved revisor Inger Høgberg.

3. Finansiering av virksomheten.

Hovedorganisasjonenes Opplysnings- og Utviklingsfond har gitt et tilskudd på 500 000 kroner utbetalt med 250 000 kroner fra hver av hovedorganisasjonene. Fra Statens Edruskapsdirektorat har komitéen blitt bevilget 340 000 kroner.

I tillegg har Kommunal- og arbeidsdepartementet bevilget 220 000 kroner til arbeid i små og mellomstore bedrifter, og Sosialdepartementet har bevilget 100 000 kroner til virksomhet på narkotikasektoren.

Det samlede tilskudd utgjør således 1 090 000 kroner.

Hertil kommer ca. 403 000 kroner i refusjoner i forbindelse med utførte oppdrag og kursavgifter og ca. 35 000 kroner i innvunne bankrenter. Regnskapet balanserer med et driftsunderskudd på ca. 33 400 kroner.

Det som er anført foran gjelder finansiering av den sentrale AKAN-virksomhet. I tillegg til dette foregår en utstrakt virksomhet på bedriftsplanet som krever lokal finansiering. Det gjelder kursavgifter, reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste til informasjonsmøter og kurs av forskjellige slag. Videre har noen bedrifter opprettet stillinger for personer som arbeider hel eller deler av dag med AKAN-arbeid på bedriften. Kontakten får dekket sine utgifter, bl. a. tapt arbeidsfortjeneste. En har ikke oversikt over hvor mye penger bedriftene bruker til dette arbeidet, men det dreier seg om hundre tusener. Uten den lokale finansieringen har det ikke vært mulig å drive AKAN-arbeid på den enkelte arbeidsplass. På den annen side er AKAN-arbeid på den enkelte arbeidsplass utgiftsbesparende ved reduisering av fravær og økt arbeidsinnsats for øvrig.

4. Opplysningsbrosjyrer.

Informasjonsbrosjyren «AKAN — hva den er og hva den vil» har i 1980 blitt trykket opp i 28 500 eksemplarer. Totalt er den trykket opp i et opplag av 114 500.

Brosjyren av Th. Kjelstad «Alkohol og Alkoholisme» ble i 1980 trykket i et nytt opplag på 10 000. Brosjyren er dermed trykket opp i et samlet opplag på 148 500.

Th. Kjelstads brosjyre «Narkotika — Narkomani» er trykket opp i et nytt opplag på 10 000. I alt er 157 800 eksemplarer av denne brosjyren trykket.

Brosjyren «Medikamenter i behandling av alkoholisme» også skrevet av Th. Kjelstad, er trykket i 5000. Til sammen er det trykket 15 000.

Tor Rønnings brosjyre «Veiledning i behandlingsmåter på arbeidsplassen» er trykket i nytt opplag på 10 000. I alt er trykket 69 500 eksemplarer av denne brosjyren.

Brosjyren «Vår lille hygge» er i 1980 trykket i 10 250 eksemplarer. Til sammen er den trykket i et opplag på 55 750. Avisen «Alkohol i Norge» er sendt ut i et opplag på 20 000 eksemplarer. Dessuten er det trykket opp program for våren og høsten 1980 i til sammen 12 000 eksemplarer.

Brosjyrene er formidlet i hovedsak i forbindelse med møter, konferanser og kurs, dessuten ved bestillinger fra bedrifter og institusjoner.

Programmene er spredt til bedrifter som er registrert i sekretariatet, dessuten til bedriftshelsetjenesten, AKAN-utvalg, LO, N.A.F.s og AOF's avdelingskontorer.

5. Sosialt grunnkurs.

Brevkurset «Sosialt grunnkurs» ved Folkets Brevskole har i 1980 vært brukt i stor utstrekning. «Edruskapsvern», som vesentlig bygger på AKANs materiell, inngår i selv kurset.

6. Film.

AKAN benytter filmene «Alkoholisme» og «Gustavus» i sitt arbeid. I 1980 har en kjøpt en kopi av filmen «Det er ditt valg».

7. Områdekonsferanser.

I 1980 har AKAN arrangert 12 områdekonsferanser med ca. 650 deltakere. Programmet for konsferansene har vært:

1. AKANs formål og virksomhet.
2. Alkohol og eller narkotika, deres innflytelse på arbeidsytelsene.
3. Hva er alkoholisme og narkomani?
4. Alkoholistsorg på arbeidsplassen.
5. Arbeidsgivers rolle i forbindelse med alkoholmisbruk.

Konsferansene holdes for å gi en førstegangsinformasjon om AKANs virksomhet og om alkohol- og narkotikaproblemer. Man tar sikte på å få kontakt med arbeidslivets representanter for å skape interesse for det videre arbeid på de enkelte arbeidsplassene.

Deltakerne på konsferansene er vesentlig representanter fra bedriftsledelse og fagforeninger. I tillegg til disse har representanter fra trygdekontor, sosialkontor, arbeidskontor, televerket og postverket blitt invitert.

8. Ukekurs.

Det er holdt 11 ukekurs, 4 mer i 1980 enn i 1979. Antall deltakere er i alt 309, mot 175 i 1979.

9. Kveldsmøter.

Det er arrangert 4 kveldsmøter av AKAN, for bedrifter/etater med tanke på førstegangs informasjon. Møtene er holdt i Tønsberg, Sandefjord, Moss og Horten, med i alt 83 deltakere.

10. Forelesningsrekker.

Det er arrangert 6 forelesningsrekker med i alt 230 deltakere. Forelesningsrekke-ene er blitt holdt i Oslo, Kristiansand, Trondheim, Bergen og Kirkenes. De har gått over 5 kvelder med program tilpasset de lokale forhold.

11. Andre kurs.

Det har vært holdt kurs over en, to eller tre dager flere steder med ca. 300 deltakere. Dette er kurs som i hovedsak er arrangert for de som deltar i AKAN-arbeidet i arbeidsmiljøet: Hovedkontakter, helsepersonell, arbeidsledere og personkontakter.

12. Bedriftsbesøk, informasjonsmøter i bedrifter.

Besøk har vært gjennomført i private bedrifter, statlige etater og kommunale organer. Dette gjelder informasjon til ledere, tillitsmenn og helsetjeneste i AMU og informasjon til øvrige ansatte ved gjennomføring av AKAN-arbeidet.

Antall besøk i AMU o. l.: 53 med 275 deltakere. Antall besøk i bedrifter for informasjon: 152 med 4200 deltakere. I alt er det 205 bedriftsbesøk med ca. 4475 deltakere.

Administrasjonen har deltatt i møter/kurser med forelesninger om AKAN som er arrangert av fagforbund og andre organisasjoner som Håndverk- og Industrieforening, Lions Club o. l.

En har deltatt i 99 tiltak hvor det var ca. 2500 deltakere.

En har fortsatt arbeidet med å styrke kontakten mellom institusjonene og bedriftene som arbeider med AKAN. På grunn av kapasiteten har dette arbeidet i hovedsak omfattet Oslo-området og klinikkene. En har i perioder deltatt i orienterings-

møtene på klinikker i et antall av 45. Orienteringene er gitt til pasientene, og et stort antall har fått råd og veiledning i forhold til sin arbeidssituasjon.

En har videre arrangert møter for bedrifter på klinikker — hvor samarbeidet bedrift, institusjon har vært emnet. Det gjelder institusjonene Håkey Troms, Blå Kors Fredrikstad og Oslo Indremisjon. I alt har 45 bedrifter deltatt.

En har bl. a. faste undervisningstimer på Jernbaneskolen og Teleskolen i Oslo. Videre har en undervist på ulike kurser i intern opplæring i Trondheim og Bergen. I alt er det foretatt 40 besøk og undervisningen har omfattet 852 elever.

Kontoret yter en ikke ubetydelig sevice overfor bedrifter og institusjoner ved råd og veiledning i enkelte tilfeller. Dette medfører ofte besøk på bedriften, og i et antall av 97 tilfeller har kontoret gitt råd og veiledning i Oslo-området hvor bedriftsbesøk har inngått. I tillegg er det gitt råd og veiledning overfor bedrifter i andre distrikter ved telefonkontakt.

13. Antall besøk i de forskjellige fylker.

Det har vært foretatt 176 fylkesbesøk. Når det gjelder besøk i fylker med en avstand på ca. 20 mil, er dette for det meste dagsbesøk uten overnatting. Hvis man tar for seg besøk i våre nordligste fylker er dette som regel besøk som varer flere dager, med forskjellige oppdrag.

14. Utenlandske kontakter.

I perioden har en lagt opp program for en finsk studiegruppe. Den representerte arbeidsgivere og arbeidstakerorganisasjoner i Finland. Videre har vi formidlet materiell til ulike instanser som arbeider med alkohol/narkotikaspmårl i internasjonale organisasjoner.

15. Sluttord.

Interessen for AKANs virksomhet i arbeidslivet er økende. Deltakerantallet på de ulike tiltakene er stigende og antall tiltak øker. I tillegg til AKANs sentrale virksomhet er den enkelte bedrifts aktivitet økende. Mange bedrifter har nå systematisert sin informasjonsvirksomhet. De deltar aktivt ved spredning av materiell og holder korte informasjonsmøter for de ansatte i arbeidstida.

AKAN har i dag registrert 1200 arbeidsplasser, fordelt i den private, statlige og kommunale sektor. Med de virkemidler en har tatt i bruk i beretningsåret har en i kurser, møter og konferanser hatt kontakt med ca. 14 000 deltakere. De øvrige berøringspunkter har vært ved spredning av trykksaker i arbeidsmiljøene og kurser. Det har vært en økende etterspørsel når det gjelder trykksaker.

I forbindelse med vurdering av AKAN-arbeidet ute i bedriftene, har en sendt ut spørreskjema for innhenting av opplysninger.

4. Undervisnings- og opplysningsvirksomhet

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen

Arbeidernes Opplysningsforbund er fagbevegelsens koordinerende og utøvende organ når det gjelder studie- og kulturarbeid lokalt, regionalt og sentralt.

I AOF ledes dette arbeid av Faglig utvalg.

Det fondsstyret som er nedsatt på LO-siden tar avgjørelser i saker som angår disponering av midlene i Opplysnings- og utviklingsfondet, etter innstilling fra AOFs forretningsutvalg.

Faglig utvalg avgir rapport til Forretningsutvalget.

Fondsstyrets medlemmer

var ved utgangen av året: Svein-Erik Oxholm, formann, Alf Frotjold, sekretær, Finn Nilsen, Leif Haraldseth, Rasmus Solend, Albert Uglem, Jan Balstad og Evy Buverud Pedersen.

Varamedlemmer:

Harriet Andreassen, Rolf Hauge, Else Ørbæk og Arild Kalvik. Georg Lieungh, AOF, har deltatt i møtene.

AOFs forretningsutvalg

hadde ved årets utgang denne sammensetningen: Tor Halvorsen, formann, Ivar Leveraas, nestformann, Bjartmar Gjerde, sjefsekretær, Yngve Hågensen, Bjørg Bergh, Ole Knapp, Olav Habberstad, Olaf Axelsen, Gunnar Torp og Laila Løken (representant for de ansatte).

Varamedlemmer:

Einar Sig. Birkeland, Martin Kolberg, Rolf Sætre, Liv Buck, Willy Jakobsen, Even Rusten, Herlof Gjerde, Rolf Lundell og Tore E. Hansen.

Jan Aaboen er protokollsekretær. Birger Breivik og Georg Lieungh møter i utvalget.

Desisjonskomitéen:

Henry Nicolaysen og Marie Lindquist med Else Ørbæk og StormLundberg som varamedlemmer.

Faglig utvalg:

Ole Knapp, formann, Georg Lieungh, sekretær, Nils Totland, Erik Bratvold, Birger Bendiksen, Brit Renngård, Håkon Nilsen, Kjell Solberg, Yngve Halvorsen, Even Rusten og Sven Pettersen.

Varamedlemmer:

Per Karlsen, Olav Boye, Viktor Foldvik, Bjarne Strandos, Else Ørbæk og protokollsekretær Tore Johansen.

I tillegg møter LO-skolens styrer, faglig-politisk sekretær i DNA, LOs informasjonssekretær og AUFs faglige sekretær.

UKEKURSVIRKSOMHETEN

Ukekursene er i 1980 stort sett gjennomført i samsvar med det oppsatte kursprogrammet. Noen kurs er avlyst på grunn av manglende deltakelse, men antallet er langt mindre enn tidligere, noe som sannsynligvis skyldes at det er arbeidet aktivt med å spre informasjon om kursvirksomheten. Kurskataloger og kalendere er spredd i større opplag enn tidligere, og i tillegg er det sendt kurstilbud hver måned til forbund og fagforeninger/klubber.

I tillegg til den ordinære kursvirksomheten er det i 1980 også blitt gjennomført kurs for døve fagorganiserte, arbeidsmiljøkurs for psykiske handikappede og kurs for fysisk handikappede. Videre er det blitt utbetalt støtte til kursdeltakere som har hatt merkostnader til barnepass mens de har vært på kurs. På denne måten er det gjort forsøk på å tilrettelegge kurstilbudene slik at flere medlemmer kan delta.

Alle AOFs kurs har i 1980 vært lagt til fagbevegelsens egne hoteller og kurssteder. De lokale faglige studiesentra har vært mye benyttet, og på denne måten har de lokale AOF-foreninger og avdelingskontorene blitt trukket mer inn i kursvirksomheten enn tidligere. Dette samarbeidet har vært positivt og har bidratt til å øke rekrutteringen til kursene.

Ifølge de kurskritikkene som er kommet inn har deltakerne stort sett vært fornøyd med innholdet i kursene og måten kur-

sene har vært gjennomført på. Det er derfor også riktig å gi anerkjennelse til dem som har vært kursledere i 1980 og takke for velutført jobb.

En del av kursene har i 1980 vært gjennomført i samarbeid med LO, Norsk Folkehjelp, Framfylkingen og AUF. Videre har AOF administrert kursene for Statstjenestemannskartellet og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Det har også vært et nært samarbeid med Folkeferie i den praktiske gjennomføringen av kursvirksomheten. Det er naturlig å peke på det gode samarbeidsforholdet som har vært med disse organisasjonene når det gjelder gjennomføringen av kursvirksomheten.

ARBEIDSMILJØ

Når det gjelder den lovbestemte grunnopplæring i arbeidsmiljø, er det også i siste år lagt til rette og gjennomført slik opplæring utover i distriktene. Det er satset på å kunne gi opplæringstilbud både for den generelle og den bransjerettede grunnopplæring. Ved siden av er det gjort tilpasninger for enkelte kurs, bl. a. i sosialsektoren.

Det er også gjennom avtale tilrettelagt og gjennomført grunnopplæring i arbeidsmiljø for alle EPA-konsernets ulike virksomheter utover landet.

Med beverternæringens organisasjoner, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Norsk Hotell- og Restaurantforbund og Norsk Kaféforbund, har AOF i 1980 inngått avtale som gir ansvaret for denne bransjes arbeidsmiljøopplæring til AOF.

Til arbeidsmiljøopplæringen for oljevirksomheten i Nordsjøen har AOF fått utviklet tilleggsmateriell som er tilpasset de spesielle forhold denne virksomhet arbeider under. På dette felt har kursaktiviteten vært stor, og det har vært naturlig å holde arrangementene i Stavanger-distriktet.

På området videregående opplæring har imidlertid AOF tilbud til kurs på lovens § 12, «Mennesket i arbeidsmiljøet». De videregående kurs for «Hovedverneombud og tillitsvalgte» gjennomføres landsomfattende i et antall av 15 stykker.

I samarbeid med Norsk Folkehjelp er AOF ansvarlig for gjennomføring av kursene «Arbeidsmiljø for spesielle grupper» (vernededrifter) og «Ergonomi og attføring».

For utvikling av studiemateriell til arbeidsmiljøområdet har AOF nedsatt en prosjektgruppe som skal ha ansvar og kontroll med dette.

Det er under arbeid å produsere eget materiell til videregående

arbeidsmiljø i kontorsektoren. To arbeidsgrupper er i gang med dette, den ene med ansvar for terminalarbeid, og den andre med ansvar for ergonomi.

Med støtte fra det offentlige har AOF gjennomført et forskningsprosjekt dette år, i samarbeid med Samorganisasjonen og fem bedriftsklubber i Trondheim.

BEDRIFTSDEMOKRATI-SKOLERINGEN

Innenfor ukekursvirksomheten er det i løpet av året gjennomført basiskurs i lokalmiljøet og som regionale kombinasjonskurs utenfor Sørmarka.

Forsøkene har gitt gode resultater, og de vil bli fulgt opp i 1981.

Når det gjelder kursenes innhold, er de fleste tilbudene i løpet av 1980 strukturert i henhold til tidligere vedtak.

Søkningen til kursene har tatt seg noe opp, men er fortsatt ikke tilfredsstillende.

Det har i løpet av året vært holdt samling for kursledere.

DATAKURS FOR TILLITSVALGTE

Fortsatt har det vist seg et stort behov for kurstilbud på dette området, og i løpet av året ble det nødvendig å øke antallet kurs betraktelig i forhold til planene.

Kursene har vært gjennomført i nært samarbeid med LOs tekniske kontor. Dette samarbeidet vil fortsette i 1981.

Faglig Utvalg nedsatte i begynnelsen av året en arbeidsgruppe for å frambringe nytt materiell til den generelle opplæring på data-området. Resultatet av gruppas arbeid er et omfattende tilbud basert på i alt 5 emnehefter som delvis er bransjeorientert. Den samlede materiellpakke forventes ferdig produsert før LO-kongressen i mai 1981. Materiellet er ment nyttet på alle former for kurs innenfor den faglige tillitsmannsskoleringen.

STUDIEREISER — SOMMERKURS 1980

Av de planlagte tiltak ble følgende reiser gjennomført:

I Norge:

«Festspill og bykultur», Bergen, og «Rosemaling», Seljord Folkehøgskule.

Utenlands:

Kulturreise til Sovjetunionen og Faglig/politisk studiereise til Portugal.

PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Det har vært satt av midler til 6 tredagers kurs i hvert fylke til ringlederopplæring i 1980.

Folkets Brevskole har i samarbeid med AOF produsert nytt materiell til bruk i ringlederopplæring, om studieringen, organisering og oppsøkende virksomhet.

Det ble også arrangert 1 kursledersamling for alle kursledere på AOFs ukekurs og kursansvarlige i AOF på Sørmarka.

Strukturering av kursplaner og videreutvikling av materiell og metodikk var et viktig tema, og dette arbeides det med kontinuerlig.

Innenfor ukekursvirksomheten arrangeres det kurs i pedagogikk. Det har vært arrangert kurs for funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede, og arbeidet med videreutvikling på disse områder er i gang.

Forslaget til alternativ til videregående skole, «Almenutdanning og tillitsmannsopplæring» er oversendt KUD, og alternativ opplæring på grunnskolenivå videreutvikles lokalt.

Det er utviklet halvårsenheter, studieringer på høgre nivå i arbeidsrett og pedagogikk.

PEDAGOGISK UTVALG

Det er holdt 7 møter i Pedagogisk utvalg i 1980.

Utvalget har behandlet en rekke saker i tilknytning til den pedagogiske virksomheten, forsknings- og utviklingsarbeid m. v.

PROSJEKTER

Følgende prosjekter ble avsluttet i 1980:

- 3. rapport om hvordan kursledere i AOF i språk og formingsfag opplever sin arbeidssituasjon.
- Studiereiser som en del av studieorganisasjonenes språkopplæring.
- Tillitsmannsopplæring og allmennutdanning, prosjektnotat, alternativ førstegangsopplæring på videregående skoles nivå.

Følgende prosjekter er i gang:

- Undersøkelse om virkning av skolering for tillitsmennenes praktiske arbeid.
- Utvikling av planer for alternativ førstegangsutdanning på grunnskole og videregående skoles nivå.
- En undersøkelse om følgende for vår utdanningspolitikk av det forhold at vitenskap og teknologi vil komme til å spille en stadig sterkere rolle i vårt samfunn.

- Utredningsprosjekt om pedagogisk utviklingsarbeid innen voksenopplæringen.
- Kursopplegg for studieringer på høgre nivå i samarbeid skole — arbeidsliv.
- Kursopplegg for psykisk utviklingshemmede.
- De funksjonshemmede og tillitsmannsopplæringen — prøvekurs.
- Ernæringsprosjektet.
- Utvikling av samspillet mellom verneorganisasjoner og arbeidstakerorganisasjoner ved utvikling av handlingsprogram på lokalplanet.

MATERIELLPRODUKSJON

Foruten det materiell som er produsert i forbindelse med spesiallemnene nevnt andre steder i beretningen, har en fortsatt produsert materiell for spesielle studieringer. Eksempler på dette er Reidar Hirstis studierettleing på boka «Norsk politikk foran 1980-åra», og heftet om faglig/politisk samarbeid «Arbeiderbevegelsens mål og samarbeidsformer.»

Det er utviklet en lysbildeSerie med tekstkassett og egen brosjyre på temaet «Lokalt faglig arbeid».

Kurskatalogen er omarbeidet, mens kurskalenderen har beholdt formen fra tidligere år.

Utover egenproduksjonen har AOF i 1980 innledet samarbeid med flere forbund om utvikling og produksjon av spesielt materiell.

Til disse innledende samarbeidsprosjekter hører også utvikling av forelesningsmateriell, lysbildemateriell o. l.

LÆREMIDDELARKIVET

Det vil alltid være behov for aktuelle læremidler til ulike studietiltak. En samlet oversikt over læremidler blir i den sammenheng et naturlig ønske. Faglig avdeling har fortsatt oppbyggingen av sitt læremiddelarkiv, og ved utgangen av 1980 ga arkivet plass for ca. 900 bøker/hefter. — Til dette kommer overheadtransparenter utviklet av AOF om Hovedavtalen, Arbeidsmiljøloven m. v.

Med tanke på arkivets videre utvikling vil samarbeidet mellom Faglig avdeling og fagforbundene ha stor betydning. Faglig avdeling håper at det i samarbeid med fagforbundene vil lykkes å gjøre læremiddelarkivet til det som var meningen: Et godt hjelpemiddel i den faglige studievirksomhet.

LOKALT FAGLIG STUDIEARBEID

Aktivitetssøkningen fra året før har fortsatt.

I løpet av høsten ble debattopplegget på LOs Handlingsprogram prioritert, med godt resultat.

Det har vært holdt regionale konferanser med AOF-foreningenes Faglige studieutvalg, med til dels godt framme. Ordningen med tildelingen av midler til fylkesvise studieringlederkurs (6 i hvert fylke) har vært opprettholdt i 1980, med bedre søkning enn året før.

Den oppsøkende virksomhet har vært stimulert med økonomiske midler til de fleste som har søkt om dette. Resultatene har vist seg i økt faglig studieaktivitet på lokalplanet.

Det er i perioden blitt utviklet nytt materiell til studieringsvirksomheten beregnet på oppsøkere, motivatører, organisatører og ringledere.

Materiellet vil bli ferdig produsert 1. februar 1981.

Presentasjonsmateriell bestående av brosjyre og slides-serie i forbindelse med lokalt faglig studiearbeid er laget og utsendt i perioden.

Studieringsvirksomheten er fortsatt økende innenfor den faglige opplysningssektoren. Det har kontinuerlig vært arbeidet med stimulerende tiltak på dette området.

I desember ble det besluttet å utbetale honorarer til ledere av studieringer uten lærer, under forutsetning av at emnet for ringene er godkjent i henhold til fondsreglene.

INTERNASJONALT

Den Nordiske Folkehøgskolen i Genève ble avviklet i tida 24. mai—4. juli med 10 norske deltakere. Mona Persvold, LO i Norge, var rektor for skolen.

Det har også vært norske deltakere på flere nordiske kurs og på kurs i England. Også i år ble den britisk-norske sommerskolen arrangert, denne gang i England med 17 britiske og 4 norske deltakere.

Videre var det 10 norske deltakere på Manchester-skolen, som varte fra 2. mai til 24. juli.

TILTAK I SAMARBEID MED NORAD

Til sammen 41 deltakere fra øst-afrikanske land har deltatt på kurs om norsk fagbevegelse og lokalt faglig arbeid, opplysningsvirksomhet m. v.

Opplæringsprosjekter.

Som et ledd i LOs internasjonale solidaritetsarbeid inngår skoling av medlemmer og tillitsmenn fra fagbevegelsen i den tredje verden.

AOF har fått i oppdrag å stå for den praktiske gjennomføringen av slike skoleringsprosjekter. I inneværende år har AOF således vært engasjert med et prosjekt i Portugal og et i Egypt, begge i hovedsak på planleggingsstadiet. I planarbeidet har også inngått reiser til prosjektlandene.

De sentrale elementer som skal inngå i prosjektene er:

- Opplæring av studieseekretærer med ansvar for administrativ og pedagogisk gjennomføring av prosjektene i hjemlandene. Opplæringen skal dels foregå i Norge, dels i Portugal/Egypt. For portugisernes vedkommende ble det avvirket et tre ukers kurs på Sørmarka i oktober.
- Opplæring av studieringledere, noe som allerede er begynt i Portugal.
- Materiellproduksjon i tilknytning til de temaer/arbeidsområder prosjektene omfatter.

Det er engasjert prosjektleder til å ta seg av dette arbeidet fra AOFs side.

AOFs PERSONAL- OG LEDERSENTER

AOFs personal- og ledersenter har hatt en positiv utvikling i 1980. Tallet på tiltak og deltakere har økt, og en stadig større del av sentrets aktiviteter knytter seg til opplegg/prosjekter av lengre varighet siktet mot forbedringer av deltakerenhetenes administrative forhold.

I løpet av 1980 har de aller fleste av organisasjonenes/foretakenes sentrale ledd deltatt i ett eller flere av sentrets aktiviteter. Vi har dessverre ikke maktet å føre deler av virksomheten ut på distriktene i det året som er gått.

Virksomheten.

Totalt sto AOFs personal- og ledersenter som arrangør for 49 tiltak med i alt 656 deltakere i 1980. Dette er en økning på 15 tiltak og 124 deltakere fra året før.

I likhet med 1979 har en god del av tiden gått med til organisasjonsutviklingsprosjektet 1979/80. I løpet av året har det vist seg at tidsrammen for gjennomføringen i utgangspunktet var for knapp. Med de erfaringer en foreløpig har, må en regne med at minimumsperioden for slike tiltak er om lag 12 måneder. I det

neste OU-opplegget, som starter på nyåret 1981, har en tatt hensyn til dette.

Foruten «hovedprosjektet» har sentret også stått som arrangør for et eget OU-prosjekt i Forsikringsselskapene Samvirke.

En av sentrets nyskapninger i 1980 var kontorelevkurset. Tiltaket kom i gang gjennom et samarbeid mellom AOF, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Seinere kom også Norsk Papirindustriarbeiderforbund med i ordningen. De tre førstnevnte organisasjonene gikk våren 1980 ut med en fellesannonse der en søkte kontor-medarbeidere som ved eventuell tilsetning skulle gå et 3-måneders kontor-elevkurs. Fellesannonsen resulterte i 57 søknader hvorav 9 av søkerne ble tatt opp på kurset. I løpet av 3-månedersperioden har kontorelevene én dag i uka fulgt undervisning på forskjellige emneområder som en mener er viktig for tilsatte i arbeiderbevegelsen. I tillegg har de gjennomgått et skrivemaskinkurs på 6 timer pr. uke.

Høsten 1980 ble det startet et prosjekt for utvikling av arkivsystemer i organisasjonene. En regner med at prosjektet vil strekke seg over en 6-måneders periode. I prinsippet er dette lagt opp på samme måte som OU-prosjektene, ved at sentret nærmest er en katalysator for virksomhet på området i den enkelte deltakerorganisasjon. I tillegg stiller sentret ekspertise på området som deltar i fellessamlingene og som også har som oppgave å bistå de enkelte forbund i utviklingen på den enkelte arbeidsplass. Når vi har skilt dette ut fra det vanlige OU-prosjektet, henger det sammen med det klart uttalte behov flere organisasjoner har for utvikling og forbedring på dette spesielle området.

Det er også utviklet en kursserie i administrative emner høsten 1980. Her har en, på samlinger over to dager, tatt for seg de forskjellige områder innen de administrative funksjoner. En skulle tro at dette bør bli et fast tilbud til brukerne.

I 1980 startet en også med forberedelser til et OU-opplegg beregnet på forbund med mindre kontororganisasjoner. En regner med å kunne tilby dette fra høsten 1981. Videre er en i gang med å utarbeide et oppfølgingstilbud basert på et 3-dagers kurs i administrasjon og ledelse som er arrangert i Rogaland.

Kartlegging av opplæringsbehov.

Skal personal- og ledersentret fylle den oppgave det er tiltenkt både overfor organisasjoner og enkeltpersoner, vil det være nødvendig å vite mer konkret hvilke ønsker og behov som finnes. På

denne bakgrunn har en i 1980 startet arbeidet med å forberede en kartlegging av dette.

Utnyttelse av lokalene.

Ved siden av sentrets bruk av lokalene har en i 1980 hatt godt belegg med kurs og møter fra organisasjonene/foretakene. I første rekke gjelder det Oslo AOF som har benyttet lokaler både på dag- og kveldstid.

Utleie av simultantolkeanlegg og videoutstyr

har økt i 1980 og fyller utvilsomt et behov i organisasjonene. Flere og flere ser tydeligvis muligheten for å nytte video i sin kurs- og konferansevirksomhet.

Sentret søker systematisk å bygge opp et video-tilbud som kan være av interesse for organisasjonene.

Til tross for at vi innledningsvis peker på at sentret har hatt en positiv utvikling, skulle vi gjerne sett den bedre. Både omfanget og kvaliteten kan bedres gjennom bedre kommunikasjon mellom sentret og brukerne. Sentret tilbød høsten 1980 å være til stede på møter i organisasjonene for å orientere om sentret og dets muligheter for å bistå brukerne. Vi har hatt en god del slike møter, men mange har ikke reagert på tilbudet. Vi tror det er nødvendig at denne kontakten utvides og at brukerne i større grad enn hittil meddeler sentret ønsker og behov når det gjelder opplæring og videreutvikling.

CHR. HOLTERMANN KNUDSENS STIPEND FOR 1980

ble tildelt Tore E. Hansen, Gjøvik. Hansen har nyttet stipendiet til en studiereise til Island og Portugal for å sette seg nærmere inn i forholdene for den faglige og politiske arbeiderbevegelse i disse to landene.

Landsorganisasjonens skole Sørmarka

Styret

Thor Andreassen, formann, Alf Frotjold, Birger Breivik, Harry Jørgensen, Arild Kalvik, Thorvald Karlsen, Gunnar Torp, John Stene, Kjell Edvard Fixdal, personalets representant.

Varamenn:

Georg Lieungh for Frotjold, Knut Lier for Breivik, Evy Buverud Pedersen, Knut Westgård, Arne Løken, Edgar Eliassen, Wi-beke Slettvoll, personalets representant.

Formannen gikk over i ny stilling i mai 1980, og Svein-Erik Oxholm overtok som formann.

Styret har holdt 3 møter og har behandlet 26 saker.

Personalet

Roger Jensen ble tilsatt som bestyrer i barnehagen fra 1. august 1980. Roger Engebak har overtatt stilling i AOFs Personal- og Ledersenter og har 2 års permisjon fra september måned.

Thor-Egil Gruer har 40 prosent permisjon for å arbeide som lærer i Bedriftsøkonomisk Institutt.

Avdeling A – Ombygging/oppussing

Styret valgte i mars en byggekomité med Harry Jørgensen som formann og med Knut Endreson, Thor-Egil Gruer, Tore Johansen og Birger Breivik som medlemmer. Leif Skiaker, NKL, ble engasjert som arkitekt. Byggmester Per-Erik Østlie har utført ombyggingarbeidet for kiosken.

Kunstfond

Som innstillende komité til eierstyret oppnente AOF, forretningsutvalget, følgende utvalg: Liv Buck, Gunnar Gregersen, Georg Lieungh, skolens bestyrer og en representant fra personalklubben.

Det ble opprettet et kunstfond med avsatte midler og gaver på til sammen 295 000 kroner.

Wenche Gulbransen har fått i oppdrag å utsmykke oppgangen til spisesalen. Arbeidet skal være ferdig høsten 1981.

De 28 bildene fra grafikkonkurransen i Aktuell Kunst er innkjøpt.

Reglement for skolen

Styret har — etter forslag fra Rådgivende utvalg — vedtatt nytt reglement/samværsregler for skolen.

Barnehagen

Det har vært 21 kursbarn i 1980, fordelt på 28 uker. Det har vært 5 dagsbesøk av kursbarn, på til sammen 8 dager.

Grunnet misforståelser om hvorvidt Ski kommune ville opprettholde sin støtte til barnehagen eller ikke, har det fra august vært store problemer med å få faste barn til barnehagen. Barnehagen tilbød plasser både til Oslo og Enebakk kommuner uten at det førte til resultater. For året 1981 påregnes kommunal støtte fra Ski kommune som tidligere.

Barnehagen har i løpet av året gjort flere tiltak for å få tilbudet bedre kjent blant skolens potensielle elever.

Rådgivende utvalg for Sørmarka

Utvalget har bestått av:

Ragnar Røberg Larsen, formann, Jakob Grava, Einar Sigurd Birkeland, Nils Totland, Olav Boye, Arne Kokkvoll, Georg Lieungh, Birger Breivik.

Lærerne og andre har vært invitert under behandlingen av spesielle saker.

Utvalget har hatt 4 møter og har bl. a. behandlet følgende saker:

Formålsparagrafen for LO-skolen.

Framtidig LO-skole,

målgrupper, innhold, kurslengde, arbeidsmetoder.

Ekstra trinn I i 1981.

Vurdering av forkursene.

Biblioteket — arbeidstida for bibliotekaren.

Biblioteket

Biblioteket besøkes flittig, og utlånet av bøker er jevnt bra. For noen måneder ligger utlånstallene betraktelig over fjorårets, i andre måneder noe lavere. Totalt sett kommer vi ut med en liten økning i forhold til de to foregående år. Samlet utlån i 1980 er 2058 bøker.

Bibliotekets handboksamling/referansesamling er blitt noe foreddet, men en bedret økonomi dette året har satt oss i stand til å anskaffe en del av de nye, store oppslagsverkene.

LO-skolen

Det er kjørt 3 trinn med 74 elever og ett trinn II med 25 elever. Følgende forbund har hatt elever på LO-skolen:

	Trinn I	Trinn II
Norsk Arbeidsmandsforbund	3	0
Norges Befalsforbund	1	1
Bekledningsarbeiderforbundet	3	2
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	6	0
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund	2	1
Norsk Fengselstjenestemannsforbund	0	1
Norsk Grafisk Forbund	1	2
Handel og Kontor i Norge	3	0
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	2
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	12	4

Norsk Jernbaneforbund	1	1
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	3
Norsk Kommuneforbund	10	3
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbund	5	0
Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	2	0
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	3	1
Norsk Postforbund	2	0
Den norske Postorganisasjon	1	0
Norsk Sjømannsforbund	4	0
Norsk Tele Tjeneste Forbund	1	1
Norsk Tjenestemannslag	1	2
Norsk Transportarbeiderforbund	4	1
Norsk Treindustriarbeiderforbund	1	0
	74	25

Studieturen på trinn II var denne gang lagt til Horten. Både lærere og elever var fornøyd med opplegget.

Etter forslag fra Rådgivende utvalg har Forretningsutvalget vedtatt at ektefelle/samboende til elever på LO-skolens trinn I får anledning til å besøke skolen en weekend under oppholdet.

LANDSORGANISASJONENS SKOLE SØRMARKA

	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Antall personer som har besøkt skolen	6 176	7 149	6 644	7 140	7 777	8 687	8 360	7 120	7 712
Dagsbesøk	1 646	2 598	2 320	2 770	3 270	3 656	3 592	2 338	2 079
Elever	4 530	4 551	4 324	4 370	4 507	5 031	4 768	4 782	5 633
Persondøgn	22 129	24 856	25 339	23 622	24 310	25 439	25 667	24 744	27 397
Gjennomsnittsbetlegg 43 uker á 7 døgn	ca. 70 p 64%	ca. 83 p 64%	ca. 84 p 65%	ca. 78 p 61%	ca. 81 p 63%	ca. 84 p 65%	ca. 85 p 66%	ca. 83 p 64%	ca. 91 p 72%
Belegget fordelte seg slik:									
Dagsbesøk	41	75	65	77	69	97	90	79	85
Korte kurs 1—4 dager	78	70	66	69	67	83	92	77	92
Lange kurs 5 dager eller mer	104	105	110	110	126	124	120	103	133
Avlyste kurs									
Tap av persondøgn	1 841	2 663	3 558	4 375	4 250	3 834	2 484	3 864	2 665
Tap av persondøgn etter leie av pkt. 3—4		630	2 369	3 276	2 775	1 939	1 504	1 700	2 514

Arbeiderbevegelsens folkehøgskole, Ringsaker

Sammensetning av eierstyret og undervisningsstyret:

Eierstyret: Svein-Erik Oxholm, formann, Knut Aagesen, sekretær, Georg Lieungh, Roar Løver, Jostein Rugsveen, Anne Myhre, Per Dagfinn Wolden, Aage Søgård og Kristian Haugen jr.

Undervisningsstyret: Georg Lieungh, formann, Knut Aagesen, sekretær, Anne Myhre, Børge Ekrem og Kari Åsta Trulsrud.

Skolen har følgende hovedgrupper: Journalistikk, forming, organisasjons- og samfunnsstudier og sosiale emner.

10–14 timer pr. uke er avsatt til undervisning i hovedgruppefagene.

I skoleåret 1980/81 har skolen disse valgfagene: Historie, litteratur, nedrustningsspørsmål, engelsk, ideologi, organisasjonskunnskap, U-landsproblemer, musikk, teater, forming i ulike materialer. Gymnastikk er obligatorisk fag.

En del av det faglige arbeidet foregår i temagrupper. Gruppene organiseres ut fra en drøfting om hva elever og lærere ser det som viktig å fordype seg i. Arbeidet i temagruppene pågår over et tidsrom av 6–8 uker.

Skolen har også i 1980 hatt et nært samarbeid med bedrifter og institusjoner i lokalsamfunnet, og har nyttet disse i samband med samfunnsorienterte emner og fag. Skolen har også i 1980 drevet barnehage.

Skolens markedsføringsarbeid drives på samme måte som tidligere, bl. a. gjennom AOFs kursvirksomhet og fagforbundenes fagblader.

Skoleåret 1980/81 har skolen tatt opp 66 elever. 200 søkte om plass. Elevenes gjennomsnittsalder er 21 år.

Skolen har 21 tilsatte, hvorav 11 lærere fordelt på faste poster og timelærerstillinger. Knut Aagesen er skolens rektor.

Opplysnings- og utviklingsfondet LO/N.A.F.

Som medlemmer av LO/N.A.F.s Fondsstyre har i 1980 fungert:

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Tor Halvorsen, Ole Knapp og Egil Ahlsen.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Carsten Schioldborg, Lars Chr. Berge og Asbjørn Lien.

Tor Halvorsen har vært Fondsstyrets formann.

Innbetaling av midler til Opplysnings- og utviklingsfondet og

Fondsstyrets disponeringer ifølge reviderte regnskaper:

Totalt innbetalt på den private sektor i 1980 fra Rikstrygdeverket (fratrukket RTVs godtgjørelse for administrasjonen i henhold til avtale),		55 416 075
Fondsstyret har hatt følgende bevilgninger i 1980:		
AKAN	500 000	
Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	1 774 822	2 274 822
		<hr/>
		53 141 253

Fagforeningskvinnenes studiefond.

Fagforeningskvinnenes studiefond har som formål å yte stipend til kvinnelige medlemmer av Landsorganisasjonen i Norge, som dyktiggjør seg for arbeid i organisasjonen eller som trenger omskolering fra ett yrke til et annet.

Styret har i 1980 bestått av følgende: Harriet Andreassen, formann, Else Ørbæk, styremedlem, Evy Buverud Pedersen, sekretær. Styret har i 1980 holdt tre møter, 13. mai, 4. juli og 12. november.

Det er utbetalt fire stipend med til sammen kr. 4064.— i løpet av året, og disse er:

Hedmark Arbeiderpartis kvinneutvalg, avvikling av Landskvinnekonferansen 1980, kr. 1350.—.

LOs distriktskontor Kristiansand, til dekning av møte mellom LOs utvalg for familiepolitikk — likestilling — likeverd, i Aust-Agder og våre medlemmer av de kommunale likestillingsutvalg i fylket, kr. 454.—.

Rogaland Arbeiderkvinnelag og Rogaland Arbeiderparti til dekning av fagorganisertes deltakelse på konferansen «Kvinner i politikk og samfunn», Karmøy, kr. 900.—.

LOs utvalg for familiepolitikk — likestilling — likeverd, i Østfold, til dekning av utvalgets konferanse «Hva skjedde i barneåret — Hva nå», Sarpsborg, kr. 1360.—.

FAGFORENINGSKVINNENES STUDIEFOND

Balanse pr. 31. desember 1980

Eiendeler:		Egenkapital:		
Bankinnskudd, konto		Kapital		
9001.63.18018		1. januar 1980	19 419,75	
i Landsbanken A/S	<u>16 649,38</u>	Underskudd 1980	<u>2 770,37</u>	<u>16 649,38</u>

Resultatregnskap for 1980

Utgifter:		Inntekter:		
Utbetalte stipend 1980	<u>4 064,00</u>	Bankrenter 1980	1 293,63	
		Underskudd 1980	<u>2 770,37</u>	<u>4 064,00</u>

Oslo, 31. desember 1980

Oslo, 19. januar 1981

Regnskapet er revidert.
Oslo, den 20. januar 1981.

Arne G. Strangel
Statsautorisert revisor

Nordisk radio og fjernsyn via satellitt (Nordsat)

I beretningen for 1977 (side 121 og 122), er gjengitt en uttalelse som LO den gang ga til Nordisk Ministerråd i samband med det utredningsarbeid som pågikk om et nordisk radio- og fjernsyns-samarbeid. På grunnlag av det videre arbeid med denne saken avga LO en ny uttalelse i 1980 — til Nordisk Ministerråd.

Vi gjengir uttalelsen i sin helhet:

«Landsorganisasjonen i Norge har ved behandlingen av spørsmålet om et nordisk TV- og radiosamarbeid gjennom satellitt-prosjektet «Nordsat» lagt vekt på de momenter som er av særlig interesse for fagbevegelsen og dens medlemmer.

Landsorganisasjonen i Norge ønsker å stille klare betingelser som må oppfylles dersom de enkelte lands parlamentariske forsamlinger og Nordisk Råd — gjør vedtak om å realisere «Nordsat»-prosjektet.

Hovedpunktene i disse betingelsene er:

1. Nordsat-prosjektet må betraktes ut fra en samlet kultur- og mediapolitisk vurdering.
2. Det sies et klart nei til reklame.

3. Alle lands kringkastingsselskaper må gjennom en viss samordning ha som hovedsiktemål å bidra til det best mulige, og mest allsidige programtilbud samlet sett. Et overordnet siktemål med en slik samordning må være at innslaget av programmer produsert utenom Norden, ikke skal øke som følge av Nordsat alene.
4. Den ledige sendetid som slik samordning medfører for de nasjonale selskaper, må primært fylles med egenproduksjoner. Det må derfor nasjonalt garanteres en økt tilføring av ressurser for å oppnå en slik målsetting.
5. Det må tas vesentlig hensyn til kringkastingsselskapenes frie stilling. Den praktiske gjennomføring og drift av prosjektet må oppfylle de målsettinger som er trukket opp i hovedrapporten — og driften må utformes slik at den demokratiske, statlige kontroll med kringkasting fortsatt beholdes. En slik kontroll kan motvirke tendenser til privatisering av kringkastingsmonopoler.
6. Et begrenset programpolitisk samarbeid må gjennom forhandlinger gjøres enklest mulig. Kostnadene til slik samordning må administrativt holdes på et meget lavt nivå, dog uten at hensikten blir skadelidende.
7. Dersom skadevirkninger på det samlede kulturtilbud, eller på kulturtilbudet i nærmiljøet skulle oppstå som en følge av Nordsat, må det på forhånd være vurdert og slått fast forpliktelser til å møte disse virkningene. Dette kan bl. a. skje ved å tilføre økte ressurser til andre kulturaktiviteter sentralt og lokalt. LO ser det for øvrig som selvsagt at stigningstakten i bevilgningene til andre kulturformål opprettholdes eller økes.
8. Det bør tas vesentlig hensyn til de økonomiske aspektene ved prosjektet.
9. Det bør tas hensyn til de industripolitiske sider ved prosjektet.
10. Det bør legges vekt på å opprettholde televerkenes selvstendige og sentrale stilling på den tekniske siden. En endring i televerkenes rolle vil endre vesentlig på de grunnleggende premisser for å gjennomføre prosjektet.
11. Det må garanteres en klar opphavsrett til åndsverk for både fast tilsatte og ikke tilsatte medarbeidere. Godtgjøring i tråd med denne opphavsretten må bli gjenstand for forhandlinger mellom selskapene og rettighetshaverne organisasjoner innenfor rammen av de alminnelige arbeidsrettslige prinsipper i de enkelte land. For å unngå

forskjellsbehandling må disse prinsipper på dette området søkes samordnet for hele Norden, eventuelt med spesielle regler.

12. Det må gis en arbeidsrettslig garanti for de ulike medarbeidergruppers klare streikerett og de samme gruppers rett til sympatiaksjoner med kolleger i andre nordiske land.
13. Finansiering og drift av Nordsat må holdes adskilt fra de enkelte kringkastingsselskapers tradisjonelle budsjetter, slik at det enkelt lar seg kontrollere hva Nordsat i virkeligheten koster, og slik at Nordsat ikke motvirker en naturlig utvikling av de nåværende budsjetter.

NÆRMERE PRESISERING AV LOS VURDERINGER

Generelt

Landsorganisasjonen i Norge ser spørsmålet om et nordisk radio- og TV-samarbeid via satellitt i forhold til vårt ønske om et utvidet, nordisk kulturpolitisk samarbeid, som bidrar til en bedre språkforståelse, et rikere mellommenneskelig fellesskap og en berikelse av kulturlivet i de enkelte land og innen de enkelte etniske og språklige gruppene i Norden.

Videre vil vi anse det som viktig at en gjennomføring av dette prosjektet kan bidra til å føre videre en kulturpolitikk der kunst og kultur er integrert i den alminnelige utviklingen, og en del av menneskenes miljø. Forretningmessige interesser må ikke få anledning til å utnytte kulturen. Prosjektet må vurderes ut i fra fagbevegelsens klare ønske om å opprettholde en fri og uavhengig kringkasting uten reklame i Norge.

Spørsmålet om full sysselsetting er en av de sentrale oppgavene for fagbevegelsen, og prosjektet må således vurderes både industripolitisk og i sysselsettingspolitisk sammenheng.

Kultur og mediapolitiske synspunkter

I uttalelsen om statssekretærgruppens første rapport, uttalte LO at man var positivt innstilt til prosjektet, bl. a. i forhold til den betydning en spredning av TV via satellitt ville ha for utkantområdenes muligheter til å få et flerkanalt tilbud. Videre understreket LO at dette ville gjøre mottakerforholdene like for alle grupper, og det ville være en fordel for minoritetsgruppene i Norden. Det ble videre bemerket at man ikke kunne se noen radikale endringer i form av utvidelse av sendetiden ved den løsning som var foreslått, og at faren for såkalt «slalåmkjøring» mellom kanalene måtte kunne ordnes via koordinering mellom radioselskapene.

LO mener at prosjektet bør vurderes ut fra de kulturpolitiske og mediapolitiske konsekvenser prosjektet vil ha. Dels i forhold til ønsket om å styrke det nordiske kulturelle samarbeidet, men også ut fra nasjonale konsekvenser på disse områdene. LO vil understreke at norsk kulturpolitikk gjennom en rekke år har hatt et sterkt ønske om egenaktivitet på det lokale plan. Etter som Nordsat kan komme til å bety en konkurrent til denne egenaktivitet, vil LO se det som viktig at man parallelt med dette prosjekt satser mer på tiltak som kan styrke denne egenaktiviteten.

Integritet

De nordiske land bør gjennom et innbyrdes radio- og TV-samarbeid forsøke å gjøre innsatser som det enkelte land ikke har muligheter til. Publikum bør gjennom det nordiske samarbeidet gis tilgang til et mer mangesidig og omfattende programtilbud, enn det som er mulig nasjonalt.

Et utvidet radio- og TV-samarbeid bør skje med utgangspunkt i den rolle radio og TV har i den nasjonale kulturpolitikken. Det er av vesentlig betydning at de enkelte lands kringkastingsselskaper bevarer sin integritet, og at programproduksjonen er underlagt de samme regler som i dag med hensyn til ansvar og programregler.

Samordning

Vi er enig i utredningens konklusjon om at kringkastingsselskapene bør kunne samordne innkjøpene og sendingen av program i de kategorier der det forekommer en overlappning i utsendelsene i dag. Dette vil kunne redusere risikoen for en dominans i det samlede programtilbudet av ikke-nordiske program, som domineres av serier og kriminalprogram.

Vi vil imidlertid understreke at en nordisk programkoordinering eventuelt må organiseres på en slik måte at den ikke legger beslag på administrative ressurser i et slikt omfang at det ikke blir rom for en vesentlig utvidet egenproduksjon i hvert enkelt land.

En slik samordning av innkjøps- og utsendelsespolitikken vil også gjøre det mulig å frigjøre tid på de nasjonale kanalene til andre typer av program — bl. a. en utvidelse av egenproduksjonen. Både av denne og av grunner nevnt nedenfor, er det derfor ønskelig med økte ressurser til egenproduksjonen.

Imidlertid er det grunner som taler for at en virkelig effektiv samordning først kan skje når den såkalte «overgangsperioden» (perioden fram til det tidspunkt hvor de aller fleste kan ta imot satellitt-sendinger) er over. I denne perioden, og muligens også utover denne, vil det være nødvendig å opprettholde det eksisterende jordnett. For at programtilbudet til de som tar imot programmer via dette ikke skal bli dårligere enn for de øvrige, er de nasjonale selskaper fortsatt nødt til å kjøpe og sende ut utenlandsproduserte programmer i noenlunde samme takt som i dag.

Etter som slike nasjonalt innkjøpte programmer også går ut over satellitten, vil seer- og lytterskaren bli atskillig større enn den er nasjonalt, og man må regne med økte kostnader til programinnkjøp. De enkelte nasjonale selskaper vil, så lenge de må kjøpe inn utenlandsproduserte programmer i samme mengde som i dag, bli påført disse økte innkjøpskostnader.

LO ser det som vesentlig at disse økte kostnader ikke blir tatt fra budsjettposter som berører egenproduksjonen.

LO vil på grunn av disse komplikasjonene i overgangsperioden se det som viktig at man på fellesnordisk grunnlag gjennom forhandlinger med rettighets-haverne søker å oppnå en samlet pris pr. program som skal dekke utsendinger som gir alle muligheter til å se programmet, enten de kan ta imot satellitt-sendinger eller er avhengig av jordnettet.

Dersom en slik løsning er mulig, vil det innenfor kjøpsavtalens rammer kanskje være mulig å la ett lands satellittsending samtidig, eller på et senere tidspunkt, gå ut også over jordnettet.

Overgangsperiodens problemer på dette felt vil i tilfelle en slik mulighet, være vesentlig redusert.

En samordning av innkjøp vil videre gi større rom til en diskusjon om utformingen av programpolitikken. En mulighet er å benytte den frigjorte tid til en større grad av reprisesendinger av nasjonalt produserte program. Gjen-

nom reprisepolitikken kan en derfor i større grad også ta hensyn til små publikumsgrupper.

I utredningens mandat er det spesielt tatt hensyn til at dette skulle være en fordel for innvandrergupper i Norden. I det ovenstående har vi sagt oss enig i dette. Vi vil imidlertid understreke at forutsetningene for et samarbeid på dette området i sterk grad begrenses av at de nordiske lands innvandrergupper til dels har forskjellig hjemland og dermed ulikt språk og bakgrunn.

Teksting

Et annet av hovedmålene ved utredningen har vært å øke språkforståelsen. Utredningen hevder at språkforståelsen mellom dansk, norsk og svensk er så god at det ikke er nødvendig å tekste på mer enn senderlandets språk.

Landsorganisasjonen er noe i tvil om dette er riktig. Vi tror det vil være behov for å foreta en teksting også mellom disse tre nordiske språkene. Det er en praksissom til dels i dag følges av NRK.

Opphavsrett

Sendingsretten til programmene skal reguleres gjennom en avtale med rettighetshaverne og med en godtgjøring for den utvidede sendingsretten gjennom et prosentuell tillegg på den godtgjøring som i dag utgår for originalsendinger og reprisesendinger.

Landsorganisasjonen vil understreke betydningen av at slike forhold blir avtalt mellom rettighetshavernes organisasjoner og radioselskapene. Dette må også gjelde de faste medarbeiderne og avtalene må på ingen måte begrense de kampmulighetene disse gruppene har i dagens nasjonale systemer.

Kulturvern

Myetyder på at et økt nordisk radio- og TV-samarbeid vil kunne framstå som et kulturelt vern overfor mer omfattende press på vår kulturelle identitet utenfra. Dette forutsetter imidlertid at man finner fram til en samordning mellom radioselskapene som gjør at en får et programtilbud i tråd med ønsket om å styrke den kulturelle egenarten i de nordiske land.

Et slikt kulturvern vil LO anse som viktig for å motvirke for sterk påvirkning fra de programtilbud nordiske seere vil få fra utenlandske satellitter eksempelvis i Mellom-Europa. I denne sammenheng mener LO at det også i vurderingen av Nordsat må legges vekt på en mest mulig rettferdighet i programtilbud for Nordens innbyggere, uansett hvor de bor. Som eksempel kan nevnes at store deler av Sør-Norge vil bli dekket av slike utenlandske satellitter, mens Vest- og Nord-Norge ikke vil kunne ta imot slike sendinger i særlig grad.

Reklame

Landsorganisasjonen i Norge vil ikke under noen omstendighet akseptere noen endring i det offisielle norske standpunkt til reklame i fjernsyn og radio. Finsk og islandsk reklame må derfor skjermes fra øvrige Norden.

LO viser til de forsøk som har vært gjort i Sverige med bruk av dekodere i de fjernsynsapparater som skal ta imot reklame.

«Statens delegation för rymdverksamhet» har beskrevet en metode som forutsetter at finske TV-mottakere forsynes med slike dekodere, til en pris på ca. 100 sv. kroner pr. enhet.

Dersom denne løsning viser seg tilfredsstillende, mener LO at problemene omkring reklame skulle være løst. Det er LOs oppfatning at prinsippet om at de som vil ta imot reklame skal betale for dette, er et riktig prinsipp. Det kan ikke være slik at de som ønsker å skjermes mot reklame skal betale for dette.

Kulturaktiviteter

Påstandene om at økt TV-tilbud vil redusere engasjementet i øvrige kulturaktiviteter er det vanskelig å ha noen sikker formening om. Dersom en slik reduksjon skulle oppstå, har LO i et avsnitt foran pekt på nødvendigheten av økte ressurser til slik annen aktivitet. LO finner det imidlertid vanskelig å påvise at noen slik reduksjon virkelig skulle oppstå, særlig tatt i betraktning av at man her snakker om en introduksjonsperiode på mellom 15—20 år. Det vil derfor, på det nåværende tidspunkt, være helt umulig å si hvilke kulturelle eller sosiale effekter et slikt prosjekt vil ha. En rekke andre faktorer kommer til å forandres i løpet av denne perioden, og det vil være umulig å påvise hvilken faktor som gir avgjørende utslag når det gjelder den kulturelle aktivitet. Den introduksjonsperioden som er antydnet i utredningen er omtrent av samme varighetsom det vi til nå har hatt TV i Norge.

Vi vil imidlertid understreke faren for at en radikal utvidelse av TV-tilbudet overfor Færøyene, Grønland, kan bety et sterkt press på den lokale kulturen på disse stedene. En av forutsetningene for å øke mulighetene for å motta TV-programmer på disse stedene vil være at man samtidig sørger for at de selv får anledning til å produsere TV-program.

Kunstnerne

Spørsmålet om i hvilken grad kunstnerne vil miste en del av det arbeidet de i dag har i tilknytning til TV, er tatt opp i utredningen. Vi er i denne sammenheng enig i de synspunkter som kommer til uttrykk om at kulturarbeiderne i de nordiske land på denne måten får anledning til å opptre overfor et langt større publikum.

Nasjonal kringkastingspolitikk

Vi har tidligere understreket at spørsmålet om en nordisk TV-satellitt må ses i sammenheng med utformingen av en nasjonal kultur- og mediapolitikk. LO er av den oppfatning at et framtidig nordisk samarbeid gjennom Nordsat i k k e må få den virkning at staten ikke lenger skal ha monopol på kringkasting. Riktignok vil et nordisk samarbeid endre noe på situasjonen for de enkelte selskaper — bl. a. programmessig — men slike endringer må heller ikke føre til at man unnlater å produsere programmer for eget land som det primære.

Dersom Nordsat imidlertid fører til den forandring at det blir mulig å utbygge lokalkringkastingen (bl. a. gjennom framtidig ledig jordnett) er dette positivt. Imidlertid må ikke Nordsat-planene redusere de norske planer for en fortsatt utbygging av jordnettet.

LO vil også peke på at valg av overføringsmetode til/fra satellitten vil få virkninger for mulighetene av økt lokalkringkasting. Dersom digitalsystemet innføres som overføringsalternativ, vil dette kunne gi et atskillig større antall radiolinjer i satellittsystemet, noe som bl. a. kan brukes til å kringkaste lokale radiosendinger over hele landet. Mennesker som har flyttet til andre deler av landet, vil dermed kunne få en mulighet til å lytte til hjemdistriktets lokalprogram — en mulighet man ikke i særlig grad har i dag.

Det er videre LOs oppfatning at dersom det gjøres vedtak om å realisere Nordsat, vil et gjennomført programopplegg som gir et allsidig tilbud muligens kunne redusere et eventuelt framtidig behov for private kabelselskaper. En utvikling av private kabelselskaper i Norge vil ikke være ønskelig.

Ytringsfriheten

Det har i debatten vært uttrykt uro om ytringsfriheten i tilknytning til Nordsat. Utredningen vurderer risikoen for dette som meget liten. Den begrunner

dette med at man allerede i dag har en omfattende gruppe som allerede ser to eller flere kanaler, hvorav en eller flere er fra nabolandene. Det synes ikke som om dette har medført noen endringer i radioselskapenes programvirksomhet i den betydning at visse programtyper ikke forekommer, eller at visse emneområder ikke tas opp. F. eks. synes det ikke som om Sveriges Radio har latt seg påvirke av det faktum at ca. 1 million nordmenn har anledning til å se deres programmer. Det samme gjelder i forholdet mellom Danmark og Sverige.

Spørsmålet om ytringsfriheten bør derfor mer ses i lys av at en nordisk programspredning vil føre til at publikum i de ulike land får tilgang til program som er gjort ut i fra forhold og andre programregler enn de nasjonale. Med andre ord vil dette for publikum innebære en utvidelse av ytringsfriheten.

Økonomiske aspekter

De økonomiske aspektene ved prosjektet bør vurderes sammen med industripolitiske og sysselsettingspolitiske aspekter.

Utredningen gir en beskrivelse av hvordan hjemmeelektronikkmarkedet i Norden fungerer. Den viser at dette prosjektet bør realiseres under forutsetning av at det tas industripolitiske hensyn ved innkjøp av et satellittsystem.

I hvilken grad en bør ta slike hensyn kan først avgjøres når den arbeidsgruppe som er oppnevnt av de nordiske industriministrene har vurdert nordisk industris muligheter og interesser i forhold til et eventuelt satellittsystem.

Det vil trolig i samband med den endelige beslutning om Nordsat bli nødvendig å ta opp de industripolitiske spørsmål som et særskilt punkt i forhandlingene mellom regjeringene. Som et resultat av disse forhandlingene kan det så utformes direktiv om hvordan innkjøpene skal gjennomføres.

Enkelte har hevdet at innføring av en slik ny teknologi vil føre til et økt kjøpepress. Etter utredningens mening er det ikke sannsynlig at husholdningenes innkjøp av mottakerutrustning vil medføre noen påtakelig økning i det private forbruket. Det vil snarere skje en vurdering av forbruket fra andre deler av fritidssektoren over i investering av utrustning på dette området.

Av det totale markedsvolumet for mottakerapparater beregnes bare ¼ å gå til produksjonsleddet, dvs. industrien.

I hvilken utstrekning dette vil komme nordisk industri til gode vil være avhengig av at nordisk industri er konkurransekraftig. Antar man at nordisk industris markedsandeler skulle bli uforandret, vil en kunne regne med at ca. 25 prosent vil være import (200—500 mill. D. kroner pr. år).

LO ser ikke bort fra at tidsaspektet for å gjennomføre systemet kan spille en rolle når det gjelder industriens muligheter for å konkurrere. Dersom samarbeidet realiseres i midten av 80-årene, skulle Norden trolig bli et av de få områder for programspredning via satellitt til hele befolkningen.

En tidlig start for et nordisk satellittsamarbeid, med derpå følgende engasjement i nordisk industri, kan kanskje medføre et visst forsprang i forhold til utenlandsk industri. Dette gjelder spesielt dersom det nordiske samarbeidet innebærer at nye overføringsmetoder tas i bruk.

For egen del vil norsk LO imidlertid vise til at de økonomiske uttellingene i forbindelse med utvikling, oppskyting og drift av satellitten blir tillagt vesentlig vekt av alle instanser som har behandlet spørsmålet. Det er derfor liten tvil om at de samlede kostnader kan komme til å bli en av de avgjørende faktorer når en eventuell beslutning om realisering tas.

Norsk industri har hittil i svært liten grad engasjert seg i satellitt-teknologi, bl. a. fordi Norge ikke er med i det europeiske satellitt-arbeidet ESA. Det synes imidlertid klart at satellitter vil komme til å spille en økende rolle innenfor kommunikasjonssektoren i årene som kommer, også innenfor fjernsynsområdet hvor flere land arbeider med slike prosjekt.

Det har bare vært to norske bedrifter direkte involvert i NIG-gruppen, men dersom prosjektet realiseres så vil også andre norske bedrifter kunne trekkes inn. Deltakelse fra norsk industri kan bety videreutvikling av eksisterende produkter, samt innsikt i ny teknologi som kan ha effekt på andre områder.

Det kan synes som om en sterk medvirkning fra nordisk industri og ekspertise kan øke kostnadene ved en satellitt. LO mener at det er viktig å tilstrebe en størst mulig nordisk egenutviklet andel, innenfor visse økonomiske rammer. Der dette blir for kostbart, bør man ta sikte på å få indirekte kompensasjon i form av teknologibytte, lisensproduksjon e. l.

Der norsk industri ser ut til å ha størst forutsetning for leveranser er til bakkeutstyret, dvs. sektoren radiolinjer, programsendere, frekvensomformere samt større felles mottakeranlegg. Det er imidlertid vanskelig å kunne anslå hvilke konkrete industripolitiske og sysselsettingsmessige virkninger man vil oppnå.

Dette kan eventuelt skje ved at de nordiske televerkene i størst mulig utstrekning står for utbygging, drift og vedlikehold av fellesantenneanlegg og annet mottakerutstyr på bakken. Dersom denne siden av utbyggingen overlates til private interesser, kan en risikere at tilbudet til folk i utkantstrøkene vil bli vesentlig dårligere enn i sentrale strøk av landet.

Sluttord

Internasjonale kommunikasjonssystemer reiser utfordringer nasjonalt og internasjonalt, bl. a. når det gjelder styringsformer. NORDSAT er viktig når det gjelder å klarlegge praktiske muligheter for å utvikle internasjonale mediesystemer som *værken* er basert på sentralisert byråkratisk kontroll uten demokratisk underlag, eller på kommersielle reklame- og konserninteresser.

NORDSAT representerer her en alternativ modell som kan være av betydning for en videre demokratisk medieutvikling i de nordiske land selv, og i arbeidet med den framtidige utvikling av nye internasjonale mediesystemer.»

5. Internasjonalt arbeid — Utenrikspolitik

Hovedvekt er i 1980 fortsatt lagt på det utenriksøkonomiske arbeid gjennom de internasjonale faglige organisasjoner (NFS, DEFS, FFI, TUAC, EFTAs konsultative komité) og overfor Regjeringen. Det faglige u-hjelpsarbeid er vesentlig utvidet med iverksettelsen av rammeavtalen LO—NORAD (20 mill. kroner til disposisjon for 3 år). Solidaritetsarbeidet gjennom AIS, i samarbeid med Norsk Folkehjelp, har også ekspandert. Avspenningskontakten med fagorganisasjonene i Øst-Europa har fortsatt, særlig med Ungarn, men kontakten med sovjetisk LO har som følge av Afghanistan-invasjonen vært utsatt. Polen-situasjonen har engasjert LO i betydelig grad, likeså Midt-Østenforholdet Israel, PLO, Egypt. Arbeid med nedrustningsspørsmålet er fulgt opp i forhold til NFS og FFI.

Viktigste sak er fortsatt den negative internasjonale økonomiske utvikling. De mange henvendelser og policy-opplegg som er gjort gjennom og av de internasjonale faglige organisasjoner og til regjeringene har egentlig ikke gitt omfattende resultat.

Regjeringenes økonomiske politikk forble i 1980 passiv, med klart unntak for den norske. Industriledelsens aktivitet og investeringer har ikke økt, men det gjør prisene. Fagbevegelsens aktivitet har aldri vært mer omfattende, men gjennomslag er ikke kommet. Prognosene er alvorlige: 30 millioner arbeidsledige i OECD-området i 1981—82.

Den internasjonale situasjon generelt volder bekymring. Landsorganisasjonens fredsarbeid øst-vest og vis-à-vis utviklingsland er aktivt. Imidlertid har spennings- og våpenutviklingen ført til at LO i sterkere grad har engasjert seg i sikkerhetspolitikken og i nedrustningsarbeidet, i Norge, overfor Regjeringen og gjennom de internasjonale organisasjoner, særlig NFS og FFI.

Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)

NFS er fortsatt viktigste organ internasjonalt for LO for ko-ordinering, felles virke i de øvrige internasjonale organisasjoner og samråd om lønnsforhandlinger. NFS har i 1980 prioritert arbeidet overfor nordiske mellomstatlige organer. LO-Norge har krevd at NFS' sekretariat legger større vekt på aksjon og oppfølging enn på utredninger.

I 1980 har Thomas Nielsen, LO-Danmark, trukket seg som nestformann og Knud Christensen, nestformann i LO-Danmark, har trådt inn i hans sted. Oso Laakso, TOC-Finland, er formann og Lennart Forseback er generalsekretær. Islands funksjonærorganisasjon, Bandalag Starfsmanna Rikis og Bæeja (BSRB) er godkjent som nytt medlem i 1980. I styret møter fra LO Tor Halvorsen. Svein-Erik Oxholm og Kaare Sandegren.

I sekretariatet i Stockholm har det vært visse skiftninger. NFS har hatt 4 styremøter i 1980: 8. februar i København, 25. april i Esbo-Finland, 21. august på Gotland, 9. desember i Oslo.

NFS har følgende hovedkomitéer og referansegrupper:

Det økonomisk-politiske utvalg: Formann Thomas Nielsen (Knud Christensen), LO-Danmark. Arbeidsmarkedsutvalget: Formann Oso Laakso, TOC-Finland. Arbeidsmiljø- og medbestemmelsesutvalget: Formann Gunnar Nilsson, LO-Sverige.

Utvalget for Multinasjonale Selskaper er omformet til referansegruppe.

Det samme gjelder utvalget for sosiale og familiepolitiske spørsmål.

Dessuten finnes det referansegruppe for Sør-Afrika og referansegruppe for informasjonsspørsmål.

I forhold til Nordisk Ministerråd har en viss misnøye med kontakten utviklet seg. Det er liten respons hos nordiske regjeringer på forslagene fra NFS på det industripolitiske og energipolitiske området. Det er ikke respons fra ministrene i Nordisk Ministerråd om representasjon fra fagbevegelsen i Den nordiske investeringsbank eller Industrifondet. Etter møter med samarbeidsministre og industriministre er det oppfatningen i NFS at kontakten med de sosialdemokratiske partier og deres regjeringsrepresentanter må økes. En felles faglig og sosialdemokratisk gruppe tenkes skapt i forhold til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

En omfattende utredning om det nordiske mellomstatlige samarbeid er utført i NFS. Krav til det nordiske mellomstatlige

samarbeid er utarbeidet, bl. a. vedrørende prioriteringer. Et debattskrift er utarbeidet.

NFS var representert ved Nordisk Råds 28. sesjon i Reykjavik, NFS' oppfatninger ble framført:

«Nordens Fackliga Samorganisation, NFS, har framhållt betydelsen av ett aktivt nordiskt samarbeide på det økonomisk-politiske området. Regeringarna i de nordiske länderna måste söka samordna sin økonomiska politik i en strategi för full sysselsättning och økonomisk tillväxt. Detta innebär också ett ansvar för de nordiske regeringarna att i internationella organ söka förmå de ledande industriländerna att ansluta sig till en samordnad politik som främjar dessa mål.

Nordiska rådets 28:e session i Reykjavik är enligt NFS' mening ett viktigt steg i behandlingen av de økonomiske samarbeidsfrågorna. Nordiska ministerrådet rapport «Nordiskt økonomisk-politiskt samarbeide» bör snart följas upp av konkreta initiativ på såväl nordisk som internationell nivå.

De långsiktiga möjligheterna att upprätthålla full sysselsättning i de nordiske länderna är beroende av den industriella strukturens effektivitet och förmåga till anpassning. Enligt NFS' mening föreligger idag betydande outnyttjade möjligheter till industriellt samarbeide mellan de nordiske länderna. Bristen på initiativ, samordning och övergripande planering i det nordiske industripolitiska samarbeidet synes vara det största hindret för en positiv utveckling. Under regeringarnas aktive ledning, och under medverkan från löntagareorganisationernas sida kan och bör offensiva insatser göras som syftar till att underlätta ett utbyggt industriellt samarbeide mellom de nordiske länderna under 80-talet.

NFS kräver att åtgärder vidtas bl. a. på följande områden:

- För att skapa underlag för konkreta industripolitiska insatser på nordiskt plan måste en rad utredningar genomföras. Detta gäller bl.a. branschanalyser på nordiskt plan samt utomnordiske marknadsanalyser för vissa nordiske produkter og produktområden.
- Nordiske industripolitiske handlingsprogram bör utarbetas för vad som kan bedömas vara framtids- og problembanscher.
- En kartläggning bör göras av projekt, vilka lämpar sig för ett bättre utnyttjande av nordiske råvarutillgångar.
- Nordisk industrifond bör ges kraftigt ökade resurser för att främja nordiskt industriellt forsknings- og utvecklingssamarbeide. Företrädare för löntagarorganisationerna bör beredas plats i fondens styrelse.
- En utredning bör skyndsamt tillsättas med oppgift att analysere förutsättningarna för att opprette en organisation vilken vid behov snabbt kan vidta skildre åtgärder för att skapa finansielle og teknologiske alternativ till multinationelle företags oppköp av nordiske företag samt till nordiske företags utomnordiske etableringer.
- För närvarande saknas såväl erforderlige resurser som en lämplig organisation på nordiskt plan för att handha de insatser NFS finner nødvendige på det industripolitiske området. En særskild industripolitisk enhet bör därför inrättas inom Nordiske ministerrådet.

De problem som den nordiske industrin idag møter har ofta ett nära samband med de multinationelle företagens tillväxt og maktkoncentration. Den snabbe teknologiske utvecklingen, særskilt inom data- og elektronikkområdena bidrar også till att skapa omstillingsproblem og svårigheter att oppretthålla sysselsætningen. Löntagarna i de nordiske länderna kommer att ställas inför stora

problem om inte åtgärder snarast vidtas för att bringa utvecklingen under demokratisk kontroll och ett reellt inflytande från löntagarnas sida.

Inom ramen för arbetsmarknadsprogrammet pågår en översyn av 1954 års avtal om en gemensam nordisk arbetsmarknad och ett flertal olika utredningar eller projekt. För att samordna och effektivisera det nordiska arbetsmarknads-samarbetet önskar NFS upprepa kravet om inrättandet av ett särskilt nordiskt arbetsmarknadsinstitut.

NFS konstaterar att arbetsmarknadens parter inte beretts tillfälle att direkt och i tillfredsställande former medverka i den pågående utrednings- och projektverksamheten i anslutning till arbetsmarknads-samarbetet. De bristande kontakterna med den fackliga rörelsen kännetecknar dessvärre också andra områden av det nordiska samarbetet. Det gäller inte minst de ekonomisk-politiska frågorna, vilka är av avgörande betydelse för möjligheterna att återupp-rätta och upprätthålla full sysselsättning.

Den fackliga rörelsen är för sin del beredd att ikläda sig de nya uppgifter och det vidgade ansvar som följer med en direkt medverkan inom sådana områden av det nordiska samarbetet som är av särskilt stor betydelse för löntagarna. Enligt NFS' mening kan nordisk fackföreningsrörelse lämna väsentliga bidrag till en utveckling och fördjupning av det nordiska samarbetet. NFS finner det angeläget och naturligt att arbetsmarknadsparterna bereds reella möjligheter att kontinuerligt och i fasta former medverka i det nordiska samarbetet, även inom Nordiska ministerrådet.

På styremötet i Oslo 9. desember 1980 redegjorde arbetsminister Harriet Andreassen om at 600 000 ledige fryktes i Norden i 1981—82. Dette har understreket behovet for initiativ fra nordiske regjeringer, partier og fagorganisasjoner for internasjonalt økonomisk samarbeid mot arbeidsledighet, et felt som NFS fortsatt har arbeidet mye med i 1980. I Norden er NFSs prioriteringer (styremötet i Visby 21. august 1980), disse: Økonomisk samarbeid, flernasjonale selskaper, arbeidsmarkedssamarbeid, industripolitisk samarbeid, arbeidsmiljø, dataspørsmål.

En policy-utredning om fagbevegelsen og den offentlige sektor er vedtatt. Det samme med en oppfølgingsplan for NFS' data-program.

Bredere konferanser er holdt i 1980 om: «Flernasjonale selskaper» (Finland), «Informasjon og massemedier», «Arbeidstid», «Medbestemmelse».

NFS har i 1979/80 på forsøksbasis igangsatt kurs om internasjonalt arbeid og samarbeid.

Det arbeides med planer for et nordisk faglig institutt. NFS arbeider med styrking av FFI (se FFI-avsnittet).

NFS har i 1980 hatt fellesdrøftinger med britisk LO (TUC) og vesttysk LO (DGB) i København, om arbeidet i FFI, DEFS og TUAC, og om den internasjonale økonomiske situasjon. På et møte med FFIs sekretariat har NFS lagt fram krav om effektivisering av FFI. De nordiske organisasjoner har samrådd seg om utviklingen i Polen (se avsnittet om øst-vest kontakter).

INTERNASJONALT ARBEID OG TEKNOLOGI

Den norske rammeavtalen om datamaskinbaserte systemer samt retningslinjer for Nordisk faglig arbeid med dataspørsmål, vedtatt av Nordens Fackliga Samorganisation i 1979, har skapt stor internasjonal interesse, noe som har ført til utstrakt informasjonsvirksomhet for Internasjonalt og Teknisk kontor. For tiden arbeides det ut mer forpliktende samarbeid mellom Nordens Fackliga Samorganisation og DGB etter de nordiske retningslinjene, sterkere prioritert fra NFS' side i 1981. Landsorganisasjonen har også vært representert i TUACs delegasjon i OECDs seminarer, hvor man har søkt å sikre fagbevegelsens innflytelse på datautviklingen.

Den europeiske faglige Samorganisasjon (DEFS) (Euro-LO)

Hovedarbeidet i DEFS ligger stadig på økonomisk politikk og sysselsetting. Arbeidet gjøres i nær kontakt med Det europeiske faglige Institut (DEFI) i FFI og TUAC. DEFI har sendt ut en ny økonomisk-politisk studie «Et økonomisk-politisk program for full sysselsetting», som har vakt en viss diskusjon blant økonomer i finansministerier og plandepartementer. Euro-LO har gjort en serie henvendelser til EFs europeiske Råd, EFTAs Råd, Europarådet, gjennom medlemsorganisasjonene til regjeringene individuelt og til den europeiske arbeidsgiverorganisasjonen UNICE. Gjennomslag er ikke kommet. Jfr. eget avsnitt.

I Euro-LO er det stor bekymring for den økonomiske nedgangen. Ledighetstallene øker stadig, og de frykter at Europa når opp i over 10 millioner i 1981/82. EF regner offisielt med 7,6 millioner ledige høsten 1980, i Norden 600 000 vinteren 1980/81. Ledighetsøkningen settes i forbindelse med terrorismen, og det tales om fare for det politiske system, demokratiet. Ved årsskiftet planlegger Euro-LO en ny sysselsettingskonferanse våren 1981. Grunnlaget er München-programmet. Hovedspørsmål: Investeringer, inflasjon, arbeidstidsreduksjon, økt u-hjelp, sysselsettingsprosjekter. I Norge må en vente økonomiske virkninger av den internasjonale nedgangen. Eventuelle politiske følger i Europa kan virke negativt også for Norge. Arbeidet i Euro-LO er derfor av fortsatt betydning for LOs medlemmer.

LO har gjort henvendelser til DNA og Regjeringen om initiativ for et regjerings- og partisamarbeid for å motvirke nedgangen.

Det som har vært gjort er verdifullt (plan om en ny konferanse, vesteuropeisk arbeiderbevegelse og forslag om en treparts konferanse), men utilstrekkelig. Sterkere pågang for en samlet målrettet utenriksøkonomisk politikk er også ønskelig i Norge.

Euro-LO har i 1980 vedtatt forslag til retningslinjer for demokratisering av den offentlige sektor, forslag vedrørende informasjons- og konsultasjonsplikt i konserner og flernasjonale selskaper, forslag om skjerpning av kode for EF-selskaper i Sør-Afrika. Miljøprogram og energiprogram utarbeides.

De sentrale komitéer er økonomisk komité og energikomitéen.

Nye medlemmer opptatt i 1980: CMTU (Malta), BSRB (Island).

Et betydelig antall organisasjoner har søkt medlemskap. Viktigste søknadene fra Arbeiderkommisjonene (CCOO) i Spania, som ikke er avvist og behandles videre, CGT-Frankrike, som foreløpig er utsatt, UGTP og Intersindical i Portugal, som er foreløpig utsatt, Türk-Is og DISK i Tyrkia, som behandles videre og FEN-Frankrike, som er avvist. Søknader fra en rekke mindre organisasjoner i Spania er avvist.

Tor Halvorsen er valgt som medlem av presidiet etter Thomas Nielsen, LO-Danmark, Lama (CGIL-Italia) etter Carniti (CISL-It.).

DEFS' KOMITÉ FOR KOLLEKTIVE FORHANDLINGER

Arnulf Leirpoll har fra høsten 1980 vært LOs representant i komitéen.

Komitéen har hatt to møter. Bl.a. har spørsmålet om felles holdning til saker som reises i de enkelte land blitt drøftet. Dette temaet vil også bli tatt opp på senere møter. Både fra de nordiske land og andre er det presisert at disse diskusjonene må skje som konsultasjoner, og ikke kan binde opp de enkelte lands fagforbund i konkrete tariffsaker. Som eksempel kan nevnes at kravet om kortere arbeidstid er reist i en del land som et virkemiddel for å redusere arbeidsledigheten. Fra Nordens side har vi hevdet at dette kravet må reises på bakgrunn av et ønske om sosiale forbedringer for arbeidstakerne og ikke som et arbeidsmarkedstiltak.

DEFS' KVINNEUTVALG

Det har i 1980 vært 2 møter i kvinnekomiteéen og 3 møter i arbeidsutvalget. Evy Buverud Pedersen er LOs representant i komitéen og valgt som komitéens nestformann, og er Nordens representant i arbeidsutvalget.

Komiteén har i 1980 arbeidet med en rekke saker, deriblant oppfølgingen av Handlingsprogrammet for kvinner. Oppfølgingen har i hovedsak skjedd på områdene «kvinneres deltakelse i faglig arbeid» og «kvinnelig sysselsetting». Det har dessuten vært arbeidet med spørsmålet om nattarbeid for kvinner, sett i sammenheng med ILO-konvensjonen om forbud mot nattarbeid for kvinner i industrien. Komiteén har gått igjennom flere av ETUIs rapporter og kommentert disse, sett fra kvinnelige arbeidstakeres synspunkt.

Representanter fra kvinnekomiteén har vært til stede på en lang rekke større møter og konferanser, arrangert av faglige organisasjoner, EF-kommisjonen og andre. Det er dessuten tatt opp arbeid med å etablere en nærmere kontakt med Europaparlamentets kvinneutvalg.

DEFS' kvinnekomité har fått plass som observatør i DEFS' styre, og er representert i 3 av organisasjonens komitéer. I styret møter komitéens formann, Elske ter Veld (FNV), Nederland, med Evy Buverud Pedersen som vararepresentant. Elske ter Veld er dessuten komitéens representant i DEFS-komiteén som arbeider med arbeidsvilkårsspørsmål. Marina Hoonart (FGTB), Belgia, er komitéens representant i DEFS-komiteén som arbeider med skolingsspørsmål. Evy Buverud Pedersen er komitéens representant i DEFS-komiteén for økonomiske spørsmål.

Frie Faglige Internasjonale (FFI)

I 1980 hadde FFI tilslutning fra 126 organisasjoner fra 90 land, med i alt 70 243 775 medlemmer. Hovedsete er Brussel, med kontorer i Genève og New York, foruten i Asia (ARO i New Delhi og i Singapore) og i Latin-Amerika (ORIT i Mexico City — Carracas).

SOHYO/Japan er i ferd med å søke om medlemskap. AFL—CIO (USA) er i drøftinger med FFIs sekretariat og enkelte medlemsorganisasjoner om medlemskap. Neste kongress finner sted i Ottawa i 1983.

Nytt medlem i 1980: Botswana Federation of Labour.

I styret er nordiske representanter dansk LO v/Knud Christensen (nestformann), svensk LO v/Gunnar Nilsson og Tor Halvorsen, norsk LO, som 2. varamedlem. Svein-Erik Oxholm er valgt som revisor etter Thor Andreassen.

FFIs styre gjorde i juli 1980 endelig vedtak om forslaget til handlingsprogram fra kongressen 1979. Hovedsaker i handlingsprogrammet: Utvikling av en sterk fagbevegelse, arbeide

for menneskelige og faglige rettigheter, økonomisk utvikling og sysselsetting — særskilt i utviklingsland, ILO-standarder i arbeidslivet, fred og nedrustning.

Fra nordisk side arbeides det med å drive dette arbeidsprogrammet, bl. a. ved krav om prioriteringer i det praktiske arbeid og omorganisering av Sekretariatet. I samband med økte u-hjelpsoverføringer via FFI er LOs interesse i FFI-sekretariatets effektivitet økt. En nordmann er tilsatt i utviklingsavdelingen (Asbjørn Olsen) og en revisorpost er sikret (Svein-Erik Oxholm).

Koordineringen av u-hjelpsarbeidet er en framtrødende sak, hvor de nordiske organisasjoner er pressgruppe. I samband med drøftingene om AFL—CIOs tilbakevenden til FFI, er spørsmålet om koordinering mellom de nåværende medlemsorganisasjoners faglige u-hjelp og AFL—CIOs virksomhet aktualisert.

FFIs hovedarbeid foregår stadig på sektorene faglig u-hjelp og faglige rettigheter. Et betydelig utdanningsprogram drives. Kampen for faglige rettigheter føres i flere sammenheng, i ILO, gjennom organisasjonsstøtte, i samarbeid med Amnesty International, gjennom FN-organene, gjennom FFIs Latin-Amerika Komité og direkte overfor regjeringer i de enkelte land. I handlingsprogrammet er faglige rettigheter på ny understreket som en sentral oppgave. Jfr. at de fleste u-land ikke har demokratiske/faglige rettigheter, det samme gjelder Øst-Europa, og at det foregår regelrett kamp i Latin-Amerika.

Landsorganisasjonen er medlem av FFIs «Komité til Forsvar av Menneskerettighetene og Faglige Rettigheter i Latin-Amerika». Komitéen har i 1980 hatt 2 møter, et i Cuernavaca, Mexico, og et i Brussel, Belgia. Komitéen har brede drøftelser på Latin-Amerika generelt og på den faglige og politiske situasjon i de latin-amerikanske stater spesielt.

Det har vært naturlig at Chile har inntatt en spesiell stilling på dagsordenen på møtene. Imidlertid har også situasjonen i Mellom-Amerika og i Argentina sterkt opptatt komitéens medlemmer. Det landet som i 1980 kanskje sterkest har vært framhevet er Bolivia.

Organización Regional Interamericana de Trabajadores er FFIs regionalorganisasjon i Latin-Amerika. Den hadde sitt hovedkvarter i Mexico City, men etter tilsettelsen av Juan José del Pino som generalsekretær, flyttet han en del av administrasjonen til Caracas, Venezuela. Han er selv venezuelaner, tidligere senator og generalsekretær i oljearbeiderforbundet.

ORIT koordinerer FFIs arbeid i Latin-Amerika, men ikke det arbeid som de forskjellige organisasjoner utfører bilateralt.

Organisasjonen har til dels lidd under det amerikanske institutt for fri arbeidsutviklingsengasjement i Latin-Amerika og til dels under dårlig økonomi. På grunn av situasjonen i de forskjellige land har det vært vanskelig for de latin-amerikanske fagorganisasjoner å betale medlemsavgifter til ORIT, og dette har i stor grad hemmet organisasjonens arbeid.

Landsorganisasjonen har kontakt med ORIT, og mener det er av betydning at regionalorganisasjonen blir styrket.

FFI har vært særdeles aktiv i Sør-Afrika. (Se eget avsnitt om Sør-Afrika.) En særskilt Sør-Afrika-konferanse ble holdt høsten 1980 i London. LO var representert ved Svein-Erik Oxholm og Vesla Vetlesen.

Regionalkonferanse er også holdt i Asia (Bangkok) 20.–23. mai. I et spesielt vedtak i FFIs styre i juli 1980 heter det om internasjonale boikottaksjoner:

- at boikot bør iværksættes for en begrenset periode,
- før en boikoterklæring skal der gjennomføres en tilstrækkelig kampanje for at informere den offentlige mening i almindelighet og arbeidere i særdeleshed.
- Boykotaksjonen skal planlægges i god tid i forvejen på internasjonalt og nasjonalt plan i størst muligt omfang og med aktiv deltagelse fra fagsekretariatene og deres medlemsorganisasjoner.
- I flere land er boikotaksjon umulig på grund af den gældende lovgivning, medens FFI-sekretariatet i andre lande i god tid i forvejen nøje skal undersøge veje og midler til overvindelse af disse vanskeligheder i tæt samarbejde med de pågældende medlemsorganisasjoner.
- Boykotaksjoner bør så vidt muligt involvere alle industrisektorer og ikke bare transportarbejdere.»

I arbeidet for en ny økonomisk og sosial verdensordning har FFI i økende grad lagt vekt på kravet om inntektsfordeling, selskingspolitikk, sosialytelser og faglige rettigheter i utviklingslandene. Det er påpekt at en rekke av u-landene styres av eliter, hvor utvikling og rettigheter i større grad må komme de brede grupper til gode. Dette er et viktig punkt i handlingsprogrammet. Medlemsorganisasjonene er bedt om å følge opp dette.

Brandt-rapporten er analysert, kommentert, støttet og spredt fra FFI. Joe Morris fra CSC (Canada), tidligere formann i arbeidergruppen i ILO, har deltatt i kommisjonen. Bidrag er ført inn fra FFI. En bred konferanse om Nord-Sør-problemene holdes i New Dehli i mars 1981.

FFI legger økende vekt på nedrustnings- og fredsarbeidet. Det vises til 1979-resolusjonen om nedrustning, i avsnittet om avspenning og nedrustning. En egen konferanse om saken holdes i juli 1981. Fra nordisk side er det gjort henvendelse om organisering av nedrustningsarbeidet i FFI.

Når det gjelder økonomi og sysselsetting utarbeider FFI en årlig verdensoversikt som føres fram i FN-organene, OECD og i medlemslandene. Videre deltar FFIs sekretariat i TUACs arbeid.

FFI har deltatt i den faglige delegasjon ved de sju store industrilands toppmøte i Venedig i juli 1980.

FFI er aktiv overfor det internasjonale valutafond og UNIDO. Det må imidlertid slås fast at FFIs arbeid på økonomisk analyse og policy-forslag bør drives langt hardere, i lys av den negative verdensøkonomiske utvikling.

Det heter i NFS' henvendelse til FFI:

«FFIs beslutande organ har antagit mange fackligt-politiska program. Vår fackligt-politiska plattform breddades avsevärt vid Mexico-kongressen. Madrid-kongressen följde upp programarbetet och antog bl a rapport från en review committee, ett program för FFI på 80-talet samt ett manifest, som slog fast prioriteringar i verksamheten inom ramen för FFIs grundläggande uppgifter.

Madridkongressen beslutade också att ett handlingsprogram skall fastställas av styrelsen på basis av manifestet och de program, som tidigare antagits.

Kongressens krav på och beslut om prioriteringar inom FFIs verksamhet och utarbetandet av handlingsprogram måste anses spegla behovet av ett starkt internationellt fackligt samarbete, ett starkare FFI och en slagkraftigare verksamhet. Detta behövs för att möta regeringarnas och det internationella kapitalets ökade politiska och ekonomiska samarbete. Det behövs för att möta den globala trenden av fackföreningsfientlighet och försök att begränsa facklig verksamhet. Det behövs för ett offensivt försvar av mänskliga och fackliga rättigheter samt för att stärka fria, demokratiska fackliga organisationer. Det behövs för ett utbyggt effektivt fackligt solidaritets- och biståndsarbete på global nivå. Styrelsen antog den 28 november 1980 ett handlingsprogram, som pekar ut FFIs viktigaste arbetsområden, och som inom dessa anger praktiska arbetsuppgifter. NFS' medlemsorganisationer ansluter sig till det fastställda programmet. I det följande anger vi några synpunkter på genomförandet av de delar vi anser viktigast.

Den internationella utvecklingen präglas för närvarande i hög grad av ökad spänning, okontrollerad vapenrustning, spridning av högteknologiska vapensystem och för världsfreden farliga konflikter med en ökad tendens till väpnade konfrontationer. Utvecklingen nödvändiggör att fackföreningsrörelsen internationellt genom FFI ger sitt bidrag till arbetet för fred och avspänning. Riktlinjer för FFIs arbete skall dras upp av en redan beslutad konferens. Konferensen bör resultera i förslag till hur FFI praktiskt skall engagera sig i dessa frågor.

Ökonomi, sysselsättning och sociala frågor.

Arbetet med dessa frågor är och förblir en av de allra viktigaste frågorna för fackföreningsrörelsen — också den internationella. Ekonomisk utveckling innebär inte i sig självt rättvis fördelning och social utveckling. Ekonomisk tillväxt skapar inte heller med nödvändighet demokrati med politiska och fackliga rättigheter.

Därmed är inte heller arbetarna automatiskt garanterade starka fria och oberoende fackliga organisationer som kan tillvarata deras kollektiva intressen och tillgodose deras berättigade sociala och ekonomiska krav.

FFIs primära uppgift vad gäller ekonomisk-politiska frågor är att utifrån inom organisationen antagne program på dette område påverka arbetet inom

olika mellanstatliga organ, som t ex Världsbanken, Internationella Valutafonden, UNIDO, UNDP, UNCTAD, GATT etc. Ett effektivare maskineri måste skapas för detta ändamål.

Det finns inom detta område också verksamheter som är riktade direkt till medlemsorganisationerna. FFIs sysselsättningskampanj och dess tillämpning i FFIs fackliga utbildningsprojekt samt delar av FFIs arbete med multinationella företag är exempel på sådan direkt facklig verksamhet som måste prioriteras och vidareutvecklas. Detta arbete måste formas till en kontinuerlig systematisk verksamhet.

Den beslutade världskonferensen i anslutning till nord-syd-dialogen illustrerar det globala perspektivet i FFIs uppgifter inom detta område. FFIs utvecklingscharter och resultatet av konferensen *skall* utgöra en viktig del av FFIs och medlemsorganisationernas politik och arbetsprogram vilka kontinuerligt *skall* följas upp.

Arbetet för mänskliga och fackliga rättigheter.

Dessa frågors fundamentala vikt framgår av atskilliga kongressbeslut, som slår fast att utan dessa rättigheter kan fria demokratiska fackliga organisationer inte existera, att situationen beträffande dessa rättigheter försämrats, att antalet fängslade aldrig varit större än nu och att bildande, uppbyggande och försvar av fria fackföreningar är och förblir FFIs stora uppgift.

Madridkongressens manifest konkretiserar FFIs uppgift att verka för ratificering av konventioner, effektiv övervakning av tillämpning och överträdelser. FFI skall ingripa mot övergrepp samt förse medlemsorganisationerna med anvisningar för deras medverkan i detta arbete.

I det av styrelsen antagna aktionsprogrammet för kongressperioden finns ingen vidare konkretisering av denna verksamhet. En särskild plan för arbetet med mänskliga och fackliga rättigheter bör enligt NFS' mening utarbetas och innehålla följande:

1. Dokumentation

- a) Information och anvisningar till medlemsorganisationerna.
- b) Kontinuerligt dokumenteringsarbete.
- c) Analys av undersökningsresultat och specialstudier.

2. Aktioner

- a) Publicering av årlig översikt.
- b) Utspel om systematiska motåtgärder.
- c) Aktioner mot regeringar direkt, genom ILO etc.

3. Organisation.

- a) Handläggare vid FFIs sekretariat med uppgift att svara för beredning av de aktuella frågorna vad gäller planering, genomförande och uppföljning.
- b) Central samordnande komitté för arbetet med dessa frågor inrättas.

Fackligt bistånd.

Fackligt utvecklingsbistånd i form av organisationsbistånd, utbildningsbistånd, solidaritetsaktioner och sosioekonomiska projekt hör intimt samman med försvaret av demokrati och fackliga rättigheter.

Bistånd är medel att underlätta medlemsorganisationernas egna möjligheter att utveckla demokrati och stärka de fackliga rättigheterna samt naturligtvis att kollektivt tillvarata sina medlemmars sociala och ekonomiska intressen.

Förutsättningarna för FFI att förmedla olika former av bistånd samt att orkestrera insatserna så att rätt insats görs vid rätt tillfälle och i lämplig omfattning varierar.

Endast FFI kan emellertid klara en både önskvärd och nödvändig samordning av insatser för undvikande av dubbelarbete, kollisioner och andra negativa effekter. FFI borde kunna bli en effektiv och kompetent biståndsförmedlare.

Begränsningar finns genom knapphet på medel i solidaritetsfonden, vad gäller organisationsbistånd för egna insatser i socioekonomiska projekt och även handlingsmässigt vad gäller kanalisering av utbildningsbistånd. En avgörande brist är frånvaron inom FFIs sekretariat av samordnande handläggningsresurser och ansvar för de olika formerna av bistånd. En avdelning handlägger organisationsbistånd, en annan utbildningsbistånd etc.

För att bli en effektiv och kompetent biståndsförmedlare och samordnare måste FFI bygga upp ett biståndskontor med resurser och ansvar för handläggningen av alla biståndsformer, organisationsstöd, utbildningsbistånd, solidaritetsaktioner och socioekonomiska projekt i alla världsdelar. Policyn och rullande femårsprogram för verksamheten bör utformas av en biståndskommitté med mandat att behandla inte endast utbildningsbistånd utan även organisationsbistånd och socioekonomiska projekt.

Arbetsvillkor — international labour standards.

FFI har en fundamental uppgift i att samordna medlemsorganisationernas arbete inom ILO, vad avser internationella konventioner om arbets- och sociala villkor. Detta är en uppgift som bara FFI kan klara och som är av största betydelse. FFI är effektiv i denna verksamhet och har exklusiv kompetens.

En avgrund består emellertid mellan innehållet i 60 års arbete med konventioner och arbetarnas verkliga villkor. Därför borde FFI och yrkessekretariatet prioritera insatser för att minska detta gap inte endast genom uppmaningen till alla regeringar att ratificera och tillämpa konventioner utan också genom systematisk insamling och presentation av eget material beträffande brister i ratificering och tillämpning av konventioner. Därigenom kan vi effektivisera och effektivare utnyttja ILOs övervakningsmaskineri. Ingen annan gör det åt oss.»

Den faglige rådgivende komité ved OECD—TUAC

TUAC har styrket sitt arbeid i 1980 gjennom Kari Tapiolas ledelse (generalsekretær). Norden har sikret seg fortsatt formannskap, idet NFS etter Svend Bache Vognbjergs død fikk valgt inn Lennart Bodström (TCO-Sverige) som formann for TUAC. Arbeidsutvalget i TUAC er samtidig utvidet til også å omfatte Lane Kirkland fra AFL—CIO (USA). Utvalget består av: Bodström, Tapiola, Kirkland, Hoythuys (CSC-Belgia, viseformann), Murray (TUC), Pfeiffer (DGB), Rosier (FO-Frankrike), Chereque (CFDT-Frankrike).

TUACs hovedarbeid har i 1980 vært kontaktene med og forsøk på innflytelse på OECDs sekretariat og Ministerråd når det gjelder økonomisk-politisk analyse og utformingen av OECDs anbefalinger. Videre har TUAC utarbeidet uttalelser og utredning

ger rettet til sjumaktstoppmøtet i Venezia i juni 1980, (I stil med henvendelsen til sjumaktstoppmøtet i Bonn 1979). Arbeidet med nytt opplegg til sjumaktstoppmøtet i Ottawa 1981 og til OECDs Ministerråd 1981 med analyse av den økonomiske utvikling og forslag til politikk, er satt i gang. TUAC har videre gjennomgått resultatene av OECDs anbefalinger og sjumaktstoppmøtene, både for 1979 og 1980. De er lite positive. En serie samtidige henvendelser koordinert av TUAC er gjort til regjeringene om økonomisk politikk. Når det gjelder innholdet av henvendelsene og TUACs forslag til økonomisk politikk, vises til avsnittet om fagbevegelsens internasjonale økonomiske politikk. Det må fastslås at heller ikke TUAC har fått gjennomslag for de faglige økonomisk-politiske forslag.

I den sammenheng er det fra norsk side reist forslag om at småstatene opptre som gruppe i OECD, at representantene fra de regjeringer som er uenig i OECD-sekretariatets analyser/anbefalinger tar dissens i Ministerrådet og framlegger alternative analyser/anbefalinger.

Plenarforsamlingen har hatt to møter i 1980 (juli og november). Fra LO møter vanligvis Tor Halvorsen, Kaare Sandegren og Øistein Gulbrandsen. Representasjonen har vært på høyt plan fra landsorganisasjonene. De sentrale arbeidsgrupper er for økonomi og flernasjonale selskaper. De har virket aktivt i 1980. Arbeidsgruppa for økonomi har gjort grunnarbeidet for TUACs uttalelser om økonomisk politikk. Øistein Gulbrandsen møter. Det foregår for øvrig drøftinger i OECD om omstruktureringsproblemene (positiv tilpassingspolitikk) hvor fagorganisasjonen deltar.

Et utdanningspolitisk opplegg drøftes i egen gruppe. TUAC-sekretariatet har medvirket i konsultasjoner om stålproduksjonen, maritim transport og skipsbygging i OECD-området, hvor yrkesinternasjonale har deltatt. Felleskonferanse med OECD (regjeringsrepresentanter, industri/arbeidsgiversiden og fagorganisasjoner) har vært gjennomført om sosialpolitikk, kommunikasjon og datamaskiner. Et seminarprogram for arbeidstaker- og bedriftsledergrupper er gjennomført.

EFTAs Konsultative Komité

I EFTAs Konsultative Komité har fagorganisasjonenes representanter fortsatt arbeidet for en aktivisering av EFTA som konsultasjonsorgan om økonomisk politikk og som base for fel-

lesdrøftinger EFTA-EF om økonomisk politikk og sysselsetting i Europa. EFTAs 20-års jubileum i Saltsjøbaden i juni ble nyttet, og en delegasjon fra DEFS under ledelse av Wim Kok framførte synspunkter. Det er stadig tilbakeholdenhet fra sveitsisk side. Arbeidsgiversiden i Sveits og LO-Norge er anmodet om å utferdige en felles-rapport til fellesmøtet Ministerråd — Konsultative Komité i 1981. Rapporten er ferdig ved årsskiftet og antyder visse kompromisser.

Per Kleppe er av LO framhevet som kandidat til generalsekretærstillingen i EFTA.

Fellesmøter mellom EFTAs Konsultative Komité og EFs Økonomiske og Sosiale Komité ble holdt i Brussel i februar og i Genève i september. Det er økende interesse på EF-siden for disse drøftingene.

En økonomisk politikk for full sysselsetting

1970-åras tilbakeslag i internasjonal økonomi fortsatte i 1980. Siden 1973 har dårlig utnyttelse av industrilandenes produktive ressurser medført omfattende og tiltakende arbeidsledighet og betydelig tap av økonomisk og sosial framgang. Den vanskelige økonomiske situasjon fortsatte inn i 1980 med en arbeidsledighet på om lag 23 millioner mennesker. Arbeidsledigheten rammer særlig grupper med tradisjonelt store vanskeligheter på arbeidsmarkedet, som funksjonshemmede, yngre, ufaglært eldre arbeidskraft og kvinner. I enkelte land er ungdomsledigheten, dvs. arbeidsledigheten blant ungdom under 25 år, nærmere 40 prosent.

Situasjonen forverret seg ytterligere i løpet av 1980. En lite konsekvent økonomisk politikk makter ikke å takle problemene som en ytterligere omdreining av prisskruen på olje og gass i løpet av 1979 og 1980 påførte industrilandene. I 2. halvår av 1980 kom vi igjen inn i en periode med direkte nedgang i bruttonasjonalproduktet. I beste fall kan vi håpe på forbedringer i situasjonen fram mot årsskiftet 1981/82. Arbeidsledigheten vil sannsynligvis passere 25 millioner mennesker i 1981. Når vi samtidig vet at økonomien virker slik at sysselsettingen først øker når den økonomiske veksten overstiger 4 prosent, må vi i overskuelig framtid regne med at arbeidsledighetsproblemen vil vokse.

Internasjonal fagbevegelse har gjennom sine samarbeidsorganisasjoner i OECD, det europeiske fellesskap (EF) og det europeiske frihandelsforbundet (EFTA) kommet med kritikk av

den politikk som føres. Det er avlevert uttalelser med kritikk av politikken og forslag til endringer både foran ministerrådsmøtet i OECD, EFTAs 20-årige jubileumsmøte i Saltsjöbaden, ministerrådsmøte i EF og til toppmøte av stats- og regjeringssjefer i de syv største industrilandene.

Fagbevegelsen har langt fra vært fornøyd med den responsen har fått på disse initiativ. I løpet av høsten 1980 foregikk det i alle internasjonale organisasjoner en gjennomdrøfting av situasjonen med sikte på en strategi som kunne gi større gjennomslagskraft i forhold til den politikken som føres. En må imidlertid konstatere at en sliter med betydelige vanskeligheter i dette arbeidet. I mange land finner vi regjeringer hvor fagbevegelsens synspunkter har liten gjennomslagskraft. I Skandinavia gjelder dette i Sverige. Britisk fagbevegelse har liten innflytelse på Thatchers monetarisme. I mange kontinentaleuropeiske land finner vi svake fagbevegelser med liten tradisjon i politisk innflytelse. Her er lønnstakernes tradisjonelle våpen i forhold til arbeidsgivere og myndigheter demonstrasjoner og streiker. Og vi må vel slå fast at slike reaksjonsformer vil gi begrensede resultater i forhold til de problemer den industrialiserte verden og utviklingslandene er inne i.

For å få et inntrykk av de faglige synspunkter, skal en nedenfor gjengi konklusjonene i Den Europeiske Faglige Samorganisasjons (DEFS) strategi for full sysselsetting. TUAC, den faglige samarbeidsorganisasjonen i OECD (organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling mellom industrialiserte land), gjengis i sin helhet.

I arbeidsgruppene for økonomisk politikk, energi- og sysselsettingspolitikk i Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), TUAC og DEFS er Økonomisk kontor representert. I EFTAs konsultative komité deltar Kaare Sandegren. I denne komitéen har en søkt å få til større engasjement omkring økonomisk politikk i forholdet til EF.

Som en ser av uttalelsene, krever fagbevegelsen koordinert aksjon for full sysselsetting. En støtter Brandt-kommisjonens forslag om tiltak i forhold til utviklingslandene. En er bekymret for utviklingen på energiområdet. Endelig krever en å komme sterkere med i beslutningsprosessen om økonomisk politikk.

På et punkt inneholder uttalelsene forslag som norsk LO har reservert seg mot i interne møter, men som en utad er gått i opposisjon til. Det er norsk LOs oppfatning at forkortelser i arbeidstida må skje ut fra en helhetsvurdering. Arbeidstidsforkortelser i form av økt ferie, lavere pensjonsalder eller kor-

tere arbeidstid, må avveies mot økning i kjøpekraften eller andre sosiale forbedringer. Deling av tilgjengelige arbeidsmuligheter som alternativ til bestrebelser på å skaffe flere arbeidsplasser, er norsk LO ikke enig i. Om disse synspunkter finner vi en samstemmig oppfatning i nordisk fagbevegelse.

DEFSS konklusjoner om en økonomisk politikk for inflasjonsbekjempelse og full sysselsetting:

- fremme større inntekts- og formueslikhet og dermed legge grunnlaget for en bedre sosial forståelse
- økt produksjon gir lavere enhetskostnader og positive virkninger for inflasjonen
- fjerne flaskehalsen i produksjonen gjennom selektiv arbeidsmarkedspolitik, industri og regionalpolitikk
- bekjempe monopolistisk prispolitikk på nasjonalt og europeisk nivå
- innføre og koordinere effektive prisovervåkningssystemer på nasjonalt og europeisk nivå
- forhandle råvaravtaler på globalt nivå og etablere overskuddslagre for å sikre rimelige og mer stabile priser
- endre prispolitikken på jordbruksvarer
- reformere det europeiske og internasjonale valutasystem for å redusere inflasjonen forårsaket av rentekrig og endringer i valutakurser.

I den faglige uttalelsen til møtet av stats- og regjeringssjefer i Venedig i juni 1980 (toppmøte av de syv større industriland) vedtok den faglige rådgivende komité i OECD (TUAC) følgende uttalelse:

•Behovet for internasjonale tiltak

Den nedadgående tendens i verdensøkonomien må snus ved tiltak i hvert land og ved effektivt internasjonalt samarbeid. Regjeringene må bruke hele omfanget av økonomiske redskaper som er til disposisjon. Landenes økonomiske politikk er i stor grad blitt hindret av bekymring for inflasjonen og betalingsbalansen. For å bremse på inflasjonen har de fleste i økende grad tydd til monetære tiltak uten fullt ut å bruke andre tilgjengelige redskaper. Dagens mangesidige problemer er både av konjunkturmessig og strukturell art. De kan ikke løses av monetært tiltak alene, tiltak som for øvrig har forverret den økonomiske og sosiale situasjonen. Fagbevegelsen er klar over at inflasjonen i økende grad undergraver muligheten for vekst og sysselsetting. Men de fleste regjeringer synes å glemme at lav eller ingen vekst er en ny kilde til inflasjon og skaper videre begrensninger og konflikter innenfor samfunnet. En slik utvikling øker tendensen til at arbeidstakerne må bære byrdene, ved innskrenkninger o. l.

En politikk nådd gjennom forhandlinger i hvert land kan åpne for veien ut. Fagbevegelsen er beredt til å spille sin rolle gjennom utforming av en politikk

for økonomisk vekst, strukturell reform, prisstabilitet og full sysselsetting. Men dette krever at enhver regjering respekterer den grunnleggende rolle i fastsettingen av den økonomiske politikk som fagbevegelsen har i de fleste demokratiske land.

Brede og ulike tiltak kreves, og de må følges i fellesskap av de industrialiserte land og utviklingslandene. De retningslinjer som ble anbefalt og vedtatt på toppmøtet i Bonn i 1978, hadde positive virkninger på vekst, sysselsetting og betalingsbalansen i en rekke land. Det var også en del positive reaksjoner, skjønt begrensede, på de konkrete energiforslagene fra Tokyo-toppmøtet i 1979. Imidlertid var, på grunn av energikrisen, de positive virkninger som fulgte etter 1978, ikke tilstrekkelige til å sikre en bedring i den generelle økonomiske situasjon og sysselsettingssituasjonen. I alle fall var tiltakene for begrenset til å få varig virkning. Vedtakene i 1978 og 1979 bør nå vurderes på nytt for å se hvordan regjeringene har møtt sine forpliktelser, hvorfor visse løfter ikke er oppfylt, og om nye utfordringer må gis nye svar.

Det finnes intet sikkert botemiddel for den økonomiske krisen. Men initiativ begrenset til vekstrater, energi og inflasjon, kan ikke føre til de ønskede resultater. Det er fra denne synsvinkel at fagbevegelsen ser på de ulike møter de siste to årene, også toppmøtene. Møtene må i økende grad gjenspeile den voksende avhengighet som økonomien i OECD-landene står i til hverandre, og også avhengigheten mellom industriland og utviklingsland. Slike toppmøter kan ha en positiv virkning på den økonomiske krisen, hvis det er større gjennomsiktighet i forberedelsene, oppfølging og forhandlinger i forhold til ikke-deltakerland. På den måten kan en integrert felles innsats fra industrilandene komme, særlig innenfor rammen av OECD. Toppmøter bør ta initiativet til regulære drøftinger på ledende plan for vedtak og gjennomgåelse av konkrete tiltak til beste for utviklingsland og verdensøkonomien.

Energi

Stabil økonomisk framgang krever effektiv politikk og tiltak på energiområdet. Energpolitikken må integreres i den generelle økonomiske politikken i industriland og utviklingsland. Det er en hovedoppgave å redusere det inflasjonspress som er oppstått som følge av ukontrollert utvikling av oljepriser — gjennom betydelig økte investeringer for energisparing og i alternative energikilder. Mindre energikrevende metoder i produksjonen bør også stimuleres. Sysselsettingsvirkningene av energipolitikken bør vurderes nøye, og denne politikken bør utarbeides slik at mulighetene for å skape arbeidsplasser blir størst mulige.

Til tross for forsøk på Tokyo-møtet på å unngå en videre prisøkning og generell oljemangel, framfor alt gjennom energisparende tiltak, har energiprisene fortsatt å stige. Den stadig økende oljeimport viser at ord intet betyr når man ikke gjennomfører reelle tiltak. Man må finne felles veier for å nå vedtatte energisparingsmål. Mer rasjonell bruk av energi bør gjøre det mulig å bruke tilgjengelig energi til bedring av den økonomiske situasjon og sysselsettingen.

Bevaringstiltak og alternative energikilder kan ikke løse energikrisen. For brukerlandene bør samarbeide for å komme fram til felles tilnærming til problemet. Det bør organiseres en konstruktiv dialog med de oljeproduiserende land. De bør sammen med OPEC-landene finne en mekanisme for konsultasjoner om priser og forsyninger av energi, og om andre sider ved deres økonomiske forhold også innenfor rammen av de globale nord-sør-forhandlinger. Felles ordninger, kontrollert i fellesskap av de oljeeksporterende og oljeimporterende land, kan gjenopprette en situasjon hvor større mulighet skapes for langsiktig internasjonal og indre økonomisk politikk.

Oljeselskapenes høye fortjeneste viser at uansett om de oljeproduserende lands egeninnflytelse vokser, har selskapene en reell monopolposisjon i forhold til oljekundene. Denne makten berører de mengder som leveres til de ulike land, framfor alt til utviklingslandene. Den minsker muligheten til industriell ekspansjon og til økt sysselsetting og har virkning på den enkelte kunde, særlig arbeidstakernes tilgang til disponibel energi og hans mulighet til å betale prisen.

Kraftigere tiltak er nødvendig for større åpenhet over råstoffmarkedene. Internasjonal kontroll over de flernasjonale selskapers opptreden i transaksjoner på disse markedene bør utvides. Full informasjon må innhentes om kostnadsutviklinger og om de priser som kreves på de ulike stadier av transaksjoner, også når det gjelder foredling.

I den økende grad kjernekraft blir brukt som en alternativ kilde, er det nødvendig å løse de sikkerhetsproblemer dette gjelder, fjerne miljøtruselen og sikre trygg fjerning av avfallet. Det er av avgjørende betydning at en får et strengt opplegg for at kjernekraft ikke brukes til annet enn fredelige formål i den videre spredning av kjernekraftteknologien.

Sysselsetting, vekst og inflasjon

Full sysselsetting må være den økonomiske politikken direkte mål. Likevel kom sysselsettingsproblemet i bakgrunnen på Tokyo-møtet på grunn av energikrisen. Nå står fagbevegelsen overfor urovekkende utsikter til ytterligere arbeidsløshet i OECD-området, sammen med de hundreder av millioner av arbeidsledige og underbeskjeftigede i utviklingslandene. En omfattende sysselsettingsstrategi skulle vært gjennomført for lenge siden. Arbeidsledigheten må ikke vokse mer. Dens nåværende nivå må skjæres ned og spesielle forpliktelser inngås for å nå full sysselsetting. Strukturelle endringer i økonomien og det endrede mønster i sysselsettingen, mer voksende oppdeling av arbeidsmarkeder, krever strengere selektive sysselsettingstiltak.

Full sysselsetting kan ikke oppnås uten en sunn økonomisk vekst. Kvantitativ vekst er ikke nok: Man må tillegge de kvalitative sider like stor vekt. Vekstpolitikken må ta sikte på å påvirke den strukturelle utvikling og bedre livskvaliteten, arbeids- og leveforholdene. I denne sammenheng må en enes om en konsekvent politikk for å forkorte arbeidstiden i nært samarbeid med fagbevegelsen.

Det almene mål, å forkorte arbeidstiden med 10 prosent, må nås i nærmeste framtid. Dette kan nås gjennom ulike tiltak, avhengig av nasjonale forhold. Ellers trenges spesielle anstrengelser for å harmonisere arbeidstida i den industrialiserte del av verden.

Nødvendigheten av en internasjonal koordinert sysselsettingsstrategi er enda større da den nåværende arbeidsledighetssituasjonen faller sammen med ny fart i de teknologiske endringer. Ny teknologi kan føre til bedre arbeids- og leveforhold og bidra til økonomisk vekst. Men en må ta i betraktning de sosiale kostnader ved endringene. Dette betyr at en må være ytterst merksom på virkningene av ny teknologi på sysselsetting, og på omskolingsbehov. En må gjøre størst mulig bruk av enhver mulighet til å skape arbeidsplasser. Et middel til å løse problemene etter hvert som de oppstår, er gjennom avtaler hvor fagbevegelsen er med i beslutningsprosessen om innføringen og bruk av ny teknologi.

Det er nødvendig å unngå videre nedskjæringer på den offentlige sektor. De dynamiske virkninger som en ekspansjon av denne sektor kan ha på økonomien, må erkjennes. Den offentlige sektor må spille en nøkkelrolle som en arbeidsgiver i seg selv. Det er behov for spesielle arbeidsplass-skapende pro-

grammer, utvikling av opplæringstjenester og arbeidsformidlinger, spesielle initiativ for å skape arbeidsplasser for grupper som er hemmet på arbeidsmarkedet og for dem som lever i mindre utviklede områder.

Kampen mot inflasjonen behøver ikke å kolliderer med kampen mot arbeidsledigheten. Byrdene må deles rettferdig både innenfor og blant landene. Det er særlig nødvendig å unngå en videre forverring av arbeidsledigheten, beskytte de laveste inntektsgrupper mot inflasjonens og tilbakeslagets virkninger, opprettholde sosiale trygdesystemer og beskytte arbeidernes kjøpekraft.

Omfanget av de tiltak som trenges i kampen mot inflasjonen omfatter også antitrusttiltak, kontroll med priser og med prispolitikken til selskapene, oppmuntring og beskyttelse av sparing, sikring av et tilstrekkelig investeringsnivå og kanalisering av mulig investeringskapital til sektorer og programmer hvor dette trenges mest (teknologisk politikk, industriinvesteringer, offentlige investeringer og arbeidsplassskapende programmer, boligpolitikk, rehabilitering, regional utvikling osv.).

I det siste tiåret har det lave volumet av private og offentlige investeringer, fordelingen mellom de ulike sektorer, bidratt til inflasjon og arbeidsledighet. Investeringsvirksomheten har faktisk vært så svak at det har vært vanskelig å dekke behov for varer og tjenester, særlig behovene til utviklingslandene. Dette har hindret nødvendige strukturreformer og sunn økonomisk vekst. Det er ingen betydelig overskuddskapasitet som kan trekke til seg den voksende arbeidskraften, absolutt ikke til å skaffe nye arbeidsplasser for arbeidere som er blitt overflødige.

Da forskning og utvikling i stor grad finansieres direkte eller indirekte av offentlige midler, har regjeringene ansvaret for å sikre at de tilgjengelige nyinnføringer, særlig av mikroelektronisk teknologi, blir brukt på en måte som er forenlig med nasjonale, økonomiske og sosiale mål. I den industrielle tilpassningsprosessen må de sikre seg at en har tilstrekkelige arbeidsplasser. Sosialt ønskelige investeringer må fremmes gjennom en rekke tiltak, bl. a. økte offentlige investeringer, selektiv fordeling av kreditt, garanterte inntekter på energiinvesteringer med en lang modningstid osv. For å hindre framtidig overkapasitet, bør regjeringene analysere det internasjonale utsynet i nøkkelsektorene, stadig revurdere de totale investeringstendenser og gjennomføre samarbeid på dette området.

Det er særlig viktig å få stabilitet i det internasjonale valutasystemet. Fagbevegelsen minner stats- og regjeringssjefene om at det er påtrengende behov for en uavhengig kommisjon for å gjennomgå det internasjonale valutafondets politikk og praksis, slik at denne institusjonen mer effektivt kan hjelpe til med valutastabilisering og utvikling. Lånebetingelsene i IMF må ikke være slik at de setter sosial stabilitet og demokrati i mottakerlandene i fare. De bør tvert imot rette seg inn på å skape sunn økonomisk vekst og rettferdig fordeling mellom sektorer og individer.

Utviklingshjelp

Det er bare tatt små skritt for å overkomme den økonomiske og sosiale kløft mellom industri- og utviklingsland. Istedenfor å ta aktive initiativ har industrilandene tydd til en defensiv holdning, idet en refererer til de urealistiske krav som enkelte regjeringer i utviklingslandene kommer med. De har ikke utviklet konstruktive forslag selv til beste for utviklingslandene og verdensøkonomien som et hele.

Målet med 0,7 prosent av BNP som offisiell utviklingshjelp som regjeringene har forpliktet seg til, er ikke nådd av de land som deltar i toppmøtene. Samtidig har utviklingslandenes avhengighet av private lån og flernasjonale foretak

resultert i utålelig utenlandsgjeld og gjeldstjenester. Samtidig har de private bankers vilje til å øke utlån nådd yttergrensen.

Stats- og regjeringssjefene bør forberede konstruktive forslag til den kommende spesialsesjon i FN's generalforsamling om det tredje utviklingsåret. De bør ta hensyn til rapporten fra den uavhengige kommisjonen for internasjonale utviklingsspørsmål, med formann Willy Brandt. Den internasjonale fagbevegelsen går inn for konklusjonene. Fagbevegelsen er beredt til å delta i forberedelsene og gjennomføringen av en slik verdensutvikling.

Målene må være å utvikle en mer rettferdig internasjonal og økonomisk og sosial orden og levedyktige, demokratiske sosiale strukturer som kan dekke de grunnleggende behov for alle mennesker. Innenfor et slikt program må de arbeidslivsnormer som i ILOs konvensjoner sikres som sosiale og økonomiske minimum for alle arbeidstakere. Disse omfatter særlig retten til fritt å organisere seg i fagforeninger og forhandle om å inngå tariffavtaler.

Industriutviklingen i utviklingslandene må fremmes hånd i hånd med framskritt på jordbrukssektoren og utvidelse av befolkningens kjøpekraft. Dette krever en systematisk medvirken fra fagbevegelsen, både i utviklings- og industriland. Utviklingen av nasjonale markeder og fremme av interregional handel mellom utviklingsland, må fremmes som en integrert del av denne prosessen.

Når det gjelder de flernasjonale selskaper, er det et hovedansvar for regjeringer, særlig i hjemlandene, å styre virksomheten slik at selskapene kan gi et virkelig bidrag til utviklingsprosessen. Regjeringene bør se til at disse selskaper overholder internasjonalt vedtatte atferdsregler. En må planlegge sanksjoner hvis de ikke gjør det. Videre regler og bestemmelser trenges til å dekke områder som berøres av de flernasjonale selskapers drift.

Konklusjoner

Den internasjonale fagbevegelse henstiller til møtet av stats- og regjeringssjefer i Venedig at de detaljert behandler de nedenfor følgende nøkkelområder i den økonomiske politikk. De må forplikte seg til å utføre de nødvendige tiltak, og må i denne prosessen gi absolutt prioritet for full sysselsetting:

- a) Regjeringene bør i samarbeid med fagbevegelsen utvikle en integrert politikk for sysselsetting, inflasjon og vekst med sikte på
 - reduksjon av arbeidsledigheten, særlig når det gjelder grupper som er hemmet på arbeidsmarkedet,
 - vern om arbeidstakernes og de lavere inntektsgruppers kjøpekraft,
 - opprettholdelse og utvikling av offentlige tjenester,
 - sikring av de sosiale trygder,
 - en konsekvent politikk for forkorting av arbeidstiden,
 - sikre sosialt ønskelige investeringer, og
 - kontinuerlig analysere det internasjonale utsyn i nøkkelinvesteringsektorene, med et kontinuerlig oversyn over de globale investeringstendenser.
- b) Energipolitikken må bli en integrert del av den økonomiske politikken, med særlig oppmerksomhet på
 - utvikling av alternative energikilder,
 - avtaler om mål for energibevaring,
 - utvikling av arbeidsplasser som resultat av energi politikken,
 - kollektiv dialog mellom de oljeproduiserende og oljebrukende land om priser, tilførsler og andre sider i de økonomiske forhold dem imellom, og
 - større åpenhet om råstoffmarkedene.
- c) Knyttet til tiltak i industrilandene bør det gjøres en ny felles innsats for å påskynde økonomiske og sosiale framskritt i utviklingslandene gjennom

- konstruktive forslag i relevante internasjonale fora under hensyntaken til Brandt-kommisjonens rapport,
- stabile valutaordninger for kontroll av internasjonal likviditet og finansiering av langsiktige programmer for verdens utvikling,
- opprettelse av en uavhengig kommisjon til gjennomgåelse av det internasjonale valutafondets politikk og praksis, samt kontroll av flernasjonale selskapers operasjoner gjennom sanksjoner i tilfelle de ikke overholder internasjonalt vedtatte atferdsregler.▪

Faglig utviklingshjelp.

Den urettferdige fordeling i verden er uakseptabel for arbeiderbevegelsen. En tredjedel av menneskeheten sulter mens andre lever i overflod. Over 360 millioner mennesker er arbeidsledige i u-landene og mangler mat og varer som de selv skulle være med å produsere. Urettferdigheten i fordeling gjør seg gjeldende både mellom landene — nord/sør-problemet — og innad i de enkelte land, i u-land som i i-land.

Samtidig er landenes økonomi blitt stadig mer sammenvevet gjennom handel, transnasjonale selskaper, finansieringsordninger. Spørsmål som angår sysselsetting, varetilgang, arbeidsbetingelser, løses ikke engang ensidig innen den enkelte stat, men er i stigende grad avhengig av forhold utenfor landegrensene. Dette gjelder også i-land som u-land.

Mot denne bakgrunn har fagbevegelsen reist kravet om *Ny økonomisk og sosial verdensordning (NØSV)*. I dette ligger kravet om at det også i u-landene føres en fordelingspolitikk, at lavtlønnsforholdet overtas av lønnsøkinger, at sosialytelser gjennomføres og at det føres en full sysselsettingspolitikk. Mot denne bakgrunn trer betydningen av å styrke fagbevegelsen internasjonalt klart fram.

I løpet av året er LOs ytelser til mer langsiktig hjelp til fagbevegelsen i utviklingsland økt betydelig. Dette er gjort mulig gjennom sikrere inntekter til AIS' Fond og gjennom den rammeavtale som er inngått mellom NORAD og LO.

KRITERIER OG BISTANDSFORMER

LOs mål med bistandsvirksomheten er å bidra til å bedre situasjonen for de underprivilegerede befolkningsgrupper i utviklingslandene ved å:

- Bistå faglige interesseorganisasjoner som ledd i å utvikle de demokratiske verdier, heve levestandarden og sikre en mer rettferdig fordeling av samfunnsgodene,
- heve kunnskapsnivået gjennom skoleringsvirksomhet, her-

under alfabetiseringsarbeid, yrkesmessig utdanning og opplæring av fagforeningsmedlemmer og tillitsvalgte,
– støtte prosjekter i fagforeningsregi for å bedre næringsgrunnlaget og helsesituasjonen for den stedlige befolkning.

En slik målsetting er i tråd med de retningslinjer Stortinget har trukket opp for norsk bistandspolitikk (St.meld. nr. 29—1971/72, 94—1974/75 og 35—1980/81), og gir grunnlag for tilskudd av offentlige midler til LOs virksomhet.

Tosidige og flersidige prosjekter.

I sin virksomhet støtter LO seg på fagbevegelsens internasjonale organer, FFI (Frie Faglige Internasjonale) og yrkesinternasjonale. LO gjennomfører også prosjekter i direkte, tosidig samarbeid med fagorganisasjoner i utviklingsland når dette er hensiktsmessig.

Som en rettesnor i arbeidet har LO basert seg på at 50 prosent av bistanden anvendes tosidig og 50 prosent flersidig gjennom FFI.

Når en betydelig del av støtten kanaliseres gjennom FFI, oppnår vi å styrke vårt internasjonale faglige apparat, samtidig som vi kan klare oss med en mindre utvidelse av vår egen administrasjon. Antall tosidige prosjekter som krever større administrative innsats, holdes derimot begrenset.

Geografisk fordeling.

Med henblikk på at LO skal kunne bidra til å styrke fagbevegelsen i alle de aktuelle områder (Asia, Afrika, Latin-Amerika og dels Europa) utarbeider FFI prosjektforslag med den nødvendige geografiske spredning, mens LOs tosidige prosjekter er konsentrert til et fåtall land.

Bistandsformer.

Den bistand LO yter, omfatter støtte til opplærings- og kursvirksomhet innen fagbevegelsen og støtte til helse-, forbruker-, ernærings- og sysselsettingstiltak (sosio-økonomiske prosjekter) av kooperativ karakter, drevet av fagbevegelsen. Støtten gis dels i form av økonomisk tilskudd til driften av slike aktiviteter, dels til anskaffelse av bygninger og utstyr. Foruten å yte materiell støtte trer LO inn med personell-bistand og deler sin ekspertise og erfaring med samarbeidspartnerne.

RAMMEAFTALEN NORAD/LO

Etter forhåndsdrøftinger, som har pågått i 2—3 år, kunne NORAD og LO i januar 1980 undertegne en kontrakt (rammeavtale) som innebærer:

NORAD yter et tilskudd på 20 millioner kroner over en treårsperiode, fordelt med 6 mill. i 1980, 6,5 mill. i 1981 og 7,5 mill. i 1982. (Midlene er overførbare fra ett år til neste.)

LO yter en egenandel på minst 20 prosent av dette beløp.

De enkelte prosjekter innen rammen skal godkjennes av NORAD i forbindelse med budsjettbehandling.

Regnskaper og rapporter skal forelegges årlig for NORAD.

ADMINISTRASJON

Av rammebeløpet kan LO disponere 3 prosent som tilskudd til administrasjonsutgifter.

Virksomheten sorterer under LOs internasjonale kontor. Fra 1. mai 1980 er det ansatt egen saksbehandler for dette felt.

Når sakene (prosjektene) er utredet ved internasjonalt kontor, går de til AIS og forslagene herfra forelegges NORAD. AIS' innstilling oversendes LOs Administrasjon og Sekretariat for vedtak. I tilfeller hvor prosjektene særlig angår yrkesinternasjonale og lokale fagforeninger i utviklingsland, blir sakene forelagt for de aktuelle norske forbund.

«Ramme-midlene» er underlagt de samme hovedretningslinjer som midlene for LOs øvrige virksomhet. Det er utarbeidet særlige rutiner som skal sikre oversikten vedrørende de enkelte prosjekter så vel som for rammen totalt. Samtidig imøtekommes de spesielle krav som NORAD (og Riksrevisjonen) stiller til kontroll, herunder at midlene skal være avsatt på egen rentebærende konto.

LO bidrar til FFIs administrasjon av de flersidige prosjekter etter bevilgninger fra AIS' fond. Administrasjonstilskuddet til FFI er 7,5 prosent av prosjektkostnadene.

PROSJEKTER

A. Tosidige prosjekter.

Med «tosidige prosjekter» (bilaterale prosjekter) menes at LO samarbeider direkte med den (de) lokale organisasjon(er)/institusjon(er) i utviklingslandet. Slike prosjekter er kommet i stand etter anmodning fra de lokale organisasjoner og er siden utarbeidet i fellesskap med LO.

Under arbeidet med slike prosjekter har LO støttet seg på den ekspertise og de erfaringer som er tilgjengelige innen andre av arbeiderbevegelsens organisasjoner, så som AOF, Norsk Folkehjelp, Folkets Brevskole og A-pressen. I noen tilfeller er det gjort avtale med AOF om å bistå med gjennomføringen av prosjektene.

Portugal, José Fontana, faglig opplæring.

Prosjekt: Studiesirkelvirksomhet, materiell-utvikling og produksjon.

Samarb.org.: José Fontana-stiftelsen, som er en arbeideropplysningsinstitusjon som samarbeider med Union General de Trabajadores (UGT-Portugal).

Varighet/totalbudsjett: 1980—1983, ca. kr. 1 599 000.

Finansiering: NORAD-midler.

Tanzania, LO—JUWATA avisprosjekt.

Prosjekt: Innkjøp av presse, opplæring av personell, ekspertbistand.

Samarb.org.: JUWATA (tidligere TANU), Tanzania, den eneste faglige landssammenslutning i landet.

Varighet/totalbudsjett: 1980—1983, evt. forlengelse, ca. kr. 2 967 000.

Finansiering: AIS-bevilgning og NORAD-midler.

Jamaica, faglig senter.

Prosjekt: Støtte til etablering og drift av «Felles faglig senter for utredning og opplæring», ekspertbistand.

Samarbeidsorganisasjoner: De fire landsomfattende faglige organisasjonene i Jamaica, The Bustamante Industrial Trade Union, The National Workers Union, Trades Union Congress of Jamaica og Jamaica Association of Local Government Officers, som har etablert «Joint Trade Unions' Research Development Center».

Varighet/totalbudsjett: 1980—1983, med mulighet for forlengelse, kr. 3 555 000.

Finansiering: AIS-bevilgning og NORAD-midler.

Egypt, faglig opplæring.

Prosjekt: Studiesirkelvirksomhet, materiellutvikling.

Samarbeidsorganisasjoner: ETUF — Egyptian Trade Union Federation (tidligere EFL — Egyptian Federation of Labour).

Varighet/totalbudsjett: 1980—1982, med mulighet for forlengelse; kr. 1 015 000.

Finansiering: NORAD-midler.

Stipend.

Det er besluttet å stille et beløp (for 1981 kr. 200 000) til disposisjon som stipend for fagforeningsfolk fra u-land til studier i andre land — eventuelt i Norge.

B. Flersidige prosjekter.

Med «flersidige prosjekter» (multilaterale eller multi-biprojekter) menes prosjekter hvor LO gir den økonomiske støtten gjennom en internasjonal organisasjon til det enkelte prosjekt.

Det avtales mellom LO og FFI at et visst beløp av NORAD-rammen (ca. 50 prosent) skal anvendes på denne måten. FFI sender årlig en «prosjekt-pakke» med forslag til LO, som i forståelse med NORAD fatter beslutning om hvilke prosjekter som skal få støtte.

I 1980 ble følgende FFI-prosjekter godkjent for støtte:

Ecuador, jordbruksutviklingsprosjekt.

Prosjekt: Jordbruksutvikling i kooperativ regi, styrking av fagorganisasjonen. 3 års varighet.

Organisasjon: FENACLE, medlem av IFPAAW (Landarbeiderinternasjonalen), i samarbeid med FFI.

Finansiering: Norsk Folkehjelp har med NORAD-midler støttet prosjektet i 1979. Bevilget av NORAD-rammen kr. 200 000.

Øvre Volta, helsestasjon for arbeidere.

Prosjekt: Bygging og utstyr til helsestasjon, samt materiell for 1/2 års forbruk.

Organisasjon: OVSL (Organisation Voltaique des Syndicats Libres) som samarbeider med FFI.

Finansiering: FFI har skaffet til veie kr. 447 600 av totalkostnaden kr. 688 000. Bevilget av NORAD-rammen kr. 241 000.

Sri Lanka, støtte til småbrukere i Nuwaru-Eliya-distriktet.

Prosjekt: Innkjøp av 20—25 sprøyter som bæres på ryggen. Sprøytene selges på rimelige betingelser til medlemmene, og inntekten går til rullerende fond for innkjøp av såkorn, gjødsel osv.

Organisasjon: Lanka Agriculturalist Association, medlem av IFPAAW, i samarbeid med FFI/ARO.

Finansiering: Totalkostnad kr. 40 000. Bevilget av NORAD-rammen kr. 40 000.

Indonesia, faglig opplæring og studieleder.

Prosjekt: Det er lagt opp et program som innbefatter 27 kurs av 10 dager for å trene lokale studieledere og tillitsmenn.

Dette inngår som ledd i å legge opp en permanent opplæringsvirksomhet i fagbevegelsen. Studielederen som engasjeres for ett år, vil utarbeide de detaljerte planer.

Organisasjon: FFI/ARO i samarbeid med Fedrasi Buruh Seluruh Indonesia (FBSI).

Finansiering: Kostnaden er beregnet til kr. 294 000 for første år med mulig forlengelse. Bevilget av NORAD-rammen kr. 294 000.

Kuala Lumpur eller Bangkok, oppfølgingsseminar for sysselsettingshåndbok.

Prosjekt: Som ledd i FFIs sysselsettingsprogram ble det i fjor utarbeidet en håndbok i sysselsetting. LO bisto i dette bl. a. med personell. Arbeidet ble finansiert av en UD-bevilgning gjennom Norsk Folkehjelp. Det nødvendige oppfølgingsarbeid i denne forbindelse omfatter et regionalt seminar for Asia. Seminaret ble holdt i august/september 1980.

Organisasjon: FFI/ARO.

Finansiering: ILO har bidratt med kr. 25 000 og UD med kr. 50 000. Bevilget av NORAD-rammen kr. 54 000.

Niger, forbrukerkooperativ.

Prosjekt: Fagbevegelsen har gitt høy prioritet til å starte et forbruker-kooperativ. Leveomkostningene i landet er høye, og kooperativ omsetning vil tjene lønnsinntakere med lave inntekter. USTN disponerer fire bygninger som skal tas i bruk til dette formål. Det trengs utstyr, lastebil, vareinnkjøp og personell.

Organisasjon: USTN (Union des Syndicats de Travailleurs de Niger), som samarbeider med FFI.

Finansiering: Totalkostnader er kr. 7 121 000, hvorav USTN bidrar med kr. 2 150 000. FFI vil søke del-finansiering fra flere medlemsorganisasjoner og har anmodet LO om kr. 157 000. Bevilget av NORAD-rammen kr. 157 000.

Vest-Afrika, faglig opplæring og studieleder.

Prosjekt: Studielederen er stasjonert i Monrovia, Liberia, men vil også ha sitt virkefelt i Sierra Leone, Gambia, Ghana og Nige-

ria. Programmet omfatter kursmaterieell og lokale kurser for til-litsmenn. Det inkluderer anskaffelse av to mini-busser (en i Li-beria og en i Sierra Leone). Programmet strekker seg over to år.

Organisasjon: FFI i samarbeid med vest-afrikanske fag-organisasjoner.

Finansiering: Kostnaden for to år er kr. 898 500. LO er anmodet om å finansiere dette i 1980 og 1981. Bevilget av NORAD-rammen kr. 449 000.

Mexico, aktiviseringsprogram for fagforeningskvinner.

Prosjekt: Målsettingen er å kvalifisere kvinner bedre som til-litsvalgte i fagforeningssammenheng. Kurs vil bli holdt på na-sjonale plan i de land som er aktuelle i regionen av Latin-Ameri-ka. Fra hvert av seks slike kurs vil det bli tatt ut fire kvinner — til sammen 24 — som skal gjennomgå videre opplæring, som er lagt til Mexico. Når de vender tilbake til sine hjemsteder, skal de begynne opplæring av sine kolleger.

Organisasjon: FFI/ORIT i samarbeid med Confederación de Trabajadores de México (CTM).

Finansiering: Kostnadsberegning kr. 432 400, hvorav LO er an-modet om å finansiere halvparten — kr. 211 000 — mens FFI vil få resten finansiert fra andre medlemsorganisasjoner. Bevilget av NORAD-rammen kr. 211 000.

Karibien, IFPAAW, faglig opplæringsprogram.

Prosjekt: Rekrutterings- og opplæringsprogrammet omfatter Barbados, Dominica, Den dominikanske republikk, Jamaica, Sta. Lucia, Trinidad, Tobago, Grenada, Guyana, St. Kitts, St. Vincent, Nederlandske Antillene og Belize. Det er stor øking i antall land-arbeidere i området, men organisasjonstilslutningen har ikke holdt tritt.

Programmet er lagt opp i 4 stadier, og bygger på lokale studie-sirkler og kurs, samt seminarer i regional regi.

Organisasjon: IFPAAW i samarbeid med stedlige land-arbeiderorganisasjoner og med FFI.

Finansiering: Programmet er av 3 års varighet, og første året er budsjettert med kr. 163 000, som LO anmodes om å dekke. Be-vilget av NORAD-rammen kr. 163 000.

Malaysia, arbeiderinstitutt for teknologi.

Prosjekt: Instituttet er grunnlagt og drives av fagorganisa-sjonen, med det mål å gi arbeidere og deres barn bedre teknisk utdannelse. Instituttet åpnet i 1977, og der er nå 300 studenter. Til

nå er undervisningsbygningen og verkstedet for tyngre mekanikk tatt i bruk. Utbyggingsplanene omfatter bl. a. avdelinger for meteorologi, maskinverktøy, trykkeri etc.

LO er anmodet om å bekoste utstyr for elektronisk verksted, kostnadsoverslag US \$ 52 437.

Organisasjon: Malaysian Trade Union Congress, medlem av FFI.

Finansiering: Instituttet blir støttet av FFI og NVV, Nederland. Bevilget av NORAD-rammen kr. 262 000.

Stipend for fagforeningsfolk.

Prosjekt: Etter behov vil FFI i samråd med LO disponere stipendiene slik at fagforeningsfolk kan besøke andre land innen den tredje verden og kvalifisere seg ved i praksis å følge virksomhet som fagbevegelsen arbeider med — kooperasjon, utdanning etc.

Organisasjon: FFI.

Finansiering: NVV, Nederland, har allerede bidratt til et slikt stipendfond. FFI anmoder LO om 10 stipendier à kr. 25 000, til sammen kr. 250 000. Bevilget av NORAD-rammen kr. 100 000.

India, sekretær opplæring for kvinner.

Prosjekt: Siktemålet er å gi kvinner en bedre yrkesopplæring innen kontor/sekretærfaget.

Organisasjon: SEWA (Self-Employed Women's Association) i samarbeid med ITGLWF (International Textile, Garment and Leather Workers' Federation) og FFI.

Finansiering: Bevilget av NORAD-rammen kr. 79 000.

Totalt bevilget til FFI-prosjekter av NORAD-rammen i 1980 kr. 2 250 000. Som administrasjonstilskudd til FFI er det av AIS' fond bevilget (ca. 7,5 prosent av kr. 2 250 000) kr. 173 750.

SAMARBEID LO, NORAD, ILO

Etter samråd LO—NORAD, finansierer NORAD årlig to — 2-ukerskurs for 20 tillitsvalgte fra u-land, hovedsaklig Afrika, ved ILOs opplæringssenter i Torino. Kostnadene ligger på ca. kr. 2 mill. pr. år. LO stiller en kursleder i Torino, som er Steinar Olsen, og forelesere. Kurset besøker Oslo hver vår og høst i 2 uker for innføring i norsk arbeiderbevegelse. Avslutningskurs finner sted i Afrika.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS)

FORMÅL

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS) er arbeiderbevegelsens styrings- og koordineringsorgan når det gjelder internasjonal støttevirksomhet, u-hjelpsenngasjement, katastrofehjelp og humanitært hjelpearbeid. AIS samordner arbeiderbevegelsens støtte til nasjonale og sosiale frihetsbevegelser, organisasjoner og enkeltpersoner som arbeider for organisasjonsfrihet og andre demokratiske rettigheter i land der slike rettigheter blir krenket. AIS yter hjelp til personer og familier i vansker på grunn av forfølgelse i hjemlandet. AIS forbereder og innstiller overfor LO evt. støtte fra LO (og AIS) til faglige u-hjelpsprosjekter i forbindelse med Rammeavtalen mellom LO og NORAD. Dessuten samordner AIS humanitær hjelp og katastrofehjelp, som er Norsk Folkehjelps hovedvirksomhet på det internasjonale felt. Det er nært samarbeid mellom Norsk Folkehjelp, LO og AIS og med AOF.

ORGANISASJON

Samarbeidskomitéen LO/DNA oppnevner AIS' arbeidsutvalg, som i 1980 besto av AIS' formann (Thor Andreassen inntil 30.6. 1980; fra 1.7. 1980 Svein-Erik Oxholm), nestformann (Kaare Sandegren) og sekretær (Johan-Ludvik Carlsen).

I påvente av nye vedtekter anmodet AIS' arbeidsutvalg 11.8. 1980 Samarbeidskomitéen LO/DNA og Norsk Folkehjelp å oppnevne en representant fra DNA og Norsk Folkehjelp til AIS' arbeidsutvalg. (Henholdsvis Ivar Leveraas og Laila Nikolaisen).

AIS' *styre* besto foruten arbeidsutvalget av tre representanter med varamedlemmer (i parentes) oppnevnt av DNA:

Reiulf Steen (Ivar Leveraas), Leonard Larsen (Bjørn Tore Godal), Thorbjørn Jagland inntil 18.1. 1980, Torill Johnsen fra 18.1. 1980 (Martin Kolberg); tre representanter med to varamedlemmer oppnevnt av LO: Walter Kolstad (Evy Buverud Pedersen), Else Ørbæk (Magne Johannessen), Olaf Axelsen; én representant med varamedlem oppnevnt av Norsk Folkehjelp: Kåre B. Werner (Vesla Vetlesen inntil 30.4. 1980, Laila Nikolaisen fra 16.10. 1980) og én representant med varamedlem oppnevnt av AOF: Georg Lieungh (Aslak Leesland).

AIS' *konsultative råd* består av én representant fra hver av AIS' medlemsorganisasjoner, for tiden: LO, LOs forbund, DNA,

DNAs Kvinnesekretariat, AUF, Framfylkingen, AOF, Arbeidernes Edruskapsforbund, Kristne Arbeideres Forbund og Norsk Folkehjelp.

LOs internasjonale avdeling er *sekretariat* og driver det daglige arbeid.

Det integrerte samarbeid mellom AIS og Norsk Folkehjelp foregår i praksis ved at Norsk Folkehjelps internasjonale enhet arbeider i nært samarbeid med LOs internasjonale kontor. Internasjonal sekretær i LO er formann i Norsk Folkehjelps Internasjonale Utvalg, AIS' sekretær medlem. Norsk Folkehjelp har hittil hatt ansvaret til dels for utformingen og innsendingen av søknader på egne eller AIS' vegne til statlige organer om offentlige midler, til dels for gjennomføringen av humanitære og katastrofeprosjekter og innsamlingsaksjoner. Et samarbeid med AOF utvikles, hvorved AOF utarbeider og gjennomfører opplæring av fagforeningsledere og tillitsvalgte fra utviklingslandene på vegne av og i nært samarbeid med AIS/LO.

I løpet av 1980 hadde arbeidsutvalget 12 møter, styret 4 og rådet 4 møter.

AIS' styre og råd har latt en komité utarbeide forslag til nye vedtekter for AIS. Komitéen har bestått av Olaf Axelsen (formann) Else Ørbæk, Gunnar Torp, Kolbjørn Aune og Kaare Sandegren (sekretær). Forslagene er til behandling og blir framlagt på LOs kongress og DNAs landsmøte våren 1981. Rådets funksjon foreslås styrket ved at det skal gjennomgå og godkjenne AIS' budsjett, regnskaper og aktivitetsplaner og gi råd om retningslinjer. Styrets funksjon foreslås styrket. Et nærmere forhold og samarbeid mellom AIS og de(t) enkelte forbund/medlemsorganisasjoner søkes. I forslaget er opplegg til finansiering av AIS' Fond via fagforeningskontingenten.

Informasjon om AIS' engasjement og prosjekter er i liten grad utført. Grunnen er manglende kapasitet. På arbeidsutvalgsmøte i desember foreslo AIS, etter oppfordring fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds representant i AIS' Råd, delfinansiering ved AIS-midler av en informasjonsmedarbeider. Saken samrås med LO og forslag til delfinansiering av informasjonsmedarbeider fremmet.

En brosjyre om AIS er utgitt, finansiert av AIS og LOs u-hjelpsinformasjonsmidler. Av samme midler er utgiftene til brosjyren «Ny økonomisk og sosial verdensordning (NØSV)» dekket. Opplag: AIS = 20 000, NØSV = 10 000 eksemplarer.

FINANSIERING

Til AIS' Fond bevilget LO i 1980 300 000 kroner og DNA 50 000 kroner. Forbundene og AIS' øvrige medlemsorganisasjoner er anmodet om å bidra med faste bevilgninger, anbefalt til 1 krone pr. medlem pr. år. Pr. 10.10. 1980 var det fra AIS' medlemsorganisasjoner bevilget kr. 1 590 000 mot kr. 1 370 000 i 1979 til AIS' Fond og underfond. I tillegg til bidragene fra medlemsorganisasjonene mottar AIS' Fond enkelte bevilgninger fra fagforeninger og samorganisasjoner. Verdt å nevne er at Elektromontørenes forening i Bergen også i 1980 bevilget kr. 15 000 til AIS' Fond. Det foreligger forslag om at LOs kongress 1981 beslutter trekk gjennom fagforeningskontingenten til AIS' Fond. Medlemsorganisasjonene yter også til bestemte øremerkede prosjekter/landområder (AIS' underfond): Chile, Jamaica, Afghanistan, Polen, Bolivia, Portugal, Det sørlige Afrika, Vietnam, Eritrea, Jugoslavia, Nicaragua, Kampuchea, Internasjonalt humanitært hjelpearbeid m.m. Særlig er Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund en stor bidragsyter til AIS' underfond. Dessuten er midler innhentet fra *offentlige kilder*.

AIS' og Norsk Folkehjelps totale midler til disposisjon beløp seg i 1980 til *kr. 17 033 100*. Dette beløpet fordelte seg som følger: AIS' Fond: Kr. 1 124 000, AIS' underfonds: kr. 2 187 000, LO/AIS fra offentlige u-hjelpsmidler (NORAD): kr. 5 400 000, AIS/LO fra offentlige midler (UD) kr. 301 000, Norsk Folkehjelps egne midler kr. 2 355 500, Norsk Folkehjelps offentlige midler (Katastrofefondet, UD) kr. 5 504 000, Norsk Folkehjelps offentlige midler (NORAD) kr. 161 600. I tillegg kommer NORADs bevilgning til ILOs faglige opplæringscenter i Torino, Italia (ca. 2 mill. kroner), forbundenes ytelser gjennom yrkesinternasjonale, A-pressens internasjonale støttearbeid og LOs ytelser til FFIs Solidaritetsfond (200 000 kroner). AIS og Norsk Folkehjelps støttevirksomhet skjer i samarbeid og forståelse med fag- og arbeiderbevegelsen i vedkommende land og/eller med FFI og yrkesinternasjonale.

Det er opprettet en rammeavtale mellom LO og NORAD for faglig u-hjelpsarbeid. Avtalen trådte i kraft 1. januar 1980 og gjelder for tre år, og gir et beløp på i alt 20 mill. kroner. LO er ansvarlig for administrasjonen av avtalen. AIS forbereder og innstiller overfor LO de faglige bistandsprosjektene som finansieres under Rammeavtalen, før de går videre til endelig vedtak i LOs administrasjon og Sekretariat. Se eget avsnitt om faglig u-hjelp side 149.

Til AIS' underfond ble det i 1980 (pr. 10.12. 1980) gitt følgende bevilgninger:

Jamaica

Til faglig arbeid:

Norsk Kommuneforbund	kr. 50 000
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	kr. 50 000
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	kr. 50 000

Bolivia

Til COB (boliviansk LO):

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	kr. 50 000
Norsk Arbeidsmandsforbund	kr. 10 000
Herøya Arbeiderforening	kr. 5 000
Avd. 487 av Norsk Kommuneforbund	kr. 1 000
Bedriftsklubben på STK, Oslo	kr. 500

Afghanistan

«De som kjemper mot Sovjet i Afghanistan»	kr. 613
---	---------

Ytterligere midler innkommet i 1981.

Nicaragua

Til AIS/NFs innsamlingsaksjon

(avsluttet våren 1980	kr. 244 994
-----------------------------	-------------

innkommet 1979, se beretning 1979):

Forbund og øvrige medlemsorganisasjoner	kr. 12 165
---	------------

Det sørlige Afrika

Til frigjøringsbevegelsen:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	kr. 25 000
Norsk Sosionomforbund	kr. 1 000

Chile

Til chilensk fagbevegelse:

Elektromontørenes forening i Oslo	kr. 1 000
---	-----------

Polen

Til «Solidaritet»:

Forskjellige fagforeninger	kr. 700
----------------------------------	---------

Ytterligere midler innkommet i 1981.

PROSJEKTER OG ANVENDELSE AV MIDLER

Arbeidsdelingen mellom AIS, LO, Norsk Folkehjelp og AOF har i løpet av beretningsåret avklart seg. AIS konsentrerer seg om koordinering, politisk og menneskerettighetsstøtte, faglige u-hjelpsprosjekter (utarbeidelse av budsjetter, regnskap, kontrakter og framdriftsplaner, ansettelse m.m.). Norsk Folkehjelp tar seg som nevnt av humanitær og sosial bistand og katastrofehjelp og som eksempel på retningen i Norsk Folkehjelps arbeid kan nevnes forberedelse av helse-team til øyeblikkelig bruk i katastrofesituasjoner, husprosjekt i Jugoslavia, husprosjekt på 7 mill. kroner i Algerie, hjelp til handicappede i Zimbabwe, hjelp etter oversvømmelsene i India. Arbeidet foregår i kontakt med AIS/LO, FFI og fagbevegelsen i vedkommende land. AOF forestår utarbeidelse og gjennomføring av faglig tillitsmannsopplæring i nært samarbeid med AIS' sekretariat. Det er innledet samarbeid med Folkets Brevskole om utarbeidelse av materiell til bruk i u-land. Dessuten er A-pressen sterkt involvert og engasjert i flere prosjekter (se nedenunder: Avisprosjekt med fagbevegelsen i Tanzania og AIS' Aksjon for en fri presse i Portugal).

LATIN-AMERIKA

AIS/LO har i løpet av beretningsåret trappet opp sitt Latin-Amerika-engasjement ved aktiv deltakelse i FFIs Latin-Amerika-komité, hvor de største latinamerikanske og europeiske fagorganisasjoner sammen med kanadisk LO (CLC) møter.

Etter avtale med Fredsforskningsinstituttet i Oslo, Utenriksdepartementet og FFI har AIS satt i gang utarbeidelsen av en oversikt over menneskerettigheter og faglige rettigheter i Latin-Amerika. Arbeidet utføres av Inés Vargas (visejustisminister i Allendes regjering). AIS vurderer nå utarbeidelse av en liknende oversikt for Afrika og Asia.

Kr. 50 000 ble avsatt på 7-årsdagen for militærkuppet i Chile 11.9. 1980, til framtidig faglig arbeid i Latin-Amerika.

Ved overrekkelsen av Nobels Fredspris til Adolfo Pérez Esquivel (som også besøkte LO/AIS) bevilget AIS kr. 3000 til «Solidaritetsuke for fred og respekt for menneskerettighetene i Latin-Amerika». Uka ble arrangert av «Foreningen for Latin-amerikanere i eksil i Oslo» (ASELA).

CHILE

Samtidig ble det avsatt kr. 10 000 til chilensk fagbevegelses representasjon i Norge, som symbol på norsk fagbevegelses solidaritet med chilenske fagforeningskamerater. Midlene skal brukes til faglig informasjon og arbeid blant chilenske flyktninger i Norge. LO sendte protest til regjeringen i Chile. Forbund sluttet seg til uttalelsen, som også ble oversendt Chiles ambassadør i Oslo.

AIS fordelte i 1980 ca. 1 mill. kroner til følgende faglige og humanitære prosjekter i Chile: Delfinansiering til opprettelse av 4 faglige regionale kontorer for skolering; juridisk assistanse for fagorganiserte og rådslagningsvirksomhet i Chile; utdanningsstipend for barn av fagorganiserte; Via Vicaría de la Solidaridad til fagorganisertes etterlatte; via FASIC (Fundación de Ayuda Social de las Iglesias Cristianas) til humanitært arbeid, fortrinnsvis til fagorganiserte og deres familier; fond for etterlatte og fengslede, til undersøkelse om «forsvunne» og fengslede og til forsvaret for tiltalte; faglige besøk i Norge fra Chile; delegasjonsbesøk fra Norge til Chile. Et delegasjonsbesøk med representanter fra AIS, LO og tre fagforbund er planlagt primo 1981; Sosialistinternasjonalens Chilekomité i forbindelse med «folkeavstemningen» i Chile 11. september 1980; dekning av deltakelse for faglige representanter fra Chiles Radikale Parti på faglig/politisk koordineringsmøte i Wien februar 1980 med etterfølgende besøk i Norge (AIS, LO og DNA); opphold for chilenske eksilpolitikeres deltakelse på sosialinternasjonalens møte i Oslo 11.—16. juli 1980; besøk i Oslo (LO, AIS og DNA) av to representanter fra Chiles Radikale Parti.

BOLIVIA

AIS/LO har støttet boliviansk LO (COB) etter militærkuppet 17. juli 1980, bl.a. ved finansiering av besøk i Norge av José Justino Lijerón (den ene av de to ikke-fengslede/drepte sekretariatsmedlemmer som befant seg utenfor Bolivia da kuppet fant sted) og Domitila de Chungara (gruvearbeiderkona som ledet demonstrasjonen på kvinnekongressen i København i juli 1980) og ved overføring av kr. 113 000 via boliviansk LOs eksilkontor i Paris for kanalisering inn i Bolivia.

NICARAGUA

AIS og Norsk Folkehjelp støttet Nicaragua både før, under og etter at Somoza ble jaget ut av landet, bl.a. ved egen landsomfat-

tende innsamlingsaksjon som i løpet av 1979/80 innbrakte ca. kr. 460 000 (ref. LOs Beretning 1979). Pengene er i samråd med Sandinistfronten (FSLN) og i samarbeid med Norsk Folkehjelp anvendt til innkjøp av medisiner (antibiotika, antituberkulose- og antimalariamidler, insulin m.m.) og fiskemel (proteiner). LO har oppfordret den norske regjering til å yte u-hjelp til Nicaragua (fiskerier, skogsskjøtsel og oljeutvinning).

ARGENTINA

I forbindelse med det besøk mødrene på Maiplassen (Plaza de Mayo) i Buenos Aires, Argentina, avla i LO/AIS, bevilget AIS kr. 5000 til støtte for oppklaring av arresterte/forsvunne/dreptes skjebne.

URUGUAY

AIS mottok i 1980 og dekket reise- og oppholdsutgifter for faglig delegasjon av uruguayanske tillitsmenn i eksil fra uruguayansk LOs (CNT)koordineringskomité. Økonomisk støtte til CNTs eksilkontor og informasjonsarbeid er under vurdering i AIS. AIS/ LO har bedt Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS) fremme anmodning fra CNT om ILO sender en kommisjon til Uruguay for granskning av brudd på menneskerettighetene og faglige rettigheter.

AIS støttet sultestreik arrangert av uruguayanske flyktninger og fremmedarbeidere i Norge 13.—15. juni 1980 i protest mot militærregimet i Uruguay.

JAMAICA

Etableringen av det felles faglige utrednings- og opplærings-senteret, som LO/AIS samarbeider om med Jamaicas fire landsomfattende fagorganisasjoner, går etter planen. Se «Faglig utviklingshjelp». Generell samarbeidsavtale ble undertegnet med de fire landsorganisasjoner under besøk i Norge høsten 1980. Kontrakt om utredningssenteret ble undertegnet før jul 1980.

AIS har bevilget kr. 45 000 til Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds prosjekt til støtte for faglig tillitsmannsopplæring blant bauxitt-arbeiderne på Jamaica. Prosjektet omfatter organisering av lokal medlems- og tillitsmannsskolering i National Workers' Union (NWU). Eget studiemateriale, utarbeidet i sam-

arbeid med NWU, er under trykking i Norge. Prosjektet fortsetter i 1981 og andre norske fagforbund (NKIF) kommer trolig med i prosjektet.

Høsten 1980 tok ledelsen i to av Jamaicas faglige landsorganisasjoner, Jamaica Association of Local Government Officers (JALGO) (Kommuneforbundet på Jamaica) og National Workers' Union (NWU), begge nært knyttet til statsminister Michael Manleys parti (People's National Party), opp spørsmålet om særskilt støtte til dem i den faglige aktiviteten. Siden har AIS bevilget kr. 100 000 til de to fagorganisasjoner, Norsk Kommune- forbund kr. 50 000 til JALGO, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund hver kr. 50 000 til NWU. Det er nær kontakt om anvendelsen av midlene.

AFRIKA

SØR-AFRIKA-REPUBLIKKEN

AIS/LOs engasjement i Afrika er konsentrert om frigjøringen av det sørlige Afrika. Forbindelsen med frigjøringsorganisasjonen ANC (SA) er god. I løpet av 1980 har AIS/LO/NF overført betydelige midler til støtte for den ikke-rasistiske fagbevegelsen i Sør-Afrika og gjennomført ulike protestopplegg. Av spesiell interesse er Norsk Folkehjelps kurs til opplæring av førstehjelps-instruktører og helsepersonell i ANC (SA)s flyktningeleire. AIS/NF har overført kr. 115 000 til FFI til et seminar i Lesotho om vandrearbeidernes situasjon i det sørlige Afrika. Prosjektet er ledd i et bredere prosjekt hvortil AIS/NF har stilt kr. 600 000 til disposisjon for FFI. Se for øvrig avsnittet om Sør-Afrika side 175.

ZIMBABWE

AIS har støttet frigjøringsbevegelsene ZANU (Mugabes organisasjon) og ZAPU (Nkomos organisasjon) under deres frigjøringskamp, i form av humanitær hjelp til frigjøringsorganisasjonenes flyktningeleire og felles representasjonskontor i Skandinavia. AIS' styremedlem, Laila Nikolaisen fra Norsk Folkehjelp, besøkte det selvstendige Zimbabwe i august for å drøfte evt. framtidig samarbeid mellom norsk og zimbabwesisk fag- og arbeiderbevegelse. Zimbabwes fagbevegelse ga uttrykk for interesse for slikt samarbeid og for faglig opplæring og sosial og humanitær hjelp. Norsk Folkehjelp har forberedt et rehabiliteringsprosjekt for krigsskadede.

NAMIBIA

AIS har lenge hatt kontakt med og støttet frigjøringsbevegelsen SWAPO (South West Africa People's Organisation). Under et besøk i AIS av en delegasjon fra SWAPO 1980, ledet av formannen Sam Nujoma, ble mulige tiltak drøftet. Under besøket overrakte AIS Sam Nujoma kr. 10 000 til SWAPOs videre arbeid.

AIS støttet finansielt SWAPOs deltakelse på den alternative kvinnekongressen i København 13.—27.7. 80 og kr. 20 000 (samme beløp bevilget Norsk Folkehjelp) til forskjellig utstyr til SWAPOs kvinnebevegelse (SWAPO Women's Council).

TANZANIA

Forprosjekt i forbindelse med AIS/LOs avisprosjekt med tanzaniansk LO (JUWATA) ble avsluttet våren 1980. AIS dekket en del av utgiftene. Norsk Papirindustriarbeiderforbund bevilget på sitt landsmøte kr. 100 000 til LO/JUWATAs avisprosjekt. Se «Faglig utviklingshjelp» side 149.

Generell samarbeidsavtale LO-JUWATA undertegnet høsten 1980. Kontrakt om avispresse undertegnet ved årsskiftet i 1980/81.

ERITREA

AIS/LO har i 1980 mottatt besøk av både EPLF (Eritrean People's Liberation Front), ELF (Eritrean Liberation Front) fra Eritrea og den norske Eritreafronten som har anmodet om støtte.

EGYPT

AIS dekket en del av kostnadene for en LO/AOF-delegasjon som besøkte Egypt 13.—20.12. 80 for drøfting av fortsatt samarbeid mellom landsorganisasjonene i Norge og Egypt (ETUF) vedrørende faglig opplæring. (Se omtale av prosjektet «Faglig utviklingshjelp»). Generell samarbeidsavtale ETUF/LO undertegnet høsten 1980. Kontrakt om tillitsmannsopplæring undertegnes februar 1981.

ALGERIE

Norsk Folkehjelps resolute reaksjon med støtte fra AIS etter jordskjelvet i oktober i El Asnam i Algerie og kontakt via LO/

FFI med algerisk LO (UGTA) har ført til at Norsk Folkehjelp av FFI er bedt om å koordinere internasjonal fagbevegelses støtte til gjenreisningsarbeidet. Til innsamlingsaksjonen bevilget AIS kr. 50 000, LO kr. 100 000, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kr. 100 000, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund kr. 50 000, danske fagforbund via Dansk Folkehjelp bevilget kr. 28 000, FFI kr. 155 000 til innkjøp av telt, med løfte om ytterligere kr. 200 000—300 000. Løfte er også kommet fra den belgiske folkehjelpsorganisasjonen, Solidarité Socialiste, om ca. 1,5 mill. kroner, fra Kirkens Nødhjelp om kr. 400 000. En søknad fra Norsk Folkehjelp til Regjeringen om 6 mill. kroner til rehabiliteringsarbeid blant de jordskjelvrammede, bl.a. oppføring av norske prefabrikerte ferdighus, er innvilget med 4,5 mill. kroner. Norsk Folkehjelp som er prosjektansvarlig, i samarbeid med algerisk LO (UGTA), sentrale og lokale myndigheter i Algerie, IAH (Internationale Arbeiterhilfswerke, Norsk folkehjelps internasjonale medlemsorganisasjon) og FFI. Samarbeidet vil føre til nærmere kontakt mellom norsk LO og algerisk UGTA.

AFGHANISTAN

AIS har hatt flere besøk fra representanter fra motstandsbevegelsen i Afghanistan. Støttetiltak er drøftet. Det forelå i desember opplegg for bevilgning av kr. 40 000 til humanitær hjelp og kr. 10 000 til Afghanistan-komiteén i Norge. Norsk Folkehjelp forbereder organiseringen og finansieringen av et legeteam til flyktningeleirene i Pakistan.

VIETNAM

I forbindelse med orkanen «Joe»s herjinger i Vietnam juli 1980 bevilget AIS og NF kr. 272 000 til humanitær hjelp av gjenstående midler fra AIS/NFs Vietnaminnsamling. Bevilgningen ble i samråd med vietnamesisk LO (TOCODO) overført via FNs katastrofehjelpsorganisasjon UNDRO.

INDIA

Gjenreisningsarbeidet etter flomkatastrofen som rammet de nordøstlige deler av India 1978 fortsetter. Norsk Folkehjelp er prosjektansvarlig og arbeidet utføres i nært samarbeid med indisk LO (INTUC) og FFI. Gjennomføringstiden har årsak i

politiske uoverensstemmelser mellom delstatsregjeringene og den forrige sentralregjeringen i New Dehli.

Følgende gjenreisningsprosjekter for totalt kr. 1 028 000 var i gang i 1980:

- Bygging av hus samt reisning og drift av opplærings- og produksjons-senter i Ghagua, Assam.
- Bygging av hus samt reising og drift av trenings-senter i Doygroong, Assam.
- Etablering og drift av koordinerings-senter for landsbyprosjekter i INTUC.
- Opplærings- og produksjons-senter for kvinner i Gujarat.
- Barneprosjekt i samarbeid med den faglige kvinneorganisasjon SEWA i Gujarat.
- Boligreising i Bengal.
- Gjenoppbygging av veveindustrien i Bengal.

Dessuten er det avsatt midler til:

- Gjenreisningsprosjekter i Bihar, kr. 200 000.
- Et tosidig barneprosjekt i Gujarat, kr. 20 000.

EUROPA

ITALIA

Etter anmodning fra Euro-LO om økonomisk støtte til de katastroferammede etter jordskjelvet i Sør-Italia senhøstes 1980 bevilget AIS kr. 50 000. Midlene ble overført til den samarbeidskomité de tre faglige landsorganisasjonene i Italia (CGIL, CISL og UIL) hadde opprettet for mottak og fordeling av støtte fra italiensk og utenlandsk fagbevegelse.

HELLAS

Under et delegasjonsbesøk hos GSSE i Hellas høsten 1980 framsatte GSSE anmodning til LO om samarbeid om tillitsmannsopplæring, som i prinsippet ble besvart positivt. Saken under vurdering i AIS.

SPANIA

Etter henvendelse fra spansk LO (UGT) og opplysningsorganisasjonen Fundacion Francisco Largo Caballero (FFLC) om

støtte til faglig opplæring av tillitsvalgte, er avtale om samarbeid sluttet i november 1980. Kr. 200 000 er stilt til disposisjon. Arbeidet vil bli utført av FFLC og AOF i nær kontakt med landsorganisasjonene.

PORTUGAL

Etter jordskjelvet som rammet Azorene 1. nyttårsdag 1980 bevilget AIS og Norsk Folkehjelp hver kr. 20 000 til hjelp til de katastroferammede. AIS kanaliserte sin bevilgning via den portugisiske faglige landsorganisasjonen UGT og Norsk Folkehjelp gjennom den humanitære hjelpeorganisasjonen ASAS.

Våren 1980 iverksatte AIS og A-pressa en landsomfattende «aksjon for en fri presse i Portugal», som innbrakte kr. 732 400. Kr. 247 753,80 er nyttet til fire varebiler til distribusjonssentral for det portugisiske sosialistpartiets eneste landsomfattende avis «Portugal Hoje».

Kr. 200 000 er nyttet til etablering og drift av en portugisisk A-presseorganisasjon (Instituto de Imprensa Democrática) og til teknisk utstyr kr. 100 000. Sistnevnte bevilgning kom fra Norsk Arbeiderpresse, som var teknisk og faglig ansvarlig for aksjonen, som skulle sikre utgivelsen og distribusjonen av den eneste landsomfattende sosialistiske dagsavis i Portugal og legge grunnlag for en sosialistisk pressegruppe etter mønster av norsk arbeiderpresse. A-pressen hadde i 1979 sørget for papirleveranser på i alt kr. 280 000. A-pressen har latt sin markedsførings-sjef gi råd, noe som har ført til at det månedlige underskudd sank betraktelig. Representanter fra Portugal er invitert til Norge for videre drøftinger om fortsatt samarbeid. AIS er innstilt på å yte støtte både i 1981 og 1982. For LO/AIS' samarbeid og støtte til UGTs opplysningsorganisasjon Fundacao José Fontana, se «Faglig utviklingshjelp». Kontrakt med José Fontana Stiftelsen sluttet i februar 1981.

MENNESKERETTIGHETER

AIS har i 1980 konsentrert sitt arbeid for faglige rettigheter og menneskerettighetene om forholdene i Latin-Amerika (se omtalen under AIS' Latin-Amerika-engasjement side 161). AIS' nestformann representerer AIS og LO i Utenriksdepartementets Menneskerettighetsutvalg.

I beretningsåret bevilget AIS kr. 50 000 til DNAs menneskerettighetsarbeid.

DIVERSE

AIS har støttet Alternativ Handels utstilling «Håndverk fra u-land».

U-landsinformasjon

I 1980 mottok LO 400 000 kroner fra Direktoratet for utviklingshjelp for å drive informasjon om Norges forhold til u-landene.

Midlene ble anvendt til stønad til ca. 20 kortkurs, foredragsformidling, bl. a. til en rekke ukeskurs og materiellproduksjon. Kortkursene la vekt på norsk utviklingshjelp, fagbevegelsens engasjement i forhold til u-landene og ny økonomisk og sosial verdensorden. Det ble produsert to brosjyrer til massespredning — én om fagbevegelsens syn på en ny økonomisk og sosial verdensorden og én presentasjonsbrosjyre for AIS. Det ble gjennomført et 70-tall studieringer om ny økonomisk og sosial verdensorden. Arbeidet har vært drevet i samarbeid med AOF.

Øst—vest-kontakt, avspenningsarbeid, nedrustning og sikkerhetspolitikk

Landsorganisasjonen har i 1980-besøkt LO-ledelsen i Ungarn og Jugoslavia. Kontakten med ungarsk LO har vært særlig viktig i samband med spenningsøkingen etter Afghanistan-invasjonen og Polen-utviklingen. Samtaler i Budapest i september gikk på begge spørsmål. Formann i SZOT, Sandor Gaspar, er samtidig formann i den kommunistiske internasjonale, WFTU, hvor betydelig indre diskusjon pågår, både om Polen og Afghanistan. En delegasjon fra juridisk avdeling førte samtaler med jurister og ledelsen i tsjekkosllovakisk LO høsten 1980. Andre kontakter er gjort.

Sovjetisk LO gjorde henvendelser i 1980 til LO, dels om felleshenvendelse til KSSE-Madrid, dels om drøftinger i begrenset forum, dels om gjenopptak av direkte kontakt. Fra LO er indirekte gitt syn til sovjetisk LO, men spørsmålet om gjenopptak av forbindelser er videre utsatt til etter Knut Frydenlunds besøk, som fant sted i desember.

Samtidig har LO mottatt besøk av afghansk gerilja- og frigjøringsorganisasjonsledere og av Afghanistan-komiteén. Støtte er gitt av AIS. Et helseteam planlegges av Norsk Folkehjelp.

Arbeidere i Polen gjennomførte sommeren 1980 streik mot verftslederne og regjeringen p. g. a. kostnader og knapphet. Initiativet i Gdansk, ledet av Lech Walesa, var øyensynlig gjennomtenkt og planlagt. Det førte til en omfattende streike- og ulydighetsbevegelse som ved utgangen av 1980 peker i retning av et system med en ny uavhengig, ikke helt samlet, men omfattende fagbevegelse, et dominerende kommunistparti med store grupper medlemmer fra den nye fagorganisasjon Solidaritet, et privat organisert jordbruk og en sterk kirke. Solidaritet er anerkjent, Sentralrådet oppløst pr. 1. januar 1981. Norsk LO har i samråd med de nordiske organisasjoner fulgt og rådet vest-europeiske og nord-amerikanske fagorganisasjoner til å følge en omhyggelig og forsiktig linje overfor utviklingen i Polen. LO har også framholdt at øst-europeiske organisasjoner og regjeringer ikke måtte blande seg inn, idet utviklingen var og er en sak for polakkene sjøl å handtere. Saken er i 1980 kontinuerlig behandlet av nordisk fagbevegelse (NFS). I august utferdiget styret i NFS følgende erklæring:

«Styret i Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS) som representerer landsorganisasjonene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige og funksjonærorganisasjonene i Danmark, Finland og Sverige, har 21. august 1980 drøftet utviklingen i Polen.

NFS' styre uttrykker sin dype uro over situasjonen i Polen som er oppstått i samband med arbeidstakernes krav, de streiker som pågår og myndighetenes holdning til disse.

NFS uttrykker sin støtte til de polske arbeidstakere og deres faglige krav.

Polen har undertegnet og ratifisert ILOs konvensjoner om frie faglige organisasjoner. I den situasjon som foreligger forventer NFS' styre at de bestemmende organer og faglige organisasjoner i Polen følger opp den forpliktelse som ligger i ILO-konvensjonene.

NFS' styre understreker nødvendigheten av at situasjonen og motsetningene løses på fredelig vis og at partene gjør sitt ytterste for å unngå voldsanvendelse.

Vi ber Landsorganisasjonen i Polen (Sentralrådet av polske fagforeninger) å medvirke til at situasjonen løses på fredelig og konstruktivt sett.»

Erklæringen ble sendt Sentralrådet og Walesa og utgjorde retningslinje for de nordiske organisasjoner. Polen-saken har vært drøftet i DEFS, hvor samme linje ble fulgt opp, og i FFI, hvor også forsiktighet utvises. Der er vedtak at evt. hjelp skal koordineres gjennom svensk LO. Indirekte kontakt mellom norsk LO og Walesa førte i oktober til at Lech Walesa/Solidaritet tilskrev LO med takk for støtte og anmodning om kontakt og

hjelp. I svarbrev i november uttrykte LO sin fortsatte støtte til polske arbeidstakeres krav og erklærte seg rede til kontakt og samarbeid. I brev av desember innbød så Solidaritet LO til besøk i Polen. Beslutning om slikt besøk er fattet.

Utviklingen i Polen vil ha avgjørende virkning på gjenopptak av avspenningsprosessen i Europa. Det samme gjelder Afghanistan-situasjonen, hvor invasjonen ikke er akseptabel for demokratisk fagbevegelse, særlig i naboland. Disse spørsmål og spennings- og våpenutviklingen er av en slik karakter at kontaktforholdet særlig med sovjetisk fagbevegelse, nå må tas opp igjen, bl. a. for å framholde oppfatningen om Polen, Afghanistan og våpenutviklingen. LO har da også støttet forslaget om avholdelse av en ny øst—vest-europeisk faglig konferanse i ILOs regi i november 1981. Tema blir teknologi og sysselsetting, men det generelle øst—vest-forhold vil bli gjenstand for diskusjon.

Landsorganisasjonen har engasjert seg sterkere i den sikkerhetspolitiske debatt. LO-formannens taler viser dette, og i debatten om forhåndslagring av konvensjonelle allierte våpen i Norge, hvor en rekke forbundsformenn og andre fagorganiserte engasjerte seg, tok LO-formannen sammen med DNAs formann initiativ til en bred erklæring fra Samarbeidskomiteén om arbeiderbevegelsens holdning til fredsarbeidet, nedrustning og sikkerhetspolitikken. Erklæringen lyder slik:

•I tiden framover vil det bli innledet forhandlinger og arrangert konferanser av betydning for avspenningspolitikken og freden i Europa. Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Europa vil bli videreført i Madrid, og fra norsk side er det arbeidet aktivt for at konferansen kan munne ut i europeiske avspenningsinitiativ. Det er foreslått en konferanse for nedrustning i Europa. Sosialistisk Internasjonale skal ha kongress i november, og der avspenning og nedrustning vil være hovedpunktet på dagsordenen. Frie Faglige Internasjonale har på sin siste kongress rettet en sterk henstilling til alle medlemsorganisasjoner om å engasjere seg aktivt i arbeidet for avspenning og nedrustning.

Avspenning og nedrustning er en altoverskyggende oppgave i dagens internasjonale situasjon. Særlig haster det med å komme i gang med forhandlinger om kontroll med utviklingen av de kjernefysiske våpen, der det første mål må være nedbygging av de kjernefysiske våpen i Sentral-Europa. Samarbeidskomiteén konstaterer at USA og USSR har innledet forhandlinger med dette for øyet, og forutsetter at det ikke vil skje noen utplassering av nye kjernefysiske våpen i Europa så lenge forhandlingene pågår.

Hele arbeiderbevegelsen må aktivisere seg maksimalt — både nasjonalt og internasjonalt — for å fremme en aktiv avspenningspolitikk. Arbeiderpartiets representanter på førstkomende kongress i Sosialistisk Internasjonale vil fremme forslag om at Internasjonalen tar særlige initiativ i forbindelse med en konferanse for nedrustning i Europa med hovedvekt på de kjernefysiske våpen. Internasjonalen bør videre stille seg i spissen for en bred kampanje for avspenning og nedrustning i Europa, knyttet sammen med en plan for Ny Økonomisk Verdensordning i samsvar med forslagene i Willy Brandt-kommisjonens inn-

stilling, slik at ressursene kan bli overført fra rustninger til utviklingsarbeid.

Norge bygger sin sikkerhetspolitikk på to hovedlinjer: Sikring av norsk område og beroligelse i forhold til naboland. Vår alliansepolitikk forutsetter at vi skal kunne motta hjelp fra alle landets allierte i tilfelle krig eller trusel om krig. Et hovedmål for den norske sikkerhetspolitikken er å forhindre at en slik situasjon skal oppstå.

Når Regjeringens standpunkt om lagring av materiell for en redusert amerikansk marinebrigade i Midt-Norge har utløst omfattende debatt, er det i første rekke uttrykk for den økende uro over opprustningen i verden blant stadig flere mennesker. Arbeiderbevegelsen ser det som en hovedoppgave å organisere det økte engasjement til støtte for en aktiv avspennings- og fredspolitikk.

Regjeringen har sett det som viktig ved sitt ansvar for landets sikkerhet, at det legges vekt både på sikringen av norsk område og beroligelse overfor landets naboer. Begge hensyn er lagt til grunn for forslaget om å plassere de amerikanske lagre i Midt-Norge. Lagrene vil få en slik sammensetning at de bare kan benyttes for defensive formål. Det er gitt klare garantier for at lagrene ikke betyr noen endring av norsk base- og atompolitikk, og at verken Norges forsvar eller de allierte lagre skal ha utstyr for ombygging av materiell til utskytning av atomstridshoder. Det er en klar forutsetning at lagrene skal være under norsk kontroll og ettersyn, og at forsterkninger av det norske forsvaret utenfra bare skal skje på grunnlag av anmodning fra norske myndigheter i en situasjon der Norge er angrepet eller truet av angrep.

Det er fremmet forslag til en konferanse for nedrustning i Europa. Dette forslaget har vår fulle støtte. Det er viktig at en slik konferanse forberedes godt, slik at den kan gi konkrete resultater. Som et viktig ledd i slike forberedelser, vil Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i Norge invitere sosialdemokratiske partier og faglige organisasjoner til forberedende drøftinger som kan munne ut i konkrete forslag til avspennings- og nedrustningstiltak. Vi henstiller til alle medlemmer og organisasjoner i norsk arbeiderbevegelse om å slutte aktivt opp om dette initiativet. »

Med utgangspunkt i denne erklæringen har samarbeidskomiteen tatt initiativ til fire brede konferanser om nedrustning, avspenning og sikkerhet, AOF arbeider med et debattopplegg, og i LO utvikles et opplegg for nedrustningsarbeid overfor FFI med støtte i NFS.

FFI vedtok på kongressen 1979 en sterk resolusjon og et handlingsprogram om nedrustning som nå ligger til grunn for FFIs arbeid. En nedrustningskonferanse er planlagt til 1981. NFS har etter norsk initiativ, gjort henvendelse til FFI om aktivisering av nedrustningsarbeidet. FFIs resolusjon av 1979 lyder:

«FFIs 12. verdenskongress i Madrid, 19.—23. november 1979,
BEKREFTER PÅ NY FFIs vilje til å arbeide for varig fred.

UTTRYKKER FFIs dype overbevisning, igjen, om at verdensfreden bare kan bygges opp på respekt for folkenes rett til selvbestemmelse, samarbeid mellom landene på grunnlag av likhet, fredelig løsning av konflikter og bygging av forhold som gir hvert enkelt menneske de grunnleggende friheter om rettferd og menneskeverd;

FORDØMMER økingen i bruk av vold og politikk som påføres gjennom terrorisme;

ER BEKYMRET over økingen i rustningskappløpet og den sløsing med menneskelige og materielle ressurser som følger med det, mens millioner av mennesker lider hungersnød og lever i ytterste fattigdom;

ER LIKELEDES BEKYMRET over at faren for en atomkrig fremdeles er overhengende, ikke bare på grunn av spredning av kjernevåpen, men også fordi selv avtaler som er kommet i stand innen SALT-forhandlingene gir adgang til dramatisk øking såvel i antall av kjernefysiske raketter som i rakettenes presisjonsevne.

APPELLERER til de nasjonale regjeringer om å styrke FN's rolle som fredsbewarer og garantist for internasjonal sikkerhet; om å forhandle og finne fredelige løsninger på konfliktene mellom landene, om å gå inn for generell nedrustning under effektiv internasjonal kontroll og å samarbeide med sikte på innkalling av en FN-konferanse om nedrustning i nær framtid.

OPPFORDRER INNSTENDIG de berørte regjeringer til å underskrive avtalen om forbud mot kjernefysiske prøver i atmosfæren og avtalen om ikke-spredning av kjernefysiske våpen; om å avstå fra overføring av kjernefysisk teknologi til ustabile og diktatoriske regimer; om å styrke det Internasjonale Atomenergibyrås garantisystem, og å slutte avtale om forbud mot alle kjernefysiske prøver, frysing av kjernefysiske våpenlagre, og sikre skrittvis tilintetgjøring av slike lagre under streng internasjonal kontroll.

BER sine medlemsorganisasjoner om å gjøre sin innflytelse gjeldende overfor regjeringene og offentlig opinion i sine land med sikte på å nå de fredsmålssettinger som er nevnt i denne resolusjon.»

Et forsøk på et samlet syn på nedrustningssaken fra LO foreligger i artikkelbidrag til en bok om avspenning og nedrustning som utgis i 1981.

Amerikansk og sovjetisk fagbevegelses holdning til gjensidig, kontrollert og balansert nedrustning er uklar. AFL—CIOs gamle ledelse var negativ til øst—vest-kontakt og ledelsen i sovjetisk LO har fulgt den sovjetiske offisielle linje om «generell, altomfattende nedrustning» uten kontroll. Det har i 1980 åpenbart seg som oppgave å bidra til å endre disse holdninger, og å engasjere internasjonal fagbevegelse i nedrustningsarbeidet i FFI i øst—vest-sammenheng.

Midt-Østen

Situasjonen i Midt-Østen har forverret seg i samband med Regjeringen Begins politikk, PLOs handlinger støttet av Syria og krigen Irak—Iran. I denne situasjon har LO

1) aktivisert sitt forhold til israelsk LO, Histadrut, bl. a. med forslag om samarbeid om økonomisk planlegging som kan komme til nytte for å bedre den indre økonomiske situasjon i Israel. Også forholdet til PLO og spørsmålet om Histadrut og Mapam (Arbeiderpartiets) forhandlingsvilje/opplegg har vært drøftet under samtaler i Tel Aviv høsten 1980 og en rekke ganger med Histadruts representant i Skandinavia, Bjørn Dworsky.

2) Forholdet til egyptisk LO er videreført bl. a. gjennom utbygging av samarbeid om tillitsmannsopplæring. En samarbeidsavtale er undertegnet under besøk i Oslo september 1980, og kontrakt om tillitsmannsopplæring skal undertegnes januar 1981. I disse samtaler er Midt-Østen-situasjonen og forholdet til Israel drøftet.

3) Representanter for PLO har besøkt LO i september 1980, hvor situasjonen ble drøftet og innbydelse til LO til å besøke PLO Arbeiderunion i Libanon framført. Det ble ikke tatt stilling til innbydelsen.

En gruppe forbundsformenn framla etter et delegasjonsbesøk hos PLO i august 1980 i sin rapport forslag om at LO skal tre inn i forbindelse med PLO og arbeide for norsk statlig anerkjennelse av PLO. Rapporten, forslaget og reaksjonene fra LOs ledelse og internasjonale sekretær forårsaket betydelig offentlig diskusjon og interesse. Også Histadrut gjorde henvendelse i saken, både skriftlig og i samtaler såvel som PLOs Arbeiderunion gjennom et nytt besøk i november.

Sekretariatet drøftet saken, og det var der enighet om å avvente Stortingsdebatten i november—desember. Oppsummert er situasjonen ved inngangen til 1981: Histadrut og det israelske arbeiderparti står foran mulighet til i nær framtid å overta makten i Israel. De har et forhandlingsopplegg, laget av Abba Eban og godkjent på Mapam-kongressen i desember 1980, som avviser territorial myndighet for Israel over de vesentligste okkuperte områder, sikter på forhandlinger om en Jordan-opsjon, dvs. en palestinsk stat knyttet til Jordan, forhandlinger hvor valgte representanter for Vestbredden-araberne deltar, og avvising av PLO så lenge PLO krever Israels tilintetgjørelse. ETUF ønsker framgang i autonomiforhandlingene om Ghaza og Vestbredden i første omgang, større pågang fra Histadrut på regjeringen Begin for forhandlinger, har kontakt med Mapam, mindre med Histadrut, og understøtter PLO formelt. PLO ønsker anerkjennelse som forhandlingsdeltaker og som representant for Palestina-araberne og hevder at Israels tilintetgjørelse ikke kreves.

Inntrykket ved inngangen til 1981 er at partene har én stor fellesinteresse: fred og mulighet til å utvikle området, med trygghet og arbeid. Ingen av dem kan ødelegge den andre. I en slik situasjon må en vurdere hvilke bidrag som kan ytes fra norsk fagbevegelse.

Vi gjengir her en pressemelding som ble sendt ut etter at Sekretariatet hadde drøftet situasjonen i Midt-Østen:

«Sekretariatet i Landsorganisasjonen har i dag hatt en foreløpig drøfting av Landsorganisasjonens forhold til utviklingen i Midt-Østen, herunder forholdet til fagorganisasjonen i Israel, HISTADRUT, og forholdet til Arbeiderunionen PLO.

Sekretariatet konstaterte at LO-kongressens vedtak 1977 om fagbevegelsens internasjonale engasjement åpner for kontakt med fagorganisasjoner i andre land med ulik politisk og ideologisk holdning. Dette gjelder også organisasjoner i Midt-Østen.

Samtidig ble det i Sekretariatet understreket at Landsorganisasjonen i Norge har et tradisjonelt godt og viktig forhold til fagorganisasjonen i Israel, HISTADRUT, som skal opprettholdes.

Videre holder Sekretariatet fast på at Landsorganisasjonen i viktige utenrikspolitiske spørsmål vil søke å følge de hovedlinjer som trekkes opp av Regjeringen og DNAs stortingsgruppe.

Med bakgrunn i dette vil Sekretariatet få forelagt en rapport fra de fem forbundsrepresentanter som nylig besøkte Beirut, samt avvente den stortingsdebatt om Midt-Østen som utenriksministeren og formannen i utenrikskomitéen har varslet.

Sekretariatet vil på dette grunnlag drøfte Midt-Østen-problemene.

Det var bred enighet i Landsorganisasjonens sekretariat om disse konklusjonene.»

Sør-Afrika — Apartheid

1980 ble et dramatisk år for fagbevegelsen i Sør-Afrika. Vi har vært vitne til en markant styrking av organisasjonsbevisstheten hos den svarte befolkning. Den nydannede landsorganisasjon — FOSATU — og andre ikke-rasistiske og svarte fagorganisasjoner har økt sin tilslutning. Men det har også de såkalte «parallele fagforeninger» som er svarte underavdelinger av hvite foreninger.

Lovendringene vedrørende arbeidslivet (Industrial Conciliation Amendment Act) som regjeringen sa skulle bidra til å eliminere raseskillet, gir ikke rettigheter til de uavhengige, virkelige fagorganisasjonene. Disse er dels blitt nektet registrering, har dels unnlatt å søke registrering — og er dertil blitt nektet å motta økonomisk støtte. Sør-Afrika ble i 1980 rammet av en rekke omfattende og langvarige streiker — til dels med uroligheter.

Arbeidsgivernes svar har vært masseoppsigelser, Apartheidmyndighetenes svar har vært arrestasjoner og bannlysinger av faglige tillitsvalgte.

LO har engasjert seg i en rekke forhold som gjelder Sør-Afrika og Apartheid-spørsmålet.

ILO

ILO-konferansen 1980 nedsatte en egen konferansekomité for å behandle apartheid-spørsmålet. LOs medlem av denne ko-

mitéen (Vesla Vetlesen) representerte de nordiske arbeiderdelegasjoner. Komitéen la fram et handlingsprogram mot apartheid i Sør-Afrika, som ble vedtatt av konferansen. Disse rekommendasjoner inneholder en sterk oppfordring til regjeringer, arbeidsgiverorganisasjoner og fagbevegelsen over hele verden om å engasjere seg for å isolere apartheid-regimet og støtte frigjøringsbevegelsen og den svarte fagbevegelsen.

FFI

I løpet av året arrangerte FFI følgende møter om Sør-Afrika:

5.—6. februar: Seminar i Brussel om atferdskoder for firmaer som investerer i Sør-Afrika, med deltakelse fra ikke-rasistiske og svarte fagorganisasjoner i Sør-Afrika,

7. februar: Koordineringskomitéen for Sør-Afrika (møte 13) hvor støtten til fagbevegelsen i Sør-Afrika ble drøftet.

2. juni: Koordineringskomitéen for Sør-Afrika (møte 14), Genève, hvor opplegget for ILO-konferansen ble drøftet.

6.—7. november: Faglig konferanse i London til støtte for den uavhengige svarte fagbevegelsen i Sør-Afrika, hvor det ble anbefalt et aksjonsprogram (senere vedtatt i FFIs styremøte 27.—28. november), som oppfordrer FFIs medlemsorganisasjoner til økt innsats mot apartheid ved press på regjeringer, støtte til den afrikanske fagbevegelsen, samt informasjons- og solidaritetskampanjer.

Ved London-konferansen deltok Svein-Erik Oxholm. For øvrig har LO deltatt i alle disse møter med Vesla Vetlesen som representant.

NFS

Sør-Afrika-spørsmålet har vært behandlet i NFS' styremøter og ved oppfølging fra NFS' side av «14-punktsprogrammet», særlig overfor de nordiske regjeringer.

LO

I løpet av 1980 har LO tatt opp to saker overfor Utenriksdepartementet vedrørende Sør-Afrika:

Alternative handelspartnere. På bakgrunn av økt samhandel med Sør-Afrika har LO anmodet om fornyede anstrengelser for å finne alternative leverandører av råstoffer (metaller) som er viktige for norsk industri. I samråd med NKIF er det foreslått å konsentrere seg om bestemte varer i denne sammenheng.

Utbygging av transport/kommunikasjon i Sør-Afrikas naboland. LO gir sin støtte til offentlig norsk bistand som kan gjøre nabolandene mindre avhengige av Sør-Afrika, og henleder spesielt oppmerksomheten på viktigheten av å utbygge havnekapasitet, slik at også internasjonal skipsfart blir mindre avhengig av anløp i Sør-Afrika.

SAS' trafikk på Sør-Afrika og norske tankeres transport av olje til Sør-Afrika har ellers stått sentralt i diskusjonen.

Støtte til den uavhengige fagbevegelsen i Sør-Afrika. I samarbeid med Norsk Folkehjelp har den økonomiske støtten til fagbevegelsen i Sør-Afrika fortsatt. Midlene er i det vesentlige blitt kanalisert gjennom FFI.

De nye lovene i Sør-Afrika, Lov om innsamling av penger og Lov (revidert) om arbeidslivet, har vanskeliggjort overføringer av midler.

Støtte til flyktninger og frigjøringsbevegelser

LO har mottatt delegater fra frigjøringsbevegelsen ANC(SA) — African National Congress of South Africa og SWAPO — South West Africa's People's Organisation. I samarbeid med Norsk Folkehjelp og AIS er det gitt støtte til disse organisasjonene og til det arbeid de utfører for flyktninger fra apartheidlandene, Sør-Afrika og Namibia.

Informasjonsarbeidet

I 1980 har det informasjonsmessige arbeidet vedrørende apartheid og Sør-Afrika begrenset seg til en del artikkelstoff og pressemeldinger. Det er imidlertid gjort forberedelser til en opptrapping av kampanjen «Solidaritet med det sørlige Afrika».

Internasjonalt ungdomsarbeid

Nordens Faglige Samorganisasjon

I løpet av året har det vært to møter for NFS' medlemsorganisasjoner. Det har utover dette vært god kontakt mellom organisasjonenes ungdomssekretærer, som har koordinert virksomheten i forhold til DEFS og FFIs ungdomsaktiviteter.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon

Ungdomsarbeidet i DEFS har i 1980 vært aktivt og godt drevet av koordineringsutvalget for ungdomsaktiviteter. Fra 1. januar ble det ansatt en ansvarlig for ungdomsaktivitetene. Dette har lettet arbeidet for koordineringsutvalget vesentlig. Det bør imidlertid sies at et av de fire offisielle språk, skandinavisk, har blitt lite benyttet i ungdomsaktivitetene i DEFS.

LO har vært invitert til alle aktiviteter som har funnet sted i DEFS ungdomsutvalgs regi og har deltatt i noen av dem. Det vises til beretningen for LOs ungdomsutvalg. Aktivitetene har vært finansiert med bl.a. støtte fra det Europeiske ungdomsfond og det Europeiske ungdomssenter under Europarådet.

I perioden holdt ungdomsgruppa sin 3. kongress i Helsingør. Det ble der valgt ny koordineringskomité, som besto av GWU, Malta, CISL, Italia, CFDT, Frankrike, SAK, Finland, LODK, Danmark, NVV, Nederland, ICTU, Irland.

Kongressen godtok et aktivitetsprogram for DEFS' ungdom som går fra 1981 til 1982.

Frie Faglige Internasjonale

FFIs arbeid på ungdomssektoren har i 1980 vært konsentrert om tilrettelegging av FFIs internasjonale ungdomssamling som skulle ha funnet sted i Madrid august 1980. Denne ungdomssamling ble utsatt. Det ble fattet vedtak om at den skulle finne sted i Sevilla, Spania, 22.—30. august 1981.

LO har vedtatt å delta på samlingen, samt stille i utsikt en solidaritetsbevilgning, slik at representanter fra utviklingslandene kan delta på samlingen.

Det har vært møter med FFIs ungdomssekretærer om arrangementet.

Delegasjonsutveksling med utlandet

TIL UTLANDET

JANUAR

- 14.—15. Tor Andersen i ekspertmøte i Luxembourg arrangert av DEFI (Det Europeiske Fagforeningsinstitutt).
- 16. Sivert Langholm og Øivind Bergersen (Arbeiderpressen) i Tanzania i forbindelse med AIS' presseprosjekt.
- 22.—24. Johan-Ludvik Carlsen, Arthur Svensson/NKIF, Walter Kolstad/Transport, Knut Arne Sanden/Jern og Metall, i London i forbindelse med stålstreiken.

FEBRUAR

MARS

- 10.—11. Tor Halvorsen, Kaare Sandegren hos britisk LO (TUC).
27.3.—6.4. Georg Lieungh på konferanse om voksenopplæring arrangert av fagbevegelsen i Hellas.

MAI

- 22.—24. Harriet Andreassen, Kaare Sandegren og Erik Nilsen til samtaler mellom NFS og amerikansk LO (AFL-CIO) i Stockholm.

JUNI

- 2.—19. Vesla Vetlesen på ILOs Apartheid-konferanse i Genève.
11.—13. Sverre Englund på seminar i Kiel, arrangert av Friedrich Ebert Stiftung, om «humanisering av arbeidets verden og tekniske endringer i Europa».
17.—18. Johan-Ludvik Carlsen på Force Ouvrières kongress i Bordeaux, Frankrike.
22.—28. Tor Halvorsen, Øistein Gulbrandsen, Kaare Sandegren på 20-års feiringen for EFTA i Saltsjøbaden.

AUGUST

- 26.—30. Rune Gerhardsen på FFI-seminar i Bangkok (utarbeidelse av sysselsettingspolitisk håndbok, norsk-finansiert prosjekt).

SEPTEMBER

- 1.—5. Besøk hos LO-Hellas (GSSE): Svein-Erik Oxholm, Yngve Hågensen, Jan Balstad, Dagfinn Habberstad, Erik Nilsen.
1.—3. Nordisk besøk hos SZOT, Ungarn. Deltakerne fra norsk LO: Tor Halvorsen, Ole Knapp, Kaare Sandegren.
3.—7. Besøk i LO-Jugoslavia: Tor Halvorsen, Ole Knapp, Otto Totland, Eivind Strømmen, Kaare Sandegren.
22.9.—2.10. Johan-Ludvik Carlsen, Magne Nedregård på Jamaica for utarbeidelse av kontrakt om opplærings- og utredningscenter.

OKTOBER

- 20.—21. Vesla Vetlesen deltok i NFS' delegasjonssamtale med UNIDO, Wien.
- 23.—24. Vesla Vetlesen til FFI, Brussel, vedr. koordinering av u-hjelpsprosjekter.
- 25.10.—3.11. Johan-Ludvik Carlsen med på NORIMPODs oppsøkende reise til Sri Lanka.
- 25.10.—
- 12.11. Helga Trulsrud/Jern og Metall på FFI-besøk i Sørøst-Asia (forberedelse av prosjekt for kvinnelige tillitsvalgte).

NOVEMBER

- 2.—6. Besøk hos UGT-Spania: Leif Haraldseth, Liv Buck, Erik Nilsen, Eidar Trulsen, Lars Myhre/NOPEF.
- 6.—7. FFIs konferanse om Sør-Afrika i London: Svein-Erik Oxholm, Vesla Vetlesen.

DESEMBER

- 13.—20. Georg Lieungh, Geir Aune, Vesla Vetlesen i Egypt hos ETUF og EWEU i forbindelse med faglig u-hjelpsprosjekt.

BESØK I NORGE

JANUAR

9. Valdemar Mota, José Fontana, Portugal.

FEBRUAR

8. H. R. Hordijk fra WCL mottatt sammen med faglig utvalg i Kristelig Folkeparti.
- 17.—21. — 2 chilenske representanter som deltok i møte i Wien.
28. — Koltsjanov, redaktør TRUD-Sovjetunionen.
- 28.—29. — 4 personer fra Uruguay (fagbevegelsen i eksil).

MARS

3. — Besøk fra portugisisk arbeiderpresse.
3. — William Kanyile, SACTU, Sør-Afrika-Republikken.
4. — Lindiwe Mabuza, ANC, Sør-Afrika-republikken.
4. — Rui Mateus, Sosialistpartiet — Portugal.

7. — Zdenek Heizlar fra UPI (Utenrikspolitisk Institutt, Stockholm).
14. — Aktiva Eger, Histadrut — Israel.
25.—28. — Gugliemetti, ILOs Torino-senter.

APRIL

25. Israel Marques, Coca-Cola-fabrikken i Guatemala.
28.—30. Sergio Freihoffer og Manuel Jimenes fra Forsvarskommando for faglige rettigheter i Chile.

MAI

- 11.—18. UNESCO-stipendiater fra afrikanske u-land, 10 personer.
26.—28. Juan José del Pino, ORIT, og Enzo Friso fra FFIs hovedkvarter.
29.—30. TUCs energikomité:
Frank Chapple — formann, Elektrikerforbundet,
Clive Jenkins — Forbundet for Teknikere og Arbeidsledere,
John Edmonds — Arbeidsmanns- og Gruvearbeiderforbundet,
Gerwin Laird — Teknikerforbundet,
William Read — formann, Felleskomitéen for Oljeforbund,
David Lea — assisterende generalsekretær, britisk LO,
William Callaghan — leder for økonomisk avd., britisk LO.

JUNI

5. Kurtovic m/følge, Den jugoslaviske sosialistiske allianse.
13. 4 representanter fra WCIP — Verdensrådet for urbefolkning.
24.—25. Taylor (JALGO) og Stephens (Workers' Savings & Loan Bank), Jamaica, besøkte Landsbanken, LO, NKIF, NKF og DNA.

JULI

25. José Justiniano Lijeron, COB (boliviansk LO).
22.—23. Thompson (NWU) og Taylor (JALGO) fra Jamaica.

AUGUST

- 7. Domitila Chungara fra Bolivia.
- 7. Besøk av Frelimos kvinneorganisasjon (OMM).
- 27.—29. Besøk fra LO-Sverige: Formann Gunnar Nilson m.fl.

SEPTEMBER

- 1. SWAPO, Namibia. Delegasjon ledet av formann Sam Nujoma.
- 10.—13. Besøk fra Jamaica (formennene i de 4 landsomfattende fagorganisasjoner som vi samarbeider med vedrørende opplærings- og utredningscenter på Jamaica).
- 30.8.—
- 15.9. Representanter fra JUWATA, Tanzania (Mpangola, Tasimo og to andre).
- 7.—18. Rosa Maria Lopes, José Fontana-stiftelsen, Portugal.
- 22.—26. Besøk fra LO-Egypt (ETUF) v/formannen Saad Ahmed.

OKTOBER

- 1.—2. Steen Sillemann og Peter de Jonge, FFI, om faglig u-hjelp.

NOVEMBER

- 3. — EPLF, Eritrea (Giorgis og Kahsai — Sentralkomiteen, samt Haile, Petros — studenter, Oslo).
- 12. — Spiros Kapnias, gresk LO (GSEE).
- 26. — Felipe Tonio, FN-representant fra Nicaragua.

DESEMBER

- 2.—4. Carlos Parra og Manuel Rioseco, Chiles Radikale Parti.
- 10. Nobels Fredsprisvinner professor Adolfo Pérez Esquivel med seks medarbeidere.

ILO — Arbeidskonferansen 1980

Den 66. internasjonale Arbeidskonferansen ble holdt i Genève i tidsrommet 4.—25. juni.

De norske deltakerne til Arbeidskonferansen var følgende:

Regjeringsrepresentanter:

Underdirektør Halldor Heldal, Sosialdepartementet, delegasjonens formann.

Byråsjef Øysten Opdahl, Sosialdepartementet, delegert.
Førstekonsulent Odd Bruaas, Sosialdepartementet.
Ambassaderåd Bjørnar Utheim, Norges faste delegasjon i Genève, og førstekonsulent Håkon Cordt-Hansen, Kommunal- og arbeidsdepartementet, stedfortredende delegerte og rådgivere.
Spesiallege Knut Erik Andersen, Direktoratet for Arbeidstilsynet, rådgiver.
Førstesekretær Marianne Borgen, Kommunal- og arbeidsdepartementet, rådgiver.
Førstekonsulent Thor-Johan Ludvigsen, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, rådgiver.
Førstekonsulent Birgit Schjerven, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, rådgiver.
Konsulent Arne Spildo, Kommunal- og arbeidsdepartementet, rådgiver.
Ambassadesekretær Nils Olav Stava, Norges faste delegasjon i Genève, rådgiver.
Stortingsrepresentant Ambjørg Sælthun, Stortinget, rådgiver.
Underdirektør Øyvind Vidnes, Direktoratet for Arbeidstilsynet, rådgiver.

Arbeidsgiverrepresentanter:

Direktør Erik Hoff, Norsk Arbeidsgiverforening, delegert.
Overlege Terje Due Strand, Norsk Arbeidsgiverforening, stedfortredende delegert og rådgiver.
Distriktssjef Jo Five, Norsk Arbeidsgiverforening, rådgiver.
Advokat Reidar Vigen, Norsk Arbeidsgiverforening, rådgiver.
Avdelingsleder Tore Chr. Malterud, Norsk Arbeidsgiverforening, rådgiver.

Arbeidstakerrepresentanter:

H.r. advokat Olaf Sunde, Landsorganisasjonen i Norge, delegert.
Førstesekretær Liv Buck, Landsorganisasjonen i Norge, stedfortredende delegert og rådgiver.
Sekretær Harriet Andreassen, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.
Forbundsleder Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag, rådgiver.
Miljøsekretær Svein Fjæstad, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.
Sekretær Vesla Vetlesen, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.

Videre deltok kommunal- og arbeidsministeren, statsråd Inger Louise Valle, i konferansen 9. og 10. juni. Statsråden var ledsaget av sin personlige sekretær Torild Lien og ekspedisjonssjef Kåre Halden.

LOs nestformann Leif Haraldseth besøkte Arbeidskonferansen og den norske arbeidstakerdelegasjonen i tidsrommet 8.—13. juni.

Oppslutningen om konferansen

I alt 138 stater var representert på konferansen med til sammen ca. 1800 delegater og rådgivere omfattende regjerings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentanter.

Den østerrikske sosialminister dr. Gerhard Weissenberg, ble valgt til konferansens president, med henholdsvis M. Kysely, Tsjekkoslovakia, F. K. Richan, Canada, og A. M. Issifu, Ghana, som visepresidenter.

Konferansen ble besøkt av Hellas' president, Constantin Caramanlis, og Willy Brandt, som begge talte til konferansen.

Konferansens dagsorden

Det var satt opp følgende dagsorden for konferansen:

1. Generaldirektørens rapport.

2. Finans- og budsjettspørsmål.
3. Opplysninger og rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
4. Eldre arbeidstakere; arbeid og avgang fra arbeidslivet (annengangsdiskusjon).
5. Fremme av kollektive forhandlinger (førstegangsdiskusjon).
6. Like muligheter og lik behandling for kvinner og menn i arbeidslivet; arbeidstakere med familieforpliktelser (førstegangsdiskusjon).
7. Sikkerhet og helse i arbeidsmiljøet og revidering av listen over yrkessykdommer som er vedlagt konvensjon nr. 121 om yrkesskadetrygd, 1964 (førstegangsdiskusjon).
8. Rapport fra arbeidsgruppen for strukturspørsmål.

De norske arbeidstakerepresentantene fordelte seg på de forskjellige komitéene således:

Liv Buck: Eldre arbeidstakere.

Dagfinn Habberstad: Kollektive forhandlinger.

Harriet Andreassen: Like muligheter — lik behandling.

Svein Fjæstad: Arbeidsmiljø.

Vesla Vetlesen: Apartheid.

På samme måte som i tidligere år valgte arbeidsgruppen Olaf Sunde til å representere arbeidergruppen i Fullmaktskomitéen.

De enkelte saker

For de enkelte saker som ble behandlet i komitéer hvor det satt norske arbeidstakerepresentanter, vises til særreporter fra disse.

For de øvrige sakene bemerkes:

Zimbabwe

Ved konferansens åpning ble Zimbabwe opptatt som nytt medlem av ILO. Vedtaket om dette var enstemmig.

Generaldirektørens rapport

Som vanlig deltok et meget stort antall talere i debatten om generaldirektørens rapport. Blant talerne var også statsråd Inger Louise Valle.

Særlig tre temaer gikk igjen i debatten: Forholdet u-land—industrialiserte land, utdannelse og problemene med arbeidsledighet.

Finans- og budsjettspørsmål

Det ble besluttet å bruke USAs kontingent for 1980 til å dekke det underskudd som forelå på 21 mill. US \$, og at USAs kontingent for 1981 skal brukes til en forholdsmessig reduksjon av medlemsstatenes bidrag. Det ble vedtatt et revidert budsjett for 1981 på US \$ 95,9 mill. Konferansen godkjente også at US \$ 4,5 mill. ble brukt til nedbetaling av gjeld for Tourin-sentret.

Gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner

Det ble vedtatt en del endringer i de formelle prosedyrereglene.

Det ble opplyst at det i alt forelå 29 saker vedrørende 17 land hvor det ikke var sendt inn rapporter eller opplysninger som det var bedt om.

Under spesielle saker, hvilket vil si at medlemsstatenes oppmerksomhet henledes spesielt på de mislige forholdene i disse landene, ble 7 stater nevnt. Seks av disse tilfellene gjaldt manglende organisasjonsfrihet. De 7 statene var: Argentina, Tsjekkoslovakia, Guatemala, Tanzania, Tyrkia, Zaire og Indonesia.

ILOs struktur

Arbeidet med strukturspørsmålene har hatt betydelig framgang i de senere år og det er nå alminnelig enighet på de fleste punkter. Dette gjelder opphevelsen av de faste setene på regjeringsbenken i ILOs styre, opphevelse av den vetorett som de 10 største statene har hatt når det gjelder endringer av konstitusjonen, endring av bestemmelsene om quorum, dvs. vedtaksførhet.

På årets arbeidskonferanse var det stort sett også enighet om sammensetningen av regjeringsgruppen i styret og reglene for behandlingen av resolusjoner.

Tilbake står sammensetningen av arbeidsgiver- og arbeidstakergruppen i styret. De kommunistiske lands representanter gjør her gjeldende at de er grovt underrepresentert, særlig gjelder dette arbeidsgivergruppen i ILOs styre, hvor de i det hele tatt ikke er representert.

Man greide ikke å komme fram til noen løsning av disse spørsmålene, med det resultat at det ble besluttet å forlenge strukturutvalgets mandat med enda et år.

Underdirektør Halldor Heldal har som formann for dette utvalget lagt ned et særdeles verdifullt arbeid, og det vil i stor grad skyldes hans arbeid dersom det nå lykkes å komme fram til enighet.

Resolusjonene

Det forelå i alt 17 forskjellige resolusjonsforslag. Konferansen vedtok 3 resolusjoner; én som fordømmer den israelske bosettingen i Palestina og andre okkuperte arabiske områder, én om bistand til Zimbabwe og én om ILO-tiltak for bygdeutviklingen.

Fullmaktskomitéen

Fullmaktskomitéen ble på konferansen satt opp med G. M. J. Veldkamp, regjeringsrepresentant fra Nederland, som formann, og som øvrige medlemmer: Lucia Sasso-Mazzufferi, arbeidsgiverrepresentant fra Italia, og Olaf Sunde, arbeidstakerrepresentant fra Norge.

Komitéen hadde i alt 7 klager og 3 «meddelelser» til behandling. I tillegg kom et par klager som var kommet inn for sent.

Komitéen avga 5 rapporter. Klagen på Kampuchea gjaldt hele delegasjonen. De øvrige gjaldt bare arbeiderdelegasjonene.

Ikke i noe tilfelle foreslo komitéen underkjenning av fullmaktene. Alle vedtak var enstemmige og dermed bindende for konferansen. Dette gjaldt også klagen på Chile.

Når det gjelder Chile, avga Sunde en særuttalelse hvor han etter å ha begrunnet sitt standpunkt, konkluderte med at oppnevnelsen av arbeiderdelegasjonen fra Chile ikke var skjedd i samsvar med kravene i ILOs konstitusjon. Dette, sa han, skulle lede til underkjenning av fullmaktene for arbeiderdelegasjonen fra Chile. Men, fortsatte han, siden han de fem siste årene, hvert eneste år hadde foreslått underkjenning av fullmaktene til arbeiderdelegasjonen fra Chile med samme begrunnelse, og Arbeidskonferansen hvert år hadde vært ute av stand til å gjøre noe gyldig vedtak p. g. a. manglende quorum, så måtte han forstå dette slik at konferansen ikke ønsket å gjøre noe vedtak i denne saken. Sett på denne bakgrunn fant han det hensiktsløst atter en gang å foreslå fullmaktene underkjent. Av denne grunn, og han understreket at dette var hans eneste grunn, ville han ikke dette året foreslå noen underkjenning av fullmaktene.

Spørsmålet står for så vidt fremdeles åpent for arbeidstakernes representant i komitéen i 1981.

Kollektive forhandlinger

Emnet var oppe til førstegangsbehandling på årets arbeidskonferanse. LOs representant i komitéen var Dagfinn Habberstad.

Arbeidet med å fremme kollektive forhandlinger mellom arbeidsgivere og arbeidstakere har lenge vært høyt prioritert av ILO.

Til tross for dette har organisasjonen vedtatt få internasjonale instrumenter innenfor området. Det var med sikte på å endre denne situasjon at ILOs styre valgte å sette emnet på dagsordenen for «Årets arbeidskonferanse».

Som grunnlag for konferansen, hadde ILOs sekretariat utarbeidet to rapporter. Rapport 1 ble sendt alle medlemsland ca. ett år før konferansen. Den inneholdt en grundig gjennomgang av de forhold som påvirker mulighetene til å forhandle kollektivt. Videre redegjør rapporten for hvilke spørsmål som kan være aktuelt å føre kollektive forhandlinger om, samt å løse kollektive tvister på. Rapporten avsluttet med et spørreskjema som landene ble bedt om å svare på.

Rapport 2 inneholdt Sekretariatets bearbeiding av innkomne svar, med dets forslag til konklusjoner.

På grunn av uenighet innad i regjeringsdelegasjonene, fikk ikke instrumentet tilstrekkelig innhold til at arbeidstakerrepresentantene kunne akseptere at det ved førstegangsbehandling ble utarbeidet en konvensjon, supplert med en rekommendasjon. Derfor ble instrumentets form en rekommendasjon, hvor en tar sikte på ved annen gangs behandling i komitéen å få endret innholdet overensstemmende med arbeidstakernes syn, med sikte på å få vedtatt en konvensjon, supplert med en rekommendasjon.

Førstegangsbehandlingen av denne saken inneholder foruten instrumentets form innledningsparagraf, virkeområde og definisjon, iverksettelsesmetode, fremme av kollektive forhandlinger og samfunnets felles interesser. Saken vil bli behandlet videre på ILO-konferansen 1981.

Apartheid

For første gang ble det på årets ILO-konferanse vedtatt å opprette en egen komité for å drøfte apartheid.

Komitéen fikk 54 medlemmer, hvorav 20 regjeringsmedlemmer, 14 arbeidsgiverrepresentanter og 20 arbeidstakerrepresentanter. Komitéen ble ledet av Zambias arbeids- og sosialminister Lumina. LOs representant i komitéen var Vesla Vetlesen.

Komitéen arbeidet på grunnlag av et dokument fra Arbeidsbyrået om ILOs muligheter til å gjøre praktiske tiltak for å motarbeide apartheid og å hjelpe dets ofre. Den skulle legge fram sin rapport med konklusjoner og anbefalinger for konferansen. En dag ble satt av til behandling av komitéens rapport og forslag, og det deltok i alt 53 talere i debatten, bl. a. Vesla Vetlesen.

Komitéens rapport med anbefalinger ble vedtatt av ILO-konferansen uten votering. En del regjeringer framsatte reservasjoner når det gjaldt sider ved aksjonsprogrammet, idet de mente at enkelte sider ved dette lå utenfor ILOs område.

Konsentrat av anbefalingene:

I. Regjeringsaksjon i FN-sammenheng:

A arbeide for

- bindende sanksjoner mot Sør-Afrika,
- effektiv internasjonal våpen- og olje-embargo,
- intensivere anti-apartheid-virksomheten i hele FN-apparatet og øke støtten til de undertrykte folk i Sør-Afrika,
- stoppe alt samarbeid som gjelder atom,
- samarbeide for å få slutt på okkupasjonen av Namibia.

II. *Regjeringsaksjonen:*

- avbryte politisk, kulturell, sportslig, kommersiell og diplomatisk forbindelse med den sør-afrikanske regjering,
- stoppe offentlige og private investeringer og effektivisere atferdskodeksene for selskaper som investerer i Sør-Afrika,
- motarbeide emigrasjon og turisme til Sør-Afrika,
- øke støtten til Sør-Afrikas naboland,
- ikke anerkjenne «Bantustans»,
- støtte frigjøringsbevegelsene,
- fjerne hindringer som stopper fagforeninger i å gjennomføre solidaritetsaksjoner.

III. *Arbeidsgiverorganisasjonsaksjon:*

- påse at deres medlemmer ikke har forbindelser med Sør-Afrika og at det ikke gis lån til landet,
- anmode bedrifter om å trekke ut deres investeringer.

IV. *Fagforeningsaksjon:*

- øve maksimalt påtrykk på regjeringene,
- øve maksimalt påtrykk, om nødvendig ved faglige aksjoner, på kompanier som investerer i Sør-Afrika og ikke anerkjenner afrikanernes faglige rettigheter,
- gjennomføre opplysningskampanjer og solidaritetsaksjoner,
- støtte fagforeningene i Sør-Afrika økonomisk og moralsk,
- påse at fagorganiserte ikke emigrerer til Sør-Afrika, og frata dem medlemskapet dersom så skjer,
- trekke ut fagforeningsmidler fra firmaer og investeringsselskaper som har interesser i Sør-Afrika,
- arbeide for trepartsorganer til å overvåke atferdskodekser.

V. *ILO-aksjon:*

- revidere ILO-deklarasjonen av 1964 om Apartheid,
- inkludere i den årlige spesialrapport om apartheid hva regjeringer, arbeidstakere og arbeidsgivere har gjennomført av aksjoner mot apartheid, og sette opp det nødvendige trepartsapparat til slik oppfølging,
- spre informasjon om ILO-rapporten,
- øke utdanningsaktiviteten og teknisk assistanse til frigjøringsbevegelsene og fagforeningene i Sør-Afrika, samt til arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene i Sør-Afrikas naboland.

Arbeidsmiljø

Sikkerhet og helse i arbeidsmiljøet var til førstegangs behandling på ILOs 66. arbeidskonferanse.

ILOs representant i Komitéen var Svein Fjæstad.

Til grunn for arbeidet i komitéen var ILOs rapport — Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, som kom etter ILOs vedtak om større aktivitet på arbeidsmiljøområdet.

Til behandling i komitéen lå også et forslag til revisjon av ILOs liste over yrkessykdommer som ga rett til erstatning i henhold til ILO-konvensjon nr. 121, om erstatning for yrkesskader.

Bakgrunn:

Som bakgrunn for ILOs beslutning om å sette opp arbeidsmiljø på dagsorden for

1980-arbeidskonferansen ligger bl. a. tre resolusjoner om arbeidsmiljøspørsmål, vedtatt i 1974, 1975 og 1976. Disse tre resolusjoner ligger til grunn for ILOs forslag om å få en konvensjon som basisinstrument på arbeidsmiljøområdet.

Målsetting:

ILOs målsetting er å få medlemsstatene i ILO på trepartsbasis med på å formulere en nasjonal målsetting for et bedre arbeidsmiljø. ILOs ønske var også å kunne yte nødvendig hjelp til de nasjoner som måtte ønske dette. Dette vil kunne skje gjennom f. eks. studie, forskningsprosjekt, trepartsmøter, informasjonsutvikling av erfaringer og et visst teknisk samarbeid.

Forslaget til program omfatter ikke bare tradisjonelle spørsmål slik som vern mot ulykker, men også f. eks. arbeidstidsspørsmål, arbeidsorganisasjon, jobbinnhold og forholdet teknologi/arbeidsmiljø, samt hvordan bomiljøet er av betydning for det totale arbeidsmiljøet.

Fram til i dag med få unntak har ILOs innsats på arbeidsmiljøområdet gått på å fremme konvensjoner eller rekommandasjoner som enten har gjeldt den enkelte bransje eller et enkelt spesielt stoff eller overfor særskilte kjente risikoelementer i arbeidsmiljøet. Dette har selvfølgelig vært kjærkomment og må fortsette.

Her kan nevnes som eksempel at år 1977 ble konvensjon nr. 148 om luftforurensning, støy og vibrasjon antatt, samt rekommandasjon nr. 156 med samme innhold.

Arbeidskonferansen behandlet denne gang et utkast til en konvensjon og en rekommandasjon som skal fungere som basisinstrument på arbeidsmiljøområdet, og dermed skal legges til grunn for instrumenter med mer begrenset virkeområde. Et slikt basisinstrument vil kunne være et godt verktøy i arbeidet med å avskaffe uakseptable arbeidsmiljøer også i de nye industristatene uten at en setter disse i en forverret konkurransemessig situasjon. Det er derfor en målsetting at instrumentet i størst mulig utstrekning må kunne bli ratifisert av medlemsstatene og at instrumentet kan engasjere både myndighetene i de enkelte land og arbeidstakerne, arbeidsgiverne og deres organisasjoner.

Det var i hovedsak enighet om at instrumentet skulle få form av en konvensjon supplert med en rekommandasjon. Det kom 147 endringsforslag til den foreslåtte tekst. Etter forslag fra arbeidstakersiden ble det godtatt at også offentlige ansatte skulle høre inn under konvensjonen.

Det ble likeså i komitéen enighet om at helse skulle omfatte begrepet «å føle seg vel».

Et forslag fra arbeidstakergruppa om å styrke verneombudene og medlemmer av arbeidsutvalg eller verneutvalg, ble avvist, og spørsmålet vil heller ikke komme opp ved sluttbehandlingen i 1981. Det ble vist til at liknende bestemmelser allerede var tatt med i en annen konvensjon.

Arbeidsgivernes representanter motsatte seg sterkt arbeidstakernes og verneombudenes rett til å stoppe farlig arbeid. Imidlertid fikk arbeidstakergruppa medhold i at de ansatte skal ha en slik rett. Derimot gikk ikke dette igjennom for verneombudenes vedkommende.

En regner med at dette vil komme opp igjen på Arbeidskonferansen i 1981 — i likhet med en rekke andre spørsmål.

Innholdet i den foreslåtte eller framlagte konvensjon kan sammenfattes på følgende måte:

Konvensjonen skal omfatte alle grener av økonomisk virksomhet.

Et land som ratifiserer konvensjonen kan helt eller delvis unnta visse bransjer, slik som f. eks. sjøfart og fiske.

Når unntak skal gjøres skal dette skje i samråd med arbeidsgiverne og arbeidstakerne.

Hvert medlemsland som ratifiserer konvensjonen skal oppgi de bransjer som blir unntatt i vedkommende land, opplyse om grunnen til dette og fortrinnsvis rapportere til ILO forandringene i tilpasningen.

Konvensjonen skal også omfatte alle ansatte i de bransjer som dekkes av denne. Et land som ratifiserer konvensjonen vil ha en mulighet til å unnta visse grupper av arbeidstakere. Dette skal imidlertid skje etter overlegninger med arbeidstakerne og arbeidsgiverne.

Liste over yrkessykdommer

Det forelå rapport fra et ekspertmøte i januar 1980 — i samarbeid med Verdens Helseorganisasjon. En arbeidsgruppe på fem deltakere forberedte komitéens arbeid på dette område. En konvensjon fra 1964 om erstatning for arbeidsulykker og arbeidsskader aksepterte 15 yrkessykdommer som grunnlag for erstatning. Den nye listen vil totalt inneholde 29 yrkessykdommer. Bl. a. er støyskader, hudsykdommer og vibrasjonsskader kommet med.

Listen må ikke ses på som endelig. Det blir satt fram sterke krav overfor ILO om revisjon av listen i tråd med den teknologiske utvikling og nye kunnskaper på området.

Komitéens arbeid og konklusjoner ble så lagt fram til sluttbehandling på ILO-konferansen.

ILO-konferansen godkjente så enstemmig komitéens forslag til konvensjon og rekommandasjon angående sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

Når det gjaldt forslaget til den reviderte listen over yrkessykdommer ble denne også godkjent, men her fikk en noen regjeringsdelegater som stemte imot.

Eldre arbeidstakere

Emnet «Eldre arbeidstakere — arbeid og avgang fra arbeidslivet» var til annen gangs behandling på ILO-konferansen 1980. LO var representert i komitéen med Liv Buck.

Komitéens arbeidsdokumenter baserte seg på rapporter utarbeidet av ILOs arbeidsbyrå med bl. a. synspunkter og kommentarer på den foreslåtte rekommandasjonstekst.

I plenumsdebatten i 1979 ble det fra nordisk side reist krav om at ILOs arbeidsbyrå skulle forberede diskusjonen i 1980 med å lage utkast til en kort konvensjon. Dette ble ikke fulgt opp fra ILOs side. Begrunnelsen var at medlemslandenes kommentarer til den foreslåtte rekommandasjon klart gikk i retning av at flertallet av landene bare ønsket én rekommandasjon.

På denne bakgrunn utarbeidet arbeidstakerne i komitéen et konkret forslag til en konvensjonstekst. Debatten i komitéen under annengangsbehandlingen begynte derfor med en lang diskusjon om instrumentets form. Fra arbeidstakernes side ble det pekt på at eldre er en utsatt gruppe i forhold til arbeidsmarkedet. De møter store problemer både når det gjelder å beholde sitt arbeid som det er å skaffe seg et nytt. Man mente det var av stor viktighet å få et instrument som ville forplikte medlemslandene til å følge opp arbeidet med å sikre eldre retten til arbeid og å verne om eldres rettigheter og interesser. Arbeidstakerne ønsket en konvensjon med en rekke minimumspunkter konsentrert om sentrale saker.

Arbeidsgiverne mente at problemene omkring eldre arbeidstakere måtte ses i en større sammenheng. Arbeidslivets problemer, med en økende konkurranse og krav til lønnsomhet, gjorde det vanskelig å tenke seg ordninger som spesielt tok hensyn til de eldres situasjon. Spesielt på steder i verden hvor det var stor arbeidsløshet, vil det være vanskelig å vedta internasjonale instrumenter med det før øyet å verne om eldre arbeidstakergruppes interesser.

Særordninger som spesielt tok hensyn til eldre arbeidstakere mente arbeids-

giverne også kunne føre til større problemer for de eldre. Arbeidsgiverne ville bli skeptiske til å ansette eldre dersom dette skulle medføre en rekke forpliktelser.

Arbeidsgiverne var derfor sterkt imot å utarbeide en konvensjon.

Andre innlegg, som også var imot å utarbeide en konvensjon, pekte på ungdomsarbeidsløsheten og de problemer dette skapte. Dette mente man var mer alvorlig enn det eldre arbeidstakere møtte. Spesielt talte en rekke u-land imot en konvensjon på dette grunnlag.

Etter at det var klart at arbeidstakerne bare ønsket en konvensjon av begrenset karakter, var det mange av EF-landene som kunne støtte forslaget. Også Danmark som i 1979 og ved 1980-konferansens begynnelse hadde markert seg som motstander av en konvensjon på dette området — støttet nå arbeidstakernes forslag. Norge, Sverige, Danmark og Finland hadde således en enhetlig holdning til dette spørsmål ved den endelige votering.

Arbeidstakerne ønsket at komitéen skulle bruke tid på å drøfte det framlagte forslag til konvensjon. Dette ble det sterkt protestert mot fra arbeidsgiverne som mente at dette spørsmålet allerede var blitt grundig nok debattert i komitéen. De foreslo at en skulle gå direkte til votering over arbeidstakernes forslag, for å få en rask avklaring av spørsmålet om instrumentets form.

Med et knapt flertall for arbeidsgivernes forslag til prosedyre, gikk komitéen til votering over arbeidstakernes forslag til konvensjon. Den fikk et flertall mot seg og dermed var det klart at komitéens videre arbeid ville konsentrere seg om å utarbeide en endelig rekommandasjon.

Diskusjonene om de enkelte punkter forløp relativt rolig, og bar preg av at komitéen ved 1979-konferansen hadde arbeidet seg gjennom en rekke konfliktpunkter og problemer.

Når det gjelder intensjoner og målsettinger i den vedtatte rekommandasjon kan nevnes følgende:

Rekommandasjonens ordlyder er i meget generelle vendinger og vag i formen.

Instrumentet peker på viktigheten av å legge arbeidsforholdene og arbeidsmiljøet til rette, slik at eldre kan være i arbeid så lenge de selv ønsker det.

Det pekes på at partene i arbeidslivet må delta i tiltak som gir vern til eldre arbeidstakere og hindrer at de blir diskriminert, utstøtt og utestengt fra arbeidslivet.

Arbeidsforholdene må tilrettelegges etter den enkeltes funksjonsnivå. Det må arbeidssystematisk for å verne om arbeidstakernes sikkerhet og helse.

Spesielle hensyn må tas til eldre arbeidstakeres behov ved bedriftsnedleggelse, innskrenkninger og omlegginger.

Forholdene må legges bedre til rette for en mykere og gradvis overgang fra arbeidslivet. En slik nedtrapping forutsetter ordninger med trygd/stønad som kompenserer for reduksjon i inntekt.

Pensjonsalderen bør settes lavere i de yrker som er spesielt anstrengende eller usunne.

Medlemslandene bør lage programmer for forberedelse til pensjonsalderen.

Like muligheter — lik behandling

I komitéen vedrørende «Like muligheter — lik behandling» var LO representert med Harriet Andreassen.

ILO har ved flere anledninger behandlet spørsmål som har hatt en vesentlig betydning i arbeidet med å fremme likestilling mellom kjønnene. Særlig har de konvensjoner som er vedtatt, tatt sikte på å verne kvinnenes stilling i arbeidslivet og legge forholdene slik til rette at kvinnene lettere kunne skaffe seg et tilfredsstillende arbeid.

Det emne som var oppe til første gangs behandling ved årets arbeidskonferanse,

avvek fra tidligere saker ved at det instrument som ble vedtatt, vil rette seg mot både kvinner og menn, særlig med sikte på å kombinere arbeidsliv og familieliv på en harmonisk måte.

Saken skal opp til annengangsbehandling på ILO-konferansen i 1981. Dog foreslår den teksten (konvensjon supplert med en rekommendasjon) man ble enige om ved førstegangsbehandlingen at det bør være et siktemål å sette personer med familieforpliktelser i stand til å få et meningsfylt arbeid utenfor hjemmet, uten å bli diskriminert på noen måte, og uten at det skal oppstå noen form for konflikt mellom deres arbeidsforhold og deres familieforpliktelser. I denne forbindelse bør alle midler i samsvar med nasjonale forhold og muligheter benyttes for å la disse arbeidstakere få anledning til fritt å velge arbeid på bakgrunn av behov.

Når det gjelder utdanning og arbeid uttales at instrumentet bør sørge for at alle midler som er forenlige med nasjonale forhold og muligheter, må benyttes for å sette arbeidstakere med familieforpliktelser i stand til å bli integrert på arbeidsmarkedet, såvel som å komme tilbake på arbeidsmarkedet etter et fravær på grunn av sine forpliktelser. Det nevnes en del om de tiltak som kan settes i verk for å fremme dette, f. eks. lønnet fravær i forbindelse med utdanning, gratis veiledning osv.

Alle midler bør benyttes for å sikre slike arbeidsvilkår at arbeidstakere med familieforpliktelser kan utføre sitt arbeid og ivareta sine familieforpliktelser. Det blir i denne forbindelse henvist til redusert daglig arbeidstid, mer fleksible arbeidstidsordninger, samt å gi deltidsansatte og midlertidig ansatte bedre vilkår.

Videre nevnes rett til fri i forbindelse med svangerskap og fødsel samt rett til fri i forbindelse med barns sykdom eller for å ivareta forpliktelser overfor andre medlemmer av den umiddelbare familie.

Det heter videre at arbeidstakernes utøvelse av familieforpliktelser bør skje med en økonomisk kompensasjon, og at arbeidstakere som er berørt bør få finansiell støtte i form av trygdeytelser, skattelettelser eller andre midler som samsvarer med den nasjonale politikk.

6. Forsikringsspørsmål

Kollektiv hjemforsikring.

Den Kollektive hjemforsikringen har fått økt tilslutning fra forbundene i 1980. Norsk Kommuneforbund og Norsk Tjenestemannslag opprettet avtale fra henholdsvis 1. januar og 1. juli 1980.

Ved utgangen av 1980 omfattet den Kollektive Hjemforsikringen 21 forbund med til sammen ca. 620 000 medlemmer. Reservasjonsprosenten ligger i gjennomsnitt i overkant av 10 prosent av medlemsmassene.

I 1980 har det dessuten vært gjennomført informasjons- og overføringsaksjoner i Den norske Postorganisasjon og Telegrafmennesenes Landsforbund som skal opprette avtale om forsikringsordningen fra 1. januar 1981. Den Kollektive hjemforsikringen vil således fra årsskiftet 1981 ha tilslutning fra 23 fagforbund som til sammen representerer nær 90 prosent av det totale medlemstall i LO.

Skadeutbetalingene fra den Kollektive hjemforsikringen i 1980 beløper seg til ca. 50 mill. kroner, fordelt på nær 15 000 skader. Fra Kollektiv hjemforsikring ble innført for det første forbund i 1967, er det til sammen utbetalt ca. 190 mill. kroner i skadeutbetalinger til medlemmene. Også i 1980 har det vært en betydelig økning i skadeutbetalingene. Dette skyldes jo i hovedsak at den Kollektive hjemforsikringen ikke har noen begrensning oppad i forsikringssum. Den Kollektive hjemforsikringen som er en selvberende forsikringsordning får en premie som står i nært forhold til skadeutbetalingene. På grunn av skadeutviklingen ble premien fra 1. juli 1980 regulert opp til kr. 123.— pr. år + kr. 7.— for naturskadedekning.

Tar en hensyn til det gunstige dekningsomfang som Kollektiv hjemforsikring har, er premien fortsatt meget rimelig i forhold til individuelle forsikringer. Premien inngår som kjent også som skattefri del i fagforeningskontingenten.

Grunnforsikringen

Grunnforsikringen, som er den fellesordning som har avløst Fagorganisasjonens Stønadskasse, hadde ved utgangen av 1980 tilslutning fra 19 fagforbund med ca. 430 000 medlemmer.

Etter at det viste seg umulig å nå fram med tariffkrav om forsikringsdekning, vedtok LO's Representantskap en oppfordring til forbundene om en utbygging av Grunnforsikringen. Fra 1. januar 1980 ble det vedtatt en økning av Grunnforsikringens forskjellige ytelser som innebærer en økning på ca. 50 prosent av de tidligere ytelser. De tilsluttede forbund ble stilt fritt med hensyn til å slutte seg til disse utvidelsene.

Fra 1. januar 1981 har 12 av de 19 tilsluttede forbund også sluttet seg til utvidelsene av Grunnforsikringen.

Intensjonene bak Grunnforsikringens utvidelser var en utbygging som tilsvarte de beregnede kostnader ved en avtaleforsikring som var satt til 0,2 prosent av brutto lønn. Av forskjellige grunner har en valgt å ta denne utvidelsen i to etapper, hvorav den første ble gjennomført fra 1. januar 1980. Premien for grunnforsikringen, med de nye ytelser, er økt fra kr. 59.— pr. medlem pr. år til kr. 129.— pr medlem pr. år.

I 1980 er det fra Grunnforsikringen til sammen utbetalt ca. 32 mill. kroner i erstatning til medlemmer og deres etterlatte i 6296 erstatningstilfeller.

Fra Grunnforsikringen ble innført i 1971 er det fra denne forsikringsordningen utbetalt mer enn 177 mill. kroner i erstatninger. Premien inngår som del av fagforeningskontingenten og er skattefri.

Gruppehjemforsikringen

Gruppehjemforsikringen er en forsikringsordning som stort sett bygger på samme vilkår som Kollektiv hjemforsikring, men med noe dårligere ytelser og høyere premie enn den Kollektive hjemforsikringen. Gruppehjemforsikringen bygger på individuell tilmelding.

Premien for denne forsikringsordning var i 1980 kr. 150,— pr. år.

Det er nå bare 2 fagforbund, med ca. 6000 tilmeldte medlemmer som har Gruppehjemforsikring. De tidligere tilsluttede forbund har inngått avtale om Kollektiv hjemforsikring for sine medlemmer. I tillegg finnes det avtale om Gruppehjemforsikring med en del Samvirkelag.

Riksskattestyret har ikke godkjent premien til Gruppehjemforsikringen som del av fagforeningskontingenten, og premien blir således ikke skattefri.

LOs samleforsikring

Alle LO-forbund er dekket gjennom LO/Samvirke-samleforsikring. Denne forsikringsdekningen omfatter også LO sentralt, LOs distriktskontorer, samorganisasjoner og på LO-skolene. Samleforsikringen kan populært karakteriseres som en Kollektiv hjemforsikring for den faglige virksomheten. Forsikringen dekker løsøre og kontorinnredninger, garantiforsikring, reiseforsikring osv. for alle organisasjonsledd, valgte tillitsmenn og ansatte, samt medlemmer som er på faglige oppdrag i normal faglig virksomhet.

Premien som er innregulert i LO-kontingenten har vært 50 øre pr. medlem pr. år.

Informasjons- og opplysningsvirksomheten i forsikring

Også i 1980 har det i samarbeid med AOF og Samvirke blitt iverksatt en rekke tiltak med sikte på skolering og informasjon i forsikringsspørsmål. Tilbudene har gått ut til de ca. 1900 forsikringsutvalg og andre interesserte tillitsmenn og medlemmer.

Det er avviklet et betydelig antall korte kurs, weekend-kurs og brevkurs, som til sammen har samlet ca. 1800 deltakere.

229 samtalegrupper har vært engasjert i forbindelse med utformingen av LOs Handlingsprogram for kongress-perioden 1981—85.

Det legges fortsatt vesentlig vekt på informasjons- og opplysningsvirksomhet med sikte på desentralisering i forsikring. I 1980 er det avviklet 7 uke-kurs med til sammen 182 deltakere. Dette er et spesielt tilbud til medlemmer av de lokale skadeutvalg som muliggjør den desentraliserte skadebehandlingen. Ved utgangen av 1980 er det opprettet 113 slike lokale skadeutvalg som tar hånd om den desentraliserte skadeservicen. Slike lokale skadeutvalg finnes nå i samorganisasjoner, fagforeninger og bedriftsklubber som til sammen representerer 220 000 fagorganiserte.

Skadenemndene LO/Samvirke

I forståelse med eierorganisasjonene vedtok Samvirke's representantskap 6. juni 1980 en omorganisering av ankeinstitusjonen til Samvirke. Det fantes tidligere to sentrale ankeinstanser for de fagorganiserte, nemlig Skadenemnda for Kollektiv hjemforsikring og Skadenemnda for Kollektiv ulykkesforsikring.

Skadenemndene er nå organisert på følgende måte:

I saker vedrørende kollektive forsikringer med organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen, er det opprettet en Skadenemnd som består av 5 medlemmer, hvorav 3 er oppnevnt fra Landsorganisasjonen og 2 medlemmer oppnevnt fra Samvirke.

Fagbevegelsens representasjon i denne nemnda er følgende:

1. Karl Nandrup Dahl, LO, formann, varamedlem Bjørn Kolby, LO,
2. Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, varamedlem Frank Olsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
3. John Stene, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, varamedlem Rolf Johnsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Det er også opprettet en liknende skadenemnd vedrørende Kooperasjonen.

Det er videre opprettet en skadenemnd for alle individuelle forsikringer i Samvirke. Denne nemnda består av 6 medlemmer, hvorav 2 er oppnevnt av Fagbevegelsen, 2 fra Kooperasjonen og 2 fra Samvirke.

Fagbevegelsens representanter i denne nemnda er følgende:

1. Thorleif Holth, LO, varamedlem Bjørn Kolby, LO,
2. Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag, varamedlem Tore Lundberg, Norsk Tele Tjeneste Forbund.

I tillegg til Skadenemndene bør nevnes at Samvirke som det første forsikrings-selskapet i Norge i 1980, har fått forsikringsombudsmann. Forsikringsombudsmannen skal inneha en i forhold til selskapet absolutt fri og uavhengig stilling, slik at ombudsmannen ikke under behandlingen av noen sak skal kunne undergis selskapets instruksjon. Ombudsmannen deltar i Skadenemndene med tale- og forslagsrett.

I de tidligere oppnevnte, og den nye Skadenemnd for kollektive forsikringer, er det i 1980 holdt 3 møter og behandlet 23 ankesaker fra medlemmer. I 4 av disse sakene har forsikringstakerne fått medhold og i 19 saker har Skadenemndene fastholdt Samvirke's tidligere standpunkter.

Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond

FSKs fond er opprettet for å innfri de forpliktelser som lå i de tidligere FSKs vedtekter om forskott etter 30 års medlemskap og fylte 60 år. Grunnforsikringen har fra 1. januar 1971 overtatt de øvrige ytelser som lå i FSK.

Utbetalingene fra fondet er fortsatt betydelige da det enda er store medlemsgrupperinger som fyller betingelsene for forskott etter de tidligere vedtektene. Etter de foretatte beregninger vil disse forpliktelsene nå etter hvert avta. Etter at grunnforsikringen ble forhøyet 1. januar 1980 vil det også bli større beløp som vil bli tilbakeført fondet fra Samvirke ved at det blir tatt regress i utbetalte forskott i erstatningsutbetalingene som kommer fra grunnforsikringen.

I 1980 er det fra fondet utbetalt 2 855 575 kroner til medlemmer som har tatt ut forskott etter 30—60 års-regelen. Det må imidlertid gjøres oppmerksom på at det i forbundenes refusjonskrav overfor fondet ligger et visst etterslep, slik at angitte beløp både representerer forbundenes utbetalinger i 1979, og at det på en annen side fra forbundenes side ikke er krevet refusjon for alle utbetalinger i 1980.

Fondet ledes av et interimstyre med følgende sammensetning, valgt for kongress-perioden:

Formann Thor Andreassen, styremedlemmer Harry Jørgensen, Sverre Andresen, Erling Sandvik og Gunnar Torp, varamedlem John Stene.

Fra 1. juni 1980 har LO's nye hovedkasserer Svein-Erik Oxholm tiltrådt som styrets formann.

Styret er underlagt Fellesutvalget for Kollektive forsikringer som består av en representant for hver av de tilsluttede forbund.

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse

Styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse består av:

Sekretariatet og to representanter for funksjonærene:

Synnøve Andersen og Inger Sofie Rasmussen med Solveig Natland og Audny Brannsten som varerepresentanter.

Arbeidsutvalget besto av:

Thor Andreassen til 30. mai,

Svein-Erik Oxholm fra 1. juni,

Tor Halvorsen,

Olaf Sunde, til 30. juni,

Steinar Halvorsen fra 1. juli,
Finn Nilsen,
Synnøve Andersen.

Vararepresentanter for de fire første er: Randi Møe, og for funksjonærenes representant: Inger Sofie Rasmussen.

Til arbeidsutvalgets møter innkalles vararepresentantene. Dessuten innkalles Fritz W. Hannestad som representant for til-litsmennesenes pensjonister.

Fra funksjonærpensjonistene innkalles Gudrun Authen.

Betalende medlemmer pr. 31. desember 1980 var 289. De løpen-de pensjoner fordeler seg slik:

330 alderspensjoner,
185 enkepensjoner,
9 uførepensjoner
9 barnepensjoner.

Den store saken for Den norske Fagorganisasjons pensjons-kasse i 1980 var beslutningen som ble foretatt i sekretariatsmøte 19. mai om å overføre den tekniske administrasjonen av pen-sjonskassen til Samvirke. Overføringen fant sted med virkning fra 1. juli 1980.

7. Andre saker

Folk og Forsvar

Landsorganisasjonen er tilsluttet organisasjonen Folk og Forsvar. Yngve Hågensen og Einar Hysvær er LOs representanter i styret for organisasjonen. Vi gjengir her fra Folk og Forsvars årsberetning for 1980 den generelle oversikt over virksomheten.

62 organisasjoner er pr. 1. januar 1981 tilsluttet Folk og Forsvar.

I løpet av 1980 er det gjennomført eller medvirket til gjennomføringen av 86 arrangementer med til sammen ca. 23 000 deltakere. I forhold til 1979 er antall arrangementer økt med 19 og den samlede deltakelse ca. 4 000.

I hovedtrekk har virksomheten vært konsentrert om konferanser, kurs, familiebesøk/befaringer til militære etableringer, studieturer og utgivelse av informasjonsmateriell.

Videre har Folk og Forsvar i likhet med tidligere år formidlet foredragsholdere til møter og kurs arrangert av de tilsluttede organisasjoner, samt distribuert informasjonsmateriell til organisasjoner, skoler og enkeltpersoner som har bedt om det.

Etter tilråding fra styret og vedtak på siste årsmøte, har en i arbeidsplanen for året som gikk, lagt spesiell vekt på følgende oppgaver:

- Informere og bistå med bakgrunnsmateriell om langtidspanen for Forsvaret.
- I samarbeid med våre medlemsorganisasjoner bidra til økte kunnskaper om vårt sivile beredskap.
- Vurdere og eventuelt justere programmene for de enkelte konferansetyper slik at de i størst mulig grad engasjerer deltakerne og følger opp den dagsaktuelle situasjon.
- Følge opp «Programutvalgets» forslag om nye konferansetyper

Denne prioritering har vært fulgt opp ved valg av konferansetyper og temaer på de enkelte konferanser og i den generelle virksomhet for øvrig.

I likhet med tidligere år har hovedtyngden av virksomheten vært viet konferanser.

Til sammen er det i løpet av året avviklet 26 konferanser med til sammen 2097 deltakere eller 80 deltakere pr. konferanse.

I tillegg til de ordinære konferanser, som nevnt ovenfor, var Folk og Forsvar ansvarlig for gjennomføringen av en internasjonal konferanse, som ble avviklet i Oslo med 23 deltakere.

Et sammendrag av vår øvrige virksomhet som lar seg registrere i tall viser følgende:

- Ytt bistand til forberedelse og gjennomføring av 11 sikkerhetspolitiske kurs/seminar arrangert av organisasjoner tilsluttet Folk og Forsvar. Til sammen har 443 personer deltatt å disse kurs/seminar.
- På forespørsler formidlet foredragsholdere til 19 arrangementer med til sammen 1440 tilhørere.
- Arrangert to studieturer til NATOs hovedkvarter i Bryssel med 150 deltakere samt ytt bistand til 46 lektorer fra Rogaland, samt 25 studenter fra det juridiske fakultetet ved Universitetet i Oslo, som besøkte samme hovedkvarter.
- I samarbeid med Forsvaret er det avviklet 36 familiturer/besøk til våre militære garnisoner med til sammen ca. 19 000 deltakere.
- Vårt tidsskrift «Kontakt Bulletin» er kommet ut med 8 nummer, hvorav 2 som dobbelnummer (spesialnummer). Antall faste abonnenter har i perioden økt med noe over 15 prosent.
- I tillegg til utgivelsen av «Kontakt Bulletin», er det i løpet av perioden distribuert ca. 15 000 eksemplarer av informasjonsmaterieill med tilknytning til vår forsvars- og sikkerhetspolitikk.
- Utdelt 2 stipend á kr. 5000,— til studium av NATOs organisasjon og samarbeidsformer samt ett stipend på kr. 2500,— til studium av informasjonsberedskap i England.

Hovedinntrykket vi sitter igjen med etter årets virksomhet er at forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål i stigende grad opptar befolkningen. Årsaken til denne økende interesse må i stor grad tilskrives den internasjonale situasjon og vårt lands utsatte stilling i et strategisk viktig område for de to supermakter.

Sovjetunionens innmarsj i Afghanistan bidro likeledes til å dempe forhåpningen til et nærmere samarbeid mellom øst og vest og skapte derved økt frykt for en åpen konfrontasjon mellom supermaktene.

Myndighetenes tiltak for å øke mulighetene for forsterkninger fra våre allierte i tilfelle av en krise (forhåndslagring av tyngre materieill) utløste i andre halvdel av året en heftig debatt — en debatt som naturlig nok også kom til å prege diskusjonene på vår konferanser.

Kvinnerns frivillige beredskap

Landsorganisasjonens 4 representanter i hovedkomitéen for Kvinnerns frivillige beredskap har i 1980 vært: Lillian Bekkevad, Harriet Andreassen fram til midten av oktober, da hun trådte inn i Regjeringen, Alida Storhaug og Evy Buverud Pedersen. Evy Buverud Pedersen er også medlem av arbeidsutvalget.

Hovedkomitéen har i 1980 hatt 6 møter. Arbeidsutvalget har hatt 15 møter. Organisasjonen har i 1980 arrangert felleskurs sammen med Folk og Forsvar og en rekke egne kurs og møter har vært holdt rundt om i landet.

Utredning om verneplikt

Et offentlig utvalg har utredet spørsmålet om verneplikt. LO har fått høve til å uttale seg om innstillingen (NOU 1979:51). Etter forslag fra LOs ungdomsutvalg ble det avgitt slik uttalelse til justisdepartementet.

«LO konstaterer at utvalgets innstilling bygger på forutsetningen om at Norske militære forsvar fortsatt skal baseres på alminnelig verneplikt. Innstillingen drøfter hovedsaklig tjenestens innhold. LO har i sitt handlingsprogram for så vidt ikke noe forsvarspolitisk standpunkt. LOs handlingsprogram bærer imidlertid i seg den grunnleggende målsetting å sikre den enkeltes frihet og rettssikkerhet. Ut fra dette er det viktig for LO å være med på å trekke opp grensen for hvor borgernes grunnleggende frihet — nemlig retten til å leve i pakt med sin samvittighet — skal gå. Grensene for disse grunnleggende rettighetene må settes av det som oppfattes som fellesskapets og samfunnets interesser. Foranledningen til innstillingen fra vernepliktsutvalget var da også den sterkere oppmerksomhet som fra flere hold ble rettet mot den rettslige stilling til de vernepliktige som nektet militærtjeneste på såkalt situasjonsbetinget grunnlag. Vernepliktsutvalget har delt seg i to like store fraksjoner i synet på dette spørsmålet. LO slutter seg til fraksjonen Bekkevads, Bergos, Grepstads og Stabells konklusjon om at fritakskriteriene nå må endres. Som utgangspunkt for dette syn legger LO vekt på den felles samfunnsbyrde som er pålagt enhver mannlig borger etter norsk lov. Loven bør endres dithen at situasjonsbetinget fritak nå innrømmes. Muligheten for å nekte militærtjeneste representerer en av de fundamentale menneskerettigheter, idet denne retten må ses som en del av ytrings-, samvittighets- og religionsfriheten. LO vil derfor gå inn for at militærnektete får tilbud om alternativ siviltjeneste løsevet fra det militære apparat. Oppfyllelsen av samfunnsplikten må skje gjennom en eller annen form for samfunnsnyttig tjeneste, slik at man gjennom denne øker det fredsbyggende innslag i siviltjenesten. Avtjening av slik samfunnsnyttig tjeneste bør muligens prinsipielt sett legges under Kommunal- og arbeidsdepartementet som hovedansvarlig, men må ses i sammenheng med tilbud på arbeid gjennom andre departementer. Det er prinsipielt viktig å adskille administreringen av en alternativ samfunnstjeneste fullstendig fra enhver administrasjon som har tilknytning til Forsvaret.

I en mulig krigssituasjon vil det være behov for et sivilforsvar til bistand for befolkningen. Ved større ulykker i fredstid spiller også sivilforsvaret en viktig rolle.

LO kan likevel være enig med medlemmene Bekkevad, Bergo og Stabel om at enkelte militærnekttere kan føle det uforenlig med sin alvorlige overbevisning å tjenestegjøre i Sivilforsvaret. LO har derfor ikke noe imot at det åpnes adgang til å søke om fritaking for sivilforsvarstjeneste.

Medlemmene Bekkevad, Bergo, Grepstad og Stabel foreslår at det åpnes adgang til å godkjenne fredskorpstjeneste som verneplikt. Med de vilkår som i dag er satt for å avtjene fredskorpstjenesten, prioriteres en begrenset aldersbestemt gruppe. Avslutning av fagprøve er i dag ikke uten videre utsettelsesgrunn for avtjening av verneplikten, som ved f.eks. påbegynt akademisk utdanning. Å tilby fredskorpstjenesten slik den er i dag som alternativ tjeneste, vil derfor ytterligere forsterke forskjellsbehandlingen av rekruttene med høyere/lavere utdanning. Dersom fredskorpstjenesten skal velges som alternativ løsning, må dette være under forutsetning av at aldersgrensen endres. LO innser imidlertid betenkeligheten ved å redusere aldersgrensen for fredskorpstjenesten som utvilsomt stiller andre krav til modenhet og utvikling hos den enkelte.

Utvalget foreslår innføring av ytterligere ett ledd i klageordningen ved at søknad om fritak kan bringes inn for fylkesmannen. Fylkesmannens avgjørelse kan påklages til vedkommende departement og hensynet til ensartet praksis ivaretas gjennom departementets instruksjons- og omgjøringsmyndighet. LO slutter seg til forslaget, og er likeledes enig med utvalget i at hensynet til rettsikkerhet gjør det nødvendig å opprettholde adgangen til domstolsprøving av den administrative avgjørelse av fritakssakene.

LO støtter utvalgets forslag om ny § 19, 2. ledd. Det innføres en ny straffesanksjon ved at ulovlig fravær avstraffes med pålegg om å ta igjen den forsømte tjeneste. En slik regel vil tjene til å motvirke den økende tendens til ulovlig fravær, og som sådan virke preventivt.

Lovverket om verneplikten er i dag oppdelt på en rekke særlover. Utvalget reiser spørsmål om man bør søke å samle alle disse bestemmelser i en felles lov om verneplikt. Utvalget konkluderer med at det vil nøye seg med å foreslå endringer i de enkelte bestemmelser i det någjeldende lovverk. LO er imidlertid av den oppfatning at lovverket bør koordineres, og at det overordnede mål for all lovgivning bør være at lovverket er lett forståelig, oversiktig og lett tilgjengelig, slik at man unngår unødvendige tolkningsproblemer på grunn av manglende koordinering.»

Samarbeidsavtale med FN-soldatene

LOs sekretariat godkjente en samarbeidsavtale mellom tillitsmennene for FN-soldatene i Libanon og LO. Avtalen lyder slik:

1. Det innledes et samarbeid mellom LO og tillitsmennene i den norske FN-styrken på vegne av soldatene.
2. Gjennom samarbeidet skal begge parter kunne reise saker som ønskes drøftet i fellesskap. I de sakene partene er enige om, kan de sammen reise saker overfor myndighetene og andre. Samarbeidet tar således sikte på å gi soldatene an-

ledning til reelle og direkte drøftelser overfor myndighetene sammen med LO.

3. LO utpeker en sentral saksbehandler som er FN-tillitsmennes faste kontakt.
4. I samarbeidet stiller LO til disposisjon praktisk arbeidshjelp, juridisk og økonomisk rådgivning så langt LOs kapasitet tillater det.
5. Spørsmålet om vederlag for LOs bistand vurderes nærmere.
6. Avtalen gjøres gjeldende fram til 24. mars 1980 da styrken utskiftes, men med mulighet for forlengelse etter initiativ fra FN-soldatenes tillitsmenn.

Naturvern i Norge

En utredning om naturvern i Norge (NOU 1980:23) ble bl. a. sendt til Landsorganisasjonen, som i et brev til Miljøverndepartementet uttalte:

«Landsorganisasjonens hovedmål er et samfunn med høyere livsstandard. En vesentlig del av dette mål forutsetter en fornuftig forvaltning av våre naturressurser. Mange av våre fritidsaktiviteter er nært knyttet til naturen. Muligheten for jakt, fiske og naturopplevelser er avhengig av uberørt natur. Fagbevegelsen er derfor av den oppfatning at områder må vernes slik at disse mulighetene blir bevart. Vi må gjennom økt kunnskap, effektive rensemetoder og en naturvennligteknologilegge grunnlaget for at naturområder kan bevares.

Vår tids miljøproblemer har ført med seg en økende forståelse for en mer allsidig langsiktig naturvernforvaltning. Vi vil derfor understreke betydningen av utvalgets tilråing om at naturvernets stilling i samfunnet må styrkes gjennom en prioritering av naturvernet i de politiske beslutningsorganer, utvikling av tidsmessig og framtidsrettet lovgivning og gjennom styrking av naturvernets administrative stilling i forvaltningen av landets naturressurser. Allikevel vil det etter Landsorganisasjonens mening være like nødvendig med politiske og administrative stilling i forvaltningen av landets naturressurser. Likevel vil av Miljøverndepartementet og dets betydning for natur- og miljøvern i norsk og internasjonal politikk er et godt eksempel på dette.

Å innarbeide naturvern hensynet som et grunnelement i den fysiske og økonomiske planlegging på alle trinn, vil være en forutsetning for å gi samfunnet et bedre utgangspunkt for å legge opp til en politikk hvor hensynet til enkeltmenneskets behov i forhold til både arbeid og fritid blir ivaretatt. Vi vil i en rekke tilfelle stå overfor et valg ved bruken av de naturressursene vårt land er i besittelse av. Disse valg må treffes på et best mulig kunnskapsmessig grunnlag. Denne utredningen danner i så måte et godt utgangspunkt for en riktigere forvaltning av våre ressurser.

Ressurs- og miljøproblemene lar seg bare løse gjennom fellesskapet. Fordi det her i så stor grad dreier seg om forvaltning av fellesgoder, er det nødvendig med en mer omfattende offentlig styring enn på mange andre områder. Privatøkonomiske interesser må underordnes samfunnsinteressene.

Forbruk, ødeleggelse eller forringelse av miljøet eller ikke-fornybare ressurser vil ofte ha uopprettelige eller langvarige konsekvenser. Forvaltningen av miljøet og naturressursene må derfor være av langsiktig karakter.

Skal dette kunne oppnås må vi som pekt på i innstillingen få en bedre plan for forvaltning av naturressursene. En samordning av lovgivningen vil være nødvendig for å regulere de forskjellige sider innenfor dette området.

Landsorganisasjonen vil imidlertid i denne uttalelsen ikke gi seg inn på å vurdere de enkelte områder eller vassdrag som er foreslått vernet.

I tillegg til disse mer prinsipielle synspunkter som gir uttrykk for en alminnelig tilslutning til innholdet i utredningen, vil vi likevel få bemerke følgende:

Punkt 2.1: Siste avsnitt foreslås endret til:

«Det må utarbeides en hjemmel for å ekspropriere områder som vernes etter Naturvernloven.»

Punkt 2.2: Tredje avsnitt foreslås endret til:

«Når andre forvaltningsorganer behandler saker som naturinngrep, skal de forelegges naturvernmyndighetene på et så tidlig tidspunkt osv.

Femte avsnitt, siste setning, foreslås endret til:

«Dersom et naturinngrep finner sted i område der meldeplikt er innført, uten at meldeplikten er overholdt, skal gjenoppretting kunne kreves.»

Punkt 2.4:

Det er en del fordeler ved at naturødeleggelser eksplisitt kommer til uttrykk i investeringenes rentabilitet og prisene på produktene. Forslaget om å avslå tilskudd til prosjekter som medfører store naturvernmessige ulemper, ser vi derfor på som et interessant supplement til den vanlige forbuds/påbudslinjen.

Prinsipielt sett behøver ikke et slikt opplegg begrenses til områder hvor det er etablert tilskuddsordninger, men det kan videreføres til andre områder gjennom et avgiftssystem. Vi vil derfor foreslå at Miljøverndepartementet utreder dette nærmere».

Nasjonalpark på Hardangervidda

Landsorganisasjonen har overfor Miljøverndepartementet gitt uttrykk for sitt syn på framlegget om oppretting av Hardangervidda nasjonalpark og spørsmål i den sammenheng. I uttalelsen fra LO heter det:

«Når det gjelder eventuelle forslag til justering av vernegrensen av hensyn til eiendomsgrenser m. v. har Landsorganisasjonen ingen merknader til de forslag som foreligger.

Under punkt 3, Forvaltning, i utkast til verneregler for Hardangervidda Nasjonalpark, slutter vi oss til forslaget punkt 3.2, om at hver kommune som har areal i Nasjonalparken skal oppnevne et tilsynsutvalg for den delen av Nasjonalparken som ligger i vedkommende kommune. Særlig viktig mener vi det er at organisasjoner med interesse i Nasjonalparken får anledning til å foreslå representasjon i tilsynsutvalget. Vi går i den forbindelse ut fra at fagbevegelsen i kommunen gis denne mulighet, da bruken og forvaltningen av Nasjonalparken er av stor interesse for våre medlemmer. Dette vil også best sikre at alle berørte interesser blir representert i utvalget.

Vi har ingen merknader til oppgavene som skal pålegges Rådet for Hardangervidda, punkt 3.3.

Vi vil imidlertid påpeke viktigheten av at Rådet blir oppnevnt på selvstendig grunnlag og med det siktemål at alle vesentlige interessegrupper blir representert.

For øvrig har Landsorganisasjonen ingen merknader til det foreliggende framlegg.»

8. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon

Ved utgangen av 1980 hadde LO disse tillitsmenn:

Formann: Tor Halvorsen.

Nestformann: Leif Haraldseth.

Hovedkasserer: Svein-Erik Oxholm.

Sekretærer: Liv Buck, Ole Knapp, Yngve Hågensen og Wilhelm Thoresen.

Kontorsjef: Kjell Lien.

Administrasjonen hadde disse avdelingskontorer og avdelingsledere:

Informasjonskontoret: Richard Trælnes.

Fri Fagbevegelse: Knut Ribu (redaktør).

Internasjonalt kontor: Kaare Sandegren.

Juridisk kontor: Steinar Halvorsen.

Miljøkontoret: Børre Pettersen.

Teknisk kontor: Egil Ahlsen.

Økonomisk kontor: Øistein Gulbrandsen.

Kvinnesekretær: Evy Buverud Pedersen.

Revisjonskontoret: Arne G. Strangel.

Hovedkasserer Thor Andreassen ble tilsatt som direktør for Forsikringsselskapene Samvirke og tiltrådte stillingen 1. juni. Til ny hovedkasserer valgte Representantskapet sekretær Svein-Erik Oxholm. Ved regjeringsomdannelsen i oktober ble sekretær Harriet Andreassen utnevnt til kommunal- og arbeidsminister. Sekretariatet konstituerte da nestformannen i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Wilhelm Thoresen, til sekretær fram til Kongressen. Representantskapet hadde gitt fullmakt for Sekretariatet til å supplere tillitsmannsstaben.

Personlig sekretær Erik Nilsen ble i oktober tilsatt som informasjonssjef i Forsikringsselskapene Samvirke, og Sekre-

tariatet tilsatte informasjonssekretær i LO, Lars Buer, som hans etterfølger.

Lederen av juridisk kontor, Olaf Sunde, fratrådte 30. juni etter nådd aldersgrense. Til ny leder av kontoret ble tilsatt Steinar Halvorsen.

To av juristene fungerer i andre stillinger, Thor-Erik Johansen som statssekretær i Justisdepartementet og Tore-Jarl Christensen som arbeidsattasjé ved ambassaden i Brussel. Som nye ved juridisk kontor er tilsatt Ragnhild Hagen og Sverre Mitsem.

Jan Olav Lajord ble tilsatt som ny ungdomssekretær.

Sekretariatet vedtok å tilsette en ungdomssekretær til, og stillingen var kunngjort ledig før årsskiftet.

Som saksbehandler for lavlønnsfondet ble tilsatt Tor Harald Berg.

Fra 1. januar 1981 er det opprettet en stilling som personalsjef i administrasjonen. Knut Nilsen ble tilsatt i denne stillingen og skal også være rådgiver for forbundene. I løpet av året fratrådte Aksel Kloster som oljesekretær, og Jan B. M. Strømme ble tilsatt i denne stillingen.

Tallet på ansatte ved hovedadministrasjonen ved utgangen av året var 120.

Sekretariatet

I årets løp fratrådte Øystein Larsen og Otto Totland som medlemmer av Sekretariatet, idet de var gått av som formann i henholdsvis Norsk Arbeidsmandsforbund og Handel og Kontor i Norge. I deres sted har de nye formenn i de to forbundene, Ole Flesvig og Kåre Hansen, møtt som observatører.

Så lenge Lars Skytøen er medlem av Regjeringen møter Jan Balstad som observatør (se beretningen for 1979). For øvrig møter med tale- og forslagsrett: LOs kvinnesekretær Evy Buverud Pedersen, formannen i Statstjenestemannskartellet, Albert Uglem, og representanten for Fagorganisasjonens funksjonærgruppe, Inger Halvorsen (Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet).

Av tillitsmennene er følgende medlemmer av Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm og Liv Buck. Varamedlemmer for disse: Ole Knapp, Yngve Hågensen og Wilhelm Thoresen.

Øvrige medlemmer ved årets utgang:

1. Finn Nilsen, Bekleddningsarbeiderforbundet.
2. Arne Born, Norsk Kommuneforbund.

3. Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.
4. Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund.
5. Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund.
6. Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
7. Else Ørbæk, Telefolkenes Fellesforbund.
8. Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.
9. Sverre Kortvedt, Norsk Jernbaneforbund.
10. Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund.

Varamedlemmer:

1. Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
2. Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.
3. Nils H. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
4. Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
5. Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
6. Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag.
7. Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Representantskapet

Representantskapet har holdt ett møte i 1980, 20. mai, med denne saklista:

1. Beretning for 1979.
2. Regnskap for 1979.
3. Valg av hovedkasserer.
4. Ansettelse av revisor.
5. Ansettelse av distriktssekretær i Bergen og Kirkenes.
6. Opprettelse av nye distriktskontorer.
7. Den faglige og politiske situasjon.

Beretning og regnskap ble innstilt til godkjenning overfor Kongressen.

Til ny hovedkasserer etter Thor Andreassen ble valgt *Svein-Erik Oxholm*.

Thorstein L. Pedersen ble tilsatt som revisor.

Rolf Solberg Thorsen ble tilsatt som distriktssekretær i Bergen, *Leif Laurila* som distriktssekretær i Kirkenes.

Etter innstilling fra Sekretariatet vedtok Representantskapet å opprette distriktskontor i Aust-Agder med sete i Arendal. Dess-

uten fikk Sekretariatet fullmakt til, når forholdene ligger til rette for det, å opprette distriktskontorer i Vestfold og Nord-Trøndelag.

Formannen, *Tor Halvorsen*, innledet om den faglige og politiske situasjon. Dessuten redegjorde *Albert Uglem* og *Arnt Bækholt* for tariffoppgjørene i den statlige og kommunale sektor.

Statsminister *Odvar Nordli* hadde et innlegg om Regjeringen og inntektsoppgjørene. Etter ordskiftet ble det mot 13 stemmer vedtatt følgende uttalelse:

Representantskapet sier seg tilfreds med det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte. Det har vist seg mulig å få en bedre løsning for disse gruppene ved oppgjøret 1980 enn ved tidligere oppgjør. De forbundsvisе forhandlingene har for flere områder gitt muligheter til å forsterke denne sosiale profilen. For enkelte områder har imidlertid N.A.F.s holdning umuliggjort tilfredsstillende resultater.

Tariffavtalene har igjen vist seg å være nyttige virkemidler for sosial omfordeling. Dette reiser interessante perspektiver med utgangspunkt i de overføringsordninger som er innført. Representantskapet sier seg videre tilfreds med at myndighetenes bidrag i så sterk grad har forsterket den sosiale profilen gjennom en markert øking av barnetrygden.

Representantskapet tar til etterretning at arbeidsgiverne har avvist tilsvarende solidariske overføringsordninger mellom bedriftene som den trekk- og overføringsordning lønsmottakerne har forpliktet seg til av hensyn til bedriftene med svakest lønnssevne.

Representantskapet konstaterer at det generelle tillegg og lavtlønnsordningene sammen med myndighetenes tiltak vil opprettholde kjøpekraften på 1979-nivå for barnefamilier med gjennomsnittsinntekter. Representantskapet forutsetter at myndighetene fører en stram prispolitikk og påtar seg et særlig ansvar for at prisforutsetningen på 9,5 prosent blir overholdt.

Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat. I denne forbindelse må reduksjonen i den lokale forhandlingsrett kun sees som én del av det samlede resultat, og i forhold til innfrielsen av hovedprioriteringen av de lavtlønte.

Representantskapet konstaterer at begrensningen til én lokal lønsforhandling gjelder *hvert av avtaledrene* i denne tariffperioden. Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidningen i LO—N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.

Representantskapet konstaterer at N.A.F. avviste kravet om tidfesting av utvidet ferie. Representantskapet vil vise til Handlingsprogrammets forpliktelse, og at Regjeringens og Det norske Arbeiderpartis programmer har tilsvarende formuleringer. Representantskapet ber om en snarlig politisk avklaring og vil peke på mulighetene for en gradvis gjennomføring av reformen.

Representantskapet oppfordrer Stortinget til å vise respekt for de foreliggende forhandlings- og meklingsresultater ved behandlingen av forskriftene til inntektsreguleringsloven. Fagbevegelsen kan ikke akseptere at forskriftene gir fordeler for de uorganiserte, ut over de utbetalinger arbeidsgiverne skal ut med etter Riksmeklingsmannens rammeforslag for LO—N.A.F.-området.

Representantskapet sier seg tilfreds med samordningen, og at samme ramme og profil har hatt gjennomslagskraft for oppgjørene i både privat og offentlig sektor.

Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980 har gitt reelle forbundsvise forhandlinger. Dette vil være av betydning for framtidige oppgjør og bety en utvidelse av de alternative muligheter.

Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørsformer. Det er av stor betydning at forbundene ut fra sin spesielle situasjon, kan få fremmet «merkesaker» for det enkelte forbund. Med inntektsoppgjøret 1980 er det lagt et godt grunnlag for en fornyet debatt om den kombinerte og samordnede oppgjørsform. Representantskapet regner med at dette kan bli et sentralt tema for Kongressen i 1981.

Under disse forutsetninger er det viktig å se hele rammeforslaget og de forbundsvise forhandlinger i sammenheng, slik det er kommet til uttrykk i forhandlingsdelegasjonens og Sekretariatets foreløpige anbefalinger.

* * *

Representantskapet konstaterer at enkelte aksjonsgrupper gjennom annonsekampanje vil forsøke å påvirke medlemmene til en NEI-holdning ved uravstemningen.

Representantskapet vil på denne bakgrunn henstille til det enkelte medlem å vurdere sin stillingstagen til forslaget ut fra den dokumentasjon og tilrådning de respektive forhandlingsutvalg og forbundsstyret framkommer med.

Aksjonsgrupper har ingen plass innenfor fagbevegelsens organisatoriske aktivitet.

Under møtet i Representantskapet ble det foretatt premieutdeling i LOs og Tiden Norsk Forlags barne- og ungdomsbokkonkurranse. Dette er nærmere omtalt i beretningen fra kulturutvalget, side 239 og 240.

Nytt forbund

Etter vedtak i Sekretariatet 11. februar ble Norsk Barne- og ungdomspedagogforbund opptatt som medlem i LO. Medlemskapet ble ordnet fra 1. juli. I sitt vedtak forutsatte Sekretariatet at det ble etablert et samarbeidsorgan mellom dette forbundet og de forbund i LO som organiserer helse- og sosialpersonell.

Medlemstallet

Ved utgangen av året var 35 forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Medlemstallet i disse forbundene var i alt 742 410, en økning på 21 368 i forhold til året før. Av medlemstallet var 241 894 kvinner (32,6 pst.).

(Dette var de tall som forelå da beretningen gikk i trykken. For noen forbund forelå ikke medlemstallet for fjerde kvartal.)

Representasjon innenlands

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende forbundslandsmøter:

NORSK FENGSELSTJENESTEMANNFORBUND:

28.—30. mai i Hamar. Svein-Erik Oxholm.

BEKLEDNINGSARBEIDERFORBUNDET:

22.—26. september i Oslo. Tor Halvorsen og Harriet Andreasen.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND:

6.—11. oktober i Oslo. Tor Halvorsen og Yngve Hågensen.

HANDEL OG KONTOR I NORGE:

12.—17. oktober i Oslo. Leif Haraldseth og Liv Buck.

NORSK JERNBANEFORBUND:

20.—24. oktober i Oslo. Leif Haraldseth og Tor Halvorsen.

NORSK BARNEVERN PEDAGOGFORBUND:

4.—6. desember i Lillehammer. Ole Knapp.

Andre organisasjoner:

FOLK OG FORSVAR:

Årsmøte 26. februar. Yngve Hågensen og Kaare Sandegren.

ARBEIDERNES OPPLYSNINGSFORBUND:

Årsmøte i representantskapet 2. juni. Ole Knapp, Yngve Hågensen, Richard Trælnes, Erik Nilsen.

TIDEN NORSK FORLAG:

Ordinær generalforsamling 10. april. Thor Andreassen.

A/L GRÜNERLØKKA FOLKETS HUS:

Representantskapsmøte 17. april. Gunnar Andersen.

FOLKETS BREVSKOLE:

Generalforsamling 22. april. Svein-Erik Oxholm.

DE SAMVIRKENDE FAGFORENINGER:

Årsmøte 10. april. Kjell Lien.

A/L FOLKETS HUS:

Avsluttende representantskapsmøte, generalforsamling og konstituerende representantskapsmøte 24. april. Einar Strand.

NORGES FISKARLAG:

Landsmøte 9.—12. september. Yngve Hågensen.

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG:

Landsmøte 27.—28. juni. Harriet Andreassen.

SAMVIRKE:

Generalforsamling i Liv- og Skade, 6. juni. Svein-Erik Oxholm.

ARBEIDERUNGDOMMEN:

Ordinært årsmøte 5. juni. Per Haraldsson.

FOLKEFERIE:

Aksjeselskapet, Ferie- og fritidsorganisasjonen, Dovrefjell Hotell — generalforsamling — årsmøte 25. juni. Tor Halvorsen.

NORGES KOOPERATIVE LANDSFORENING:

35. kongress 19.—21. september i Stavanger. Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Otto Totland, Odd Isaksen.

STATSTJENESTEMANNSKARTELLET:

Kartellkonferansen 30.—31. oktober. Leif Haraldseth.

Representasjon utenlands

UNIDO III:

Generalkonferanse i New Dehli, India, 21. januar—8. februar. Ragnar Røberg Larsen.

SCHWEIZERISCHER GEWERKSCHAFTSBUND (SGB):

Jubileumskongress (100 år) 24.—25. oktober i Bern. Tor Halvorsen og Kaare Sandegren.

UNION GENERAL DE TRABAJADORES (UGT):

23. ordinære kongress i Madrid 3.—6. april. Erik Nilsen.

CONFÉDÉRATION FRANCAISE DÉMOCRATIQUE
DU TRAVAIL (CFDT):

14. kongress i Bordeaux, 17.—20. juni. Johan-Ludvik Carlsen.

HISTADRUT

6.—11. november: Besøk i Histadrut (LO-Israel). Deltakere: Tor Halvorsen, Øistein Gulbrandsen, Yngve Hågensen og Kaare Sandegren.

ALTHYDUSAMBAND ISLANDS (AIS):

34. ordinære kongress i Reykjavik, 24.—28. november. Leif Haraldseth.

FN's 35. ORDINÆRE GENERALFORSAMLING:

Observatørplass, 2.—16. november. Richard Trælnes.

FUNKTIONÆRERNES OG TJENESTEMÆNDENES
FÆLLESRÅD:

Kongress 18.—20. november i København. Wilhelm Thoresen.

Diverse styrer og utvalg

Landsorganisasjonen har representanter i en rekke styrer, utvalg og komitéer innenfor arbeiderbevegelsen, samarbeidende organisasjoner og offentlig virksomhet. (Styrer og utvalg som er nevnt annet sted i beretningen er i alminnelighet ikke tatt med.)

Ankenemnda for sykepenger i arbeidsgiverperioden (Sosialdepartementet):

Representant: Svein-Erik Oxholm.

Ankenemnda for verdsettelse av aksjer og verdipapirer:

Arne G. Strangel, med Leif Bjella som varamedlem.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek:

Kjell Lien og Odd Harald Røst.

Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S:

Tor Halvorsen og Thor Andreassen.

Arbeidsforskningsinstituttene:

Egil Ahlsen, med Ragnar Røberg Larsen som varamedlem.

Arbeidsmarkedsforskning (Rådet for arbeidsmarkedsforskning under Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Stein Reegård, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Arbeidsrettsrådet:

Tor Halvorsen og Steinar Halvorsen.

Arbeidsrettens medlemmer:

Henry Nicolaysen og Tor Aspengren.

Arbeidstilsynet (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Leif Haraldseth og Børre Pettersen, med Gry Midle som vara-representant.

Bedriftsdemokratinevnda:

Steinar Halvorsen og Harry O. Hansen, med Karl Nandrup Dahl og Kai Ekanger som vararepresentanter.

Bedriftshelsetjenesten, råd for helsetjeneste ved bedrifter (under Sosialdepartementet):

Svein-Erik Oxholm, med Harriet Andreassen som varamedlem, Nils Totland, med Esther Kostøl som varamedlem, Bjørg Bakken, med Oddbjørn Møller som varamedlem.

Ekspertgruppe for bedriftshelsetjenesten (under Kommunaldepartementet):

Børre Pettersen, med Svein Fjæstad som varamedlem.

Beredskapsrådet for arbeidskraftspørsmål:

Egil Ahlsen, med Kjell Lien som varamedlem.

Bøndernes Bank:

Styret: Medlem Ole Knapp.

Datatilsynet (under Justisdepartementet):

Yngve Hågensen, med Tor Andersen som varamedlem.

Delpensjonsutvalget (Sosialdepartementet):

Svein-Erik Oxholm.

Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD):

I styret: Leif Haraldseth.

I Rådet: Liv Buck, med Sissel Rønbeck som varamedlem.

Evalueringsutvalget for vegledningskontoret for import fra utviklingsland (NORIMPOD):

Johan Ludvik Carlsen.

Fagbygg A/S:

Styremedlem: Ole Knapp, med Thorleif Andresen som varamedlem.

Fellesordningen for tariffestet pensjon:

Svein-Erik Oxholm, Ole Knapp og Finn Nilsen, med Evy Buverud Pedersen som vararepresentant.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen:

Medlem av styret og arbeidsutvalget: Liv Buck.

Folkeferie:

Organisasjonen: Tor Aspengren og Tor Halvorsen.

Bedriftsforsamlingen: Ole Knapp og Harriet Andreassen.

Dovrefjell Hotell A/S: Tor Aspengren og Tor Halvorsen.

Fagerfjell Turistsenter: Tor Aspengren.

Helsfyrbygg A/S: Tor Aspengren.

A/L Folketeaterbygningen:

Liv Buck varamedlem til Representantskapet.

Folketrygdfondet:

Hovedstyret: Tor Halvorsen. 2. fondsstyre: Tor Halvorsen (inntil 14. mai 1980).

A/L Folkets Hus, Oslo:

Styret: Einar Strand.

Representantskapet: Liv Buck, varaordfører.

Folk og Forsvar:

Styret: Yngve Hågensen.

Fondsstyret for Utøya:

Yngve Hågensen:

Fondet for vekst og omstilling i industrien, og Fondet til fremme av forsknings- og utviklingsarbeider i industrien (Industrifondet og Utviklingsfondet):

Tor Aspengren, med Liv Buck som vararepresentant.

Forbrukernes forsikringskontor:

I styret for kontoret: Liv Buck.

I forsikringssskadenemnda: Liv Buck.

Forsikringsrådet:

Steinar Halvorsen.

Forskningsprosjekter (Industridepartementet):

Underutvalg som skal ta for seg de innsendte forslag til forskningsprosjekt i industrien (REI-utvalget):

Ragnar Røberg Larsen.

Frambu Helsecenter:

Styret: Tor Halvorsen.

Garantiinstituttet for Eksportkreditt:

Styret: Leif Haraldseth, med Liv Buck som varamedlem.

Rådet: Øistein Gulbrandsen, med Rune Gerhardsen som varamedlem.

Husbanklån — Utvalget for utredning om betalingsprosjekter for husbanklån (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Rune Gerhardsen.

IFIM — Institutt for industriell miljøforskning:

Ragnar Røberg Larsen, med Harry O. Hansen som varamedlem.

ILO-komiteén (Sosialdepartementet):

Svein-Erik Oxholm og Karl Nandrup Dahl.

ILOs styre (Governing Body):

Olaf Sunde.

ILO — Informasjonsutvalget for ILO-saker
(Sosialdepartementet):

Richard Trælnes.

Industribanken:

I styret: Tor Halvorsen.

Industriseminaret:

Mona Persvold, med Sverre Englund som varamedlem.

Industriøkonomisk Institutt (IØI) (Industridepartementet):

Rådet: Liv Buck, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem, Øistein Gulbrandsen, med Stein Reegård som varamedlem, Bjarne Bårdsen, med Ingeborg Jakobsen som varamedlem.

Styret: Ragnar Røberg Larsen, med Per Brannsten som varamedlem.

Kunst på arbeidsplassen:

Knut Ribu, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Landsbanken A/S:

Thor Andreassen. Fra 1. juni 1980: Svein-Erik Oxholm.

Likestillingsrådet:

Evy Buverud Pedersen, med Helga Trulsrud som varamedlem.

NORDEN — Norsk Forening for nordisk samarbeid:

I Representantskapet: Tor Halvorsen.

I hovedstyret: Liv Buck (vararepr.).

NORDEN — Fondet for svensk-norsk samarbeid:

I styret: Tor Halvorsen, vararepresentant: Liv Buck.

Norges Eksportråd:

Øistein Gulbrandsen.

Norges Krigsskaderåd:

Thorleif Holth.

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd:

Rådet: Liv Buck, med Egil Ahlsen som varamedlem. Jan Balstad, med Knut Ribu som varamedlem.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

Tor Aspengren, Tor Halvorsen og Svein-Erik Oxholm.

Arbeiderpressens Samvirke A/L:

Styret: Tor Halvorsen.

Norsk Folkehjelp:

Hovedstyret: Svein-Erik Oxholm — formann.

Forretningsutvalget: Svein-Erik Oxholm.

Organisasjonsutvalget: Kjell Lien.

Norsk Luftfartskartell:

Styremedlem: Ole Knapp.

Norsk Produktivitetsinstitutt:

Rådet: Tor Halvorsen, med Liv Buck som varamedlem.

Leif Haraldseth, med Harriet Andreassen som varamedlem.

Yngve Hågensen, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Egil Ahlsen, med Ragnar Røberg Larsen som varamedlem.

Norsk Samband for De Forente Nasjoner:

Hovedstyret: Johan-Ludvik Carlsen — styremedlem.

Oljedirektoratet:

Styret: Ole Knapp.

Oljevernrådet:

Medlem Børre Pettersen, med Jan B. Strømme som varamedlem.

Prisrådet:

Stein Reegård.

Produktkontrollrådet (Lov om produktkontroll) (Miljøvern-departementet):

Harriet Andreassen/Evy Buverud Pedersen, med Børre Pettersen som varamedlem.

Renteutvalget:

Øistein Gulbrandsen.

Rikslønnsnemnda (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Leif Haraldseth. Varamedlemmer: Svein-Erik Oxholm, Liv Buck (Harriet Andreassen), Ole Knapp, Yngve Hågensen.

Rikstrygdeverket:

Styret: Liv Buck, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Røykskaderådet:

Egil Ahlsen, med Ragnar Røberg Larsen som varamedlem.

Rådet for eldreomsorgen (Sosialdepartementet):

Representant: Liv Buck, med Svein-Erik Oxholm som varamedlem.

Rådet for kriminalomsorgen:

Karl Nandrup Dahl.

Rådet for Norges-informasjon i utlandet:

Per Haraldsson, med Richard Trælnes som varamedlem. (Endring fra 1. januar 1981).

Rådgivende utvalg for bedriftsopplæring:

Ragnar Røberg Larsen, med Harry O. Hansen som varamedlem.

Rådgivende utvalg for energi- og industrisamarbeid (Industri- departementet og Olje- og energidepartementet):

Representant: Øistein Gulbrandsen, med Rune Gerhardsen som varamedlem.

Rådgivende utvalg for Folkeferie og Ferie og fritid:

Svein-Erik Oxholm og Richard Trælnes.

Rådgivende utvalg for handelspolitiske spørsmål (Handels- departementet):

Medlem: Kaare Sandegren, med Stein Reegård som varamedlem.

Rådgivende utvalg for import fra utviklingsland (NORIMPOD)
(Handelsdepartementet):

Representant: Liv Buck, med Kaare Sandegren som varamedlem.

Rådgivende organ for innvandringsspørsmål (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Liv Buck og Per Brannsten, med Erling Evli og Karl Nandrup Dahl som varamedlemmer.

Rådgivende utvalg for konsumprisindeksen:

Arnulf Leirpoll.

Rådet for kultursamarbeid (Utenriksdepartementet):

Representant: Liv Buck, med Odd Harald Røst som varamedlem.

Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftfremkallende stoffer i yrkeslivet (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Børre Pettersen, med Oddbjørn Møller som varamedlem.

Rådgivende utvalg for lønnsstatistikk (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Arnulf Leirpoll.

Rådgivende utvalg for maktfordelingen i Norge:

Tor Halvorsen.

Rådgivningsgruppe — Televerkets forsøksvirksomhet med VIDEOTEX:

Richard Trælnes.

Samarbeid LO/Norsk Lærerlag:

Leif Haraldseth, Ole Knapp, Kaare Sandegren, Richard Trælnes og Mona Persvold.

Samarbeidskomité — Norsk Pensjonistforbund — forbundene — LO:

Liv Buck, med Svein-Erik Oxholm som varamedlem. Eivind Strømmen og Else Ørbæk. Vararepresentant: Arild Kalvik.

SAMVIRKE – Forsikringselskapene:

Styret: Svein-Erik Oxholm, Tor Halvorsen og Harry Jørgensen.

Representantskapet: Tor Aspengren, Olaf Axelsen, Olaf Sunde, Rasmus Solend, Randi Moe og Albert Uglem.

LOs skadenemnd i Kollektiv Hjemforsikring:

Olaf Sunde, med Steinar Halvorsen som varamedlem.

Sjøgrenseutvalget (Utenriksdepartementet):

Representant: Karl Nandrup Dahl, med Bjørn Kolby som varamedlem.

Skatteutvalget (Naturalytelser) (Finansdepartementet):

Liv Buck.

Statens Edruskapsdirektorat:

Representantskapet: Kjell Lien, med Liv Buck som varamedlem. (Endring fra 1. januar 1981.)

Statens Feriefond:

Leif Haraldseth, med Svein-Erik Oxholm som varamedlem.

Statens teknologiske institutt:

Styret: Egil Ahlsen og Yngve Hågensen, med Ragnar Røberg Larsen og Harry O. Hansen som varamedlemmer.

A/S Statsansattes Hus:

Styret: Leif Haraldseth.

Statstjenestemannskartellet:

Styret: Leif Haraldseth, med Svein-Erik Oxholm som varamedlem.

TELE-Interessentskapet (Telefonsentralanlegget i Folkets Hus):

Svein-Erik Oxholm – formann, Knut Endreson – styremedlem. Varamedlem: Kjell Lien.

Tiden Norsk Forlag:

Svein-Erik Oxholm.

UNESCO — Den norske nasjonalkommisjon for UNESCO:

Per Haraldsson, med Kjell Lien som varamedlem.

Utvalg til å utrede behandlingen av forbrukerklager på varer og tjenester (Forbruker- og administrasjonsdepartementet):

Bjørn Kolby.

Offentlig utredning om teknisk-industriell forskning og utvikling (Industridepartementet):

Harriet Andreassen (Harry O. Hansen fungerer under Harriet Andreassens permisjon).

Yrkesskolenes hybelhus i Oslo:

Representantskapet: Ragnar Røberg Larsen, med Øivind Hvattum som varamedlem.

Samarbeidskomitéen LO — Det norske Arbeiderparti

Samarbeidskomitéen LO/DNA har bestått av: Reiulf Steen, Gro Harlem Brundtland, Ivar Leveraas, Odvar Nordli og Trygve Bratteli fra partiet, Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Thor Andreassen og Otto Totland fra LO.

Da Thor Andreassen sluttet i LO og gikk over i annen stilling, ble Svein-Erik Oxholm nytt medlem. Likeså er Eivind Strømmen oppnevnt etter Otto Totland som gikk ut av komitéen da han gikk av som forbundsformann.

Komitéen har holdt 18 møter og blant annet behandlet følgende saker:

Industriaker: Energimeldingen, Altautbyggingen, kraftutbygging — Svartisen, DNN Aluminium A/S, Odda, Skytøenkomitéens utredning om bedriftsdemokrati, regionale verneombud i bygg- og anleggsgagnene, bruken av leiefirmaer, tømmer-situasjonen i treforedlingsindustrien, tekstilavtalen med Hong Kong og Televerkets investeringsbudsjett.

Økonomisk politikk: Forskriftene til inntektsreguleringsloven, tariffrevisjonen og spørsmål i den sammenheng.

Faglig-politisk samarbeid: Arbeiderpressen, 1. mai, bevilgning til AUF og Framfylkingen, minnesmerker over Chr. Holtermann Knudsen, det faglig-politiske samarbeidet generelt og Samarbeidskomitéens arbeidsform.

Andre saker: Medbestemmelse i staten, alkoholpolitikken, sykepenger for bevegelige helgedager, statens bruk av vakt- og rengjørings-selskap, videregående opplæring i verne- og miljøarbeid, sikkerhetspolitikk — avspenning og nedrustning.

UTTALELSE OM NEDRUSTNING OG AVSPENNING

Samarbeidskomitéen vedtok følgende uttalelse:

«I tiden framover vil det bli innledet forhandlinger og arrangert konferanser av betydning for avspenningspolitikken og freden i Europa. Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Europa vil bli videreført i Madrid, og fra norsk side er det arbeidet aktivt for at konferansen kan munne ut i europeiske avspennings-initiativ. Det er foreslått en konferanse for nedrustning i Europa. Sosialistisk Internasjonale skal ha kongress i november, og der avspenning og nedrustning vil være hovedpunktet på dagsordenen. Frie Faglige Internasjonale har på sin siste kongress rettet en sterk henstilling til alle medlemsorganisasjoner om å engasjere seg aktivt i arbeidet for avspenning og nedrustning.

Avspenning og nedrustning er en altoverskyggende oppgave i dagens internasjonale situasjon. Særlig haster det med å komme i gang med forhandlinger om kontroll med utviklingen av de kjernefysiske våpen, der det første mål må være nedbygging av de kjernefysiske våpen i Sentral-Europa. Samarbeidskomitéen konstaterer at USA og USSR har innledet forhandlinger med dette for øyet, og forutsetter at det ikke vil skje noen utplassering av nye kjernefysiske våpen i Europa så lenge forhandlingene pågår.

Hele arbeiderbevegelsen må aktivisere seg maksimalt — både nasjonalt og internasjonalt — for å fremme en aktiv avspenningspolitikk. Arbeiderpartiets representanter på førstkomende kongress i Sosialistisk Internasjonale vil fremme forslag om at Internasjonale tar særlige initiativ i forbindelse med en konferanse for nedrustning i Europa med hovedvekt på de kjernefysiske våpen. Internasjonale bør videre stille seg i spissen for en bred kampanje for avspenning og nedrustning i Europa, knyttet sammen med en plan for Ny Økonomisk Verdensordning i samsvar med forslagene i Willy Brandt-kommisjonens innstilling, slik at ressursene kan bli overført fra rustninger til utviklingsarbeid.

Norge bygger sin sikkerhetspolitikk på to hovedlinjer: Sikring av norsk område og beroligelse i forhold til naboland. Vår alliansepolitikk forutsetter at vi skal kunne motta hjelp fra landets allierte i tilfelle krig eller trusel om krig. Et hovedmål for den norske sikkerhetspolitikken er å forhindre at en slik situasjon skal oppstå.

Når Regjeringens standpunkt om lagring av materiell for en redusert amerikansk marinebrigade i Midt-Norge har utløst omfattende debatt, er det i første rekke uttrykk for den økende uro over opprustningen i verden blant stadig flere mennesker. Arbeiderbevegelsen ser det som en hovedoppgave å organisere det økte engasjement til støtte for en aktiv avspennings- og fredspolitikk.

Regjeringen har sett det som viktig ved sitt ansvar for landets sikkerhet, at det legges vekt både på sikringen av norsk område og beroligelse overfor landets naboer. Begge hensyn er lagt til grunn for forslaget om å plassere de amerikanske lagre i Midt-Norge. Lagrene vil få en slik sammensetning at de bare kan benyttes for defensive formål. Det er gitt klare garantier for at lagrene ikke betyr noen endring av norsk base- og atompolitikk, og at verken Norges forsvar eller de allierte lagre skal ha utstyr for ombygging av materiell til utskytning av atomstridshoder. Det er en klar forutsetning at lagrene skal være under norsk kontroll og ettersyn, og at forsterkninger av det norske forsvaret utenfra bare

skal skje på grunnlag av anmodning fra norske myndigheter i en situasjon der Norge er angrepet eller truet av angrep.

Det er fremmet forslag til en konferanse for nedrustning i Europa. Dette forslaget har vår fulle støtte. Det er viktig at en slik konferanse forberedes godt, slik at den kan gi konkrete resultater. Som et viktig ledd i slike forberedelser, vil Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i Norge invitere sosialdemokratiske partier og faglige organisasjoner til forberedende drøftinger som kan munne ut i konkrete forslag til avspennings- og nedrustningstiltak. Vi henstiller til alle medlemmer og organisasjoner i norsk arbeiderbevegelse om å slutte aktivt opp om dette initiativet.»

*Fellesmøte Sekretariatet, Sentralstyret,
Regjeringen og styret i stortingsgruppa*

Det ble holdt fellesmøte 25. februar mellom Sekretariatet, Sentralstyret, Regjeringen og styret for stortingsgruppa. Følgende ble behandlet:

- Den økonomiske situasjon, innleder Ulf Sand,
- Den faglige situasjon, innleder Tor Halvorsen,
- Den politiske situasjon, innleder Reiulf Steen.

Det ble holdt fellesmøte av Sekretariatet, DNAs sentralstyre, Regjeringen og styret for DNAs stortingsgruppe 1. september. Møtet drøftet det politiske arbeidet fram til stortingsvalget etter innledningsforedrag av Odvar Nordli. Fellesmøtet vedtok ellers følgende uttalelse om situasjonen i Polen:

«Fellesmøtet hilser med glede at man i Polen har nådd fram til et resultat som sikrer økte rettigheter for arbeiderne og danner utgangspunkt for oppbyggingen av en selvstendig fagbevegelse. Polen trenger nå vår solidaritet for å sikre resultatene av de siste ukers kamp. Polen spiller en sentral rolle for freden og stabiliteten i Europa. Også dette legger et ansvar på oss. Det er en plikt for alle nå å bidra til at folket i Polen selv blir i stand til å sikre seg en størst mulig grad av frihet og selvstendighet, og at landet settes i stand til å spille sin rolle for avspenning og fred i vår verdensdel.»

Samarbeidskomitéen LO—NKL

Samarbeidskomitéen LO—NKL holdt møte 11. og 12. august med følgende sakliste:

1. Den faglige situasjon, innleder: Tor Halvorsen.
2. Den kooperative situasjon, innleder: Peder Søiland.
3. Norsk Folkeferie/Hotell Helsfyr, Organisasjons- og driftsspørsmål.
4. Forsikringsselskapene Samvirke, innleder: Thor Andreassen.

Det var ordskifte om de spørsmål som knyttet seg til de enkelte sakene. Innledningsforedragene ble tatt til etterretning.

Fra LO deltok Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Otto Totland og Per Haraldsson.

Fra NKL deltok Peder Søiland, Knut Moe, Jarle Benum, Bjørn Strand og Harald Korsell.

Samarbeidskomitéen LO—Norsk Pensjonistforbund

Medlemmer av samarbeidskomitéen har i 1980 vært Liv Buck, Eivind Strømmen og Else Ørbæk, med Svein-Erik Oxholm og Arild Kalvik som varamedlemmer. Utvalget har holdt ett møte, og da møtte fra Pensjonistforbundet Leon K. Hasle, Ragna Karl- sen og Astrid Ruud.

På landsmøtet til Norsk Pensjonistforbund på Gjøvik i dagene 20.—23. mai ble Olav Bratlie valgt til ny formann. I arbeidsutval- get sitter ellers Mauritz Østhaug og Sverre Andersen.

Liv Buck deltok på landsmøtet som gjest fra LO.

Det nye forbundsstyret i Pensjonistforbundet var 17. novem- ber til et møte i LO der en bl. a. hadde samtale med LOs formann, Tor Halvorsen.

LO holdt seminar for fagorganiserte pensjonister på LO- skolen Sørmarka 27.—29. april. Det var ca. 60 deltakere. Ellers vi- ser vi til omtale av inntektsreguleringen for pensjonister under kap. 3 — Sosialpolitikk — Familie- og forbruker-saker på side 88.

Kontaktutvalget LO / Norsk Skuespillerforbund

Det er oppnevnt et Kontaktutvalg mellom Landsorganisasjo- nen i Norge og Norsk Skuespillerforbund. LO er representert i utvalget med Ole Knapp, Liv Buck og Richard Trælnes.

Det er holdt flere møter i utvalget, hvor ulike saker er tatt opp til behandling.

Samarbeidsavtalen mellom LO og Norsk Skuespillerforbund som ble undertegnet 21. august 1980, har følgende ordlyd:

«LO og NSF er enige om å gå inn i et samarbeid fra det tidspunkt avtalen godkjennes av organisasjonene — senest februar/mars 1980 — og fram til ultimo april 1981.

1. Hensikten med avtalen er å

samarbeide i spørsmål som er av felles interesse og også drøfte de spørsmål som organisasjonene gjensidig har behov for å sette seg inn i.

2. Organisasjonene

vil i avtaleperioden foreta en løpende vurdering av interesse-felleskapet mellom organisasjonene.

Ved periodens utløp skal organisasjonene ta stilling til om samarbeidet skal fortsette, avvikles eller utvides til at NSF går inn som medlem i LO.

3. Kontaktutvalg

Det opprettes et kontaktutvalg mellom LO og NSF som består av 3 representanter fra hver av organisasjonene. Dette utvalget er ansvarlig for koordineringen av samarbeidet mellom organisasjonene.

Målsettingen er å klargjøre om det finnes muligheter for felles standpunkter, holdninger og opptreden i saker som den ene eller begge organisasjoner tar opp.

NSFs stilling som selvstendig, uavhengig og partipolitisk nøytral organisasjon skal ikke svekkes.

4. Kulturpolitikk

Organisasjonene er enige om å arbeide for at teatersektoren får de arbeidsmuligheter som er nødvendige for å fremme et mest mulig variert og kvalitativt høyverdig teatertilbud til publikum. Målsettinger for dette arbeidet er trukket opp i offentlige kulturmeldinger og stortingsproposisjoner.

5. Kulturutvalg

Norsk Skuespillerforbund tiltrer LOs kulturutvalg.

6. Tariffoppgjør

Det innledes samarbeid i tariffspørsmål. Den praktiske utformingen skjer etter drøftinger i kontaktutvalget.

7. Arbeidsmiljø

Det innledes samarbeid på dette området.

Samarbeidet kan eventuelt utvides til også å gjelde enkelte LO-forbund.

8. Sysselsettings-problematikk

Organisasjonene skal drøfte problemene som forbundets freelance-medlemmer har, med henblikk på konkrete tiltak.

- a) I forhold til de faste institusjonsteatrene.
- b) I forhold til frie grupper (statlige, kommunale og fylkeskommunale tiltak).
- c) I forhold til NRK, Norsk Film og eventuelle andre offentlige oppdragsgivere.

9. Medbestemmelse/teatrenes organisering

Organisasjonene vil drøfte spørsmål vedrørende teatrenes organisering og drift, herunder kunstnerisk målsetting og disponering av offentlige midler.

Norsk Skuespillerforbund vil snarest mulig utarbeide forslag til løsninger på de områder hvor det i dag fungerer lite tilfredsstillende.

Organisasjonene vil drøfte disse spørsmål med henblikk på konkrete tiltak.

10. Organisasjonsforhold

Gjennom samarbeidet skal det søkes å styrke organisasjonene. Kontinuerlig informasjon skal i fortsettelsen ha som siktemål å unngå at det oppstår organisasjonsmessige tvister/problemer som kan skape vansker for det fortsatte arbeidet mellom organisasjonene.

11. Kursvirksomhet

Organisasjonene vil utveksle deltakerplasser på seminarer, konferanser, tillitsmannskurs o. l. Det inngår i avtalen at Norsk Skuespillerforbund gjennom AOF kan få bistand til opplegg av tillitsmannsopplæring.

12. Informasjon

Organisasjonene er enige om at det i tillegg til det formelle kontaktutvalg, er viktig med en jevnlig uformell kontakt for å sikre et godt grunnlag for samarbeid.

13. Utvidet kontakt

Organisasjonene vil samarbeide om å utvide kontakten mellom kunstnere og fagbevegelsen på alle plan, f. eks. ved bruk av kunstnerisk virksomhet i organisasjonsmessig sammenheng.

14. Samarbeid på lokalt og regionalt plan

I første omgang gjelder denne avtalen sentralt mellom de to organisasjoner. Dette er likevel ikke til hinder for at det kan etableres et samarbeid på lokalt plan for enkelte saksområders vedkommende.»

LOs internasjonale kontor

Kontoret har i 1980 bestått av internasjonal sekretær/avdelingsleder, to saksbehandlere/sekretærer, en bistandssekretær, 1 oversetter/sekretær og 4 kontormedarbeidere. En av saksbehandlerne er sekretær for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité, avdelingslederen er nestformann.

Det er nært praktisk samkvem mellom internasjonal avdeling i LO og den internasjonale enhet i Norsk Folkehjelp, som består av leder, saksbehandler og to kontormedarbeidere. LOs og AIS' kontakter internasjonalt nyttes av Norsk Folkehjelp, og internasjonal sekretær i LO er formann i NFs internasjonale utvalg.

Internasjonal avdeling er også sekretariat for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

I samband med den faglige utviklingshjelp er Magne Nedregård tilsatt som prosjektleder i Jamaica, og Sivert Langholm i Tanzania. To trykkere/typografer er i ferd med å bli tilsatt for Tanzania.

I AOF arbeider en saksbehandler med faglig utviklingshjelp,

finansiert av og i nært samarbeid med LOs internasjonale avdeling. Det er tatt skritt til et samarbeid med Folkets Brevskole.

I 1979 er det tilsatt en representant for LO, Asbjørn Olsen, i Frie Faglige Internasjonale (FFI). Han arbeider med faglig utviklingshjelp. Jon Ivar Nålsund er fortsatt visegeneralsekretær i Den europeiske faglige Samorganisasjon i Brussel. Som ny arbeidsattaché ved ambassaden i Brussel er tilsatt Tore Jarl Christensen. I ILO-senteret for bedriftsledelse og tillitsmannsopplæring i Torino, Italia, er fortsatt tilsatt Steinar Olsen.

Avdelingen utfører en rekke oppgaver, rådgivende, saksbehandling, oversettelse, arrangering av delegasjonsbesøk i utlandet og i Norge. De sentrale saksområder er utenriksøkonomisk politikk, avspenningsarbeid, kontaktvirksomhet øst-vest, solidaritetsarbeid (AIS), faglig u-hjelp, bistand til flyktninger. En vesentlig del av arbeidet foregår via de internasjonale faglige organer (Nordens faglige Samorganisasjon (NFS), Den europeiske faglige Samorganisasjon (DEFS), Frie Faglige Internasjonale (FFI), men også vis-à-vis Regjeringen og mellomstatlige organer (EFTA, OECD).

Kontoret yter service overfor forbundene og foreningene. Bl. a. har avdelingen stilt tolk ved en serie landsmøter, (Bekledning, Handel og Kontor). Et omfattende oversetterarbeid utføres.

Internasjonal sekretær og bistandssekretæren er medlemmer av DNAs internasjonale utvalg.

Avdelingsleder møter i NFS', DEFS' og FFIs styrer, i EFTAs Konsultative Komité, og i faglig rådgivende komité i OECD (TUAC).

En saksbehandler møter i FFIs Latinamerikanske komité, én i Sør-Afrika-komitéen. Representasjonen i NFS, DEFS og FFIs utvalg for øvrig dekkes av tillitsvalgte og juridisk, økonomisk og informasjonsavdelingene. I prinsippet følger saksansvarlige i LOs administrasjon opp sine felter internasjonalt. Hovedansvarlig for LOs internasjonale arbeid er LOs formann.

LOs juridiske kontor

Ved kontoret har det tjenestegjort 7 jurister og 7 funksjonærer det meste av året.

H.r.advokat Olaf Sunde fratrådte som kontorets leder 1. juli etter oppnådd pensjonsalder og advokat Steinar Halvorsen ble ansatt som ny leder. En advokat har hatt permisjon i Landsorganisasjonen hele året under tjeneste som statssekretær, mens en

annen fikk permisjon fra 15. september for å tjenstegjøre som arbeidsattaché i Brussel. For den førstnevnte ble det ansatt vikar i 1980.

I 1980 har kontoret behandlet 1802 saker hvorav 1304 innkom i 1980 og 498 gjensto fra tidligere.

Det er avsluttet 114 arbeidsrettssaker hvorav 21 er vunnet, 4 tapt, 52 forlikt og 37 hevet eller avsluttet på annen måte. Det er ferdigbehandlet 182 andre saker i løpet av året.

Etter at Arbeidsmiljøloven ble satt i verk, har antallet oppsigelsessaker stadig vært stigende. I 1980 innkom 193 slike saker, mens tallet i 1976 var 99.

Av de arbeidsrettssaker som er ferdigbehandlet i 1980 har 87 vært oppsigelsessaker for lokal arbeidsrett. Det gjenstår 100 oppsigelsessaker ved årets utgang.

LOs Miljøkontor

LOs Miljøkontor har i 1980 hatt 4 medarbeidere, to saksbehandlere og to kontorfunksjonærer. Fra 1. november ble yrkeshygieniker Bjørn Erikson knyttet til Miljøkontoret på konsultativ basis. Miljøkontoret har i 1980 hatt 86 forelesningsoppdrag. Dette er noe mindre enn forrige år, men en annen prioritering av kontorets kapasitet har vært nødvendig. Dette har derfor ført til at kontoret ikke har kunnet etterkomme alle forespørsler.

Landsorganisasjonens syn er likevel blitt gjort kjent ut over egne rekker ved at en del av disse forelesningsoppdragene er avviklet i institusjoner og organisasjoner utenfor fagbevegelsen.

Sentrale saker har vært generelt arbeid i forbindelse med Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø, forskriftsarbeid i tilknytning til denne loven, bedriftshelsetjenesten, regionale verneombud, opplysningsarbeid, yrkesbetinget kreft, muskel/skjelett-lidelser og paragraf 12-spørsmål.

LO er representert i en del råd og utvalg med tilknytning til miljø- og helsespørsmål. Vi nevner her de utvalgene som ikke er tatt med annet sted i beretningen:

Ettergranskningsutvalget for dødsulykker i arbeidslivet:

Avdelingsleder Børre Pettersen.

Rådgivende utvalg for kreftframkallende stoffer i yrkeslivet:

Avdelingsleder Børre Pettersen. Varerepresentant: Sekretær Oddbjørn Møller.

Rådet for regulering av legetjenester:

Avdelingsleder Børre Pettersen. Vararepresentant: Sekretær Svein Fjærstad.

Styringskomité for fraværprosjektet i NPI:

Avdelingsleder Børre Pettersen.

Utvalg for arbeidsmiljø — Norsk Folkehjelp:

Sekretær Svein Fjærstad.

Standardiseringskomiteen for personlig verneutstyr:

Sekretær Svein Fjærstad.

Utvalg for arbeidsmiljø og helse — Universitetsforlaget:

Sekretær Svein Fjærstad.

DEFS Miljøutvalg:

Sekretær Svein Fjærstad.

DNAs Miljøutvalg:

Avdelingsleder Børre Pettersen.

Norsk Ergonomiutvalg:

Sekretær Svein Fjærstad.

Helseopplysning i fagbevegelsen:

Avdelingsleder Børre Pettersen. Avdelingsleder Richard Trælnes.

Presse- og informasjonsvirksomheten

Informasjonsvirksomheten har også i 1980 i stor grad dreiet seg om kontakt med massemediene, service overfor distriktskontorene og forbundene. Det er sendt ut i alt 67 pressemeldinger og holdt 12 pressekonferanser.

Til fagbladredaktørene er det sendt 58 henvendelser, og «Intern Informasjon» er sendt ut i 44 nummere i et opplag av 118 i 1980.

I forbindelse med tariffrevisjonen ble det utarbeidet et eget informasjonsopplegg. I begynnelsen av året ble det arrangert kon-

feranser i samtlige fylker. Det ble videre utarbeidet en brosjyre «Tariffoppgjøret skritt for skritt, ord for ord», som viser hvordan et tariffoppgjør forløper. Denne ble også sendt skolene og ble trykt i et opplag på nærmere 50 000.

Det ble utarbeidet flere brosjyrer i forbindelse med tariffoppgjøret, og videre ble det annonsert om «LOs krav — N.A.F.s krav/tilbud, og Riksmeklingsmannens forslag». Annonsen ble innrykket i samtlige arbeideraviser.

Senere i 1980 ble det også innrykket en helsides annonse i arbeideravisene om «Faglig Debatt», i forbindelse med revisjon av LOs Handlingsprogram.

Det har også i 1980 vært holdt informasjonstreff med arbeiderbevegelsens informasjonsmedarbeidere, og det er opprettet en arbeidsgruppe som skal se nærmere på hvilke saker som bør drøftes i tida framover.

Det har vært holdt distriktssekretærkonferanser i januar, mai og august.

I 1980 opprettet LO et eget informasjonsutvalg. På det konstituerende møtet ble det vedtatt å gjennomføre en omfattende informasjonsutredning. Utredningen skal også drøfte informasjonsarbeidet i distriktene.

Informasjonsutvalget består av representanter fra Landsorganisasjonen, Handel og Kontor i Norge, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Statstjenestemannskartellet. Videre er representanter fra Arbeidernes Opplysningsforbund og Arbeidernes Pressekontor med.

Materiellutvalget som ble opprettet i 1979, avga høsten 1980 sin innstilling. Utvalget har i sin utredning tatt opp en rekke sider av koordineringen innenfor fagbevegelsen. Når det gjelder en rekke av de spørsmål som er tatt opp, kreves det ytterligere utredning og videreføring av arbeidet. Dette vil i fortsettelsen skje innenfor rammen av informasjonsutvalget, og i samarbeid med andre organisasjoner i arbeiderbevegelsen.

Informasjonsavdelingen har hatt ansvaret for følgende brosjyrer:

- Representantskapets vedtak om tariffoppgjøret.
- Folderen «Til deg som skal ut på arbeidspraksis».
- «Tariffoppgjøretskritt for skritt, ord for ord».
- «Tariffrevisjonen 1980 mellom LO—N.A.F. Riksmeklingsmannens forslag, kommentarer og beregninger».
- «Tariffoppgjøret LO—N.A.F. m/Riksmeklingsmannens møtebok.»
- «Fagbevegelsen og skolen — Momenter i sammenheng med besøk på en arbeidsplass».

- «Pedagogisk veiledning til fagforeningsrepresentanter som skal være gjestelærere i skolen».
- En folder «Hva er Faglig Debatt», samt svarark.
- «Fagbevegelsen og U-landene».
- «Ny sosial og økonomisk verdensordning».
- «Håndbok for datatillitsmenn».

Det har skjedd mye når det gjelder informasjon til skolene. I tillegg til det materiell som er utarbeidet og som er nevnt ovenfor, har en rekke skoleklasser besøkt LO i løpet av året. Det er en stadig stigende interesse i skolene for besøk i LO. Det er bl. a. i denne sammenheng utarbeidet et eget informasjonsprogram, et audio-visuelt program med film og lyd, og som er plassert i LOs sekretariatsal.

En rapport med bakgrunn i skoleundersøkelsen som ble gjennomført i 1979, er utarbeidet.

Høsten 1980 har vært prioritert Handlingsprogramdebatten, hvor målet har vært å trekke flest mulig av medlemmene med i arbeidet med revisjon av LOs handlingsprogram. I tillegg til materiellet som er nevnt ovenfor, ble det utarbeidet foredragsdisposisjoner og overheadsett til disposisjon for forbund og distriktskontorer.

FRI FAGBEVEGELSE er kommet ut med 21 nummer, dvs. hver annen uke året gjennom med unntak for juli og desember. Redaksjonens sammensetning er uforandret fra i fjor.

Det er i år lagt særlig vekt på å orientere om tariffoppgjøret, bl. a. gjennom en «tariff-dagbok» som gikk i hvert nummer fram til sommeren. Av andre områder som det er lagt særlig vekt på, kan nevnes økonomisk politikk, sysselsettingsspørsmål — et tema som ofte er sett i internasjonal sammenheng — arbeidsmiljøspørsmål, ny teknologi og kulturstoff.

FF var i september representert på den årlige redaktørkonferanse i DEFS regi i Athen. Eksportrådet arrangerte i forbindelse med «Eksporter mer-kampanjen», to pressereiser der FF var representert. Den ene gikk i februar til norske bedrifter i Vest-Tyskland, den andre i mai til slike bedrifter i London og omegn.

LOs revisjonskontor

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg har i 1979 bestått av: Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund (for-

mann), Jens Torp, Norsk Kommuneforbund og Storm Lundberg, Handel og Kontor i Norge.

Det er i løpet av året holdt 5 møter.

Kontoret beskjeftiger ved årets utgang foruten revisjonsjefen, tre registrerte revisorer og fem revisjonsmedarbeidere. Det har i året ikke vært noen endring i personalet.

Arbeidsområdet ved utgangen av 1980 omfatter regnskapene for Landsorganisasjonen i Norge, herunder distriktskontorene og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS), Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond, Folkets Hus, Folkets Hus Landsforbund, Folkets Hus Fond, Norsk Pensjonistforbund, Handel og Kontors Fellesforening i Oslo, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundets stedlige styre i Oslo, Statstjenestemannskartellet, Statsansattes Hus A/S, Norsk Arbeiderpresse A/S, Østkantens Folkets Hus, De samvirkende Fagforeninger, AKAN, A/S Idékommunikasjon, Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole, Ringsaker, og samtlige fagforbund med underregnskaper.

Arbeidernes Opplysningsforbund og Landsorganisasjonens skole, Sørmarka ble fra 1. august 1980 overtatt av et privat revisjonsfirma.

Kontoret har videre hatt en del spesialoppdrag, bl.a. kontroll i flere av forbundenes utenbys avdelinger.

Kontoret har også stilt forelesere til disposisjon i forbindelse med kurser i revisjon og regnskapsføring som en del forbund har arrangert for sine avdelinger.

Kåre Lindemark har vært medlem av Løsblad-, EDB- og Mikrofilmutvalget. Arne G. Strangel har vært medlem av Ankenemnda for verdsettelse av aksjer (Riksskattestyret) og varmann i Ettersynskomiteén for Norges Banks hovedsete. Sammen med revisjonssjef Knut Braathen i NKL er han hovedrevisor i Liv- og Skadeforsikringsselskapene Samvirke samt Samvirke Kredittforsikring A/S.

LOs tekniske kontor

Kontoret har i 1980 vært besatt med en avdelingsleder og to konsulenter og en kontorfunksjonær.

Avdelingen har bistått de enkelte forbund ved løsning av tvister i forbindelse med lønssystemer og ved opprettelse av diverse særavtaler.

Det har i årets løp vært stor pågang for å få konsulentene som

forelesere ved kurs og informasjonsmøter som har vært arrangert gjennom AOF og enkelte forbund. Dette medfører at det også blir mye reiser.

Det har vært gjennomført 6 informasjonskonferanser om «Rammeavtalen» for Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Det er også foretatt en spørreundersøkelse vedrørende bruk av data-systemer for forbundet.

I samarbeid med AOF og Folkets Brevskole har en arbeidet med materiellutvikling for datakurs. En håndbok «Tillitsvalgte og Dataarbeid» er utarbeidet og foreløpig trykt i 3000 eksemplarer.

Brosjyren «Bedriftsutvalgene» er også utgitt i 1980. Den blir utarbeidet ved Teknisk kontor og sendt forbund, bedrifter, institusjoner og enkeltpersoner. Opplaget er 8500 pr. måned. Brosjyren har hatt emner om industripolitikken i årene framover, anvendelse og konsekvenser av mikroelektronikk, produktivitetsspørsmål, industrielt demokrati, forskningsrapporter m.v.

Det har vært en del internasjonal virksomhet i forbindelse med dataspørsmål.

Kontorets medarbeidere har deltatt i en rekke komitéer, utvalg, styrer og råd, og har medvirket ved utredningsarbeider. Denne del har vært tidkrevende.

LOs økonomiske kontor

I 1980 har det ved kontoret vært ansatt fire økonomer og en sekretær med arbeidsoppgaver i tilknytning til lavlønnsfondet. Økonom Arnulf Leirpoll kom til kontoret 1. februar 1980 og sekretær Tor Harald Berg kom 15. november.

Økonomisk kontor utfører en rekke faste oppgaver. Hver måned blir det utarbeidet oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund, detaljoppgaver over endringer i konsumprisindeksen og arbeidsmarkedsstatistikk.

Kontoret gir ut publikasjonen «Økonomisk Informasjon» i et opplag på 4000 med lønnsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og annet aktuelt statistisk og økonomisk stoff. Publikasjonen sendes forbund, distriktskontorer og enkeltpersoner.

En kvartalsvis oversikt over produksjonsindeksen for bergverksdrift, industri og kraftforsyning blir også sendt forbund og distriktskontorer.

Kontoret har utarbeidet tabeller over medlemsmassens sammensetning og fordeling, og oversikter over tariffsaker og kon-

flikter behandlet og godkjent av Sekretariatet. Det utarbeider også statistisk-økonomisk oversikt.

Kontoret har utformet utkast til uttalelser fra LO i en rekke saker. Videre har en arbeidet med utredninger og beregninger som grunnlag for LOs standpunkter i en rekke spørsmål, først og fremst av økonomisk-politisk karakter. Kontoret har også foretatt beregninger og andre utredninger etter henvendelser fra forbundene og andre institusjoner.

Kontorets medarbeidere har også representert LO ved ulike møter knyttet til internasjonalt samarbeid, i første rekke NFS, Euro-LO, TUAC og EFTA.

En har også i betydelig utstrekning representert LO i utvalg og råd av ulike slag, noe som er nærmere beskrevet i de etterfølgende avsnitt.

Økonomene har ellers skrevet artikler og holdt foredrag om aktuelle økonomiske spørsmål, prispolitiske spørsmål m. v.

Øistein Gulbrandsen har vært medlem av Det tekniske Beregningsutvalg. Han er medlem av styret i Eksportrådet, varamann til styret for Industriøkonomisk Institutt, medlem av Rådet for Garantiinstituttet for eksportkreditt, Rådet i Industriøkonomisk Institutt, Rådgivende komité for energiforskning og Rådgivende utvalg for energi- og industrisamarbeid.

Stein Reegård har vært medlem i Dagpengeutvalget, Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning, Priserådet, Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk, Levekårsnemnda for kunstnere, Deltidsutvalget, Omsetningssystemet for grønnsaker m. v., Arbeidsgruppe for fraværsregistrering, og har møtt som rådgiver i Det tekniske Beregningsutvalg.

Rune Gerhardsen har vært medlem av Betalingsformidlingsutvalget, Treforedlingsindustriutvalget, Arbeidsgruppe om Egenkapitalens betydning, Rådgivende utvalg for NPI, NPI-prosjekt om Tjenesteytende næringer, Arbeidsgruppe for Produktivitetsstatistikk, Prosjektutvalget for energi og samfunn, Rådet for Senteret for Petroleumsøkonomiske studier. Han har vært medlem i Tjenesteboligutvalget og Nasjonal arbeidsgruppe for Petroleumsøkonomi. Disse to siste utvalgene har i løpet av året avsluttet sin virksomhet.

Arnulf Leirpoll har vært medlem i Rådet for Distriktenes Utbyggingsfond, Prosjektutvalg for «Etablering, vekst og nedlegging av industribedrifter og foretak i Norge», Budsjettnemnda for jordbruket, Rådgivende utvalg for lønnsstatistikk og Rådgivende utvalg for konsumprisindeksen.

LOs faste utvalg

Som det går fram av tidligere beretninger, har LO flere faste utvalg som er oppnevnt av Sekretariatet. I 1980 kom det til et par slike utvalg, og LO har således disse faste utvalgene:

Utvalg for familiepolitikk — likestilling — likeverd, Sekretariatets rådgivende finanskomité, fremmedarbeiderutvalget, industri- og energiutvalget, kulturutvalget, styringskomité for miljøspørsmål, forskningsutvalg, organisasjonskomiteen, skiftarbeiderutvalget, koordinerende utvalg for skole- og utdanningsspørsmål, sosialpolitisk utvalg og ungdomsutvalg.

SEKRETARIATETS RÅDGIVENDE FINANSKOMITÉ

har i 1980 bestått av:

Thor Andreassen, LO, formann til 30. mai,

Svein-Erik Oxholm, LO, formann fra 1. juni,

Leif Haraldseth, LO, Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, John Stene, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Olav Habberstad, Norsk Jernbaneforbund, Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, og Storm Lundberg, Handel og Kontor i Norge,

Varamedlemmer: Randi Moe, Norsk Kommuneforbund, og Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag.

Komitéen er opprettet med det formål å komme fram til en felles holdning i større finansielle spørsmål av betydning for LO og forbundene.

I 1980 har komitéen behandlet bl. a. følgende saker:

Bevilgning fra forbundene for å styrke AUFs økonomi, Bevilgning fra forbundene for å styrke Framfylkingens økonomi, Valgkampbevilgningene, Leirskolen Røros, Nytegning av ansvarlig lånekapital i Landsbanken A/S, Prisrevisjon for ekspedisjon av fagbladene.

LOs UTVALG FOR FAMILIEPOLITIKK — LIKESTILLING — LIKEVERD

LOs utvalg for familiepolitikk — likestilling — likeverd besto i 1980 av følgende: Harriet Andreassen, LO, formann fram til midten av oktober da hun trådte inn i Regjeringen. Liv Buck ble oppnevnt som ny formann fra 18. desember 1980. Evy Buverud Pedersen, sekretær. De øvrige medlemmer: Kåre Hansen, Handel og Kontor, Arvid Nordli, Jern og Metallarbeiderforbundet, Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderfor-

bund, Else Ørbæk, Norsk Tele Tjenesteforbund, Else Moe, Norsk Kommuneforbund, Erik Nilsen, LO, fram til han gikk over i Samvirke i desember. Dessuten tiltrer Richard Trælnes, LOs informasjonskontor, utvalgets møter.

Utvalget har hatt 6 møter i 1980, og har behandlet 69 saker. Utvalget har behandlet følgende større saker som var ute til høring i utvalgene i fylkene: NOU 1979:38 Utredning om tilleggspensjon og sykepenger til omsorgspersoner. Følgende fylkesutvalg avga svar: Oppland, Telemark, Hordaland, Aust-Agder, Nord- og Sør-Trøndelag og Troms.

Rapporten om nordisk radio og TV via satellitt. Følgende fylkesutvalg avga svar: Oppland, Hordaland, Troms og Nordland.

Forslag til handlingsplan for likestilling: Følgende fylkesutvalg avga svar: Aust-Agder, Nord- og Sør-Trøndelag, Sogn og Fjordane, Nordland, Vestfold, Buskerud og Nordre Vestfold og Østfold.

Uttalelsene som ble avgitt i disse sakene er referert andre steder i beretningen.

Faglig debatt om handlingsprogrammet 1981/85. Følgende utvalg sendte besvarelse via LOs sentrale utvalg: Østfold, Vestfold, Vest-Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane og Nordland.

Av andre saker av betydning som ble behandlet i 1980 kan nevnes: Forslag til lovfesting av representasjon av begge kjønn i offentlig utvalg. Saken ble forelagt utvalget fra LOs juridiske kontor. Uttalelsen er referert annet sted i beretningen. Arbeidsmiljølovens kapittel 8, § 31, svangerskap og fødsel. Saken som er oversendt LOs administrasjon for viderebehandling gjelder økonomisk dekning av fedres rett til 14 dagers permisjon i forbindelse med fødselen.

Forslag til tiltak for økt likestilling med hovedvekt på tiltak gjennom forbundene og utvalgene i fylkene. Diverse spørsmål i forbindelse med deltid, bl. a. forslag til rammeavtale for bruk av deltid. Forslag til likestillingsavtale bl. a. med bakgrunn i forslag oversendt oss fra NTL, rekruttering av kvinner til bygningsindustrien, arbeidsløshetsstrygd til ungdom og omsorgspersoner. Det vil bli arbeidet videre med de nevnte saker.

Også i 1980 var det bevilget midler til kurs for fagorganiserte med ektefeller og barn. Følgende fylkesutvalg avvirket slike kurs: Aust-Agder, Vest-Agder, Akershus, Oppland, Hedmark, Sogn og Fjordane og Nordland. På samtlige kurs har Framfylkingen deltatt i programmet med orientering om sin virksomhet, og har dessuten aktivisert både barn og voksne.

En rekke andre kurs, konferanser og møter har vært holdt i regi av utvalgene i fylkene. Møter/konferanser med bl. a. representanter fra de kommunale likestillingsutvalgene har vært holdt i: Aust-Agder, Østfold, Vestfold og Telemark. Enkelte av utvalgene i fylkene samarbeider, og det har vært holdt ett fellesmøte mellom utvalgene i Buskerud, Oppland og Hedmark. To fellesmøter mellom utvalgene i Nord- og Sør-Trøndelag. Møtehyppigheten og aktiviteten for øvrig i fylkesutvalgene varierer, men er stort sett god. Representanter både fra det sentrale og de lokale utvalg har vært representert i en lang rekke møter, konferanser og kurs, både som deltakere og forelesere.

LOs FORSKNINGSUTVALG

Utvalget har i 1980 hatt denne sammensetning:

Ragnar Røberg Larsen, formann, Knut Ribu, sekretær, Børre Pettersen, Jan Balstad, Arne Born, Rolf Lundell, Arne Løken, Lars A. Myhre, Kristen Nygaard og Arthur Svensson.

Det er utarbeidet oversikt over fagbevegelsens representasjon i forskningsråd, styrer, komitéer og utvalg.

NORGES TEKNISK NATURVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD (NTNF):

Styre og råd, Verkstedindustriens Forskningskomité, Programkomité, Prosess- og Systemrettet Forskning, Metallurgisk Komité, Kjemisk Komité, Komité for næringsmiddelforskning, Komité for tre- og treforedling, Komité for bergteknisk forskning, Komité for el- kraftteknikk, Skipsforskning — Verftsgruppen, Skipsforskning — Driftsgruppen, Skipsforskning — Økonomigruppen, Komité for bygg- og anleggforskning, Utvalg for arbeidsmiljø for bygg og anlegg, Komité for arbeidsmiljøforskning, Komité for automatisering og databehandling, Kontinentalsokkelkomitéen, Komité for energiforskning, Utvalg for risikoforskning, Utvalg for forskning i skipsindustrien, NTNFs Mikroprosessutvalg, Norsk Byggforskningsinstitutt, Sikkerhet på Kontinentalsokkelen og Miljøforhold i skipsindustrien.

Videre representasjon:

Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd, styre og råd, Råd for forskning for samfunnsplanlegging (RFSP), Norges Landbruksvitenskapelige Forskningsråd (NLVFR), Selskapet for Landbrukets Næringsmiddelforskning, Norges Fiskeriforskningsråd (NFFR), Fondet til fremme av Bransjeforskning, Norsk Treteknisk Institutt, Papirindustriens Forskningsgruppe, Inn-

redningsindustriens Forskningsgruppe, Møbelindustriens Forskningsgruppe, Norsk Serealinstitut, Murbransjens Forsknings- og Informasjonskontor, Hovedkomitéen for Norsk Forskning, Arbeidsforskningsinstituttene, Fondet for markeds- og distribusjonsforskning, Statens Teknologiske Institut, Norsk Produktivitetsinstitut, Samarbeidsrådets Forskningsutvalg, Industriøkonomisk Institut (IØI), Arbeidsmiljørådet og Institut for Industriell Miljøforskning (IFIM).

Arbeidsmiljøforskning med støtte fra Kommunal- og arbeidsdepartementet

I 1980 ble det fordelt vel 4 millioner kroner til 36 prosjekter. Midlene ble fordelt etter drøftinger i Arbeidsmiljørådet, som er et rådgivende organ for departementet i forskningsspørsmål. Følgende forbund og fagforeninger mottok forskningsmidler i 1980:

Norsk Arbeidsmandsforbund, Arbeidernes Opplysningsforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Grafisk Forbund, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Isolatørenes fagforening, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Avd. 1 av Jern- og Metall, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Transportarbeiderforbund, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Vegvesenets arbeiderforening og Landsorganisasjonen i Norge. Til sammen vel 4 millioner kroner.

Norges Teknisk Naturvitenskapelige Forskningsråd fordelte også 4 millioner kroner til arbeidsmiljøforskning i 1980. Disse midler ble nyttet til forskning av: Helsefarlige stoffer, kjemisk betinget helserisiko, støv, støy, personsikkerhet og risikoanalyse, fysiske og psykiske påkjenninger.

Totalt ble det i 1980 fordelt ca. 50 millioner kroner til arbeidsmiljøforskning fra forskningsrådene og departementer. Dette er ikke tilfredsstillende, og fagbevegelsen må kreve at bevilgningene til arbeidsmiljøforskning må økes.

Et utvalg nedsatt av Hovedkomitéen for Norsk Forskning, hvor fagbevegelsen var representert, har i sin innstilling til Regjeringens Forskningsutvalg sterkt understreket behovet for økte midler til arbeidslivs- og arbeidsmiljøforskning. Utvalget foreslo også styrking av arbeidstakernes innflytelse i forskningen, og at arbeidstakernes organisasjoner skal bevilges midler over statsbudsjettet hvert år for å ivareta sine interesser i forskningsspørsmål.

Fra Kirke- og Undervisningsdepartementet har LO fått tildelt kr. 100 000,— til et forskningsprosjekt om utvikling av samarbeidetskole/ arbeidsliv. Prosjektet ledes fra LO sentralt.

Forskningsutvalget har hatt 2 møter i 1980. Den 18. september holdt utvalget en dagskonferanse på Sørmarka med 25 deltakere fra forbundene, i tillegg til utvalgets medlemmer.

Statsråd Per Kleppe innledet om: «Utredning og forskning omkring sysselsettingspolitikken og den teknologiske utvikling i Norge.»

INDUSTRI- OG ENERGIUTVALGET

19. februar 1973 oppnevnte Sekretariatet LOs oljeutvalg for å innhente opplysninger og holde seg orientert om det som skjer på oljesektoren. Utvalget ble etter Kongressen omorganisert. I samsvarende med endringer i og utvidelse av utvalgets arbeidsoppgaver, er utvalgets navn endret til Landsorganisasjonens industri- og energiutvalg. Etter mindre aktivitet i utvalget i 1979 er aktiviteten igjen trappet opp i 1980. Pr. 31. desember 1980 har utvalget følgende sammensetning:

Tor Halvorsen (formann), Harriet Andreassen, Jan Balstad, Finn Nilsen, Arthur Svensson, Nils H. Johannessen, Henrik Aasarød, Arne Born, Lars Myhre, Kaare Sandegren, Ole Knapp og Jan Strømme. Sekretærer for utvalget er Rune Gerhardsen og Øistein Gulbrandsen.

I 1980 har utvalget deltatt i utformingen av debattopplegget om LOs handlingsprogram, særlig avsnittene om teknologi og sysselsetting og industripolitikk. En har utarbeidet forslag til uttalelser for Sekretariatet om følgende:

Kostnadsanalysen om virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Ilandføring av olje og gass til Norge. Utredning om muligheter og konsekvenser ved petroleumsfunn nord for 62 °N. Ilandføring av Statfjordgassen. Stortingsmelding nr. 52 (1979–80) om Norges framtidige energiforbruk og produksjon (energimeldingen).

En har avgitt synspunkter på NVEs framtidige organisasjon til programkomiteén i DNA og Industrifraksjonen i Stortingets industrikomiteé.

DEFS har nedsatt en arbeidsgruppe for energi som i 1979 har arbeidet med et energipolitisk handlingsprogram. Øistein Gulbrandsen og Nils H. Johannessen har representert LO i arbeidsgruppa.

Rune Gerhardsen har vært LOs representant i NFS' industri-politiske arbeidsgruppe.

LOs KULTURUTVALG

Medlemmer av LOs Kulturutvalg har i årets løp vært

Liv Buck, formann, LO, Odd Harald Røst, LO, Sigurd Lønseth, Norsk Musikerforbund, Bjørn Sørensen, Norsk Kommuneforbund, Haagen Ringnes, Norsk Tjenestemannslag, Marte Kjær-Andersen, Norsk Kommuneforbund, Jens Petter Jensen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Georg Lieungh, Arbeidernes Opplysningsforbund, Gunnar Andersen, Folkets Hus Landsforbund, Kåre Myhr, Tiden Norsk Forlag, Arne Kokkvold, Arbeiderbevegelsens Arkiv, Odd Rune Wivegh, Teatersentralen i Oslo, Brit Fuglevåg, DNAs Kulturutvalg, Svein Bjørn Aasnes, Arbeidernes Ungdomsfylking og Haakon Pettersen, Framfylkingen.

Arbeidernes Opplysningsforbund er Kulturutvalgets sekretariat. Gunnar Gregersen har vært LOs Kulturutvalgs sekretær i 1980.

I 1980 har utvalget hatt 8 møter.

LOs Kulturutvalgs konferanse om kulturvern ble i 1980 avviklet i Sulitjelma i dagene 17.—19. oktober. Konferansen samlet 25 deltakere.

Deltakerne på konferansen besøkte bl. a. Sulitjelma Gruve-museum. Av emner som ble reist på denne konferansen kan nevnes: Har Nord-Norge en arbeiderhistorie? Arbeiderbevegelsens oppgave i kulturvernet. Statens museumsråds arbeidsoppgaver. Hvordan skal vi anvende Kulturminnefondet? Statens Kulturminneråds arbeidsprogram. Organiseringen av Kulturminnevernet.

Videre overrakte LOs kulturutvalg en sjekk på 10 000 kroner til AOF i Fauske. Beløpet skulle nyttes til å «brøyte mark» i nord-norsk arbeiderhistorie.

Videre arrangerte LOs Kulturutvalg i samarbeid med Hedmark Arbeiderparti en kulturkonferanse på Olrud Hotell, Furnes, i dagene 10.—12. oktober.

Emnene som det ble forelest om var: 80-årene, mulighetenes tiår. LOs handlingsprogram — Kultur og arbeid v/Liv Buck, LO. Vår kulturpolitikk? Har vi prioritert rett? v/Sverre Østhagen.

LOs Kulturutvalg sammen med Tiden Norsk Forlag var i 1979 innbydere til en barne- og ungdomsbokkonkurranse knyttet til norsk arbeidsliv og/eller arbeidsmiljø. Da fristen utløp var det kommet inn 31 manuskripter.

Kåringen av premievinnerne ble foretatt på LOs representantskapsmøte 20. mai 1980. Premievinnerne ble følgende:

Førstepremie på 15 000 kroner for billedboka «*Mammaen min er så høy som stjernene*» av Mette og Philip Newth.

Annen premie på 10 000 kroner for billedboka «*Else Lisbeth*» av Gerd Grønvold Saue og Egil Torin Næsheim.

Oppmuntringspremie på 5000 kroner for manuskript og synopsis til «*Jeg, Wilhelm, 11 år (1889)*» av Johan Fredrik Grøgaard.

Juryen besto av *Kari Skjønsberg, Liv Buck, Bernt Bull og Signe Bakken*.

Utstillingen i Oslo kommunes informasjonssenter i 1979 «*Bak maskinene — under fanene*», som trakk fram levevilkårene til en arbeiderfamilie i 1890-årene, er ved Kulturutvalgets aktive engasjement nå sikret fast plass på Folkemuséet på Bygdøy.

Bl. a. har vi bidratt med en bevilgning på 20 000 kroner for å få dette i stand.

Utvalgets økonomiske ramme for 1980 var på 300 000 kroner. Det ble bevilget av LOs sekretariat 7. januar 1980.

Når det gjelder de økonomiske tiltak utvalget støttet i 1980 kan nevnes:

«*Teledagene*» i Arendal 4.—8. juni 1980. Bakgrunnen for markeringen var bl.a. at det var 100 år siden telefonen kom til landet og at det var 125 år siden Televerket ble opprettet Kr. 60 000,—

«*Hermetikkarbeiderdagene*» i Stavanger 2.—5. oktober Kr. 10 000,—

Klevfoss Papir- og Cellulosefabrikk, Løten, i forbindelse med etableringen av et industrimuseum med utgangspunkt i det for lenge siden nedlagte «*Aadals Brug*». Støtte er også gitt av Norsk Papirindustriarbeiderforbund og AOF Kr. 37 500,—

Industriarbeidermuséet på Rjukan til innsamlingsarbeid av stoff og gjenstander Kr. 15 000,—

Arbeiderbevegelsens sang- og musikkfestival i Trondheim 8.—10. mai Kr. 50 000,—

Hans Johansens «*Hjemmebibliotek*», som etter hans bortgang skal overdras til AOF og plasseres som en samling i Drammen Bibliotek. Vår bevilgning er støtte til systematisering av samlingen Kr. 20 000,—

«*Barnas Temafilm*», prosjektet som tar sikte på en målrettet filmvirksomhet for barn Kr. 40 000,—

Eilert Sundts Forskningsfond — støtte til forskningsrapport for å få skrevet «Abort-kampens historie»	Kr. 15 000,—
Rekonstruering av filmen «1. mai-feiring i Sarpsborgi 1912	Kr. 500,—
Utstillingen «Arbeidsfolk i Trondheim omkring 1915»	Kr. 28 000,—
Skiftarbeiderprosjektet i Årdal — som skal utrede skiftarbeideren og familien hans, forholdet til voksenopplæring og kulturarbeid	Kr. 10 000,—
Kulturarrangementet «Festspill — bykultur» 26.—28. mai i Bergen	Kr. 5 000,—

LOs Kulturutvalg er representert i DNAs Kulturutvalg v/Liv Buck. I dagene 27.—28. mai ble det holdt et fellesmøte for representantene i LOs og DNAs Kulturutvalg på Sørmarka.

I det offentlige utvalg, Utvalget for Statens stipend- og garantiinntekter, er Liv Buck med.

I Rådet for Kultursamarbeid (kulturavtaler med utlandet) er Liv Buck representant med Odd Harald Røst som vararepresentant.

I Statens Museumsråd, hvis hovedoppgave er å gi råd om museumsvirksomheter i vid betydning, er vi representert med Alf Frotjold fra AOF. Han er også utvalgets formann. Videre er Inger Holgersen, Bergen og Anton Vaksaker, Rjukan med i utvalget.

I Statens Kultur-minneråd, som skal arbeide for fremme av kulturminnevernet, er vi representert med Gunnar Gregersen, AOF og Ann Jorid Thingvold, Tromsø.

I Komitéen for utsmykking av LO-skolen Sørmarka er Liv Buck representert.

LOs Kulturutvalg har videre vært representert på følgende seminar/konferanser:

Seminar 9.—11. april 1980 på Sørmarka. Emne: NORDSAT — hva nå? Arrangør AOF. LO var representert ved Lars Buer.

Konferanse 12. februar om NORDSAT, arrangert av AOFs personal- og ledersenter, Oslo. Fra LOs Kulturutvalg deltok Liv Buck, Odd Harald Røst, Marthe Kjær Andersen og Odd Rune Wivegh. Norsk Skuespillerforbund deltok med Ragnhild Nygaard.

Nordisk Råds konferanse 29.—30. september i Göteborg. Emne: Den nordiska Kulturgemenskapen. LO var representert ved Sverre Østhagen.

Foreningen Nordens kurs — 19.—22. mai, Vrådal, Telemark — «Kultur for millioner». LO var representert ved Bjørn Sørensen.

Det nordiske kulturtoget 3.—5. oktober i Finland. Seminaret foregikk i en jernbanevogn på strekningen Helsingfors - Tammerfors - Jyväskylä - Pieksämäki - Kouvola - Helsingfors. LO var representert ved Odd Harald Røst.

Kulturutvalget har medvirket ved revisjonen av LOs handlingsprogram og ved utarbeidelsen av Faglig regnskap for 1977—81.

Vi deltar også i en kulturutredning i forbindelse med AOFs 50-års jubileum i 1981 og har uttalt oss om et nytt kulturprogram for AOF i Norden.

Spørsmålet om et nytt norskprodusert barneblad er tatt opp. Et utvalg skal utrede dette for Kulturutvalget. Foruten LO er AOF, Det norske Arbeiderparti og Tiden Norsk Forlag med i utvalget.

TELEVERKETS LANGTIDSPLAN

LO har fått Televerkets langtidsplan NOU 1980:10 A, til uttalelse.

LOs økonomiske kontor forbereder LOs uttalelse om utredningen, men når det gjelder de kulturpolitiske sider av utredningen, har LOs Kulturutvalg engasjert seg sterkt. En arbeidsgruppe bestående av Jan Mehlum, Tore Johansen, Ragnhild Nygaard, Tom Ludvigsen, Svein Aage Lauritsen, Bjørn Sørensen, Magne Thorvaldsen og Magnus Hansen, har avgitt følgende utkast til uttalelse når det gjelder de kulturpolitiske aspekter ved Televerkets langtidsplan:

«Høsten 1974 tok styret for Televerket initiativ for å få utarbeidet en plan for de langsiktige perspektiv. Formålet var:

1. Å øke forståelsen for teletjenestenes samfunnsmessige betydning.
2. Å gi de politiske myndigheter vurderingsgrunnlag for prioritering og ressursfordeling mellom telesektoren og andre samfunnssektorer.
3. Å gi Televerkets ledelse på forskjellig nivå et grunnlag for framtidsrettede beslutninger og et virkemiddel for bedre styring og mer rasjonell drift.
4. Å gi personalet og brukerne av teletjenester informasjon om den utviklingskurs Televerket tar sikte på å følge.

Vi mener at Televerkets langtidsplan bare delvis oppfyller de 4 forannevnte punkter.»

Planen er etter vår mening opptatt av Televerkets problemer og tar i svært liten grad opp behov og spørsmål knyttet til den samfunnsmessige betydning særlig av de nye teletjenestene. Derfor kan den heller ikke sies å være særlig egnet til å gi myndighetene vurderingsgrunnlag for prioritering og ressursfordeling i samfunnet.

Televerket har i samarbeid med en rekke samfunnsvitenskapelige institusjoner utarbeidet syv såkalte «Telsam»-rapporter omkring disse spørsmål, men konklusjoner og hovedinnhold av disse har bare i liten grad blitt bygd inn i selve langtidsplanen.

I den grad dette er blitt gjort er det nesten utelukkende positive konklusjoner som underbygger argumentasjon om fortsatt ekspansjon av nye teletjenester. Etter gruppas mening ville planen stått seg på å gi en mer balansert framstilling av positive og negative trekk ved utviklingen på dette området. Langtidsplaner sett i sammenheng med Telsamrapportene gir et mer nyansert syn.

Generelt

Den nye teknologien med bruk av elektronikk i stedet for mekanikk og stadig mer bruk av mindre og mindre elektroniske komponenter har på mange områder skapt store endringer. Fellesbetegnelse for disse områder er kommunikasjon.

Herunder legger vi utviklingen av datateknikken (mikroprosessor), datastyrte telesentraler, satellittoverføringer, videosystemer, fiberoptikk, osv. Det er etter vår mening viktig at arbeiderbevegelsen ser utviklingen på disse områder i nær sammenheng, fordi styring med kommunikasjonsteknologi er avgjørende for innflytelse i samfunnet.

Etter gruppas mening åpner bruken av elektroniske løsninger i kommunikasjonssammenheng for uante muligheter for å kombinere ulike tjenester og å etablere nye systemer for samband utenfor den rekkevidde som Televerkets monopol i dag omfatter. Denne utviklingen blir det stadig vanskeligere å kontrollere.

Monopolsituasjoner

I dette bildet står etter vår mening debatten om Televerkets monopolsituasjon sentralt. Enten må våre myndigheter tilføre Televerket så solid økonomi at det blir et rimelig forhold mellom Televerkets tilbud og den internasjonale utvikling på området, eller Televerket må oppgi sin monopolstatus og gå over til å bli konsesjonsgiver og kontrollinstans av private selskaper. Det vil nemlig være temmelig håpløst for Televerket å begrense seg til deler av dette marked. Konsekvensen av en slik linje vil lett kunne bli at Televerket blir sittende igjen med den umoderne og minst inntektsgivende markedsdel mens private entreprenører bolttrer seg på den profitable del.

Gruppen slutter seg her til langtidsplanens punkt 2.3.3. Etter vår mening må Televerket fortsatt ha monopolstatus.

Nye teletjenester kontra «gamle». Prioritering av brukere

I en situasjon med presset økonomi, og der nye oppgaver stadig melder seg, kan Televerket bli nødt til å prioritere brukergrupper opp mot hverandre.

Etter vår mening ligger det til rette for en slik prioritering på flere steder i langtidsplanen. Eks. kap. 2.3.2 om brukere, private husholdninger kontra næringsliv og offentlig virksomhet, hvor det er sagt at framkommelighet og leveringstider er viktigere for forretningsabonnenter enn for husholdninger. Også kapitlet Markedsføring 7 inneholder momenter som peker i samme retning. I 7.4.2 sies det at «Televerket skal ta i bruk en mer systematisk

markedsplanlegging enn tidligere . . . og den skal oppfylle en nødvendig forutsetning for å gjøre Televerket mer markedsorientert.» Slik gruppa ser det er det derfor en generell tendens i langtidsplanen til å gjøre Televerket mer orientert mot markedet av storforbrukere, og mindre mot overordnede retningslinjer og mål. Gruppa anser dette for å være lite ønskelig. Målsettingen må etter vår mening være et likt kommunikasjonsstilbud til alle uavhengig av økonomi, geografi og status.

Ny teknologi og arbeidslivet

Det er først og fremst innen Televerkets virksomhet at innføring av ny teknologi vil få store konsekvenser.

Men det er også grunn til å forvente at innføring av nye teletjenester vil få stor betydning for andre arbeidstakergrupper i samfunnet, særlig tjenesteytende næringer.

Nye teletjenester slik som Teletekst og Teledata vil lett kunne føre til at det oppstår lite meningsfylte arbeidsoppgaver.

Det kan også føre til innskrenkninger og rasjonalisering slik det er beskrevet i Telsam-rapport nr. 2, side 14.

Vi mener videre at en videreføring av den teknologiske utvikling i tråd med langtidsplanen på sikt vil være med på å sementere fast bestående maktforhold i arbeidslivet.

Nærmiljø, bomiljø

Vi mener at i dagens situasjon er det to av Televerkets tjenestetilbud som har særlig betydning for bomiljøet.

Det er telefon og kringkasting.

I langtidsplanen sies det lite om utbyggingen av kringkasting.

På tross av at ny teknologi vil gi grunnlag for en utvikling i retning av en mer desentralisert virksomhet.

Den måte radio og TV drives på i dag virker passiviserende. Bl. a. har dette sin årsak i en enveis informasjonsstrøm. Det gir få eller ingen muligheter til aktiv medvirkning fra publikum.

Gruppa mener at en aktiv utbygging av mulighetene for nærradio (senere nær-TV) vil gi befolkningen i nærmiljøet mulighet til selv å delta i og utforme program av ens egen nære virkelighet.

I kapittel 12.16 og tjenesteplan 15 er utbygging av media berørt.

Desentralisering og utbygging av studiokapasiteten bør vurderes som alternativer til forsert utbygging av program 2 TV. Overføring av lokalprogrammer kan skje via kabel under Televerkets kontroll.

For øvrig mener gruppa at det er et ufravikelig krav at telefonutbyggingen prioriteres slik at alle telefoningere kan skaffes telefon i samsvar med Televerkets langtidsplan innen 1987.

Avsnittet 3.5.3 gir eksempler på teletjenestens plass i undervisningsopplegget i framtida.

Etter gruppas mening er det klart at all verdens telekommunikasjon aldri kan erstatte den direkte kontakt med lærere, studiemateriell og deltakere, men fjernundervisning ved hjelp av elektroniske media kan bli supplement til ordinære undervisningstilbud.

Televerkets innkjøpspolitikk

DNA's datapolitiske utvalg understreker betydningen av at det foregår en kontinuerlig langsiktig planlegging og utvikling innen norsk elektronisk industri for å sikre leveranser til det offentlige.

Utvalget peker også på viktigheten av å ha en egen EDB-bransje i Norge.

Televerket som landets største forbruker av elektronisk materiell har en klar forpliktelse til å støtte opp om elektronikk-industrien i Norge. Ikke bare ved innkjøp, men også ved å delta i forskning og utviklingsarbeid sammen med norsk industri og øvrig forskningsmiljø.

Integrering av teletjenester i framtida

Innføring av digital teknikk i overføringer og sentraler gjør det i framtida mulig å bruke ett felles teknisk system for tale, data, tekst og grafisk kommunikasjon. (Kap. 3.4 i langtidsplanen sier: «Det er i første omgang de store brukerne i næringsliv og offentlig virksomhet som med sine varierte behov for teletjenester vil påvirke en integrert utnytting av det digitale nett for ulike formål.»)

IBM har sammen med et satellittselskap startet SBS (Satelite Business Systems) med sikte på å tilby tjenester for overføring av tale, bilde, skrift og data framfor alt til større bedrifter. Dette er en utvikling som ligger naturlig i en forlengelse av den nåværende teknologi.

Konsekvenser av en slik sammenstilt informasjonsstrøm på fåtallets hender behøver ikke en gang utredes.

Skal langtidsplanen kunne oppfylles, er en klar forutsetning at de politiske myndigheter gir Televerket en stabil økonomi.

Vi har forstått langtidsplanen dihten at den forutsetter en slik stabil tilgang.

Ikke desto mindre vil vi uttrykke skepsis til den foreliggende tidsplan. Selv om Televerkets økonomi forbedres er vi likevel tvilende til om Televerket makter å gjennomføre de oppgaver de har pålagt seg innenfor de tidsrammer planen skisserer.»

LOs STYRINGSKOMITÉ FOR MILJØSPØRSMÅL

har i 1980 hatt følgende sammensetning:

Leif Haraldseth — formann, Børre Pettersen — sekretær, Evy Buverud Pedersen, Svein Fjæstad, Ragnar Røberg Larsen, Harry O. Hansen, Richard Trælnes, Olaf Sunde — alle fra LOs administrasjon.

Videre:

Liv Merete Høglund, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Kåre Eriksen, Norsk Grafisk Forbund.

Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge.

Gry Midle, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

Oddbjørn Møller, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Henry Engebretsen, Norsk Kommuneforbund.

Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Erik Bratvold, Norsk Sjømannsforbund.

Nils Totland, Statstjenestemannskartellet.

Viktor Folvik, Norsk Transportarbeiderforbund.

Alf Frotjold, Arbeidernes Opplysningsforbund.
Georg Lieungh, Arbeidernes Opplysningsforbund.
Arne Semmerud, Arbeidernes Opplysningsforbund.
Asbjørn Hultgren, Arbeidernes Opplysningsforbund.
Jacob Reinfjell, Norsk Folkehjelp.
Odd Larsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
Tor Berg, Norsk Tjenestemannslag.
Jens Petter Jensen, Norsk Papiindustriarbeiderforbund.

LOs Styringskomité for miljøspørsmål har i 1979 holdt 2 møter og behandlet 6 saker.

LOs KOORDINERINGSUTVALG FOR SKOLE- OG UTDANNINGSSPØRSMÅL

Utvalget har hatt denne sammensetningen:

Ragnar Røberg Larsen, formann, Knut Aagesen, Odd Andreassen, Birger Breivik, Bjørn Engebretsen, Erik Engebretsen, Georg Lieungh, Ronald Roth, Magnor Johansen, Kjell Terkelsen, Sverre Worum, Arne Aasvistad, Mona Persvold, sekretær.

Aktiviteten i Skoleutvalget har økt sterk det siste året. Interessen for å ta opp utdanningsspørsmål til diskusjon, utredning og initiativ øker hele tiden i hele fagbevegelsen.

Utvalgets medlemmer deltar mer og mer i møter om skole-spørsmål. Dette øker innflytelsen og informasjonen, men også behovet for å ha synspunkter på alle spørsmål og saksforberedelsen tar mye tid.

Representasjon i styrer og råd:

Rådet for videregående opplæring
RVOs underutvalg for de ulike studieretninger
Lærlingerådet
Forsøksrådet for skoleverket
Stiftelsen Næringslivets Forskningsfond for Undervisningsformål
Industriseminar, Universitetet i Oslo
Komitéen for studie- og utdanningsspørsmål, Universitetet i Oslo
DNAs utvalg for utdanningspolitiske perspektiver
DNAs utdanningsutvalg
Pedagogisk utvalg i AOF
Norsk Voksenpedagogisk Institutt

Rådet for fjernundervisning
KUDs rådgivende utvalg for bedriftsintern skolering
Samarbeidsutvalget ved Norges Tekniske Høgskole.

SKOLEKONTAKTVIRKSOMHETEN

Organisering — informasjon — skolering

Det er valgt skolekontakter i alle fylker og vi er i full gang med organiseringen av skolekontakter i samorganisasjonene. Dette medfører omfattende møte- og informasjonsvirksomhet over hele landet. Det har vært holdt seminarer i noen fylker og kommuner for skolekontaktene for å drøfte deres arbeidsoppgaver. Prøvekurs er holdt i Østfold i februar måned om samarbeid skole/arbeidsliv innen ett fylke.

Håndbok — informasjonsblad

Til bruk i skolekontaktarbeidet er det utarbeidet en fyldig håndbok om skolen og samarbeidsformer skole/arbeidsliv: «Mømenter i sammenheng med besøk på en arbeidsplass», «Elev i dag — arbeidskamerat i morgen», «Pedagogisk veiledning og sjekkliste», «Skole — arbeidsliv», «Orientering om grunnskolen og videregående skole».

Selve håndboka er lagd som en A4 ringperm som heter «Skolekontakten». Informasjon og kontakt fra LO til skolekontaktene holdes via et info-brev flere ganger i året.

Undervisningsmaterieill

I løpet av året er det laget til bruk i skolen: «Tariffoppgjøret, skritt for skritt, ord for ord», «Til deg som skal ut på arbeidspraksis».

Lærebøkene i samfunnskunnskap

Det er lagd en rapport fra den undersøkelsen som gikk til alle landets skolestyrer og fylkesskolestyrer i 1979.

I januar ble det holdt et seminar på LO-skolen hvor 19 faglige tillitsmenn gikk igjennom alle samfunnskunnskapsbøkene i grunnskolen og den videregående skole og gjenga sitater fra bøkene og en vurdering av stoffet i en skriftlig rapport om hver bok. Alle disse rapportene er redigert sammen til en fyldig rapport som skal publiseres for debatt.

Skolekurs:

Skoleutvalget har vært ansvarlig for tre AOF-kurs om skole-

spørsmål: «Skolen og fagbevegelsen», Trondheim 10.—15. februar. Kurset tok opp skolekontaktvirksomheten og skisserte ei målsetting og arbeidsoppgaver.

«Skolepolitikk», Sørmarka 24.—30. august. Kurset tok opp skole — arbeidslivsspørsmål.

«Skolen og fagbevegelsen», Sørmarka 5.—11. oktober. Kurset handlet om lærerutdanninga i Norge og samlet nesten 40 deltakere. Det er laget rapporter fra alle tre kursene.

Utdanningspermisjon:

Skoleutvalget har hatt ei arbeidsgruppe til å utrede behovet for betalt utdanningspermisjon for voksne i arbeidslivet. Utredningen er oversendt Kirke- og undervisningsministeren med anmodning om å opprette et offentlig utvalg for å utrede spørsmålet. I St.meld. om utdanning og arbeid, som er lagt fram, er denne anmodningen imøtekommet.

LOs forskningsprosjekt om samarbeid skole/arbeidsliv

Prosjektet kom i gang 1. februar.

Kr. 100 000,— er bevilget fra Kirke- og undervisningsdepartementet for 1980. En styringskomité leder prosjektet. Oddvar Gøthesen er ansvarlig for det praktiske arbeidet. Rapporter om framdriften vil bli gitt etter hvert, den første kom i august.

Informasjons- og kontaktmøte samt fellesseminar er holdt med deltakere fra skolen og den lokale fagbevegelse. Vår modell for lokalt samarbeid mellom partene synes å være realistisk. Vårt forslag til pedagogisk samarbeid — undervisningsplanen — blir også positivt mottatt.

Prosjektet legger vesentlig vekt på at det utvikles et praktisk og pedagogisk samarbeid om undervisningsopplegg innen samfunnsfagene der arbeidslivkunnskap og arbeidslivserfaring settes inn i en mer sammenhengende og progressiv læreplan for hele klassen.

Lønn til skoleelever:

Skoleutvalget har hatt ei arbeidsgruppe som har kommet med forslag til betalingsordninger for elever som er ute på arbeidspraksis. Forslaget skal danne utgangspunktet for forhandlinger med N.A.F.

Voksenopplæring:

Voksenopplæringsrådet har invitert til to møter med LO og

N.A.F. hvor samarbeid mellom VO-rådet og partene i arbeidslivet har vært diskutert. Spesiell vekt har vært lagt på diskusjonen av § 3 og 7 i VO-loven om studiekompetanse og alternative undervisningsformer.

Det ble enighet om å holde slike kontaktmøter hvert år.

Livslang læring:

Vi har deltatt i arbeidet med et debattopplegg om livslang læring til DNAs landskvinnekonferanse i 1981. Skolesekretæren har vært sekretær for utvalget.

Utredning i Akershus:

Skoleutvalget har deltatt i ei arbeidsgruppe nedsatt av Akershus fylkesskolestyre for å utrede skole — arbeidsliv i den videregående skolen. Rapport fra arbeidet foreligger.

Arbeidslivskunnskap i lærerskolen:

Lærerhøgskolene i Stavanger, Bergen og Trondheim har i 1980 gitt tilbud om 1/2 års enhet i arbeidslivskunnskap. Eik lærerhøgskole har arbeidspraksis i samfunnsfagstudiet. LO er med i styringsgruppene for disse studietilbudene.

For studenter i arbeidslivskunnskap ved Stavanger lærerhøgskole arrangerte LO og N.A.F. et helgeseminar før studiet startet. LO og N.A.F. har også arrangert info-møte i Stavanger om studieopplegget.

Det har vært kontakt med samfunnsfagseksjonen i Lærerskolelaget om et felles kurs i 1981.

ORGANISASJONSKOMITÉEN

Organisasjonskomitéens viktigste oppgaver i 1980 har vært behandling av forslag til retningslinjer for LO-utvalg på den enkelte arbeidsplass/bedrift, og retningslinjer for behandling av organisasjonstvister mellom forbundsområdene.

Videre har komitéen i samsvar med kongressevedtaket i 1977 arbeidet med skisse til eventuelle forbundssammenslutninger.

Komitéen har behandlet en rekke organisasjonstvister, hvorav de fleste har fått en løsning.

Det er oppnådd minnelige løsninger i en rekke saker ved direkte kontakt mellom tvistende parter og Organisasjonskomitéens sekretariat.

Komitéen har holdt seks ordinære møter.

Organisasjonskomitéen har i 1980 hatt følgende medlemmer: Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund, Bjarne Bårdsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Kåre Haga, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Kåre Hansen, Handel og Kontor i Norge, Jan Balstad/Henry Hoff, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Wilhelm Thoresen/Olav Støylen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund, Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Rolf Hauge/Arne Marthinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Albert Uglem, Statstjenestemannskartetlet, Odd Lilleskare, Norsk Transportarbeiderforbund, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Bjørn Kolby, LO, Erik Nilsen, LO, Ole Knapp, LO — formann, og Arne Furubråten — sekretær fra 1. oktober 1980.

SOSIALPOLITISK UTVALG

Utvalget har i 1980 hatt denne sammensetning:

Svein-Erik Oxholm, LO, formann (Liv Buck, LO), Harriet Andreassen, LO (Evy Buverud Pedersen, LO), Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Kjell Samuelsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Gerd Reinsvollsveen, Norsk Sosionomforbund, Øistein Tverraaen, Norsk Tjenestemannslag, Unni Ravn Frogner, Norsk Tjenestemannslag, Jakob Eitrheim, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, og Bjørn Kolby, LO, sekretær.

I sekretariatsmøte 25. august 1980 ble Liv Buck oppnevnt som ny formann i utvalget etter Svein-Erik Oxholm, som var blitt valgt til hovedkasserer i LO. Evy Buverud Pedersen møter i utvalget fra Utvalg for familiepolitikk, likestilling, likeverd for den tid Harriet Andreassen er statsråd. Frank Brunsell, Norsk Kommuneforbund, har møtt i stedet for Arne Born under dennes sykefravær.

Astrid Murberg Martinsen, DNAs stortingsgruppe, og Inge Stålesen, Sosialdepartementet, har tiltrådt utvalget. Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon er invitert til å delta som observatør.

Utvalget har hatt 5 møter. Av de viktigste saker som har vært behandlet nevnes:

LOs engasjement i Det internasjonale år for funksjonshemmede:

LO har engasjert seg aktivt i FNs internasjonale år for funksjonshemmede og er bl.a. representert i en egen norsk arbeidsgruppe under Den norske komité for funksjonshemmedes år. LO henviser særlig til at de fleste funksjonshemmede lever i utviklingsland. LO vil gi høy prioritet til rehabilitering og forebyggende tiltak mot funksjonshemming, et syn som er i samsvar med utviklingslandenes syn. For øvrig understrekes det ansvar FNs forskjellige spesialkomitéer, de enkelte lands regjeringer og de frivillige organisasjoner har for at dette kommer til uttrykk i de konkrete programmer. LO har gått inn for særlige engasjement fra FFIs og ILOs side.

Arbeid for psykisk utviklingshemmede:

I sin uttalelse understreker LO ønsket om bedre arbeidsmuligheter for de funksjonshemmede. Det er LOs syn at muligheter for å delta i arbeidslivet er av vesentlig betydning for mennesket, og er et viktig ledd i arbeidet med å integrere de funksjonshemmede i samfunnet. LO peker på at sysselsettingstilbudene må tilrettelegges ut fra de forskjellige muligheter psykisk utviklingshemmede har, og støtter forslaget om en utbyggingsplan som bl.a. innebærer statlige tilskudd til igangsetting av nye tiltak.

St.melding nr. 24 om alkoholpolitikken:

I forbindelse med de forberedende drøftelser om Stortingsmeldingen i utvalget, ble det særlig henvist til den betydningsfulle rolle AKAN — Arbeidslivets komité for alkoholisme og narkomani — spiller.

Utvalget har ellers vært representert ved en rekke forskjellige seminarer og konferanser, bl.a.:

Funksjonshemmedes fellesorganisasjons seminar om funksjonshemmede og arbeid, Norsk Attføringsforums tverrfaglige seminar, Nordisk seminar om organisasjonenes rolle og innflytelse i sosialpolitikken, Hankø-seminaret om alkoholmisbruk, og i Sandefjord-seminaret om fleksibel pensjonsalder.

LOs UNGDOMSUTVALG var ved utgangen av året sammensatt slik:

Formann: Yngve Hågensen, LO, sekretær: Jan Olav Lajord, LO, medlemmer: Martin Kolberg og Jan Olav Håven, AUF, Håkon Pettersen, Framfylkingen, Rolf Kristian Larsen og Jan Aaboen, AOF, Asbjørn Kristoffersen, DNA, Karl Per Olsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Einar S. Birkeland, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Magne Thorvaldsen, Statstjenestemannskartellet, Berit Korsedal, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Lisbeth Halvorsen, Norsk Kommunefor-

bund, Borgar Aasterud, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, og Sture Arntzen, Handel og Kontor i Norge.

Følgende andre har vært medlemmer i 1980:

Kjell Terkelsen, LO, til 1. september, Kjell Øvergård, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, til 1. juni.

I 1980 har utvalget hatt 4 møter.

LOs ungdomsutvalgs virksomhet i 1980 har vært mer omfattende enn tidligere år.

I alle fylkesutvalgene har aktiviteten vist en stigning i 1980 på ungdomssektoren. Ungdomsutvalgets arbeid har vært mangeartet. Som tidligere år har kursvirksomheten vært drevet i form av helge- og ukeskurs. Det har dessuten vært holdt en rekke dag- og kveldskonferanser i fylkesutvalgenes regi, samt en landskonferanse med LOs ungdomsutvalg i fylkene, der framtidige arbeidsoppgaver for fylkesutvalgene var hovedtema. LOs ungdomsutvalg har i perioden holdt konferanse om yrkesskoleelevnes situasjon i Hedmark og Oppland.

Ungdomsutvalget har deltatt på studiereiser til Göteborg i Sverige for å studere hvordan den faglige ungdomsskolen virker i Sverige. Videre har utvalget reist på studietur til Västmanland og besøkt SSU, hvor bl.a. skolepolitikk og industripolitikk ble tatt opp.

Studie- og opplysningsarbeidet

LOs ungdomsutvalg har i 1980 holdt 5 ukeskurs «Ungdom — nåtid og framtid» med til sammen 106 deltakere.

I samarbeid med LOs ungdomsutvalg i fylkene, er det holdt 27 helgekurs med 602 deltakere.

LOs ungdomsutvalg i fylkene har holdt en rekke dagskonferanser og sammen med lokale faglige samorganisasjoner gjennomført ungdomstreff på forskjellige steder i fylkene. Sentrale temaer har vært arbeidsledighet blant ungdom, forholdet skole arbeidsliv, ny teknologi og dens innflytelse på unge arbeidere, samt ny økonomisk og sosial verdensordning.

I tiden 10.—12. oktober arrangerte LOs ungdomsutvalg en landskonferanse på Lillehammer, der representanter for alle fylkesutvalg og AUFs sentralstyre deltok. Til sammen 60 deltakere.

Konferansens tema var framtidige arbeidsoppgaver for fylkesutvalgene. Dette var en arbeidskonferanse der alle deltakerne ble trukket aktivt med i behandlingen, bl.a. gjennom gruppearbeid som skal legges til grunn for videre arbeid i kommende år.

Materiell og brosjyrer

LOs ungdomsutvalg sentralt har i 1980 utgitt følgende materiell:

- En ungdomsbrosjyre i A4-format.
- Det arbeides med en ungdomsavis som skal utgis våren 1981. Avisens hovedtema er ny teknologi og dens innvirkning på unge arbeidere.
- Det er videre i perioden utarbeidet et nytt kursmateriell beregnet på fagorganisert ungdom og AUF'ere. Tittelen på kursmaterialet er «Faglig ungdomsskole». Dette vil bli fulgt opp med «Faglig ungdomsskole», trinn II.

Samarbeidet med AUF og Framfylkingen

Kontakten med AUF og Framfylkingen har vært god. Gjennom LOs ungdomsutvalg i fylkene har samarbeidet utviklet seg positivt også på distriktsplanet. Det arbeides med et forslag til nytt kursmateriell, «Faglig ungdomsskole» trinn II. Dette er beregnet på fagorganisert ungdom og AUF'ere som en oppfølgelse av «Faglig ungdomsskole», trinn I.

LOs ungdomssekretær er medlem av styret i Framfylkingens Venner.

Statens ungdomsråd/STUI/LNU

Den 58. ungdomskonferansen fant sted i Oslo 17. juni 1980.

Ungdomskonferansen, som var den siste i den nåværende form, hadde ungdomspolitikken for 1980 som hovedtema.

Årsmeldingen for 1979 ble lagt fram og godkjent.

Berit Korsedal og Kjell Terkelsen deltok fra LOs ungdomsutvalg.

Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner (LNU) ble konstituert på møtet den 7. juni 1980.

LOs ungdomsutvalg tar sikte på å søke om observasjonsstatus i LNU.

Kjell Terkelsen representerte LOs ungdomsutvalg ved konstitueringen.

Kjell Terkelsen har vært medlem av en arbeidsgruppe i Kirke- og undervisningsdepartementet, nedsatt i desember 1979. Mandatet var å lage en innstilling om statens framtidige kontaktforhold til det frivillige ungdomssamarbeidet. Innstillingen ble avgitt i juni 1980.

Folk og Forsvar

På konferansen «Ungdom og forsvaret» har vi vært representert på følgende steder: Kristiansand, 29.—30. januar, 1 deltaker. Larvik, 12.—13. februar, 2 deltakere. Hamar, 18.—19. mars, 6 deltakere. Voss, 22.—23. april, 2 deltakere. Bodø, 16.—17. september, 3 deltakere. Molde, 30. september—1. oktober, 5 deltakere. Fredrikstad, 2.—3. desember, 3 deltakere.

Internasjonalt ungdomsarbeid

Det henvises til beretningens kapittel om internasjonalt ungdomsarbeid.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon

Ungdomsseminar, Strasbourg, Frankrike, 14.—17. januar

Tema: «Aktivitetskonferanse for året 1980». Kjell Terkelsen deltok.

Fagforeningens skolesenter i Weluweoor, Nederland, 8.—12. april

Tema: «Skjult arbeidsløshet, sysselsettingsmuligheter for unge kvinner i Europa». Sturle Arntzen og Gro Nyvold deltok.

Sommerskole for fagorganisert ungdom i Aten, Hellas, 22. september—3. oktober

Hovedtema: «Ungdomspolitik i Europa og forholdet til unge fremmedarbeidere». Jovang Kanjo og Berit Korsedal deltok.

Kongress i Helsingør, Danmark, 8.—12. desember

Tema: a) «Den teknologiske utviklingens betydning på de unge arbeidstakeres situasjon».

b) Valg av ny 7-mannsgruppe.

Jan Olav Lajord og Odd Harald Røst deltok.

Fremmedarbeiderutvalg i LO

I Sekretariatets møte 7. januar ble det gjort vedtak om å avvikle det kontaktutvalg med Fremmedarbeiderforeningen som LO hadde hatt fra 1974. Begrunnelsen var at Fremmedarbeiderforeningen gjennom lengre tid ikke oppnevnte sine representanter til Kontaktutvalget. I sekretariatsmøtet 7. januar ble det fat-

tet vedtak om at det i stedet skulle oppnevnes et eget LO-utvalg, «Fremmedarbeiderutvalget i LO» for kongressperioden. Vedtaket gikk ut på at utvalget burde ha en mindre arbeidsgruppe for det daglige arbeid. Sekretariatet vedtok følgende mandat for Fremmedarbeiderutvalget:

«Utvalget skal være rådgivende og koordinerende i spørsmål som gjelder innvandringspolitikk og fremmedarbeidernes vilkår i Norge. Utvalget skal ha medlemmer fra LO og de forbund som har innvandrere som medlemmer. LO-organiserte fremmedarbeidere skal også være med i utvalget. Utvalget bør selv kunne ta opp saker av prinsipiell interesse. Enkelt saker som blir reist overfor utvalget henvises til vanlig organisasjonsmessig behandling i forbundene i den utstrekning de hører hjemme der.»

Tolv forbund ga melding om at de ønsket å være representert i Fremmedarbeiderutvalget før utvalget ble konstituert 28. mai 1980. Ett forbund har seinere meldt sin interesse for å være representert og Fremmedarbeiderutvalgets arbeidsutvalg har enstemmig innstilt på å godkjenne dette. Utvalget består dermed av representanter for 13 forbund. Flere forbund har oppnevnt to representanter, en norsk og en innvandrер. Tre kontorer i LOs administrasjon er også representert. I alt består Fremmedarbeiderutvalget dermed av 26 representanter:

Norsk Tjenestemannslag:

Sverre Worum, forbundet, og Abdesslem Hetira.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Knut Westgård, forbundet.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Odd Isaksen, forbundet, og Eduardo Ledezma.

Handel og Kontor i Norge:

Per Klausen, forbundet, og Almod Ibrahi Temraz.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Erling Evli, forbundet, og José Carlos Santos.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Kolbjørn Aune, forbundet, og Dawda Ismalia Kah.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Roar Wilhelmsen, forbundet, og Patpatia Rajwant.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Ruth Kolstad, forbundet.

Norsk Olje- og Petrokjemi forbund:

Jon Bakken, forbundet, og Reidar Finmark, varamann.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Sverre Andresen, forbundet, og Raminder Singh.

Norsk Sosionomforbund:

Morten Mjelve og Gladys Sanchez.

Norsk Musikerforbund:

William Mulholland.

LO:

Harriet Andreassen, formann, Lars Buer, Eidar Trulsen og Kai Ekanger.

Arbeidsutvalgets medlemmer:

Harriet Andreassen, Erling Evli, Kolbjørn Aune, Ruth Kolstad, Patpatia Rajwant, William Mulholland, Lars Buer, Eidar Trulsen og Kai Ekanger.

Etter at Harriet Andreassen ble statsråd i Kommunal- og arbeidsdepartementet har hun fratrudd som leder av utvalget.

LOs oljekartell

Disse forbundene er med i Oljekartellet:

Norsk Olje- og Petrokjemiforbund, Norsk Arbeidsmandsforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Dessuten er Norsk Sjømannsforbund assosiert medlem.

Jan B. M. Strømme tiltrådte 12. september som oljesekretær etter Aksel Kloster som sluttet 30. juni.

— — —

Oljekartelletts styre har i perioden vært:

Ole Knapp — formann, Børre Pettersen, Bjørn Kolby, Aksel Kloster — sekretær (1/1-30/6), Jan B. M. Strømme — sekretær (12/9-31/12), alle fra LO, Lars Anders Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemiforbund, Kåre Haga, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Einar With, Norsk Arbeidsmandsforbund (1. halvår), Harald Øveraas, Norsk Arbeidsmandsforbund (2. halvår), Magnus Midtbø, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Magne Brekstad, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Svein Muffetangen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Det har vært holdt 8 styremøter.

Styret har ellers holdt møter med:

- Representanter for kartellutvalgene på Ekofisk, Frigg og Statfjordfeltet,
- Ottosen-komitéen,

— Statssekretærene i Kommunal- og arbeidsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Industridepartementet, Kirke- og Undervisningsdepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet.

Kartellet har dessuten vært representert ved forskjellige oljekonferanser i landet.

Kontinuiteten i Oljekartellet arbeid har vært komplisert av den tragiske ulykken med Alexander L. Kielland i mars. Aksel Klosters deltakelse i granskningskommisjonen etter ulykken la beslag på all tid fram til hans fratredelse i Landsorganisasjonen i juni. Fra medio september og året ut har Oljekartellet igjen hatt en saksbehandler og det har vært månedlige møter.

I løpet av beretningsperioden har man trukket konklusjoner av de erfaringer man har gjort seg når det gjelder forbundenes problemer, hvilken plass Oljekartellet skal ha og hvilke retningslinjer det skal følge.

På bakgrunn av innstilling fra Oljekartellet styre har LOs Sekretariat i november vedtatt retningslinjer for Oljekartellet og for opprettelse og funksjon av oljekartellutvalg på installasjonene på kontinentalsokkelen. Ved utgangen av året ble det i Oljekartellet styre besluttet å opprette oljekartellutvalg i Nord-Norge, og forbundene er anmodet om å utpeke sine representanter.

Fra før av er det besluttet opprettet oljekartellutvalg på Ekofisk-, Frigg- og Statfjordfeltene.

De primære arbeidsoppgaver for Oljekartellet er å styrke samarbeidet mellom kartellforbundene og dermed bedre å kunne ivareta medlemmenes felles interesser og krav overfor arbeidsgivere og myndighetene. Ikke minst har organiseringen av sikkerhetsarbeidet og dermed økningen av sikkerheten stått sentralt. Ved utgangen av året ble det fra et av forbundene framlagt et forslag til ny organisering av vernetjenesten.

Dette forslaget tar utgangspunkt i de respektive forbunds store spredning over samtlige felt og installasjoner og samler disse i en altomfattende representasjon som avspeiler LOs samlede styrke og store flertall av de organiserte på sokkelen.

I tiden 29. juni—1. juli hadde man besøk fra britisk LO (TUC) hvor man diskuterte felles interesser og utvekslet synspunkter.

Som resultat av disse diskusjoner ble følgende anbefalt:

TUC- og LO-representantene er helt enige om behovet for å utvikle og styrke kontaktene om energisaker, inklusive bilaterale kontakter og arbeid innen DEFS. Særlig anbefaler de samarbeid om både energiaspekter ved Nordsjøoljen og -gassen og faglige saker av felles interesse i Nordsjøen.

TUC- og LO-representantene er helt enige om behovet for å styrke faglig organisasjon offshore og har erkjent den verdifulle rolle som Aberdeen-komiteén NOPEF, LOs Oljekartell og Norsk Sjømannsforbund spiller.

TUC, gjennom Aberdeen-komiteén og FPIC, og LO, gjennom Oljekartellet, vil undersøke praktiske måter for utvidelse og forbedring av faglig organisasjon offshore. Noen måter dette kan gjøres på er utveksling av informasjon om helse- og sikkerhetssaker og konsultasjon om utviklinger i forhandlinger og forholdet mellom arbeidslivets parter inklusive informasjon om tariffavtaler. Slike spørsmål vil stå på dagsordenen for de regelmessige møter som LO- og TUC-representanter vil holde.

TUC- og LO-representantene ble også enige om å anbefale at IUOC og NOPEF bør ha nær forbindelse og utveksle informasjon. Direkte bilaterale kontakter mellom forbund vil også bli oppmuntret.

I desember dannet LO-forbundene et koordineringsutvalg på raffineriet på Mongstad. Dette er et nytt innslag når det gjelder å samle LOs organiserte til felles opptreden og handling på bedrifter innen oljevirksomheten som har flere ansatte spredt hos en rekke sekundærbedrifter.

Av de viktigste saker Kartellet har behandlet nevnes:

— Forbruker- og administrasjonsdepartementets behandling av spørsmålet om Operatørforeningenes Samarbeidsutvalg (OFS) i forhold til lov om inntektsregulering. — Kommunal- og arbeidsdepartementets behandling av spørsmålet om dispensasjon fra Arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser ved Moss/Rosenberg Verft. — Framtidige utbyggingsoppgaver i Nord-sjøen. Lønns/arbeidsforhold, organisasjonsforhold, opplæring/utdanningsforhold. — Oljevernberedskapen. — Oljevirksomheten i nord. — Overlevelsedrakter. — Alternativ personelltransport. — Alexander Kielland-ulykken. Rapporter fra forbundene, rapporter fra Det Norske Veritas, Oljedirektoratet og Sosialdepartementet til Regjeringen. Rapport fra Halden-gruppa. Snuing av plattformen. — Utleiefirmaer i verkstedindustrien. — Behandling/vilkår, gruppearbeidstillatelser offshore og onshore. — Regler for beregning av betaling, arbeidstid, ferie ved vekslende offshore- og onshorearbeid. — Bestemmelser om ventetid og shutling. — Forskjellige forskningsrapporter.

Ved avslutningen av året, medio desember, ble det holdt et møte i Stavanger mellom Oljekartellets styre og medlemmene i oljekartellutvalgene, hvor man drøftet den aktuelle situasjon og framkom med synspunkter på framtidig engasjement. På bakgrunn av dette møtet vil styret utarbeide retningslinjene for Kartellrets engasjement i 1981.

Jan B. M. Strømme deltar i et forskningsprosjekt om sikkerhet på kontinentalsokkelen vedrørende menneskets funksjon og risikoanalyse og sikkerhetsstyring.

RETNINGSLINJER FOR LANDSORGANISASJONENS OLJEKARTELL

Oppbygging.

Oljekartellet er oppnevnt av LOs sekretariat og har sitt mandat derfra. Enhver endring i Oljekartellet's organisasjon eller arbeidsområde, må behandles i Sekretariatet.

Oljekartellet består av LO og forbundene. Oljekartellet er åpent for alle LOs forbund som organiserer i tilknytning til oljevirkksomheten innenfor undersøkelse, konstruksjon og utvinning.

Oljekartellet ledes av et styre bestående av representanter fra LO og en fra hvert av forbundene. LO oppnevner formannen, fortrinnsvis blant de valgte LO-sekretærer. For øvrig oppnevner LO og forbundene sine representanter.

LO ansetter oljesekretær. Utgiftene til oljesekretær dekkes av LO. For øvrig dekkes Oljekartellet's utgifter av forbundene etter den fordelingsnøkkel LOs sekretariat bestemmer.

Oppgaver.

Oljekartellet er et samarbeids- og koordineringsorgan for LO og forbundene.

Oljekartellet skal i første rekke ta seg av saker av felles karakter overfor myndighetene, arbeidsgiverne og deres organisasjoner.

For øvrig behandler Oljekartellet saker de måtte bli forelagt fra LO og forbundene.

Behandling av saker i forbundene og LOs organer skjer etter behov.

Oljekartellutvalg.

Det kan etableres oljekartellutvalg på de enkelte installasjoner/oljefelt, eller i bestemte geografiske områder etter bestemmelse i Oljekartellet's styre.

Oljekartellet's styre fastsetter samtidig utvalgenes sammensetning, mandat og arbeidsområde.

Oljekartellet's styre fastsetter også utgiftsfordelingen.

Medlemmene av oljekartellutvalgene utpekes av de enkelte forbund blant de valgte tillitsmenn på arbeidsplassen.

Oljekartellutvalgene er underlagt de respektive forbund som er representert i utvalget. Saker av en slik karakter at man mener de må behandles av Oljekartellet, skal fremmes gjennom et av de representerte forbund, og de øvrige forbund informeres ved kopi.

Folkets Hus Landsforbund.

I beretningsperioden har styret i Folkets Hus Landsforbund hatt følgende sammensetning:

LO-oppnevnte:

Thor Andreassen/Svein-Erik Oxholm, formann. Liv Buck. Rasmus Solend. John Stene.

Varamedlemmer:

Ole Knapp. Leif Haraldseth. Walter Kolstad. Sverre Kortvedt.

Landsmøtevalgte:

Egil Nilsen (nestformann). Otto Olsen. Kåre W. Larsen.

Varamedlemmer:

Rolf Bækkevold. Aage Wallén. Magne Mæhlumshagen.

Første varamedlem, Rolf Bækkevold, har møtt fast på styremøtene, og Folkets Hus-sekretæren, Gunnar Andersen, har hatt det daglige ansvar og ledelse av Landsforbundet og samtidig fungert som sekretær for styret.

Landsforbundets administrasjon består for øvrig av kontorfullmektig Helene Halvorsen.

Når det gjelder konsulentbistand på ulike fagfelt, har Landsforbundet samarbeidet med følgende:

Arkitekt Ulf Colbjørnsen — byggteknisk konsulent.

Avd.leder John Isaksen — drifts/regnskapskonsulent.

H.r.adv. Olaf Sunde — juridisk konsulent.

Landsforbundets virksomhet.

I løpet av 1980 er det holdt i alt 6 styremøter, hvor til sammen 89 saker har vært forelagt til behandling. I forhold til foregående år er dette en svak nedgang i saksmengden.

De forskjellige sakene spenner over et vidt saksregister og representerer Landsforbundets virksomhet på en god måte. De fleste sakene i beretningsperioden dreier seg om forhold som har med Folkets Hus Fond å gjøre, det være seg i form av søknader om lån, utsettelse med avdrag, prioritetsfravikelse m. v. Disse sakene blir det for øvrig redegjort for i en egen beretning for Folkets Hus Fond.

Det har ikke vært endring i antallet registrerte medlemmer i løpet av beretningsåret, slik at antallet er det samme som ved forrige årsskifte, nemlig 280.

Folkets Hus-sekretæren har i perioden fra 1. januar til 31. desember deltatt på i alt 84 møter og befaringer. I forhold til fjoråret er dette en nedgang på 12slike tjenesteoppdrag.

Folkets Hus-sekretæren har i beretningsperioden deltatt i følgende utvalg og komitéer:

LOs kulturutvalg, LOs hyttestyre, Samarbeidsutvalget F. H. L./AOF, Statens kulturbyggutvalg, AOFs kulturutredningskomité, Barnas kinokontrast, C — kinoutvalget.

For å belyse Landsforbundets virksomhet i beretningsperioden skal vi framheve og gi en nærmere omtale av følgende enkeltesaker og arrangementer:

1. Avvikling av 6 distriktskonferanser på følgende steder og i nevnte rekkefølge:

Jessheim 19. januar. Hokksund 23. februar. Notodden 22. mars. Moelv 12. april. Steinkjer 19. april. Sunndalsøra 26. april.

Til sammen er det nå avviklet 44 distriktskonferanser siden ordningen ble innført i 1973, og i alt 1189 representanter har deltatt på konferansene, dvs. et gjennomsnitt på 27 representanter pr. konferanse. Innholdsmessig har konferansene variert fra gang til gang. Den avsluttede konferanseomgang hadde regnskap og drift som hovedtema.

2. Det er samarbeidsutvalget F. H. L./AOF som behandler og innstiller på søknader om tilskott til etablering av faglige studiesentra.

I beretningsperioden er det i alt mottatt og avgitt innstilling til LOs Fondsstyre på 11 slike søknader.

I løpet av den 7-årsperioden som ordningen med faglige studiesentra har virket, er det mottatt og behandlet 58 søknader om tilskott med til sammen kr. 2 805 444. Av dette beløpet er kr. 2 244 828 innvilget, og kr. 464 816 av dette gjelder 1980.

Etablering av faglige studiesentra har blitt en suksess både for AOF og Folkets Hus-bevegelsen rundt omkring i vårt land.

Etablering av slike miljøer har de aller fleste steder medført at arbeiderbevegelsen, både den faglige og politiske, har fått et samlingspunkt i lokalsamfunnet hvor folkene kan møtes for å utveksle tanker, meninger og idéer omkring saker og ting som opptar de fleste i arbeiderbevegelsen.

Hittil er det opprettet 58 slike faglige studiesentra spredt omkring i landet fra Arendal i sør til Hammerfest i Nord.

3. Folkets Hus Landsforbund har i beretningsperioden registrert en betydelig mengde tilskottsbeløp til våre medlemsorganisasjoner fra kommuner, fylker og private.

I alt har Landsforbundet registrert overføringer på kr. 9 319 673, som er ytt i form av direkte tilskott, rente/avdragsfrie lån, eller garantier på lån.

I forhold til fjoråret er dette en økning på kr. 2 262 373.

4. Av andre saker som Landsforbundet har behandlet i beretningsperioden kan nevnes:
 - a) Opprettelse av avtale med Folkets Brevskole i forbindelse med produksjon av et brevkurs i regnskap/økonomi, innrettet på tillitsvalgte i Folkets Hus-bevegelsen.
 - b) Forhandling og fastsettelse av ny rabatt i leveringsavtalen mellom Landsforbundet og NOROL.
 - c) Innføring av retningslinjer for behandling av søknader om lån fra forbundene til Folkets Hus-formål.

5. Folkets Hus Landsforbund har i beretningsperioden vært invitert til å delta på følgende arrangementer:

Årsmøte i Folkeferie 26. juni. Årsmøte i AOF 2. juni. FHRs kongress i Stockholm 1.—4. juni. LOs kulturvernkonferanse i Sulitjelma 17.—19. oktober.

Folkets Hus Fond

Beretningsåret 1980 markerer en milepæl i fondets virksomhet, idet det er 70 år siden LO-kongressen, i 1910, vedtok å opprette Folkets Hus Fond.

I den anledning kan det være på sin plass å referere fra forslaget som ble framsatt på Kongressen av Norsk Arbeidsmandsforbunds stedlige styre i Vestfjorddalen, og som til slutt ble vedtatt, og dermed banet veien for opprettelsen av Folkets Hus Fond:

«— Landsorganisationen utligner en ekstrakontingent av 1 kr. pr. medlem. Disse penger anvendes til laanefond for oppførelser av «Folkets Hus», saaledes at de foreninger, der ønsker laan til saadanne formaal, bevilges av fondet i den rækkefølge laaneandragenderne indkommer. Laanet bør være rentefrit. Som sikkerhet for laanet fordres 1ste prioritet i foretagendet.»

Inntil 1947 ble fondsmidlene forvaltet av LOs kassaavdeling. Etter opprettelsen av Folkets Hus Landsforbund samme året, er forvaltningen blitt ivaretatt av dette.

At fondet fortsatt har sin berettigelse og store misjon, beviser antallet søknader om lån fra medlemsorganisasjonene.

I beretningsperioden har Folkets Hus Landsforbund mottatt og behandlet i alt 18 søknader om lån, som er nøyaktig samme antall som i foregående år.

Av disse søknader ble 14 innvilget med omsøkt beløp, mens 1 søknad ble innvilget med redusert beløp og 3 søknader utsatt inntil nærmere opplysninger er innhentet om lånesakene.

I tillegg har Landsforbundet behandlet og innvilget en søknad om konvertering av lån.

Til sammen utgjør innvilgede lån i 1980 kr. 3 195 000.-, som er kr. 160 000 mer enn det beløp som ble innvilget i 1979. Det er videre behandlet og innvilget en søknad om forlenget lånegaranti.

Foruten de vanlige søknadene om lån har styret i Folkets Hus Landsforbund, på vegne av Folkets Hus Fond, mottatt og behandlet 2 søknader om prioritetsfravikelse og 10 søknader om avdragsutsettelse på lån over kortere tidsrom.

Dette tilsvarer omtrent samme mengde som i fjoråret, og alle søknader ble imøtekommet.

Ved utgangen av beretningsåret ligger forvaltningskapitalen på ca. 30 mill. kroner.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Året 1980 var arkivets 71. driftsår.

Innkjøp og gaver

Utenom den løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er det i år mottatt trykt og utrykt stoff fra 56 organisasjoner og enkeltpersoner. Arkivet setter særlig pris på at bevegelsens veteraner stadig tilfører oss verdifullt materiale. Det er i år kjøpt inn i alt 665 bøker og skrifter, derav 33 hovedoppgaver. 378 ruller mikrofilm er innkjøpt.

Serviceytelser

I løpet av året ble ca. 2800 betjent på lesesalen. Besøket var størst i januar med 290 besøkende, og minst i juli med 142. Det er lånt ut 1475 bøker og skrifter, 1021 fotos og 11 faner. Det er som vanlig tatt tusenvis av fotostatkopier. Den litteraturen og det materiale som brukes på lesesalen er ikke med i noen statistikk. Det samme er tilfelle med alle de henvendelser som besvares pr.

brev og telefon. Fjernlån av bøker samt skriftlige og telefoniske henvendelser har også i år økt betraktelig. Fra vår dublettsamling har vi også i år sendt bøker og småskrifter til andre bibliotek. En større sending er sendt til Friedrich-Ebert-Stiftung i Bonn som ønsker å bygge opp et fyldigere bibliotek på de skandinaviske lands arbeiderbevegelse.

Internt arbeid

Arbeidet med å legge om billedsamlingen er ført videre. Ordningen og registreringen av innkommet materiale pågår som vanlig. Det samme gjelder arbeidet med registrering av kjøpte og mottatte bøker. Arkivet har deltatt i AOFs arbeid med registrering og fotografering av arbeiderbevegelsens faner. I våre samlinger er det nå fargedias av 336 slike faner fra hele landet.

Forbindelser og konferanser

Vi har god kontakt med arbeiderbevegelsens lokale arkiver. Arkivlederen deltok ved stiftelsen av Arbeiderbevegelsens Arkiv i Telemark i januar. Vi har siden hatt løpende kontakt med de folkene som skal bygge opp denne nye samlingen i Ibsenhuset i Skien.

Både arkivlederen og arkivaren har holdt en rekke forelesninger på kurs i arbeiderbevegelsens regi. Begge har også hatt forelesninger på universitets- og høgskolenivå. — Også i 1980 har arkivet hatt en praktikant fra Statens bibliotekskole. Etter forespørsel fra AOF har Damslora stått for de skriftlige bidragene til AOFs jubileumbok: «Vi har gått under faner og flagg».

I år var arkivet representert på «Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung» i Linz ved Einar A. Terjesen. Kokkvoll og Damslora deltok på den årlige konferansen til «International Association of Labour History Institutions» i Stockholm. Arnfinn Malme deltok i et seminar på Toten Museum om muntlige kilder i historieforskningen, og et seminar i Bø om lokalhistorie og arkivsituasjonen i lokalmiljøet.

Budsjett, styre og personale

Arkivets samlede budsjett for 1980 var kr. 1 825 000,—. Av dette utgjorde statstilskuddet kr. 825 000,— og bevilgningen fra Opplysnings- og Utviklingsfondet resten. Arkivets styre består av Ivar Leveraas, formann, Jan Aaboen, Jakob Grava, Kjell Lien, Dagfinn Mannsåker, Odd Harald Røst og Gunhild Wang. Det ble i 1980 holdt 3 styremøter.

Arkivets daglige ledelse har vært delt mellom Kokkvoll og Damslora som en følge av Kokkvolls arbeid med AOFs bok. Det øvrige personale har vært bibliotekarene Kari Lund Bråthen, Sissel Pettersen og Lill-Ann Jensen, arkivsekretær Kåre Auale, kontorsekretær Gunhild Wang, arkivsekretær Kirsten Hofseth. Hun har hatt halv stilling i 1980. Arnfinn Malme og Einar A. Terjesen har vært midlertidig engasjert i arkivet med henholdsvis innsamlingsarbeid og ordningsarbeid som spesialfelt. Styret har nå vedtatt å forlenge engasjementet av begge disse som vitenskapelige assistenter for en 3-årsperiode fra 1. januar 1981. Også i 1980 har flere hatt timebetalte jobber i arkivet.

Informasjon om arkivet og utstillinger

Også i år er flere grupper vist om i arkivet. Den årlige boklista «Aktuelle bøker og skrifter i Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek» er sendt ut. Kort over vår tilvekst av utenlandsk litteratur er sendt til Universitetsbibliotekets samkatalog.

Arkivet har laget 4 utstillinger bygd på våre fotografier og vårt arkivmateriale. Til Teledagene i Arendal laget vi en stor utstilling som også ble vist etter at dagene var over. Vår utstilling til «Arbeidernes sang- og musikkfestival» i Trondheim ble senere også vist i Hammerfest. Ved Bekledningsarbeiderforbundets landsmøte hadde arkivet laget den delen av utstillingen som viste forbundets utvikling gjennom 90 år. I forbindelse med AOFs arrangement på LO-skolen for den internasjonale sammenslutningen av arbeiderbevegelsens opplysningsorganisasjoner (I.F.W.E.A.) laget vi en utstilling med engelsk tekst, som ble stående på Sørmarka det meste av høsten.

Arkivet har akseptert et tilbud om en fast spalte i AOFs tidskrift «Fakkelen». Det første bidraget er levert og vil komme i nr. 1 for 1981.

Elektronisk databehandling (EDB)

Sytten brukere, som i alt representerer ca. 620 000 LO-medlemmer, er tilsluttet et EDB-Interessentskap. Hensikten er å drive rasjonell behandling av kartoteker, kontingentsystemer, adressering, bedriftsoversikter, samt vurdere kontortekniske hjelpemidler, herunder terminalskjemaer og tekstbehandling.

EDB-Interessentskapet har følgende medlemmer:

Landsorganisasjonen i Norge
Norsk Arbeidsmandsforbund
Bekledningsarbeiderforbundet
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer
Norsk Grafisk Forbund
Handel og Kontor i Norge
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
Norsk Kommuneforbund
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Norsk Papirindustriarbeiderforbund
Norsk Tjenestemannslag
Arbeidernes Opplysningsforbund
Arbeidernes Ungdomsfylking

Interessentskapet er også åpent for andre forbund som er interesserte.

EDB-kontoret står for det daglige arbeid, og er delt i en puncheavdeling med 5 ansatte og en systemavdeling med 4 ansatte. Sammen med Forsikringsselskapene Samvirke disponerer Interessentskapet to datamaskiner av typen IBM 4341 og 4331. Disse ble installert i november 1980. Dessuten er det 7 maskiner av typen Mohawk til punching.

Styret for EDB-Interessentskapet består av:

Formann, Svein-Erik Oxholm, LO, Storm Lundberg, Handel og Kontor, John Stene, Jern og Metall, Harry Jørgensen, Bygning, Sverre Andresen, Papirindustriarbeiderforbundet, Randi Moe, Kommuneforbundet, og Sissel Oskarsen, de ansattes representant. Varamedlem: Jan Werner Hansen.

LOs husmorsenter

Styret for 1980:

Formann, Solveig Aakervik, nestformann Rønnaug Rønbeck, sekretær Ruth Axelsen, kasserer Aslaug Haugness og styremedlem Ida Arnesen.

Herborg Brømmeland møter i styret som representant for S-lagenes Kvinnegrupper.

Varamenn:

Randi Mørk, Solveig Wærner og Anna Isachsen.

Følgende møter i Oslo Arbeiderpartis representantskap:

1. Solveig Aakervik, m/pers. varamann Ruth Axelsen.

2. Rønnaug Rønbeck, m/pers. varamann Aslaug Haugness.

Det har vært holdt fire styremøter og syv medlemsmøter, jubileumsfest i mars og sommertur i mai.

Det har møtt gjennomsnittlig 73 medlemmer på møtene, og 64 medlemmer var med på sommerturen til Blåfarveverket på Modum.

Helgekurs ble arrangert på Sørmarka i tiden 27.—28. september med 26 deltakere.

Foredragene på møtene har vært allsidige og med dagsaktuelle emner.

20-årsjubiléet var høydepunktet i år. Det ble markert med festmiddag i kafeteriaen i Samvirkehuset.

Gudmund Jacobsen hadde skrevet en prolog, og den ble lest av ham selv. Trygve Aakervik var der med sin røde gitar og underholdt og ledet til allsang.

Dessuten var LO-sekretærene Liv Buck, Evy Buverud Pedersen, Harriet Andreassen og forhenværende LO-sekretær Ragna Karlsen, en av stifterne av LOs husmorsenter, til stede som gjester.

Det var mange taler og lykkønskninger og gaveoverrekkelser. 35 medlemmer ble for 20 års medlemskap hedret med en håndmalt tallerken, malt av et av medlemmene, Gudrun Biseth-Olsen.

For å støtte økonomien har det vært medlemsutlodning, julegavesalg og utlodning på møtene.

Bevilgningene dette året har gått til følgende:

Norsk Folkehjelps Sanitet, Oslo avd.:	kr. 1 000.—
Feriehjemmet «Svestad»:	kr. 1 000.—
Feriehjemmet «Furukollen»:	kr. 1 000.—
Rachel Grepp-heimen:	kr. 3 000.—
Norsk Flyktningeråd v/UNNRA, til utdanning for 2 unge piker:	kr. 1 500.—
Den Internasjonale Støttekomité's innsamling til Portugal:	kr. 1 000.—
Norsk Folkehjelps helselotteri, kjøp av loddbøker:	kr. 500.—

Til sammen	kr. 9 000.—

Distriktskontorene

LO har 16 distriktskontorer. Fra 1. oktober kom det nye distriktskontoret for Aust-Agder i gang i Arendal. Distriktssekretær her er Arild Stokken. Gudmund Gyberg er tilsatt som ny distriktssekretær i Kristiansand S. etter Aage Bjorvand som sluttet 15. desember. P.g.a. avgang er Rolf Solberg Thorsen tilsatt som distriktssekretær ved kontoret i Bergen. Leif Laurila er ny distriktssekretær i Kirkenes.

Det ble holdt tre konferanser for distriktssekretærene, i januar, mai og august. Konferansen i januar omfattet forskriftene for bedriftshelsetjenesten, familiepolitisk utvalgs arbeid, arbeidet fram til Kongressen i 1981, ny teknologi, informasjonsvirksomheten og A-pressen.

Konferansen i mai ble holdt i forbindelse med møtet i Representantskapet og gjaldt bl.a. tariffrevisjonen. Konferansen i august omfattet faglig-politisk samarbeid, Kongressen i 1981, skole og arbeidsliv og innledninger fra Statstjenestemannskartellet og Kommuneforbundet.

ØSTFOLD

Distriktssekretær: Rolf-Thore Hildebrandt.

Organisasjonsoversikt

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1980 — 8 samorganisasjoner og 234 fagforeninger/grupper med et samlet medlemstall på 48 319, heri inkludert Østfold-foreningene.

Pr. 31. desember 1980 var det 8 samorganisasjoner, 223 fagforeninger/grupper med et samlet medlemstall på 48 305 medlemmer, inkludert Østfold-foreningene.

Endringer i foreningene

Otteid Skog- og Landarbeiderforening har gått inn i Marker Skog- og Landarbeiderforening fra 1. januar 1980.

Fr.stad Kjøttindustriarb.forening har gått inn i NNN, avd. 5, Fr.stad, fra 8. februar 1980.

Enningdalen Skog- og Landarbeiderforening har gått inn i Tistedalen Skog- og Landarbeiderforening fra 31. desember 1979.

Tistedalen Bekledningsarb.forening har gått inn i Halden Bekledningsarbeiderforening fra 1979.

Utgåtte foreninger

Avd. 129, Haga Jordbruksskole, utgått i 1974.

Hærland Skog- og Landarbeiderforening, utgått 1977.

Norsk Tele-Tjenesteforbund, avd. 17, Moss, utgått 1976.

Halden og Ørje Tolltjenestemannsforening, opphørt 1. januar 1980.

Østfold Tolltjenestemannsforening, opphørt 1. januar 1980.

Nye foreninger

NTL, avd. 108-24, Halden.

Greåker Vaskeriarb.forening, avd. 198.

Møter

Tilsynsutvalget har i 1980 hatt 6 møter og behandlet 16 saker.

Møter i samorganisasjonene

Distriktssekretæren har deltatt i 69 møter i samorganisasjonenes styrever, felles fagforeningsstyremøter, andre fellesmøter og årsmøter.

Følgende emner har vært til spesiell behandling:

Samarbeid skole/arbeidsliv — Energisituasjonen — Virkesituasjonen for treforedlingsindustrien — Bruk av leiefirmaer i industrien — Bedriftshelsetjenesten — Fylkets helse- og sykehuspolitikk — Samarbeid med Østfold Samvirkelag, samt den faglige debatten om Handlingsprogrammet 1981—85.

Alle samorganisasjonene har i 1980 hatt planleggingskonferanser og lagt opp egne arbeidsprogram.

Det har i tillegg vært holdt fylkeskonferanser for samorganisasjonene med følgende temaer:

Faglig/politisk arbeid — Arbeid i de kommunale arbeids- og tiltaksnemnder — Industripolitisk konferanse og Treforedlingsindustriens situasjon.

LOs samarbeidsorgan for Østfold

Det har vært arrangert 2 fylkeskonferanser i LOs samarbeidsorgan for Østfold. Følgende saker er behandlet:

Den aktuelle faglige situasjon — Avvirkningen i norske skoger — Situasjonen i treforedlingsindustrien — Olje- og industripolitikk — Arbeidsmarkedssituasjonen — Boligpolitikk og finansiering, samt fylkeskommunale saker.

Samarbeidsutvalget har utarbeidet arbeidsplaner for samorganisasjonene og fylkeskonferansen, LOs Ungdomsutvalg for Østfold, og det lokale utvalg for familiepolitikk — likestilling og likeverd.

Innledere: Harriet Andreassen, Gunnar Skaug og distriktssekretæren.

I forbindelse med tariffrevisjonen ble det arrangert en Tariff-tillitsmannskonferanse med 100 deltakere — og Yngve Haagensen som innleder.

Møter i fagforeningene

Distriktssekretæren har deltatt i 16 møter i lokale fagforeninger og bedriftsklubber, hvor diverse organisasjons- og tvistesaker har vært behandlet.

LO-debatt om Handlingsprogrammet

Distriktssekretæren har innledet om LO-debatt om Handlingsprogrammet på i alt 17 møter og konferanser.

Debattopplegget er organisasjonsbehandlet i en rekke fagforeninger og i 455 studiegrupper.

Studie- og opplysningsarbeidet

Distriktssekretæren har forelest 62 dager på forskjellige kurs for: LO – AOF – AUF – Norsk Papirindustriarbeiderforbund – Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund – Samorganisasjonene – AOF-foreninger – Ingeniørhøgskolen – Lærerskolen – Videregående skoler – Arbeidsformidlingens etatskole – samt for Arbeidsformidlingen.

LOs lokale utvalg for familiepolitikk – likestilling og likeverd

Utvalget har hatt 5 møter i 1980 og behandlet 11 saker.

Utvalget har i tillegg deltatt på fylkeskonferansene for LOs samarbeidsorgan for Østfold, og arrangert en felleskonferanse sammen med LOs Ungdomsutvalg for Østfold.

Det er utarbeidet eget arbeidsprogram for utvalgets videre arbeid.

LOs ungdomsutvalg

LOs ungdomsutvalg har hatt i alt 9 møter i 1980.

Utvalget har arrangert i alt 52 ungdomstreff med kulturinnslag, arbeid i grupper, aktivitetstiltak i foreninger, programdebatt-møter og kurs. Det er utarbeidet eget handlingsprogram i utvalget.

Twister

Kontoret har medvirket i 7 møter i forbindelse med 3 oppsigelsessaker.

Andre møter

Distriktssekretæren har representert kontoret på i alt 106 møter i:

AOFs distriktsutvalg – Østfold Arbeiderparti – Østfold Arbeiderpartis faglig/politiske utvalg – andre utvalg i Østfold Arbeiderparti – Østfold Samvirkelag/Norsk Folke-Ferie – Samvirke – Sarpsborg Arbeiderparti – Sarpsborg Arbeiderblad – Framfylkingen – Oscar Torp-heimen – Jernbanedagene 1980 – Skolemyndigheter – Det regionale høgskolestyret – Styret for Inkontoret for Østfold – Næringsutvalget i Østfold – Fylkets Arbeids- og Tiltaksnemnd – Fylkesarbeidskontoret – og lokale arbeidskontorer – andre møter i fylkeskommunen, samt representantskapsmøter, distriktssekretærkonferanser og andre møter i Landsorganisasjonen.

Agitasjon

Kontoret har bidratt til organisering av ca. 200 medlemmer i tilslutning til ulike forbund.

Representasjon

Distriktssekretæren har 6 ganger representert kontoret ved jubileumstilsetninger.

Reisedager

Distriktssekretæren har i 1980 hatt i alt 173 reisedager og kjørt i alt 12 225 km i LOs tjeneste.

OSLO OG AKERSHUS

Distriktssekretær Øivind Hvattum

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde er det pr. 1. januar 1980 476 fagforeninger med 161 200 medlemmer, hvorav 231 fagforeninger med 30 000 medlemmer i Akershus og 245 fagforeninger med 131 200 medlemmer i Oslo. Det var pr. 31. desember 1980 i alt 11 lokale faglige samorganisasjoner.

Oslo faglige samorganisasjon har fastlønnet sekretær og det vises til samorganisasjonensegen beretning.

Møter i samorganisasjonene og fagforeningene.

Distriktssekretæren har deltatt i 35 møter i samorganisasjonene, dvs. styremøter, felles fagforeningsstyremøter, representantskapsmøter og årsmøter. Sekretæren har innledet på en rekke av disse møtene om aktuelle emner og orientert om LOs virksomhet.

Sekretæren har innledet på medlemsmøter i 11 fagforeninger.

Faglig/politisk virksomhet.

Sekretæren har deltatt i 42 møter av faglig/politisk karakter. Det har vært nedlagt et betydelig arbeid for å ruste opp den faglig/politiske organisasjonen til innsats i den forestående valgkamp.

Andre møter.

Sekretæren har deltatt i 46 andre møter, bl.a. LOs representantskap, tilsynsutvalget, sekretærkonferanser, kommunale arbeidervernnemnder, utvalget for utbygningssaker i Akershus, rådgivende yrkesutvalg, utplassering av elever i grunnskolen, STI, utvalget for fagopplæring og møter i Oslo Håndverks og Industriforening.

Opplysningsarbeid.

Sekretæren har hatt 29 forelesninger på ukeskurs, helgekurs og kveldskurs arrangert av forbundene, AOF, samorganisasjoner og fagforeninger. Det er videre gitt orienteringer om fagbevegelsen på 7 ungdomsskoler og 3 videregående skoler.

Det har i samarbeid med AOF og fylkespartiene vært arrangert helgekurs og informasjonskonferanse om aktuelle emner.

LOs samarbeidsorganer.

Det har i perioden vært virksomhet i begge fylkers ungdomsutvalg. Familiepolitisk utvalg i Akershus har vært i virksomhet, mens utvalget i Oslo har ligget nede. Årsaken til dette er bl.a. mye sykdom blant utvalgsmedlemmene. Det arbeides nå med nyoppnevning av Familiepolitisk utvalg for Oslo.

Faglige fylkeskonferanser har vært holdt den 25. juni, 5. og 6. september og 22. oktober.

Twister.

Distriktskontoret har medvirket i 5 møter i forbindelse med twister, og opprettelse av overenskomster.

OSLO FAGLIGE SAMORGANISASJON

Formannen er for tiden Ivar Ødegaard (Jernbaneforbundet), nestformann er Vally Børnich (Tjenestemannslaget), fastlønnet sekretær Arne Jensen (Sjømannsforbundet).

Kontingenten fra fagforeningene er 7 øre pr. ukemerke for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende. Innbetalt kontingent var kr. 289 860,16. For 1978—79—80 er kr. 14 428,80 overført til samorganisasjonene i Akershus som deres andel. (Medlemmer som har sin arbeidsplass i Akershus og som er medlemmer av distriktsforeninger omfattende både Oslo og Akerhus.)

Styret har holdt 15 møter i 1980. Representantskapet har hatt 5 møter hvor følgende saker har vært behandlet: 1. mai (2 ganger) — årsmøte — statsbudsjettet — LOs Handlingsprogram — Den aktuelle boligpolitiske situasjon. I tillegg har det vært holdt dagskonferanse med emne: Aktuelle faglige spørsmål i Oslo/Akershus — Dagskonferanse med emne: Samfunnsdebatt 80 — Dagskonferanse med emne: Industripolitiske mål og midler — Helgekonferanse med emne: Debattopplegg om LOs Handlingsprogram — Dagskonferanse om: Industrisyssetningen i Oslo. Det gjennomsnittlige frammøtet til representantskapsmøtene har vært 130, eller 48%.

Det er vedtatt uttalelser om: Situasjonen i Afghanistan — 1. mai — Samordning av bank- og postgiro — Industriarbeidsplassene i Oslo — Veiprosjekt over Lodalen — Arbeidsmiljøloven — Tariffoppjøret 1980 — Boikotten av sommerlekene i Moskva — NRKs dekning av sommerlekene i Moskva — Situasjonen ved Nyland Vest og Jøtul — Streiken ved Renholdsverket — Boligpolitikken — Industriens situasjon i Oslo.

SAMORG er representert i følgende offentlige komitéer og nemnder: Arbeidervernnemnda — Arbeids- og tiltaksnemnda — Inntaksnemnda for de videregående skoler — Heimevernets distriktsråd — Kontaktutvalget for skole/arbeidslivets organisasjoner — Næringsutvalget — Oslo Næringssselskap — Prøvenemndene — Statens Arbeidstilsyn — Yrkesopplæringsnemnda — Yrkesrettleiingsutvalget — Yrkesutvalgene for de videregående skoler.

1. mai-demonstrasjonen ble arrangert av SAMORG. Deltakere var foruten fagforeningene, Oslo Arbeiderparti, AUF, Framfylkingen, NKP, KU og internasjonal avdeling. Torgmøtet samlet anslagsvis 10 000 tilhørere, mens toget samlet om lag 7000. Taler for dagen var LOs formann Tor Halvorsen. Utgiftene beløp seg til kr. 32 758,—.

Det internasjonale samarbeidet var i 1980 begrenset til Nordisk Hovedstads-konferanse i Helsingfors.

HEDMARK

Distriktssekretær: Aage Søgård.

Organisasjonsoversikt

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1980 — 18 lokale faglige samorganisasjoner som omfattet 398 lokale fagforeninger og 15 fylkesvise fagforeninger med til sammen 33 890 medlemmer.

Pr. 31. desember 1980 var det — 18 lokale faglige samorganisasjoner som omfattet 389 lokale fagforeninger og 18 fylkesvise fagforeninger med til sammen ca. 36 161 medlemmer.

Møter

Distriktskontorets tilsynsutvalg har i 1980 hatt 10 møter. Sekretæren har i årets løp hatt 8 kontordager i Kongsvinger.

Sekretæren har for øvrig deltatt i følgende møter/konferanser:
37 møter i samorganisasjonene — 23 møter i fagforeninger/klubber — 21 agitasjonsmøter — 28 faglig/politiske møter — 94 andre møter/konferanser.

I samarbeid med Folkets F.P.U. avviklet en faglig/politisk tillitsmannskonferanse med 120 deltakere.

Distriktskontoret har avviklet en informasjonskonferanse om tariffoppgjøret med ca. 150 deltakere.

Tvister

Distriktskontoret har vært engasjert i 22 tvistesaker, hvorav de fleste har blitt oversendt de respektive forbund. Ut over dette har vi hatt en rekke henvendelser fra tillitsmenn og medlemmer om organisasjons- og fortolkningspørsmål.

LOs samarbeidsorgan i Hedmark

I løpet av året er det avviklet 2 konferanser for LOs samarbeidsorgan. Følgende saker er behandlet: Arbeidsmarkedssituasjonen og fremmedarbeidernes problem — Den faglige situasjonen og forberedelse til LO-kongressen — Skole/arbeidsliv — Tariffoppgjøret 1980 — Bedriftshelsetjenesten — samt andre fylkeskommunale saker og organisasjonssaker.

Innledere har vært: Svein-Erik Oxholm, LO, Yngve Hågensen, LO, Leiv Myrvang, fylkesarbeidssjef Rolf Karila, fylkesskolesjef Asbjørn Helgheim og distriktssekretæren.

LOs ungdomsutvalg i Hedmark

Ungdomsutvalget har hatt 3 møter og avviklet 2 ungdomskurs med til sammen 55 deltakere. Det ene kurset var felles med Oppland og her deltok elever fra den videregående skole.

Utvalget var representert med 2 på landskonferansen for LOs ungdomsutvalg.

Utvalget har tatt initiativ til møter om Lov om fagopplæring i arbeidslivet, ett er avviklet i Kongsvinger med ca. 20 deltakere.

LOs utvalg for familiepolitikk — likestilling og likeverd

Det er i året avviklet 4 møter i utvalget, samt et fellesmøte med utvalgene i Oppland og Buskerud.

Utvalget har avviklet et familiekurs med 34 voksne og 23 barn som deltakere. Emnene som ble behandlet var det lokale utvalgsarbeid og Faglig debatt, og innledere var Evy Buverud Pedersen og Eirik Faldet.

Opplysningsarbeidet

Sekretæren har forelest på en rekke innadvendte kurs/konferanser.

Det er gitt orientering om fagbevegelsen for ca. 200 elever fordelt på 5 videregående skoler i fylket.

Videre har sekretæren orientert om LO på 2 kurs for arbeidsledig ungdom.

Sekretæren innledet om skole/arbeidsliv på konferanse for skoleinspektører og hovedlærere ved fylkets videregående skoler.

Reisedager/møtekvelder

Sekretæren har i 1980 hatt 189 reisedager/møtekvelder og kjørt 17 405 km i LOs tjeneste.

OPPLAND

Distriktssekretær: Roar Løver.

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1980 11 samorganisasjoner med 259 fagforeninger og 26 845 medlemmer. Pr. 31. desember 1980 er det 11 samorganisasjoner med 240 fagforeninger og 27 006 medlemmer.

Oppløste foreninger:

Avd. 285 Østre Fluberg Skog- og Landarbeiderforening — sammenslått Fluberg.

Avd. 641 Landåsbygda Skog og Land — sammenslått Fluberg

Avd. 81 Ligarden Skog og Land — sammenslått Fluberg

Avd. 668 Midtre Vestsida Skog- og Landarbeiderforening — sammenslått Fluberg

Avd. 344 Vardal Skog og Land —

Avd. 353 Snerthingdal Skog og Land —

Avd. 406 Biri Skog og Land —

Avd. 150 Biristrand Skog og Land —

Avd. 674 Gjøvik Gartnerforening —

Sammenslått til
én avdeling — 406

Avd. 384 Bjonerøa Skog og Land — nedlagt

Avd. 292 Ø. Gran Skog og Land — sammenslått 170 Gran

Avd. 182 Brandbu Skog og Land — sammenslått 170 Gran

Avd. 506 Jaren Skog og Land — sammenslått 170 Gran

Avd. 281 Nordre Brandbu Skog og Land — sammenslått 170 Gran

Avd. 457 Skreia Skog og Land — sammenslått Toten

Avd. 591 Eina Skog og Land — sammenslått Toten

Avd. 470 Totenvika Skog og Land — sammenslått Toten

Avd. 565 Elton Skog og Land — sammenslått Toten

Avd. 419 Lena/Kapp Skog og Land — sammenslått Toten

Oppløste Skog- og Landarbeiderforeninger har slått seg sammen til større enheter.

Nye fagforeninger i 1980:

Fron/Ringebu Hotell- og restaurantarbeiderforening avd. 90.

Nyorganiseringer i 1980:

Det er i 1980 registrert 161 nye medlemmer i Oppland og distriktskontoret har deltatt i 14 agitasjonsmøter.

Møter i Tilsynsutvalget:

Tilsynsutvalget har hatt 8 møter og behandlet 35 saker.

Møter i samorganisasjoner/fagforeninger:

Det er fra distriktskontorets side deltatt i 36 møter i samorganisasjoner og fagforeninger.

Møter i Samorg.:

Emner det er orientert om er: Tariffoppjøret — Faglig debatt — Lied-utvalgets innstilling — Allmenhetens syn på LO — samt faglig aktuelt og LOs Kongress 1981.

Faglig/politiske møter:

9 møter.

Andre møter/konferanser:

Sekretæren har deltatt i 106 forskjellige møter/konferanser i og utenfor kontorstedet.

Opplysningsarbeidet:

Sekretæren har forelest/orientert 18 dager/kvelder ved følgende konferanser/ukeskurs/dagskoler.

Ungdomsskoler — videregående skoler — spesialskoler — Norsk Papirindustriarbeiderforbund — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund — AOF — Norsk Medisinaldepot — AUF — Heismontørenes Fagforening — Institutt for journalistikk.

Det er forelest/orientert i følgende emner:

LOs oppbygging og virke — Hovedavtalen — Forhandlingsteknikk — lover og avtaler — Faglig debatt — Lied-utvalgets innstilling m. m.

LOs samarbeidsorgan i Oppland:

Det er holdt 2 konferanser i LOs samarbeidsorgan i Oppland, Lillehammer og Fagernes.

Innledere fra LO: Ole Knapp — Yngve Hågensen — Mona Persvold. Andre: Fylkesordfører Ola Dahl — direktør i Industriselskapet E. Mossum og underdirektør i finansdepartementet Torstein Moland.

Familie/politisk utvalg — likestilling — likeverd:

Det er holdt 5 møter i familie/politisk utvalg og en familiekonferanse med 84 deltakere, i samarbeid med Framlag i Oppland og AOFs distriktskontor.

I tillegg er det holdt en konferanse for medlemmene i kommunenes likestillingsutvalg.

LOs ungdomsutvalg:

Det er i LOs ungdomsutvalg holdt 3 møter, og to ungdomskurs i samarbeid med AUF i Oppland.

Tvister — forhandlingsmøter:

Sekretæren har deltatt i 10 forhandlingsmøter. I tillegg har kontoret hatt en rekke henvendelser/konsultasjoner fra medlemmer/tillitsmenn om organisasjonssaker o. a.

Representasjon:

Sekretæren har representert kontoret ved følgende tilstelninger:
Årsmøtet i Oppland Arbeiderparti
Jernarbeiderdagene på Raufoss
Årsmøtet i Vågå Arbeiderparti
40-års jubileum Norsk Folkehjelp, Oppland.

Reisedager:

Sekretæren har i 1980 hatt 172 reisedager og kjørt 18 025 km i LOs tjeneste.

BUSKERUD

Distriktssekretær: Thorbjørn Hagen.

Thorbjørn Hagen har hatt permisjon i tidsrommet 1. januar—28. februar 1980.
I denne tida har Harry E. Andersen vikariert ved kontoret.

Medlemsoversikt:

Pr. 31. desember 1980 var det i kontorets virkeområde 14 samorganisasjoner.
24. oktober besluttet Ådal og Sør-Aurdal faglige samorganisasjon å søke Landsorganisasjonen i Norge om å nedlegge sin virksomhet ved at de fagforeninger som ligger i Buskerud går inn i Ringerike faglige samorganisasjon, og de fagforeninger som ligger i Oppland, går til Valdres faglige samorganisasjon.
I fylket er det 275 fagforeninger med ca. 41 500 medlemmer.

Ny forening:

Geilo Hotell- og Restaurantarbeiderforening er startet 10. desember 1980.

Oppløste foreninger:

Vegard Skog- og Landarbeiderforening avd. 358.
Y. Krødsherad Skog- og Landarbeiderforening avd. 844.

Møter:

Sekretærene har deltatt i følgende møter og konferanser:
Agitasjon/nyorganisering 17.
Tvister 20.
Samorganisasjoner og fagforeninger 59.
Faglig/politisk 28.
Andre møter 177.

Representasjon:

Kontoret har vært representert ved følgende arrangementer:
Årsmøte i Bladselskapet Fremtiden.
Årsmøte i Buskerud Arbeiderparti.
Åpning av Landsbankens filial i Folkets Hus, Drammen.
Årsmøte i Drammen Distriktsorganisasjon av NJB.
Delt ut LOs 40-årsmerke på årsmøte i Drammen Distrikts Lokomotivpersonalets Forening.
Delt ut LOs 40-årsmerke på årsfest i Drammen Bygningsarbeiderforening.
Delt ut LOs 40-årsmerke på årsfest i Drammen Elektromontørforening.
Styret for Kreftaksjonen 1980.

Opplysningsarbeidet:

Sekretærene har hatt 15 forelesninger på kurs arrangert av AOF, forbund og fagforeninger. På ungdomsskoler og gymnas 6 forelesninger.

Ungdomsutvalget:

Utvalget har hatt 4 møter og arrangert 3 helgekurs.

Sekretæren og ett medlem av utvalget deltok på konferanse for alle LOs ungdomsutvalg i hele landet.

Vi har også arbeidet spesielt med ungdomsledigheten som er et problem i Buskerud.

Sekretæren er formann i en styringsgruppe under Buskerud fylkes skolestyre som arbeider med et prosjekt for arbeidsledig ungdom. Prosjektet blir finansiert av Staten gjennom ungdomsgarantien.

Lokale utvalg for «Familiepolitikk — Likestilling — Likeverd»:

Utvalget har hatt 4 møter, og vært representert ved konferanser, arrangert av fylkets Samarbeidsorgan — Likestillingsrådet, samt en felleskonferanse for utvalgene i Hedmark, Oppland og Buskerud.

Handlingsplan for Likestilling er gjennomgått og uttalelser oversendt.

Faglig debatt på LOs Handlingsprogram er gjennomgått og kommentert.

Tilsynsutvalget/LOs samarbeidsorgan i fylket:

Tilsynsutvalget har hatt 6 møter, og arrangert 2 konferanser for LOs samarbeidsorgan for Buskerud og Nordre Vestfold.

Samarbeidskonferansen behandlet LOs Skoleprosjekt — Skadeutvalg i Samorganisasjonene.

Norsk økonomi i 80-årene og Faglig debatt om LOs handlingsprogram.

Distriktskontoret arrangerte en større konferanse om Tariffrevisjonen 1980.

Kontordager:

Ordningen med kontordager en gang pr. måned i Hønefoss, Gol og Geithus gjør at en får en rekke henvendelser om organisasjons- og forhandlingsspørsmål utenom avtalte møter.

Reisedager/kvelder:

Harry E. Andersen har hatt 32 reisedager/kvelder.

Thorbjørn Hagen har hatt 141 reisedager/kvelder.

VESTFOLD OG TELEMAR

Distriktssekretærer: Harald E. Olsen og Gerhard Lunde Larsen.

Organisasjonsoversikt:

Pr. 31. desember 1980 var det ca. 340 fagforeninger med i alt ca. 58 000 medlemmer.

Det er 13 samorganisasjoner i kontorets område.

Nome samorganisasjon ble nedlagt i november måned og erstattet med konstituering av Midt-Telemark faglige samorganisasjon, som i tillegg til Nome omfatter Bø og Sauherad kommuner.

Møter:

Sekretærene har deltatt i følgende møter og konferanser:

Agitasjon/nyorganisering	7
Tvister	6
Møter i fagforeninger	19
Møter i samorganisasjoner	26
Møter i LOs faglige samarbeidsorgan	8
Møter i Faglig/Politisk Utvalg	28
AOFs Distriktsutvalg — konferanser — plan.møter	21
Møter i andre organisasjoner	117

Representasjon:

Kontoret har vært representert ved:

Utdeling av fag- og svennebrev for Grenlandsregionen.

Porsgrunn kommunale forenings 60 års jubileum.

En faglig delegasjon fra AOF Vestfolds DU til Skjerns Fællesorganisasjons 60-års jubileumsarrangementer (Danmark).

Likestillingskonferansen for Vestfold og Buskerud.

Presentasjon av Hotell Telemark, Notodden.

Besøk av en Øst-tysk delegasjon til Skien samorganisasjon.

Herøya Arbeiderforenings jublantfest.

Opplysningsarbeid:

Sekretærene har holdt 17 forelesninger/innledninger på kurs arrangert av AOF, forbundene, samorganisasjonene, fagforeningene og egne arrangementer og deltatt i 9 helgekurs.

LOs faglige samarbeidsorgan

LOs samarbeidsorgan i begge fylker har i 1980 holdt to felles styremøter, to representantskapsmøter, en dagskonferanse og den årlige helgekonferanse som ble holdt på Grand Hotell i Larvik, med 68 deltakere/gjester.

Følgende saker har vært til behandling:

LOs familie-politiske utvalg, Lærlingeloven, Opplæring/utplassering av skoleelever i arbeidslivet, Fylkets næringsoversikt, LOs Handlingsprogram — Debattopplegg, og Fagbevegelsen og Data-teknologien.

LOs Ungdomsutvalg:

Ungdomsutvalgene i begge fylker har i 1980 holdt i alt 12 møter og arrangert 2 helgekurs for fagorganisert ungdom og for medlemmer av AUF — med i alt 56 deltakere.

Utvalgene har vært representert ved Landskonferansen på Lillehammer.

To medlemmer i utvalget for Vestfold har deltatt i en Samarbeidskonferanse med SSU i Wästmanland i Sverige.

Lokale utvalg for Familiepolitikk-Likestilling-Likeverd

Utvalgene i begge fylker har i 1980 holdt i alt 10 møter i tillegg til deltakelse i samarbeidsorganenes møter. Utvalgene har også i 1980 arrangert en helgekonferanse for «våre medlemmer» i de kommunale likestillingsutvalg. Konferansen samlet 21 deltakere.

Kontoret er representert i:

1. Vestfold og Telemark Arbeids- og Tiltaksnemnd.

2. Vestfold Nærings- Ressurs- og Miljøstyre.
3. Ankenemnda for Trygdesaker i Vestfold.
4. Vestfold og Telemark Industriråd.
5. LO-funksjonærene's og Hydroarbeidernes Samarbeidskomiteer.
6. Forsøksprosjekt for «Utplassering av lærere i bedrifter».
7. Styret for INKO-kontoret i Telemark.
8. Utvalg for «Skole/Arbeidsliv».
9. Fagutvalg for sysselsettingspørsmål. (Fylkesutvalg)
10. Referansegruppe for «Raulandsprosjektet — Bedriftsintern utføring» (Sos.dep.)
11. Regionalkomiteen for «Jernarbeiderdagene».

Aktivitetsuka i Vestfold 8.—13. september 1980 — arbeidsplassbesøk.

I samarbeid med samorganisasjonene i Vestfold, arrangerte kontoret under aktivitetsuka en rekke arbeidsplassbesøk med faglige tillitsmenn og stortingsrepresentanter/statsråder.

I alt ble 107 arbeidsplasser besøkt og det deltok under aktivitetsuka 5 statsråder, 1 statssekretær, 10 stortingsrepresentanter, 3 LO-tillitsmenn og 31 forbundstillitsmenn.

LO-kontor i Vestfold

På LOs Representantskapsmøte den 20. mai 1980 ble det vedtatt at det skal opprettes et distriktskontor i hvert fylke.

Vårt distriktskontor omfatter Vestfold og Telemark. Vedtaket innebærer at det skal opprettes et distriktskontor i Vestfold. Sekretariatet fikk fullmakt til å bestemme tidspunktet.

Kontordager.

Kontordager har vært arrangert i Holmestrand etter opplegg fra samorganisasjonen.

Tilsynsutvalget

har hatt 10 møter.

Kontorstaben

er i året utvidet med en kontorfullmektig i ½-dags post.

Reisedager/Møtekvelder

Harald E. Olsen har hatt 150 og Gerhard Lunde Larsen 159 reisedager/møtekvelder.

AGDER-FYLKENE

Distriktssekretærer:

Aage Bjorvand, Arild Stokken og Gudmund Gyberg har vært knyttet til kontoret.

Kontorets arbeidsområde har i perioden 1. januar til og med 3. september vært i begge Agderfylkene. Beretningen for kontorets arbeid i Aust-Agder går fram til 30. september.

Fra 1. oktober fikk Aust-Agder sitt eget kontor i Arendal, med Arild Stokken som kontorets leder.

Guðmund Gyberg ble ansatt som distrikts-sekretær, og han begynte ved kontoret i Kristiansand S. 1. desember. Aage Bjorvand sluttet ca. 15. desember, etter innvilget pensjon.

Organisasjonsversikt:

I distriktets område var det pr. 1. januar 1980 229 fagforeninger, 30 160 medlemmer og 15 samorganisasjoner, fordelt på fylkene slik:

Aust-Agder: 94 fagforeninger, 9460 medlemmer, 8 samorganisasjoner. Endringer pr. 30. september: Ca. 9550 medlemmer og 7 samorganisasjoner.

Vest-Agder: 135 fagforeninger, 20 700 medlemmer, 7 samorganisasjoner. Endringer pr. 31. desember: Ca. 20 800 medlemmer.

Møter/konferanser:

Kontoret og sekretærene har deltatt eller medvirket i:

- Agitasjon/Nyorganisering 18 møter
- Fagforeningene 33 møter
- Samorganisasjonene 40 møter

Programmet for møtene i samorganisasjonene har vært:

- Tariffrevisjonen 1980
- Revisjon av L Os Handlingsprogram
- Stortingsvalget 1981

Faglig Fylkesstyre/konferanser:

Aust-Agder: Faglig Fylkesstyre 6 møter — Faglig fylkeskonferanse 1
Vest-Agder: Faglig Fylkesstyre 5 møter — Faglig Fylkeskonferanse 2.

LOs Familiepolitiske Utvalg:

Aust-Agder: 5 møter.
Vest-Agder: 4 møter.

LOs Ungdomsutvalg.

Aust-Agder: Henviser til beretning fra Aust-Agder.
Vest-Agder: 3 utvalgsmøter — 1 ungdomskonferanse.

Stortingsvalget 1981

I forbindelse med forberedelsene til Stortingsvalget 1981 har kontoret og sekretærene vært engasjert i:

Fellesmøter mellom samorganisasjonene, fylkespartiet og kommunepartiene. Faglig/politiske konferanser.

Studie- og opplysningsarbeidet.

Sekretærene har forelest på en rekke AOF-kurs.

Tvister.

24 tvister er behandlet.

Nye overenskomster.

8 nye overenskomster er opprettet.

Nemnder, råd og utvalg.

Kontoret er representert i:

- Arbeids- og Tiltaksnemnda for Vest-Agder
- AOF's Distriktsutvalg
- Lokalavdelingen av Norsk Produktivitetsinstitutt
- Forskjellige komitéer som arbeider med Skole/Arbeidsliv.

Tilsynsutvalget

Utvalget har holdt 6 møter og behandlet 32 saker.

Reisedager

Aage Bjorvand 56 reisedager
Arild Stokken 125 reisedager
Gudmund Gyberg 4 reisedager.

AUST-AGDER

Distriktssekretær: Arild Stokken

LO-kontoret ble etablert 1. oktober 1980.

Organisasjonens oversikt pr. 31.12.1980:

I distriktskontorets område var det 98 fagforeninger med 9960 medlemmer.

I perioden er 2 samorganisasjoner slått sammen til en felles samorganisasjon, og det er nå 7 samorganisasjoner.

Møter og konferanser:

Sekretæren har deltatt i:

Agitaasjon/nyorganisering : 2 møter
Fagforeningene : 9 møter
Samorganisasjonene : 5 møter

Faglig Fylkesstyre: : 4 møter

Faglig Fylkeskonferanse: : 1 møte

LOs Familie-politiske utvalg:

Utvalgsmøter: : 1 møte

Konferanse: : 2 møter

LOs Ungdomsutvalg:

Ungdomskonferanser: : 5 møter

Studie- og opplysningsarbeidet

Sekretæren har deltatt i en rekke AOF-kurs som foreleser.

Tvister:

3 tvister er behandlet.

Nemnder, utvalg og råd:

Kontoret er representert i:

Arbeids- og tiltaksnemnda, AOFs distriktsutvalg, Lokal-avdelingen av NPI,

Kurskomitéen for Agder Ingeniør- og Distriktshøgskole, Aust-Agder Nærings-selskap. Utvalg for Beredningsplan mot arbeidsledighet, Aust-Agder Arbeiderpartis styre og Aust-Agder faglig-politiske utvalg.

Tillitsmannsutvalget har hatt 3 møter og behandlet 11 saker. Formann i Tilsyns-utvalget er Bjarne Robstad.

Skole/Arbeidsliv:

Det er valgt fylkesskolekontakt og en skolekontakt i hver samorganisasjon.

Reisedager:

Sekretæren har i tiden 1. oktober—31. desember hatt 36 reisedager.

ROGALAND

Distriktssekretær Erling Høiland:

Pr. 31. desember 1980 hadde Rogaland 256 fagforeninger med et medlemstall på ca. 48 300 med 9 samorganisasjoner.

Agitasjonsmøter: LO-sekretæren har medvirket i 18 møter for forskjellige fagforbundsområder.

Twister: Det er holdt ett møte med Egersund Kommunearbeiderforening.

Møter: Distriktssekretæren har deltatt på 15 møter i samorganisasjonene og på årsmøter til forskjellige fagforeninger samt fagforeningsmøter i hele fylket. Faglig/politiske utvalg og AUFs møter. Informasjonskonferanse «Tariffopp-gjøret» 1980 — «Gamle Garde» — Valgledermøter — og konferanser ved: Valget 1981. Møter i Arbeids- og tiltaksnemnda. Trygdeutvalget. Statens Arbeidstilsyn. Startkonferanser. LOs Handlingsprogram. Stavanger - Haugesund - Sauda. Komitéen for «Hermetikkarbeiderdagene i Stavanger» og «Jernarbeider-dagene». Styret i «INKO», samt Stavanger Lærerhøgskole.

Opplysningsarbeidet: Sekretæren har forelest på flere kurs for AOF og andre organisasjoner, samt for NNN. Forelest på ungdomsskoler, gymnas, yrkes-skoler, tekniske skoler, teknisk høgskole, maskinistiskolen, samt lærerhøgskolen og distriktshøgskolen. Deltatt på møte i Farsund, vedr. Samnemnda for studie-arbeid. Møter med bedriftsledelse og tillitsvalgte orientert om Skole—Arbeidslivskunnskap. Diverse møter på Rogaland Distriktshøgskole angående: Skole- og arbeidslivskunnskap. Deltatt på konferanse i Mandal — NORAD — AOF.

Representasjon: Sekretæren har deltatt på representantskapsmøter i Oslo. Har representert LO på årsmøter, Rogaland Arbeiderparti, AUF Rogaland, Rogaland Kvinneutvalg, NOPEF landsstyremøte 23.—24. august 1980, «INKO», «Norrønakonferansen», Stavanger—Sandnes bekledningsarbeideres 50-års-jubileum, Sandnes Jern og Metalls 50-årsjubileum og NSB bilpersonales for- enings 30-årsjubileum. Og ett oljeseminar som ble holdt i Harstad.

Tilsynsutvalget har hatt 2 møter i 1980.

Kontordager Haugesund: Distriktssekretæren har hatt to kontordager pr. måned i Haugesund/Karmøy.

Reisedager/kvelder: Distriktssekretæren har hatt 181 reisedager/kvelder og kjørt 6870 km.

HORDALAND

Distriktssekretærer Olav Lerø og Rolf Solberg Thorsen.

Finn Lien fratrådte som sekretær og leder av distriktskontoret 15.9.80 etter oppnådd aldersgrense. Fra samme dato tiltrådte Rolf Solberg Thorsen som 2. sekretær.

Organisasjonsoversikt:

I 1980 er det opprettet 2 samorganisasjoner, en i Nordhordland omfattende kommunene Lindås, Radøy og Austrheim og en i Bømlo kommune.

I kontorets virkeområde var det således ved årets utløp 13 samorganisasjoner.

Antall fagforeninger og medlemmer har også vært økende, særlig har en merket økning innen rengjøringssektoren, Handel og Kontor, Hotell og Restaurant, Bekledning og næringsmiddelindustrien.

Kontorets virksomhet:

Sekretærene har deltatt i 310 møter og konferanser. Hovedtyngden av disse fordeler seg slik:

60 møter i samorganisasjoner, fagforeninger og bedrifter

60 møter i samarbeidende organisasjoner

75 møter i kommunale og fylkeskommunale nemnder og utvalg.

Det har vært holdt flere møter i utvalget for familiepolitikk—likestilling—likeverd, LOs ungdomsutvalg, LOs samarbeidsorgan og i tilsynsutvalget.

Dessuten en rekke møter knyttet til tvister, agitasjon, sentrale sekretærsamlinger m. m.

Opplysningsvirksomheten:

Sekretærene har deltatt 45 dager på ulike kurs hvor distriktskontoret har vært arrangør, medarrangør eller engasjert ved forelesninger. Av spesielle forelesningstemaer nevnes bl. a.:

LOs oppbygging og virke, Faglig Debatt, Arbeidsmiljøloven og Faglig/politisk samarbeid.

Skole og arbeidsliv:

I økende grad har kontorets virksomhet i 1980 blitt knyttet til oppgaven «Skole—Arbeidsliv». Dette har delvis sammenheng med at Bergen er ett av de 5 stedene i landet som LOs spesielle skoleprosjekt er knyttet til.

I 1. halvår avsluttet Lerø — etter fullført eksamen — studiet ved Bergen Lærerhøgskole.

Ellers har denne virksomheten vært knyttet til orientering om LO og om LOs skoleprosjekt på planleggingsdag for lærerpersonell, i ungdomsskole, dagskonferanser for alle rådgiverne i ungdomsskolene i Bergen — og som «time-lærere» på ungdomsskoler og videregående skoler.

Samlet representerer denne virksomheten 75 møter/dager.

Representasjon:

Sekretærene har representert kontoret på:

- Bergen Hotell og Restaurantarb.forenings 50 års jubileum
- Bergen Handel og Kontors 70 års jubileum
- Espelands Trikotasjearbeiderforenings 35 års jubileum
- Hordaland Arbeidarpartis årsmøte
- Sogn og Fjordane Arbeiderpartis årsmøte
- AOFs forretningsutvalg, og Fondsstyrets møte i Bergen.

Landsorganisasjonen v/ distriktssekretærene er representert i:

Hordaland fylkes Arbeids- og tiltaksnemnd, Ankenemnda for trygdesaker, Utvalg for behandling av søknader om ekstraordinære sysselsettingsmidler, Skoleutvalget for Hordaland fylke, Rådgivende utvalg for Statens Teknologiske Institutt, Styret i Landsbanken A/S, Bergen, styret i Hordaland Arbeidarparti, Faglig—politisk utvalg i Hordaland, distriktstyret i Arbeidstilsynet, AOFs distriktsutvalg og Voksenopplæringsutvalg ved Historisk-filosofisk fakultet ved Universitetet i Bergen.

Reisedager

Sekretærene har samlet i 1980 hatt 190 reisedager/møtekelder.

SOGN OG FJORDANE

Distriktssekretær: John Bjarne Hjelmeland.

Organisasjonsoversikt

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1980 11 Samorganisasjoner, 143 fagforeninger/grupper, hvorav 13 fylkesomfattende, og 3 som dekker Hordaland/Sogn og Fjordane, med et samlet medlemstall på 13 018.

Pr. 31. desember 1980 var det 11 Samorganisasjoner, 147 fagforeninger/grupper, med et samlet medlemstall på 13 300.

I tillegg er det ca. 440 medlemmer av Sjømannsforbundet i innenriksfart og ca. 520 i utenriksfart, som står registrert i Bergen.

I fiskeflåten ca. 170 som er registrert i Ålesund.

Nye foreninger

- Gaular Kommunale forening
- Indre Sogn Hotell- og Kaféarbeiderforening
- Indre Nordfjord Hotell- og Restaurantarbeidergruppe
- Eid Hotell- og Restaurantarbeidergruppe.

Samorganisasjonene

Sogndal faglige Samorganisasjon er reorganisert etter å ha ligget nede i 10 år.

LOs utvalg for Familiepolitikk — Likestilling — Likeverd

Utvalget har i 1980 holdt 3 møter og stått som arrangør av et familiekurs med 70 deltakere.

LOs Ungdomsutvalg

Utvalget har stått som arrangør av et helgekurs for ungdom med 26 deltakere, og 4 kveldskonferanser om Lov om fagopplæring i arbeidslivet med til sammen 75 deltakere.

LOs Samarbeidsorgan for Sogn og Fjordane

Det har vært avviklet 2 fylkeskonferanser.

Hovedtema har vært:

Utvidet demokrati — Fagbevegelsen og skolen — Trygdene våre — Faglig debatt m.m.

Tilsynsutvalget

har hatt 5 møter og behandlet 23 saker.

Møter

Sekretæren har deltatt i 115 møter og konferanser av en eller flere dagers varighet, som fordeler seg slik:

3 representasjonsoppdrag,

10 agitasjonsmøter,

7 forhandlingsmøter,

15 møter i Samorganisasjonene

11 møter i fagforeninger/klubber

10 faglig/politiske møter,

1 Arbeidstilsynet distrikt 8,

6 Fylkets arbeids- og tiltaksnemnd,

2 Ankeutvalget for trygdesaker

50 andre møter og konferanser.

Opplysningsarbeidet

Distriktssekretæren har medvirket og forelest ved 12 kurs arrangert av:

AOF — Samorganisasjoner — Fagforeninger — LOs Ungdomsutvalg — LOs Familieutvalg — Samvirke m.m.

Reisedager

Distriktssekretæren har i 1980 hatt i alt 132 reisedager, og kjørt 12 281 km i LOstjeneste.

MØRE OG ROMSDAL

Distriktssekretær: Johnny Røed.

Pr. 31. desember 1980 var det 15 samorganisasjoner med 271 fagforeninger og ca. 33 000 medlemmer.

Oppløste fagforeninger:

Fryseriarbeidernes avd. Alesund, NNN.

Alesund Tolltjenestemannsforening.

Kristiansund Tolltjenestemannsforening.

Midsund Konfeksjonsarbeiderforening og Bud Konfeksjonsarbeiderforening er begge gått inn i Molde Konfeksjonsarbeiderforening, avd. 40.

Nye fagforeninger:

Vevang NNN.

Kvamsøy Bekledningsarbeiderforening.

Representasjon:

Sekretæren representerte LO-kontoret ved åpningen av studiesentret på Stranda og ved utdeling av 70 fag- og svennebrev i Molde. Likeså ved Molde AOF-forenings 25-årsjubileum, foruten på årsmøtene i fylkespartiet, Kvinneutvalget, AUF, Arbeidsmandsforbundets avd. 3, og faglig/politisk fylkeskonferanse.

Tvister:

Distriktskontoret har vært engasjert i 6 tvistesaker. Ut over det har kontoret en rekke henvendelser fra tillitsmenn og medlemmer om de forskjellige spørsmål i arbeidsforhold.

Agitasjonsmøter:

Sekretæren har medvirket på 14 møter og bedriftsbesøk for nyorganisering. Ved 11 bedrifter har det resultert i organisering. LO-kontoret har sammen med DNA og AOF hatt «stands» på Molde Messa 1980.

Møtevirkosomhet:

Sekretæren har deltatt/innledet på 28 møter i samorganisasjonene, 12 møter i fagforeninger/klubber og 27 møter i andre av våre organisasjoner. I kommunale og fylkeskommunale styrer og utvalg 42 møter.

Tilsynsutvalget ved kontoret har hatt 7 møter.

LOs ungdomsutvalg 2 møter.

Utvalget for familiepolitikk — likestilling — likeverd 1 møte.

Fylkets faglige samarbeidsorgan har hatt 2 konferanser, samt arrangert en fylkes-tariffkonferanse.

Opplysningsarbeid:

Sekretæren har hatt 17 forelesninger på kurs arrangert av AOF, forbund og fagforeninger.

På ungdomsskoler og videregående skoler 4 forelesninger.

Det er arrangert 4 helgekurs med til sammen 84 deltakere.

Sekretæren har hatt 103 reisedager.

TRØNDELAGS-FYLKENE.

Distriktssekretærer: Rikhard Haugen og Kjell Flønes.

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1980 26 samorg. med til sammen 340 fagforeninger. Pr. 31. desember var det 25 samorg. med 341 fagforeninger.

Pr. 1. januar 1980 var det 417 fagforeninger med ca. 59 000 medlemmer, og pr. 31. desember 1980 var det 418 fagforeninger med ca. 59 300 medlemmer.

Nye foreninger.

Avd. 108—45 av NTL, Trondheim.

NFATF avd. 112, Steinkjer.

Norsk Barnevernspedagogforbund avd. Trøndelag.

Namsos Arbeidsleder og Tekn. funksj.for. avd. 27 av NFATF.

Utgåtte foreninger.

Oppdal Kjøttindustriarb.forening, (medl. overført til annen avd.).

Nord-Trøndelag Regnskapsførerlag, (medl. overført til annen avd.).
Telegrafm. avd. Namsos, (medl. overført til annen avd.).

Tariffarbeidet.

Kontoret har ført forhandlinger i to tvistesaker.

Møtevirkosmheten.

Tilsynsutvalget har hatt fem møter. Sekretærene har vært til stede på 39 møter i samorganisasjonene fordelt på årsmøter, styremøter og «Faglig debatt», fem fagforeningsmøter og 155 møter i forbindelse med representasjon, opplysningsarbeid og faglige saker i forskjellige organisasjoner.

Opplysningsvirkosmheten og informasjon.

Sekretærene har holdt 32 forelesninger om bl. a. Arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen, Ferieloven, LOs obbygging, Tariffoppgjøret 1980, Faglig debat t.m. m.

Det har vært holdt tre helgekurs for fagorganisert ungdom med til sammen 70 deltakere, to tariffkonferanser og fire dagkonferanser med LOs samarbeidsorgan.

Reisedager.

Rikhard Haugen 116 reisedager, Kjell Flønes 111 reisedager.

NORDLAND

*Distriktsssekretærer Hans Nordahl Jensen
og Odd M. Bakkejord*

I Nordland var det pr. 31/12 80 20 samorganisasjoner omfattende 303 avdelinger og 54 avdelinger utenom samorganisasjonene. I alt 357 avdelinger med ca. 39 000 medlemmer.

Det er registrert 9 nye avdelinger. 2 avdelinger er lagt ned.

Representasjon

Sekretærene har representert LO på diverse møter i følgende organisasjoner/institusjoner:

- Eksporter mer — Konferanse i Mosjøen,
- Nordland Arbeiderparti,
- Fiskeriforskningsfondet,
- Hovedkomitéen for Jernarbeiderdagene i Mo,
- Faglig Nordkalott-konferanse i Kiruna,
- Norsk Kommuneforbunds distriktsstyre,
- Statssekretærutvalget vedrørende aksjonsplanen for Nord-Norge,
- Nord-Norsk Oljeråd,
- Interimsstyret for feriesenter i Valnesfjord,
- Industriprosjektgruppen for Nord-Norge,
- Industridepartementet vedrørende aksjonsplanen for Nord-Norge,
- Framfylkingen,
- Bodø Bygningsarbeiderforenings 70-årsjubileum,
- Norsk Folkehjelp, Nordland,
- Nordland Pensjonistforening,
- Oljekonferanse i Sandnessjøen,

- Nordland Arbeiderpartis faglig-politiske utvalg,
- Kontaktmøter med styret i Nordland Lærerlag,
- Nordland Kooperative fylkeslag,
- Nordland fylkes fiskarlag,
- Arbeidsgruppen i Nordland fylke vedrørende etableringsprosjektet «Løft deg selv etter håret»,
- LOs distriktskonferanse for Lappland,
- Faglig politisk konferanse i Kjøpsvik,
- Nord-Norgebanemøte i Narvik,
- LOs samarbeidsorgan for Finnmark,
- Narvik Arbeiderparti 50-årsjubileum,
- Møte med den britiske og amerikanske arbeiderattasje,
- Norsk Folkeferie,
- Studieselskapet for Nord-Norsk Næringsliv,
- STI-avd. Nord-Norge,
- Arbeids- og tiltaksnemnda,
- Statens Arbeidstilsyn 11. distrikt,
- AOFs distriktsutvalg,
- Bedriftsforsamlingen Statoil,
- Bedriftsforsamlingen i Norsk Jernverk,
- Nordland AUF,
- Næringsutvalget i Nordland fylke,
- Nordland Distriktshøyskole,
- Nordland fylke — ad hoc utvalg for utviklingshemmede i arbeidslivet,
- Arbeiderbevegelsens Nordkalottkonferanse i Piteå.

Opplysningsarbeidet

Sekretærene har holdt forelesninger på 12 kurs arrangert av AOF og andre. Kontoret har arrangert 2 helgekurs for ungdom.

Det er holdt forelesninger om LO på følgende skoler/institusjoner: — Fauske videregående skole — Valnesfjord videregående skole — Bodø Rotaryklubb — Andøy Arbeidervernemnd — Asphaugen videregående skole, Bodø — Nordland Distriktshøyskole.

I samband med presentasjonen av debattopplegget vedrørende LOs handlingsprogram ble det arrangert i alt 10 lokale og regionale konferanser.

LOs samarbeidsorgan for Nordland

Møter i samarbeidsorganet ble arrangert den 26. mars og den 22.—23. oktober. Følgende saker ble behandlet:

- Energi som distriktpolitisk virkemiddel.
- Forskrifter for bedriftshelsetjenesten.
- Den faglig-politiske situasjon.
- Oversikt over virksomheten i samarbeidsorganet i 1979.
- Innkomne forslag:
 - Situasjonen i fiskerinæringen.
 - Oljevirkosomheten på Trænabanken.
 - Samferdselsbevilgningen i Nordland.
 - Enkeltarbeidsplasser i offentlig virksomhet.
- Situasjonen ved Svolvær Mek. Verksted.
- Aksjonsplanen for Nord-Norge.
- Utbyggingselskapet for Nordland.
- Skolekontaktarbeidet.
- Lov om fagopplæring.

- Orientering om utvalget for familiepolitikk — likestilling — likeverd.
- Helikopterbase på Andenes.
- Arbeidsvilkårene til samorganisasjonene.
- Dagpengesatsene for lavtlønte under permisjon.

Ungdomsarbeidet

Det er holdt 2 møter i LOs ungdomsutvalg for Nordland, samt 2 lokale aktiviseringskonferanser og 2 helgekurser. Utvalget var representert på Landskonferansen for LOs ungdomsutvalg på Lillehammer 10.—11. oktober.

LOs Utvalg for Familiepolitikk — Likestilling — Likeverd

Det er holdt 4 ordinære møter, samt 2 fellesmøter med utvalgene i Troms og Finnmark og et familiekurs den 14.—16. november, på Hamarøy.

Oljekonferanser

LO-kontorene i Bodø, Tromsø og Kirkenes arrangerte vinteren 1980 oljekonferanser i Bodø, Tromsø og Hammerfest vedrørende fagbevegelsens oppgaver i samband med oljevirkksomheten i Nord-Norge. Kontoret var også representert på AOFs oljeseminar i Harstad høsten 1980.

Tariffrevisjonen

Sekretærene deltok på i alt 10 orienteringsmøter i samband med tariffrevisjonen. Det ble arrangert en fylkeskonferanse i Bodø den 17/1-80.

Diverse møter

Sekretærene har dessuten deltatt på i alt 75 møter i fagforeninger, samorganisasjoner og andre organisasjoner/institusjoner.

Tilsynsutvalget

Tilsynsutvalget har hatt 6 møter og behandlet 41 saker.

Reisedager

Hans N. Jensen 106.
Odd M. Bakkejord 105.

TROMS

Distriktssekretær: Svein Rasmussen.

Organisasjonsoversikt:

I Troms fylke var det ved årets utgang 183 fagforeninger, med ca. 21 000 medlemmer.

I samme fylke var det til samme tid 7 samorganisasjoner.

Ny fagforening:

Storfjord kommunale forening, Oteren.

Oppløste fagforeninger:

Tromsø Tolltjenestemannsforening er gått ut av LO.
Harstad Tolltjenestemannsforening er gått ut av LO.

Tromsø Baker- og Konditorsvenners Forening er gått inn i NNNs avd. 8, Tromsø.

Møter:

Kontorets tilsynsutvalg har i 1980 hatt 7 møter.

LOs faglige samarbeidsorgan har hatt 2 møter.

LOs ungdomsutvalg har hatt 3 møter.

LOs lokale utvalg for familiepolitikk — likestilling og likeverd har hatt 3 møter, hvorav 2 sammen med utvalgene i Nordland og Finnmark.

14 møter i samorganisasjonene.

5 møter i fagforeningene.

176 andre møter og konferanser.

Representasjon:

Representert LO på Troms Arbeiderpartis årsmøte i Tromsø 12. og 13. januar.

Representert LO på Troms distriktsstyre av Norsk Kommuneforbunds 25-års-jubileum i Tromsø 8. februar.

Representert LO på årsmøte i Troms Folkehjelp på Finnsnes 1.—2. mars.

Representert LO på årsmøte i Finnsnes avd. av NFATF — utdeling av 25-årsnål, 13. mars.

Representert LO på årsmøte i SENTAS i Tromsø 20. mars.

Representert LO på årsmøte i Troms Framfylking på Sjøvegan 29. mars.

Representert LO på Norsk Kommuneforbunds markering av sitt 60-års-jubileum på Setermoen 4. desember.

Faglig virksomhet:

I løpet av 1980 har alle 7 samorganisasjonene vært intakt og i drift. Det er dannet en ny fagforening i fylket: — Storfjord kommunale forening, Oteren.

Det har vært holdt 2 møter i LOs faglige samarbeidsorgan i fylket, h.h.v. i april og oktober/november.

LOs ungdomsutvalg har hatt 3 møter og avviklet 2 helgekurs for ungdom med god deltakelse.

Faglig/politisk virksomhet:

Sekretæren har deltatt i ett møte i Troms Arbeiderpartis faglig/politiske utvalg, samt en rekke andre møter arrangert av fylkespartiet. Det har også vært møte på Nordkalott-plan i Kiruna.

Studiearbeidet:

Sekretæren har forelest på en rekke ungdomsskoler og videregående skoler, samt på flere faglige og politiske konferanser og kurs.

Kontoret:

I 1980 har sekretæren hatt 101 reisedager og kjørt 20 715 km i Landsorganisasjonens tjeneste.

FINNMARK

Distriktsssekretær: Leif Laurila.

Organisasjonsoversikt: I kontorets distrikt var det i 1980 12 samorganisasjoner som omfattet 169 fagforeninger med til sammen 12 451 medlemmer.

Nye fagforeninger: Jern og Metalls avdeling i Vadsø.

Representasjon: Sekretæren har representert kontoret/LO på følgende møter og konferanser: Årsmøte i Finnmark Fiskarlag, Nordkalottstevne i Piteå og i Hammerfest, LOs utvalg for familiepolitikk, likestilling og likeverd, Seminar «Olje og Nord-Norge», Finsk faglig konferanse i Rovaniemi, studietur til Bryssel, Finnmark Industriforenings høstmøte og nord-norsk kvinnekongress.

Andre møter, konferanser og kurs: Sekretæren har forelest på tre verve- og agitasjonsmøter og deltatt på fire kurs som foreleser om LOs virksomhet, forhandlingsteknikk og arbeidslivets lover, samt deltatt på møter i Sør-Varanger Samorganisasjon og foreninger hvor LOs handlingsprogram er blitt behandlet. Videre har han deltatt på 21 møter og konferanser i andre organisasjoner som AOF, Samarbeidsrådet LO-N.A.F., Finnmark Arbeiderpartis møter, samt representanter fra fylkes- og sentralmyndigheter.

Miljøkonferanser, opplysningsarbeid: Sekretæren har forelest på Norsk Folkehjelps Landsdelskonferanse om «Arbeidsmiljøloven 3 år etter» og på to andre lokale konferanser om samme emne. Videre har han orientert om LOs og distriktskontorets virksomhet på førskolelærerkonferanse og Statstjenestemannskartellkurs.

Faglig/politisk samarbeid: Sekretæren har forelest om faglig/politisk samarbeid på to møter arrangert av Finnmark Arbeiderparti.

Forhandlinger: Sekretæren har deltatt på to forhandlingsmøter vedrørende oppsigelser. I tillegg er mindre tvistesaker ordnet i minnelighet.

LOs samarbeidsorgan for Finnmark: LOs samarbeidsorgan for Finnmark holdt fylkeskonferanse på Kirkenes Rica Turisthotell 3. oktober 1980. Fra LO sentralt møtte Ole Knapp.

Tilsynsutvalget: Tilsynsutvalget ved kontoret har hatt 7 møter og behandlet 32 saker og 124 søknader om LO-stipend.

Andre opplysninger: Distriktskontoret har i tiden 1. januar—15. juni vært uten sekretær. Kontoret har i dette tidsrom vært ledet av kontorsekretær Randi R. Olsen.

I denne forbindelse tilføyes at det er ingen fagforbund som har opprettet kontor i Finnmark, og distriktskontoret har derfor et meget stort press fra fagforeningene og i fylket om deltakelse i møter, konferanser og forhandlingsmøter.

Sekretæren har i tidsrommet 15. juni—31. desember 1980 hatt 94 reisedager og kjørt 15 027 km i LOs tjeneste.

9. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1979. I perioden 1930 til 1939 var det en jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1959—1969 steg medlemstallet med 40 881 medlemmer eller 7,6 prosent og i perioden 1969—1979 med 138 753 medlemmer eller 23,8 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1969—1979.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1978 til 31. desember 1979 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1978 og 1979 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1978 sto 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med til sammen 712 899 medlemmer fordelt på 3 942 avdelinger/foreninger tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1979 var de tilsvarende tall 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med 721 042 medlemmer fordelt på 3 846 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en stigning på 8 343 medlemmer eller 1,2 prosent fra 1978 til 1979.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor

hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg. Landet sett under ett viser at det i byene var 465 267 medlemmer og i landdistriktene 226 415 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 530 medlemmer og i utenlandsavdelinger 1 160 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 22 496.

I landsomfattende avdelinger/foreninger er det registrert 36 382 medlemmer, men av disse er 31 208 medlemmer tatt med under underavdelinger i byer og herreder i de enkelte fylker der de hører hjemme.

Det er til sammen 29 360 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VI

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1979 216 699 eller 30,1 prosent av samlet medlemstall i 1979. Tilsvarende tall i 1978 var: 203 879 eller 28,6 prosent.

Tabell VII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1979.

Tabell VIII

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Landsorganisasjonen i løpet av 1980.

Tabell I, 1979

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1930-1979**

	Antall avdelinger	Antall medlemmer
31. desember 1930	1 861	139 591
—»— 1935	2 635	224 340
—»— 1940	3 556	306 341
7. mai 1945	3 199	267 726
31. desember 1945	3 704	339 920
—»— 1950	4 605	488 442
—»— 1951	4 747	503 397
—»— 1952	4 871	515 593
—»— 1953	5 020	526 016
—»— 1954	5 079	538 587
—»— 1955	5 119	542 105
—»— 1956	5 175	545 416
—»— 1957	5 172	540 878
—»— 1958	5 193	543 513
—»— 1959	5 207	541 408
—»— 1960	5 129	541 549
—»— 1961	5 116	562 019
—»— 1962	5 128	565 062
—»— 1963	5 091	566 970
—»— 1964	4 995	570 953
—»— 1965	4 922	574 295
—»— 1966	4 776	574 030
—»— 1967	4 683	570 210
—»— 1968	4 599	574 113
—»— 1969	4 982	582 289
—»— 1970	4 448	594 377
—»— 1971	4 367	601 920
—»— 1972	4 202	603 742
—»— 1973	4 110	613 803
—»— 1974	4 065	635 801
—»— 1975	4 054	655 030
—»— 1976	3 971	673 694
—»— 1977	3 973	692 209
—»— 1978	3 942	712 699
—»— 1979	3 846	721 042

Tabell II, 1979

Medlemsbevegelsen

	Forbund	Medlemstall			
		Pr. 31. des. 1969	Pr. 31. des. 1970	Pr. 31. des. 1971	Pr. 31. des. 1972
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ..	458	474	494	528
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	7 626	8 370	9 106	9 244
3	Arbeidsmandsforbundet	27 092	27 975	28 045	28 561
4	Befalsforbundet ¹⁰⁾	3 246	3 298	3 015	2 920
5	Bekledningsarbeiderforbundet ⁴⁾ ..	23 517	23 002	21 102	20 513
6	Bygningsindustriarbeiderforb. ⁵⁾ ..	48 492	48 799	48 059	46 947
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb. ..	14 201	15 216	15 659	16 197
8	Fengselstjenestemannsforbundet ..	932	967	1 009	1 031
9	Grafisk Forbund	13 542	13 689	13 988	14 009
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1 071	1 077	1 060	1 076
11	Handel og Kontor i Norge	41 103	41 333	43 892	42 253
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	10 406	10 567	10 157	9 173
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet ..	84 320	89 538	92 011	91 911
14	Jernbaneforbundet	17 195	16 733	16 200	15 870
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund ..	34 184	34 867	35 583	35 771
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet ¹⁾ ..	4 671	—	—	—
17	Kommuneforbundet	74 298	79 267	83 383	89 542
18	Lensmannsetatens Landslag	799	812	796	835
19	Lokomotivmannsforbundet	1 870	1 861	1 847	1 848
20	Losforbundet ²⁾	309	289	288	288
21	Luftforsvarets Befalsforb. ³⁾ ¹⁰⁾ ..	1 653	1 601	1 550	1 547
22	Murerforbundet ⁵⁾	4 292	4 162	3 970	3 740
23	Musikerforbundet	1 288	1 291	1 338	1 361
24	Norsk Olje- og Petrokjemiforb. ⁶⁾ ..	—	—	—	—
25	Nærings- og Nytelsesmiddel arb.f. ¹⁾	24 034	29 777	29 848	28 575
26	Papirindustriarbeiderforbundet ..	17 371	17 806	17 526	16 866
27	Politiforbundet ⁷⁾	2 356	2 364	2 470	2 562
28	Postfolkenes Fellesforbund	11 851	12 747	13 136	14 020
29	Sjømannsforbundet	32 885	29 361	28 423	27 482
30	Skinn- og Lærarbeiderforbundet ⁴⁾	1 036	1 033	1 011	915
31	Skog- og Landarbeiderforbundet ..	16 282	15 220	14 041	13 414
32	Sosionomforbundet ⁸⁾	—	—	972	1 259
33	Sufflørforbundet ⁹⁾	—	18	24	25
34	Telefolkenes Fellesforbund	10 766	10 609	10 787	10 866
35	Tjenestemannslaget	22 774	23 848	25 277	27 057
36	Tolltjenestemannsforbundet ¹¹⁾ ..	881	875	862	832
37	Transportarbeiderforbundet	19 855	19 720	19 330	19 059
38	Treindustriarbeiderforbundet	5 628	5 788	5 636	5 620
39	Urmaker Svenneforbundet	25	25	25	25
	Riket	582 289	594 377	601 920	603 742

1) Kjøttindustriarbeiderforbundet er fra 1. januar 1970 sluttet sammen med Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet. 2) Norsk Losforbund gikk ut av LO 1. mars 1973. 3) Luftforsvarets Befalsforbund ble tilmeldt LO fra 1. januar 1984. 4) Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund er fra 1. januar 1973 sammensluttet med Norsk Bekledningsarbeiderforbund. 5) Murerforbundet sluttet sammen med Bygningsindustriarbeiderforbund 1. januar 1976. 6) Norsk Olje- og Petrokjemifor-

1969 - 1979

Medlemstall

Pr. 31. des. 1973	Pr. 31. des. 1974	Pr. 31. des. 1975	Pr. 31. des. 1976	Pr. 31. des. 1977	Pr. 31. des. 1978	Pr. 31. des. 1979	
549	557	573	613	694	725	757	1
9 646	10 128	10 900	11 710	12 274	12 713	12 991	2
27 826	29 244	31 002	32 743	32 033	32 177	32 725	3
3 027	3 008	3 045	2 994	2 791	4 140	3 908	4
19 663	19 339	18 787	19 235	19 525	17 781	17 791	5
47 189	48 407	49 574	53 613	54 774	55 484	54 247	6
16 428	16 865	17 882	18 658	19 371	20 513	21 227	7
1 083	1 152	1 226	1 323	1 449	1 537	1 564	8
14 026	14 134	14 182	14 123	14 200	14 101	14 093	9
1 078	1 037	936	955	941	921	925	10
42 042	43 135	46 953	50 211	53 284	54 857	55 861	11
8 819	9 035	10 035	11 039	11 461	12 545	12 549	12
96 809	103 885	104 737	106 035	108 128	105 247	104 296	13
15 510	15 087	15 031	14 919	14 758	21 869	22 144	14
36 370	38 449	38 400	39 037	38 993	38 803	38 795	15
—	—	—	—	—	—	—	16
94 202	100 823	107 747	115 634	122 557	131 744	139 257	17
834	840	870	912	944	975	971	18
1 833	1 812	1 840	1 840	1 936	1 920	1 917	19
—	—	—	—	—	—	—	20
1 486	1 481	1 512	1 511	1 489	—	—	21
3 558	3 350	3 181	—	—	—	—	22
1 412	1 439	1 404	1 430	1 373	1 513	1 589	23
—	—	—	170	1 059	2 455	2 778	24
28 887	29 434	29 873	30 900	31 404	32 152	32 127	25
16 643	16 795	16 907	16 954	16 448	16 280	16 095	26
2 593	2 519	2 519	—	—	—	—	27
14 653	15 409	15 784	16 189	16 883	17 944	19 031	28
28 750	28 408	27 967	25 534	25 038	23 433	21 995	29
—	—	—	—	—	—	—	30
12 707	11 992	11 774	11 711	11 548	11 095	10 706	31
1 455	1 719	1 905	2 057	2 322	2 608	2 853	32
23	24	24	27	31	27	31	33
11 209	11 586	12 100	12 650	13 303	14 152	15 337	34
28 374	29 364	31 300	33 178	34 791	36 683	37 564	35
812	820	826	793	786	765	—	36
18 507	18 583	18 512	18 988	19 178	19 173	18 696	37
5 775	5 916	5 697	5 983	6 418	6 353	6 208	38
25	25	25	25	25	14	14	39
613 803	635 801	655 030	673 694	692 209	712 699	721 042	

bund (NOPEF) gikk inn i LO 1. april 1977. Petrokjemisk forening - Rafnes gikk med i NOPEF 1. mai 1977. ⁷⁾ Polltforbundet utmeldt av LO 31. desember 1975. ⁸⁾ Soslonomforbundet er tilmeldt LO fra 1. oktober 1971. ⁹⁾ Sufflørforbundet ble tilsluttet LO fra 1. januar 1970. ¹⁰⁾ Norges Befalslag og Luftforsvarets Befalsforbund gikk sammen til et forbund, Norges Befalsforbund, 1. juni 1978. ¹¹⁾ Tolltjenestemannsforbundet gikk ut av LO fra 1. januar 1979.

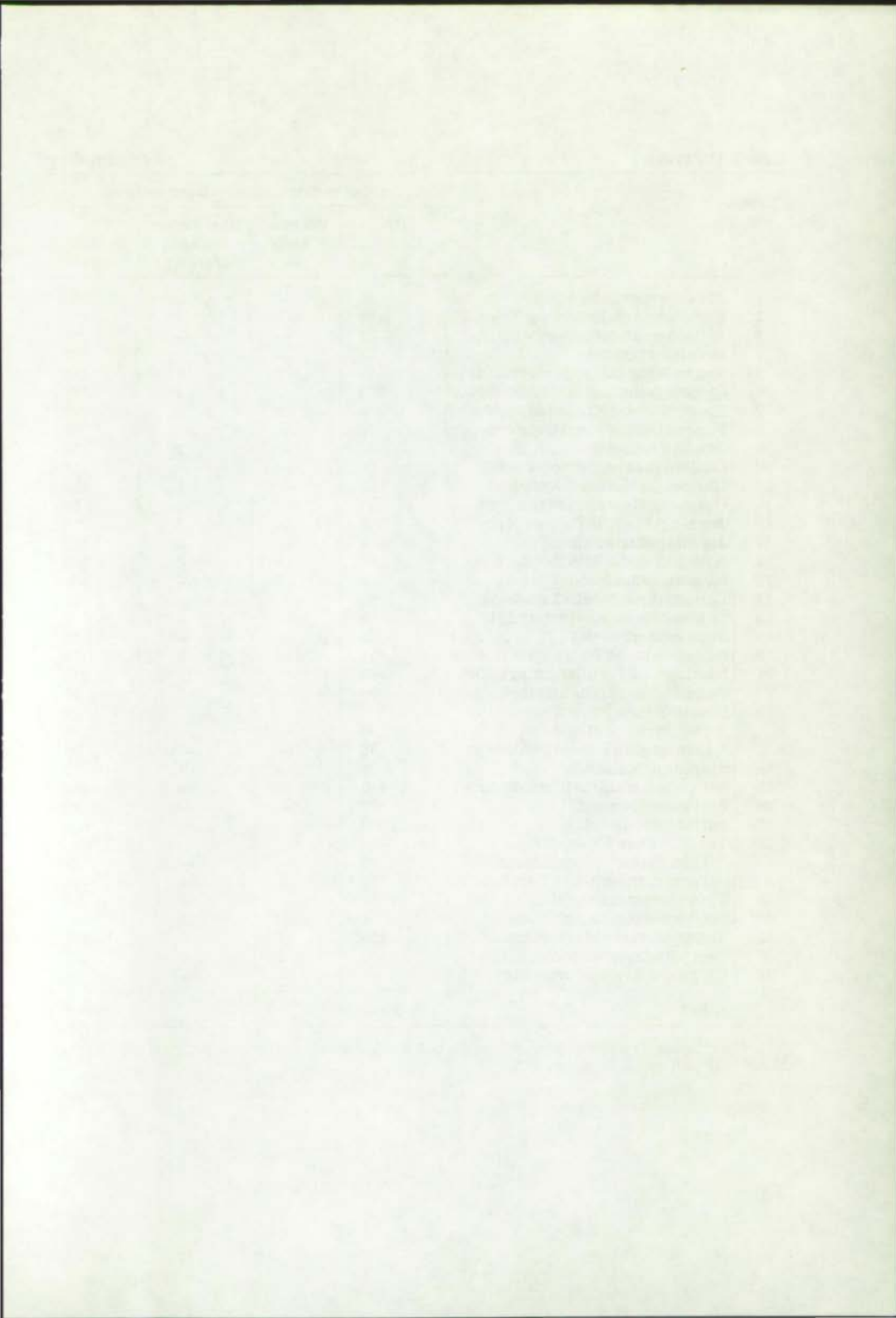
Tabell III, 1979.

Medlemstallets forandring 1978 – 1979
geografisk satt opp.

	Pr. 31. des. 1979		Pr. 31. des. 1978		Medlemstallets forandring	
	Avdelinger	Medlemmer	Avdelinger	Medlemmer	Absolutt + ell. +	Prosentvis + ell. +
Østfold	198	48 439	204	47 921	518	1,08
Akershus	217	29 306	236	28 913	393	1,36
Oslo	155	131 133	162	132 030	+ 897	+ 0,68
Hedmark	338	34 931	360	34 823	108	0,31
Oppland	257	27 006	258	26 845	161	0,60
Buskerud	234	39 823	245	39 371	452	1,15
Vestfold	152	27 633	153	27 609	24	0,09
Telemark	184	29 972	188	29 932	40	0,13
Aust-Agder	87	9 747	87	9 417	330	3,50
Vest-Agder	123	20 699	126	20 647	52	0,25
Rogaland	239	48 262	236	45 841	2 421	5,28
Hordaland	270	65 297	274	64 131	1 166	1,82
Sogn og Fjordane	131	12 689	133	12 745	+ 56	+ 0,44
Møre og Romsdal	242	30 277	246	28 925	1 352	4,67
Sør-Trøndelag	219	46 709	223	46 494	215	0,46
Nord-Trøndelag	169	18 001	169	17 257	744	4,31
Nordland	308	39 004	313	37 751	1 253	3,32
Troms	139	20 303	143	20 427	+ 124	+ 0,61
Finnmark	130	12 451	132	11 930	521	4,37
Svalbard og Jan Mayen	1	530	1	582	+ 52	+ 8,93
Utlandet	10	1 160	11	1 918	+ 758	+ 32,52
Direkte medlemmer	—	22 496	—	22 010	486	2,21
Landsomfattende avd.	43	¹⁾ 5 174	44	¹⁾ 5 180	+ 6	+ 0,12
Riket	²⁾ 3 846	721 042	²⁾ 3 942	712 699	8 343	1,17

¹⁾ I 1978 er 30 229 medlemmer og i 1979 – 31 206 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylkene der de hører hjemme.

²⁾ Summen av avdelinger i 1978 er 4 293 og i 1979 – 4 218. Det skyldes at i 1978 er 351 og i 1979 – 372 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylkene der de hører hjemme.

Tabell IV, 1979

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1978	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1979
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	38	—	—	38
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	134	2	4	132
3	Arbeidsmandsforbundet	32	—	—	32
4	Befalsforbundet	77	—	1	76
5	Bekledningsarbeiderforbundet .	154	3	9	148
6	Bygningsindustriarbeiderforb..	350	—	5	345
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	239	1	2	238
8	Fengselstjenestemannsforb.	22	—	—	22
9	Grafisk forbund	91	—	1	90
10	Gullsmedarbeiderforbundet . . .	17	—	—	17
11	Handel og Kontor i Norge	214	—	2	212
12	Hotel- og Restaurantarb.forb. . .	65	1	—	66
13	Jern- og Metallarbeiderforb.	216	—	2	218
14	Jernbaneforbundet	116	—	1	115
15	Kjemisk Industriarbeiderforb. . .	197	9	6	200
16	Kommuneforbundet	502	6	—	508
17	Lensmannsetatens Landslag . . .	23	—	—	23
18	Lokomotivmannsforbundet	9	—	—	9
19	Musikerforbundet	15	—	—	15
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforb. .	51	10	3	58
21	Nærings- og Nytelsesm.arb.forb.	368	2	17	353
22	Papirindustriarbeiderforb.	59	—	3	56
23	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	36	—	—	36
	Den norske Postorganisasjon	28	—	—	28
24	Sjømannsforbundet	34	—	1	33
25	Skog- og Landarbeiderforbundet	416	2	49	369
26	Sosionomforbundet	20	—	—	20
27	Sufflørforbundet	0	—	—	0
28	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Tele Tjeneste Forbundet	39	—	—	39
	Telegrafmennenes Landsforb.	15	1	—	16
29	Tjenestemannslaget	54	—	—	54
30	Tolltjenestemannsforbundet . . .	21	—	4) 21	—
31	Transportarbeiderforbundet . . .	159	2	7	154
32	Treindustriarbeiderforbundet . .	130	1	6	125
33	Urmaker Svenneforbundet	1	—	—	1
	Riket	3 942			3 846

1) Netto tilgang. 2) Netto avgang. 3) Anslått tall. Forbundet skiller ikke menn og kvinner. 4) Forbundet utmeldt av LO 1. januar 1979.

medlemsbevegelsen 1979

Antall medlemmer						Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1978		Inntråd i årets løp	Uttråd i årets løp	Pr. 31. des. 1979		
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner	
725	80	1) 32	—	757	91	1
12 713	590	1 104	828	12 991	642	2
32 177	5 920	3 671	3 123	32 725	6 132	3
4 140	8	237	469	3 908	13	4
17 781	12 984	1) 10	—	17 791	13 114	5
55 484	816	6 774	8 236	54 247	831	6
20 513	97	949	235	21 227	139	7
1 537	161	132	105	1 564	177	8
14 101	3 706	—	2) 8	14 093	3 613	9
921	174	5	1	925	179	10
54 857	35 470	2 008	1 004	55 861	36 459	11
12 545	9 792	2 635	2 631	12 549	9 753	12
105 247	9 680	14 850	15 801	104 296	9 836	13
21 869	3) 1 000	1) 275	—	22 144	3) 1 000	14
38 803	6 269	4 200	4 208	38 795	6 200	15
131 744	76 970	15 042	7 529	139 257	87 032	16
975	57	103	107	971	61	17
1 920	1	49	52	1 917	1	18
1 513	312	133	57	1 589	339	19
2 455	185	1) 323	—	2 778	221	20
32 152	12 747	—	2) 25	32 127	12 776	21
16 280	1 693	651	836	16 095	1 679	22
						23
8 126	1 515	864	418	8 572	1 696	
9 818	3) 4 909	1) 638	—	10 459	3) 5 229	
23 433	3) 3 000	—	2) 1 438	21 995	3) 3 000	24
11 095	373	1 422	1 811	10 706	355	25
2 608	1 771	1) 245	—	2 853	1 941	26
27	26	1) 4	—	31	30	27
						28
10 528	2 920	1 200	223	11 505	3 030	
3 624	344	1) 208	—	3 832	383	
36 683	17 045	1) 881	—	37 564	17 716	29
765	33	—	4) 765	—	—	30
19 173	1 009	—	2) 477	18 696	1 049	31
6 353	1 131	857	1 002	6 208	1 161	32
14	—	—	—	14	—	33
712 699	212 788			721 042	225 928	

Tabell V, 1979

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ØSTFOLD													
		Fylket		Fr.stad		Halden		Moss		Sarpsborg		Askim		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	81	1	14	1	24	—	—	1	28	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	8	1 266	1	350	1	220	1	90	1	897	1	151	1	49
3	Arbeidsmandatforbundet	1	1 800	—	—	—	—	1	1 800	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	5	280	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	4	255
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	11	1 910	2	485	1	744	3	568	1	43	1	18	3	82
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	21	3 858	5	985	2	478	1	590	2	819	3	273	8	513
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	9	1 653	2	355	1	178	1	243	2	309	3	470	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30
9	Grafisk Forbund	12	1 406	2	146	2	118	2	73	3	903	1	86	2	80
10	Gullamedarbeiderforbundet	1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	27
11	Handel og Kontor i Norge	8	3 287	1	1 009	1	408	1	509	1	985	2	333	2	43
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	622	1	238	1	37	1	147	1	200	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	8 724	1	3 894	1	763	1	2 065	1	642	1	513	5	1 047
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	12	4 198	8	1 463	1	212	2	1 033	1	326	1	1 047	1	117
16	Kommuneforbundet	27	7 960	8	2 180	1	1 014	2	836	4	979	1	506	13	2 448
17	Lenemannsetens Landslag	1	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	68
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	3	71	1	38	1	22	—	—	1	11	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	11	1 684	2	893	2	24	2	289	3	293	1	266	1	119
22	Papirindustriarbeiderforbundet	13	5 881	—	—	3	1 887	1	814	8	3 042	—	—	1	338
23	Postforbundet	4	317	1	90	1	45	1	92	1	90	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	336	—	—	—	—	1	336	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	1	672	1	672	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	12	399	1	43	1	48	1	5	1	35	—	—	8	271
27	Soelonomforbundet	1	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	344	—	—	—	—	—	—	1	344	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	1	72	—	—	—	—	—	—	1	72	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	13	931	1	60	3	101	—	—	—	—	—	—	9	770
32	Transportarbeiderforbundet	10	965	2	248	2	146	2	278	3	251	—	—	1	65
33	Treindustriarbeiderforbundet	8	315	1	31	1	108	—	—	1	55	1	9	4	115
34	Urmaker Sveeneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	211	48 439	39	12 819	27	6 368	24	9 274	38	9 819	16	3 672	67	6 487

1) 13 underavdelinger med 931 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AKERSHUS																				
		Fylket		Asker		Bærum		Eidsvoll		Frogn		Nes		Skedamo		Ski		Ullensaker		Øvrige komm. tils.		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	—	—	—	—	—	—	
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	6	401	—	—	1	94	—	—	1	17	—	—	2	172	—	—	—	—	2	118	
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 016	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 016	—	—	—	—	—	—	
4	Befalsforbundet	9	375	—	—	1	16	—	—	1	17	—	—	2	96	1	5	4	241	—	—	
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	6	510	—	—	—	—	1	83	—	—	—	—	2	236	—	—	—	1	76	2	115
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	32	3 032	1	207	4	597	4	509	1	47	3	217	3	840	3	148	3	117	10	400	
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	19	963	1	57	2	178	—	104	1	27	1	39	2	176	1	66	1	18	8	288	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	
9	Grafisk Forbund	4	102	—	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18	
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	7	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	87	—	—	—	—	—	—	
11	Handel og Kontor i Norge	8	2 547	—	—	2	1 365	1	94	1	89	1	84	1	790	—	—	1	66	1	80	
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	1	26	—	—	—	—	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	18	4 773	1	198	2	1 694	1	431	1	126	1	428	2	637	1	182	2	87	7	1 010	
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	1 422	1	87	1	104	1	61	—	—	—	1	302	2	124	—	—	—	7	764	
16	Kommuneforbundet	40	9 406	4	1 552	9	1 969	2	618	1	160	1	263	4	967	1	377	1	382	17	3 142	
17	Lensmannsetatens Landslag	1	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	87	
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Norsk Olje- og Petrokjernforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Nærings- og Nyttelsesmid.arb.forb.	12	374	1	2	—	—	2	54	—	—	2	21	2	90	—	—	1	3	4	204	
22	Papirindustriarbeiderforbundet	2	263	1	185	1	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Postforbundet	1	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	147	
24	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	30	1 110	1	8	2	21	5	76	—	—	1	129	—	—	1	10	1	35	19	831	
27	Sesosjonforbundet	1	197	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	197	
28	Sufførforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29	Tele Tjeneste Forbundet	2	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	660	—	—	—	—	—	—	
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Tjenestemannslaget	1) 14	1 602	—	—	2	121	—	—	1	58	1	24	3	299	1	13	2	635	4	352	
32	Transportarbeiderforbundet	1	32	—	—	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33	Treindustriarbeiderforbundet	7	268	—	—	1	12	1	24	—	—	1	22	1	23	1	40	—	—	2	137	
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Til sammen		231	29 306	12	2 233	29	6 321	22	2 091	8	531	12	1 227	30	6 396	12	945	17	1 659	89	7 904	

1) 14 underavdelinger med 1602 medlemmer.

Tabell V, 1979 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	HEDMARK																									
		OSLO		Fylket		Hamar		Konga- vinger		Elve- rum		Rings- aker		Stange		Åmot		Åsnes		Øvrige komm. tlls.							
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.						
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	127	2	78	1	45	1	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	6	2 311	9	430	2	126	1	36	1	83	1	62	—	—	—	—	—	—	—	4	173					
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 861	2	1 461	1	1 266	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	205					
4	Befalsforbundet	6	371	6	134	2	48	1	14	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	1	85	1	13				
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	2	1 753	12	788	3	403	1	59	1	22	2	117	—	—	—	—	—	—	—	—	5	185				
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	8 528	38	6 139	3	667	2	480	2	461	4	1 841	5	440	1	48	3	268	18	1 934	—	—				
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	8	2 975	15	831	2	197	1	130	2	115	1	69	1	34	1	37	—	—	—	—	7	249				
8	Fengselstjenestemannsforb.	1)	518	2	56	1	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	—	—			
9	Grafisk Forbund	5	6 087	4	221	1	80	2	93	1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	269	1	34	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
11	Handel og Kontor i Norge	4	14 667	18	2 635	1	1 179	1	295	1	224	2	177	—	—	—	1	91	1	97	11	572	—	—			
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3	3 020	4	475	1	282	1	109	1	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	—	—		
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	16 873	15	2 995	1	760	1	504	1	287	3	788	2	94	—	—	—	—	—	—	—	7	562	—	—	
14	Jernbaneforbundet	2)	16 5 405	5)	13 1 182	13	1 182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	1 774	10	670	2	82	2	268	1	69	—	—	1	67	—	—	—	—	—	—	—	4	104	—	—	
16	Kommuneforbundet	42	26 678	29	6 282	5	1 084	1	646	1	585	1	554	3	1 081	1	117	1	208	18	2 029	—	—	—	—		
17	Lensmannsetens Landslag	—	—	3	76	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	50	—	—	
18	Lokomotivmannsforbundet	3)	1 573	6)	1 189	1	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	Musikerforbundet	4	997	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Nærings- og Nytelsesmidl. arb. forb.	11	4 398	24	1 374	6	454	1	12	3	147	3	377	1	83	1	2	1	12	9	287	—	—	—	—	—	
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	1	446	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	446	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Postforbundet	1	2 520	4	351	1	146	1	82	1	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	—	—	
24	Den norske Postorganisasjon	1	3 287	2	831	—	—	1	292	1	639	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Sjømennsforbundet	1	4 723	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	105	101	4 169	—	—	6	382	10	279	10	538	6	373	6	142	9	337	56	2 238	—	—	—	—	—	
27	Sosionomforbundet	1	687	1	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	72	—	—	
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29	Tele Tjeneste Forbundet	6	3 065	1	432	1	432	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	Telegrafmennenes Landsforbund	1	1 196	1	110	—	—	1	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Tjenestemannslaget	4)	99 11 066	7)	13 1 342	3	329	2	211	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	702	—	—
32	Transportarbeiderforbundet	4	5 058	7	687	1	410	1	52	1	35	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	158	—	—	
33	Treindustriarbeiderforbundet	2	441	11	545	—	—	—	—	1	69	2	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	406	—	—
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Til sammen		245	131 133	350	34931	52	9 363	23	3 203	31	3 213	30	4 626	19	2 172	12	883	17	973	161	9 899	—	—	—	—	—	

1) Omfatter medlemmer i Oslo og Akershus.

2) Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland

3) Omfatter medlemmer i Østfold, Oslo, Akershus, Hedmark og Oppland

4) 90 underavdelinger med 9 373 medlemmer

5) Omfatter medlemmer i Hedmark, Oppland og Møre og Romsdal

6) Omfatter medlemmer i Hedmark, Buskerud, Vestfold og Telemark

7) 12 underavdelinger med 1 140 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OPPLAND													
		Fylket		Gjøvik		Lillehammer		V. Toten		Ø. Toten		Øvrige komm. tils.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	48	1	30	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	8	585	1	139	1	27	2	278	—	—	—	—	4	141
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 432	—	—	1	1 432	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	4	75	—	—	2	58	—	—	1	8	—	—	1	9
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	8	1 272	1	448	1	288	—	—	2	251	4	—	4	285
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	38	3 006	4	974	3	698	1	5	2	43	28	—	1	286
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	17	911	2	147	2	148	2	92	—	—	—	—	11	524
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	7	453	1	244	1	53	2	79	—	—	—	—	3	77
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	19	2 363	1	903	1	410	2	266	1	43	14	—	14	741
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	3	288	1	118	1	111	—	—	—	—	—	—	1	59
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	4 311	2	1 226	1	379	1	2 385	—	—	—	—	4	321
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	525	1	76	1	33	—	—	—	—	—	—	5	416
16	Kommuneforbundet	17	5 142	2	1 003	3	1 013	2	546	1	287	9	—	2	2 293
17	Lensmannsetatsens Landslag	2	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	57
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	22	897	2	251	3	313	—	—	2	36	15	—	297	—
22	Papirindustriarbeiderforbundet	2	606	1	242	1	364	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	3	284	2	161	1	133	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	60	1 469	6	170	1	51	2	25	3	179	49	—	1	1 044
27	Sosionomforbundet	1	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	71
28	Sufførlerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	481	1	481	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmenneses Landsforbund	1	187	1	187	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1)	869	1	41	4	278	—	—	1	25	7	—	525	—
32	Transportarbeiderforbundet	11	734	4	197	2	279	1	8	—	—	—	—	4	250
33	Treindustriarbeiderforbundet	14	929	2	160	1	176	—	—	—	—	—	—	11	603
34	Urmaker Sverneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	270	27 006	37	7 189	32	6 262	15	3 684	13	872	173	—	8 990	—

1) 13 underavdelinger med 869 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	BUSKERUD															
		Fylket		Drammen		Kongsberg		Ringebu		Modum		Nedre Elker		Øvre Elker		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	28	1	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	8	972	1	179	2	524	1	138	—	—	—	—	—	—	4	131
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 057	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 057	—
4	Befalsforbundet	3	107	—	—	1	40	2	67	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bekleddningsarbeiderforbundet	10	923	3	309	1	26	2	245	—	—	2	326	—	—	2	17
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	19	3 111	5	1 243	1	236	2	811	4	149	2	173	2	68	3	431
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	21	1 291	3	497	3	128	3	178	3	91	—	—	1	73	8	324
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	33
9	Grafisk Forbund	6	1 081	1	668	1	30	2	282	—	—	—	—	—	—	2	101
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	13	1	4	—	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	13	2 397	1	1 305	2	328	1	262	1	146	—	—	1	57	7	299
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	3	298	1	187	1	59	1	52	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	14	7 164	1	2 874	1	2 802	3	529	4	418	—	—	1	247	4	299
14	Jernbaneforbundet	1)	14 2 786	14	2 786	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	19	3 084	3	902	—	—	1	27	2	74	1	456	2	217	10	1 406
16	Kommuneforbundet	21	6 818	9	3 101	1	601	1	819	1	367	1	389	1	281	7	1 430
17	Lensmannsetats Landslag	1	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	60
18	Lokomotivmannsforbundet	2)	1 342	1	342	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	12	574	3	437	2	17	2	75	—	—	—	—	—	—	5	45
22	Papirindustriarbeiderforbundet	17	3 706	5	872	1	159	3	1 271	2	438	1	73	2	221	3	672
23	Postforbundet	3	375	1	232	1	28	1	115	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	397	—	—	1	397	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	25	665	1	9	2	56	6	318	6	57	1	35	—	—	9	210
27	Sosionomforbundet	1	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	80
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	383	1	383	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmenneses Landsforbund	1	198	—	—	1	198	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	3)	13 923	—	—	2	156	1	213	—	—	—	—	1	17	9	537
32	Transportarbeiderforbundet	4	450	2	415	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	1	13
33	Treindustriarbeiderforbundet	11	487	1	113	1	24	2	51	3	93	3	204	—	—	1	2
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	247	39 823	59	16 886	25	5 709	35	5 475	26	1 828	12	1 645	12	2 188	78	6 092

1) Omfatter medlemmer i Akershus, Buskerud og Telemark

2) Omfatter medlemmer i Buskerud, Vestfold og Telemark

3) 13 underavdelinger med 923 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VESTFOLD																	
		Fylket		Holme- strand		Horten		Larvik		Sande- fjord		Stavern		Tønsberg		Svelvik		Øvrige komm. tlls.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	31	—	—	—	—	1	5	1	7	—	—	1	19	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	520	—	—	1	185	1	155	1	62	—	—	1	34	—	—	2	84
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	59	2	31	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	4	125	—	—	1	35	1	—	—	—	—	—	2	31	—	—	—	—
5	Bekleddningsarbeiderforbundet	6	828	—	—	1	53	1	73	1	54	—	—	2	554	1	92	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	15	2 742	—	—	1	147	5	1 023	2	660	1	94	2	628	2	110	2	80
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	7	695	1	27	1	47	1	57	1	153	—	—	2	401	1	10	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	101	—	—	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	77
9	Grafisk Forbund	7	489	—	—	2	65	1	82	1	53	—	—	2	257	—	—	1	32
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	222	—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	1	212	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	7	1 090	1	119	2	272	1	254	1	156	—	—	1	287	—	—	1	2
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	400	—	—	1	34	1	94	1	171	—	—	1	101	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	9 661	2	1 295	1	2 599	1	996	1	1 506	1	98	1	2 957	1	133	1	77
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 622	2	102	1	21	2	126	1	887	2	199	2	75	—	—	4	212
16	Kommuneforbundet	18	4 801	2	459	1	558	2	703	2	843	1	49	1	1 004	1	98	8	1 087
17	Lensmannsetatsens Landslag	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	24	—	—	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	1	20	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmid. arb. forb.	12	572	—	—	2	6	3	231	2	38	—	—	4	241	—	—	1	56
22	Papirindustriarbeiderforbundet	4	523	—	—	—	—	1	116	—	—	—	—	—	—	1	104	2	303
23	Postforbundet	1	263	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	253	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	278	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	1	840	—	—	—	—	—	—	1	840	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	10	174	—	—	—	—	1	24	—	—	—	—	—	—	1	2	8	148
27	Sosionomforbundet	1	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	74
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	324	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	324	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1) 10	732	—	—	2	200	—	—	—	—	1	88	—	—	—	—	7	444
32	Transportarbeiderforbundet	10	307	2	14	2	20	2	69	1	14	—	—	2	177	—	—	1	13
33	Treindustriarbeiderforbundet	4	165	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	26	2	126
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tll sammen	182	27 633	11	2 029	22	4 310	24	4 008	18	5 454	7	587	28	7 833	9	575	43	2 837

1) 10 underavdelinger med 732 medlemmer.

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TELEMARK													
		Fylket		Not- odden		Pors- grunn		Skien		Kragersø		Tinn		Øvrige komm. tila.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	38	—	—	—	—	1	34	—	—	1	4	—	—
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	12	1 364	2	89	3	789	2	150	1	72	2	155	2	109
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 343	—	—	—	1 343	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	5	319	1	27	1	15	1	80	—	—	1	177	1	20
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	15	1 923	3	156	—	—	3	1 168	1	57	1	61	7	481
7	Elektriker- og Kraftsatsjonsforbundet	20	938	3	67	4	455	2	110	1	38	2	83	8	185
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	17	—	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	7	369	1	9	1	62	2	161	1	57	1	7	1	73
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	57	—	—	—	—	—	—	1	57	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	10	1 792	2	140	2	845	1	481	1	48	1	164	3	114
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	397	1	45	1	157	1	159	—	—	1	36	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	2 807	—	—	2	1 011	1	583	2	575	—	—	2	638
14	Jernbaneforbundet	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	7 322	4	1 338	5	4 859	4	801	1	39	2	785	—	—
16	Kommuneforbundet	15	5 892	1	460	2	1 181	4	2 370	1	319	1	409	6	1 153
17	Lenemannsetasens Landslag	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	22	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	2	564	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	564
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	11	522	2	8	4	125	2	368	—	—	1	7	2	14
22	Papirindustriarbeiderforbundet	6	1 178	—	—	—	—	3	1 008	3	170	—	—	—	—
23	Postforbundet	8	290	1	98	1	41	1	156	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	352	1	352	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	2	338	—	—	1	337	—	—	1	1	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	24	440	2	42	—	—	2	88	2	3	1	16	17	291
27	Sosionomforbundet	1	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	61
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	2	279	—	—	—	—	1	194	—	—	—	—	1	85
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1) 11	623	1	27	1	19	1	11	—	—	—	—	8	566
32	Transportarbeiderforbundet	11	651	1	87	4	184	2	318	1	25	1	8	2	79
33	Treindustriarbeiderforbundet	1	2	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	194	29 972	26	2 890	33	11 423	37	7 781	17	1 461	17	1 952	64	4 465

1) 10 underavdelinger med 612 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AUST-AGDER													
		Fylket		Arendal		Grimstad		Risør		Lillesand		Tvedestrand		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Preaseforbund	1	7	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	202	1	77	—	—	1	17	—	—	—	—	3	108
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	1	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	31
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	3	153	—	—	—	—	1	20	—	—	1	17	1	116
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	5	525	2	401	1	58	—	—	1	30	—	—	1	38
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	438	2	380	—	—	—	—	—	—	—	—	2	58
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	30	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	1	59	1	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullamedarbeiderforbundet	1	41	1	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	5	312	1	198	1	20	1	34	1	25	—	—	1	35
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	1	89	1	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 694	1	1 675	1	452	1	358	1	47	1	147	1	15
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	782	2	88	—	—	1	10	1	110	—	—	2	578
16	Kommuneforbundet	9	2 219	2	775	1	252	1	275	1	178	1	106	3	636
17	Lensmannsetatsens Landslag	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelesmiddelearbeiderforbundet	5	155	2	107	2	44	—	—	—	—	—	—	1	4
22	Papirindustriarbeiderforbundet	3	201	—	—	—	—	1	51	—	—	1	43	1	107
23	Postforbundet	1	104	1	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	126	1	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	2	123	1	107	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	14	195	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	13	187
27	Søkonomforbundet	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	176	1	176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	1	264	1	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1) 7	368	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	6	355
32	Transportarbeiderforbundet	6	373	3	318	—	—	1	16	1	8	—	—	1	31
33	Treindustriarbeiderforbundet	2	25	1	14	—	—	1	11	—	—	—	—	—	—
34	UrmakerSvenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	94	9 747	23	5 037	7	832	10	808	6	396	4	312	39	2 362

1) 7 underavdelinger med 368 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VEST-AGDER													
		Fylket		Farsund		Flekk- fjord		Kr.sand		Mandal		Vennesla		Øvrige komm. tlla.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	16	—	—	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	3	396	—	—	1	14	1	319	1	63	—	—	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 619	—	—	—	—	1	1 619	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	3	161	1	21	—	—	2	140	—	—	—	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	656	—	—	4	121	3	438	1	97	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	1 512	1	87	1	47	2	919	2	139	2	242	1	78
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	640	1	194	1	19	2	337	1	39	1	10	1	41
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	17	—	—	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	4	209	1	17	1	33	1	150	1	9	—	—	—	—
10	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	6	796	1	26	1	68	1	622	1	100	1	59	1	30
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	395	—	—	—	—	1	359	1	36	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	3 176	1	61	1	245	2	1 606	1	1 117	—	—	2	148
14	Jernbaneforbundet	1)12	654	—	—	—	—	12	654	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 176	1	429	1	0	6	1 633	—	—	—	—	2	214
16	Kommuneforbundet	14	3 369	1	234	1	330	7	1 976	1	438	1	234	3	167
17	Lensmannsetens Landslag	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18
18	Lokomotivmannsforbundet	1)1	121	—	—	—	—	1	121	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	32	—	—	—	—	1	32	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	10	641	1	36	2	60	4	526	1	4	—	—	2	15
22	Papirindustriarbeiderforbundet	2	905	—	—	—	—	—	—	—	—	1	834	1	71
23	Postforbundet	2	250	—	—	1	34	1	216	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	294	—	—	—	—	1	294	—	—	—	—	—	—
25	Sjemannsforbundet	2	1 246	1	57	—	—	1	1 169	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	25	—	—	—	—	2	15	—	—	—	—	1	10
27	Sosionomforbundet	1	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	47
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	254	—	—	—	—	1	254	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	2)10	653	1	59	—	—	4	383	—	—	—	—	5	211
32	Transportarbeiderforbundet	5	387	—	—	1	31	2	317	—	—	—	—	2	39
33	Treindustriarbeiderforbundet	6	136	1	65	2	57	1	9	1	2	—	—	1	3
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tll sammen	133	20 699	12	1 286	18	1 049	61	13 859	12	2 044	6	1 379	24	1 082

1) Omfatter medlemmer i Aust- og Vest-Agder og Telemark

2) 10 underavdelinger med 653 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ROGALAND															
		Fylket		Elger-sund		Hauge-sund		Sandnes		Stav-anger		Karmøy		Sauda		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	29	—	—	—	—	—	—	1	26	1	3	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	9	896	1	52	1	13	1	128	1	373	—	—	1	44	4	276
3	Arbeidsmandsforbundet	3	2 895	—	—	—	—	—	—	1	2 098	—	—	—	—	2	797
4	Befalsforbundet	2	143	—	—	—	—	—	—	1	43	—	—	—	—	1	100
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	7	1 189	1	12	—	—	2	874	—	—	1	45	—	—	3	259
6	Byggningsindustriarbeiderforbundet	14	3 950	1	108	2	545	1	856	5	1 933	—	—	1	35	4	473
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	8	1 243	—	—	1	123	—	—	4	951	1	84	1	49	1	36
8	Fengselstjenestemannsforbundet	3	117	—	—	1	7	—	—	1	29	—	—	—	—	1	81
9	Grafisk Forbund	4	1 092	—	—	1	111	—	—	3	981	—	—	—	—	—	—
10	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	7	2 608	1	79	1	306	—	—	1	1 968	—	—	1	38	3	217
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	3	506	—	—	1	169	—	—	1	309	—	—	1	28	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	9 521	1	390	1	2 034	1	1 426	1	3 527	1	155	1	48	5	1 941
14	Jernbaneforbundet	14	708	—	—	1	90	—	—	13	618	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	3 005	2	196	1	87	1	181	4	418	2	1 139	2	947	1	37
16	Kommuneforbundet	36	7 788	2	331	6	1 189	2	1 128	11	3 126	1	400	1	228	13	1 381
17	Lensmannsetatsens Landslag	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	60
18	Lokomotivmannsforbundet	1) 1	75	—	—	—	—	—	—	1	75	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	95	—	—	—	—	—	—	1	95	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	53	2 149	—	—	1	65	1	21	51	2 063	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	17	1 870	2	69	3	288	1	50	6	1 323	—	—	—	5	—	140
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	2	482	—	—	1	131	—	—	1	351	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	3	696	1	218	1	153	—	—	1	327	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	3	3 023	1	4	1	819	—	—	1	2 200	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	20
27	Sosionomforbundet	1	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	132
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	2	574	—	—	1	246	—	—	1	328	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmenneskes Landsforbund	2	323	—	—	1	90	—	—	1	233	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	2) 18	1 430	—	—	—	—	—	—	7	359	—	—	—	—	11	1 091
32	Transportarbeiderforbundet	9	1 281	1	17	2	149	2	194	2	897	2	24	—	—	—	—
33	Treindustriarbeiderforbundet	6	380	1	20	1	16	1	39	1	287	—	—	—	—	1	38
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	256	48 262	15	1 496	29	6 631	13	4 897	122	24 897	9	1 856	9	1 417	59	7 068

1) Omfatter medlemmer i Vest-Agder og Rogaland

2) 17 underavdelinger med 1 407 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	HORDALAND																	
		Fylket		Bergen		Kvam		Kvinherad		Odda		Stord		Vaksdal		Voss		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	30	1	24	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	707	1	441	—	—	1	20	—	—	1	85	1	19	—	—	2	142
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 865	1	2 226	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	639	
4	Befalsforbundet	4	308	3	285	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	26	4 160	8	2 640	3	49	1	11	1	11	—	—	1	763	1	53	11	633
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	15	4 282	9	3 660	1	24	1	2	1	47	1	253	—	—	1	189	1	87
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	14	2 450	2	1 709	1	30	1	19	2	132	2	337	1	16	1	60	4	148
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	37	1	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	5	1 073	3	1 062	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	1	6	—	—
10	Gullamedarbeiderforbundet	4	225	2	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	1	36
11	Handel og Kontor i Norge	14	4 780	3	4 081	2	60	1	37	1	198	1	35	2	101	1	201	—	67
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	5	1 579	3	1 463	—	—	—	—	1	44	—	—	—	—	1	72	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	10 333	7	7 441	2	103	2	439	1	83	—	1 418	—	—	2	339	—	510
14	Jernbaneforbundet	1) 15	1 128	15	1 128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	3 590	3	639	1	499	1	473	3	1 506	—	—	1	13	—	—	6	460
16	Kommuneforbundet	48	13 544	24	10 124	1	123	2	353	1	443	—	224	1	153	1	373	17	1 751
17	Lenmannslatens Landslag	1	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107
18	Lokomotivmannsforbundet	2) 1	163	1	163	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	2	165	2	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjølemiforbund	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	35
21	Nærings- og Nyttelsesmidl. arb. forb.	31	2 501	8	1 694	—	—	1	76	2	14	1	15	1	121	3	122	15	459
22	Papirindustriarbeiderforbundet	1	134	1	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	1	1 055	1	1 055	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	837	1	837	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	2	1 835	1	1 815	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	45	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	41
27	Sosionomforbundet	1	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	181
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	3	1 169	1	1 048	—	—	—	—	—	—	1	74	—	—	—	—	1	47
30	Telegrafmenneses Landsforbund	1	322	1	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	3) 21	2 890	15	2 140	—	—	—	—	—	—	1	34	—	—	1	90	4	626
32	Transportarbeiderforbundet	5	2 056	2	2 006	—	—	—	—	—	—	1	18	—	—	1	16	1	17
33	Treindustriarbeiderforbundet	16	732	5	342	1	62	1	6	1	24	—	—	2	34	—	—	6	264
34	Urmaker Sønneforbundet	1	14	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	290	65 297	127	48 844	12	950	12	1 436	16	2 528	11	2 493	10	1 220	16	1 561	86	6 270

1) Omfatter medlemmer i Hordaland og Sogn og Fjordane

2) Omfatter medlemmer i Buskerud, Hordaland og Sogn og Fjordane

3) 20 underavdelinger med 2 872 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SOGN OG FJORDANE															
		Fylket		Flora		Førde		Høy-anger		Sogndal		Vågsøy		Årdal		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	13	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funkaj	6	374	—	—	1	18	1	39	1	12	—	—	1	222	2	83
3	Arbeidsmandsforbundet	1	860	—	—	1	860	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Befalsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	10	385	—	—	1	103	—	—	—	—	1	6	—	—	8	276
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	578	1	54	1	127	1	21	1	86	1	33	1	82	6	175
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	13	356	1	42	1	45	1	32	1	13	1	14	1	66	7	144
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	1	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	42
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	10	899	1	84	1	216	1	87	1	186	—	—	1	190	5	186
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	40	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	13	1 842	1	432	1	296	—	—	—	—	1	58	1	31	9	1 025
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	2 371	1	47	1	10	2	644	—	—	1	46	2	1 552	1	72
16	Kommuneforbundet	19	2 603	1	418	1	225	2	312	2	398	1	175	1	260	11	817
17	Lensmannsetatsens Landslag	1	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	38
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrolkjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	18	797	1	82	2	57	1	5	2	120	2	187	—	—	10	346
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	281	—	—	1	281	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	81	—	—	1	19	—	—	1	39	—	—	—	—	2	23
27	Sealonnforbundet	1	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	38
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	340	—	—	1	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1)	7	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	223
32	Transportarbeiderforbundet	4	432	1	40	—	—	—	—	1	54	1	15	—	—	1	323
33	Treindustriarbeiderforbundet	5	96	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	4	89
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	138	12 689	9	1 204	14	2 597	9	1 140	10	906	10	541	9	2 443	77	3 858

1) 7 underavdelinger med 223 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	MØRE OG ROMSDAL															
		Fylket		Kristian- sund		Molde		Ålesund		Rauma		Sunnal		Volda		Øvrige komm. tlla.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	44	1	16	1	11	1	14	—	—	1	3	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	7	495	—	68	1	23	1	69	—	—	1	120	—	—	3	210
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 906	—	—	1	1 726	—	—	—	—	—	—	—	—	1	179
4	Befalsforbundet	1	9	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	17	1 592	1	203	1	368	5	604	1	38	—	—	1	24	8	357
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	20	1 585	2	303	2	339	2	354	1	71	1	59	1	43	11	416
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	18	1 057	1	183	2	182	1	221	1	24	2	190	1	46	10	211
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18
9	Grafisk Forbund	4	216	1	59	1	30	1	114	—	—	1	13	—	—	—	—
10	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	12	1 894	1	416	1	282	1	623	1	25	2	190	1	91	5	267
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	258	1	98	1	64	1	62	—	—	1	28	—	—	1	6
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	24	5 569	1	1 138	3	1 036	2	813	—	—	1	62	1	157	16	2 363
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 689	2	214	1	16	1	168	1	59	1	989	—	—	8	243
16	Kommuneforbundet	30	5 860	4	930	4	1 332	4	1 394	1	97	1	268	2	300	14	1 639
17	Lenemannsetatens Landslag	1	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	72
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	25	1 010	3	219	3	154	5	244	—	—	1	19	—	—	13	374
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	3	415	1	126	1	104	1	185	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	3	513	1	134	1	120	1	259	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	2	1 982	—	—	—	—	1	1 945	—	—	—	—	—	—	1	17
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	5	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	53
27	Sosionomforbundet	1	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	65
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	4	529	1	112	1	83	1	216	—	—	—	—	—	—	1	118
30	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	145	—	—	—	—	1	145	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1) 18	709	3	73	3	93	1	15	2	65	—	—	1	24	8	439
32	Transportarbeiderforbundet	13	1 176	3	331	2	165	3	493	1	13	—	—	1	28	3	146
33	Treindustriarbeiderforbundet	24	1 437	1	3	3	69	1	175	1	4	—	—	1	26	17	1 160
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Til sammen		259	30 277	29	4 626	34	6 209	35	8 113	10	396	13	1 941	10	739	128	3 253

1) 17 underavdelinger med 699 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SØR-TRØNDELAG													
		Fylket		Tr.heim		Oppdal		Orkdal		Røros		Ørland		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	39	1	31	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	6	597	1	421	—	—	1	13	1	19	—	—	3	144
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 443	1	2 275	—	—	—	—	—	—	—	—	1	168
4	Befalsforbundet	4	251	2	98	—	—	—	—	—	1	142	1	13	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	4	638	1	437	—	—	—	—	1	38	—	—	2	61
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	21	3 731	6	2 652	1	46	2	200	1	190	1	28	10	617
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	17	1 616	3	1 220	1	20	1	25	1	42	1	41	10	268
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	98	1	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	5	721	3	638	—	—	1	71	1	12	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	25	2	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	14	6 039	1	4 034	1	74	1	196	1	170	1	113	9	453
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	1 258	3	1 059	1	44	—	—	1	155	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	5 128	2	4 351	—	—	—	—	1	162	1	71	5	544
14	Jernbaneforbundet	1) 15	2 325	15	2 325	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1 034	1	419	—	—	1	350	—	—	—	—	7	265
16	Kommuneforbundet	34	9 982	20	6 701	1	158	1	401	1	158	1	487	10	2 077
17	Lenamannsetatens Landelag	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	36
18	Lokomotivmannsforbundet	2) 1	332	1	332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	154	1	154	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbundet	27	2 209	9	1 859	1	30	1	10	1	12	—	—	15	298
22	Papirindustriarbeiderforbundet	1	645	1	645	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	1	853	1	853	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	652	1	652	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	2	773	1	770	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	21	503	2	29	1	14	—	—	1	71	1	13	16	376
27	Sosionomforbundet	1	159	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	159
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	658	1	658	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landeforbund	1	252	—	—	1	252	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	3) 19	3 036	13	2 108	—	—	—	—	—	1	121	5	807	
32	Transportarbeiderforbundet	4	1 538	2	1 425	—	—	—	—	—	—	—	—	2	113
33	Treindustriarbeiderforbundet	5	88	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	4	76
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	237	46 709	96	36 265	9	650	9	1 265	12	1 037	6	1 014	103	6 476

1) Omfatter medlemmer i Sør- og Nord-Trøndelag

2) Omfatter medlemmer i Sør- og Nord-Trøndelag og Nordland

3) 16 underavdelinger med 2 990 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Me lemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORD-TRØNDELAG													
		Fylket		Namsos		Steinkjer		Levanger		Stjørdal		Verdal		Øvrige komm. tis.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	16	1	16	—	—	—	—	1	0	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	3	160	—	—	—	—	1	61	—	—	—	—	2	99
3	Arbeidsmandsforbundet	3	1 758	—	—	1	1 318	—	—	—	—	—	—	2	442
4	Befalsforbundet	3	145	—	—	1	57	1	8	1	80	—	—	—	—
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	3	66	2	59	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	22	2 460	4	579	3	472	2	213	2	329	3	536	8	331
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	751	1	154	1	369	1	15	1	41	1	117	2	55
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Gravisk Forbund	3	103	1	34	1	52	1	17	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	11	1 639	1	258	1	371	1	235	1	206	1	337	6	232
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	285	1	71	1	134	1	46	—	—	1	34	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	1 967	1	151	1	244	1	833	1	438	—	—	4	301
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	721	2	41	—	—	1	39	1	158	—	—	3	485
16	Kommuneforbundet	17	3 921	2	784	1	439	2	716	1	385	1	304	10	1 293
17	Lønsmannsetatens Landslag	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	35
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	15	688	3	141	3	174	2	91	1	34	2	83	4	165
22	Papirindustriarbeiderforbundet	4	749	—	—	—	—	1	55	1	451	—	—	2	243
23	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	1	241	1	241	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	1	69	1	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	37	829	1	78	5	92	2	58	3	36	3	110	23	455
27	Sosionomforbundet	1	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	55
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	1	280	—	—	1	280	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1)	10	690	—	—	2	132	2	74	1	122	—	5	362
32	Transportarbeiderforbundet	12	290	2	41	2	55	1	6	1	16	1	13	5	159
33	Treindustriarbeiderforbundet	2	88	—	—	1	57	1	26	—	—	—	—	—	—
34	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	178	18 001	24	2 717	26	4 299	21	2 889	15	1 843	13	1 534	79	4 719

1) 9 underavdelinger med 674 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpentr.	Forbund	NORDLAND																			
		Fylket		Bode		Narvik		Andøy		Brønnøy		Fauske		Rana		Vefsn		Vågan		Øvrige komm. tlla.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	58	1	16	1	17	—	—	—	—	—	—	1	12	1	13	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	12	710	1	51	1	80	—	—	—	—	1	7	1	304	1	24	1	20	6	224
3	Arbeidsmandsforbundet	5	4 975	—	—	—	—	—	—	—	—	1	517	3	4 369	—	—	—	—	1	59
4	Befalsforbundet	7	575	1	405	2	28	1	90	—	—	—	—	—	1	16	—	—	—	2	36
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	6	244	—	—	1	26	—	—	—	—	—	—	1	11	1	172	—	—	3	35
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	28	1 861	2	433	1	136	1	34	1	27	1	96	1	222	3	222	1	20	12	671
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	22	1 148	3	197	1	103	1	9	1	18	2	102	1	153	3	140	1	60	10	366
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	15	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	7	196	1	71	1	32	—	—	1	7	—	—	1	26	1	23	1	20	1	18
10	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	26	3 403	1	728	1	332	1	42	2	120	2	250	1	695	1	291	1	126	16	819
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	7	873	1	198	1	178	—	—	—	—	1	71	1	212	1	102	1	41	1	71
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	5 296	1	445	2	291	1	73	1	13	1	56	1	3 326	1	98	1	116	12	678
14	Jernbaneforbundet	13	414	—	—	13	414	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	2 273	1	33	1	10	—	—	1	5	—	—	1	288	1	723	2	46	9	1 163
16	Kommuneforbundet	42	8 590	4	1 255	3	952	1	171	—	—	1	427	3	711	2	446	2	563	26	4 066
17	Lensmannsetatens Landslag	2	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	92
18	Lokomotivmannsforbundet	2	122	—	—	2	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmidl. arb. forb.	37	1 942	1	250	1	66	2	156	3	76	1	3	1	96	2	126	4	138	22	1 056
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	3	480	1	245	1	59	—	—	—	—	—	—	1	176	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	4	697	1	234	1	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	135	1	244
25	Sjømennsforbundet	6	506	1	118	1	122	—	—	1	88	—	—	—	—	—	—	—	—	3	178
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	10	246	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	9	238
27	Sosionomforbundet	1	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	3	501	1	174	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	327
30	Telegrafmenneskes Landsforbund	3	262	1	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	175
31	Tjenestemannslaget	1)	36	2 061	7	568	5	392	1	171	—	3	119	1	88	2	63	—	—	17	720
32	Transportarbeiderforbundet	22	1 370	2	156	4	767	2	12	2	34	1	93	2	128	1	13	—	—	3	167
33	Treindustriarbeiderforbundet	2	11	1	7	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	343	39 004	33	5 691	45	4 215	11	758	13	388	15	1 746	22	10 744	22	2 461	16	1 285	166	11 716

1) 35 underavdelinger med 2 021 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TROMS															
		Fylket		Harstad		Tromsø		Bardu		Lenvik		Målselv		Øvrige komm. tils.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	36	—	—	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	4	177	1	41	1	31	—	—	1	37	—	—	—	1	68	—
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 100	—	—	1	1 035	—	—	—	—	—	—	—	—	1	65
4	Befalsforbundet	8	399	2	136	1	60	1	68	—	—	3	112	1	23	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	3	210	—	—	1	6	—	—	1	196	—	—	—	1	9	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	7	1 157	1	214	1	647	1	43	1	93	—	—	—	3	160	—
7	Elektriker- og Krafttaasjonsforbundet	6	614	1	163	2	318	1	91	—	—	—	—	—	2	42	—
8	Fængselstjenestemannsforbundet	1	14	—	—	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Gravsk Forbund	2	124	1	31	1	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	8	2 128	1	455	1	1 144	1	106	1	218	1	67	3	138	—	—
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	406	1	155	1	251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	1 297	1	650	1	329	2	66	1	43	—	—	—	5	209	—
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	351	2	120	1	36	—	—	1	121	—	—	—	4	74	—
16	Kommuneforbundet	29	5 280	2	848	5	1 061	1	87	1	230	1	182	19	1 972	—	—
17	Løsmannsetatsens Landslag	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	50	—
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	23	1	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsemiddelarbeiderforbundet	26	1 301	4	324	3	446	1	10	2	79	1	6	15	436	—	—
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	2	299	1	72	1	227	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	3	421	1	93	1	210	—	—	1	118	—	—	—	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	1	1 836	—	—	1	1 836	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	11	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	1	2	—	—
27	Sosionomforbundet	1	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	81	—
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	2	605	1	213	1	292	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	1	64	—	—	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1)	1 919	3	292	8	633	3	482	2	22	1	81	8	409	—	—
32	Transportarbeiderforbundet	8	510	2	103	2	136	—	—	1	180	1	77	2	14	—	—
33	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	164	20 303	26	3 933	37	9 795	11	953	13	1 336	9	534	68	3 752	—	—

1) 25 underavdelinger med 1 919 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	FINNMARK															
		Fylket		Hammerfest		Vadsø		Varde		Alta		Nordkapp		Sør-Varanger		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	27	1	14	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	9	256	1	50	1	19	1	14	1	5	1	15	1	85	3	68
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 302	—	—	—	—	—	1	1 139	—	—	—	1	1 163	—	—
4	Befalsforbundet	7	99	—	—	—	—	1	7	1	12	1	13	1	18	3	48
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1	12	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	7	440	1	154	1	22	1	44	1	159	1	5	2	56	—	—
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	307	1	56	1	101	—	—	1	72	1	33	1	20	2	25
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	12	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	2	50	1	21	1	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	11	923	1	287	1	93	1	52	1	182	1	32	1	139	5	137
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	252	1	51	1	26	1	27	1	93	—	—	1	55	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4	385	1	144	1	33	—	—	1	170	—	—	—	—	1	18
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	3	152	—	—	1	66	—	—	—	—	—	—	—	—	2	66
18	Kommuneforbundet	21	3 095	2	539	2	317	1	264	1	382	1	177	2	450	12	966
17	Lensmannsetatens Landslag	2	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	46
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	27	2 179	3	513	1	59	2	292	1	71	3	289	2	53	15	902
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	1	97	1	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	2	218	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	218
25	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	31	1	7	7
27	Sosionomforbundet	1	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	45
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	2	234	1	140	1	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telegrafmennenes Landsforbund	1	98	—	—	—	—	—	—	1	98	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	1) 18	938	1	8	2	140	1	67	2	79	1	21	3	130	8	493
32	Transportarbeiderforbundet	8	270	1	66	1	25	1	14	1	5	—	—	2	153	2	7
33	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	146	12 451	17	2 140	17	1 069	10	781	14	2 467	11	597	18	2 351	59	3 046

1) 18 underavdelinger med 913 medlemmer

Tabell V, 1979 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	DIVERSE											
		Svalbard og Jan Mayen		Utlandet		Landsomf. avdelinger		Direkte medl.		Riket			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	757	
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	—	—	—	—	1	16	—	—	106	132	12991	
3	Arbeidsmandsforbundet	1	526	—	—	—	—	—	—	8	32	32726	
4	Befalsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	328	76	3908	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	289	148	17791	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	7	345	54247	
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	—	—	—	—	1	352	—	—	108	238	21227	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	1	28	—	—	390	22	1564	
9	Grafisk Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	14093	
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	5	17	925	
11	Handel og Kontor i Norge	—	—	—	—	1	148	—	—	516	212	55361	
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1033	66	12549	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	218	104296	
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	2	60	—	—	7542	115	32144	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	124	200	38796	
16	Kommuneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	28	506	189257	
17	Lensmannsetatsens Landslag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	971	
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1917	
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	6	15	1589	
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	1	9	—	—	1	58	2778	
21	Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	6439	353	32127	
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	868	56	16096	
23	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	8572	
24	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	10459	
25	Sjømansforbundet	—	—	7	735	—	—	—	—	3314	33	21995	
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	109	369	10708	
27	Sosionomforbundet	—	—	1	15	—	—	—	—	588	20	2853	
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	0	81
29	Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—	—	3	317	—	—	—	39	11506	
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	369	16	3332	
31	Tjenestemannslaget	1)	1	5	2	410	2)	48	4244	—	3)	426	37564
32	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	109	154	13696	
33	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	78	125	6208	
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	
	Til sammen	2	530	38	1160	58	5174	—	—	22496	4218	721042	

1) 1 underavdeling med 5 medlemmer

2) 15 underavdelinger med 412 medlemmer

3) 372 underavdelinger med 31 206 medlemmer

Tabell VI, 1979. Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

nr.	Forbund	1. ØSTFOLD				2. AKERSHUS				3. OSLO				4. HEDMARK			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav								
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	61	66	5	8,2	34	30	4	11,8	127	108	19	15,0	76	66	10	13,2
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funk.	1 266	1 184	82	6,5	401	391	10	2,5	2 311	2 144	167	7,2	430	420	10	2,3
3	Arbeidsmandsforbundet	1 300	977	323	24,8	1 016	829	187	18,4	1 881	1 079	782	42,0	1 481	1 383	98	6,7
4	Befalsforbundet	280	280	—	—	375	375	—	—	371	367	4	1,1	134	134	—	—
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	1 910	492	1 418	74,2	510	22	488	95,7	1 753	312	1 441	82,2	786	182	624	79,4
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 658	3 605	53	1,4	3 082	3 023	59	1,9	8 528	8 475	53	0,6	6 139	5 997	142	2,3
7	Elektriker- og Kraftst. forbundet	1 653	1 545	8	0,5	953	953	—	—	2 975	2 939	36	1,2	831	828	3	0,4
8	Fengselstjenestemannsforbundet	30	30	—	—	34	22	12	35,3	518	439	80	15,4	56	54	2	3,6
9	Grafisk Forbund	1 406	951	455	32,4	102	76	26	25,5	6 087	4 521	1 566	25,7	221	188	33	14,9
10	Gullmedarbeiderforbundet	27	23	4	14,8	7	7	—	—	269	201	68	25,3	34	31	3	8,8
11	Handel og Kontor i Norge	3 287	967	2 320	70,6	2 647	913	1 634	64,2	14 667	5 919	8 748	59,6	2 635	961	1 674	63,5
12	Hotell- og Restaurantarb. forbundet	622	74	548	88,1	25	5	20	80,0	3 020	1 242	1 778	58,9	475	41	434	91,4
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8 724	7 920	804	9,2	4 773	4 334	439	9,2	16 673	14 489	2 184	13,8	2 995	2 712	283	9,4
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	5 405	5 405	—	—	1 182	1 182	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4 198	3 103	1 095	26,1	1 422	1 064	358	23,1	1 774	966	808	45,5	570	370	200	35,1
16	Kommuneforbundet	7 960	2 582	5 278	66,3	9 405	3 330	6 075	64,6	26 878	14 252	12 426	46,8	6 282	1 776	4 506	71,7
17	Lensmannsetetens Landslag	68	64	4	5,9	87	76	12	13,8	—	—	—	—	76	70	6	7,9
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	573	572	1	0,2	189	189	—	—
19	Musikerforbundet	71	71	—	—	—	—	—	—	997	733	264	26,5	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarb. forb.	1 884	1 063	616	36,6	374	178	196	52,4	4 396	2 861	1 537	34,9	1 374	692	682	35,1
22	Papirindustriarbeiderforbundet	5 881	5 283	598	10,2	253	200	53	20,9	—	—	—	—	446	410	36	8,1
23	Postforbundet	317	279	38	12,0	147	101	46	31,3	2 520	1 752	768	30,5	351	307	44	12,5
24	Den norske Postorganisasjon	336	336	—	—	—	—	—	—	3 287	3 287	—	—	831	831	—	—
25	Sjømannsforbundet	672	672	—	—	—	—	—	—	4 723	4 723	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	399	363	31	7,8	1 110	1 056	44	4,0	106	99	6	5,7	4 169	4 108	61	1,5
27	Sosionomforbundet	82	37	45	54,9	197	46	151	76,6	687	148	539	75,8	72	33	39	54,2
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	344	275	69	20,1	660	533	127	19,2	3 065	1 861	1 204	39,3	432	263	170	39,4
30	Telegrafmennenes Landsforbund	72	72	—	—	—	—	—	—	1 196	1 056	140	11,7	110	104	6	5,5
31	Tjenestemannslaget	931	457	444	47,7	1 502	787	715	47,8	11 088	4 778	6 288	56,8	1 342	577	765	57,0
32	Transportarbeiderforbundet	965	946	39	4,0	32	22	—	—	5 058	4 611	447	8,8	687	603	84	12,2
33	Treindustriarbeiderforbundet	315	264	51	16,2	258	209	49	19,0	441	293	148	33,8	545	422	123	22,6
34	Urmaker Sverneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	48 439	34 111	14 328	29,6	29 306	18 631	10 675	36,4	131 133	89 631	41 502	31,6	34 931	25 093	9 833	28,2

Tabell VI, 1979 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	5. OPPLAND			6. BUSKERUD			7. VESTFOLD			8. TELEMARK						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	48	45	3	6,3	28	24	4	14,3	31	25	6	19,4	38	34	4	10,5
2	Forb. for Arb.l ed. og Tekn. Funk.	585	578	9	1,5	972	928	46	4,7	520	490	30	5,8	1 364	1 329	35	2,6
3	Arbeidsmandsforbundet	1 432	1 266	166	11,6	1 057	819	238	22,5	—	—	—	—	1 343	913	430	32,0
4	Befalsforbundet	76	76	—	—	107	107	—	—	126	126	—	—	—	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1 272	292	980	77,0	923	236	687	74,4	828	331	496	59,9	319	55	264	32,8
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 006	2 987	19	0,6	3 111	2 930	181	5,8	2 742	2 718	24	0,9	1 923	1 900	23	1,2
7	Elektriker- og Kraftst. forbundet	911	907	4	0,4	1 291	1 288	3	0,2	695	695	—	—	938	932	6	0,6
8	Fengselstjenestemannsforbundet	11	11	—	—	33	29	4	12,1	101	89	12	11,9	17	16	1	5,9
9	Grafisk Forbund	453	333	120	26,5	1 081	784	297	27,5	489	316	173	35,4	369	254	115	31,2
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	13	12	1	7,7	222	173	49	22,1	57	64	3	5,3
11	Handel og Kontor i Norge	2 363	950	1 407	59,5	2 397	640	1 757	73,3	1 090	241	849	77,9	1 792	588	1 204	67,2
12	Hotell- og Restauranterforbundet	288	45	243	84,4	298	52	246	82,6	400	64	336	84,0	397	34	363	91,4
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4 311	3 548	763	17,7	7 164	6 079	1 085	15,1	9 661	9 036	626	6,5	2 807	2 651	156	5,6
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	2 786	2 786	—	—	—	—	—	—	40	40	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	525	384	141	26,9	3 084	2 447	637	20,7	1 622	1 327	295	18,2	7 322	6 718	604	8,2
16	Kommuneforbundet	5 142	1 862	3 280	73,1	6 818	2 206	4 612	67,6	4 801	1 453	3 348	69,7	6 892	1 597	4 295	72,9
17	Lønsmannsetatens Landslag	57	55	2	3,5	80	55	5	8,3	22	22	—	—	32	30	2	6,3
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	342	342	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	—	—	22	22	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	20	20	—	—	564	474	90	16,0
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarb. forb.	897	648	249	27,8	574	374	200	34,8	572	346	226	39,5	522	287	235	45,0
22	Papirindustriarbeiderforbundet	606	602	4	0,7	3 706	3 144	562	15,2	523	484	39	7,5	1 178	1 116	60	5,1
23	Postforbundet	284	259	25	8,8	375	293	82	21,9	253	216	37	14,6	290	242	48	16,6
24	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	397	397	—	—	278	278	—	—	352	352	—	—
25	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	840	850	—	—	338	338	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	1 469	1 426	43	2,9	685	674	11	1,6	174	169	5	2,9	440	439	1	0,2
27	Sosionomforbundet	71	27	44	62,0	80	31	49	61,3	74	31	43	58,1	61	25	36	59,0
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	481	318	163	33,9	383	315	68	17,8	324	247	77	23,8	279	236	43	15,4
30	Telegrafmennenes Landsforbund	187	177	10	5,3	188	165	33	16,7	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	869	475	394	45,3	923	445	478	51,8	732	331	351	48,0	623	324	299	48,0
32	Transportarbeiderforbundet	784	687	47	6,4	450	427	23	5,1	307	301	6	2,0	651	635	18	2,8
33	Treindustriarbeiderforbundet	929	829	100	10,8	487	441	46	9,4	165	148	17	10,3	2	2	—	—
34	Urmaker Svineforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Til sammen		27 006	18 310	8 696	32,2	39 823	28 468	11 355	28,5	27 633	20 589	7 044	25,5	29 972	21 637	8 335	27,8

Tabell VI, 1979 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	9. AUST-AGDER			10. VEST-AGDER			11. ROGALAND			12. HORDALAND						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	7	7	—	15	14	1	6,7	29	27	2	6,9	30	26	4	13,3	
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funk.	202	200	2	1,0	396	383	13	3,3	886	841	45	5,1	707	677	30	4,2
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	1 619	1 395	224	13,8	2 895	2 380	515	17,8	2 885	2 074	791	27,6
4	Befalsforbundet	31	31	—	—	161	158	3	1,9	143	143	—	—	303	302	1	0,3
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	153	53	95	62,1	656	335	321	48,9	1 189	226	963	81,0	4 180	1 195	2 985	71,3
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	525	524	1	0,2	1 512	1 295	217	14,4	3 950	3 878	72	1,8	4 252	4 236	16	0,4
7	Elektriker- og Kraftst.forbundet	438	436	2	0,5	640	640	—	—	1 243	1 242	1	0,1	2 450	2 429	21	0,9
8	Fengselstjenestemannsforbundet	30	28	2	6,7	17	14	3	17,6	117	113	4	3,4	37	33	4	10,8
9	Grafisk Forbund	59	53	6	10,2	209	169	40	19,1	1 092	842	250	22,9	1 073	854	219	20,4
10	Gullmedarbeiderforbundet	41	29	12	29,3	—	—	—	—	—	—	—	—	225	196	29	12,9
11	Handel og Kontor i Norge	312	85	227	72,8	795	258	537	67,5	2 608	722	1 886	72,3	4 780	1 387	3 393	71,0
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	89	40	49	55,1	395	71	324	82,0	506	113	393	77,7	1 579	429	1 150	72,8
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2 694	1 865	829	30,8	3 176	3 118	58	1,8	9 521	8 675	846	8,9	10 333	9 804	529	5,1
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	564	564	—	—	708	708	—	—	1 128	1 128	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	782	751	31	4,0	2 176	2 068	108	5,0	3 006	2 486	519	17,3	3 590	3 206	384	10,7
16	Kommuneforbundet	2 219	713	1 506	67,9	3 369	1 120	2 249	66,8	7 788	2 839	4 949	63,5	13 544	5 355	8 189	60,5
17	Lensmannsetatens Landslag	25	25	—	—	18	18	—	—	50	47	3	6,0	107	97	10	9,3
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	121	121	—	—	75	75	—	—	183	163	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	32	28	4	12,5	95	77	18	18,9	165	137	28	17,0
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	2 149	2 020	129	6,0	35	33	2	5,7
21	Nærings- og Nyttelesemiddelarb.forb.	155	121	34	21,9	641	344	297	46,3	1 870	1 221	649	34,7	2 501	1 646	855	34,2
22	Papirindustriarbeiderforbundet	201	200	1	0,5	905	805	100	11,0	—	—	—	—	134	62	72	53,7
23	Postforbundet	104	96	8	7,7	250	210	40	16,0	482	356	126	26,1	1 055	911	144	13,6
24	Den norske Postorganisasjon	126	126	—	—	294	294	—	—	698	698	—	—	837	837	—	—
25	Sjemannsforbundet	123	123	—	—	1 246	1 246	—	—	3 023	3 023	—	—	1 835	1 835	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	195	189	6	3,1	25	13	12	48,0	20	17	3	15,0	45	31	14	31,1
27	Sosionomforbundet	40	19	21	52,5	47	27	20	42,6	132	57	75	56,8	181	58	123	68,0
28	Suffierforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	176	160	16	9,1	254	197	57	22,4	574	469	105	18,3	1 169	837	332	28,4
30	Telegrafmennenes Landsforbund	254	227	27	10,6	—	—	—	—	323	273	50	15,5	322	276	46	14,3
31	Tjenestemannslaget	368	212	156	42,4	653	411	242	37,1	1 430	779	651	45,5	2 890	1 492	1 398	48,4
32	Transportarbeiderforbundet	373	369	4	1,1	897	872	15	3,9	1 281	1 139	142	11,1	2 066	2 023	33	1,6
33	Treindustriarbeiderforbundet	25	25	—	—	136	126	10	7,4	380	235	145	38,2	732	622	110	15,0
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	—	—
	Tilsammen	9 747	6 712	3 035	31,1	20 699	15 804	4 895	23,6	48 262	35 721	12 541	26,0	65 297	44 506	20 792	31,8

Tabell VI, 1979 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løppt.	Forbund	13. SOGN OG FJORDANE			14. MØRE OG ROMSDAL			15. SØR-TRØNDELAG			16. NORD-TRØNDELAG						
		Antall medlemmer		Kv. med. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. med. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. med. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. med. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	13	10	3	23,1	44	40	4	9,1	39	35	4	10,3	16	14	2	12,5
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funk.	374	346	23	7,5	495	478	17	3,8	597	530	67	11,2	160	156	4	2,5
3	Arbeidsmandsforbundet	860	794	66	7,7	1 905	1 671	234	12,3	2 443	1 890	553	22,6	1 758	1 641	217	12,8
4	Befalsforbundet	—	—	—	—	9	9	—	—	261	261	—	—	145	145	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	385	114	271	70,4	1 592	398	1 194	75,0	536	121	415	77,4	66	18	48	72,7
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	578	574	4	0,7	1 585	1 570	15	0,9	3 781	3 701	80	0,8	2 480	2 441	19	0,8
7	Elektriker- og Kraftst.forbundet	356	356	1	0,3	1 057	1 052	5	0,5	1 616	1 611	5	0,3	751	746	5	0,7
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	18	18	—	—	96	87	9	9,4	—	—	—	—
9	Graflsk Forbund	42	35	7	16,7	216	182	34	15,7	721	550	171	23,7	103	79	24	23,3
10	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	26	17	8	32,0	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	899	380	519	58,3	1 894	681	1 213	64,0	5 039	1 714	3 325	66,0	1 639	551	1 088	66,4
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	40	—	40	100,0	258	38	220	85,3	1 258	214	1 044	83,0	285	21	264	92,6
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	1 842	1 747	95	5,2	5 569	5 376	193	3,5	5 128	4 874	254	5,0	1 967	1 762	205	10,4
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	2 325	2 325	—	—	—	—	—	—
15	Kjæmlek Industriarbeiderforbund	2 371	2 097	274	11,6	1 659	1 413	276	16,3	1 034	861	173	16,7	721	613	108	15,0
16	Kommuneforbundet	2 603	861	1 742	66,9	5 860	2 052	3 808	65,0	9 982	3 896	6 087	61,0	3 921	1 094	2 827	72,1
17	Lensmannsetatens Landslag	38	37	1	2,6	72	68	4	5,6	36	36	—	—	35	33	2	5,7
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	332	332	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	154	132	22	14,3	—	—	—	—
20	Norak Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forb.	797	387	410	51,4	1 010	587	423	41,9	2 200	1 326	873	40,0	688	495	193	28,1
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	645	644	101	15,7	749	745	4	0,5
23	Postforbundet	—	—	—	—	415	353	62	14,9	853	790	63	10,9	—	—	—	—
24	Den norske Postorganisasjon	231	231	—	—	513	518	—	—	662	662	—	—	241	241	—	—
25	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	1 982	1 962	—	—	773	773	—	—	69	69	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	81	75	6	7,4	53	42	11	20,8	503	489	14	2,8	829	791	38	4,6
27	Sosionomforbundet	38	11	27	71,1	65	31	34	52,3	159	34	125	78,6	55	24	31	56,4
28	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	340	263	77	22,6	529	433	96	18,1	658	463	195	29,6	280	215	65	23,2
30	Telegrafmenneses Landsforbund	—	—	—	—	145	135	10	6,9	252	234	18	7,1	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	223	140	83	37,2	709	454	255	36,0	3 036	1 486	1 550	51,1	690	370	320	46,4
32	Transportarbeiderforbundet	432	431	1	0,2	1 176	1 095	81	6,9	1 538	1 483	55	3,6	290	289	1	0,3
33	Treindustriarbeiderforbundet	96	70	26	27,1	1 437	1 134	303	21,1	88	79	9	10,2	83	63	20	24,1
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	12 689	8 958	3 731	29,4	30 277	21 783	8 494	28,1	46 709	31 499	15 210	32,6	18 001	12 516	5 485	30,5

Tabell VI, 1979 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	17. NORDLAND			18. TROMS			19. FINNMARK					
		Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i			
		I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		
			M.	Kv.			M.	Kv.			M.	Kv.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	58	49	9	15,5	36	33	8	8,8	27	28	4	14,8
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. F'unk.	710	699	11	1,5	177	178	4	2,8	266	260	8	2,3
8	Arbeidsmandsforbundet	4 975	4 185	790	15,9	1 100	958	142	12,9	2 802	2 028	274	11,9
4	Befalsforbundet	575	572	8	0,5	899	397	2	0,5	96	96	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	244	129	115	47,1	210	92	118	56,2	12	5	7	58,8
8	Bygningsindustriarbeiderforbundet	1 881	1 809	52	2,8	1 157	1 187	30	1,7	440	439	1	0,2
7	Elektriker- og Kraftst. forbund	1 148	1 133	15	1,8	814	812	2	0,8	307	290	17	5,5
8	Fengsels tjenestemannsforbundet	15	14	1	8,7	14	14	—	—	12	12	—	—
9	Grafisk Forbund	198	154	42	21,4	124	100	24	19,4	50	39	11	22,0
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	8 408	1 135	2 258	66,8	2 128	835	1 293	60,8	922	290	662	71,8
12	Hotell- og Restaurantarb. forbund	878	87	796	90,0	406	80	346	85,2	282	38	214	84,9
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	5 296	4 885	411	7,8	1 297	1 252	45	3,5	365	334	31	8,5
18	Jernbaneforbundet	414	414	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 278	2 141	132	5,8	351	301	50	14,2	152	135	17	11,2
15	Kommuneforbundet	8 590	2 793	5 797	67,5	5 280	1 797	8 483	66,0	8 095	1 018	2 079	67,2
17	Løsmannsetatens Landslag	92	36	8	8,5	50	48	2	4,0	46	44	2	4,8
18	Lokomotivmannsforbundet	122	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	28	20	3	18,0	—	—	—	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmiddelarb. forb.	1 942	1 078	866	44,8	1 801	787	534	41,0	2 179	1 096	1 083	49,7
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Postforbundet	480	323	97	20,2	299	279	20	8,7	97	79	18	18,8
24	Den norske Postorganisasjon	697	697	—	—	421	421	—	—	218	218	—	—
25	Sjømannsforbundet	508	506	—	—	1 838	1 836	—	—	—	—	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	248	210	36	14,8	11	11	—	—	38	38	—	—
27	Sosionomforbundet	83	36	47	56,6	81	22	59	72,8	45	18	27	60,0
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Tele Tjeneste Forbundet	501	372	129	25,7	505	372	133	26,8	234	180	54	28,1
30	Telegrafmennenes Landsforbund	262	251	11	4,2	54	51	8	5,8	98	92	6	8,1
81	Tjenestemannslaget	2 081	1 215	846	41,0	1 919	1 025	894	48,8	938	404	534	56,9
32	Transportarbeiderforbundet	1 870	1 822	48	3,5	510	506	5	1,0	270	270	—	—
33	Treindustriarbeiderforbundet	11	9	2	18,2	—	—	—	—	—	—	—	—
34	UrmakerSvenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	89 004	26 484	12 520	32,1	20 803	13 118	7 185	35,4	12 451	7 404	5 047	40,5

Tabell VI, 1979 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet			Direkte medlemmer				Riket pr. 31. desember 1979				
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—	—	757	666	91	12,0	
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funk.	16	1	15	93,8	166	157	9	5,4	12 991	12 349	642	4,9
3	Arbeidsmandsforbundet	526	423	102	19,4	8	8	—	—	32 726	26 593	6 132	18,7
4	Befalsforbundet	—	—	—	—	328	328	—	—	3 908	3 896	13	0,3
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	—	—	—	—	289	84	206	70,9	17 791	4 677	13 114	73,7
6	Bygningsindustrialarbeiderforbundet	—	—	—	—	7	7	—	—	54 247	53 416	831	1,5
7	Elektriker- og Kraftst.forbundet	352	347	6	1,4	108	108	—	—	21 227	21 088	139	0,7
8	Fengselstjenestemannsforbundet	28	28	—	—	380	337	43	11,3	1 564	1 387	177	11,3
9	Grafisk Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	14 093	10 480	3 613	25,6
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	5	3	2	40,0	925	746	179	19,4
11	Handel og Kontor i Norge	148	82	66	44,6	516	177	339	65,7	55 861	19 402	36 459	65,3
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	—	—	—	—	1 083	128	955	88,2	12 549	2 796	9 753	77,7
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	104 296	94 490	9 806	9,4
14	Jernbaneforbundet	60	60	—	—	7 542	7 542	—	—	22 144	22 144	—	—
15	Kjemisk Industrialarbeiderforbund	—	—	—	—	134	114	20	14,9	38 795	32 595	6 200	16,0
16	Kommuneforbundet	—	—	—	—	28	12	16	57,1	139 257	52 225	87 032	62,5
17	Lensmannsetats Landslag	—	—	—	—	—	—	—	—	971	910	61	6,3
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 917	1 916	1	0,1
19	Musikerforbundet	—	—	—	—	6	6	—	—	1 589	1 250	339	21,3
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	9	9	—	—	1	1	—	—	2 778	2 587	221	8,0
21	Nærings- og Nytteisemiddelarb.forb.	—	—	—	—	6 439	3 631	2 808	43,6	32 127	19 351	12 776	39,8
22	Papirindustrialarbeiderforbundet	—	—	—	—	888	819	49	5,6	16 095	14 416	1 679	10,4
23	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	8 572	6 876	1 696	19,8
24	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	10 459	10 459	—	—
25	Sjemannsforbundet	735	735	—	—	3 314	3 314	—	—	21 995	21 995	—	—
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	109	96	13	11,9	10 706	10 351	355	3,3
27	Sosionomforbundet	15	8	7	46,7	588	189	399	67,9	2 853	912	1 941	68,0
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	31	1	30	96,8	31	1	30	96,8
29	Tele Tjeneste Forbundet	317	317	—	—	—	—	—	—	11 505	8 425	3 080	26,8
30	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	359	336	23	6,4	3 832	3 449	383	10,0
31	Tjenestemannslaget	4 659	3 606	1 053	22,6	—	—	—	—	37 564	19 848	17 716	47,2
32	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	109	109	—	—	18 696	17 647	1 049	5,6
33	Treindustrialarbeiderforbundet	—	—	—	—	78	76	2	2,6	6 208	5 047	1 161	18,7
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	—	—
	Til sammen	6 864	5 616	1 248	18,2	22 496	17 583	4 913	21,8	721 042	502 343	216 699	30,1

Tabell VII, 1979

Fagblader – 1979
(Utkommet 1. januar–31. desember.)

Løpnr.	Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1978 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1978	Antall nummer i 1979 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1979
1	Landsorganisasjonen i Norge	Fri Fagbevegelse	21	43 500	21	44 000
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—
3	Forb.f. Arbeidere og Tekn.Funksj.	Arbeidsledelse og Teknikk	4	18 000	4	18 000
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	10 (2)	32 000	10 (2)	32 000
5	Befalsforbundet	Befalsbladet	10	5 000	8	5 000
6	Bekledningsarbeiderforbundet	Vii Bekledning	7	20 000	6 (1)	19 000
7	Bygningsindustriarb.forbundet	Bygningsarbeideren	8 (1)	55 000	10 (1)	55 000
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	10	21 000	10	22 000
9	Fengselstjenestemannsforbundet.	Fengselmannen	4 (1)	1 700	4 (1)	1 700
10	Grafisk Forbund ¹⁾	Norsk Grafia	22	14 500	22	14 500
11	Gullamedarbeiderforbundet	Gullamedarbeideren	4	1 500	4	1 200
12	Handel og Kontor i Norge	Handel og Kontor	8	54 875	8	55 662
18	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	10	10 000	10 (2)	10 500
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet.	Jern- og Metallarbeideren	10 (2)	107 000	10 (2)	105 000
15	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	12	25 000	12	25 000
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund.	Fabrikkarbeideren	10 (2)	41 100	10 (1)	38 722
17	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad	10	125 600	10	132 000
18	Lensmannsetas Landslag	Lensmannsbladet	6 (6)	1 500	11 (1)	1 800
19	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	11 (1)	8 100	11 (1)	8 000
20	Musikerforbundet	Norsk Muskerblad	10 (2)	2 000	10 (2)	2 000
21	Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	NOPEF-NYTT	7	2 000	6	8 500
22	Nærings- og Nytelsesmidl.Arb.forb.	Næringsmiddelarbeideren	10	30 000	10	30 120
23	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (5)	17 500	10	17 500
24	Postfolkernes Felleforbund:					
	Postforbundet	Postmannen	10	8 500	10	9 000
	Den norske Postorganisasjon	Posthornet	11 (1)	10 200	11 (1)	10 400
25	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforb. Medlemsblad	11 (1)	14 000	11 (1)	13 000
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	5 (1)	12 340	9 (1)	11 800
27	Sosionomforbundet	Sosionomen	22	8 500	22	4 000
28	Sufflerforbundet	—	—	—	—	—
29	Telefolkernes Felleforbund:					
	Tele Tjeneste Forbundet	Tele Tjenesten	10 (2)	12 500	10 (2)	13 000
	Telegrafmenneses Landsforb.	Telegrafbladet	10 (1)	8 800	10 (2)	4 000
30	Tjenestemannslaget	TB-Norsk Tjenestemannsblad	9	37 000	10 (1)	40 000
31	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	7 (1)	20 800	7 (1)	20 300
32	Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	4 (4)	6 850	4 (4)	6 750
33	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—
34	Statstjenestemannskartellet	Kartellnytt	8 (2)	20 887	8 (2)	32 000

1) Tallene i parentes angir herav antall dobbeltnummer.

2) Forbundet har i tillegg til fagbladet hatt 4 tekniske spesialnummer.

Antall saker/tariffer behandlet i LO i 1980

Tabell VIII,

Løpnr.	Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale		
		Ant. saker	Omfattende	
			Tariffer	Org.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	1	1	1
3	Arbeidsmandsforbundet	80	80	176
4	Norges Befalsforbund	—	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	20	20	196
6	Bygningsindustriarbeiderforb.	1	1	4
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	34	34	150
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—
9	Grafisk Forbund	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—
11	Handel og Kontor i Norge	194	670	3 063
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	134	134	790
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	65	65	978
14	Jernbaneforbundet	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	27	27	262
16	Kommuneforbundet	12	76	526
17	Lensmannsetatens Landslag	—	—	—
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—
19	Musikerforbundet	1	1	—
20	Norsk Olje- og Petrokjemi forbund	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet	23	23	670
22	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—
23	Postfolkernes Fellesforbund:			
	Postforbundet	—	—	—
	Den norske Postorganisasjon	—	—	—
24	Sjømannsforbundet	—	—	—
25	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	2	6
26	Sosionomforbundet	1	1	17
27	Sufflørforbundet	—	—	—
28	Telefolkernes Fellesforbund:			
	Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—
	Telegrafmennesenes Landsforbund	—	—	—
29	Tjenestemannslaget	5	5	59
30	Transportarbeiderforbundet	53	53	332
31	Treindustriarbeiderforbundet	8	8	63
32	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—
33	Statstjenestemannskartellet	—	—	—
	Til sammen	661	1 201	—
	Prosent	74,3	47,1	—

Tabell VIII,

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen			Godkjente søknader for å sette i verk arbeidstans			Antall saker i alt	Antall tariffer i alt	Løpnr.
Ant. saker	Omfattende		Ant. saker	Omfattende				
	Tariffer	Org.		Tariffer	Org.			
—	—	—	—	—	—	—	—	1
42	42	6 244	—	—	—	43	43	2
10	10	7231	—	—	—	90	90	3
—	—	—	—	—	—	—	—	4
3	3	66	—	—	—	23	23	5
4	4	1 740	—	—	—	5	5	6
3	3	203	1	1	74	38	38	7
—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	1	1	9 963	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
22	22	29 166	—	—	—	216	692	11
3	3	2 372	—	—	—	137	137	12
27	29	23 272	—	—	—	92	94	13
—	—	—	—	—	—	—	—	14
5	5	2 814	—	—	—	32	32	15
23	606	117 236	1	1	—	36	663	16
—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	18
6	6	515	—	—	—	7	7	19
—	—	—	—	—	—	—	—	20
2	148	3 158	—	—	—	25	171	21
1	1	172	—	—	—	1	1	22
—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	23	19 294	2	2	14 450	25	25	24
5	39	6 333	1	1	2 500	8	42	25
4	4	421	—	—	—	5	5	26
1	1	30	—	—	—	1	1	27
—	—	—	—	—	—	—	—	28
2	2	70	—	—	—	2	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	30	1 340	1	1	—	36	36	29
1	357	18 698	—	—	—	54	410	30
4	4	2 209	—	—	—	12	12	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
1	1	—	—	—	—	1	1	33
222	1 343	—	7	7	—	890	2 661	—
24,9	52,6	—	0,8	0,3	—	100,0	100,0	—

Godkjente/tariffrettslige konflikter 1980

Forbund/bedrifter	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens Varighet		Antall tapte arb.dager 1)	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat	Utbetalt stønad fra forb.	Refusjon utbetalt Av LO ved årets utgang
	I alt	Organisert	Fra og med:	Til og med:						
Norsk Kommuneforbund: Kommunal virksomhet i Tromsø	—	800	20/2	800		Generell misnøye med komm. budsjett i 1980	Politisk streik	—	—	—
Norsk Papiindustriarbeiderforbund: A/S Mesna kartongfabrikk	ca. 250	ca. 250	Ett døgn		ca. 250	Nedleggelse av bedriften	Politisk streik	Avaluttet uten resultat		
Norsk Postforbund: Postverket, Trondheim postkontor	310	310	24/11	2 ganger	ca. 88	Dårlige arb.-forh. Bygging av ny postterminal går sent	Politisk streik	—	—	—
Norsk Sjømannsforbund: Norsk Offshoreforening, flyttbare boreplattformer .	1 500	1 300	10/7	14/8		Tariff-revisjon	Streik	Løst ved voldgift	1 341 664,00	
Norsk Søsionomforbund: Oslo kommune, alle etater .	—	ca. 450	4/12	ca. ¼ dag	ca. 225	Budsjettet i Oslo kommune	Politisk demonstrasjon	—	—	—
Det norske Flyktningeråd .	—	ca. 40	7/11	ca. 2 timer	ca. 10	Flyktningerådets budsjett	Politisk demonstrasjon	—	—	—
Norsk Tele Tjenesteforbund Telemonterene i Stavanger NTTFs medlemmer i Stavanger	145	145	26/8	2 timer	—	Politisk	Sit-down	—	—	—
	—	300	30z510	8 timer	ca. 300	Politisk	Sit-down	—	—	—
		3 595			ca. 15 090				1 341 664,00	

1) Vesentlig oppgitt av forbundene på grunnlag av utbetalt stønad til organiserte.

